

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

*kwalifikacje
po europejsku*

Unia Europejska
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

RAPORT Z PRZEGLĄDU PRZYJĘTYCH W POLSKIM USTAWODAWSTWIE ROZWIĄZAŃ DOTYCZĄCYCH KWALIFIKACJI W WYBRANYCH DZIAŁACH ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ

Warszawa 2014

Redakcja merytoryczna:
dr Stanisław Sławiński (red.)

Sekretarze redakcji:
Katarzyna Królik
Agnieszka Marszałek

Autorzy:
dr Stanisław Sławiński (red.)
Katarzyna Królik
Elżbieta Lechowicz
Agnieszka Marszałek
Henryk Michałowicz

ISBN 978-83-61693-46-8

WYDAWCA:
Instytut Badań Edukacyjnych
ul. Górczewska 8
01-180 Warszawa
tel. +48 22 241 71 00
www.ibe.edu.pl

Skład i druk:
Drukarnia GC
ul. Sycowska 20
02-266 Warszawa

© Copyright by: Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2014

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu „Opracowanie założeń merytorycznych i instytucjonalnych wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji oraz Krajowego Rejestru Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie”

Egzemplarz bezpłatny

Spis treści

Wprowadzenie	5
Część 1. Przykłady rozwiązań zastosowanych w aktach prawnych, zawierających regulacje dotyczące kwalifikacji w wybranych działach administracji rządowej	9
1.1. Wstęp	9
1.2. Przykłady	11
Część 2. Wnioski z przeglądu przyjętych w aktach prawnych rozwiązań dotyczących nadawania kwalifikacji.	44
2.1. Terminologia i nazewnictwo (w tym relacje pomiędzy występującymi w polskim prawie kategoriami, takimi jak: zawód, uprawnienia zawodowe, prawo wykonywania zawodu itp., a kwalifikacją w rozumieniu ERK).	44
2.2. Uprawnienia (kompetencje w zakresie ustanawiania, nadawania oraz wznawiania kwalifikacji)	48
2.3. Efekty uczenia się	49
2.4. Normy międzynarodowe	49
2.5. Kwalifikacje zagraniczne	50
2.6. Walidacja	50
2.7. Certyfikacja	51
2.8. Jakość kwalifikacji	52
2.9. Wielość dróg dochodzenia do kwalifikacji	53
2.10. Przenoszenie osiągnięć	54
2.11. Uznaniowość	54
2.12. Opieka nad osobą szkolącą się	55
2.13. Obywatelstwo a kwalifikacje	55
2.14. Opłaty	56
2.15. Wnioski końcowe	56
Część 3. Zestawienie informacji o poszczególnych kwalifikacjach zidentyfikowanych w wybranych działach administracji rządowej	57
3.1. Finanse publiczne	57
3.2. Gospodarka (nie w całości)	73
3.3. Gospodarka morską	88
3.4. Kultura fizyczna	107
3.5. Oświata i wychowanie	115
3.6. Praca	168
3.7. Sprawiedliwość	192
3.8. Środowisko (nie w całości)	209
3.9. Turystyka	216
3.10. Zdrowie	221
Aneks – Spis zidentyfikowanych kwalifikacji	283

Wprowadzenie

W zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej powstała w Polsce potrzeba ułożenia całości działań w zakresie kwalifikacji w czytelny i spójny system, opierający się na Polskiej Ramie Kwalifikacji (PRK) odniesionej do Europejskiej Ramy Kwalifikacji (ERK). Koncepcję wdrożenia Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz przebieg i stan zaawansowania prac nad nowymi rozwiązaniami systemowymi przedstawia przygotowany w Instytucie Badań Edukacyjnych *Raport referencyjny. Odniesienie Polskiej Ramy Kwalifikacji na rzecz uczenia się przez całe życie do Europejskiej Ramy Kwalifikacji*. Prace te obejmują szerokie spektrum działań, w tym m.in. przygotowanie projektów polskiej ramy (PRK) i zintegrowanego (krajowego) rejestru kwalifikacji oraz badania i ekspertyzy dotyczące różnych aspektów funkcjonowania kwalifikacji w Polsce i w innych krajach. W maju 2013 r. dokument ten został przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich (Rady Ministrów) oraz zaprezentowany i bardzo dobrze przyjęty na forum EQF Advisory Group (powołana przez Komisję Europejską Grupa Doradcza do spraw ERK). Jest on oficjalnym źródłem informacji na temat Polskiej Ramy Kwalifikacji i związanych z jej przygotowaniem prac – kierunki rozwoju zarysowane w *Raporcie referencyjnym* będą miały wpływ na konkretne działania podejmowane przez poszczególne organy państwa, w tym także na legislację. Celem tych działań państwa ma być realizacja założeń polityki na rzecz uczenia się przez całe życie.

Niniejszy raport prezentuje wyniki przeglądu przyjętych w polskim ustawodawstwie rozwiązań dotyczących nadawania kwalifikacji w wybranych działach administracji rządowej¹. Zbadanie aktów prawnych pod kątem przepisów dotyczących kwalifikacji miało na celu przygotowanie materiału wyjściowego, który w przyszłości mógłby posłużyć do opracowania „mapy” kwalifikacji nadawanych w wybranych działach administracji rządowej, a także poznanie, w jaki sposób polskie prawo reguluje ustanawianie i nadawanie tych kwalifikacji. Z punktu widzenia prac nad integracją systemu kwalifikacji w Polsce szczególnie ważnym celem przeglądu było zidentyfikowanie i opisanie kwalifikacji częściowych² spoza oświaty i szkolnictwa wyższego, ponieważ ten obszar był dotychczas mało rozpoznany. Przegląd wykazał bogactwo i różnorodność polskiego dorobku w dziedzinie kwalifikacji, który stanowi dobrą podstawę wyjściową do podejmowania nowych wyzwań rozwojowych.

Rozpoznanie dotychczasowej praktyki w dziedzinie kwalifikacji w dziesięciu działach administracji rządowej może być punktem wyjścia do podjęcia dyskusji na temat ogólnych, wspólnych dla wszystkich zasad regulowania kwalifikacji w aktach prawnych. Przyjęcie ogólnych zasad ładu w sferze kwalifikacji stało się potrzebne w związku z podjęciem przez Polskę działań, o których mówi zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (zalecenie w sprawie ERK)³. Celem wypracowania wspólnych zasad ładu w tej sferze jest międzynarodowa i krajowa przejrzystość polskich kwalifikacji, dlatego w tej pracy punktem odniesienia dla interpretacji poszczególnych przepisów była „kwalifikacja” w rozumieniu zalecenia w sprawie ERK. Według tego zalecenia „kwalifikacja” to *formalny wynik procesu oceny i walidacji uzyskany w sytuacji, w której właściwy organ zgodnie z ustaloną procedurą stwierdził, że dana osoba osiągnęła efekty uczenia się zgodne z określonymi standardami*⁴. „Formalny wynik procesu oceny” oznacza, że dana osoba otrzymała jakiś dokument (np. dyplom bądź świadectwo) oraz że nabycie tak zdefiniowanej „kwalifikacji” oznacza istotną zmianę, np. uzyskanie prawa do podjęcia nauki w szkole wyższego szczebla lub możliwość otrzymania pracy, w której wymagane jest posiadanie danej kwalifikacji. Kwalifikacja nie może być jednak rozumiana zawężająco jako dokument.

¹ Przegląd został wykonany w ramach projektu systemowego „Opracowanie założeń merytorycznych i instytucjonalnych wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji oraz Krajowego Rejestru Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie”, realizowanego od lipca 2010 do końca 2013 r. (Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet III, Działanie 3.4, Poddziałanie 3.4.1).

² W zmodernizowanym systemie kwalifikacji rozróżniać się będzie kwalifikacje pełne (np. dyplom ukończenia studiów wyższych) i częściowe (np. przewodnik turystyczny).

³ Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (Dz. Urz. UE C 111 z 6 maja 2008 r.).

⁴ Załącznik 1 do Zalecenia PE i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia Europejskich Ram Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie.

Należy podkreślić, że przyjęta w zaleceniu definicja kwalifikacji nie pokrywa się z rozumieniem tego słowa w polskiej tradycji językowej, w której termin ten najczęściej utożsamiano z wiedzą i umiejętnościami niezbędnymi do wykonywania „zawodu”. Przykład: zgodnie z ustawą z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci energetycznych mogą zajmować się osoby posiadające kwalifikacje potwierdzone świadectwem kwalifikacyjnym wydanym przez odpowiednie komisje po zdaniu egzaminu. Obecnie stosowana terminologia oświatowa uwzględnia nowe definicje. Przykładem zastosowania definicji kwalifikacji zgodnej z zaleceniem jest definicja terminu „kwalifikacje w zawodzie” przyjęta w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁵. Różnica w rozumieniu podstawowego dla idei ramy terminu „kwalifikacja” stwarza różnego rodzaju trudności w pracach nad zintegrowaniem krajowego systemu w sposób, który umożliwi odnoszenie nadawanych w Polsce kwalifikacji do ramy europejskiej.

Wobec innego niż przyjęte w zaleceniu dotyczącym ERK znaczenia terminu „kwalifikacja” oraz ze względu na używanie w polskich aktach prawnych bardzo różnej terminologii, przegląd rozwiązań dotyczących ustanawiania i nadawania kwalifikacji przysparzał dużo trudności. W aktach prawnych poszukiwano przepisów ustanawiających stan rzeczy, który odpowiada tej definicji kwalifikacji (efekty uczenia się, walidacja, dokument). Wyodrębniono także quasi-kwalifikacje, to znaczy regulacje ustanawiające „coś”, co w dużej części odpowiada przyjętej w ERK definicji kwalifikacji.

Zadaniem zespołu dokonującego przeglądu było zidentyfikowanie kwalifikacji w losowo wybranych działach, a następnie opisanie każdej kwalifikacji według ustalonego schematu. Wyszukiwanie kwalifikacji w aktach prawnych prowadzono w 2012 r. i w I kwartale 2013 r. według stanu prawnego na koniec I kwartału 2013 r.⁶ Analizie poddane zostały akty normatywne rangi ustawowej oraz w niektórych przypadkach także akty wykonawcze (rozporządzenia). Przegląd przeprowadzono w następujących działach administracji rządowej:

- 1) finanse publiczne,
- 2) gospodarka (nie w całości),
- 3) gospodarka morską,
- 4) kultura fizyczna,
- 5) oświata i wychowanie,
- 6) praca,
- 7) sprawiedliwość,
- 8) środowisko (nie w całości),
- 9) turystyka,
- 10) zdrowie.

W wyniku dokonanego przeglądu udało się zidentyfikować 184 kwalifikacje i grupy kwalifikacji⁷ oraz 35 quasi-kwalifikacji; prawdopodobnie nie są to jeszcze wszystkie kwalifikacje w badanych obszarach. W rozdziale 1 przedstawiono wybrane przykłady ilustrujące różne sposoby regulowania kwalifikacji w aktach prawnych, rozdział 2 zawiera wnioski, jakie wynikają z dokonanego przeglądu. W rozdziale 3 znajdują się standardowe opisy wszystkich zidentyfikowanych kwalifikacji w poszczególnych działach administracji rządowej. Dołączono także opisy quasi-kwalifikacji. Każdy opis, oprócz nazwy kwalifikacji⁸, zawiera następujący zestaw informacji:

⁵ Dodany ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206).

⁶ W związku z tym Raport nie uwzględnia zmian wprowadzonych ustawą z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów (Dz. U. poz. 829), która weszła w życie 23 lipca 2013 r. (z wyjątkiem art. 1, art. 5, art. 8, art. 9, art. 10, art. 13, art. 15, art. 16, art. 17, art. 24, art. 28 ust. 1 pkt 4 i 5 oraz ust. 2 i 3, art. 36–42 oraz art. 49 ust. 3, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.).

⁷ Każda grupa kwalifikacji została opisana w rozdziale 3 jako jedna pozycja. Grupa obejmuje od kilku do kilkudziesięciu kwalifikacji.

⁸ Nazwy były często nadawane na potrzeby tego przeglądu.

- 1) podstawa prawna kwalifikacji⁹,
- 2) podmiot nadający kwalifikację,
- 3) podmiot dokonujący walidacji oraz sposób/forma walidacji,
- 4) rodzaj dokumentu potwierdzającego nadanie kwalifikacji,
- 5) czas, na jaki nadana jest kwalifikacja,
- 6) charakter aktu o nadaniu kwalifikacji,
- 7) ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje,
- 8) obowiązkowe opłaty związane z uzyskiwaniem kwalifikacji,
- 9) wymagania w zakresie efektów uczenia się,
- 10) inne warunki nadania kwalifikacji,
- 11) inne uwagi, w tym informacja, czy kwalifikację można uzyskać bez odbywania obowiązkowego kształcenia/szkolenia.

Dla uzyskania większej przejrzystości i komunikatywności opisy zidentyfikowanych kwalifikacji przedstawiono w formie tabelarycznej. Listę opisanych kwalifikacji zawiera aneks.

⁹ Wskazuje na przepis prawny określający/ustanawiający kwalifikację i niezbędne warunki do jej uzyskania.

Część 1. Przykłady rozwiązań zastosowanych w aktach prawnych, zawierających regulacje dotyczące kwalifikacji w wybranych działach administracji rządowej

1.1. Wstęp

W rozdziale zaprezentowane zostały wybrane przykłady występujących w polskim prawie rozwiązań dotyczących różnego rodzaju zagadnień:

1. Terminologia i nazewnictwo (relacje pomiędzy występującymi w polskim prawie terminami, takimi jak: zawód, uprawnienia zawodowe, prawo wykonywania zawodu, tytuł zawodowy, licencja, zajmowane stanowisko, a kwalifikacją w rozumieniu ERK).
 - 1.1. Przykłady różnych nazw stosowanych w odniesieniu do kwalifikacji (w rozumieniu ERK).
 - 1.2. Przykłady użycia terminu „kwalifikacja” w znaczeniu innym, niż ustalone definicją ERK.
 - 1.3. Przypadki, w których występuje wielość znaczeń terminów używanych do określania kwalifikacji.
 - 1.4. Różne zależności pomiędzy kwalifikacją a prawem wykonywania zawodu/uprawnieniem.
2. Uprawnienia – kto ma jakie kompetencje w zakresie ustanawiania, nadawania oraz wznawiania kwalifikacji. Przedstawiono przykłady:
 - 2.1. Uprawnień organów administracji publicznej i innych instytucji państwowych.
 - 2.2. Uprawnień samorządów zawodowych.
 - 2.3. Uprawnień innych podmiotów określonych w analizowanych aktach prawnych.
3. Efekty uczenia się – przedstawiono przykłady regulacji dotyczących efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji.
4. Normy międzynarodowe – przedstawiono przykłady wskazywania w przepisach na efekty uczenia się wymagane dla kwalifikacji, które zostały ustalone przez instytucje lub organizacje międzynarodowe.
5. Kwalifikacje zagraniczne – przedstawiono przykłady regulacji dotyczących przyznawania prawa wykonywania zawodu na podstawie kwalifikacji uzyskanych za granicą.
6. Walidacja – przedstawiono przykłady regulacji dotyczących walidowania efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji.
7. Certyfikacja – przedstawiono przykłady regulacji dotyczących procesu certyfikowania.
8. Jakość kwalifikacji – przedstawiono przykłady:
 - 8.1. Regulacji dotyczących jakości treści, wymagań i form kształcenia/szkolenia oraz jakości walidacji.
 - 8.2. Regulacji dotyczących szeroko rozumianego nadzoru/kontroli jakości kwalifikacji.
 - 8.3. Regulacji dotyczących terminów ważności.
9. Wielość dróg dochodzenia do kwalifikacji – przedstawiono przykłady regulacji umożliwiających dochodzenie różnymi drogami do tej samej kwalifikacji.
10. Przenoszenie (transfer) osiągnięć – przedstawiono przykłady regulacji pozwalających na unikanie powtarzania procesu kształcenia lub procesu walidacji efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji.

11. Uznaniowość – przedstawiono przykłady regulacji, w których w procesie dochodzenia do kwalifikacji pewne decyzje pozostawione są do uznania wskazanego podmiotu.
12. Opieka nad osobą szkolącą się – przedstawiono przykłady regulacji dotyczących wyboru opiekuna osoby szkolącej się w związku z ubieganiem się o kwalifikację.
13. Obywatelstwo a kwalifikacje – przedstawiono przykłady regulacji, w których warunkiem nabycia kwalifikacji jest posiadanie obywatelstwa polskiego.
14. Opłaty – przedstawiono przykłady regulacji dotyczących opłat bezpośrednio związanych z uzyskaniem kwalifikacji.

Materiał ilustrujący poszczególne zagadnienia został przedstawiony w formie tabeli. Przykłady dotyczące każdego z wyżej wymienionych zagadnień umieszczone są w odpowiednio wydzielonych częściach tabeli. Tabela zawiera 4 rodzaje informacji o kwalifikacji:

1. W kolumnie zatytułowanej *Kwalifikacja w rozumieniu ERK* wpisano nazwy kwalifikacji w brzmieniu, jakie nadano im w standardowym opisie kwalifikacji znajdującym się w rozdziale 3 niniejszego raportu.
2. W kolumnie zatytułowanej *Zastosowane rozwiązanie* umieszczono zwięzłe streszczenie odpowiednich przepisów lub krótki cytat.
3. W kolumnie zatytułowanej *Uwagi* wpisano krótki komentarz.
4. Kolumna zatytułowana *Patrz: rozdział 3* zawiera informacje o miejscu, w którym można znaleźć bardziej szczegółowe informacje na temat kwalifikacji.

Jeżeli kwalifikacja służy jako ilustracja do więcej niż jednego zagadnienia, każdorazowo wymienia się ją w odpowiednich częściach tabeli.

1.2. Przykłady

1. Terminologia i nazewnictwo (w tym relacje: „kwalifikacja a zawód, uprawnienia zawodowe, prawo wykonywania zawodu, tytuł zawodowy, licencja, zajmowane stanowisko”) wybrane przykłady				
1.1. Przykłady różnych nazw stosowanych w odniesieniu do kwalifikacji w rozumieniu ERK ¹⁰				
Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozd. 3 (tabela/lp.)
1.1.1.	Dział zdrowie: uprawnienie do wykonywania i nadzorowania wykonywania badań i zabiegów leczniczych przy użyciu promieniowania jonizującego	Zgodnie z ustawą z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe i rozporządzeniem, wykonywanie prac polegających na wykonywaniu i nadzorowaniu wykonywania badań i zabiegów leczniczych przy użyciu promieniowania jonizującego jest uwarunkowane posiadaniem ściśle określonych przepisami innych kwalifikacji związanych z uprawnieniami /prawem wykonywania zawodu w zakresie wykonywania badań i zabiegów leczniczych. Osoby wykonujące te prace „są obowiązane do podnoszenia swoich kwalifikacji z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta poprzez ukończenie szkolenia w dziedzinie ochrony radiologicznej pacjenta, zdanie egzaminu i uzyskanie certyfikatu potwierdzającego jego zdanie”.	Brak nazwy kwalifikacji w ścisłym tego słowa znaczeniu. Kwalifikacja jest „ukryta” w uprawnieniu do wykonywania określonego rodzaju czynności zawodowych.	10/26
1.1.2.	Dział zdrowie: inspektor ochrony radiologicznej w pracowniach stosujących aparaty rentgenowskie do celów medycznych w zakresie diagnostyki medycznej, radiologii zabiegowej, radioterapii powierzchniowej i radioterapii schorzeń nienowotworowych (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe, wewnętrzny nadzór nad przestrzeganiem wymagań ochrony radiologicznej w pracowniach stosujących aparaty rentgenowskie do celów diagnostyki medycznej, radiologii zabiegowej, radioterapii powierzchniowej i radioterapii schorzeń nienowotworowych sprawuje osoba, która posiada uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej w tych pracowniach. Uprawnienie to nadaje się osobie, która: posiada pełną zdolność do czynności prawnych; posiada co najmniej średnie wykształcenie; zdała egzamin z zakresu odbytego szkolenia ; posiada orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy w warunkach narażenia oraz posiada odpowiedni do typu uprawnień staż pracy w warunkach narażenia.	Brak nazwy kwalifikacji w ścisłym tego słowa znaczeniu. Kwalifikacja jest „ukryta” w uprawnieniu do wykonywania określonego rodzaju czynności zawodowych, opisanym także poprzez odniesienie do miejsca i rodzaju wykonywanych czynności. W ustawie użyto określenia „inspektor ochrony radiologicznej”, także w odniesieniu do osób posiadających uprawnienia do działań nadzorczych w innych jednostkach wykonujących działalność związaną z narażeniem wymagającą odpowiedniego zezwolenia. W świetle zapisów ustawy są to jednak odrębne kwalifikacje.	10/25 8/2

¹⁰ Definicja kwalifikacji określona jest w załączniku do zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe (Dz. Urz. UE C 111 z 6 maja 2008 r.).

1.1.3.	Dział środowisko: uprawnienia do zajmowania stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe, „na stanowisku mającym istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej może być zatrudniona wyłącznie osoba posiadająca uprawnienia do zajmowania tego stanowiska nadane przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki”. Aby uzyskać te uprawnienia osoba musi ukończyć szkolenie i zdać egzamin przed komisją egzaminacyjną – nabyć kwalifikację.	Brak nazwy kwalifikacji w ścisłym tego słowa znaczeniu. Kwalifikacja jest „ukryta” w uprawnieniu do zajmowania określonego stanowiska.	8/3
1.1.4.	Dział środowisko: inspektor dozoru jądrowego (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe i rozporządzeniem, inspektorem dozoru jądrowego może być osoba, która m.in. „zdała egzamin kwalifikacyjny na stanowisko inspektora dozoru jądrowego”, przeprowadzany przez komisję powołaną przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki. Osoba, która zdała egzamin, otrzymuje „zaświadczenie o zdaniu egzaminu na stanowisko inspektora dozoru jądrowego”.	Brak nazwy kwalifikacji w ścisłym tego słowa znaczeniu. Kwalifikacja jest „ukryta” w uprawnieniu do zajmowania stanowiska, stąd w niniejszym opracowaniu nazwę stanowiska przyjęto jako nazwę kwalifikacji.	8/1
1.1.5.	Dział gospodarka: rzecznik patentowy	Zgodnie z ustawą z 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych, prawo wykonywania tego zawodu powstaje z dniem dokonania wpisu na listę rzeczników patentowych. Jednym z warunków ubiegania się o wpis jest złożenie z wynikiem pozytywnym egzaminu kwalifikacyjnego kończącego aplikację , sprawdzającego przygotowanie osoby do samodzielnego i prawidłowego wykonywania zawodu rzecznika patentowego.	Brak nazwy kwalifikacji w ścisłym tego słowa znaczeniu. Kwalifikacja jest „ukryta” w opisie kolejnych etapów uzyskiwania prawa wykonywania zawodu, stąd w niniejszym opracowaniu nazwę zawodu przyjęto jako nazwę kwalifikacji.	2/1
1.1.6.	Dział finanse publiczne: biegły rewident	Zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym, zawód biegłego rewidenta może wykonywać osoba, która zdała egzamin przed komisją egzaminacyjną powołaną przez Ministra Finansów oraz została wpisana do rejestru biegłych rewidentów.	Brak nazwy kwalifikacji w ścisłym tego słowa znaczeniu. Kwalifikacja jest „ukryta” w zawodzie, stąd w niniejszym opracowaniu nazwę zawodu przyjęto jako nazwę kwalifikacji.	1/4
1.1.7.	Dział oświata i wychowanie: „Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela...” (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, „Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania (...) w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe kwalifikacje wymagane od nauczycieli...”. Do zatrudnienia na stanowisku nauczyciela często wymagana jest więcej niż jedna kwalifikacja.	W tym kontekście termin „kwalifikacje” jest użyty w znaczeniu zgodnym z terminologią ERK.	5/16

1.2. Przykłady użycia terminu „kwalifikacja” w znaczeniu innym niż zgodne z definicją ERK				
Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozdz. 3 (tabela/lp.)
1.2.1.	Dział zdrowie: lekarz	Zgodnie z ustawą z 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, czynności, do jakich upoważniona jest osoba wykonująca zawód lekarza opisane są przy użyciu wyrazów „...wymagane kwalifikacje, potwierdzone odpowiednimi dokumentami...”.	W tym kontekście „kwalifikacje” oznaczają „kompetencje”.	10/1
1.2.2.	Dział zdrowie: koordynator przeszczepiania i pobierania komórek, tkanek i narządów	Zgodnie z ustawą z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, kwalifikacje zawodowe koordynatorów pobierania i przeszczepiania komórek, tkanek i narządów.	W tym kontekście „kwalifikacje zawodowe” oznaczają raczej „niezbędne kompetencje”.	10/29
1.2.3.	Dział gospodarka: eksploatacja urządzeń, instalacji i sieci energetycznych (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci energetycznych mogą zajmować się osoby posiadające kwalifikacje potwierdzone świadectwem kwalifikacyjnym wydanym przez odpowiednie komisje po zdaniu egzaminu.	W tym kontekście „kwalifikacje” oznaczają „kompetencje”.	2/3
1.3. Wielość znaczeń terminów używanych do określania kwalifikacji				
Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozdz. 3 (tabela/lp.)
1.3.1.	Dział zdrowie: pielęgniarka	Zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej, „Pielęgniarka uzyskuje kwalifikacje zawodowe po ukończeniu szkoły pielęgniarskiej”, czyli po uzyskaniu dyplomu ukończenia tej szkoły. Zawód pielęgniarki i położnej może wykonywać osoba posiadająca prawo wykonywania zawodu stwierdzone albo przyznane przez właściwą okręgową radę pielęgniarek i położnych przez wpis na listę. Osobie posiadającej prawo wykonywania zawodu przysługuje prawo posługiwania się tytułem zawodowym pielęgniarka .	Termin „pielęgniarka” jest używany w znaczeniu: – kwalifikacji, – zawodu, – tytułu zawodowego, który związany jest z prawem wykonywania zawodu, a nie kwalifikacją w rozumieniu ERK. To samo dotyczy kwalifikacji <i>położna</i> .	10/2
1.3.2.	Dział zdrowie: lekarz	W ustawie z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, występują terminy: <i>zawód lekarz</i> , <i>lekarz</i> oraz <i>prawo wykonywania zawodu lekarza</i> . Osobą, która jest uprawniona do złożenia wniosku o dopuszczenie jej do Lekarskiego Egzaminu Końcowego, jest <i>lekarz</i> – to jest osoba posiadająca dyplom lekarza lub student 6 roku studiów na kierunku lekarskim – który rozpoczął studia nie wcześniej niż dnia 1 października 2012 r.	Termin „lekarz” jest używany w znaczeniu: – kwalifikacji, – zawodu. <i>Lekarz</i> (osoba posiadająca dyplom lekarza) oznacza kwalifikację w rozumieniu ERK.	10/1

		Uzyskanie prawa wykonywania zawodu lekarza uzależnione jest od spełnienia określonych warunków, m.in. zdania z wynikiem pozytywnym Lekarskiego Egzaminu Końcowego.	Uzyskanie kwalifikacji <i>lekarz</i> nie oznacza jeszcze prawa wykonywania zawodu. To samo dotyczy kwalifikacji <i>lekarz dentysta</i> .	
1.3.3.	Dział zdrowie: felczer	Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 1950 r. o zawodzie felczera, Naczelna Rada Lekarska przyznaje prawo wykonywania zawodu i używania tytułu felczera. Tytuł zawodowy felczera jest nierozdzielnie związany z prawem wykonywania zawodu, ale równocześnie poprzez zwrot „felczer, który uzyskał prawo wykonywania zawodu...” ustawodawca oddziela prawo do wykonywania zawodu i używania tytułu zawodowego od określenia „felczer”.	W ustawie wyraz „felczer” jest użyty w następujących znaczeniach: – kwalifikacja w rozumieniu ERK (dyplom ukończenia odpowiedniej szkoły), – zawód (ustawa o zawodzie felczera), – tytuł zawodowy, z którym związane jest prawo wykonywania zawodu.	10/9
1.3.4.	Dział gospodarka: eksploatacja urządzeń, instalacji i sieci energetycznych (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci energetycznych mogą zajmować się osoby posiadające kwalifikacje potwierdzone świadectwem kwalifikacyjnym wydanym przez odpowiednie komisje po zdaniu egzaminu.	„Świadectwo kwalifikacyjne” nadaje uprawnienia zawodowe, a jednocześnie jest kwalifikacją w rozumieniu ERK.	2/3
1.3.5.	Dział gospodarka: rzecznik patentowy	Zgodnie z ustawą z 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych, prawo wykonywania tego zawodu powstaje z dniem dokonania wpisu na listę rzeczników patentowych. Jednym z warunków ubiegania się o wpis jest złożenie z wynikiem pozytywnym egzaminu kwalifikacyjnego sprawdzającego przygotowanie osoby do samodzielnego i prawidłowego wykonywania zawodu rzecznika patentowego. „Tytuł zawodowy rzecznik patentowy podlega ochronie prawnej”.	W ustawie określenia „rzecznik patentowy” użyto w znaczeniu: – zawód, – tytuł zawodowy.	2/1
1.3.6.	Dział gospodarka: audytor efektywności energetycznej	Zgodnie z ustawą z 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej, „audyt efektywności energetycznej może sporządzić osoba, która: (...) odbyła szkolenie dla osób ubiegających się o nadanie uprawnień audytora efektywności energetycznej” i „złożyła egzamin na audytora efektywności energetycznej”. Komisje kwalifikacyjne przeprowadzają egzamin, a także są uprawnione do sprawdzenia spełnienia wszystkich wymagań niezbędnych do „uzyskania uprawnień” do sporządzania audytu efektywności energetycznej.	„Uzyskanie uprawnień do sporządzania audytu” jest tożsame z uzyskaniem kwalifikacji w rozumieniu ERK.	2/2

1.3.7.	Dział środowisko: inspektor dozoru jądrowego (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe, zdanie egzaminu kwalifikacyjnego zakończonego uzyskaniem zaświadczenia o zdaniu egzaminu na stanowisko jest jednym z warunków, które musi spełnić kandydat ubiegający się o powołanie na to stanowisko.	Uzyskanie uprawnienia do zajmowania stanowiska jest jednocześnie nabyciem kwalifikacji w rozumieniu ERK. Uzyskanie uprawnienia nie jest jednoznaczne z powołaniem na stanowisko.	8/1
1.3.8.	Dział sprawiedliwość: sędzia	Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych osoba, która zdała egzamin sędziowski w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, nabywa kwalifikację sędziego. Stosunek służbowy sędziego nawiązuje się po doręczeniu aktu powołania na stanowisko sędziego. Do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim powołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa.	Termin „sędzia” jest używany w znaczeniu: – kwalifikacja, – stanowisko. Uzyskanie kwalifikacji <i>sędzia</i> nie oznacza jeszcze aktu powołania na stanowisko sędziego.	7/1
1.3.9.	Dział sprawiedliwość: tłumacz przysięgły	Zgodnie z ustawą z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego „Tłumaczem przysięgłym może być osoba...”, która m.in. zdała „egzamin na tłumacza przysięgłego”. „Uprawnienia do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego nabywa osoba, która zdała egzamin...”. Nabycie tych uprawnień potwierdza świadectwo wydane przez Ministra Sprawiedliwości na podstawie protokołu z egzaminu. Równocześnie ustawa postanawia, że „osoba, która nabyła uprawnienia do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego, uzyskuje prawo do wykonywania tego zawodu po złożeniu ślubowania i wpisaniu na listę tłumaczy przysięgłych”.	W ustawie kwalifikacja w rozumieniu ERK określona jest jako „uprawnienie do wykonywania zawodu”, wyraźnie odróżnione od „prawa do wykonywania zawodu”.	7/9
1.3.10.	Dział sprawiedliwość: syndyk	Zgodnie z ustawą z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka, licencję syndyka może uzyskać osoba, która m.in. zdała „egzamin dla osób ubiegających się o licencję syndyka” przed komisją egzaminacyjną powołaną przez Ministra Sprawiedliwości. „Złożenie egzaminu z wynikiem pozytywnym potwierdza zaświadczenie wystawione przez Komisję...”. Licencję syndyka, uprawniającą „do wykonywania czynności syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy”, przyznaje Minister Sprawiedliwości, który także prowadzi listę osób posiadających taką licencję. Wszystkie warunki dotyczące uzyskania licencji określa ustawa.	Termin „syndyk” jest używany w znaczeniu: – kwalifikacja, – licencja.	7/8

1.3.11.	Dział finanse publiczne: biegły rewident	Zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym, zawód biegłego rewidenta może wykonywać osoba, która zdała egzamin przed komisją egzaminacyjną powołaną przez Ministra Finansów oraz została wpisana do rejestru biegłych rewidentów.	Termin „biegły rewident” jest używany w znaczeniu: – kwalifikacja, – zawód, – uprawnienie.	1/4
1.4. Różne zależności między kwalifikacją a prawem wykonywania zawodu/uprawnieniem				
Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozdz. 3 (tabela/lp.)
1.4.1.	Dział sprawiedliwość: notariusz	Zgodnie z ustawą z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, osoba, która zdała egzamin notarialny przed komisją egzaminacyjną powołaną przez Ministra Sprawiedliwości, nabywa kwalifikację notariusza. Notariusza powołuje Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii rady właściwej izby notarialnej. Notariusz jest obowiązany w ciągu 2 miesięcy od zawiadomienia o powołaniu uruchomić kancelarię i zgłosić to Ministrowi Sprawiedliwości. W razie nieuruchomienia kancelarii w tym terminie, powołanie traci moc; okoliczność tę stwierdza Minister Sprawiedliwości.	Uzyskanie kwalifikacji notariusza nie oznacza jeszcze prawa wykonywania zawodu. Jest to sytuacja, która występuje także w innych analizowanych działach.	7/5
1.4.2.	Dział środowisko: inspektor ochrony radiologicznej (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe i rozporządzeniem, Prezes Państwowej Agencji Atomistyki nadaje uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej osobom, które m.in. zdały odpowiedni egzamin przed komisją egzaminacyjną. Komisja wydaje dokument potwierdzający zdanie egzaminu, Prezes PAA wydaje zaświadczenie o uzyskaniu uprawnień.	Uzyskanie kwalifikacji w rozumieniu ERK jest warunkiem ubiegania się o nadanie uprawnień. Podobna zasada dotyczy wielu uprawnień.	8/2
1.4.3.	Dział zdrowie: pielęgniarka specjalista (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej, pielęgniarka (to jest osobie, która ukończyła szkołę pielęgniarską i ukończyła prawo wykonywania zawodu) posiadającej ukończone szkolenie specjalizacyjne przysługuje prawo posługiwania się tytułem zawodowym specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa lub położnictwa albo w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia.	Nabywanie kwalifikacji <i>pielęgniarka specjalista</i> warunkowane jest uprzednim uzyskaniem prawa do wykonywania zawodu.	10/2.1.
1.4.4.	Dział zdrowie: diagnosta laboratoryjny	Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej, osoba posiadająca tytuł zawodowy lekarza i prawo wykonywania tego zawodu, w czasie specjalizacji i innych form kształcenia podyplomowego, odbywanych na podstawie ustawy o zawodach lekarza i lekarza denty, może wykonywać czynności z zakresu diagnostyki laboratoryjnej w laboratorium pod nadzorem osób uprawnionych do samodzielnego wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej w laboratorium.	Ustawodawca czasowo upoważnia osobę, która nie posiada jeszcze kwalifikacji <i>diagnosta laboratoryjny</i> do wykonywania czynności z zakresu diagnostyki laboratoryjnej, a tym samym łączy czasowe uprawnienie związane z kwalifikacją <i>diagnosty laboratoryjnego</i> z prawem wykonywania zawodu lekarza.	10/16

1.4.5.	Dział gospodarka: eksploatacja urządzeń, instalacji i sieci energetycznych (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci energetycznych mogą zajmować się osoby posiadające świadectwo kwalifikacyjne. Osobie która zdała egzamin, komisja wydaje „świadectwo kwalifikacyjne uprawniające do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci na stanowisku: dozoru/eksploatacji”, wg wzoru ustalonego w ww. rozporządzeniu.	„Świadectwo kwalifikacyjne” nadaje uprawnienia zawodowe, a jednocześnie jest kwalifikacją w rozumieniu ERK.	2/3
1.4.6.	Dział finanse publiczne: doradca podatkowy	Zgodnie z ustawą z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym, na listę doradców podatkowych wpisuje się osobę, która zdała egzamin przed Państwową Komisją Egzaminacyjną do spraw Doradztwa Podatkowego i wystąpiła z wnioskiem o wpis na listę, nie później niż w okresie 3 lat od zdania egzaminu na doradcę podatkowego.	Kwalifikacja traci ważność, jeżeli w określonym terminie nie zostanie złożony wniosek o wpis na listę doradców podatkowych, co łączy się z uzyskaniem prawa wykonywania zawodu.	1/6

2. Uprawnienia dotyczące nadawania oraz wznawiania kwalifikacji/prawa wykonywania zawodu/uprawnień zawodowych
– wybrane przykłady

2.1. Uprawnienia organów administracji publicznej i innych instytucji państwowych

Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozdz. 3 (tabela/lp.)
2.1.1.	Dział sprawiedliwość: tłumacz przysięgły	Zgodnie z ustawą z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego „Uprawnienia do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego nabywa osoba, która...” zdała „egzamin na tłumacza przysięgłego” przed Państwową Komisją Egzaminacyjną, której członków powołuje Minister Sprawiedliwości. Nabycie tych uprawnień potwierdza świadectwo wydane przez Ministra Sprawiedliwości na podstawie protokołu z egzaminu. Równocześnie ustawa postanawia, że „osoba, która nabyła uprawnienia do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego, uzyskuje prawo do wykonywania tego zawodu po złożeniu ślubowania i wpisaniu na listę tłumaczy przysięgłych”.	Podmiotem certyfikującym jest minister.	7/9
2.1.2.	Dział sprawiedliwość: adwokat	Zgodnie z ustawą z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, samorząd zawodowy wpisuje na listę adwokatów osobę, która m.in. zdała egzamin adwokacki przed komisją egzaminacyjną. Minister Sprawiedliwości może sprzeciwić się decyzji okręgowej rady adwokackiej o wpisie danej osoby na listę adwokatów: „Wpis na listę adwokatów uważa się za dokonany, jeżeli Minister Sprawiedliwości nie podpisze sprzeciwu od wpisu w terminie 30 dni od dnia doręczenia uchwały wraz z aktami osobowymi kandydata...”.	Właściwy minister sprawuje nadzór nad nadawaniem prawa do wykonywania zawodu przez samorząd zawodowy. Analogiczne rozwiązania przyjęto w innych zawodach, np. w przypadku kwalifikacji <i>radca prawny</i> .	7/6

2.1.3.	Dział sprawiedliwość: syndyk	Zgodnie z ustawą z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka, kwalifikacje nadaje komisja egzaminacyjna powołana przez Ministra Sprawiedliwości, po zdaniu przez kandydata „egzaminu dla osób ubiegających się o licencję syndyka”. Licencję syndyka (określone uprawnienia i dokument) przyznaje Minister Sprawiedliwości. Wszystkie warunki dotyczące nadania kwalifikacji określa ustawa.	Podmiotem certyfikującym jest komisja powoływana przez Ministra. Minister przyznaje licencję.	7/8
2.1.4.	Dział środowisko: uprawnienia do zajmowania stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe, kwalifikacje nadaje komisja egzaminacyjna powoływana przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki (PAA). Uprawnienia do zajmowania stanowisk nadaje Prezes PAA. Wszystkie warunki dotyczące uzyskania kwalifikacji i nadania uprawnień określa ustawa i rozporządzenie.	Podmiotem certyfikującym jest komisja powoływana przez właściwy centralny organ administracji rządowej (Prezesa PAA).	8/3
2.1.5.	Dział środowisko: inspektor dozoru jądrowego (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe i rozporządzeniem, Główny Inspektor Dozoru Jądrowego (GIDJ) osobie, która zdała egzamin przed komisją powołaną przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki (PAA), wydaje zaświadczenie o zdaniu egzaminu na stanowisko inspektora dozoru jądrowego.	Podmiotem certyfikującym jest organ dozoru jądrowego (GIDJ), powoływany przez właściwy centralny organ administracji rządowej (Prezesa PAA).	8/1
2.1.6.	Dział turystyka: przewodnik turystyczny (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych, osobom zainteresowanym kwalifikacje nadaje komisja powołana przez marszałka województwa właściwego dla miejsca ich zamieszkania, a w wypadku gdy osoba zainteresowana nie mieszka na terytorium RP – marszałek województwa wybrany przez tę osobę.	Podmiotem nadającym uprawnienia jest marszałek województwa.	9/1
2.1.7.	Dział praca: rzeczoznawca do spraw bezpieczeństwa i higieny	Zgodnie z ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy warunkiem nadania kwalifikacji jest: – odbycie odpowiedniego kursu, przeprowadzonego przez podmiot upoważniony przez Głównego Inspektora Pracy (GIP), według programu zatwierdzonego przez GIP, – zdanie egzaminu przed Komisją Kwalifikacyjną do Oceny Kandydatów na Rzeczoznawców powoływaną przez GIP.	Podmiotem certyfikującym jest komisja powoływana przez GIP – organ Państwowej Inspekcji Pracy podległy Sejmowi.	6/2
2.1.8.	Dział gospodarka: rzecznik patentowy	Zgodnie z ustawą z 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych, kwalifikacje nadaje komisja egzaminacyjna przeprowadzająca egzamin kwalifikacyjny po zakończeniu aplikacji, powołana przez Krajową Radę Rzeczników Patentowych. Prawo wykonywania zawodu przyznaje organ państwowy – Prezes Urzędu Patentowego RP (wpisuje na listę rzeczników patentowych).	Podmiotem nadającym prawo wykonywania zawodu jest właściwy centralny organ administracji rządowej.	2/1

2.1.9.	Dział gospodarka: obsługa i konserwacja urządzeń technicznych (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym komisje kwalifikacyjne przeprowadzające egzaminy sprawdzające kwalifikacje są powołane przez organ Urzędu Dozoru Technicznego oraz Transportowy Dozór Techniczny i Wojskowy Dozór Techniczny (w tych podmiotach).	Występuje kilka podmiotów powołujących komisje certyfikujące. Ustawa nie rozstrzyga kwestii zasad uznawania przez poszczególne instytucje wykonujące zadania z zakresu dozoru technicznego kwalifikacji nadanych przez komisje powołane przez organy innej służby dozoru.	2/4
2.2. Uprawnienia samorządów zawodowych				
Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozdz. 3 (tabela/lp.)
2.2.1.	Dział sprawiedliwość: advokat	Zgodnie z ustawą z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, Okręgowa Rada Adwokacka podejmuje uchwałę o wpisie na listę adwokatów osoby, która m.in. zdała egzamin adwokacki przed komisją egzaminacyjną.	Podmiotem nadającym prawo wykonywania zawodu jest organ samorządu zawodowego.	7/6
2.2.2.	Dział zdrowie: pielęgniarka	Zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej, osoby, które nie wykonują tego zawodu przez określony czas i zamierzają ponownie podjąć jego wykonywanie, mają obowiązek odbyć przeszkolenie. Okręgowa Rada Pielęgniarek i Położnych określa miejsce, czas trwania i program przeszkolenia i decyduje o przywróceniu prawa do wykonywania zawodu.	Podmiotem decydującym o przywróceniu prawa wykonywania zawodu jest samorząd zawodowy, który ponadto ustala indywidualny program przeszkolenia i tryb jego odbywania.	10/2
2.2.3.	Dział zdrowie: lekarz	Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodzie lekarza i lekarza dentystry, Okręgowa Rada Lekarska w przypadku uzasadnionego podejrzenia u wykonującego praktykę lekarską niedostatecznego przygotowania zawodowego, obowiązana jest powołać komisję, która wydaje opinię o przygotowaniu zawodowym tego lekarza. Na podstawie tej opinii Okręgowa Rada Lekarska zobowiązuje lekarza do odbycia uzupełniającego przeszkolenia, określając jego program.	Podmiotem upoważnionym do uruchomienia procedury weryfikującej kompetencje zawodowe jest samorząd zawodowy, który ponadto ustala indywidualny program obowiązkowego przeszkolenia.	10/1
2.2.4.	Dział zdrowie: farmaceuta	Zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne, osoby, które nie wykonują tego zawodu przez określony czas i zamierzają ponownie podjąć ich wykonywanie, mają obowiązek odbyć przeszkolenie. Program, czas trwania oraz sposób przeszkolenia uzupełniającego ustala Naczelna Rada Aptekarska.	Podmiotem, który ustala indywidualny program przeszkolenia i tryb jego odbywania jest samorząd zawodowy.	10/8

2.2.5.	Dział zdrowie: felczer	Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 1950 r. o zawodzie felczera nadanie prawa do wykonywania zawodu felczera należy do kompetencji Naczelnej Rady Lekarskiej, która również określa szczegółowy tryb postępowania w sprawach przyznawania prawa wykonywania zawodu felczera oraz prowadzenia rejestru felczerów.	Podmiotem nadającym prawo wykonywania zawodu jest organ samorządu zawodowego (właściwy dla innej kwalifikacji).	10/9
2.2.6.	Dział gospodarka: rzecznik patentowy	Zgodnie z ustawą z 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych, kwalifikację nadaje komisja egzaminacyjna przeprowadzająca egzamin kwalifikacyjny po zakończeniu aplikacji, powołana przez Krajową Radę Rzeczników Patentowych. Prawo wykonywania zawodu przyznaje organ państwowy – Prezes Urzędu Patentowego RP (wpisuje na listę rzeczników patentowych).	Podmiotem certyfikującym jest samorząd zawodowy.	2/1
2.3. Uprawnienia innych podmiotów określone w analizowanych aktach prawnych				
Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozdz. 3 (tabela/lp.)
2.3.1.	Dział kultura fizyczna: kwalifikacje związane z organizacją współzawodnictwa sportowego (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, związki sportowe mają prawo do ustanawiania reguł sportowych, organizacyjnych i dyscyplinarnych we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez te związki (np. licencje kierowcy rajdowego różnych stopni wydane przez Zarząd Okręgu Polskiego Związku Motorowego w Warszawie). Tym samym regulacja deleguje na związki sportowe prawo ustalania efektów uczenia wymaganych dla kwalifikacji, takich jak np. licencja kierowcy rajdowego, licencja sędziego w określonej dyscyplinie etc.	Podmiotami ustanawiającymi i certyfikującymi są związki sportowe.	4/3
2.3.2.	Dział kultura fizyczna: trener (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie: – w przypadku nabycia wymaganych kompetencji poprzez ukończenie odpowiednich studiów wyższych lub studiów podyplomowych tytuł zawodowy <i>trener</i> nadaje rektor szkoły wyższej, – w innych przypadkach tytuły nadaje minister właściwy do spraw kultury fizycznej.	Podmiotami certyfikującymi są m.in. rektorzy szkół wyższych.	4/1
2.3.3.	Dział zdrowie: perfuzjonista	Zgodnie z Ramowym programem kursu kwalifikacyjnego dla perfuzjonistów zatwierdzonym przez ministra właściwego do spraw zdrowia, kwalifikację perfuzjonisty nadaje organizator kształcenia – przy czym za przebieg i organizację szkolenia w imieniu organizatora kształcenia odpowiedzialny jest kierownik kursu rekomendowany przez Polskie Stowarzyszenie Perfuzjonistów. Ramowy program kursu kwalifikacyjnego dla perfuzjonistów zatwierdza minister właściwy do spraw zdrowia w trybie zarządzenia.	Podmiotem certyfikującym jest organizator kształcenia.	10/35

2.3.4.	<p>Dział gospodarka: eksploatacja urządzeń, instalacji i sieci energetycznych (grupa kwalifikacji)</p>	<p>Zgodnie z ustawą z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, kwalifikacje nadają komisje powoływane przez Prezesa URE, właściwych ministrów i szefów agencji rządowych lub ministra właściwego do spraw transportu, nie tylko w jednostkach podległych właściwym ministrom lub szefom agencji, lecz także u przedsiębiorców i przy stowarzyszeniach naukowo-technicznych – na ich wnioski.</p> <p>Osobowy skład komisji proponuje wnioskodawca; organ powołujący komisję może wnieść umotywowane zastrzeżenia; wnioskujący powinien się do nich ustosunkować, a w przypadku uznania zastrzeżeń za zasadne – zaproponować nowy skład komisji.</p>	<p>Podmiotami certyfikującymi są specjalnie powoływane do tego komisje.</p>	2/3
--------	---	---	---	-----

3. Regulacje dotyczące efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji – wybrane przykłady

Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozdz. 3 (tabela/lp.)
3.1.	<p>Dział kultura fizyczna: kwalifikacje związane z organizacją współzawodnictwa sportowego (grupa kwalifikacji)</p>	<p>Zgodnie z ustawą z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, związki sportowe mają prawo do ustanawiania reguł sportowych, organizacyjnych i dyscyplinarnych we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez te związki.</p> <p>Tym samym regulacja deleguje na związki sportowe prawo ustalania efektów uczenia wymaganych dla kwalifikacji, takich jak np. licencja kierowcy rajdowego, licencja sędziego w określonej dyscyplinie etc.</p>	<p>Podmiotami ustalającymi wymagane efekty uczenia się są związki sportowe.</p>	4/3
3.2.	<p>Dział gospodarka: audytor efektywności energetycznej</p>	<p>Zgodnie z ustawą z 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej, Minister Gospodarki powinien określić, w drodze rozporządzenia, m.in. sposób przeprowadzenia i zakres programowy szkolenia oraz wymaganego egzaminu.</p>	<p>Podmiotem określającym wymagane efekty uczenia się jest właściwy minister.</p>	2/2
3.3.	<p>Dział gospodarka: obsługa i konserwacja urządzeń technicznych (grupa kwalifikacji)</p>	<p>Zgodnie z ustawą z 21 grudnia 2000 r. o dozoru technicznym i rozporządzeniem, osoby obsługujące i konserwujące urządzenia techniczne obowiązane są posiadać zaświadczenie kwalifikacyjne potwierdzające umiejętność praktycznego wykonywania tych czynności oraz znajomość warunków technicznych dozoru technicznego, norm i przepisów prawnych w tym zakresie. Listę tych urządzeń ustala Minister Gospodarki w ww. rozporządzeniu.</p> <p>Szczegółową tematykę egzaminu ustala komisja kwalifikacyjna powołana przez organ właściwej jednostki dozoru technicznego w zależności od rodzaju (rodzaj urządzenia) i zakresu (obsługa, konserwacja) kwalifikacji, o których nadanie ubiega się kandydat.</p>	<p>Podmiotem określającym wymagane efekty uczenia się jest komisja kwalifikacyjna.</p>	2/4

3.4.	Dział gospodarka: wykonywanie czynności spawania, zgrzewania, lutowania... (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym, określony został obowiązek posiadania zaświadczenia kwalifikacyjnego dla osób wykonujących czynności spawania, zgrzewania, lutowania..., potwierdzające umiejętności praktycznego ich wykonywania oraz znajomość warunków technicznych dozoru technicznego, norm i przepisów prawnych w tym zakresie. W rozporządzeniu Ministra Gospodarki z 27 kwietnia 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach spawalniczych, wydanym na mocy delegacji zawartej w Kodeksie pracy, określa się, że prace spawalnicze powinny być wykonywane przez osoby posiadające <i>Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia</i> albo <i>Świadectwo egzaminu spawacza</i> lub <i>Książkę spawacza</i> , wystawiane w trybie określonym w odrębnych przepisach i Polskich Normach.	W ustawie są ogólnie zarysowane wymagane efekty uczenia się dla całej grupy kwalifikacji. Ustawa nie zawiera wprost informacji szczegółowych dotyczących wymaganych efektów uczenia się oraz delegacji do wydania aktu wykonawczego określającego te wymagania. W stosunku do jednej z kwalifikacji rozporządzenie właściwego ministra odsyła do Polskich Norm oraz do odrębnych przepisów.	2/5
3.5.	Dział gospodarka: eksploatacja urządzeń, instalacji i sieci energetycznych (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci energetycznych obowiązane są posiadać kwalifikacje potwierdzone świadectwem. Rozporządzenie dotyczące szczegółowych zasad stwierdzania posiadania tych kwalifikacji określa ogólny zakres wiedzy sprawdzanej na egzaminie. „Szczegółową tematykę egzaminu ustala” konkretna komisja kwalifikacyjna i powiadamia o ustaleniach osobę ubiegającą się o kwalifikacje.	W rozporządzeniu są ogólnie zarysowane wymagane efekty uczenia się. Szczegółową tematykę – konkretne wymagania w zakresie efektów uczenia się – ustala komisja kwalifikacyjna.	2/3
3.6.	Dział gospodarka: rzecznik patentowy	Zgodnie z ustawą z 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych, ogólny zakres egzaminu kwalifikacyjnego kończącego aplikację określa ustawa i wydane na jej podstawie rozporządzenie. Krajowa Rada Rzeczników Patentowych ustala program aplikacji. Komisja egzaminacyjna, powołana przez Krajową Radę, ustala szczegółowe pytania do egzaminu.	Szczegółową tematykę szkolenia i egzaminu – konkretne efekty uczenia się – ustala samorząd zawodowy.	2/1
3.7.	Dział zdrowie: perfuzjonista	Zgodnie z Ramowym programem kursu kwalifikacyjnego dla perfuzjonistów zatwierdzonym przez ministra właściwego do spraw zdrowia (Warszawa, 2011 r.) ramowy program kursu zatwierdza Minister Zdrowia. Organizator kursu kwalifikacyjnego przygotowuje szczegółowy program kursu.	Szczegółowy program kursu – konkretne efekty uczenia się – przygotowuje organizator kształcenia, na podstawie ramowego programu kursu zatwierzonego przez ministra.	10/35

4. Normy międzynarodowe dotyczące efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji
– wybrane przykłady

Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozdz. 3 (tabela/lp.)
4.1.	Dział turystyka: międzynarodowy przewodnik wysokogórski	Zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych, w przypadku tej kwalifikacji obowiązują wymagania określone przez Międzynarodową Federację Związków Przewodnickich (International Federation of Mountain Guides Association).	Ustawodawca uznaje ustalenia organizacji międzynarodowych.	9/1.2

4.2.	Dział zdrowie: lekarz	Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (art. 9b), minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określa, w drodze rozporządzenia, standardy kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, uwzględniając wymogi dotyczące kształcenia i szkolenia przygotowujące do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, określone w przepisach prawa Unii Europejskiej.	Ustawodawca związany jest normami obowiązującymi w UE. Podobnie jest w przypadku kwalifikacji <i>farmaceuta, pielęgniarka, położna</i> .	10/1
5. Regulacje dotyczące przyznawania prawa wykonywania zawodu na podstawie kwalifikacji uzyskanych za granicą – wybrane przykłady				
Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozdz. 3 (tabela/lp.)
5.1.	Dział zdrowie: pielęgniarka, położna	Zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej, pielęgniarka „o odpowiednio wysokich kwalifikacjach”, nieposiadająca prawa wykonywania zawodu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ale posiadająca to prawo w innym państwie, może brać udział w naradzie pielęgniarek lub położnych oraz udzielać świadczeń zdrowotnych w określonych ustawą okolicznościach.	Ustawodawca umożliwił wykonywanie zawodu medycznego w określonym zakresie, bez formalnie uzyskanego prawa wykonywania tego zawodu na terytorium RP. Podobne rozwiązania dotyczą innych kwalifikacji, np.: <i>lekarz, farmaceuta</i> .	10/2
5.2.	Dział zdrowie: pielęgniarka, położna	Zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej, cudzoziemcowi może być przyznane prawo wykonywania zawodu na stałe albo na czas określony, jeżeli spełni on określone w ustawie warunki.	Ustawodawca umożliwił przyznanie prawa wykonywania zawodu cudzoziemcom.	10/2
5.3.	Dział turystyka: międzynarodowy przewodnik wysokogórski	Zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych, w przypadku tej kwalifikacji obowiązują wymagania określone przez Międzynarodową Federację Związków Przewodnickich (International Federation of Mountain Guides Association). Obcokrajowcy legitymujący się certyfikatem tej organizacji mogą wykonywać zadania międzynarodowego przewodnika wysokogórskiego na terenie RP na rzecz turystów zagranicznych, którym towarzyszą.	Ustawodawca umożliwił wykonywanie na terytorium Polski zadań na podstawie międzynarodowej kwalifikacji.	9/1.2
5.4.	Dział finanse publiczne: doradca podatkowy	Zgodnie z ustawą z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym, na listę doradców podatkowych wpisuje się m.in. „osoby fizyczne, których kwalifikacje do wykonywania zawodu doradcy podatkowego zostały uznane na zasadach określonych w ustawie z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej”.	Ustawodawca umożliwił podjęcie działalności zawodowej bez potrzeby ponownego uzyskiwania określonych kwalifikacji nabytych za granicą. Podobne rozwiązania dotyczą wielu innych zawodów.	1/6

5.5.	Dział zdrowie: diagnosta laboratoryjny	Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej, na diagnoście laboratoryjnym, który nie ukończył polskiej uczelni, spoczywa obowiązek potwierdzenia urzędowym dokumentem znajomości języka polskiego w stopniu niezbędnym do wykonywania tego zawodu. W stosunku do obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym – wystarczającym dokumentem jest oświadczenie o znajomości języka polskiego w mowie i w piśmie.	Ustawodawca nakłada obowiązek potwierdzenia znajomości języka polskiego. Podobne rozwiązania dotyczą osób chcących uzyskać prawo do wykonywania innych zawodów, m.in.: <i>lekarza, felczera, farmaceuty, prawnika zagranicznego, rzecznika patentowego.</i>	10/16
------	---	---	--	-------

6. Regulacje dotyczące walidacji¹¹ – wybrane przykłady

Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozdz. 3 (tabela/lp.)
6.1.	Dział środowisko: inspektor ochrony radiologicznej (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe i rozporządzeniem, o uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej może ubiegać się osoba, która zdała egzamin poprzedzony obowiązkowym szkoleniem. Z obowiązku odbycia szkolenia zwolnione są osoby, które: – posiadają uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej i ponownie ubiegają się o te uprawnienia, – ukończyły w okresie ostatnich 5 lat studia wyższe na kierunkach zawierających w programach zagadnienia z zakresu dozymetrii i ochrony radiologicznej wraz z określonymi ww. ustawą zajęciami praktycznymi, – posiadają wykształcenie wyższe i co najmniej trzyletni staż pracy w warunkach narażenia, nabyty w określonej ww. ustawą jednostce organizacyjnej, w okresie 5 lat przed dniem złożenia wniosku o dopuszczenie do egzaminu.	Obowiązuje generalna zasada, że do walidacji można przystąpić po ukończeniu obowiązkowego szkolenia. Podobne rozwiązanie dotyczy kwalifikacji <i>uprawnienia do zajmowania stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej.</i>	8/2
6.2.	Dział środowisko: inspektor dozoru jądrowego (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe i rozporządzeniem, warunkiem uzyskania kwalifikacji jest odbycie ściśle określonej przepisami praktyki, na którą kieruje kandydata Główny Inspektor Dozoru Jądrowego (GIDJ). Po uzyskaniu potwierdzenia odbycia praktyki kandydat przystępuje do egzaminu kwalifikacyjnego przed komisją powołaną przez GIDJ.	Obowiązuje generalna zasada, że do walidacji można przystąpić po zaliczeniu obowiązkowych praktyk.	8/1

¹¹ Walidacja – wieloetapowy proces sprawdzania, czy – niezależnie od sposobu uczenia się – kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Walidacja prowadzi do certyfikacji.

6.3.	Dział zdrowie: lekarz specjalista (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty oraz rozporządzeniem, lekarz może uzyskać tytuł specjalisty w określonej dziedzinie medycyny po: 1) odbyciu szkolenia specjalizacyjnego i 2) złożeniu Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego. Ustawa dopuszcza zwolnienie lekarza z obowiązku odbycia w części lub nawet w całości szkolenia przez Dyrektora Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego na podstawie opinii powołanego przez siebie zespołu ekspertów.	Obowiązuje generalna zasada, że do walidacji można przystąpić po ukończeniu obowiązkowego szkolenia.	10/1.1
6.4.	Dział gospodarka: eksploatacja urządzeń, instalacji i sieci energetycznych (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, odpowiednie komisje kwalifikacyjne po zdaniu egzaminu wydają świadectwo kwalifikacyjne uprawniające do zajmowania się eksploatacją konkretnych urządzeń, instalacji lub sieci.	Przystąpienie do walidacji nie jest uwarunkowane uprzednim odbyciem obowiązkowego szkolenia lub praktyki.	2/3

7. Regulacje dotyczące certyfikowania – wybrane przykłady

Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIA	UWAGI	patrz: rozdz. 3 (tabela/lp.)
7.1.	Dział sprawiedliwość: kurator sądowy zawodowy	Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych, komisja egzaminacyjna przeprowadza egzamin kuratorski. „Z przebiegu i wyników egzaminu kuratorskiego sporządza się protokół, który podpisują wszyscy członkowie komisji egzaminacyjnej”. (W praktyce protokół jest sporządzany indywidualnie dla każdego zdającego.)	Ustawa nie określa, jaki dokument (certyfikat) potwierdza nabycie kwalifikacji. Potwierdzeniem uzyskania kwalifikacji jest tylko „protokół z egzaminu”.	7/2
7.2.	Dział sprawiedliwość: tłumacz przysięgły	Zgodnie z ustawą z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego i rozporządzeniem, „uprawnienia do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego nabywa osoba”, która zdała „egzamin na tłumacza przysięgłego”. Minister Sprawiedliwości, na podstawie protokołu z egzaminu „wydaje niezwłocznie świadectwo potwierdzające nabycie uprawnień do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego”. Równocześnie ustawa określa, że „osoba, która nabyła uprawnienia do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego, uzyskuje prawo do wykonywania tego zawodu po złożeniu ślubowania i wpisaniu na listę tłumaczy przysięgłych”.	Dokumentem potwierdzającym nabycie kwalifikacji jest „świadectwo potwierdzające nabycie uprawnień do wykonywania zawodu”, które jest jednocześnie dokumentem potwierdzającym uzyskanie uprawnień. Posiadanie tego świadectwa nie jest równoznaczne z uzyskaniem prawa wykonywania zawodu.	7/9

7.3.	Dział sprawiedliwość: syndyk	Zgodnie z ustawą z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka i rozporządzeniem „egzamin dla osób ubiegających się o licencję syndyka” przeprowadza komisja egzaminacyjna powołana przez Ministra Sprawiedliwości. Komisja sporządza protokół z przebiegu egzaminu, który „stanowi podstawę do wystawienia zaświadczenia o złożeniu egzaminu z wynikiem pozytywnym”. Zaświadczenie to wydaje komisja. Licencję syndyka (dokument) uprawniającą do wykonywania czynności syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy, przyznaje Minister Sprawiedliwości.	Dokumentem potwierdzającym nabycie kwalifikacji jest „zaświadczenie o złożeniu egzaminu”. Nabycie kwalifikacji nie jest równoznaczne z uzyskaniem licencji.	7/8
7.4.	Dział gospodarka: rzecznik patentowy	Zgodnie z ustawą z 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych i rozporządzeniem, po ukończeniu aplikacji komisja egzaminacyjna powołana przez Krajową Radę Rzeczników Patentowych „podejmuje uchwałę w sprawie ustalenia wyniku egzaminu kwalifikacyjnego każdego ze zdających. (...) Osoba, która złożyła egzamin kwalifikacyjny z wynikiem pozytywnym, otrzymuje świadectwo”.	Dokumentem potwierdzającym nabycie kwalifikacji jest świadectwo. Nabycie kwalifikacji nie jest równoznaczne z uzyskaniem prawa wykonywania zawodu.	2/1
7.5.	Dział gospodarka: eksploatacja urządzeń, instalacji i sieci energetycznych (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne i rozporządzeniem wykonawczym, osobie, która zdała egzamin, komisja wydaje „świadectwo kwalifikacyjne uprawniające do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci na stanowisku: dozoru/eksploatacji”, wg wzoru ustalonego w ww. rozporządzeniu.	Dokumentem potwierdzającym nabycie kwalifikacji jest „świadectwo kwalifikacyjne”. Świadectwo kwalifikacyjne potwierdza też uzyskanie uprawnień do określonych czynności zawodowych.	2/3
7.6.	Dział środowisko: inspektor dozoru jądrowego (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe i rozporządzeniem, komisja egzaminacyjna powołana przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki w protokole uznaje egzamin za zdany/niezdany. Osobie, która zdała egzamin, „Główny Inspektor Dozoru Jądrowego wydaje zaświadczenie o zdaniu egzaminu na stanowisko inspektora dozoru jądrowego”, wg wzoru zawartego w rozporządzeniu.	Dokumentem potwierdzającym nabycie kwalifikacji jest „zaświadczenie o uzyskaniu uprawnienia do...”. Zaświadczenie potwierdza też uzyskanie uprawnień do czynności zawodowych na określonym stanowisku.	8/1
7.7.	Dział środowisko: inspektor ochrony radiologicznej (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe i rozporządzeniem, komisja egzaminacyjna powoływana przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki (PAA) przeprowadza egzamin i osobie, która go zdała, „wydaje dokument potwierdzający zdanie egzaminu”. W odpowiedzi na wniosek kandydata o nadanie uprawnień, Prezes PAA wydaje „zaświadczenie o uzyskaniu uprawnień” inspektora ochrony radiologicznej, wg wzoru określonego w rozporządzeniu. „Uprawnienia (...) nadaje Prezes PAA w drodze decyzji administracyjnej”.	Dokumentem potwierdzającym nabycie kwalifikacji jest „dokument potwierdzający zdanie egzaminu”. Podobne rozwiązanie dotyczy także kwalifikacji <i>uprawnienia do zajmowania stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej</i> .	8/2

7.8.	Dział gospodarka morską: starszy marynarz	Zgodnie z ustawą z 9 listopada 2000 r. o bezpieczeństwie morskim i rozporządzeniem „do uzyskania świadectwa starszego marynarza wymagane jest złożenie egzaminu na to świadectwo”. Osoba, która zdała egzamin, otrzymuje zaświadczenie o zdaniu egzaminu, którego wzór określa rozporządzenie.	Dokumentem potwierdzającym nabycie kwalifikacji jest „zaświadczenie o zdaniu egzaminu”.	3/1
7.9.	Dział zdrowie: uprawnienie do wykonywania i nadzorowania wykonywania badań i zabiegów leczniczych przy użyciu promieniowania jonizującego	Zgodnie z ustawą z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe i rozporządzeniem, osoby wykonujące i nadzorujące wykonywanie badań i zabiegów leczniczych przy użyciu promieniowania jonizującego są obowiązane do podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez ukończenie szkolenia i zdanie egzaminu. „Podmiot prowadzący szkolenie wydaje nieodpłatnie certyfikat potwierdzający zdanie egzaminu w dziedzinie ochrony radiologicznej pacjenta, którego wzór określa załącznik (...) do rozporządzenia”. Brak ważnego certyfikatu uniemożliwia wykonywanie ww. prac.	Dokumentem potwierdzającym nabycie kwalifikacji jest certyfikat.	10/26
7.10.	Dział oświata i wychowanie: przygotowanie pedagogiczne (kwalifikacja cząstkowa)	Zgodnie z ustawą z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela i rozporządzeniem w sprawie kwalifikacji nauczycieli, przez przygotowanie pedagogiczne należy rozumieć nabycie określonej wiedzy i umiejętności nauczanych w określonym wymiarze godzin oraz pozytywnie ocenioną praktyką pedagogiczną. „O posiadaniu przygotowania pedagogicznego świadczy dyplom ukończenia studiów lub inny dokument wydany przez uczelnię, dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli lub świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego”.	Nabycie tej samej kwalifikacji potwierdzają różne rodzaje dokumentów: – dyplom ukończenia studiów wyższych lub świadectwo ukończenia studiów podyplomowych, – dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli, – świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego.	5/12

8. Jakość kwalifikacji – wybrane przykłady

8.1. Regulacje dotyczące treści, wymagań i form kształcenia/szkolenia oraz walidacji

Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozdz. 3 (tabela/lp.)
8.1.1	Dział zdrowie: pielęgniarka, położna	Zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej, osoby, które nie wykonują zawodu przez określony czas i zamierzają ponownie podjąć jego wykonywanie, mają obowiązek odbyć przeszkolenie. Okręgowa rada pielęgniarek i położnych określi miejsce, czas trwania i program przeszkolenia.	Zapewnieniu jakości służyć ma obowiązek szkolenia dla osób, które miały przerwę w wykonywaniu zawodu. Podobne regulacje dotyczą m.in. zawodu: <i>lekarz, diagnosta laboratoryjny, farmaceuta.</i>	10/2

8.1.2.	Dział zdrowie: pielęgniarka, położna	Zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej warunkiem prowadzenia studiów na kierunkach pielęgniarstwo lub położnictwo jest uzyskanie akredytacji na okres od 3 do 5 lat, której udziela minister właściwy ds. zdrowia na wniosek Krajowej Rady Akredytacyjnej Szkół Pielęgniarek, która prowadzi w tym zakresie postępowanie. W skład Rady wchodzi kandydaci zgłoszeni w połowie przez uczelnie prowadzące kształcenie na kierunku pielęgniarstwo oraz położnictwo na poziomie studiów pierwszego stopnia oraz studiów drugiego stopnia w połowie przez samorząd pielęgniarek i położnych, stowarzyszenia i organizacje zawodowe pielęgniarek i położnych.	Zapewnieniu jakości służyc ma: – obowiązek akredytacji instytucji kształcącej przez właściwego ministra, – udział reprezentacji środowiska zawodowego w postępowaniu akredytacyjnym.	10/2
8.1.3.	Dział zdrowie: pielęgniarka, położna	Standardy kształcenia dla kierunku pielęgniarstwo określają przepisy wydane na podstawie art. 9b ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym. Nadto ustawa o zawodach pielęgniarki i położnej postanawia, iż w trakcie kształcenia klinicznego student uczy się sprawowania kompleksowej opieki zdrowotnej jako członek zespołu, w bezpośrednim kontakcie z osobami zdrowymi i chorymi. Ustawa postanawia, że kształcenie kliniczne odbywa się w podmiotach leczniczych, pod kierunkiem wykładowców pielęgniarstwa lub położnictwa oraz przy pomocy innych specjalistów. Ponadto studia I stopnia nie mogą być prowadzone w formie niestacjonarnej.	Zapewnieniu jakości służyc ma: – nałożenie wymagań dotyczących kontaktu studenta ze sferą praktycznej działalności zawodowej, – wykluczenie możliwości prowadzenia studiów w formie niestacjonarnej.	10/2
8.1.4.	Dział zdrowie: pielęgniarka specjalista (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej organizatorami kształcenia podyplomowego mogą być podmioty spełniające następujące warunki: 1) posiadają program kształcenia zgodnie z wymaganiami ustawy, 2) zapewnią kadre dydaktyczną o kwalifikacjach odpowiednich dla danego rodzaju kształcenia, zgodnych ze wskazaniami określonymi w programie kształcenia, 3) zapewnią bazę dydaktyczną odpowiednią do realizacji programu kształcenia, w tym dla szkolenia praktycznego, zgodnej ze wskazaniami określonymi w programie kształcenia, 4) posiadają wewnętrzny system oceny jakości kształcenia, uwzględniający narzędzia oceny jakości kształcenia oraz metody tej oceny.	Zapewnieniu jakości służyc ma określenie warunków, które muszą spełnić organizatorzy kształcenia podyplomowego.	10/2.1
8.1.5.	Dział zdrowie: diagnosta laboratoryjny	Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej i rozporządzeniem, program nauczania w zakresie kształcenia podyplomowego opracowuje zespół ekspertów, w skład którego wchodzi nauczyciele akademicy posiadający dorobek naukowy i zawodowy w dziedzinie diagnostyki laboratoryjnej i co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego, zatrudnieni w jednostkach szkolących.	Zapewnieniu jakości służyc ma: – obowiązkowa aktualizacja programu kształcenia podyplomowego, – zaangażowane środowiska zawodowego w tworzenie programu kształcenia,	10/16

		<p>Projekt programu kształcenia po zaopiniowaniu przez konsultanta krajowego w dziedzinie diagnostyki laboratoryjnej oraz Krajową Radę Diagnostów Laboratoryjnych zatwierdza minister właściwy do spraw zdrowia.</p> <p>Krajowa Rada Diagnostów Laboratoryjnych jest uprawniona do kontroli i oceny wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej przez diagnostę laboratoryjnego.</p> <p>Zadania egzaminacyjne dla Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego Diagnostów Laboratoryjnych są opracowywane przez autorów wskazanych przez Dyrektora Centrum Egzaminów Medycznych (CEM) spośród osób posiadających wysokie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe w danej dziedzinie. Zadania egzaminacyjne przygotowuje się odrębnie dla każdego programu specjalizacji oraz na każdą sesję egzaminacyjną. Zadania egzaminacyjne podlegają weryfikacji przez recenzentów, wyznaczonych przez Dyrektora CEM w porozumieniu z właściwym konsultantem krajowym.</p> <p>Zgodnie z ww. ustawą, kształcenie podyplomowe dla diagnostów laboratoryjnych przeprowadzają szkoły wyższe, które prowadzą studia na kierunku analityka medyczna, na podstawie programów kształcenia podyplomowego, które weryfikuje się przynajmniej raz na 5 lat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – sposób przygotowywania zadań egzaminacyjnych, – uprawnienie Krajowej Rady Diagnostów do kontroli i oceny. 	
8.1.6.	Dział zdrowie: ratownik medyczny	<p>Zgodnie z ustawą z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, ratownik medyczny ma obowiązek doskonalenia zawodowego realizowanego w pięcioletnich okresach edukacyjnych. Ratownik spełnia ten obowiązek, jeżeli uzyska w okresie edukacyjnym co najmniej 200 punktów edukacyjnych za udział w wybranych formach doskonalenia zawodowego, w tym co najmniej 120 punktów edukacyjnych za udział w kursie doskonalącym zakończonym egzaminem. Przebieg doskonalenia zawodowego dokumentuje się w karcie doskonalenia zawodowego.</p>	<p>Zapewnieniu jakości służby ma nałożenie obowiązku doskonalenia zawodowego w określonym zakresie.</p>	10/3
8.1.7.	Dział zdrowie: perfuzjonista	<p>Zgodnie z Ramowym programem kursu kwalifikacyjnego dla perfuzjonistów zatwierdzonym przez ministra właściwego do spraw zdrowia organizator kursu dla perfuzjonistów obowiązany jest m.in.: do powołania kierownika kursu rekomendowanego przez Polskie Stowarzyszenie Perfuzjonistów, posiadać wewnętrzny system monitorowania jakości kształcenia oraz akceptację konsultanta krajowego w dziedzinie kardiologii dotyczącą wyboru ośrodków do realizacji zajęć objętych programem kursu.</p>	<p>Zapewnieniu jakości służby ma:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obowiązek posiadania przez organizatora kursu wewnętrznego systemu monitorowania jakości kształcenia, – akceptacją konsultanta krajowego dotyczącą wyboru ośrodków do realizacji zajęć objętych programem kursu. 	10/35

8.1.8.	Dział kultura fizyczna: trener, instruktor sportu (grupy kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie i rozporządzeniem, organizator kursu, po ukończeniu szkolenia, przeprowadza egzamin i nadaje kwalifikacje wydając odpowiednie zaświadczenie. Na tej podstawie minister nadaje tytuł zawodowy. Ustawa nie określa formy egzaminu końcowego i kryteriów jego zaliczenia, określa natomiast minimalne wymagania dotyczące programu kształcenia, min. liczbę godzin, warunki co do kadry szkolącej oraz obiektów, w których ma miejsce szkolenie.	Zapewnieniu jakości służyć ma określenie: – minimalnych wymagań dotyczących programu, – minimalnej liczby godzin, – warunków co do kadry szkolącej oraz obiektów.	4/1 4/2
8.1.9.	Dział finanse publiczne: biegły rewident	Zgodnie z ustawą z dnia 7 kwietnia 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym, biegły rewident ma obowiązek stale podnosić kwalifikacje zawodowe, w tym przez odbywanie obowiązkowego doskonalenia zawodowego. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów ustala zakres tematyczny tego doskonalenia.	Zapewnieniu jakości służyć ma: – nałożenie obowiązku doskonalenia zawodowego w określonym zakresie, – zaangażowanie samorządu zawodowego w ustalanie zakresu tematycznego tego doskonalenia. Podobne rozwiązania obowiązują w innych działach, np. w zawodach prawniczych.	1/4
8.1.10.	Dział sprawiedliwość: adwokat	Zgodnie z ustawą z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, Minister Sprawiedliwości powołuje każdego roku zespół do przygotowania zestawu pytań testowych oraz zadań na egzamin adwokacki. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej, określa, w drodze rozporządzenia, m.in.: 1) tryb i sposób działania zespołu, 2) tryb i sposób ustalenia wykazu tytułów aktów prawnych, 3) tryb i sposób zgłaszania propozycji pytań testowych i prawidłowych odpowiedzi oraz propozycji zadań, przygotowania...	Zapewnieniu jakości służyć ma zaangażowanie samorządu zawodowego w ustalenie zestawu pytań testowych oraz zadań na egzamin adwokacki. Analogiczne rozwiązania dotyczą niektórych innych zawodów prawniczych.	7/6
8.1.11.	Dział gospodarka: eksploatacja urządzeń, instalacji i sieci energetycznych (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci energetycznych mogą zajmować się osoby posiadające kwalifikacje potwierdzone świadectwem wydanym przez odpowiednie komisje kwalifikacyjne po zdaniu egzaminu. „W razie stwierdzenia, że eksploatacja urządzeń, instalacji lub sieci jest prowadzona niezgodnie z przepisami dotyczącymi ich eksploatacji, na wniosek pracodawcy, inspektora pracy, Prezesa URE lub innego organu właściwego (...), sprawdzenie spełnienia wymagań kwalifikacyjnych należy powtórzyć”.	Zapewnieniu jakości służyć ma obowiązek powtórzenia walidacji.	2/3

8.2. Regulacje dotyczące szeroko rozumianego nadzoru/kontroli jakości kwalifikacji				
Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozdz. 3 (tabela/lp.)
8.2.1.	Dział gospodarka morską: starszy marynarz	Zgodnie z ustawą z 9 listopada 2000 r. o bezpieczeństwie morskim, „jednostki prowadzące szkolenie, egzaminowanie i wydawanie dokumentów (...) oraz odpowiedzialne za potwierdzanie kwalifikacji zawodowych są obowiązane do stosowania systemów oceny jakości”. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej sprawuje kontrolę nad przeprowadzaniem niezależnej oceny systemu w celu sprawdzenia, czy wszystkie wewnętrzne środki zarządzania i nadzorowania są zgodne z odpowiednimi procedurami oraz odpowiednio udokumentowane, a także czy działania korygujące są podejmowane w odpowiednim czasie.	Zapewnieniu jakości służyć ma: – nałożenie obowiązku stosowania systemów oceny jakości przez jednostki prowadzące szkolenie, walidację i certyfikowanie, – kontrola właściwego ministra nad przeprowadzeniem niezależnej oceny systemu.	3/1
8.2.2.	Dział zdrowie: lekarz specjalista (grupa kwalifikacji)	Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodzie lekarza i lekarza dentystry postanawia, że nadzór nad realizacją szkolenia specjalizacyjnego lekarzy sprawuje minister właściwy do spraw zdrowia, który przeprowadza kontrolę i monitoruje realizację szkolenia specjalizacyjnego.	Podmiotem sprawującym nadzór nad szkoleniem jest właściwy minister. Podobnie jest w przypadku kwalifikacji <i>farmaceuta specjalista</i> .	10/1.1
8.2.3.	Dział środowisko: inspektor ochrony radiologicznej (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe i rozporządzeniem, Prezes Państwowej Agencji Atomistyki (PAA) prowadzi rejestr jednostek uprawnionych do organizowania obowiązkowych szkoleń dla osób ubiegających się o kwalifikacje.	Podmiotem sprawującym nadzór nad uprawnionymi jednostkami szkolącymi jest Prezes PAA. Podobnie jest w przypadku niektórych innych kwalifikacji.	8/2
8.2.4.	Dział finanse publiczne: biegły rewident	Zgodnie z ustawą z dnia 7 kwietnia 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym, nadzór Komisji Nadzoru Audytowego nad Krajową Radą Biegłych Rewidentów (samorządem zawodowym) sprawowany jest w ograniczonym zakresie – dotyczy ustaleń Krajowej Rady odnośnie do zakresu tematycznego, liczby godzin oraz zasad uzyskiwania uprawnień do prowadzenia obowiązkowego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów.	Podmiotem sprawującym nadzór jest organ publiczny – Komisja Nadzoru Audytowego.	1/4

8.2.5.	Dział zdrowie: pielęgniarka, położna	Zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej: – okręgowa izba pielęgniarek i położnych jest uprawniona do wizytacji w celu oceny wykonywania zawodu. W przypadku stwierdzenia w trakcie wizytacji, że pielęgniarka lub położna wykonująca zawód w ramach praktyki zawodowej wpisanej do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej rażąco narusza warunki wykonywania działalności objętej wpisem, okręgowa rada pielęgniarek i położnych wykreśla tę praktykę z rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą; – okręgowa rada pielęgniarek i położnych w przypadku uzasadnionego podejrzenia całkowitej albo częściowej niezdolności do wykonywania zawodu, spowodowanej stanem zdrowia, powołuje komisję lekarską.	Podmiotem sprawującym nadzór jest organ samorządu zawodowego. Podobne regulacje dotyczą m.in. zawodów: <i>lekarz, diagnosta laboratoryjny, adwokat, radca prawny.</i> Podobne regulacje dotyczą m.in. zawodów: <i>lekarz, diagnosta laboratoryjny, farmaceuta.</i>	10/2
8.3. Regulacje dotyczące terminu ważności – wybrane przykłady				
Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozdz. 3 (tabela/lp.)
8.3.1.	Dział zdrowie: instruktor terapii uzależnień	Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, osoby ubiegające się o otrzymanie certyfikatu instruktora terapii uzależnień są obowiązane przystąpić do egzaminu w terminie nie dłuższym niż 4 lata od momentu rozpoczęcia szkolenia, pod rygorem konieczności ponownego odbycia szkolenia.	Zapewnianiu jakości kwalifikacji służyć ma ograniczenie czasu: – który może upłynąć od momentu rozpoczęcia szkolenia do przystąpienia do egzaminu. To samo dotyczy kwalifikacji <i>specjalista terapii uzależnień.</i>	10/27
8.3.2.	Dział zdrowie: specjalista terapii uzależnień	Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii osoby, które ukończyły szkolenie i uzyskały certyfikat instruktora terapii uzależnień oraz w terminie 3 lat od ukończenia tego szkolenia ukończyły studia wyższe, mogą przystąpić do egzaminu w zakresie specjalisty terapii uzależnień bez konieczności uczestniczenia w obowiązkowym szkoleniu dla specjalisty, nie później jednak niż w okresie roku po uzyskaniu tytułu magistra.	Zapewnianiu jakości kwalifikacji służyć ma ograniczenie czasu, który może upłynąć od momentu ukończenia studiów do przystąpienia do egzaminu.	10/28
8.3.3.	Dział zdrowie: pielęgniarka, położna	Zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej, warunkiem prowadzenia studiów na kierunkach pielęgniarstwo lub położnictwo jest uzyskanie akredytacji na okres od 3 do 5 lat. Akredytacji udziela minister właściwy do spraw zdrowia.	Zapewnianiu jakości kwalifikacji służyć ma ograniczenie czasu ważności akredytacji.	10/2

8.3.4.	Dział zdrowie: lekarz	Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry – lekarz, który zamierza podjąć wykonywanie zawodu po upływie 5 lat od uzyskania dyplomu lub nie wykonuje zawodu przez okres dłuższy niż 5 lat, obowiązany jest do odbycia przeszkolenia uzupełniającego.	Zapewnianiu jakości kwalifikacji służyć ma określenie czasu, po upływie którego konieczne jest odbycie przeszkolenia uzupełniającego. Podobne rozwiązania dotyczą m.in. niektórych innych zawodów medycznych.	10/1
8.3.5.	Dział zdrowie: farmaceuta specjalista (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne, farmaceuta może składać egzamin państwowy kończący daną specjalizację najwyżej trzy razy. Trzeci termin przystąpienia do egzaminu państwowego, który jest terminem ostatecznym, musi być wyznaczony nie później niż 36 miesięcy od daty zaliczenia specjalizacji przez kierownika specjalizacji.	Zapewnianiu jakości kwalifikacji służyć ma określenie: – czasu, który może upłynąć od momentu zakończenia specjalizacji do przystąpienia do egzaminu, – maksymalnej liczby „podejść” do egzaminu.	10/8.1
8.3.6.	Dział gospodarka: eksploatacja urządzeń, instalacji i sieci energetycznych (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, świadectwo kwalifikacyjne uprawniające do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci ma wskazany w ustawie okres ważności – 5 lat. W przypadku dokonania modernizacji lub innej istotnej zmiany parametrów urządzeń, instalacji lub sieci, na wniosek pracodawcy przeprowadza się sprawdzenie spełnienia wymagań kwalifikacyjnych osób zajmujących się ich eksploatacją przed upływem okresu ważności (5 lat) kwalifikacji tych osób.	Zapewnianiu jakości kwalifikacji służyć ma określenie czasu ważności kwalifikacji.	2/3
8.3.7.	Dział finanse publiczne: doradca podatkowy	Zgodnie z ustawą z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym, na listę doradców podatkowych wpisuje się osobę, która zdała egzamin przed Państwową Komisją Egzaminacyjną ds. doradztwa podatkowego i wystąpiła z wnioskiem o wpis na listę, nie później niż w okresie 3 lat od zdania egzaminu na doradcę podatkowego.	Zapewnianiu jakości kwalifikacji służyć ma określenie czasu, który może upłynąć od momentu zdania egzaminu do wystąpienia z wnioskiem o wpis na listę.	1/6
8.3.8.	Dział środowisko: inspektor ochrony radiologicznej (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe i wydanym na jej podstawie rozporządzeniem, uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej są wydawane na okres 5 lat. Po tym czasie osoba zainteresowana musi przystąpić do procedury kwalifikacyjnej obejmującej szkolenie i egzamin (to jest ponownego ubiegania się o kwalifikację).	Zapewnianiu jakości kwalifikacji służyć ma określenie czasu ważności uprawnienia.	8/2

8.3.9.	Dział zdrowie: uprawnienie do wykonywania i nadzorowania wykonywania badań i zabiegów leczniczych przy życiu promieniowania jonizującego	Zgodnie z ustawą z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe i rozporządzeniem, osoby, które: 1) uzyskały uprawnienia technika elektroradiologii lub 2) uzyskały tytuł fizyka medycznego albo inżyniera medycznego, lub 3) uzyskały uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej w rozumieniu odpowiednich przepisów, lub 4) ukończyły studia wyższe i uzyskały tytuł zawodowy, lub 5) ukończyły specjalizację z radiologii i diagnostyki obrazowej, medycyny nuklearnej lub radioterapii onkologicznej, i wykażą komisji egzaminacyjnej, że program nauczania obejmował zagadnienia z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta z danego zakresu specjalności, w określonym wymiarze, mogą przystąpić do egzaminu w terminie do 6 miesięcy od daty uzyskania uprawnień, tytułu, dyplomu lub specjalizacji.	Zapewnianiu jakości kwalifikacji służyć ma określenie czasu, który może upłynąć od momentu uzyskania uprawnień/kwalifikacji do przystąpienia do egzaminu.	10/26
9. Różne drogi uzyskiwania kwalifikacji – wybrane przykłady				
Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozdz. 3 (tabela/lp.)
9.1.	Dział zdrowie: specjalista (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 30 września 2002 r. w sprawie uzyskiwania tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia, oprócz osób, które ukończyły określony cykl kształcenia, specjalizację w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia może uzyskać także osoba, która spełnia m.in. następujące warunki: – posiada inne kwalifikacje niż określone w załączniku do rozporządzenia w sprawie uzyskiwania tytułu specjalisty i – wykonuje co najmniej przez 3 lata w ciągu ostatnich 5 lat czynności zawodowe zgodne z programem specjalizacji w odpowiedniej dziedzinie.	Prawo przewiduje dwie drogi dojścia do kwalifikacji.	10/17
9.2.	Dział zdrowie: ratownik medyczny	Zgodnie z ustawą z dnia 8 września 2006 r. o państwowym ratownictwie medycznym, kwalifikację <i>ratownik medyczny</i> ma osoba, która: – ukończyła studia wyższe na kierunku (specjalności) ratownictwo medyczne lub – ukończyła szkołę policealną i posiada dyplom potwierdzający uzyskanie tytułu zawodowego <i>ratownik medyczny</i> .	Prawo przewiduje dwie drogi dojścia do kwalifikacji.	10/3

9.3.	<p>Dział zdrowie:</p> <p>uprawnienie do wykonywania i nadzorowania wykonywania badań i zabiegów leczniczych przy użyciu promieniowania jonizującego</p>	<p>Zgodnie z ustawą z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe i rozporządzeniem, osoby, które:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) uzyskały uprawnienia technika elektroradiologii lub 2) uzyskały tytuł fizyka medycznego albo inżyniera medycznego, lub 3) uzyskały uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej w rozumieniu odpowiednich przepisów, lub 4) ukończyły studia wyższe i uzyskały tytuł zawodowy, lub 5) ukończyły specjalizację z radiologii i diagnostyki obrazowej, medycyny nuklearnej lub radioterapii onkologicznej <p>i wykażą komisji egzaminacyjnej, że program nauczania obejmował zagadnienia z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta z danego zakresu specjalności, w określonym wymiarze, mogą przystąpić do egzaminu w terminie do 6 miesięcy od daty uzyskania uprawnień, tytułu, dyplomu lub specjalizacji.</p>	<p>Prawo przewiduje pięć dróg dojścia do kwalifikacji.</p>	10/26
9.4.	<p>Dział kultura fizyczna:</p> <p>trener</p> <p>(grupa kwalifikacji)</p>	<p>Zgodnie z ustawą z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w przypadku nabycia wymaganych kompetencji poprzez ukończenie odpowiednich studiów lub studiów podyplomowych kwalifikację <i>trener</i> nadaje rektor szkoły wyższej, – w innych przypadkach kwalifikację nadaje organizator kursu (minister właściwy do spraw kultury fizycznej na tej podstawie nadaje tytuł zawodowy). 	<p>Prawo przewiduje dwa rodzaje dróg dojścia do kwalifikacji.</p> <p>Analogiczne rozwiązania dotyczą kwalifikacji <i>instruktor sportu</i>.</p>	4/1
9.5.	<p>Dział sprawiedliwość:</p> <p>adwokat</p>	<p>Zgodnie z ustawą z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, od wymogu odbycia aplikacji adwokackiej i złożenia egzaminu adwokackiego lub tylko od wymogu odbycia aplikacji adwokackiej można zwolnić osoby wskazane w ustawie i na warunkach tam określonych.</p>	<p>Prawo przewiduje trzy drogi dojścia do kwalifikacji.</p> <p>Analogiczne rozwiązania ustawowe przyjęto także dla niektórych innych zawodów prawniczych.</p>	7/6
9.6.	<p>Dział oświata i wychowanie:</p> <p>przygotowanie pedagogiczne</p> <p>(kwalifikacja cząstkowa)</p>	<p>Zgodnie z ustawą z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, <i>przygotowanie pedagogiczne</i> jest wymagane od osób, które ubiegają się o zatrudnienie na stanowisku nauczyciela. Kwalifikację tę można uzyskać w różny sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w uczelniach na studiach i studiach podyplomowych – w przypadkach, jeżeli w programie kształcenia realizowany jest moduł 2 i 3 ustalony w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, określonym przez MNiSW, lub – w zakładach kształcenia nauczycieli wg standardów, określonych przez MEN, a także – na kursach kwalifikacyjnych, prowadzonych przez placówki doskonalenia nauczycieli lub zakłady kształcenia nauczycieli wg standardów, określonych przez MEN. 	<p>Prawo przewiduje trzy rodzaje dróg dojścia do kwalifikacji.</p>	5/12

9.7.	Dział środowisko: inspektor ochrony radiologicznej (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (art. 7 ust. 3) i rozporządzeniem, z konieczności odbycia szkolenia zwolnione są osoby, które: – posiadają uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej i ponownie ubiegają się o te uprawnienia, – ukończyły w okresie ostatnich 5 lat studia wyższe na kierunkach zawierających w programach zagadnienia z zakresu dozymetrii i ochrony radiologicznej wraz z określonymi ww. ustawą zajęciami praktycznymi, – posiadają wykształcenie wyższe i co najmniej trzyletni staż pracy w warunkach narażenia, nabyty w określonej ww. ustawą jednostce organizacyjnej, w okresie 5 lat przed dniem złożenia wniosku o dopuszczenie do egzaminu.	Prawo przewiduje cztery drogi dojścia do walidacji kompetencji wymaganych dla kwalifikacji.	8/2
9.8.	Dział finanse publiczne: doradca podatkowy	Zgodnie z ustawą z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym, podmiotami uprawnionymi do zawodowego wykonywania czynności doradztwa podatkowego są m.in.: 1) osoby fizyczne, wpisane na listę doradców podatkowych, 2) adwokaci i radcowie prawni, 3) biegli rewidenci, z wyłączeniem czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 4.	Prawo przewiduje trzy drogi dojścia do uprawnień w zakresie wykonywania czynności doradztwa podatkowego.	1/6

10. Unikanie obowiązku powtarzania procesu kształcenia/szkolenia lub procesu walidacji

– wybrane przykłady

Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozdz. 3 (tabela/lp.)
10.1.	Dział zdrowie: inspektor ochrony radiologicznej w pracowniach stosujących aparaty rentgenowskie do celów medycznych w zakresie diagnostyki medycznej, radiologii zabiegowej, radioterapii powierzchniowej i radioterapii schorzeń nienowotworowych (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (art. 7 pkt 7), zwalnia się z obowiązku odbycia szkolenia osoby, które: – posiadają uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej i ubiegają się o uprawnienia tego samego typu lub – ukończyły w okresie ostatnich 5 lat studia wyższe według programów spełniających określone w ustawie wymagania, lub – posiadają wykształcenie wyższe i co najmniej trzyletni staż pracy o charakterze określonym w ustawie w okresie ostatnich 5 lat.	Ustawodawca uznał, że wymienione drogi dochodzenia do kompetencji wymaganych dla kwalifikacji pozwalają na zwolnienie z wymogu odbycia obowiązkowego szkolenia. Podobne rozwiązania przyjęto także dla grupy kwalifikacji <i>inspektor ochrony radiologicznej</i> w dziale środowisko.	10/25

10.2.	Dział zdrowie: wykonywanie i nadzorowanie badań i zabiegów przy użyciu promieniowania jonizującego	Zgodnie z ustawą z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe i rozporządzeniem, z obowiązku odbycia szkolenia poprzedzającego egzamin zwalnia się osoby, które: – uzyskały uprawnienia technika elektroradiologii lub – uzyskały tytuł fizyka medycznego albo inżyniera medycznego, lub – uzyskały uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej, lub – ukończyły studia wyższe i uzyskały tytuł zawodowy, lub – ukończyły specjalizację z radiologii i diagnostyki obrazowej, medycyny nuklearnej lub radioterapii onkologicznej i wykażą, że program nauczania obejmował zagadnienia z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta z danego zakresu specjalności w odpowiednim wymiarze.	Ustawodawca uznał, że wymienione drogi dochodzenia do kompetencji wymaganych dla kwalifikacji pozwalają na zwolnienie z wymogu odbycia obowiązkowego szkolenia.	10/26
10.3.	Dział zdrowie: specjalista terapii uzależnień	Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii osoby, które ukończyły szkolenie i uzyskały kwalifikację <i>instruktor terapii uzależnień</i> oraz w terminie 3 lat od ukończenia tego szkolenia ukończyły studia wyższe, mogą przystąpić do egzaminu bez konieczności uczestniczenia w obowiązkowym szkoleniu dla specjalisty, nie później jednak niż w okresie roku po uzyskaniu tytułu magistra.	Ustawodawca uznał, że wymienione drogi dochodzenia do kompetencji wymaganych dla kwalifikacji pozwalają na zwolnienie z wymogu odbycia obowiązkowego szkolenia.	10/28
10.4.	Dział gospodarka: rzecznik patentowy	Zgodnie z ustawą z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych, Krajowa Rada Rzeczników Patentowych może zwolnić od wymogu odbycia aplikacji rzecznikowskiej osobę, która wykaże, że posiada określoną wiedzę lub praktykę w sprawach własności przemysłowej przydatną dla wykonywania zawodu rzecznika patentowego.	Ustawodawca otworzył możliwość wykazania, że odbycie aplikacji nie jest potrzebne.	2/1
10.5.	Dział środowisko: uprawnienia do zajmowania stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe i wydanym na jej podstawie rozporządzeniem, do egzaminu niezbędnego do uzyskania kwalifikacji mogły przystąpić osoby, które nie odbyły obowiązkowego szkolenia, jeżeli przez ostatnie 12 miesięcy były zatrudnione na tym stanowisku.	Ustawodawca umożliwił (obecnie już nie) zwolnienie z obowiązku szkolenia dla osób chcących przedłużyć ważność uzyskanego wcześniej uprawnienia.	8/3

10.6.	Dział finanse publiczne: biegły rewident	Zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym, komisja egzaminacyjna powołana przez Ministra Finansów może zwolnić kandydata na biegłego rewidenta, na jego wniosek z egzaminów z przedmiotów objętych postępowaniem kwalifikacyjnym, jeżeli w tym zakresie zdał egzaminy uniwersyteckie lub równorzędne (przez egzaminy uniwersyteckie lub równorzędne rozumie się egzaminy zdane na uczelniach posiadających uprawnienia do nadawania tytułu doktora nauk ekonomicznych lub nauk o zarządzaniu albo nauk prawnych).	Ustawodawca uznał, że wymienione procedury walidacyjne pozwalają na zwolnienie z całości lub części walidacji przewidzianej dla kandydatów na biegłych rewidentów.	1/4
11. Uznaniowość w procesie nadawania kwalifikacji – wybrane przykłady				
Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozdz. 3 (tabela/lp.)
11.1.	Dział zdrowie: lekarz specjalista (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, dopuszcza się zwolnienie lekarza z obowiązku odbycia części szkolenia specjalizacyjnego poprzedzającego egzamin. Lekarz może wystąpić do dyrektora Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego z wnioskiem o zwolnienie z tego obowiązku. Dyrektor na podstawie opinii powołanego przez siebie zespołu może uwzględnić taki wniosek.	Ustawodawca umożliwił podjęcie decyzji uznaniowej. Podstawą decyzji jest opinia zespołu. Podobne rozwiązania przyjęto także dla kwalifikacji medycznych: <i>diagnosta specjalista</i> (grupa kwalifikacji), <i>pielęgniarka specjalista</i> (grupa kwalifikacji), <i>farmaceuta specjalista</i> (grupa kwalifikacji).	10/1.1
11.2.	Dział zdrowie: lekarz specjalista (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, w stosunku do lekarza posiadającego stopień naukowy doktora habilitowanego i mającego odpowiedni dorobek zawodowy i naukowy w zakresie modułu specjalistycznego i posiadającego tytuł specjalisty lub specjalizację II stopnia w dziedzinie odpowiadającej modułowi podstawowemu, zakwalifikowanego do odbywania szkolenia specjalizacyjnego, kierownik specjalizacji w porozumieniu z właściwym konsultantem krajowym w danej dziedzinie medycyny może wystąpić do dyrektora Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego o uznanie dotychczasowego dorobku naukowego i zawodowego lekarza za równoważny ze zrealizowaniem przez niego w części albo w całości programu modułu specjalistycznego.	Ustawodawca umożliwił podjęcie decyzji uznaniowej. Podstawą decyzji jest wykazanie przez kandydata wymaganego wykształcenia lub wiedzy albo posiadania określonej praktyki.	10/1.1

11.3.	Dział gospodarka: rzecznik patentowy	Zgodnie z ustawą z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych, Krajowa Rada Rzeczników Patentowych może zwolnić od wymogu odbycia aplikacji rzecznikowskiej osobę, która wykáže, że posiada określoną wiedzę lub praktykę w sprawach własności przemysłowej przydatną dla wykonywania zawodu rzecznika patentowego. Zwolnienie następuje na wniosek kandydata.	Ustawodawca umożliwił podjęcie decyzji uznaniowej. Podstawą decyzji jest wykazanie przez kandydata wymaganej wiedzy lub praktyki.	2/1
11.4.	Dział sprawiedliwość: kurator sądowy zawodowy	Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych, w uzasadnionych wypadkach prezes sądu okręgowego, po zasięgnięciu opinii kuratora okręgowego, może skrócić roczną aplikację kuratorską do 9 miesięcy, jeżeli aplikant został w tym okresie należycie przygotowany do egzaminu kuratorskiego, uzyskując pozytywną ocenę z przebiegu aplikacji.	Ustawodawca umożliwił podjęcie decyzji uznaniowej. Podstawą decyzji jest uzyskanie pozytywnej oceny z przebiegu aplikacji.	7/2
11.5.	Dział finanse publiczne: biegły rewident	Zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym, komisja powoływana przez Ministra Finansów może zwolnić kandydata na biegłego rewidenta z obowiązku zdania egzaminu/egzaminów objętych postępowaniem kwalifikacyjnym, jeżeli w tym zakresie zdał egzaminy uniwersyteckie lub równorzędne. Komisja egzaminacyjna może zwolnić kandydata na biegłego rewidenta z obowiązku odbycia rocznej praktyki w zakresie rachunkowości, jeżeli kandydat wykáže, że posiada określoną praktykę wskazaną w ustawie. W obu przypadkach zwolnienie następuje na wniosek kandydata. Komisja egzaminacyjna powołana przez Ministra Finansów „może zwolnić kandydata na biegłego rewidenta, posiadającego uprawnienia inspektora kontroli skarbowej, na jego wniosek, z egzaminu prawa podatkowego”. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów określa warunki udzielania zwolnień.	Ustawodawca umożliwił podjęcie decyzji uznaniowej. Podstawą decyzji o zwolnieniu z egzaminu/egzaminów jest zdanie egzaminu/egzaminów uznawanych za równorzędne. Podstawą decyzji jest wykazanie przez kandydata wymaganego wykształcenia lub wiedzy albo posiadania określonej praktyki. Podstawą decyzji o zwolnieniu z egzaminu jest posiadanie uprawnień inspektora kontroli skarbowej.	1/4
11.6.	Dział zdrowie: lekarz	Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodzie lekarza i lekarza dentysty, w uzasadnionych przypadkach minister właściwy ds. zdrowia może uznać staż podyplomowy lekarza odbyty za granicą za równoważny ze stażem podyplomowym odbytym w kraju, z zastrzeżeniem, że staż podyplomowy odbyty w państwie członkowskim UE przez lekarza będącego obywatelem RP lub innego państwa członkowskiego UE, minister właściwy ds. zdrowia uznaje za równoważny w całości lub w części ze stażem podyplomowym odbytym w RP.	Ustawodawca umożliwił podjęcie decyzji uznaniowej.	10/1

11.7.	Dział zdrowie: diagnosta laboratoryjny specjalista (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej minister właściwy ds. zdrowia, na podstawie opinii zespołu ekspertów do opiniowania wniosków o uznanie dotychczasowego doświadczenia zawodowego i dorobku naukowego diagnosty laboratoryjnego za równoważny ze zrealizowaniem programu właściwej specjalizacji i dopuszczenie diagnosty do Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego Diagnostów Laboratoryjnych może uznać dotychczasowe doświadczenie zawodowe i dorobek naukowy diagnosty laboratoryjnego za równoważny ze zrealizowaniem programu właściwej specjalizacji i podjąć decyzję o dopuszczeniu go do egzaminu państwowego.	Ustawodawca umożliwił podjęcie decyzji uznaniowej. Podstawą decyzji o dopuszczeniu do egzaminu bez zrealizowania programu specjalizacji jest opinia ekspertów.	10/16.1
12. Regulacje dotyczące wyboru opiekuna osoby szkolącej się w związku z ubieganiem się o kwalifikację – wybrane przykłady				
Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozdz. 3 (tabela/lp.)
12.1.	Dział zdrowie: lekarz specjalista (grupa kwalifikacji)	Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodzie lekarza i lekarza dentysty postanawia, że lekarz po zakwalifikowaniu na szkolenie specjalizacyjne odbywa je pod kierunkiem kierownika specjalizacji, który wyraził na to zgodę. Kierownika specjalizacji wyznacza kierownik podmiotu, w którym odbywa się specjalizacja, w porozumieniu z właściwym konsultantem wojewódzkim w danej dziedzinie medycyny.	Opiekuna wyznacza kierownik podmiotu, w którym odbywa się specjalizacja, w porozumieniu z konsultantem wojewódzkim.	10/1.1
12.2.	Dział zdrowie: farmaceuta specjalista (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne, farmaceuta w ramach kształcenia podyplomowego uzyskuje tytuł specjalisty po odbyciu przeszkolenia specjalizacyjnego pod nadzorem kierownika specjalizacji. Kierownika specjalizacji wybiera, za jego zgodą, farmaceuta spośród osób wskazanych na liście sporządzonej przez kierownika jednostki szkolącej.	Kierownika specjalizacji wybiera sam zainteresowany spośród wskazanych osób.	10/8.1
12.3.	Dział zdrowie: pielęgniarka, położna	Zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej, pielęgniarka lub położna, które nie wykonują zawodu przez okres dłuższy niż 5 lat, mają obowiązek odbyć trwające nie dłużej niż 6 miesięcy przeszkolenie pod nadzorem innej osoby uprawnionej. Opiekuna wskazuje kierownik podmiotu, w którym odbywa się przeszkolenie.	Opiekuna wyznacza kierownik podmiotu, w którym odbywa się przeszkolenie.	10/2
12.4.	Dział finanse publiczne: biegły rewident	W rozporządzeniu wydanym na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym, wskazane jest, że aplikację odbywa się pod kierunkiem biegłego rewidenta wyznaczonego przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych.	Opiekuna wyznacza podmiot uprawniony do badania sprawozdań.	1/4

12.5.	Dział środowisko: inspektor dozoru jądrowego (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z rozporządzeniem wydanym na podstawie ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe, Główny Inspektor Dozoru Jądrowego, w celu zapewnienia prawidłowego przebiegu obowiązkowej praktyki, która jest warunkiem przystąpienia do egzaminu, wyznacza kandydatowi opiekuna spośród inspektorów dozoru jądrowego.	Opiekuna wyznacza Główny Inspektor Dozoru Jądrowego.	8/1
12.6.	Dział sprawiedliwość: kurator sądowy zawodowy	Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych, aplikant kuratorski w trakcie odbywania aplikacji pozostaje pod patronatem kuratora zawodowego wyznaczonego przez kierownika zespołu kuratorskiego.	Patrona wyznacza kierownik zespołu kuratorskiego.	7/2
12.7.	Dział sprawiedliwość: advokat	Zgodnie z ustawą z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze, patrona aplikanta adwokackiego wyznacza Okręgowa Rada Adwokacka. Zgodnie z Regulaminem odbywania aplikacji adwokackiej uchwalanym na podstawie ustawy przez Naczelną Radę Adwokacką, aplikant ma możliwość wskazania patrona, pod którego kierunkiem chciałby odbywać aplikację.	Patrona wyznacza Okręgowa Rada Adwokacka, biorąc pod uwagę propozycje aplikanta.	7/6

13. Regulacje dotyczące wymogu posiadania obywatelstwa polskiego jako warunku nabycia kwalifikacji
– wybrane przykłady

Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozdz. 3 (tabela/lp.)
13.1.	Dział sprawiedliwość: sędzia	Zgodnie z ustawą z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, jednym z wymagań stawianych przy naborze na aplikację ogólną w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury jest wymóg posiadania obywatelstwa polskiego. Ukończenie aplikacji ogólnej jest warunkiem ubiegania się o tę kwalifikację.	Wymóg obywatelstwa dotyczy także powołania na stanowisko sędziego. Podobne rozwiązanie dotyczy kwalifikacji: <i>prokurator, kurator sądowy, komornik sądowy</i> .	7/1
13.2.	Dział sprawiedliwość: syndyk	Zgodnie z ustawą z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka, kwalifikację syndyka może nabyć osoba, która ma obywatelstwo polskie albo obywatelstwo jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – państw stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, Szwajcarii lub państw, stron umów z Polską zawartych na zasadzie wzajemności.	Posiadanie obywatelstwa innych wskazanych państw zostało uznane za równoważne ze spełnieniem wymogu posiadania obywatelstwa polskiego. Podobne rozwiązanie dotyczy kwalifikacji <i>tłumacz przysięgły</i> .	7/8
13.3.	Dział finanse publiczne: inspektor kontroli skarbowej	Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej postanawia, że kwalifikację inspektora kontroli skarbowej może nabyć osoba, która posiada „wyłącznie obywatelstwo polskie”.	Ustawodawca zastrzegł konieczność posiadania wyłącznie polskiego obywatelstwa.	1/5

14. Opłaty bezpośrednio związane z uzyskiwaniem kwalifikacji – wybrane przykłady				
Lp.	KWALIFIKACJA w rozumieniu ERK	ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIE	UWAGI	patrz: rozd. 3 (tabela/lp.)
14.1.	Dział zdrowie: lekarz specjalista (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, minister właściwy ds. zdrowia określa i ogłasza liczbę miejsc szkoleniowych dla lekarzy, którzy będą odbywać szkolenie specjalizacyjne w ramach programu specjalizacji – rezydentury. Rezydentura jest przyznawana i finansowana przez ministra właściwego ds. zdrowia w ramach środków budżetu państwa.	Ustawodawca wprowadził mechanizm finansowania określonej liczby szkoleń ze środków publicznych.	10/1.1
14.2.	Dział zdrowie: lekarz	Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, lekarz, który zamierza podjąć wykonywanie zawodu po upływie 5 lat od uzyskania dyplomu lub który nie wykonywał zawodu przez okres dłuższy niż 5 lat, obowiązany jest do odbycia przeszkolenia. Koszty tego przeszkolenia ponosi lekarz.	Koszty przeszkolenia ponosi osoba zainteresowana.	10/1
14.3.	Dział zdrowie: pielęgniarka specjalista (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2003 r. w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych, do egzaminu państwowego może przystąpić pielęgniarka/położna, która uiściła opłatę za egzamin państwowy.	Koszty egzaminu ponosi osoba zainteresowana.	10/2.1
14.4	Dział zdrowie: lekarz specjalista (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, w przypadku przystąpienia do Państwowego Egzaminu Specjalistycznego po raz czwarty i kolejny lekarz ponosi opłatę.	Generalną zasadą jest finansowanie egzaminu ze środków publicznych.	10/1.1
14.5.	Dział finanse publiczne: biegły rewident	Zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym, kandydat na biegłego rewidenta zakwalifikowany do egzaminu, uiszcza opłatę egzaminacyjną na pokrycie kosztów przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego, stanowiącą przychód Krajowej Izby Biegłych Rewidentów.	Opłatę egzaminacyjną uiszcza osoba przystępująca do egzaminu.	1/4
14.6.	Dział sprawiedliwość: adwokat	Zgodnie z ustawą z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze, kandydat na aplikanta przystępujący do egzaminu wstępnego oraz osoba uprawniona do przystąpienia do egzaminu adwokackiego, uiszcza opłatę odpowiednio za egzamin wstępny/egzamin adwokacki, która stanowi dochód budżetu państwa. Aplikanci wnoszą opłaty za szkolenia (aplikację). Wysokość opłat ustala Minister Sprawiedliwości.	Opłaty za szkolenia uiszcza aplikanci. Opłaty egzaminacyjne uiszcza osoby przystępujące do egzaminów. Podobne rozwiązania dotyczą innych zawodów prawniczych.	7/6

14.7.	Dział turystyka: przewodnik turystyczny (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sportu i Turystyki z dnia 4 marca 2011 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek, wysokość opłaty za egzamin na przewodnika ustalona jest przez ministra z uwzględnieniem rzeczywistych kosztów przeprowadzenia egzaminu i funkcjonowania komisji egzaminacyjnych.	Opłaty za egzamin uiszczają osoby przystępujące do egzaminu. Kalkulacja kosztów uwzględnia wyłącznie faktyczne koszty związane z organizacją egzaminu.	9/1
14.8.	Dział środowisko: inspektor dozoru jądrowego (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe, Główny Inspektor Dozoru Jądrowego kieruje kandydata na inspektora dozoru jądrowego na praktykę. Koszty praktyki, egzaminu oraz wymaganych badań lekarskich pokrywane są z budżetu Państwowej Agencji Atomistyki.	Całość kosztów ponosi budżet państwa.	8/1
14.9.	Dział gospodarka: eksploatacja urządzeń, instalacji i sieci energetycznych (grupa kwalifikacji)	Zgodnie z ustawą z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne i rozporządzeniem „Osoby zajmujące się eksploatacją sieci oraz urządzeń i instalacji (...) obowiązane są posiadać kwalifikacje potwierdzone świadectwem...”. „Sprawdzenie kwalifikacji posiadanych przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci przeprowadzają komisje kwalifikacyjne (...) na wniosek tych osób albo na wniosek pracodawcy zatrudniającego te osoby”. Za egzamin „pobierane są opłaty od osób kierujących wnioskami o stwierdzenie kwalifikacji”, w wysokości określonej w rozporządzeniu. Opłaty „stanowią przychód jednostek organizacyjnych, przy których powołano komisje kwalifikacyjne”.	Opłatę uiszcza pracodawca lub pracownik.	2/3
14.10.	Dział oświata i wychowanie: przygotowanie pedagogiczne (kwalifikacja cząstkowa)	Zgodnie z ustawą z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, <i>przygotowanie pedagogiczne</i> jest wymagane od osób, które ubiegają się o zatrudnienie na stanowisku nauczyciela. Prawo przewiduje trzy rodzaje dróg dojścia do kwalifikacji: – kształcenie na studiach i studiach podyplomowych – uczelnie publiczne pobierają opłaty za rekrutację na studia, jednorazowe opłaty za wydanie legitymacji studenckiej, indeksu, dyplomu, świadectwa (za wydanie suplementu do dyplomu uczelnia nie pobiera opłat); może pobierać opłaty za studia niestacjonarne, podyplomowe oraz kursy dokształcające lub – naukę w zakładach kształcenia nauczycieli (kolegiach) – publiczne kolegia mogą pobierać opłaty za egzaminy wstępne oraz za zajęcia dydaktyczne prowadzone w systemie innym niż dzienny (dyplomy ukończenia kolegium i inne dokumenty związane z tokiem nauki są wydawane nieodpłatnie), lub – na kursach kwalifikacyjnych – opłaty za kurs ustala jego organizator, uiszcza je kursant.	W zależności od drogi uzyskania kwalifikacji, (w tym także formy studiów/systemu nauki oraz podmiotu prowadzącego kształcenie) osoba ubiegająca się o kwalifikację uiszcza różne opłaty związane z uzyskaniem kwalifikacji.	5/12

Część 2. Wnioski z przeglądu przyjętych w aktach prawnych rozwiązań dotyczących nadawania kwalifikacji

Stworzenie zintegrowanego, opartego na wspólnej ramie kwalifikacji, krajowego systemu kwalifikacji, który poprzez odniesienie Polskiej Ramy Kwalifikacji do ram europejskich będzie stanowił autonomiczną część szerszego systemu transparentności kwalifikacji europejskich, wymaga uzgodnienia w naszym kraju pewnych wspólnych zasad zarówno w zakresie nazewnictwa, jak i tworzenia, nadawania, zapewniania jakości kwalifikacji oraz innych aspektów dotyczących kwalifikacji. Będzie to służyć zwiększeniu przejrzystości i wiarygodności kwalifikacji, a przez to zwiększeniu zaufania do polskich kwalifikacji zarówno na rynku wewnętrznym, jak i za granicą.

Przeprowadzona w ramach przeglądu analiza aktów prawnych odsłoniła bogactwo i różnorodność, ale niekiedy także niespójność podejść do kwestii kwalifikacji. W przedstawionych w poprzednim rozdziale przykładach pokazano, że różnorodność podejść dotyczy bardzo wielu zagadnień (aspektów) związanych zarówno z nazywaniem i ustanawianiem kwalifikacji, jak i z ich nadawaniem i weryfikowaniem. W tym rozdziale zaprezentowano najważniejsze wnioski z dokonanego przeglądu.

2.1. Terminologia i nazewnictwo (w tym relacje pomiędzy występującymi w polskim prawie kategoriami, takimi jak: zawód, uprawnienia zawodowe, prawo wykonywania zawodu itp., a kwalifikacją w rozumieniu ERK)

Podsumowanie przeglądu

Terminologia – w analizowanych aktach prawnych zazwyczaj używa się terminu „kwalifikacja” w znaczeniu odmiennym niż przyjęte w zaleceniu w sprawie ERK. W wielu wypadkach użyty w ustawie termin „kwalifikacje” oznacza kompetencje (efekty uczenia się) i na ogół odnosi się do wiedzy i umiejętności wymaganych na określonym stanowisku pracy. Poniżej przedstawiono kilka przykładów zwrotów z użyciem wyrazu „kwalifikacje”, które występują w badanych aktach prawnych:

- kwalifikacje do realizacji zadań z zakresu...
- kwalifikacje zawodowe...
- kwalifikacje do wykonywania prac związanych z...
- kwalifikacje osób sprawujących nadzór...
- kwalifikacje dla poszczególnych stanowisk...
- kwalifikacje w zawodach...
- kwalifikacje wymagane od nauczycieli¹¹...
- uznanie kwalifikacji...
- zaświadczenie kwalifikacyjne...
- dyplomy i świadectwa w żegludze międzynarodowej stwierdzają kwalifikacje zawodowe uprawniające do zajmowania stanowisk na poszczególnych poziomach odpowiedzialności...

¹¹ Rozporządzenie MEN z 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (...) w opisie wymagań poza sformułowaniem *kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w (...) posiada osoba, która...*, posługuje się określeniami: *kwalifikacje do prowadzenia zajęć...* (np.: rewalidacyjno-wychowawczych i *kwalifikacje do nauczania...* (np.: religii).

W odniesieniu do kwalifikacji nadawanych w systemach oświaty i szkolnictwa wyższego oraz niektórych innych kwalifikacji termin „kwalifikacje” jest użyty w znaczeniu zgodnym z terminologią ERK¹².

W analizowanych aktach prawnych niejednokrotnie zamiennie używane są kategorie (pojęcia): zawód, kwalifikacja, uprawnienie, prawo wykonywania zawodu, powołanie, tytuł zawodowy itd. Relacje pomiędzy poszczególnymi kategoriami nie zawsze są jasne. W niektórych przypadkach nieostre są na przykład rozróżnienia pomiędzy tym:

- co uważa się za „kwalifikacje” i co oznacza wyraz „zawód”,
- co uważa się za „prawo wykonywania zawodu”, a czym są „uprawnienia zawodowe”.

Czasem powodowało to trudności w interpretacji. Na przykład w ustawie – Karta Nauczyciela (KN)¹³ nie występuje wprost kategoria „nauczyciel” jako kwalifikacja w rozumieniu zalecenia w sprawie ERK. W art. 9 tej ustawy jest mowa o stanowisku nauczyciela i kwalifikacjach wymaganych do zajmowania tego stanowiska. Poszczególne stanowiska nauczycieli i wymagane dla nich kwalifikacje zostały wymienione w rozporządzeniu MEN¹⁴. Rozporządzenie to dopuszcza uzupełnienie kwalifikacji (do nauczania przedmiotu, prowadzenia zajęć lub o przygotowanie pedagogiczne) przez ukończenie odpowiednich kursów kwalifikacyjnych¹⁵. Zgodnie z zapisami tego rozporządzenia uzupełnienia takiego można dokonać także przez ukończenie odpowiednich studiów podyplomowych.

Natomiast zgodnie z rozporządzeniem MEN z dnia 12 sierpnia 1997 r. w sprawie zakładów kształcenia nauczycieli¹⁶ wydanym na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁷, kolegia nauczycielskie „kształcą nauczycieli przedszkoli, szkół podstawowych, placówek oświatowo-wychowawczych”, zaś nauczycielskie kolegia języków obcych „również nauczycieli gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych”.

Inne rozporządzenie dotyczące przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela¹⁸ (wydane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w porozumieniu z MEN) na podstawie ustawy – Prawo

¹² Pełna zgodność terminologiczna jest w ustawie o systemie oświaty oraz w rozporządzeniach wydanych na jej podstawie przez Ministra Edukacji Narodowej: z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego oraz z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach.

¹³ Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.

¹⁴ Rozporządzenie MEN z 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400 z późn. zm.). Rozporządzenie to zostało zmienione rozporządzeniem MEN z 17 kwietnia 2012 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (...) (Dz. U. poz. 426) – zmiany nim wprowadzone nie zostały uwzględnione w niniejszej analizie. Analogicznie kwestię kwalifikacji wymaganych od osób zatrudnianych na stanowiskach nauczyciela w szkołach i placówkach artystycznych reguluje rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 28 września 2011 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych, placówek kształcenia artystycznego i placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. Nr 224, poz. 1345). Generalne wymagania na stanowisko nauczyciela to posiadanie wyższego wykształcenia z odpowiednim przygotowaniem pedagogicznym lub ukończenie zakładu kształcenia nauczycieli (kolegium nauczycielskiego i nauczycielskiego kolegium języków obcych). Zgodnie z rozporządzeniem w przypadku dwóch stanowisk nie jest wymagane wyższe wykształcenie lub ukończenie zakładu kształcenia nauczycieli:

- dla stanowiska nauczyciela praktycznej nauki zawodu (poza przygotowaniem pedagogicznym wymagane jest co najmniej: dyplom ukończenia pedagogicznego studium technicznego lub świadectwo maturalne i zaświadczenie potwierdzające kwalifikacje zawodowe i dwuletni staż pracy w nauczanym zawodzie, lub dyplom mistrza w nauczanym zawodzie),
- dla osoby prowadzącej zajęcia z wychowania fizycznego realizowane w formach pozalekcyjnych lub pozaszkolnych oraz zajęcia szkolenia sportowego w szkołach i klasach sportowych oraz szkołach mistrzostwa sportowego (poza przygotowaniem pedagogicznym, jednym z wariantów wymaganych kwalifikacji jest świadectwo dojrzałości i dyplom trenera lub legitymacja instruktora sportu).

¹⁵ Prowadzonych przez placówki doskonalenia nauczycieli i zakłady kształcenia nauczycieli, na zasadach określonych w przepisach wydanych przez MEN dotyczących placówek doskonalenia nauczycieli.

¹⁶ Dz. U. z 1997 r. Nr 104, poz. 664 z późn. zm. Kształcenie w zakładach kształcenia nauczycieli odbywa się w ramach specjalności odpowiadających przedmiotom nauczania lub rodzajom zajęć prowadzonych w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych i jest realizowane zgodnie ze standardami określonymi przez Ministra Edukacji Narodowej.

¹⁷ Tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.

¹⁸ Rozporządzenie MNiSW z 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. poz. 131) było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 7 września 2004 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 207, poz. 2110 – utraciło ono moc z dniem 1 października 2011 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw – Dz. U. Nr 84, poz. 455 i Nr 112, poz. 654).

o szkolnictwie wyższym¹⁹, posługuje się określeniami „zawód nauczyciela” i „przygotowanie do zawodu nauczyciela”. Uczelnie prowadzą więc kształcenie przygotowujące do „zawodu nauczyciela” (w ramach kształcenia modułowego na studiach oraz na studiach podyplomowych²⁰). Wymagania dotyczące kompetencji wskazane w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego są opisane językiem efektów kształcenia z wyodrębnieniem wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych absolwenta, w sposób zbliżony z ERK.

Biorąc powyższe pod uwagę, na potrzeby przeglądu, w części dotyczącej kwalifikacji nauczycielskich za punkt wyjścia przyjęto sposób opisu zawarty w rozporządzeniu MEN z 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli i opisano poszczególne kwalifikacje według stanowisk wymienionych w tym rozporządzeniu.

Trudności interpretacyjne występują również w przypadku określenia statusu „prawnika”. Nie jest wyraźnie sprecyzowane, czy istnieje zawód prawnik, czy określenie to należy zaliczyć do używanych wyłącznie w mowie potocznej. Można więc stawiać pytania:

- czy magister prawa (jako kwalifikacja w rozumieniu ERK) jest równocześnie zawodem?
- czy wykonuje swój zawód magister prawa, który świadczy usługi w zakresie doradztwa prawnego²¹, a nie jest adwokatem (radcą prawnym)?

Nazewnictwo – w niektórych aktach prawnych w uregulowaniach dotyczących kwalifikacji ustawodawca ograniczył się do opisu czynności lub istoty danej funkcji (roli, stanowiska), ale nie wprowadził nazwy²² ustanowionej kwalifikacji. W treści poszczególnych przepisów często są elementy pozwalające uznać coś za kwalifikację w rozumieniu ERK, jednak jest ona „ukryta” w uprawnieniu do wykonywania określonego rodzaju czynności zawodowych, w uprawnieniu do zajmowania stanowiska lub w opisie kolejnych etapów uzyskiwania prawa wykonywania zawodu. Dlatego na potrzeby raportu nazwy wielu kwalifikacji przyjęto na podstawie analizy treści przepisów. W niektórych przypadkach nazwa kwalifikacji jest równocześnie nazwą zawodu, uprawnieniem do zajmowania określonego stanowiska, tytułem zawodowym, który związany jest z prawem wykonywania zawodu, ale nie z posiadaną kwalifikacją w rozumieniu ERK (np. *pielęgniarka*).

Nazwy kwalifikacji formułowane są bardzo różnie, czasem krótko (np. *felczer*), czasem poprzez rozbudowany opis (np. *wykonywanie czynności spawania, zgrzewania, lutowania, oraz przeróbkę plastyczną*

¹⁹ Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.

²⁰ Kształcenie na studiach jest prowadzone w zakresie obowiązkowym:

- moduł 1 – merytorycznym do nauczania pierwszego przedmiotu/prowadzenia zajęć (obejmuje przygotowanie merytoryczne w wymiarze zgodnym z danym kierunkiem studiów),
- moduł 2 – psychologiczno-pedagogicznym,
- moduł 3 – dydaktycznym

oraz rozszerzonym:

- moduł 4 – przygotowującym do nauczania kolejnego przedmiotu/prowadzenia zajęć,
- moduł 5 – w zakresie pedagogiki specjalnej.

Kształcenie na studiach pierwszego stopnia obejmuje wyłącznie przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela w przedszkolach i szkołach podstawowych, a na studiach drugiego stopnia i jednolitych studiach magisterskich – do pracy we wszystkich typach szkół i rodzajach placówek.

Kształcenie na studiach podyplomowych może być prowadzone w zakresie:

- 1) modułu 2 i 3 – dla absolwentów studiów posiadających przygotowanie w zakresie właściwym dla modułu 1, przy założeniu że w przypadku absolwentów studiów pierwszego stopnia może ono obejmować wyłącznie przygotowanie do pracy w przedszkolach i szkołach podstawowych;
- 2) modułu 4;
- 3) modułu 5 – dla osób, które posiadają przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela (to jest moduł 1, 2 i 3).

Zgodnie z tym rozporządzeniem dyplom potwierdzający ukończenie odpowiedniego cyklu kształcenia (obowiązkowe moduły 1–3 oraz fakultatywne moduły 4 i 5 jest potwierdzeniem posiadania kompetencji do wykonywania zawodu nauczyciela w zakresie określonego przedmiotu/ów (zajęć) w placówkach danego typu.

²¹ W ocenie Trybunału Konstytucyjnego brak jest całościowej regulacji, która daje odpowiedź na pytanie, w jakim zakresie i na jakich warunkach możliwe jest świadczenie pomocy prawnej. Obowiązujące przepisy mówią jedynie o tzw. prawniczych zawodach zaufania publicznego (adwokat, radca prawny, notariusz). Jednakże poza czynnościami zastrzeżonymi dla tych zawodów do świadczenia usług pomocy prawnej mają zastosowanie przepisy o swobodzie działalności gospodarczej w ramach doradztwa prawnego (wyrok TK z dnia 19 kwietnia 2006 r. sygn. akt K 30/01, Dz. U. z 2006 r. Nr 206, poz. 1522; wyrok TK z dnia 26 marca 2008 r. sygn. akt K 4/07, Dz. U. z 2008 r. Nr 057, poz. 348; wyrok TK z dnia 19 kwietnia 2006 r. sygn. akt K 6/06, Dz. U. z 2006 r. Nr 75, poz. 529).

²² Chodzi tu o nazwy w ścisłym tego słowa znaczeniu.

i obróbkę cieplną w toku wytwarzania, naprawy i modernizacji urządzeń technicznych oraz wytwarzania elementów stosowanych do wytwarzania, naprawy lub modernizacji tych urządzeń).

Nazwy kwalifikacji określane są albo przedmiotowo, poprzez odniesienie do określonego rodzaju czynności, stanowiska pracy, zawodu (np. *eksploatacja urządzeń, instalacji i sieci energetycznych na stanowisku dozoru*), albo podmiotowo, poprzez odniesienie do osoby, która te zadania wykonuje (*wykonywanie czynności...*).

W niektórych przypadkach regulacja zawarta w ustawie dotyczy zbioru (grupy) kwalifikacji (np. *uprawnienia do zajmowania stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej*). Natomiast kwalifikacje wchodzące w skład danej grupy dookreślone są w aktach wykonawczych (niekiedy ustawodawca poprzestaje jedynie na określeniu grupy kwalifikacji w ustawie).

Ze względu na powyższe w niniejszym opracowaniu podana w tabeli nazwa kwalifikacji wielokrotnie jest:

- taka sama, jak nazwa zawodu (np. *rzecznik patentowy*),
- taka sama, jak nazwa stanowiska (np. *inspektor ochrony radiologicznej*),
- taka sama, jak nazwa uprawnienia, które uzyskuje osoba nabywająca kwalifikację (np. *inspektor dozoru jądrowego*),
- ściśle związana z rodzajem wykonywanych czynności (np. *eksploatacja urządzeń, instalacji i sieci energetycznych*).

Czasem nazwa jest odniesiona tylko do określonej instytucji (np. *ekspert w Urzędzie Patentowym RP*).

Wnioski

Obecne rozwiązania w zakresie używanych kategorii (pojęć) oraz nazewnictwa są bardzo zróżnicowane. Stosowane w poszczególnych sektorach wyrazy i sformułowania w innych sektorach często są używane w nieco innym znaczeniu. Wobec konieczności utworzenia Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji (jako drugiego obok Polskiej Ramy Kwalifikacji podstawowego instrumentu integrującego krajowy system kwalifikacji) potrzebne jest stopniowe wypracowanie wspólnego rozumienia takich pojęć, jak kwalifikacja, zawód, uprawnienie, prawo wykonywania zawodu, uprawnienie do zajmowania stanowiska itp. W pracach nad zintegrowaniem krajowego systemu kwalifikacji należałoby dążyć do sytuacji, w której w aktach prawnych używany będzie wspólny, bardziej spójny wewnętrznie aparat pojęciowo-terminologiczny dotyczący kwalifikacji, zawodów, uprawnień, tytułów zawodowych itd. Bardzo użyteczne dla poprawy sytuacji może być odpowiednie rozbudowanie istniejącego już słownika terminów dotyczących krajowego systemu kwalifikacji²³.

Bardzo potrzebne jest także wypracowanie ogólnych, wspólnych dla wszystkich zasad dotyczących nazywania kwalifikacji. Również w zakresie nazewnictwa należałoby stopniowo doprowadzić do tego, żeby wszystkie wpisywane do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacje miały względnie związane nazwy.

Uwagi dodatkowe

Przygotowując zasady nazewnictwa, które będą przyjęte w ramach krajowego systemu kwalifikacji, należy dążyć do jak największej zgodności tych zasad z istniejącą w tej dziedzinie tradycją językową. Należy zaznaczyć, że – jak pokazuje doświadczenie – wypracowanie wspólnego znaczenia głównych terminów dotyczących kwalifikacji używanych w aktach prawnych nie oznacza konieczności równoczesnego odrzucania w poszczególnych środowiskach zawodowych (branżowych) zwyczajowo używanej terminologii. Na przykład w prawie oświatowym istnieje termin „od-

²³ „Słownik podstawowych terminów dotyczących krajowego systemu kwalifikacji” powstał w IBE w ramach projektu „Opracowanie założeń merytorycznych i instytucjonalnych wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji oraz Krajowego Rejestru Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie”. Słownik ustala jednolitą terminologię stosowaną w dokumentach dotyczących modernizacji krajowego systemu kwalifikacji.

dział”, ale mając na myśli dany oddział, zwyczajowo używa się wyrazu „klasa” i zwykle nie wywołuje to nieporozumień²⁴.

Projekt zasad nazewnictwa kwalifikacji powinien zostać poddany szerokiej konsultacji w środowiskach użytkowników (także twórców) poszczególnych grup kwalifikacji. Po szerokich konsultacjach w zainteresowanych środowiskach ogólnokrajowe standardy w zakresie nazewnictwa kwalifikacji (które będą wpisywane do krajowego rejestru) powinny być ustalone w odpowiedniej rangi dokumentacji.

2.2. Uprawnienia (kompetencje w zakresie ustanawiania, nadawania oraz wznawiania kwalifikacji)

Podsumowanie przeglądu

Z przeglądu aktów prawnych wynika, że w poszczególnych dziedzinach działalności (działach, branżach, sektorach) obowiązują różne zasady dotyczące wglądu i prawa ingerencji właściwych ministrów w szeroko rozumianą sferę nadawania kwalifikacji.

W analizowanych ustawach znajdują się też przepisy dotyczące uprawnień różnych korporacji zawodowych²⁵ w zakresie ustalania wymagań kwalifikacyjnych oraz nadawania kwalifikacji, w tym także nadzorowania jakości kwalifikacji. Okazało się, że dla poszczególnych korporacji ustanowione są różne kompetencje i wytyczne dla praktyki działania w zakresie tych kompetencji.

Z przeglądu wynika ponadto, że kwalifikacje są nadawane także przez inne podmioty.

Wnioski

Przygotowując generalne zasady dla zintegrowanego systemu kwalifikacji, należy przeanalizować rolę, jaką powinni odgrywać ministrowie odpowiedzialni za kwalifikacje w zakresie swoich właściwości oraz inne centralne organy państwa w tej dziedzinie. Niezbędne będzie rozstrzygnięcie, czy są potrzebne jakieś krajowe standardy w zakresie ustanawiania i nadawania kwalifikacji bezpośrednio przez organy państwa, a także w zakresie nadzorowania sfery kwalifikacji przez te organy. Potrzebne są uzgodnione odpowiedzi m.in. na następujące pytania:

- czy właściwi ministrowie lub kierownicy centralnych urzędów powinni mieć (w pewnym zakresie) standardowe narzędzia umożliwiające uczestnictwo w procesach związanych ze sferą tworzenia i nadawania kwalifikacji lub kontrolowanie tych procesów?
- czy właściwi ministrowie lub kierownicy centralnych urzędów z zasady powinni mieć możliwość ingerowania w ustalenia dotyczące wymagań kompetencyjnych dla kwalifikacji oraz innych warunków, które muszą spełniać osoby, żeby mogły otrzymać kwalifikacje?
- czy właściwi ministrowie lub kierownicy centralnych urzędów z zasady powinni mieć możliwość ingerowania w działalność podmiotów nadających kwalifikacje?
- czy powinny zostać określone ogólnie obowiązujące zasady, na jakich różne instytucje mogą ingerować w sferę kwalifikacji w imieniu właściwych ministrów?
- czy komisje powoływane do sprawdzenia kompetencji osób ubiegających się o kwalifikacje powinny być niezależne w wydawaniu werdyktów (ocen) od powołujących je podmiotów?
- do jakiego stopnia różnorodność rozwiązań w dziedzinie ustanawiania, nadawania i nadzorowania kwalifikacji będzie korzystna dla rozwoju systemu kwalifikacji w Polsce?

²⁴ W prawie oświatowym „klasa” oznacza kolejny rok nauki. W większych szkołach może być po kilka oddziałów klasy każdej klasy, ale zwykle mówi się, że w szkole jest po kilka klas (pierwszych, drugich, trzecich).

²⁵ Korporacji zawodowych w rozumieniu w art. 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, który postanawia, iż w drodze ustawy można tworzyć samorządy zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należytych wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony. Takie korporacje zawodowe należy odróżnić od innych rodzajów samorządów czy też innych dozwolonych prawnie form zrzeszania się.

W sytuacji gdy korporacjom zawodowym nadane są różne kompetencje w dziedzinie kwalifikacji potrzebne byłoby także przeanalizowanie doświadczeń poszczególnych korporacji i określenie granic pożądanej różnorodności rozwiązań. Tym samym powstanie odpowiedź na pytanie o właściwy – z punktu widzenia systemu jako całości – zakres standaryzacji uprawnień i działań korporacji zawodowych w sferze kwalifikacji.

Należałoby też rozstrzygnąć, czy analogicznie jak w przypadku korporacji zawodowych, w krajowym systemie kwalifikacji niektóre zasady powinny obowiązywać również w przypadku niektórych innych form zrzeszania się, jak np. związków sportowych działających na podstawie ustawy o sporcie.

2.3. Efekty uczenia się

Podsumowanie przeglądu

Wymagania dotyczące efektów uczenia się dla kwalifikacji nadawanych w systemie oświaty (w kształceniu ogólnym i zawodowym) oraz w szkolnictwie wyższym, a także wymagania dotyczące niektórych kwalifikacji spoza tych obszarów są opisane w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, zgodnie z ujęciem zaproponowanym w zaleceniu w sprawie ERK.

Przepisy dotyczące kwalifikacji w pozostałych obszarach różnią się istotnie sposobem określania wymaganych kompetencji, czyli efektów uczenia się, których osiągnięcie jest warunkiem nadania kwalifikacji. Efekty uczenia się są wskazywane najczęściej pośrednio w zapisach dotyczących programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych. Wymagania dotyczące kwalifikacji – poza wyjątkami – nie są w tych obszarach opisywane w języku efektów uczenia się, określa się raczej czas trwania szkolenia oraz ogólny zakres wiedzy i umiejętności.

Wnioski

Wydaje się, że wzorem szkolnictwa wyższego oraz oświaty, w ramach modernizacji krajowego systemu kwalifikacji powinno nastąpić stopniowe upowszechnienie zasady, że wymagania dla kwalifikacji opisuje się w języku efektów uczenia się według wspólnie opracowanego standardu opisywania tych efektów.

2.4. Normy międzynarodowe

Podsumowanie przeglądu

W przypadku ustaw regulujących kwalifikacje w niektórych zawodach (np. *lekarz, farmaceuta, pielęgniarka*) polski ustawodawca jest związany prawem UE.

W toku przeglądu znaleziono kwalifikację, w stosunku do której akt polskiego prawa, określając wymagania w zakresie efektów uczenia się dla tej kwalifikacji, wskazuje na normy ustalone przez międzynarodową organizację.

Wnioski

Rosnący wpływ globalizacji (zwłaszcza na rynek pracy), postępująca specjalizacja i coraz większe umiędzynarodowienie kształcenia i szkolenia powodują, że w nadchodzących latach zwiększać się będzie potrzeba rozszerzania katalogu kwalifikacji, dla których wymagane efekty uczenia się należałoby określać na szczeblu ponadnarodowym, w tym m.in. w ramach korporacji zawodowych. Polski system stanowienia prawa powinien być otwarty na takie sytuacje.

2.5. Kwalifikacje zagraniczne

Podsumowanie przeglądu

Polska jako członek UE związana jest normami prawa UE, które reguluje niektóre zagadnienia dotyczące kwalifikacji. Równocześnie Polska jest stroną dwustronnych i wielostronnych umów międzynarodowych, w których określone zostały różnego rodzaju zasady postępowania w sprawie uznawania kwalifikacji obywateli innych państw.

Z punktu widzenia nadawania lub uznawania kwalifikacji w przypadku osób niebędących obywatelami polskimi istotna jest znajomość języka polskiego. W analizowanych przepisach kwestie te są regulowane w różny sposób, np. niekiedy wymagany jest egzamin, w innych przypadkach wystarczy oświadczenie osoby ubiegającej się o nadanie lub uznanie kwalifikacji.

Wnioski

Po zakończeniu procesów modernizacyjnych związanych z wdrażaniem Polskiej Ramy Kwalifikacji ważną cechą krajowego systemu kwalifikacji powinna być jego kompatybilność z systemami kwalifikacji państw członkowskich UE, a także niektórych innych krajów. Dlatego w zmodernizowanym systemie kwalifikacji powinny istnieć pewne standardy i zasady postępowania w przypadkach kwalifikacji nadawanych za granicą.

Niewątpliwie w przypadku różnych rodzajów kwalifikacji konieczny jest różny stopień opanowania języka polskiego przez obcokrajowca, jednakże ta kwestia także wymaga chyba określenia pewnych ogólnych (co nie znaczy jednakowych dla wszystkich) zasad postępowania. Szczególnie ważne jest pytanie o sposób oceny i kryteria oceny, czy spełniony jest wymóg *znajomości języka polskiego w stopniu wystarczającym do wykonywania zawodu*²⁶.

Uwaga dodatkowa

Określenie standardów w zakresie traktowania kwalifikacji zagranicznych w polskim prawie powinno być poprzedzone analizą treści umów międzynarodowych (w tym międzypaństwowych), w których Polska przyjęła pewne zobowiązania w odniesieniu do zagranicznych kwalifikacji. Wnioski z tej analizy powinny stanowić jeden z ważnych punktów wyjścia do określenia tych standardów.

2.6. Walidacja

Podsumowanie przeglądu

W większości przypadków obowiązuje zasada, że do walidacji w celu uzyskania kwalifikacji można przystąpić po ukończeniu określonego cyklu obowiązkowego szkolenia/kształcenia. Ponadto w niektórych przypadkach możliwość przystąpienia do walidacji uwarunkowana jest odbyciem obowiązkowej praktyki.

W tego typu uregulowaniach czasem wprowadzony jest przepis umożliwiający zwolnienie z tych obowiązków (zwykle pod pewnymi warunkami, np. ukończenia innych szkoleń, kształcenia, wykazania się określoną wiedzą lub praktyką, posiadania innych kwalifikacji, uprawnień). Zidentyfikowano jednak kilka kwalifikacji uregulowanych w ten sposób, że odbycie obowiązkowego szkolenia lub praktyki nie jest wymagane.

²⁶ Art. 24 ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2008 r. Nr 63, poz. 394) postanawia, iż wnioskodawca ubiegający się o uznanie kwalifikacji nabytych za granicą powinien posiadać znajomość języka polskiego, niezbędną do wykonywania zawodu regulowanego albo działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W przypadku wielu kwalifikacji nie jest jasne, czy warunki, jakie musi spełniać osoba ubiegająca się o różnego rodzaju uprawnienia (np. prawo wykonywania zawodu, pełnienie funkcji, stanowisko), są także warunkami przystąpienia tej osoby do walidacji (szkolenia poprzedzającego walidację) koniecznej do uzyskania kwalifikacji prowadzącej do tych uprawnień.

Wnioski

W objętych analizą działach administracji rządowej, co do zasady, nie ma tradycji walidowania efektów uczenia się nieformalnego²⁷ oraz efektów uczenia się w systemie edukacji pozaformalnej²⁸. Wyjątkiem są postanowienia przepisów ustawy o systemie oświaty dotyczące kształcenia osób, które ukończyły 18 lat. Osoby takie mogą uzyskać świadectwo ukończenia szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum ogólnokształcącego po zdaniu egzaminów eksternistycznych. Zmiany wprowadzone ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw²⁹ wprowadziły możliwość przystępowania do egzaminów eksternistycznych zawodowych (obecnie w 176 zawodach wpisanych do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego).

Brak systemowych rozwiązań dotyczących walidowania efektów uczenia się nieformalnego oraz efektów uczenia się w systemie edukacji pozaformalnej powoduje, że w tym zakresie polska praktyka odbiega od założeń ERK. Rozwój w tej dziedzinie wymaga, aby w oparciu o uzgodniony standard opisu wymagań (efektów uczenia się) dla kwalifikacji wypracować zasady i procedury walidowania efektów uczenia się osiągniętych poza systemem edukacji formalnej³⁰ i stopniowo wprowadzać stosowne korekty do aktów prawnych zawierających przepisy dotyczące nadawania kwalifikacji.

2.7. Certyfikacja

Podsumowanie przeglądu

Wewnętrznie spójne rozwiązania dotyczące procedur nadawania kwalifikacji oraz rodzajów, nazw i wzorów dokumentów potwierdzających uzyskanie kwalifikacji obowiązują w szkolnictwie wszystkich szczebli (świadectwa szkolne, dyplomy uczelni). Poza tymi obszarami nie da się wyróżnić ogólnych reguł dotyczących tej dziedziny.

Najczęściej dokument potwierdzający kwalifikację jest zaświadczeniem w rozumieniu ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 1960 r. Nr 30, poz. 168 z późn. zm.)³¹. Zaświadczeniami są m.in. wszystkie świadectwa i dyplomy szkolne³², ponieważ spełniają opisane w k.p.a. warunki. Dane na świadectwie wpisuje się wyłącznie na podstawie dokumentacji szkolnej. W literaturze i w orzecnictwie istniał spór co do tego, czy aktem administracyjnym jest samo świadectwo, czy też uchwała odpowiedniej komisji egzaminacyjnej. W 1982 r. Sąd Najwyższy uznał, że „uchwała państwowej komisji egzaminacyjnej zawiera elementy właściwe decyzjom administra-

²⁷ Uczenie się nieformalne – nabywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w toku różnorodnych aktywności poza zorganizowanymi formami kształcenia się (Aneks 2 dokumentu „Raport referencyjny. Odniesienie Polskiej Ramy Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie do Europejskiej Ramy Kwalifikacji”).

²⁸ Edukacja pozaformalna – uczenie się zorganizowane instytucjonalnie jednak poza programami kształcenia i szkolenia prowadzonymi do uzyskania kwalifikacji zarejestrowanej (Aneks 2 dokumentu „Raport referencyjny. Odniesienie Polskiej Ramy Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie do Europejskiej Ramy Kwalifikacji”).

²⁹ Dz. U. Nr 205, poz. 1206.

³⁰ Zalecenie Rady z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego (Dz. Urz. UE C 398.1 z 20 grudnia 2012 r.).

³¹ Jest to urzędowe potwierdzenie określonych faktów lub stanu prawnego przez organy państwowe, samorządu terytorialnego, a także organy innych podmiotów, o ile są one powołane do załatwiania spraw rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnych. Oznacza to, że na równi z organami administracji państwowej i samorządu terytorialnego traktowane są np. organy organizacji zawodowych, samorządowych oraz innych organizacji społecznych, gdy organy te są powołane z mocy prawa do załatwiania spraw indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnych (art. 1 pkt 1 k.p.a.) oraz do wydawania zaświadczeń (art. 1 pkt 4 k.p.a.).

³² Wydawane na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.).

cyjnym³³. W przywołanym orzeczeniu Sąd Najwyższy podkreślił, iż wydając świadectwo, komisja egzaminacyjna nie rozstrzyga już o prawach i obowiązkach strony, a tylko stwierdza w nim – wywołane uchwałą promocyjną – stany faktyczne i prawne, utrwalone już w innym dokumencie szkolnym.

W analizowanych aktach prawnych certyfikacja jest regulowana w różny sposób, zarówno w odniesieniu do dokumentów, jak i procedur nadawania. W niektórych przypadkach nie jest jasno określony rodzaj aktu nadającego daną kwalifikację. Niekiedy regulacje prawne wprost wskazują, że dana osoba otrzymuje dokument o określonej nazwie (np. świadectwo), w innych aktach uregulowania kończą się na stwierdzeniu, że z przebiegu egzaminu sporządza się protokół. W przypadku niektórych kwalifikacji akty prawne zawierają wzory dokumentów potwierdzających uzyskanie kwalifikacji, w innych określają jedynie, co powinno się w nich znajdować, a w jeszcze innych nie odnoszą się ani do formy, ani do treści tych dokumentów.

W wielu przypadkach przepisy są tak skonstruowane, że powstają różnego rodzaju wątpliwości, m.in. co jest dokumentem potwierdzającym posiadanie kwalifikacji i w którym momencie została ona nadana.

Regulacje dotyczące niektórych kwalifikacji określają dość szczegółowo tryb wydawania dokumentu. Zdarzają się jednak niejasne zapisy powodujące interpretacyjne wątpliwości dotyczące tego, kto wydaje dokument – komisja czy też podmiot, który ją powołał.

Istnieją kwalifikacje, w których ten sam dokument jest jednocześnie dokumentem potwierdzającym uzyskanie zarówno kwalifikacji, jak i uprawnień do czynności zawodowych. Z przeglądu wynika, że są też przypadki, kiedy tę samą kwalifikację potwierdzają różne dokumenty (np. *przygotowanie pedagogiczne*).

Wnioski

Poza systemami szkolnictwa, które mają już tę dziedzinę uporządkowaną, należałoby wypracować pewne ogólne standardy krajowe dotyczące statusu prawnego, nazewnictwa i wzorów dokumentów potwierdzających kwalifikacje oraz wprowadzić stosowne korekty do aktów prawnych zawierających regulacje dotyczące nadawania kwalifikacji.

Tradycyjne dokumenty potwierdzające posiadanie kwalifikacji w swojej treści nawiązują najczęściej do odbytego procesu kształcenia (dyplom ukończenia studiów wyższych). Dopiero stopniowo w nowszych rozwiązaniach pojawiają się dokumenty, takie jak np. suplement do dyplomu, w którym zawarte są informacje w większym stopniu dotyczące efektów uczenia się. W miarę rozwoju systemu kwalifikacji niezbędne będzie wypracowanie nowej zasady tworzenia dokumentów poświadczających posiadanie kwalifikacji – zasadniczą ich treścią powinna być informacja o zwalidowanych efektach uczenia się.

Uwaga dodatkowa

Ustalenie w tej dziedzinie pewnych ogólnych standardów ułatwi stworzenie bardziej zintegrowanego systemu kwalifikacji w Polsce. Przyjęcie ogólnych zasad dotyczących terminologii i certyfikowania spowoduje, że autorom przepisów łatwiej będzie unikać różnych niezręczności językowych (np. takich jak użyte w jednym z przepisów sformułowanie – „...wymagane jest złożenie egzaminu na to świadectwo...”).

2.8. Jakość kwalifikacji

Podsumowanie przeglądu

Wiele zbadanych przepisów pośrednio lub bezpośrednio dotyczy dbałości o jakość kwalifikacji, szczególnie w odniesieniu do procesu walidacji. W przypadku wielu kwalifikacji analizowane akty

³³ Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 1982 r., sygn. akt III CZP 26/82 (OSPiKA 1983, z. 11, poz. 248).

prawne zawierają zasady (niejednokrotnie szczegółowe) powoływania komisji i przeprowadzania egzaminu. Zwykle zasady te mają wyraźnie „projakościowy” charakter. Zapewnianiu jakości służą także inne rozwiązania, m.in. takie jak:

- obowiązek akredytacji instytucji kształcącej przez właściwego ministra,
- udział reprezentacji środowiska zawodowego w postępowaniu akredytacyjnym,
- określenie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy kształcenia,
- obligatoryjna aktualizacja programu kształcenia podyplomowego.

Z punktu widzenia jakości kwalifikacji istotne są także przepisy określające okres ważności kwalifikacji. Z dokonanej analizy aktów prawnych wynika, że tylko nieliczne kwalifikacje nadawane są na określony czas. W przypadku niektórych kwalifikacji (np. *pielęgniarka*) dłuższa przerwa w działalności w danym zawodzie powoduje utratę prawa wykonywania tego zawodu. Przepisy określają warunki przywracania takim osobom prawa wykonywania zawodu. Z zasady nakładany jest obowiązek dodatkowych szkoleń.

W przypadku niektórych kwalifikacji ustawy nakładają obowiązek „stałego doskonalenia zawodowego”, ale nie zawsze określają formy egzekwowania tego obowiązku.

W przypadku niektórych kwalifikacji, w odniesieniu do osób posiadających te kwalifikacje (np. lekarzy), przepisy wprowadzają pewne zasady i mechanizmy kontroli jakości ich pracy oraz regulują zasady interwencji w przypadku wątpliwości co do jakości pracy danej osoby.

W obszarze oświaty i szkolnictwa wyższego zapewnianie jakości kwalifikacji jest regulowane w sposób zgodny z zasadami określonymi w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ERK.

Wnioski

Należy dążyć do tego, aby ogólne zasady zapewniania jakości kwalifikacji (na których oparte są systemy zapewniania jakości w polskim szkolnictwie) stopniowo zaczęły obowiązywać także we wszystkich innych obszarach.

Należałoby przeanalizować wszystkie nadawane w Polsce kwalifikacje pod kątem okresu ich ważności. Może się okazać, że jest więcej „bezterminowych” kwalifikacji, które raczej powinny być nadawane na czas określony.

2.9. Wielość dróg dochodzenia do kwalifikacji

Podsumowanie przeglądu

Z przeglądu wynika, że istnieją kwalifikacje, do których dochodzenie możliwe jest więcej niż jedną drogą. Na przykład kwalifikację *trener klasy pierwszej* można uzyskać po kursie trenerskim i zdaniu egzaminu lub w wyniku ukończenia odpowiedniego kierunku studiów.

W przypadku kwalifikacji *uprawnienie do wykonywania i nadzorowania wykonywania badań i zabiegów leczniczych przy użyciu promieniowania jonizującego* akt prawny ustanawia nawet 5 różnych dróg dochodzenia do kwalifikacji (5 ścieżek edukacyjnych).

Warto też zaznaczyć, że wymagania kwalifikacyjne dotyczące konkretnych stanowisk nauczycielskich (w rozumieniu rozporządzenia³⁴) mogą być spełnione przez kilka alternatywnych kwalifikacji (w ro-

³⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400 z późn. zm.).

zumieniu ERK), co w niektórych przypadkach może oznaczać wiele dróg dojścia (np. nauczycielem praktycznej nauki zawodu może być absolwent kierunkowych studiów wyższych lub osoba po szkole ponadgimnazjalnej lub dawnej ponadpodstawowej, posiadająca dyplom mistrza w zawodzie).

Wnioski

Stwarzanie alternatywnych dróg dochodzenia do kwalifikacji jest jednym z kierunków rozwoju systemów kwalifikacji wskazywanych w zaleceniu w sprawie ERK. Należy założyć, że polski system kwalifikacji także powinien zmierzać w tym kierunku. Założenie to pociąga za sobą konieczność zwrócenia szczególnej uwagi, aby niezależnie od dróg dojścia do kwalifikacji, w ramach różnych form procesu kształcenia/szkolenia/uczenia się, osiągnięte efekty uczenia się spełniały te same wymagania określone dla danej kwalifikacji.

2.10. Przenoszenie osiągnięć³⁵

Podsumowanie przeglądu

W analizowanych aktach prawnych znaleziono różne uregulowania, które w procesie nabywania niektórych kwalifikacji umożliwiają uwzględnianie:

- wcześniej odbytych szkoleń,
- egzaminów zdanych poza podmiotem certyfikującym,
- doświadczeń nabytych w toku pracy zawodowej.

W związku z tym przepisy dopuszczają pod pewnymi warunkami zwalnianie osób ubiegających się o kwalifikacje z obowiązkowego kształcenia, stażu lub walidacji. W przepisach dotyczących poszczególnych kwalifikacji zasady zwalniania z obowiązkowych szkoleń, staży aplikacji itp. są określone w różny sposób.

Wnioski

Tworzenie elastycznych przepisów, które umożliwiają unikanie nieuzasadnionego dublowania czynności i procedur w procesie nabywania kwalifikacji, jest zgodne z podejściem rekomendowanym w zaleceniu w sprawie ERK. Dlatego należałoby analizować pod tym kątem ustalane w przepisach warunki nadawania kwalifikacji.

Być może obecnie obowiązujące przepisy dotyczące nadawania niektórych kwalifikacji mogą być bardziej elastyczne. Nie wydaje się jednak, aby w tym zakresie uzasadnione było formułowanie ogólnych wytycznych.

2.11. Uznaniowość

Podsumowanie przeglądu

Przepisy dotyczące warunków nadawania kwalifikacji w niektórych przypadkach pozwalają na dowolność decydowania o nadaniu kwalifikacji lub o dopuszczeniu do dalszego etapu określonej procedury związanej z ubieganiem się o nadanie kwalifikacji.

Wnioski

Należałoby przedyskutować, czy potrzebne jest przyjęcie pewnych ogólnych zasad dotyczących zakresu dopuszczalnej uznaniowości w sferze kwalifikacji.

³⁵ Przenoszenie (transfer) osiągnięć umożliwia unikanie obowiązku powtórzenia procesu kształcenia/szkolenia lub procesu walidacji.

Między innymi warto rozważyć:

- czy powszechnie obowiązującą zasadą powinno być, że w procesie nadawania kwalifikacji nie można pomijać³⁶ żadnych efektów uczenia się określonych w standardzie wymagań dla danej kwalifikacji?
- czy ustanowiona kwalifikacja zawsze powinna mieć określone w przepisach kryteria oceny spełnienia wymagań (dla danej kwalifikacji), zwłaszcza w zakresie efektów uczenia się?
- jeżeli określanie kryteriów oceny spełnienia wymagań stałoby się zasadą obowiązującą, to jak szczegółowo powinny być one sformułowane?
- czy dowolność w ustalaniu szczegółowej tematyki egzaminu przez komisje (przy wielości podmiotów uprawnionych do powoływania komisji i różnorodności podmiotów, przy których te komisje są powoływane) daje gwarancję zachowania takich samych wymagań w zakresie efektów uczenia się (dla danej kwalifikacji)?
- jaka powinna być rola niezależnych ekspertów (rzeczoznawców) w podejmowaniu decyzji dotyczących ustanawiania oraz nadawania kwalifikacji?

2.12. Opieka nad osobą szkolącą się

Podsumowanie przeglądu

Przepisy dotyczące kwalifikacji różnią się sposobem określania, kto jest uprawniony do wskazania opiekuna dla osoby ubiegającej się o kwalifikację (dotyczy to tylko niektórych kwalifikacji). Jeżeli osoba, pod kierunkiem której prowadzone jest szkolenie, wyznaczana jest przez podmiot wskazany w ustawie, wówczas w niektórych przypadkach przepis dopuszcza wybór opiekuna przez szkolącego się (np. aplikant adwokacki może wskazać patrona).

Wnioski

W przeanalizowanych aktach prawnych nie było przypadku, żeby ustawodawca stworzył prawną możliwość korzystania z fachowej pomocy osobom, które zamierzają przystąpić do walidacji wymaganych dla kwalifikacji efektów uczenia się nabytych poza systemem formalnym. Jednakże biorąc pod uwagę założenia polityki na rzecz uczenia się przez całe życie (LLL), wydaje się, że tego rodzaju doradztwo w niektórych przypadkach powinno być w przepisach przewidziane.

Rozważenia wymaga, czy w sprawach dotyczących wspierania przez indywidualnych opiekunów osób ubiegających się o kwalifikację, potrzebne są jakieś standardy krajowe, a jeżeli tak, to w jakim zakresie? Być może najbardziej właściwe byłoby pozostawienie tych kwestii nadal w gestii poszczególnych branż.

2.13. Obywatelstwo a kwalifikacje

Podsumowanie przeglądu

W analizowanych aktach prawnych zidentyfikowano kilka kwalifikacji, których nabycie możliwe jest wyłącznie przez osoby posiadające obywatelstwo polskie. Są przepisy, w których posiadanie obywatelstwa innych wskazanych państw uznaje się za równoważne ze spełnieniem wymogu posiadania obywatelstwa polskiego.

³⁶ Przenoszenie niektórych osiągnięć oznacza, że „przeniesione” efekty nie zostały pominięte.

Wnioski

Posiadanie obywatelstwa polskiego nie powinno być warunkiem dostępu do kwalifikacji, z wyjątkiem bardzo nielicznych przypadków, w których kwalifikacja wiąże się z uprawnieniem mającym wpływ na niektóre rodzaje podejmowanych w imieniu państwa polskiego decyzji dotyczących obywatela.

2.14. Opłaty

Podsumowanie przeglądu

W analizowanych aktach prawnych znajdują się przepisy regulujące różne zagadnienia z zakresu finansowania działań prowadzących do nabycia kwalifikacji. Są przypadki, w których koszty związane z uzyskiwaniem kwalifikacji (szkoleń, praktyk, egzaminów itp.) ponosi budżet państwa. Często koszty ponosi osoba ubiegająca się o daną kwalifikację, są także różne rozwiązania mieszane.

Wnioski

Wspieranie finansowe zdobywania nowych kwalifikacji powinno być jednym z instrumentów polityki na rzecz uczenia się przez całe życie. Dlatego zasady finansowania działań związanych z nabywaniem kwalifikacji powinny być określone w odpowiednich regulacjach w sposób zapewniający większą skuteczność tej polityki. Zasady te powinny uwzględniać różne uwarunkowania i okoliczności.

2.15. Wnioski końcowe

W świetle wyników przeglądu aktów prawnych zawierających regulacje dotyczące kwalifikacji (w 10 wybranych działach administracji rządowej) wydaje się celowe rozpoczęcie krajowej dyskusji z udziałem szerokiego grona przedstawicieli różnych sektorów i branż. Dyskusja powinna dotyczyć:

- 1) uzgodnienia wspólnego słownika terminów, takich jak: kwalifikacja, zawód, tytuł zawodowy, uprawnienia zawodowe, prawo wykonywania zawodu, licencja itp., oraz terminologii ułatwiającej rozróżnianie dokumentów potwierdzających posiadane kwalifikacje, takich jak: dyplom, certyfikat, świadectwo, zaświadczenie itp.,
- 2) określenia ogólnych zasad nazywania kwalifikacji,
- 3) ogólnych standardów w zakresie nadzorowania przez organy państwa sfery kwalifikacji,
- 4) zasad nadawania korporacjom zawodowym kompetencji w zakresie ustalania wymagań kwalifikacyjnych, nadawania kwalifikacji oraz nadzorowania jakości kwalifikacji,
- 5) ogólnych zasad ustanawiania kwalifikacji,
- 6) ogólnych zasad nadawania kwalifikacji (walidowania, certyfikowania oraz zapewniania jakości obu procesów)³⁷,
- 7) ogólnych zasad traktowania w Polsce kwalifikacji nadawanych za granicą,
- 8) ogólnych zasad finansowania działań związanych z nabywaniem kwalifikacji.

Ponadto wydaje się, że tego rodzaju przegląd aktów prawnych zawierających regulacje dotyczące kwalifikacji powinien objąć wszystkie pozostałe działy administracji rządowej.

³⁷ Te zagadnienia są już przedmiotem analiz i dyskusji w ramach realizowanego przez Instytut Badań Edukacyjnych projektu „Opracowanie założeń merytorycznych i instytucjonalnych wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji oraz Krajowego Rejestru Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie”.

Część 3. Zestawienie informacji o poszczególnych kwalifikacjach zidentyfikowanych w wybranych działach administracji rządowej

3.1. Finanse publiczne

Tabela 1. Opracowanie: Katarzyna Królik

DZIAŁ ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ: FINANSE PUBLICZNE			
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	AGENT CELNY
1	1	Podstawa prawna	1) art. 79–81 ustawy z dnia 19 marca 2004 r. – Prawo celne (Dz. U. Nr 68, poz. 622 z późn. zm.), 2) rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 maja 2004 r. w sprawie egzaminu kwalifikacyjnego na agenta celnego oraz wpisu na listę agentów celnych (Dz. U. Nr 117, poz. 1223 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja egzaminacyjna powołana przez Ministra Finansów po przeprowadzeniu egzaminu kwalifikacyjnego ³⁹
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna powołana przez Ministra Finansów; egzamin kwalifikacyjny ⁴⁰
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie ⁴¹
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony ⁴²
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu kodeksu postępowania administracyjnego; dalej: k.p.a. ⁴³
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	po zdaniu egzaminu kwalifikacyjnego, lista agentów celnych ogłaszana przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych ⁴⁴

³⁹ Minister właściwy do spraw finansów publicznych powołuje na dwuletnią kadencję przewodniczącego komisji i jego zastępcę spośród funkcjonariuszy celnych oraz pracowników Ministerstwa Finansów. Komisja przeprowadza egzaminy w składach, zwanych *zespołami egzaminującymi*.

⁴⁰ Minister właściwy do spraw finansów publicznych ustala wykaz pytań testowych i podaje go do publicznej wiadomości na stronach internetowych urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Wykaz pytań testowych jest aktualizowany z uwzględnieniem zmian przepisów prawa celnego i innych przepisów objętych tematyką egzaminu. Egzamin kwalifikacyjny obejmuje tematykę z zakresu przepisów prawa celnego, podatkowego i administracyjnego, niezbędną do prawidłowego wykonywania czynności określonych dla agentów celnych (§ 8 ust. 1–3 ww. rozporządzenia).

Egzamin składa się z dwóch części. Pierwsza część egzaminu jest przeprowadzana w formie testu. Zestawy testowe są niejawnne. W przypadku negatywnej oceny z pierwszej części egzaminu ponowne do niego przystąpienie jest możliwe nie wcześniej niż po upływie 2 miesięcy od dnia poprzedniego egzaminu. Osoba, która uzyskała negatywną ocenę z drugiej części egzaminu, może ponownie przystąpić do tej części egzaminu po złożeniu wniosku w tej sprawie do przewodniczącego komisji. Wniosek powinien być złożony nie później niż w terminie 2 miesięcy od dnia uzyskania negatywnej oceny z drugiej części egzaminu. W przypadku uzyskania ponownie negatywnej oceny z drugiej części egzaminu egzamin powinien być powtórzony w całości.

⁴¹ Złożenie egzaminu z wynikiem pozytywnym potwierdza przewodniczący komisji albo osoba przez niego upoważniona, wydając zaświadczenie.

⁴² Kwalifikacja nadawana jest na czas nieoznaczony. Po wpisie na listę agentów celnych, który następuje po zdaniu egzaminu kwalifikacyjnego i spełnieniu warunków wskazanych w ustawie, działalność agenta celnego może zostać zawieszona na czas trwania postępowania w sprawach, o których mowa w art. 80 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy.

Kwalifikacja nadawana jest na czas nieoznaczony. Po wpisie na listę agentów celnych utrata prawa do wykonywania zawodu następuje z chwilą skreślenia z listy w przypadku:

- 1) gdy został naruszony jeden z warunków, o których mowa w art. 80 ust. 1 ww. ustawy,
- 2) niewykonywania czynności agenta celnego przez okres co najmniej pięciu lat,
- 3) śmierci agenta celnego.

⁴³ Przepis art. 217 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071).

⁴⁴ Wniosek o wpis na listę agentów celnych składa się do wyznaczonego dyrektora izby celnej. Wpisu na listę agentów celnych dokonuje wyznaczony dyrektor izby celnej (§ 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 17 maja 2004 r. w sprawie egzaminu kwalifikacyjnego na agenta celnego oraz wpisu na listę agentów celnych (Dz. U. Nr 117, poz. 1223 z późn. zm.).

Wpis na listę agentów celnych obejmuje dane, o których mowa w § 14 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia. Dyrektor izby celnej jako organ celny pierwszej instancji jest właściwy do prowadzenia postępowań w sprawach wpisu na listę agentów celnych. W tych sprawach organem drugiej instancji jest Minister Finansów. Minister właściwy do spraw finansów publicznych ogłasza listę agentów celnych w Dzienniku Urzędowym Ministra Finansów (obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2005 r. w sprawie ogłoszenia listy agentów celnych; Dz. Urz. MF z 2005 r. Nr 13, poz. 125).

1	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie na agenta celnego ⁴⁵
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 17 maja 2004 r. w sprawie egzaminu kwalifikacyjnego na agenta celnego oraz wpisu na listę agentów celnych (Dz. U. Nr 117, poz. 1223 z późn. zm.)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	decyzja o uznaniu kwalifikacji do wykonywania zawodu agenta celnego wydana na podstawie przepisów odrębnych ⁴⁶
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) zdanie z wynikiem pozytywnym egzaminu kwalifikacyjnego na agenta celnego przed komisją egzaminacyjną nie jest równoznaczne z uzyskaniem prawa do wykonywania zawodu agenta celnego; 2) agentem celnym jest osoba, która zdała egzamin kwalifikacyjny lub otrzymała decyzję o uznaniu kwalifikacji do wykonywania zawodu agenta celnego wydaną na podstawie przepisów odrębnych i została wpisana na listę agentów celnych; 3) na listę agentów celnych wpisuje się osobę fizyczną, która spełnia poniższe wymagania: a) posiada co najmniej średnie wykształcenie, b) posiada miejsce zamieszkania we Wspólnocie, c) posiada pełną zdolność do czynności prawnych, d) posiada pełnię praw publicznych, e) nie była karana (prawomocnym wyrokiem) za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, przestępstwo gospodarcze lub za przestępstwo skarbowe, f) daje rękojmię prawidłowego wykonywania czynności agenta celnego (art. 80 ust. 1 ww. ustawy); 4) wniosek o wpis na listę agentów celnych należy złożyć nie później niż w okresie 2 lat od dnia spełnienia warunku w postaci złożenia z wynikiem pozytywnym egzaminu na agenta celnego przed komisją egzaminacyjną, powoływaną przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, lub otrzymania decyzji o uznaniu kwalifikacji do wykonywania zawodu agenta celnego wydaną na podstawie przepisów odrębnych

⁴⁵ Opłatę egzaminacyjną ustala się w wysokości 20% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, z kwartału poprzedzającego kwartał, w którym został złożony wniosek o przystąpienie do egzaminu, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Opłatę egzaminacyjną przeznaczają się na:

- 1) obsługę administracyjną egzaminów – w wysokości 20% opłaty,
- 2) wynagrodzenie przewodniczącego zespołu, członków i sekretarza zespołu egzaminującego – w wysokości 80% opłaty.

⁴⁶ Zasady dotyczące uznawania kwalifikacji zawodowych reguluje ustawa z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394 z późn. zm.). Zgodnie z art. 4 ust. 1 ww. ustawy organem właściwym do wydawania decyzji w sprawie uznania kwalifikacji do wykonywania w Rzeczypospolitej Polskiej zawodu regulowanego albo działalności jest organ określony w przepisach ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, Nr 107, poz. 732, Nr 120, poz. 818 i Nr 173, poz. 1218), zwany dalej *właściwym organem*. Zgodnie natomiast z ust. 2 organem uprawnionym do wydawania decyzji o wykonywaniu w Rzeczypospolitej Polskiej zawodów regulowanych albo działalności przez obywateli państw członkowskich jest organ określony w przepisach regulacyjnych, uprawniony do podejmowania takich decyzji wobec osób, które uzyskały kwalifikację do ich wykonywania w Rzeczypospolitej Polskiej.

Właściwy organ, na wniosek obywatela państwa członkowskiego zamierzającego wykonywać zawód regulowany na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego, wydaje zaświadczenie potwierdzające posiadanie kwalifikacji do wykonywania tego zawodu w Rzeczypospolitej Polskiej. Upoważniony organ, na wniosek obywatela państwa członkowskiego zamierzającego wykonywać działalność na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego, wydaje zaświadczenie stwierdzające charakter, okres i rodzaj działalności wykonywanej w Rzeczypospolitej Polskiej.

Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	PEŁNIĄCY FUNKCJĘ LUB ZAJMUJĄCY STANOWISKO NADZOROWANIA GIER HAZARDOWYCH ⁴⁷
2	1	Podstawa prawna	1) art. 24 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. Nr 201, poz. 1540 z późn. zm.), 2) rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 lipca 2010 r. w sprawie egzaminu i świadectwa zawodowego (Dz. U. Nr 118, poz. 794 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja egzaminacyjna do przeprowadzenia egzaminu zawodowego ⁴⁸ ; komisja egzaminacyjna składa się z trzech osób: 1) dwóch osób wyznaczonych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych spośród urzędników zatrudnionych w urzędzie obsługującym tego ministra lub funkcjonariuszy celnych pełniących służbę w tym urzędzie, 2) jednej osoby wyznaczonej przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych spośród urzędników zatrudnionych w urzędzie obsługującym tego ministra lub funkcjonariuszy służb podległych temu ministrowi
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna; egzamin zawodowy
	4	Rodzaj dokumentu	– protokół egzaminacyjny ⁴⁹ , – po zdaniu egzaminu zawodowego i spełnieniu wymagań określonych w ww. ustawie – świadectwo zawodowe, które potwierdza uprawnienia do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska ⁵⁰

⁴⁷ Zgodnie z art. 24 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. Nr 201, poz. 1540 z późn. zm.), osoby pełniące funkcję lub zajmujące stanowisko, z którym wiąże się obowiązek nadzorowania gier hazardowych są obowiązane posiadać świadectwa zawodowe. Jest to grupa kwalifikacji, w skład której wchodzi kwalifikacje przykładowo wymienione w ww. przepisie, o czym świadczy sformułowanie „w szczególności”. Kwalifikacje wchodzące w skład grupy są różne w zależności od efektów uczenia się wymaganych do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska, którego dotyczą. Aby nabyć kwalifikację z ww. grupy kwalifikacji, należy zdać egzamin zawodowy. Zgodnie z art. 25 ust. 3 ww. ustawy – egzamin zawodowy polega na sprawdzeniu znajomości przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska. Z analizowanych dokumentów wynika, że ustawodawca nie określił efektów uczenia się dla danej funkcji lub stanowiska ani też nie upoważnił nikogo do ich określenia.

- 1) Grupa 1 dyrektor oddziału,
- 2) Grupa 2 dyrektor ośrodka gier,
- 3) Grupa 3 zastępca dyrektora oddziału,
- 4) Grupa 4 zastępca dyrektora ośrodka gier,
- 5) Grupa 5 kierownik oddziału,
- 6) Grupa 6 kierownik ośrodka gier,
- 7) Grupa 7 zastępca kierownika oddziału,
- 8) Grupa 8 zastępca kierownika ośrodka gier,
- 9) Grupa 9 nadzorujący gry telebingo,
- 10) Grupa 10 nadzorujący loterie fantowe,
- 11) Grupa 11 nadzorujący gry bingo fantowe,
- 12) Grupa 12 nadzorujący loterie promocyjne i loterie audiotekstowe,
- 13) Grupa 13 inspektor w ośrodku gier,
- 14) Grupa 14 kasjer stołu.

Zgodnie z art. 24 ust. 2 ww. ustawy obowiązek posiadania świadectwa zawodowego nie dotyczy:

- 1) osób dystrybuujących losy loterii pieniężnych i loterii fantowych, dowody udziału w grze telebingo, bingo pieniężne i bingo fantowe oraz dowody udziału w loterii promocyjnej,
- 2) osób sprzedających żetony lub kredytujących stawki w automacie,
- 3) osób obsługujących terminale kasowe w sklepach, na terenie których znajduje się kolektura gier liczbowych, sprzedających dowody udziału w grach liczbowych o wystandaryzowanych parametrach, przez co rozumie się sprzedaż dowodów udziału w grach liczbowych wyłącznie z wykorzystaniem specjalnych kart metodą chybił trafił lub z zapisanymi przez gracza własnymi ustawieniami gry,
- 4) osób nadzorujących i bezpośrednio prowadzących loterię fantową lub grę bingo fantowe, w których wartość puli wygranych nie przekracza wysokości kwoty bazowej, o której mowa w art. 70.

⁴⁸ Członków komisji egzaminacyjnej wyznacza się spośród osób wyróżniających się wiedzą w zakresie przepisów o grach hazardowych, przy czym członkiem komisji egzaminacyjnej nie może być osoba, która prowadzi szkolenia dla kandydatów w zakresie tematyki objętej egzaminem lub jest autorem pozycji dydaktycznych obejmujących tematykę gier hazardowych.

⁴⁹ Zgodnie z § 13 ust. 1 regulaminu przeprowadzania egzaminu zawodowego – „z przeprowadzenia egzaminu zawodowego sporządzany jest protokół”. Regulamin stanowi Załącznik nr 1 do ww. rozporządzenia.

⁵⁰ Świadectwo zawodowe wydaje minister właściwy do spraw finansów publicznych osobie, która spełnia łącznie warunki określone w ustawie. O wydanie świadectwa zawodowego występuje podmiot zarządzający gry hazardowe. (art. 25 ww. ustawy). Świadectwo zawodowe potwierdza nabycie uprawnień do zajmowania określonej funkcji lub stanowiska. Wzór świadectwa stanowi Załącznik nr 2 do ww. rozporządzenia.

5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	świadectwo zawodowe wydaje się na okres 3 lat
6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	z ustawy nie wynika obowiązek prowadzenia ewidencji
8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym oraz za wydanie świadectwa zawodowego ⁵¹
9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska ⁵²
10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano
11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak 1) warunkiem przystąpienia do egzaminu zawodowego jest wniesienie opłaty egzaminacyjnej; 2) komisja egzaminacyjna przeprowadza egzamin, zaś świadectwo o nadaniu uprawnień do pełnienia określonej funkcji wydaje minister właściwy do spraw finansów publicznych; 3) świadectwo zawodowe wydaje się osobie fizycznej, która: a) ma nienaganną opinię, b) posługuje się językiem polskim w stopniu wystarczającym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska, o które się ubiega, c) nie była skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, d) posiada wiedzę potwierdzoną egzaminem zawodowym; 4) w zakresie gier objętych monopolem państwa minister właściwy do spraw finansów publicznych może uznać za równoważne ze świadectwami zawodowymi świadectwa wydane przez wyspecjalizowaną organizację prowadzącą szkolenia w zakresie gier hazardowych. Podmiot wykonujący monopol jest obowiązany przedłożyć ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych program tych szkoleń

⁵¹ Warunkiem przystąpienia do egzaminu zawodowego jest wniesienie opłaty egzaminacyjnej.

Zgodnie z art. 69 ww. ustawy opłata egzaminacyjna wynosi:

1) dla stanowisk lub funkcji, z którymi wiąże się obowiązek nadzorowania gier hazardowych:

- a) dyrektora i zastępcy dyrektora – 100% kwoty bazowej,
- b) kierownika i zastępcy kierownika – 65% kwoty bazowej,
- c) inspektora w ośrodku gier i osoby nadzorującej grę telebingo – 55% kwoty bazowej,
- d) kasjera stołu, osoby nadzorującej loterię fantową, grę bingo fantowe, loterię promocyjną lub loterię audiotekstową – 50% kwoty bazowej,
- e) innych stanowisk lub funkcji niż wymienione w lit. a-d – 100% kwoty bazowej;

2) dla stanowisk lub funkcji, z którymi wiąże się obowiązek bezpośredniego prowadzenia gry hazardowej:

- a) osoby bezpośrednio prowadzącej grę, przyjmującej zakłady wzajemne, obsługującej automaty lub urządzenia do gier, z wyłączeniem obsługi technicznej – 20% kwoty bazowej,
- b) innych stanowisk lub funkcji, niż wymienione w lit. a – 100% kwoty bazowej.

Opłata za wydanie świadectwa zawodowego oraz opłata za uznanie za równoważne z nim świadectwa wydanego przez wyspecjalizowaną jednostkę, o której mowa w art. 25 ust. 6 ww. ustawy, wynosi 15% kwoty bazowej. Opłaty zaokrąglą się do pełnego złotego w ten sposób, że kwoty wynoszące mniej niż 50 groszy pomijają się, a kwoty wynoszące 50 groszy i więcej podwyższają się do pełnych złotych.

Kwota bazowa dla danego roku kalendarzowego jest równa kwocie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku, w II kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego w obwieszczeniu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Głównego Urzędu Statystycznego.

⁵² Ustawodawca nie określił wymagań egzaminacyjnych dla pełnienia funkcji lub zajmowania stanowisk wymienionych przykładowo w art. 24 ust. 1 ww. ustawy. W ustawie znajduje się ogólny zapis o tym, że „egzamin zawodowy polega na sprawdzeniu znajomości przepisów o grach hazardowych, w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska”.

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	DYREKTOR ODDZIAŁU
2.1	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym w wysokości 100% kwoty bazowej (patrz: przypis 51)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska dyrektora oddziału ⁵³
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	ZASTĘPCA DYREKTORA ODDZIAŁU
2.2	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym w wysokości 100% kwoty bazowej (patrz: przypis 51)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska zastępcy dyrektora oddziału
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	DYREKTOR OŚRODKA GIER
2.3	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym w wysokości 100% kwoty bazowej (patrz: przypis 51)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska dyrektora ośrodka gier
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	ZASTĘPCA DYREKTORA OŚRODKA GIER
2.4	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym w wysokości 100% kwoty bazowej (patrz: przypis 51)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska zastępcy dyrektora ośrodka gier
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KIEROWNIK ODDZIAŁU
2.5	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym w wysokości 65% kwoty bazowej (patrz: przypis 51)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska kierownika oddziału
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	ZASTĘPCA KIEROWNIKA ODDZIAŁU
2.6	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym w wysokości 65% kwoty bazowej (patrz: przypis 51)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska zastępcy kierownika oddziału
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KIEROWNIK OŚRODKA GIER
2.7	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym w wysokości 65% kwoty bazowej (patrz: przypis 51)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska kierownika ośrodka gier

⁵³ Ustawodawca nie określił wymagań egzaminacyjnych dla funkcji dyrektora oddziału. W ww. ustawie znajduje się ogólny zapis o tym, że: „egzamin zawodowy polega na sprawdzeniu znajomości przepisów o grach hazardowych, w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska”. Powyższa uwaga odnosi się do wszystkich kwalifikacji wymienionych w grupie.

Część 3. Zestawienie informacji 3.1. Finanse publiczne
o kwalifikacjach

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	ZASTĘPCA KIEROWNIKA OŚRODKA GIER
2.8	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym w wysokości 65% kwoty bazowej (patrz: przypis 51)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska zastępcy kierownika ośrodka gier
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	NADZORUJĄCY GRY TELEBINGO
2.9	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym w wysokości 55% kwoty bazowej (patrz: przypis 51)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska nadzorującego gry telebingo
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	NADZORUJĄCY LOTERIE FANTOWE
2.10	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym w wysokości 50% kwoty bazowej (patrz: przypis 51)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska nadzorującego loterie fantowe
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	NADZORUJĄCY GRY BINGO FANTOWE
2.11	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym w wysokości 50% kwoty bazowej (patrz: przypis 51)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska nadzorującego gry bingo fantowe
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	NADZORUJĄCY LOTERIE PROMOCYJNE I LOTERIE AUDIOTEKSTOWE
2.12	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym w wysokości 50% kwoty bazowej (patrz: przypis 51)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska nadzorującego loterie promocyjne i loterie audiotekstowe
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	INSPEKTOR W OŚRODKU GIER
2.13	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym w wysokości 55% kwoty bazowej (patrz: przypis 51)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska inspektora w ośrodku gier
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KASJER STOŁU
2.14	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym w wysokości 50% kwoty bazowej (patrz: przypis 51)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska kasjera stołu

Część 3. Zestawienie informacji o kwalifikacjach 3.1. Finanse publiczne

Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	ZAJMUJĄCY STANOWISKO BEZPOŚREDNIEGO PROWADZENIA GRY HAZARDOWEJ ⁵⁴
3	1	Podstawa prawna	1) art. 24 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. Nr 201, poz. 1540 z późn. zm.); 2) rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 lipca 2010 r. w sprawie egzaminu i świadectwa zawodowego (Dz. U. Nr 118, poz. 794 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja egzaminacyjna do przeprowadzenia egzaminu zawodowego ⁵⁵ Komisja egzaminacyjna składa się z trzech osób: 1) dwóch osób wyznaczonych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych spośród urzędników zatrudnionych w urzędzie obsługującym tego ministra lub funkcjonariuszy celnych pełniących służbę w tym urzędzie, 2) jednej osoby wyznaczonej przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych spośród urzędników zatrudnionych w urzędzie obsługującym tego ministra lub funkcjonariuszy służb podległych temu ministrowi
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna po przeprowadzeniu egzaminu zawodowego; egzamin zawodowy
	4	Rodzaj dokumentu	– protokół egzaminacyjny ⁵⁶ , – po zdaniu egzaminu zawodowego i spełnieniu wymagań określonych w ustawie – świadectwo zawodowe, które potwierdza nabycie uprawnień do zajmowania stanowiska bezpośredniego prowadzenia gry hazardowej ⁵⁷

⁵⁴ Zgodnie z art. 24 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. Nr 201, poz. 1540 z późn. zm.), osoby zajmujące stanowisko, z którym wiąże się obowiązek bezpośredniego prowadzenia gry hazardowej, są obowiązane posiadać świadectwa zawodowe. Jest to grupa kwalifikacji, w skład której wchodzi kwalifikacje przykładowo wymienione w ww. przepisie, o czym świadczy sformułowanie „w szczególności”. Kwalifikacje wchodzące w skład grupy są różne w zależności od efektów uczenia się wymaganych do zajmowania stanowiska, którego dotyczą. W ustawie znajduje się ogólny zapis o tym, że „egzamin zawodowy polega na sprawdzeniu znajomości przepisów o grach hazardowych, w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska”.

Kwalifikacje wchodzące w skład grupy, to:

- 1) Grupa 1 krupier,
- 2) Grupa 2 przyjmujący zakłady wzajemne,
- 3) Grupa 3 prowadzący kolektury gier liczbowych,
- 4) Grupa 4 obsługujący automaty lub urządzenia do gier, z wyłączeniem pracowników obsługi technicznej.

Zgodnie z art. 24 ust. 2 ww. ustawy obowiązek posiadania świadectwa zawodowego nie dotyczy:

- 1) osób dystrybuujących losy loterii pieniężnych i loterii fantowych, dowody udziału w grze telebingo, bingo pieniężne i bingo fantowe oraz dowody udziału w loterii promocyjnej,
- 2) osób sprzedających żetony lub kredytujących stawki w automacie,
- 3) osób obsługujących terminale kasowe w sklepach, na terenie których znajduje się kolektura gier liczbowych, sprzedających dowody udziału w grach liczbowych o wystandardyzowanych parametrach, przez co rozumie się sprzedaż dowodów udziału w grach liczbowych wyłącznie z wykorzystaniem specjalnych kart metodą chybił trafił lub z zapisanymi przez gracza własnymi ustawieniami gry,
- 4) osób nadzorujących i bezpośrednio prowadzących loterię fantową lub grę bingo fantowe, w których wartość puli wygranych nie przekracza wysokości kwoty bazowej, o której mowa w art. 70.

Osoby pierwszy raz zatrudnione do bezpośredniego prowadzenia gier hazardowych mają obowiązek uzyskać świadectwo zawodowe w terminie nie dłuższym niż 4 miesiące od dnia ich zatrudnienia. Powyższy wymóg stosuje się odpowiednio do osób wykonujących czynności bezpośredniego prowadzenia gier hazardowych na innej podstawie niż umowa o pracę.

⁵⁵ Członków komisji egzaminacyjnej wyznacza się spośród osób wyróżniających się wiedzą w zakresie przepisów o grach hazardowych, przy czym członkiem komisji egzaminacyjnej nie może być osoba, która prowadzi szkolenia dla kandydatów w zakresie tematyki objętej egzaminem lub jest autorem pozycji dydaktycznych obejmujących tematykę gier hazardowych.

⁵⁶ Zgodnie z § 13 ust. 1 regulaminu przeprowadzania egzaminu zawodowego „z przeprowadzenia egzaminu zawodowego sporządzany jest protokół”. Regulamin stanowi Załącznik nr 1 do ww. rozporządzenia.

⁵⁷ Świadectwo zawodowe wydaje minister właściwy do spraw finansów publicznych osobie, która spełnia łącznie warunki określone w ustawie. O wydanie świadectwa zawodowego, występuje podmiot zarządzający grą hazardową. (art. 25 ww. ustawy). Świadectwo zawodowe potwierdza nabycie uprawnień do zajmowania określonej funkcji lub stanowiska. Wzór świadectwa stanowi Załącznik nr 2 do ww. rozporządzenia.

Część 3. Zestawienie informacji o kwalifikacjach 3.1. Finanse publiczne

3	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	świadectwo zawodowe wydaje się na okres 3 lat
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	z ustawy nie wynika obowiązek prowadzenia ewidencji
	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym oraz za wydanie świadectwa zawodowego ⁵⁸
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do zajmowania stanowiska bezpośredniego prowadzenia gry hazardowej
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak 1) warunkiem przystąpienia do egzaminu zawodowego jest wniesienie opłaty egzaminacyjnej; 2) komisja egzaminacyjna przeprowadza egzamin, zaś świadectwo o nadaniu uprawnień do zajmowania stanowiska bezpośredniego prowadzenia gry hazardowej wydaje minister właściwy do spraw finansów publicznych; 3) świadectwo zawodowe wydaje się osobie fizycznej, która: a) ma nienaganną opinię, b) posługuje się językiem polskim w stopniu wystarczającym do pełnienia funkcji lub zajmowania stanowiska, o które się ubiega, c) nie była skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, d) posiada wiedzę potwierdzoną egzaminem zawodowym; 4) w zakresie gier objętych monopolem państwa minister właściwy do spraw finansów publicznych może uznać za równoważne ze świadectwami zawodowymi świadectwa wydane przez wyspecjalizowaną organizację prowadzącą szkolenia w zakresie gier hazardowych. Podmiot wykonujący monopol jest obowiązany przedłożyć ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych program tych szkoleń

⁵⁸ Warunkiem przystąpienia do egzaminu zawodowego jest wniesienie opłaty egzaminacyjnej, która wynosi:

1) dla stanowisk lub funkcji, z którymi wiąże się obowiązek nadzorowania gier hazardowych:

- a) dyrektora i zastępcy dyrektora – 100% kwoty bazowej,
- b) kierownika i zastępcy kierownika – 65% kwoty bazowej,
- c) inspektora w ośrodku gier i osoby nadzorującej grę telebingo – 55% kwoty bazowej,
- d) kasjera stołu, osoby nadzorującej loterię fantową, grę bingo fantowe, loterię promocyjną lub loterię audiotekstową – 50% kwoty bazowej,
- e) innych stanowisk lub funkcji niż wymienione w lit. a–d – 100% kwoty bazowej;

2) dla stanowisk lub funkcji, z którymi wiąże się obowiązek bezpośredniego prowadzenia gry hazardowej:

- a) osoby bezpośrednio prowadzącej grę, przyjmującej zakłady wzajemne, obsługującej automaty lub urządzenia do gier, z wyłączeniem obsługi technicznej – 20% kwoty bazowej,
- b) innych stanowisk lub funkcji niż wymienione w lit. a – 100% kwoty bazowej.

Opłata za wydanie świadectwa zawodowego oraz opłata za uznanie za równoważne z nim świadectwa wydanego przez wyspecjalizowaną jednostkę, o której mowa w art. 25 ust. 6 ww. ustawy, wynosi 15% kwoty bazowej. Opłaty zaokrągla się do pełnego złotego w ten sposób, że kwoty wynoszące mniej niż 50 groszy pomija się, a kwoty wynoszące 50 groszy i więcej podwyższa się do pełnych złotych (art. 69 ww. ustawy).

Kwota bazowa dla danego roku kalendarzowego jest równa kwocie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku, w II kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego w obwieszczeniu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Głównego Urzędu Statystycznego (art. 70 ww. ustawy).

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KRUPIER
3.1	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym w wysokości 100% kwoty bazowej (patrz: przypis 58)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do zajmowania stanowiska krupiera
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	PRZYJMUJĄCY ZAKŁADY WZAJEMNE
3.2	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym w wysokości 20% kwoty bazowej (patrz: przypis 58)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do zajmowania stanowiska przyjmującego zakłady wzajemne
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	PROWADZĄCY KOLEKTURY GIER LICZBOWYCH
3.3	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym w wysokości 100% kwoty bazowej (patrz: przypis 58)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do zajmowania stanowiska prowadzącego kolektury gier liczbowych
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	OBSŁUGUJĄCY AUTOMATY LUB URZĄDZENIA DO GIER ⁵⁹
3.4	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie zawodowym w wysokości 20% kwoty bazowej (patrz: przypis 58)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	znajomość przepisów o grach hazardowych w zakresie niezbędnym do zajmowania stanowiska bezpośredniego prowadzenia gry hazardowej
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	BIEGŁY REWIDENT
4	1	Podstawa prawna	1) art. 3 –5 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. Nr 77, poz. 649 z późn. zm.), 2) rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 2009 r. w sprawie postępowania kwalifikacyjnego na biegłych rewidentów (Dz. U. z 2010 r. Nr 6, poz. 36)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja egzaminacyjna powoływana przez Ministra Finansów po przeprowadzeniu egzaminu dyplomowego
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna powoływana przez Ministra Finansów; egzamin dyplomowy ⁶⁰
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie ⁶¹

⁵⁹ „z wyłączeniem pracowników obsługi technicznej” – art. 24 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy.

⁶⁰ Zgodnie z § 14 ust. 5 ww. rozporządzenia, egzamin dyplomowy może być powtórzony czterokrotnie w terminach ustalonych przez komisję. Kandydat na biegłego rewidenta, który nie zaliczył egzaminu dyplomowego w trybie określonym w ust. 5, ma obowiązek ponownie odbyć aplikację.

⁶¹ Kandydatowi na biegłego rewidenta, który zaliczył egzamin dyplomowy, komisja wydaje zaświadczenie zawierające informacje:

- 1) o spełnieniu warunków określonych w art. 5 ust. 2 pkt 5–7 ww. ustawy, tj o:
 - a) odbyciu rocznej praktyki w zakresie rachunkowości w państwie UE oraz co najmniej dwuletniej aplikacji pod kierunkiem biegłego rewidenta,
 - b) złożeniu z wynikiem pozytywnym egzaminów dla kandydatów na biegłego rewidenta z wiedzy określonej w ustawie,
 - c) złożeniu z wynikiem pozytywnym egzaminu dyplomowego;
- 2) imię i nazwisko oraz
- 3) numer ewidencyjny, o którym mowa w § 6 ust. 3 ww. ustawy.

4	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony ⁶²
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	po zdaniu egzaminu zawodowego i spełnieniu wymagań określonych w ustawie – rejestr biegłych rewidentów prowadzony przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów ⁶³
	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie na biegłego rewidenta ⁶⁴
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w ustawie z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. Nr 77, poz. 649 z późn. zm.)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	1) odbycie rocznej praktyki w zakresie rachunkowości w państwie Unii Europejskiej oraz co najmniej dwuletniej aplikacji pod kierunkiem biegłego rewidenta ⁶⁵ , 2) zdanie przed komisją egzaminacyjną egzaminów dla kandydatów na biegłego rewidenta z wiedzy określonej w art. 9 ust. 1 i 2 ww. ustawy

⁶² Kwalifikacja nadawana jest na czas nieoznaczony. Po wpisie do rejestru biegłych rewidentów utrata prawa do wykonywania zawodu następuje w związku ze skreśleniem z rejestru biegłych rewidentów, które następuje w przypadku:

- 1) śmierci biegłego rewidenta,
- 2) wystąpienia biegłego rewidenta z samorządu biegłych rewidentów,
- 3) niespełniania któregośkolwiek z warunków, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1–3 ww. ustawy,
- 4) nieuiszczania składek członkowskich za okres dłuższy niż rok,
- 5) prawomocnego orzeczenia o wydaleniu z samorządu biegłych rewidentów.

Osoba skreślona z rejestru z przyczyny wymienionej w art. 11 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy podlega, na swój wniosek, ponownemu wpisowi do rejestru, jeżeli spełnia warunki określone w art. 5 ust. 2 pkt 1–5 i 7 oraz złożyła ponownie egzaminy, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy.

Skreślenie z rejestru biegłego rewidenta, który prowadzi działalność w formie określonej w art. 47 pkt 1, powoduje również skreślenie jego podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych z listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych.

⁶³ Do rejestru biegłych rewidentów (w celu wykonywania zawodu biegłego rewidenta) może być wpisana osoba fizyczna, która zdała egzamin dyplomowy na biegłego rewidenta i spełnia wymagania określone w ww. ustawie.

Do rejestru może być wpisana również osoba fizyczna, która posiada uprawnienia do wykonywania zawodu biegłego rewidenta uzyskane w innym państwie Unii Europejskiej, po złożeniu z wynikiem pozytywnym, przed komisją egzaminu w języku polskim z prawa gospodarczego, w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności rewizyjnych, obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej. Do rejestru może być wpisana również, na zasadzie wzajemności, osoba fizyczna, która posiada uprawnienia do wykonywania zawodu biegłego rewidenta, uzyskane w państwie trzecim, jeżeli spełnia wymagania w zakresie kwalifikacji zawodowych zgodne z warunkami określonymi w ustawie lub równoważne, oraz złoży z wynikiem pozytywnym, przed komisją egzaminu w języku polskim z prawa gospodarczego, w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności rewizyjnych, obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej.

⁶⁴ Kandydat na biegłego rewidenta zakwalifikowany do egzaminu uiszcza opłatę egzaminacyjną na pokrycie kosztów przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego, stanowiącą przychód Krajowej Izby Biegłych Rewidentów. Opłata za egzamin pisemny jest ustalana w kwocie nieprzekraczającej równowartości 20%, zaś za egzamin dyplomowy w kwocie nieprzekraczającej równowartości 30% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za poprzedni rok kalendarzowy. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów określa, w formie uchwał zatwierdzanych przez Komisję Nadzoru Audytowego, wysokość opłat za poszczególne egzaminy (art. 9 ust. 9 ww. ustawy).

⁶⁵ W trakcie odbywania praktyki kandydat na biegłego rewidenta powinien nabyć umiejętności w zakresie określonym w § 19 ww. rozporządzenia. Praktyka odbywa się w jednostkach i na zasadach określonych w § 20–22 ww. rozporządzenia.

Aplikację odbywa się w podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, określonych w ww. rozporządzeniu, które zapewniają kandydatom na biegłego rewidenta udział w badaniu sprawozdań finansowych przez okres co najmniej 5 miesięcy w każdym roku aplikacji.

Kandydat na biegłego rewidenta powinien uzyskać pisemną zgodę podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, o którym mowa § 25 ust. 1 ww. rozporządzenia, na odbywanie w nim aplikacji. Biegłego rewidenta wyznacza ww. podmiot. Pod kierunkiem jednego biegłego rewidenta nie może jednocześnie odbywać aplikacji więcej niż 5 kandydatów na biegłego rewidenta.

Komisja Egzaminacyjna na wniosek kandydata na biegłego rewidenta stwierdza:

- 1) odbycie praktyki, na podstawie dokumentów potwierdzających odbycie praktyki (§ 23 ww. rozporządzenia),
- 2) odbycie aplikacji, w terminie dwóch miesięcy od dnia otrzymania dokumentów potwierdzających odbycie aplikacji (określonych zgodnie z art. 9 ust. 9 pkt 6 ustawy).

Do wniosku o dopuszczenie do egzaminu załącza się sprawozdanie z przebiegu aplikacji zaopiniowane przez biegłego rewidenta, o którym mowa w § 27 ww. rozporządzenia.

4	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) komisja egzaminacyjna może zwolnić kandydata na biegłego rewidenta, na jego wniosek, z egzaminów z przedmiotów objętych postępowaniem kwalifikacyjnym, jeżeli w tym zakresie zdał egzaminy uniwersyteckie lub równorzędne; 2) komisja może zwolnić kandydata na biegłego rewidenta, posiadającego uprawnienia inspektora kontroli skarbowej, na jego wniosek, z egzaminu z prawa podatkowego; 3) komisja może zwolnić kandydata na biegłego rewidenta, na jego wniosek, z praktyki, o której mowa w ust. 3 pkt 1 ww. ustawy, jeżeli kandydat na biegłego rewidenta: <ol style="list-style-type: none"> a) był zatrudniony w podmiocie uprawnionym do badania sprawozdań finansowych przez co najmniej 3 lata albo pozostawał w stosunku pracy na samodzielnym stanowisku w komórkach finansowo-księgowych co najmniej 3 lata lub b) posiada uprawnienia inspektora kontroli skarbowej albo c) posiada certyfikat księgowy uprawniający do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych; 4) zdanie egzaminu kwalifikacyjnego nie jest równoznaczne z uzyskaniem prawa wykonywania zawodu biegłego rewidenta; 5) do rejestru biegłych rewidentów może być wpisana osoba fizyczna, która: <ol style="list-style-type: none"> a) ma pełnię praw publicznych, b) ma pełną zdolność do czynności prawnych, c) ma nieposzlakowaną opinię, d) daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu biegłego rewidenta, e) nie była karana prawomocnym wyrokiem za umyślnie popełnione przestępstwo lub przestępstwo skarbowe; 6) złożenie ślubowania przed prezesem Krajowej Rady Biegłych Rewidentów lub innym uprawnionym członkiem Krajowej Rady Biegłych Rewidentów; 7) po zdobyciu kwalifikacji, osobie wpisanej do rejestru biegłych rewidentów, Krajowa Rada Biegłych Rewidentów wydaje legitymację biegłego rewidenta; 8) po zdobyciu kwalifikacji, biegły rewident jest obowiązany stale podnosić kwalifikacje zawodowe, w tym przez odbywanie obowiązkowego doskonalenia zawodowego⁶⁶; 9) Komisja Nadzoru Audytowego sprawuje nadzór publiczny nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta; 10) przynależność do Krajowej Izby Biegłych Rewidentów jest obowiązkowa i powstaje z dniem wpisu do rejestru
---	----	--	---

⁶⁶ Obowiązkowe doskonalenie zawodowe polega na odbyciu odpowiedniego szkolenia z zakresu rachunkowości i rewizji finansowej, przeprowadzanego przez uprawnione jednostki. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów określa, w formie uchwały, zatwierdzonej przez Komisję Nadzoru Audytowego:

1) zakres tematyczny oraz minimalną liczbę godzin obowiązkowego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów,

2) zasady uzyskiwania uprawnień do przeprowadzania obowiązkowego doskonalenia zawodowego.

Uprawnienie do przeprowadzania obowiązkowego doskonalenia zawodowego przyznaje Krajowa Rada Biegłych Rewidentów. Nadzór nie obejmuje kwestii związanych z oceną programów nauczania, doskonalenia i efektami uczenia się. Komisja Nadzoru Audytowego uprawniona jest do zaskarżenia do sądu administracyjnego uchwał organów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów niepodlegających zatwierdzeniu, które naruszają przepisy prawa lub godzą w interes publiczny lub też mają znamiona pomyłki lub błędu. Uchwała Nr 838/11/2012 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie zakresu tematycznego i minimalnej liczby godzin obowiązkowego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów w 2013 r.

Część 3. Zestawienie informacji o kwalifikacjach 3.1. Finanse publiczne

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	INSPEKTOR KONTROLI SKARBOWEJ
5	1	Podstawa prawna	art. 39 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o Kontroli Skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej po egzaminie, który przeprowadza komisja powołana przez Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja powołana przez Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej; egzamin kwalifikacyjny
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie potwierdzające otrzymanie pozytywnego wyniku z egzaminu wydane przez Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej w terminie 30 dni od dnia opublikowania wyników egzaminu – według wzoru określonego w ww. rozporządzeniu ⁶⁷
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	departament kontroli skarbowej w Ministerstwie Finansów prowadzi rejestr osób, które uzyskały zaświadczenia potwierdzające otrzymanie pozytywnego wyniku z egzaminu
	8	Obowiązkowe opłaty	nie zidentyfikowano
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w zarządzeniu nr 44 Ministra Finansów z dnia 21 października 2010 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków odbywania praktyki oraz przeprowadzania egzaminów kwalifikacyjnych na stanowisko inspektora kontroli skarbowej (Dz. Urz. MF z 2010 r. Nr 11, poz. 49) ⁶⁸
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	co najmniej 5-letni staż pracy w organach administracji podatkowej albo 3-letnia praktyka w jednostkach organizacyjnych kontroli skarbowej ⁶⁹

⁶⁷ Wzór urzędowy zaświadczenia określa załącznik do zarządzenia Ministra Finansów z dnia 28 listopada 2000 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków odbywania praktyki oraz przeprowadzania egzaminów kwalifikacyjnych na stanowisko inspektora kontroli skarbowej (Dz. Urz. MF Nr 12, poz. 68).

⁶⁸ Zakres egzaminu obejmuje zagadnienia z następujących dziedzin:

- 1) kontroli skarbowej,
- 2) postępowania administracyjnego,
- 3) ordynacji podatkowej,
- 4) materialnego prawa podatkowego,
- 5) prawa dewizowego,
- 6) prawa handlowego,
- 7) rachunkowości,
- 8) finansów publicznych,
- 9) prawa karnego skarbowego.

⁶⁹ Do odbycia praktyki dyrektor urzędu może skierować pracownika urzędu, za jego zgodą lub na jego wniosek. Praktyka polega na odbyciu stażu zawodowego w wyznaczonych przez dyrektora urzędu komórkach organizacyjnych urzędu, a w szczególności na uczestnictwie w postępowaniach kontrolnych lub postępowaniach przygotowawczych. W trakcie odbywania praktyki kandydat podlega, nie częściej niż 2 razy w roku, okresowym sprawdzianom wiedzy. Kandydat, który uzyskał negatywny wynik ze sprawdzianu wiedzy, ma prawo przystąpić do niego ponownie. Zadaniem opiekuna jest udzielanie kandydatowi pomocy w realizacji praktyki oraz czuwanie nad jej prawidłowym przebiegiem. Opiekun, w uzgodnieniu z kierującymi komórkami organizacyjnymi urzędu, w których kandydat ma odbywać praktykę, planuje i organizuje szczegółowy przebieg praktyki. Praktyka kończy się sporządzeniem przez opiekuna opinii z przebiegu praktyki wraz z oceną przygotowania kandydata do samodzielnego wykonywania obowiązków inspektora kontroli skarbowej.

		Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie
	11	Inne uwagi	<p>1) zdanie egzaminu kwalifikacyjnego nie jest równoznaczne z uprawnieniem do zajmowania stanowiska inspektora kontroli skarbowej;</p> <p>2) inspektorem kontroli skarbowej może być ten, kto spełnia warunki określone w ww. ustawie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – posiada wyższe wykształcenie prawnicze, ekonomiczne lub inne wyższe o specjalności przydatnej do kontroli skarbowej, – posiada wyłącznie obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw publicznych, – posiada nieposzlakowaną opinię, – nie był karany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, – jest zatrudniony w jednostkach organizacyjnych kontroli skarbowej i posiada co najmniej 5-letni staż pracy w organach administracji podatkowej albo 3-letnią praktykę w jednostkach organizacyjnych kontroli skarbowej; <p>3) inspektorem może być również osoba zatrudniona w jednostkach organizacyjnych kontroli skarbowej, która jest wpisana na listę doradców podatkowych, jeżeli spełnia warunki, o których mowa w art. 39 ust. 1 pkt 1–4 ww. ustawy;</p> <p>4) w szczególnie uzasadnionych przypadkach Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej może powołać na inspektora osobę niespełniającą warunków, o których mowa w art. 39 ust. 1 pkt 3 i 3 ww. ustawy⁷⁰;</p> <p>5) kwalifikacja jest związana z zatrudnieniem w jednostkach organizacyjnych kontroli skarbowej;</p> <p>6) przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy o kontroli skarbowej dopuszczają również możliwość przystąpienia do egzaminu osób zatrudnionych w urzędach i izbach skarbowych</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	DORADCA PODATKOWY
	1	Podstawa prawna	art. 6 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 213 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Państwowa Komisja Egzaminacyjna do spraw Doradztwa Podatkowego po przeprowadzeniu egzaminu na doradcę podatkowego ⁷¹
6	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Państwowa Komisja Egzaminacyjna do spraw Doradztwa Podatkowego; egzamin na doradcę podatkowego ⁷²
	4	Rodzaj dokumentu	<p>1) zaświadczenie o zdaniu egzaminu wydane przez Państwową Komisję Egzaminacyjną do spraw Doradztwa Podatkowego,</p> <p>2) po zdaniu egzaminu – decyzja o wpisie na listę i informacja o numerze wpisu wydana przez Krajową Radę Doradców Podatkowych</p>

⁷⁰ Posiada wyższe wykształcenie prawnicze, ekonomiczne lub inne wyższe o specjalności przydatnej do kontroli skarbowej; jest zatrudniona w jednostkach organizacyjnych kontroli skarbowej i posiada co najmniej 5-letni staż pracy w organach administracji podatkowej albo 3-letnią praktykę w jednostkach organizacyjnych kontroli skarbowej.

⁷¹ Skład egzaminacyjny przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej wyznacza w sposób uwzględniający udział osób reprezentujących wszystkie grupy zawodowe, powołanych w skład Komisji Egzaminacyjnej, na co najmniej 20 dni przed wyznaczonym terminem egzaminu.

⁷² Zakres tematyczny egzaminu ustalany jest w stosunku do sędziów i prokuratorów po zasięgnięciu opinii Ministra Sprawiedliwości, w stosunku do adwokatów, radców prawnych, notariuszy i biegłych rewidentów – właściwego samorządu zawodowego, a w stosunku do inspektorów kontroli skarbowej oraz osób, o których mowa w ust. 5 ustawy – ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Sposób przeprowadzenia egzaminu na doradcę podatkowego uregulowany jest w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 2 listopada 2010 r. w sprawie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej do spraw Doradztwa Podatkowego i przeprowadzania egzaminu na doradcę podatkowego (Dz. U. Nr 212, poz. 1390).

6	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony ⁷³
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	w przypadku zaświadczenia o zdaniu egzaminu – zaświadczenie w rozumieniu k.p.a., w przypadku wpisu na listę doradców podatkowych – decyzja administracyjna
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	po zdaniu egzaminu – lista doradców podatkowych prowadzona przez Krajową Radę Doradców Podatkowych
	8	Obowiązkowe opłaty	1) za udział w egzaminie na doradcę podatkowego ⁷⁴ , 2) za wpis na listę doradców podatkowych po zdaniu egzaminu ⁷⁵
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone ustawie dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 213 z późn. zm.)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	odbycie w Polsce dwuletniej praktyki zawodowej (rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie praktyk zawodowych kandydatów na doradców podatkowych (Dz. U. Nr 230, poz. 1514) ⁷⁶
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak 1) egzamin na doradcę podatkowego w stosunku do osób, które zajmowały stanowiska sędziów, prokuratorów oraz inspektorów kontroli skarbowej lub wykonywały zawód adwokata, radcy prawnego, notariusza, biegłego rewidenta, nie obejmuje zakresu egzaminu wymaganego do uzyskania takiego stanowiska lub zawodu. Zakres tematyczny egzaminu na doradcę podatkowego dla tych osób ustala Państwowa Komisja Egzaminacyjna do spraw Doradztwa Podatkowego; 2) zdanie egzaminu na doradcę podatkowego nie jest równoznaczne z uzyskaniem prawa do wykonywania zawodu doradcy podatkowego ⁷⁷ ; 3) doradcą podatkowym może być ten, kto zdał egzamin na doradcę podatkowego i spełnia wymagania określone w ww. ustawie: a) ma wyższe wykształcenie, b) pełną zdolność do czynności prawnych, c) posiada pełnię praw publicznych, d) ma nieskazitelną historię, e) daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu doradcy podatkowego;

⁷³ Kwalifikacja nadawana jest na czas nieoznaczony. Jednakże Krajowa Rada Doradców Podatkowych skreśla doradcę podatkowego z listy:

- 1) na jego wniosek;
- 2) z urzędu lub na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w przypadku:
 - a) utraty prawa do wykonywania zawodu,
 - b) śmierci doradcy.

Osoba skreślona z listy z przyczyny określonej w ust. 1 pkt 1 ww. ustawy (na wniosek doradcy) może być ponownie wpisana na listę, jeżeli od dnia skreślenia nie upłynęło więcej niż 5 lat i spełnia ona warunki, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2–4 ww. ustawy.

Z kolei utrata prawa wykonywania zawodu, następuje w wyniku prawomocnego orzeczenia:

- 1) środka karnego zakazu wykonywania zawodu,
- 2) środka karnego pozbawienia praw publicznych,
- 3) o całkowitym lub o częściowym ubezwłasnowolnieniu,
- 4) sądu dyscyplinarnego o pozbawieniu prawa wykonywania zawodu,
- 5) utraty prawa do wykonywania zawodu w państwie pochodzenia.

⁷⁴ Zgodnie z § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie wysokości opłaty za egzamin na doradcę podatkowego (Dz. U. Nr 228, poz. 1493), opłata za egzamin na doradcę podatkowego wynosi 900 zł. W przypadku negatywnego wyniku z części pisemnej albo ustnej egzaminu na doradcę podatkowego opłata za ponowny egzamin z tej części egzaminu wynosi 600 zł (§ 1 ust. 2 rozporządzenia).

⁷⁵ Krajowa Rada Doradców Podatkowych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określa wysokość opłaty oraz termin jej uiszczenia. Opłata stanowi dochód Krajowej Izby Doradców Podatkowych.

⁷⁶ Praktyka zawodowa obejmuje zapoznanie się z funkcjonowaniem organów podatkowych oraz wykonywaniem doradztwa podatkowego. Praktykę po zdaniu egzaminu odbywa się w urzędach i w izbach skarbowych, w urzędach kontroli skarbowej, u doradców podatkowych lub w spółkach doradztwa podatkowego. Krajowa Rada Doradców Podatkowych może zwolnić obywatela polskiego, obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym z wymogu odbycia w Polsce dwuletniej praktyki zawodowej, jeżeli wykonywali oni czynności doradztwa podatkowego co najmniej przez 2 lata w jednym z tych państw.

⁷⁷ Zawód doradcy podatkowego może wykonywać osoba, która złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin na doradcę podatkowego i została wpisana na listę doradców podatkowych prowadzoną przez Krajową Radę Doradców Podatkowych. Z wnioskiem o wpis na listę należy wystąpić nie później niż w okresie 3 lat od zdania egzaminu na doradcę podatkowego.

6	11		<p>4) na listę doradców podatkowych wpisuje się również:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) osoby fizyczne, których kwalifikacje do wykonywania zawodu doradcy podatkowego zostały uznane na zasadach określonych w ustawie z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394), zwanej dalej „ustawą o uznawaniu kwalifikacji”. Osoby te muszą spełniać określone w ustawie wymagania, związane z wpisem na listę doradców podatkowych w zakresie pełnej zdolności do czynności prawnych, pełni praw publicznych⁷⁸. Z wnioskiem o wpis na listę należy wystąpić nie później niż w terminie 12 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o uznaniu kwalifikacji wydanej na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy o uznawaniu kwalifikacji, b) osoby, które są członkami Państwowej Komisji Egzaminacyjnej do spraw Doradztwa Podatkowego lub posiadają stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych lub nauk ekonomicznych w zakresie prawa finansowego lub finansów. Osoby te muszą spełniać określone w ustawie wymagania, związane z wpisem na listę doradców podatkowych <i>w zakresie innych warunków nadania kwalifikacji</i> – patrz: wiersz nr 10. Z wnioskiem o wpis na listę należy wystąpić nie później niż w okresie 3 lat od zdania egzaminu na doradcę podatkowego; <p>5) przynależność doradców podatkowych do Krajowej Izby Doradców Podatkowych jest obowiązkowa i powstaje z chwilą wpisu na listę;</p> <p>6) wpis na listę doradców podatkowych następuje po złożeniu ślubowania wobec przewodniczącego Krajowej Rady Doradców Podatkowych lub osoby przez niego upoważnionej spośród członków Krajowej Rady Doradców Podatkowych;</p> <p>7) wpisu na listę dokonuje się na wniosek osoby zainteresowanej⁷⁹;</p> <p>8) podmiotami uprawnionymi do zawodowego wykonywania czynności doradztwa podatkowego ponadto są:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) adwokaci i radcowie prawni, b) biegli rewidenci, z wyłączeniem czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy; <p>9) decyzje w sprawach wpisu na listę lub skreślenia z niej oraz o odmowie dopuszczenia do egzaminu są decyzjami administracyjnymi</p>
---	----	--	--

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	CERTYFIKAT KSIĘGOWY
7	1	Podstawa prawna	76a–76e ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja egzaminacyjna powoływana przez Ministra Finansów po przeprowadzeniu egzaminu
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna powoływana przez Ministra Finansów ⁸⁰ ; egzamin
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie potwierdzające zdanie egzaminu z wynikiem pozytywnym wydawane przez komisję egzaminacyjną
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a. ⁸¹
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	wykaz osób, które zdały egzamin i uzyskały certyfikat księgowy prowadzony przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych

⁷⁸ W przypadku osoby nieposiadającej polskiego obywatelstwa do stwierdzenia pełni praw publicznych właściwe są przepisy prawa państwa, którego obywatelstwo posiada dana osoba.

⁷⁹ Wpis na listę doradców podatkowych następuje po złożeniu ślubowania wobec przewodniczącego Krajowej Rady Doradców Podatkowych lub osoby przez niego upoważnionej spośród członków Krajowej Rady Doradców Podatkowych.

⁸⁰ Minister właściwy do spraw finansów publicznych powołuje komisję, składającą się z przewodniczącego, sześciu członków i sekretarza oraz ustala termin egzaminu, a także wskazuje, spośród jednostek podległych lub nadzorowanych, jednostkę organizacyjną zapewniającą obsługę egzaminu. W skład Komisji Egzaminacyjnej powoływani są pracownicy urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Członkiem Komisji może zostać również biegły rewident, niebędący pracownikiem urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych, wykonujący swój zawód na podstawie odrębnych przepisów.

⁸¹ Wzór zaświadczenia potwierdzającego zdanie egzaminu z wynikiem pozytywnym określa Załącznik nr 7 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 8 kwietnia 2009 r. w sprawie uprawnień do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych (Dz. U. Nr 62, poz. 508).

7	8	Obowiązkowe opłaty	za przystąpienie do egzaminu ⁸²
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w ww. ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.) ⁸³
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	1) trzyletnia praktyka w księgowości ⁸⁴ oraz wykształcenie wyższe magisterskie uzyskane na kierunku rachunkowość lub na innym kierunku ekonomicznym o specjalności rachunkowość lub innej, dla której plan studiów i program kształcenia odpowiadał wymogom określonym przez organy uczelni dla specjalności rachunkowość, w jednostkach organizacyjnych uprawnionych, zgodnie z odrębnymi przepisami, do nadawania stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych lub 2) trzyletnia praktyka w księgowości i wykształcenie wyższe magisterskie lub równorzędne oraz ukończenie studiów podyplomowych z zakresu rachunkowości w jednostkach organizacyjnych uprawnionych, zgodnie z odrębnymi przepisami, do nadawania stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych, lub 3) dwuletnia praktyka w księgowości i wykształcenie co najmniej średnie oraz złożenie z wynikiem pozytywnym egzaminu sprawdzającego kwalifikacje osób ubiegających się o certyfikat księgowy
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak 1) zdanie egzaminu nie jest równoznaczne z uzyskaniem certyfikatu księgowego; 2) minister właściwy ds. finansów publicznych wydaje certyfikat księgowy osobie, która: a) ma pełną zdolność do czynności prawnych, b) posiada pełnię praw publicznych, c) nie była karana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, za przestępstwo skarbowe oraz za czyn określony w rozdziale 9 ww. ustawy; 3) minister właściwy do spraw finansów publicznych wydaje certyfikat księgowy obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej oraz państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu – EFTA – stron Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, których kwalifikacje do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych zostały uznane zgodnie z przepisami o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej oraz państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu – EFTA – stron Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych; 4) wzór certyfikatu księgowego określony jest w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 8 kwietnia 2009 r. w sprawie uprawnień do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych – Załącznik nr 2 (Dz. U. Nr 62, poz. 508)

⁸² Osoba ubiegająca się o zakwalifikowanie do egzaminu uiszcza opłatę egzaminacyjną w wysokości 40% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, na rachunek bankowy wskazany przez organizatora egzaminu – § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 8 kwietnia 2009 r. w sprawie uprawnień do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych (Dz. U. Nr 62, poz. 508).

⁸³ Egzamin obejmuje zagadnienia z następujących dziedzin:

- 1) rachunkowość,
- 2) prawo podatkowe,
- 3) ubezpieczenia społeczne,
- 4) podstawy prawa cywilnego i gospodarczego.

2. Egzamin jest przeprowadzany w formie pisemnej.

⁸⁴ Za praktykę w księgowości uważa się wykonywanie – na podstawie stosunku pracy w wymiarze czasu pracy nie mniejszym niż 1/2 etatu, odpłatnej umowy cywilnoprawnej zawartej z przedsiębiorcą świadczącym usługi w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych, umowy spółki lub w związku z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej – następujących czynności:

- 1) prowadzenie, na podstawie dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych ujmujących zapisy zdarzeń w porządku chronologicznym i systematycznym lub
- 2) wycenę aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego, lub
- 3) sporządzanie sprawozdań finansowych, lub
- 4) badanie sprawozdań finansowych pod nadzorem biegłego rewidenta.

3.2. Gospodarka (nie w całości)

Tabela 2. Opracowanie: Agnieszka Marszałek

DZIAŁ ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ: GOSPODARKA (nie w całości)			
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	RZECZNIK PATENTOWY ⁸⁵
1	1	Podstawa prawna	1) art. 19. ust. 1 ustawy z 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 155, poz. 925), 2) rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 8 września 2011 r. w sprawie przedmiotu szkolenia aplikantów rzecznikowskich, szczegółowego trybu i sposobu przeprowadzania egzaminu konkursowego i egzaminu kwalifikacyjnego (Dz. U. Nr 189, poz. 1124)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	z analizy ww. aktów prawnych nie wynika jednoznacznie, czy świadectwo wydaje po ukończeniu aplikacji komisja przeprowadzająca egzamin kwalifikacyjny, czy powołująca ją Krajowa Rada Rzeczników Patentowych (po ukończeniu aplikacji komisja przeprowadza egzamin kwalifikacyjny sprawdzający przygotowanie osoby do samodzielnego i prawidłowego wykonywania zawodu rzecznika patentowego; „osoba, która złożyła egzamin kwalifikacyjny z wynikiem pozytywnym otrzymuje świadectwo” – art. 35 ustawy; na podstawie wyników egzaminu ustalonych przez zespół egzaminacyjny, komisja egzaminacyjna „podejmuje uchwałę w sprawie ustalenia wyniku egzaminu każdego ze zdających, której treść ogłasza niezwłocznie na stronie internetowej Polskiej Izby Rzeczników Patentowych” – § 21 rozporządzenia)
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	zespół egzaminacyjny działający w ramach Komisji Egzaminacyjnej, powołanej przez Krajową Radę Rzeczników Patentowych; „egzamin kwalifikacyjny”
	4	Rodzaj dokumentu	świadectwo (wg wzoru określonego uchwałą Krajowej Rady Rzeczników Patentowych)
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony ⁸⁶
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	nie zidentyfikowano ⁸⁷
	8	Obowiązkowe opłaty	1) za aplikację w wysokości ustalonej przez Prezesa Rady Ministrów w rozporządzeniu nie wyższej niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, 2) za egzamin kwalifikacyjny w wysokości określonej przez Prezesa Rady Ministrów w rozporządzeniu, nie wyższa niż 0,4 przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ponadto: 3) za wpis na listę Rzeczników Patentowych w wysokości 10% najniższego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie Kodeksu pracy

⁸⁵ Ustawa z 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych określa zasady i warunki wykonywania zawodu rzecznika patentowego. Prawo wykonywania tego zawodu powstaje po złożeniu ślubowania, z dniem dokonania wpisu na listę rzeczników patentowych prowadzoną przez Urząd Patentowy. Jednym z warunków ubiegania się o wpis jest złożenie z wynikiem pozytywnym egzaminu kwalifikacyjnego sprawdzającego przygotowanie osoby do samodzielnego i prawidłowego wykonywania zawodu rzecznika patentowego. Użyta nazwa kwalifikacji „rzecznik patentowy” pochodzi od nazwy zawodu.

⁸⁶ Zawieszenie prawa wykonywania zawodu rzecznika patentowego następuje w przypadku: zatrudnienia w Urzędzie Patentowym, w sądzie administracyjnym, w Europejskim Urzędzie Patentowym lub w Urzędzie Harmonizacji Rynku Wewnętrzny, sprawowania urzędu sędziego, wykonywania zawodu notariusza, komornika, zajmowania stanowiska prokuratora, asesora prokuratorskiego lub notarialnego, albo odbywania aplikacji ogólnej, sędziowskiej, prokuratorskiej, notarialnej lub komorniczej, oraz w razie podjęcia pracy w organach wymiaru sprawiedliwości lub w organach ścigania.

Utrata prawa do wykonywania zawodu, ale nie utrata kwalifikacji, następuje z dniem skreślenia z listy rzeczników patentowych, które następuje w przypadku:

- 1) wniosku rzecznika patentowego o skreślenie go z listy rzeczników patentowych,
- 2) ograniczenia lub utraty zdolności do czynności prawnych,
- 3) pozbawienia praw publicznych lub orzeczenia zakazu wykonywania zawodu rzecznika patentowego,
- 4) prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego o pozbawieniu prawa wykonywania zawodu,
- 5) gdy rzecznik patentowy przestał spełniać warunek dotyczący obywatelstwa, wymagany do wpisu na listę rzeczników patentowych,
- 6) nieuiszczenia składek członkowskich za okres dłuższy niż rok.

⁸⁷ Lista rzeczników patentowych (osób posiadających prawo wykonywania zawodu) prowadzona jest przez Prezesa Urzędu Patentowego RP.

1	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<ol style="list-style-type: none"> 1) wskazane w zakresie egzaminu kwalifikacyjnego przeprowadzanego po zakończeniu aplikacji, określone w art. 31 ww. ustawy (pytania do egzaminu każdorazowo ustala Komisja Egzaminacyjna), 2) określone ogólnie w zakresie szkolenia aplikantów określonym w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów oraz w programie aplikacji ustalonym uchwałą Rady Rzeczni-ków Patentowych
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	<ol style="list-style-type: none"> 1) zdanie egzaminu konkursowego (na aplikację); 2) ukończenie aplikacji; 3) dyplom ukończenia studiów magisterskich o kierunku przydatnym do wykonywania zawodu rzecznika patentowego, w szczególności techniczne lub prawnicze; 4) aplikant musi spełniać także następujące warunki: <ul style="list-style-type: none"> – obywatelstwo państwa członkowskiego, pełna zdolność do czynności prawnych i korzystanie z pełni praw publicznych, – nie można być zatrudnionym w Urzędzie Patentowym, w sądzie administracyjnym, w Europejskim Urzędzie Patentowym lub w Urzędzie Harmonizacji Rynku Wewnętrznego, – nie można sprawować urzędu sędziego, wykonywać zawodu notariusza, komornika, zajmować stanowiska prokuratora, asesora prokuratorskiego lub notarialnego, albo odbywać aplikacji ogólnej, sędziowskiej, prokuratorskiej, notarialnej lub komorniczej, oraz pracować w organach wymiaru sprawiedliwości lub w organach ścigania – są to także warunki przyznania prawa wykonywania zawodu
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	<p>tak⁸⁸</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zdanie egzaminu kwalifikacyjnego nie jest równoznaczne z uzyskaniem prawa wykonywania zawodu rzecznika patentowego; prawo wykonywania zawodu rzecznika patentowego powstaje z dniem dokonania wpisu na listę rzeczników patentowych, którą prowadzi Urząd Patentowy RP; 2) na listę rzeczników patentowych może być wpisany także obywatel państwa członkowskiego, który: <ol style="list-style-type: none"> a) spełnia wymogi określone w art. 19 ust. 1 pkt 2 i 3 ww. ustawy, b) nabył kwalifikacje do wykonywania zawodu rzecznika patentowego uznane zgodnie z ustawą z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394), c) posługuje się językiem polskim w stopniu niezbędnym do wykonywania zawodu na terytorium Polski; 3) art. 23 ww. ustawy – Urząd Patentowy wydaje rzecznikowi patentowemu, wpisanemu na listę rzeczników patentowych, legitymację, „która potwierdza prawo wykonywania zawodu oraz używania tytułu zawodowego <i>rzecznik patentowy</i>”; 4) wniosek o wpis na listę rzeczników patentowych należy złożyć w terminie sześciu miesięcy od dnia złożenia egzaminu kwalifikacyjnego lub od dnia wydania decyzji w sprawie uznania kwalifikacji do wykonywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zawodu rzecznika patentowego; 5) Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Rzeczni-ków Patentowych, określa, w drodze rozporządzenia, przedmiot szkolenia aplikantów, szczegól-owy tryb i sposób przeprowadzania egzaminu konkursowego i kwalifikacyjnego; 6) art. 40 ww. ustawy – Krajowa Rada Rzeczni-ków Patentowych określa, w drodze uchwały, program, regulamin i szczegółowe zasady odbywania aplikacji, z uwzględnieniem organizacji i formy szkolenia, a także wzór świadectwa złożenia egzaminu kwalifikacyjnego. Program aplikacji oraz organizacja szkolenia powinny uwzględniać zakres czynności praktycznych, jakie może podejmować aplikant w toku aplikacji

⁸⁸ Zgodnie z ustawą o rzecznikach patentowych – „art. 21. ust. 1. Od wymogu odbycia aplikacji rzecznikowskiej można zwolnić, w całości lub odpowiedniej części, osobę, która wykáže, że posiada określoną wiedzę lub praktykę w sprawach własności przemysłowej, przydatną dla wykonywania zawodu rzecznika patentowego.
2. Zwolnienie od odbycia aplikacji rzecznikowskiej, zgodnie z ust. 1, następuje, na wniosek kandydata, w drodze uchwały Krajowej Rady Rzeczni-ków Patentowych. Krajowa Rada Rzeczni-ków Patentowych przesyła kopię uchwały, wraz z uzasadnieniem, Prezesowi Urzędu Patentowego.
3. Na uchwałę w sprawie zwolnienia od odbycia aplikacji rzecznikowskiej kandydatowi służy skarga do sądu administracyjnego”.
Obowiązek przystąpienia do egzaminu kwalifikacyjnego dotyczy również osób zwolnionych w całości od odbycia aplikacji.

Część 3. Zestawienie informacji o kwalifikacjach 3.2. Gospodarka (nie w całości)

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	AUDYTOR EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNE ^{89, 90}
2	1	Podstawa prawna	art. 29 ustawy z 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 94, poz. 551 z późn. zm.) ⁹¹
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisje kwalifikacyjne, powoływane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (URE) ⁹² : 1) przy stowarzyszeniach naukowo-technicznych, agencjach i fundacjach, których działalność statutowa jest związana z problematyką oszczędnego gospodarowania energią, 2) w jednostkach podległych ministrowi właściwemu do spraw transportu oraz ministrom i szefom agencji, o których mowa w art. 21a ww. ustawy, 3) na uczelniach wyższych oraz w instytutach badawczych, o których mowa w ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618), podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw gospodarki – na ich wnioski
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	ww. komisje kwalifikacyjne; egzamin
	4	Rodzaj dokumentu	brak aktu wykonawczego regulującego tę kwestię (wg projektu rozporządzenia miałyby to być świadectwo)
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	ustawa nie odnosi się do kwestii ważności zdanego egzaminu na audytora efektywności energetycznej; natomiast odnosi się do ważności nadanych uprawnień: art. 31 ww. ustawy określa przypadki, w których audytor efektywności energetycznej traci uprawnienia do sporządzania audytu ⁹³ : 1) wniosek audytora efektywności energetycznej, skierowanego do właściwej komisji kwalifikacyjnej, 2) ograniczenie lub utrata zdolności do czynności prawnych, 3) pozbawienie praw publicznych, 4) skazanie wyrokiem sądu za umyślnie popełnione przestępstwo przeciwko mieniu, wiarygodności dokumentów, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwo skarbowe, 5) niedopełnienie obowiązkowego ubezpieczenia, 6) sporządzenie audytu efektywności energetycznej zawierającego oczywiste i rażące błędy stwierdzone w wyniku weryfikacji
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	nie zidentyfikowano

⁸⁹ Zapisy zawarte w tabeli, dotyczące audytora efektywności energetycznej, odnoszą się do stanu prawnego na 31 marca 2012 r. Wg stanu prawnego na maj 2013 r. art. 29 ustawy z 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej, który dotychczas regulował wymagania kwalifikacyjne dla audytora efektywności energetycznej, został uchylony w ramach działań deregulacyjnych ustawą z 10 października 2012 r. o zmianie ustawy o efektywności energetycznej. Oznacza to, że ustawodawca z dniem 27 grudnia 2012 r. zniósł to uprawnienie/kwalifikację.

⁹⁰ W tym przypadku ustawodawca w ustawie nie używał terminu „kwalifikacje” w odniesieniu do audytora efektywności energetycznej, posługiwał się sformułowaniem „... uzyskanie uprawnień audytora efektywności energetycznej” oraz „Audytor efektywności energetycznej może sporządzić osoba, która...”. W związku z ubieganiem się o uzyskanie uprawnień do sporządzania audytu efektywności energetycznej osoba musiała spełnić określone wymagania, min. złożenie „z wynikami pozytywnym egzaminu na audytora efektywności energetycznej”.

⁹¹ Wg stanu na koniec marca 2012 r. – brak aktu wykonawczego do art. 33 ust. 7 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej, to jest rozporządzenia Ministra Gospodarki (prace wstrzymane w związku z planowaną deregulacją zawodu), który miał określać:

1) sposób przeprowadzenia i zakres programowy obowiązkowego szkolenia oraz egzaminu,
2) tryb przeprowadzania sprawdzenia wymagań dodatkowych, o których mowa w art. 29 pkt 1–3 ww. ustawy,
3) kryteria, jakie powinny spełniać jednostki organizacyjne, przy których powołuje się komisje kwalifikacyjne, oraz tryb ich powoływania,
4) sposób dokumentowania kwalifikacji niezbędnych do powołania w skład komisji kwalifikacyjnej, w tym w szczególności wykształcenia i stażu pracy członków komisji,
5) wysokość opłaty za przeprowadzanie egzaminu.

⁹² Wg stanu prawnego sprzed deregulacji komisje kwalifikacyjne miały sprawdzać spełnianie wymagań kwalifikacyjnych – sprawdzenia spełniania wszystkich warunków koniecznych do uzyskania uprawnienia do sporządzania audytu (m.in. dopełnienia obowiązku ubezpieczenia) wskazanych w ww. ustawie (art. 33 ust. 1) oraz przeprowadzać egzamin na audytora efektywności energetycznej. Jednak wobec niewydania aktów wykonawczych do ustawy nie było jednoznacznego wskazania, czy to komisje dokonują nadania kwalifikacji/uprawnień (certyfikacji), czy też jest to kompetencja organu powołującego komisję – czyli Prezesa URE.

⁹³ Utrata uprawnień do wykonywania czynności zawodowych (tj. sporządzania audytu) w związku z zaistnieniem którejś z wymienionych okoliczności nie równała się utracie kwalifikacji.

Część 3. Zestawienie informacji o kwalifikacjach 3.2. Gospodarka (nie w całości)

2	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	prezes URE (po otrzymaniu informacji od komisji kwalifikacyjnej publikuje na stronie internetowej dane adresowe audytorów)
	8	Obowiązkowe opłaty	nie zidentyfikowano
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	miały być określone w programie egzaminu kwalifikacyjnego na audytora efektywności energetycznej składanego przed komisją kwalifikacyjną (w rozporządzeniu MG wydanym na podstawie art. 33 ust. 7)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	na podstawie zapisów ww. ustawy oraz w związku z brakiem aktu wykonawczego, trudno jednoznacznie stwierdzić, czy warunkiem przystąpienia do egzaminu na audytora jest spełnienie wymagań koniecznych do uzyskania uprawnień audytora efektywności energetycznej wskazanych w art. 29 ustawy: 1) pełna zdolność do czynności prawnych i korzystanie z pełni praw publicznych, 2) nieskazanie prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne przeciwko mieniu, wiarygodności dokumentów, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi lub przestępstwo skarbowe, 3) ukończenie magisterskich studiów wyższych w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, w zakresie technicznym oraz wymagane art. 32 ust. 1 ustawy ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku ze sporządzaniem audytu efektywności energetycznej
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak ⁹⁴ dawny art. 34 ww. ustawy stanowił, że: Obywatel państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Szwajcarii lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, miał sporządzić audyt efektywności energetycznej, po uznaniu kwalifikacji nabytych w tych państwach, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394)

⁹⁴ Ze szkolenia zwolniono osoby, które ukończyły co najmniej roczne studia podyplomowe umożliwiające uzyskanie wiedzy z zakresu zagadnień, które miały być określone w przepisach wydanych na podstawie art. 33 ust. 7 ustawy (art. 33 został uchylony).

Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	EKSPLOATACJA URZĄDZEŃ, INSTALACJI I SIECI ENERGETYCZNYCH ⁹⁵ (z wyłączeniem osób wymienionych w § 2 i 4 rozporządzenia, o którym mowa poniżej ⁹⁶)
3	1	Podstawa prawna	1) art. 54 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348 z późn. zm.), 2) rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz. U. Nr 89, poz. 828 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisje kwalifikacyjne powoływane na okres 5 lat przez: 1) Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (działającego pod nadzorem ministra właściwego do spraw gospodarki), 2) właściwych ministrów i szefów agencji, o których mowa w art. 21a ww. ustawy, w zakresie eksploatacji urządzeń i instalacji gazowych, elektrycznych i ciepłych w jednostkach organizacyjnych podległych tym ministrom lub szefom agencji lub przez nich nadzorowanych, 3) ministra właściwego do spraw transportu – w zakresie eksploatacji urządzeń i instalacji energetycznych stosowanych w jednostkach organizacyjnych transportu kolejowego zgodnie z § 12 ust. 1 ww. rozporządzenia komisje kwalifikacyjne powoływane są: 1) u przedsiębiorcy zatrudniającego co najmniej 200 osób wykonujących prace, o których mowa w § 5 ust. 1 ww. rozporządzenia, 2) przy stowarzyszeniach naukowo-technicznych, jeżeli statuty tych stowarzyszeń zawierają postanowienia określające zakres wykonywanej działalności na rzecz gospodarki energetycznej, 3) w jednostkach podległych właściwym ministrom lub szefom agencji, o których mowa w art. 54 ust. 3 pkt 2 i 3 ww. ustawy – na ich wniosek
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	wyżej wymienione komisje kwalifikacyjne ⁹⁷ ; egzamin ustny
	4	Rodzaj dokumentu	„świadectwo kwalifikacyjne uprawniające do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci na stanowisku: dozoru/eksploatacji”, wg wzoru ustalonego w ww. rozporządzeniu ⁹⁸

⁹⁵ Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne „osoby zajmujące się eksploatacją sieci oraz urządzeń i instalacji określonych w przepisach, o których mowa w ust. 6, obowiązane są posiadać kwalifikacje potwierdzone świadectwem wydanym przez komisje kwalifikacyjne”. Jest to grupa kwalifikacji, w skład której wchodzi wiele szczegółowych kwalifikacji, dotycząca osób samodzielnie wykonujących czynności związane z eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci energetycznych. Kwalifikacje wchodzące w skład grupy są różne w zależności od rodzaju urządzeń, instalacji i sieci wymienionych w Załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia:

Grupa 1. Urządzenia, instalacje i sieci elektroenergetyczne wytwarzające, przetwarzające, przesyłające i zużywające energię elektryczną (12 rodzajów),

Grupa 2. Urządzenia wytwarzające, przetwarzające, przesyłające i zużywające ciepło oraz inne urządzenia energetyczne (12 rodzajów),

Grupa 3. Urządzenia, instalacje i sieci gazowe wytwarzające, przetwarzające, przesyłające, magazynujące i zużywające paliwa gazowe (10 rodzajów)

oraz od rodzaju zajmowanego stanowiska (eksploatacja lub dozór), a także od rodzaju wykonywanych czynności (obsługa, konserwacja, remont, montaż i kontrolno-pomiarowe). Z uwagi na ich mnogość i możliwość różnych ich konfiguracji w praktyce, oraz zakres regulacji zawarty w ww. ustawie i rozporządzeniu w niniejszym opracowaniu opisano grupę kwalifikacji całościowo oraz w podziale na zajmowane stanowiska: dozór i eksploatacja.

⁹⁶ Wymogów dotyczących tych kwalifikacji nie stosuje się do osób:

- wykonujących czynności pomocnicze, pozostających pod bezpośrednią kontrolą i nadzorem osób samodzielnie wykonujących te czynności,
- zajmujących się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci: w zakładach górniczych – w zakresie uregulowanym przepisami prawa geologicznego i górniczego oraz związanych z ruchem drogowym, lotniczym, żegluga śródlądową i morską – w zakresie uregulowanym w przepisach Prawa o ruchu drogowym, prawa lotniczego, o żegludze śródlądowej oraz w przepisach Kodeksu morskiego,
- będących obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, które nabyły w tych państwach wymagane kwalifikacje w zakresie eksploatacji urządzeń, instalacji i sieci i uzyskały ich potwierdzenie stosownie do przepisów ustawy z dnia 26 kwietnia 2001 r. o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych (Dz. U. Nr 87, poz. 954 z późn. zm.).

Nie wymaga się potwierdzenia posiadania kwalifikacji w zakresie obsługi urządzeń i instalacji u użytkowników eksploatujących urządzenia elektryczne o napięciu nie wyższym niż 1 kV i mocy znamionowej nie wyższej niż 20 kW (jeżeli w dokumentacji urządzenia określono zasady jego obsługi) oraz urządzenia lub instalacje ciepłe o mocy zainstalowanej nie wyższej niż 50 kW.

⁹⁷ „Sprawdzenia kwalifikacji” komisja dokonuje na wniosek zainteresowanej osoby lub jej pracodawcy.

⁹⁸ Świadectwo to stwierdza, że osoba „spełnia wymagania kwalifikacyjne do wykonywania pracy na stanowisku (dozoru/ eksploatacji) w zakresie: (obsługi/konserwacji/remontów/montażu/kontrolno-pomiarowym) dla następujących urządzeń, instalacji i sieci:”. Jest to dokument, który jednocześnie potwierdza uzyskanie kwalifikacji i nabycie uprawnień.

Część 3. Zestawienie informacji o kwalifikacjach 3.2. Gospodarka (nie w całości)

3	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	na 5 lat, z wyjątkiem przypadków wskazanych w art. 54, ust. 1c, pkt 1 ⁹⁹
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	nie zidentyfikowano
	8	Obowiązkowe opłaty	za sprawdzenie kwalifikacji pobiera się opłatę od osób kierujących wnioski o stwierdzenie kwalifikacji (to jest osoby albo pracodawcy zatrudniającego tę osobę) w wysokości określonej w § 14 ust.1 ww. rozporządzenia; opłaty stanowią przychód jednostek organizacyjnych, przy których powołano komisje kwalifikacyjne
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	w ww. rozporządzeniu określone są jedynie ramy wymagań dla egzaminu dotyczące wiedzy w odniesieniu do: <ul style="list-style-type: none"> – rodzaju stanowiska (dozoru lub eksploatacji), – zakresu wykonywanych czynności/prac (obsługa, konserwacja, remonty, montaż, kontrolno-pomiarowe), – rodzaju obsługiwanych urządzeń, instalacji i sieci (wymienionych szczegółowo w Załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia w podziale na trzy grupy), „szczegółową tematykę egzaminu” ustala zaś konkretna komisja kwalifikacyjna i powiadamia o ustaleniach osobę ubiegającą się o kwalifikację ¹⁰⁰
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie są wskazane w ww. ustawie i rozporządzeniu
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak 1) kwalifikacja jest jednocześnie uprawnieniem; 2) na świadectwie kwalifikacyjnym wyszczególnia się stanowisko, zakres prac oraz rodzaje urządzeń, instalacji lub sieci, do eksploatacji których osoba nabyła uprawnienie/kwalifikację; 3) uzyskanie świadectwa kwalifikacyjnego daje uprawnienie odnoszące się zawsze do konkretnego rodzaju urządzenia, sieci lub instalacji, stanowiska (dozoru lub eksploatacji) i zakresu czynności (obsługa, konserwacja, remont, montaż i kontrolno-pomiarowe) wskazanych wprost w świadectwie; 4) w razie stwierdzenia, że eksploatacja urządzeń, instalacji lub sieci jest prowadzona niezgodnie z przepisami dotyczącymi ich eksploatacji, na wniosek pracodawcy, inspektora pracy, Prezesa URE lub innego organu właściwego w sprawach regulacji gospodarki paliwami i energią, sprawdzenie spełnienia wymagań kwalifikacyjnych należy powtórzyć;

⁹⁹ Sprawdzenie spełnienia wymagań kwalifikacyjnych przeprowadza się także w przypadku:

1) wniosku pracodawcy:

a) gdy osoba zajmująca się eksploatacją sieci, urządzeń lub instalacji posiada kwalifikację potwierdzone świadectwem, ale w ciągu kolejnych pięciu lat nie zajmowała się eksploatacją urządzeń, instalacji lub sieci, których uprawnienie dotyczy,
 b) który dokonał modernizacji lub innej istotnej zmiany parametrów urządzeń, instalacji lub sieci;

2) osób zajmujących się eksploatacją urządzeń, instalacji lub sieci, świadczących usługi na rzecz konsumentów w rozumieniu ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.) oraz mikroprzedsiębiorców, małych lub średnich przedsiębiorców, w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, co 5 lat (art. 54 ust. 1c ww. ustawy).

W razie stwierdzenia, że eksploatacja urządzeń, instalacji lub sieci jest prowadzona niezgodnie z przepisami dotyczącymi ich eksploatacji, na wniosek pracodawcy, inspektora pracy, Prezesa URE lub innego organu właściwego w sprawach regulacji gospodarki paliwami i energią, art. 54 ust. 1b ustawy postanawia, że sprawdzenie spełnienia wymagań kwalifikacyjnych należy powtórzyć.

¹⁰⁰ Rozporządzenie MGPIPS z 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci w ramach ogólnych wymagań egzaminacyjnych wskazuje jedynie wiedzę, jaką powinna posiadać osoba ubiegająca się o kwalifikację. Badane akty prawne nie zawierają regulacji odnoszących się do sprawdzania efektów uczenia się dotyczących umiejętności kandydata w rozumieniu „Słownika podstawowych terminów dotyczących krajowego systemu kwalifikacji”. Ustawodawca nie podejmuje także kwestii oceny kompetencji społecznych kandydata.

3	11		<p>5) wniosek o powołanie komisji kwalifikacyjnej powinien zawierać m.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) szczegółowe uzasadnienie wskazujące, że jednostka organizacyjna występująca o powołanie komisji zapewni właściwe przeprowadzenie egzaminów, b) proponowany skład komisji z podaniem imion i nazwisk jej członków, ich miejsc pracy, zajmowanych stanowisk, posiadanych kwalifikacji i funkcji, jakie mają w niej pełnić; <p>6) organ uprawniony do powoływania komisji może wnieść umotywowane zastrzeżenia do proponowanego składu komisji oraz zakresu sprawdzanych kwalifikacji; kierownik jednostki organizacyjnej, przy której ma być powołana komisja, powinien się do nich ustosunkować, a w przypadku uznania zastrzeżeń za zasadne – zaproponować nowy skład komisji</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	EKSPLOATACJA URZĄDZEŃ, INSTALACJI I SIECI ENERGETYCZNYCH na stanowisku EKSPLOATACJI
3.1	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>posiadanie wiedzy w zakresie określonym w § 6 pkt 1 ww. rozporządzenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zasad budowy, działania oraz warunków technicznych obsługi danych urządzeń, instalacji i sieci, 2) zasad eksploatacji oraz instrukcji eksploatacji danych urządzeń, instalacji i sieci, 3) zasad i warunków wykonywania prac kontrolno-pomiarowych i montażowych dotyczących danych urządzeń, instalacji, sieci, 4) zasad i wymagań bezpieczeństwa pracy i ochrony przeciwpożarowej oraz umiejętności udzielania pierwszej pomocy, 5) instrukcji postępowania w razie awarii, pożaru lub innego zagrożenia bezpieczeństwa obsługi urządzeń lub zagrożenia życia, zdrowia i środowiska, <p>ponadto szczegółową tematykę egzaminu określa dana komisja kwalifikacyjna</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	EKSPLOATACJA URZĄDZEŃ, INSTALACJI I SIECI ENERGETYCZNYCH na stanowisku DOZORU
3.2	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>posiadanie wiedzy w zakresie określonym w § 6 pkt 2 ww. rozporządzenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przepisów dotyczących przyłączania urządzeń i instalacji do sieci, dostarczania paliw i energii oraz prowadzenia ruchu i eksploatacji danych urządzeń, instalacji i sieci, 2) przepisów i zasad postępowania przy programowaniu pracy danych urządzeń, instalacji i sieci, z uwzględnieniem zasad racjonalnego użytkowania paliw i energii, 3) przepisów dotyczących eksploatacji, wymagań w zakresie prowadzenia dokumentacji technicznej i eksploatacyjnej oraz stosowania instrukcji eksploatacji danych urządzeń, instalacji i sieci, 4) przepisów dotyczących budowy danych urządzeń, instalacji i sieci oraz norm i warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać te urządzenia, instalacje i sieci, 5) przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej, z uwzględnieniem udzielania pierwszej pomocy oraz wymagań ochrony środowiska, 6) zasad postępowania w razie awarii, pożaru lub innego zagrożenia bezpieczeństwa ruchu urządzeń przyłączonych do sieci, 7) zasad dysponowania mocą urządzeń przyłączonych do sieci, 8) zasad i warunków wykonywania prac kontrolno-pomiarowych i montażowych, <p>ponadto szczegółową tematykę egzaminu określa dana komisja kwalifikacyjna</p>
Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	OBSŁUGA I KONSERWACJA URZĄDZEŃ TECHNICZNYCH¹⁰¹
4	1	Podstawa prawna	<ol style="list-style-type: none"> 1) art. 22 ust. 3 ustawy z 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym (Dz. U. Nr 122, poz. 1321 z późn. zm.), 2) rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 18 lipca 2001 r. w sprawie trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych (Dz. U. Nr 79, poz. 849 z późn. zm.)

¹⁰¹ Jest to grupa kwalifikacji, w skład której wchodzi kilkadziesiąt kwalifikacji szczegółowych niewymienianych z nazwy w ww. ustawie i rozporządzeniu, różnych w zależności od rodzaju wykonywanych czynności (obsługa lub konserwacja) oraz rodzaju urządzenia technicznego (13 pozycji dla obsługi i 13 dla konserwacji), wymienionych w Załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 18 lipca 2001 r. w sprawie trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych (Dz. U. Nr 79, poz. 849 z późn. zm.). Poszczególne kwalifikacje wchodzące w skład grupy odnoszą się do konkretnego urządzenia i rodzaju czynności, np.: konserwacja dźwignicy linotorowej, obsługa wózków jezdniowych podnośnikowych z mechanicznym napędem podnoszenia (itd.).

4	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja kwalifikacyjna powołana przez organ właściwej jednostki dozoru technicznego (art. 23 ww. ustawy), to jest: – Urzędu Dozoru Technicznego lub – specjalistyczne jednostki dozoru technicznego: Transportowy Dozór Techniczny i Wojskowy Dozór Techniczny
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisje kwalifikacyjne wymienione wyżej, w drodze postępowania kwalifikacyjnego; egzamin (część ustna i pisemna)
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie kwalifikacyjne (ww. akty prawne nie określają wzoru)
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	ww. ustawa nie odnosi się do kwestii okresu ważności kwalifikacji w momencie ich nadawania w razie nieprzestrzegania warunków technicznych dozoru technicznego oraz norm i przepisów prawnych w zakresie wykonywanych czynności, organ właściwej jednostki dozoru technicznego może: 1) „zawiesić zaświadczenie” kwalifikacyjne do czasu przeprowadzenia ponownego ich sprawdzenia, 2) cofnąć zaświadczenie kwalifikacyjne
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	nie zidentyfikowano w ww. ustawie i rozporządzeniu
	8	Obowiązkowe opłaty	„za sprawdzenie kwalifikacji” pobierane są opłaty od osób kierujących wnioski o ich sprawdzenie w wysokości 20% najniższego wynagrodzenia za pracę, ogłaszanego przez ministra właściwego do spraw pracy, obowiązującego w dniu złożenia wniosku; opłaty te stanowią przychód jednostek powołujących komisje kwalifikacyjne (art. 23. ust 3 i 4 ww. ustawy)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	w zakresie wiedzy teoretycznej są ogólnie określone w art. 22 ust. 2 ww. ustawy; w kwestii umiejętności praktycznych w zakresie obsługi i konserwacji urządzeń technicznych ww. ustawa i rozporządzenie nie precyzują konkretnych wymagań; w ww. rozporządzeniu wskazuje się, że szczegółową tematykę egzaminu ustala komisja kwalifikacyjna w zależności od rodzaju i zakresu kwalifikacji, o których sprawdzenie ubiega się osoba zainteresowana
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	dokonanie opłaty za sprawdzenie kwalifikacji (przed przystąpieniem do egzaminu)
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak ww. ustawa i rozporządzenie nie wskazują wprost na inne, poza opłatą, warunki nadania kwalifikacji

Lp.	Nr	Nazwa grupy ¹⁰² kwalifikacji	WYKONYWANIE CZYNNOŚCI SPAWANIA, ZGRZEWANIA, LUTOWANIA oraz PRZERÓBKĘ PLASTYCZNEJ I OBRÓBKĘ CIEPLNEJ w toku wytwarzania, naprawy i modernizacji urządzeń technicznych oraz wytwarzania elementów stosowanych do wytwarzania, naprawy lub modernizacji tych urządzeń ¹⁰³
5	1	Podstawa prawna	1) art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym (Dz. U. Nr 122, poz. 1321 z późn. zm.), 2) rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 27 kwietnia 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach spawalniczych (§ 27, 28) (Dz. U. Nr 40, poz. 470) wydane na mocy delegacji zawartej w Kodeksie pracy
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisje kwalifikacyjne powołane przez organ właściwej jednostki dozoru technicznego (art. 23 ww. ustawy): – Urzędu Dozoru Technicznego lub – specjalistyczne jednostki dozoru technicznego: Transportowy Dozór Techniczny i Wojskowy Dozór Techniczny
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisje kwalifikacyjne, w drodze postępowania kwalifikacyjnego
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie kwalifikacyjne (ww. akty prawne nie określają jego wzoru)
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	ww. ustawa nie odnosi się do kwestii okresu ważności kwalifikacji w momencie ich nadawania; czas ważności kwalifikacji jest określony w Polskich Normach odpowiednio dla czynności; w razie nieprzestrzegania warunków technicznych dozoru technicznego oraz norm i przepisów prawnych w zakresie wykonywanych czynności, organ właściwej jednostki dozoru technicznego może: 1) „zawiesić zaświadczenie” o posiadaniu kwalifikacji do czasu przeprowadzenia ponownego ich sprawdzenia, 2) cofnąć zaświadczenie kwalifikacyjne
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	ww. ustawa nie wprowadza obowiązku prowadzenia takiej ewidencji
	8	Obowiązkowe opłaty	„za sprawdzenie kwalifikacji” pobierane są opłaty od osób kierujących wnioski o ich sprawdzenie w wysokości 20% najniższego wynagrodzenia za pracę, ogłaszanego przez ministra właściwego do spraw pracy (art. 23. ust. 3 i 4 ww. ustawy)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	1) zgodne z wymaganiami egzaminacyjnymi właściwymi dla Polskich Norm odpowiednio dla poszczególnych czynności (§ 27, 28 ww. rozporządzenia), 2) w ww. ustawie mówi się jedynie o sprawdzaniu umiejętności praktycznego wykonywania określonych czynności, bez precyzowania konkretnych, oraz ogólnie znajomości warunków technicznych dozoru technicznego, norm i przepisów prawnych w tym zakresie (art. 22 ust. 2 ww. ustawy), 3) ww. ustawa nie zawiera delegacji do wydania aktu wykonawczego doprecyzującego kwestię wymagań
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano

¹⁰² Ustawa o dozorcze technicznym posługuje się kategorią „osoby wykonujące czynności spawania, zgrzewania, lutowania oraz przeróbkę plastyczną i obróbkę cieplną w toku wytwarzania, naprawy i modernizacji urządzeń technicznych oraz wytwarzania elementów stosowanych do wytwarzania, naprawy lub modernizacji tych urządzeń”, określając w ten sposób wymagania kwalifikacyjne dla szerokiej grupy zawodów/kwalifikacji, nie wymienia jednak, jakie konkretnie zawody/kwalifikacje wchodziły w skład tak określonej grupy. Dlatego też powyższy opis odnosi się tylko do grupy.

¹⁰³ W skład tej grupy kwalifikacji wchodzi kwalifikacje, których nazwy nie są wymienione ww. ustawie, np.: spawacz stali, spawacz aluminium, spawacz miedzi, niklu, tytanu, cyrkonu i ich stopów, lutowacz, operator urządzeń spawalniczych i nastawiacz zgrzewania oporowego, spawacz i zgrzewacz termoplastycznych tworzyw sztucznych, klejacz, laminier itd. Szkolenia i sprawdzanie tych kwalifikacji przez komisje kwalifikacyjne odbywa się z uwzględnieniem wymagań i norm wskazanych w dyrektywach europejskich i często jest powiązane z uzyskaniem właściwego certyfikatu.

		Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie zidentyfikowano
	11	Inne uwagi	ww. ustawa określa, że „Osoby wykonujące czynności spawania, zgrzewania, (...) obowiązane są posiadać zaświadczenia kwalifikacyjne potwierdzające umiejętność praktycznego wykonywania tych czynności oraz znajomość warunków technicznych dozoru technicznego, norm i przepisów prawnych w tym zakresie”; uzyskanie świadectwa kwalifikacyjnego np. spawacza (wg normy PN-EN 287-1 i serii norm PN-EN ISO 9606) jest połączone z uzyskaniem dyplomu/certyfikatu międzynarodowego (IIW) i dodatkowo otrzymaniem książki spawacza
Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji¹⁰⁴	PRACE ZWIĄZANE Z DOSTĘPEM DO MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH PRZEZNACZONYCH DO UŻYTKU CYWILNEGO
6	1	Podstawa prawna	1) art. 20 ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1329 z późn. zm.) 2) rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 4 lipca 2005 r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. Nr 135, poz. 1140 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja kwalifikacyjna powołana przez ministra właściwego do spraw gospodarki
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja kwalifikacyjna powołana przez ministra właściwego do spraw gospodarki; egzamin ustny (przeprowadzany po zakończeniu obowiązkowego szkolenia)
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenia „potwierdzające przygotowanie zawodowe do wykonywania prac związanych z dostępem do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego”: 1) na samodzielnych stanowiskach, w tym stanowiskach nadzoru, 2) na pozostałych stanowiskach wg wzorów (2) określonych w załączniku do ww. rozporządzenia
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	5 lat („po upływie których osoby mające dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego są obowiązane odbyć ponownie szkolenie i zdać egzamin”)
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	nie zidentyfikowano
	8	Obowiązkowe opłaty	1) „opłata za przeprowadzenie szkolenia oraz egzaminu wynosi 70% kwoty przeciętnego wynagrodzenia w kwartale poprzedzającym termin rozpoczęcia szkolenia, ogłoszonego przez Prezesa GUS na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych...”, 2) „opłatę wnosi pracodawca kierujący osobę (...) na szkolenie (...)”
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określone w programie szkoleń, które stanowią załączniki do ww. rozporządzenia (zestaw pytań egzaminacyjnych wynika z programu szkolenia)

¹⁰⁴ W wyniku analizy ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z 4 lipca 2005 r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego, przyjęto, że w skład grupy kwalifikacji wchodzi kwalifikacje odpowiednio do: a) samodzielnych stanowisk, w tym stanowisk nadzoru, b) pozostałych stanowisk. Rozporządzenie określa dwa wzory świadectw (odrębnie dla a i b).

	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	ukończenie obowiązkowego szkolenia, które prowadzone jest w czterech grupach tematycznych; szkolenie jest prowadzone odrębnie dla osób zatrudnionych na: 1) samodzielnych stanowiskach, w tym stanowiskach nadzoru, 2) pozostałych stanowiskach
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) uzyskanie kwalifikacji nie oznacza uzyskania prawa do dostępu do materiałów wybuchowych; 2) przedsiębiorca, kierownik jednostki naukowej umożliwiając dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego osobie, która: a) ukończyła 21 lat, b) zdała egzamin (uzyskała opisywaną kwalifikację w rozumieniu ERK), c) nie wykazuje zaburzeń psychicznych, o których mowa w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego, d) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne przeciwko bezpieczeństwu państwa, porządkowi publicznemu, życiu lub zdrowiu ludzi albo mieniu, e) posiada nienaganną opinię wydaną przez komendanta powiatowego (miejskiego) Policji właściwego dla miejsca zamieszkania
Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	ŚWIADECTWO KWALIFIKACJI W ZAKRESIE SUBSTANCJI KONTROLOWANYCH¹⁰⁵
7	1	Podstawa prawna	1) art. 9 ust 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1140 z późn. zm.), 2) rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 16 sierpnia 2004 r. w sprawie programów kursów, przeprowadzania egzaminów oraz wzoru świadectwa kwalifikacji w zakresie substancji kontrolowanych (Dz. U. Nr 195, poz. 2009)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	podmiot organizujący egzamin ¹⁰⁶
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna powołana przez podmiot organizujący egzamin ¹⁰⁷ ; egzamin
	4	Rodzaj dokumentu	„świadectwo kwalifikacji” wg wzoru określonego w ww. rozporządzeniu
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	5 lat od dnia wydania „ważność świadectwa kwalifikacji może być przedłużana na kolejne pięcioletnie okresy. (...) Przedłużenia ważności świadectwa kwalifikacji dokonuje podmiot organizujący egzamin (...) na wniosek osoby zainteresowanej, po ukończeniu przez tę osobę kursu uzupełniającego w zakresie substancji kontrolowanych (...) i złożeniu z wynikiem pozytywnym...” egzaminu z tego kursu (art. 11 ust. 3 i 4 ww. ustawy)
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.

¹⁰⁵ Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o substancjach zubożających warstwę ozonową, „Działalność polegająca na obsłudze technicznej, demontażu oraz naprawie urządzeń i instalacji zawierających substancje kontrolowane, a także na odzysku substancji kontrolowanych, ich recyklingu, regeneracji, przekazywaniu do ponownego użytkowania oraz obrocie tymi substancjami, może prowadzić osoba posiadająca **świadectwo kwalifikacji** albo podmiot zatrudniający taką osobę”.

¹⁰⁶ Zgodnie z art. 12 ust. 1 ww. ustawy „Przeprowadzać kurs początkowy oraz kurs uzupełniający, a także **organizować egzaminy mogą** jednostki organizacyjne szkół wyższych, placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk, instytuty naukowo-badawcze, jednostki badawczo-rozwojowe lub inne placówki naukowe oraz stowarzyszenia naukowo-techniczne Naczelnej Organizacji Technicznej, do zakresu działania których należy kształcenie lub prowadzenie badań w zakresie substancji kontrolowanych...”. Kurs początkowy oraz kurs uzupełniający mogą przeprowadzać również inne podmioty niż wymienione w ust. 1, jeżeli ich zakres działania obejmuje prowadzenie działalności w zakresie substancji kontrolowanych.

¹⁰⁷ Zgodnie z ww. ustawą minister właściwy do spraw gospodarki określa, w drodze rozporządzenia, m.in. skład oraz regulamin działania komisji egzaminacyjnej, sposób organizowania i regulamin przeprowadzania egzaminów, w tym egzaminu poprawkowego, zakres tematów egzaminacyjnych oraz wzór świadectwa kwalifikacji.

7	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	nie zidentyfikowano ¹⁰⁸
	8	Obowiązkowe opłaty	nie zidentyfikowano
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określone w programie kursu, który stanowi załącznik do ww. rozporządzenia (program jest podstawą do formułowania wymagań egzaminacyjnych)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	zgodnie z art. 11 ust. 1 ww. ustawy „Świadectwo kwalifikacji uzyskuje osoba pełnoletnia, która spełnia następujące warunki: 1) posiada co najmniej wykształcenie zasadnicze zawodowe lub średnie, 2) nie została prawomocnie skazana za przestępstwo przeciwko środowisku, 3) ukończyła kurs początkowy w zakresie substancji kontrolowanych (...), 4) złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin przed komisją egzaminacyjną...” „Wymagań, o których mowa w ust. 1 pkt 3 oraz ust. 4, w odniesieniu do konieczności ukończenia kursu, nie stosuje się do osób posiadających minimum średnie wykształcenie techniczne”
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak 1) świadectwo kwalifikacyjne jest jednocześnie uprawnieniem, 2) inne warunki nadania kwalifikacji są jasno określone w ustawie (art. 11 ust. 1), 3) podmiot zamierzający prowadzić kurs początkowy oraz kurs uzupełniający, a także zamierzający zaprzestać prowadzenia tych kursów, jest obowiązany do poinformowania o tym, w formie pisemnego zgłoszenia, ministra właściwego do spraw gospodarki
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	SPRAWDZANIE TACHOGRAFÓW CYFROWYCH¹⁰⁹
8	1	Podstawa prawna	1) art. 16 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o systemie tachografów cyfrowych (Dz. U. Nr 180, poz. 1494 z późn. zm.), 2) rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 14 kwietnia 2006 r. w sprawie uprawnienia dla technika warsztatu do wykonywania sprawdzeń tachografów cyfrowych (Dz. U. Nr 73, poz. 510)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja powołana przez Prezesa Głównego Urzędu Miar (GUM) ¹¹⁰
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja powołana przez Prezesa GUM; egzamin (pisemny, ustny i praktyczny)
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie o zdaniu egzaminu ¹¹¹
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nie zidentyfikowano ¹¹²
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.

¹⁰⁸ Pośrednio ewidencję osób prowadzi minister ds. gospodarki (zgodnie z art. 14 ww. ustawy „Podmiot organizujący egzamin (...) jest obowiązany do poinformowania ministra właściwego do spraw gospodarki, w formie pisemnego zgłoszenia, o wydanych świadectwach kwalifikacji oraz o przedłużeniu ich ważności w terminie 14 dni odpowiednio od dnia wydania świadectwa kwalifikacji albo przedłużenia jego ważności”).

¹⁰⁹ Zgodnie z art. 16 ustawy o systemie tachografów cyfrowych „Sprawdzać tachografy cyfrowe może tylko technik warsztatu posiadający uprawnienie w tym zakresie. 2) Dokumentem stwierdzającym posiadanie uprawnienia (...) jest zaświadczenie wydawane przez Prezesa GUM na okres 4 lat, na wniosek zainteresowanego. Zaświadczenie wydaje się, jeżeli zainteresowany: 1) **zdał z wynikiem pozytywnym egzamin** z zakresu sprawdzania tachografów cyfrowych; 2) nie był prawomocnie skazany za przestępstwo przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu, wymiarowi sprawiedliwości, porządkowi publicznemu, ochronie informacji, wiarygodności dokumentów, mieniu lub obrotowi gospodarczemu”.

¹¹⁰ W ww. ustawie i rozporządzeniu są jasne regulacje dotyczące walidacji. Natomiast regulacje dotyczące obowiązku wydania dokumentu (zaświadczenia) potwierdzającego zdanie egzaminu – nadania kwalifikacji w rozumieniu ERK (kto i co wydaje), są zawarte w regulaminie pracy komisji ustalonym zarządzeniem Nr 4 Prezesa Głównego Urzędu Miar z dnia 7 grudnia 2011 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu pracy komisji egzaminacyjnej (Dz. Urz. GUM z 2011 r. Nr 5, poz. 28).

¹¹¹ Patrz: przypis wyżej. Ponadto, dokumentem potwierdzającym nadanie uprawnień jest inne zaświadczenie (wg wzoru określonego w ww. rozporządzeniu).

¹¹² Ustawa i rozporządzenie określają ważność dokumentu nadającego uprawnienia uzyskane na podstawie zdobytej kwalifikacji (4 lata), nie zaś samej kwalifikacji (tzn. zaświadczenia o zdaniu egzaminie).

8	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	nie zidentyfikowano ¹¹³
	8	Obowiązkowe opłaty	za przeprowadzenie egzaminu – ich wysokość ustala minister ds. finansów publicznych, w porozumieniu z ministrem ds. gospodarki, w drodze rozporządzenia (jednak nie więcej niż 500 zł)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	1) pośrednio wskazane w zakresie wymagań egzaminacyjnych określonych w ww. rozporządzeniu, 2) zbiory testów, pytań i zadań egzaminacyjnych opracowuje zespół powołany przez prezesa GUM, zatwierdza je prezes GUM; test, zestawy pytań oraz zadań egzaminacyjnych na potrzeby danego egzaminu przygotowuje komisja egzaminacyjna na podstawie tych zbiorów
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	uiszczenie opłaty egzaminacyjnej (przed przystąpieniem do egzaminu)
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak ¹¹⁴ 1) uzyskanie kwalifikacji nie jest równoznaczne z uzyskaniem uprawnienia, 2) uprawnienie nadaje prezes GUM (wydaje odpowiednie zaświadczenie wg wzoru określonego w ww. rozporządzeniu) na okres 4 lat, na wniosek zainteresowanej osoby, po spełnieniu następujących warunków: – zdanie z wynikiem pozytywnym egzaminu z zakresu sprawdzania tachografów cyfrowych, – przedstawienia informacji z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności
QUASI-KWALIFIKACJE ZIDENTYFIKOWANE W ANALIZOWANYM DZIALE ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ			
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji¹¹⁵	EKSPERT W URZĘDZIE PATENTOWYM RP¹¹⁶
9	1	Podstawa prawna	1) art. 267 ustawy z 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117 z późn. zm.), 2) rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 17 czerwca 2002 r. w sprawie aplikacji eksperckiej i asesury oraz oceny wykonywanych przez asesora czynności eksperta w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 91, poz. 810)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	nie jest to jednoznaczne: komisja egzaminacyjna powołana przez Prezesa Urzędu Patentowego RP (UPRP) przeprowadza egzamin kończący aplikację ekspercką i wydaje zaświadczenie o jej ukończeniu; zaś „oceny przebiegu asesury dokonuje kierownik komórki organizacyjnej, w której asesor jest zatrudniony, i przedstawia Prezesowi (...) wniosek o powołanie asesora na stanowisko eksperta, o odwołanie ze stanowiska asesora albo o przedłużenie okresu asesury na czas określony”

¹¹³ Badane akty prawne określają jedynie, że dokument stwierdzający posiadanie uprawnienia (a nie dokument potwierdzający uzyskanie kwalifikacji) jest drukiem ściślego zachowania.

¹¹⁴ Prezes GUM lub upoważniony przez niego organ administracji miar może, na podstawie umów cywilnoprawnych, organizować i prowadzić szkolenia w zakresie tachografów cyfrowych (art. 16 ust. 7 ustawy), jednak ukończenie takiego szkolenia nie jest warunkiem przystąpienia do egzaminu.

¹¹⁵ W związku z niejasnym określeniem, czy pozytywna ocena asesury wiąże się z wydaniem osobie zainteresowanej dokumentu potwierdzającego ten fakt, istnieje wątpliwość, czy ukończona asesura ekspercka Urzędu Patentowego RP jest kwalifikacją w rozumieniu ww. Zalecenia.

¹¹⁶ Ekspert jest rodzajem uprawnień i stanowiska w UPRP, na które powołuje Prezes UPRP pod warunkiem spełnienia określonych ww. ustawą wymagań kwalifikacyjnych. Ww. ustawa posługuje się określeniem: „Uzyskanie uprawnień eksperta wymaga...”. Można uzyskać je wyłącznie w ramach zatrudnienia w UPRP na podstawie umowy o pracę, w następującym trybie: osobie, która uzyskała zaświadczenie o pozytywnym odbyciu aplikacji eksperckiej w UPRP, powierza się obowiązki asesora w UPRP, asesorowi zaś powierza się wykonywanie czynności eksperta. art. 268 ust. 3 ww. ustawy stanowi, iż w przypadku pozytywnej oceny przebiegu asesury, asesor uzyskuje uprawnienia eksperta, § 14 ww. rozporządzenia określa zaś, że „oceny przebiegu asesury dokonuje kierownik komórki organizacyjnej, w której asesor jest zatrudniony, i przedstawia Prezesowi Urzędu Patentowego wniosek o powołanie asesora na stanowisko eksperta, o odwołanie ze stanowiska asesora albo o przedłużenie okresu asesury na czas określony”.

9	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	<p>w przypadku aplikacji: komisja egzaminacyjna powołana przez Prezesa UPRP w formie egzaminu kończącego aplikację; w zakresie oceny asesury: kierownik komórki organizacyjnej, w której asesor jest zatrudniony</p> <p>– § 14 ww. rozporządzenia określa, że dokonuje on oceny przebiegu asesury (po upływie dwóch lat od jej rozpoczęcia¹¹⁷) na podstawie akt oraz opinii opiekuna¹¹⁸ asesury i przedstawia Prezesowi Urzędu Patentowego wniosek o powołanie asesora na stanowisko eksperta, o odwołanie ze stanowiska asesora albo o przedłużenie okresu asesury na czas określony;</p> <p>art. 268 ust. 3 ww. ustawy mówi: „W przypadku pozytywnej oceny przebiegu asesury, asesor uzyskuje uprawnienia eksperta”</p>
	4	Rodzaj dokumentu	nie ma wskazanego formalnego dokumentu stwierdzającego osiągnięcie wymaganych efektów uczenia się po zakończeniu asesury
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	ww. ustawa i rozporządzenie nie odnoszą się do tej kwestii ¹¹⁹
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	ww. ustawa i rozporządzenie nie odnoszą się do tej kwestii
	8	Obowiązkowe opłaty	aplikacja ekspercka i asesura odbywają się na zasadzie nawiązania stosunku pracy między kandydatem na eksperta a Prezesem Urzędu Patentowego. Kandydat nie ponosi kosztów aplikacji i asesury
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>są określone w ww. rozporządzeniu i odnoszą się do egzaminu kończącego aplikację i oceny przebiegu asesury, m.in.:</p> <p>1) egzamin obejmuje sprawdzian wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych w zakresie potrzebnym do pracy na danym stanowisku i dotyczy w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – znajomości przepisów i umiejętności ich interpretacji, – umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy zdobytej podczas aplikacji oraz znajomości orzecznictwa, – znajomości ogólnych wytycznych Prezesa UPRP, – znajomości i umiejętności zastosowania w praktyce przyjętych klasyfikacji oraz istniejących katalogów i baz danych, – umiejętności praktycznego wykorzystania przy wykonywaniu zadań znajomości języków obcych w zakresie i stopniu określonym potrzebą spełnienia warunków niezbędnych do wykonywania zadań eksperta, z uwzględnieniem umów międzynarodowych, nie mniej jednak niż jednego języka obcego, – umiejętności prawidłowego stosowania norm procesowych oraz prawidłowego podejmowania decyzji merytorycznych, – umiejętności precyzyjnego i jasnego formułowania wypowiedzi pisemnych; <p>2) wykaz poszczególnych zadań do wykonania w celu sprawdzenia umiejętności aplikanta w samodzielnej pracy, jest zawarty w planie egzaminu, który opracowuje przewodniczący komisji egzaminacyjnej i akceptuje Prezes UPRP</p>

¹¹⁷ Prezes Urzędu Patentowego może odwołać asesora ze stanowiska, jeżeli po upływie 2 lat asesury nie zostanie on powołany na stanowisko eksperta. Odwołanie jest równoznaczne z wypowiedzeniem umowy o pracę.

¹¹⁸ Opiekun asesury wyznaczony spośród ekspertów przez kierownika komórki UPRP, w której jest zatrudniony asesor.

¹¹⁹ Po złożeniu egzaminu kończącego aplikację pracownikowi powierza się wykonywanie zadań w charakterze asesora przez okres nie krótszy niż 2 lata. Oceny przebiegu asesury po upływie dwóch lat dokonuje kierownik komórki organizacyjnej, w której asesor jest zatrudniony, i może przedstawić wniosek o przedłużenie okresu asesury na czas określony. Ww. ustawa i rozporządzenie nie precyzują kwestii okresu ważności aplikacji eksperckiej w sytuacji rozwiązania stosunku pracy z Urzędem Patentowym.

9	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	<p>wymagania dla kandydata na aplikanta eksperckiego:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyższe wykształcenie, 2) obywatelstwo polskie i korzystanie z pełni praw publicznych, 3) niekaralność za przestępstwo umyślne, 4) nieskazitelność charakteru, 5) stan zdrowia oraz predyspozycje pozwalające na powierzenie zadań eksperta, 6) posiadanie odpowiedniego do zakresu zadań poświadczenia bezpieczeństwa upoważniającego do dostępu do informacji niejawnych, wydane na podstawie ustawy z 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych, <p>ponadto wymagane jest odbycie służby przygotowawczej przewidzianej dla pracowników służby cywilnej;</p> <p>sprawdzenia spełniania powyższych wymagań dokonuje Prezes Urzędu Patentowego w momencie naboru na aplikację ekspercką</p>
	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie</p> <ul style="list-style-type: none"> – prezes Urzędu Patentowego RP organizuje nabór na aplikację ekspercką i przeprowadza postępowanie kwalifikacyjne, – opiekun aplikacji dokonuje oceny stopnia przygotowania aplikanta do samodzielnej pracy i przedkłada ją Prezesowi Urzędu Patentowego z wnioskiem o powołanie komisji egzaminacyjnej, – sprawdzian umiejętności praktycznych odbywa się na stanowisku pracy aplikanta, – aplikacja trwa 3 lata, z tym że w uzasadnionych przypadkach, na wniosek aplikanta eksperckiego, może być skrócona do 1 roku i 6 miesięcy

3.3. Gospodarka morską

Tabela 3. Opracowanie: Katarzyna Królik

DZIAŁ ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ: GOSPODARKA MORSKA			
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	EGZAMIN NA ŚWIADECTWO STARSZEGO MARYNARZA ¹²⁰
1	1	Podstawa prawna	1) ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz. 1368), 2) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2005 r. w sprawie programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych w zakresie kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 173, poz. 1445), 3) § 12 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 lutego 2005 r. w sprawie wyszkolenia i kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 47, poz. 445) ¹²¹
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Centralna Morska Komisja Egzaminacyjna podległa ministrowi właściwemu do spraw gospodarki morską ¹²²
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Centralna Morska Komisja Egzaminacyjna podległa ministrowi właściwemu do spraw gospodarki morską; egzamin ¹²³

¹²⁰ Kwalifikacje członków załóg statków morskich muszą odpowiadać wymaganiom określonym w:

- 1) Międzynarodowej konwencji o wymaganiach w zakresie wyszkolenia marynarzy, wydawania im świadectw oraz pełnienia wacht, 1978, sporządzonej w Londynie dnia 7 lipca 1978 r. (Dz. U. z 1984 r. Nr 39, poz. 201 i 202 oraz z 1999 r. Nr 30, poz. 286), zwanej dalej „Konwencją STCW”;
- 2) Konwencji SOLAS,
- 3) Konwencji (nr 69) Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej świadectwa kwalifikacyjnego kucharzy okrętowych, przyjętej w Seattle dnia 27 czerwca 1946 r. (Dz. U. z 1954 r. Nr 44, poz. 196 i 197),
- 4) Konwencji (nr 74) Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej świadectw kwalifikacyjnych starszych marynarzy, przyjętej w Seattle dnia 29 czerwca 1946 r. (Dz. U. z 1954 r. Nr 44, poz. 200 i 201),
- 5) przepisach ustawy.

Kwalifikacje uzyskane w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu, w zawodzie regulowanym związanym z bezpieczeństwem morskim, uznaje się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 kwietnia 2001 r. o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych (Dz. U. Nr 87, poz. 954, z 2002 r. Nr 71, poz. 655, z 2003 r. Nr 190, poz. 1864 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959).

¹²¹ Przedmiotowe rozporządzenie zostało wydane na podstawie art. 25 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 109, poz. 1156 z późn. zm.). Powyższy akt prawny został uchylony przez obecnie obowiązującą ustawę z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz. 1368). Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 11 i, 25 ust. 1, 3, 19 ust. 10 i 10a ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. z 2006 r. Nr 99, poz. 693 z późn. zm.), zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych odpowiednio na podstawie art. 58, 68 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz. 1368), nie dłużej jednak niż przez okres 18 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

¹²² W celu organizacji i przeprowadzania egzaminów kwalifikacyjnych, utworzona została Centralna Morska Komisja Egzaminacyjna, zwana „Komisją”, podległa ministrowi właściwemu do spraw gospodarki morską. Egzaminy mogą być przeprowadzone przez egzaminatorów wpisanych na listę egzaminatorów prowadzoną przez ministra właściwego do spraw gospodarki morską. Na listę wpisuje się osoby posiadające wiedzę w zakresie objętym Konwencją STCW (Międzynarodowa konwencja o wymaganiach w zakresie wyszkolenia marynarzy, wydawania im świadectw oraz pełnienia wacht) z określonego przedmiotu objętego egzaminem oraz doświadczenie w zakresie szkolenia. Na liście zamieszcza się imię i nazwisko egzaminatora oraz wykaz przedmiotów, do egzaminowania z których jest uprawniony. Egzaminy przeprowadza zespół egzaminacyjny, wskazywany przez przewodniczącego Komisji lub jego zastępcę. Członków zespołu egzaminacyjnego wskazuje się spośród osób umieszczonych na liście egzaminatorów. Skład zespołu egzaminacyjnego przeprowadzającego egzamin kwalifikacyjny wyznacza przewodniczący Komisji lub jego zastępca, biorąc pod uwagę rodzaj, miejsce i termin oraz tematykę przeprowadzanego egzaminu kwalifikacyjnego. Komisja jest obowiązana do stosowania systemów zarządzania jakością.

Informacje powyższe dotyczą wszystkich kwalifikacji zawodowych marynarzy zidentyfikowanych w dziale administracji rządowej: gospodarka morską.

¹²³ Egzaminy kwalifikacyjne przeprowadza się w sposób zapewniający prawidłowe oraz rzetelne sprawdzenie wiedzy, umiejętności i kompetencji, niezbędnych do zajmowania stanowisk na statkach morskich, w warunkach zapewniających zdającym samodzielną pracę. W zależności od wymagań egzaminacyjnych określonych w przepisach dotyczących programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych dla członków załóg statków morskich, w ramach egzaminów kwalifikacyjnych może być przeprowadzony egzamin:

- 1) teoretyczny – pisemny lub ustny, z tym że egzamin pisemny może być przeprowadzony w formie testu lub zadań problemowych, lub
- 2) praktyczny.

Zgodnie z § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morską z dnia 23 stycznia 2013 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania egzaminów kwalifikacyjnych oraz warunków wynagradzania członków zespołu egzaminacyjnego (Dz. U. poz. 115) – „w przypadku gdy szkolenie, o którym mowa w art. 64 ust. 1 pkt 3 ustawy, dla osób ubiegających się o uzyskanie dyplomu, prowadzone jest na podstawie programu rozszerzonego, określonego w przepisach dotyczących programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych dla członków załóg statków morskich, egzamin kwalifikacyjny na poziomie operacyjnym dzielony jest na części (egzaminy częściowe). Z kolei zgodnie z ust. 2, egzaminy częściowe przeprowadzane są w trakcie szkolenia odbywanego przez osobę ubiegającą się o uzyskanie dyplomu” (przepis wszedł w życie 1 lipca 2013 r.).

W przypadku negatywnego wyniku egzaminu kwalifikacyjnego, w tym teoretycznego lub praktycznego, zdający może ponownie przystąpić do odpowiedniego egzaminu nie wcześniej niż miesiąc od dnia ogłoszenia wyniku. Termin powyższy nie dotyczy egzaminów częściowych.

1	4	Rodzaj dokumentu	1) zaświadczenie o zdanym egzaminie ¹²⁴ , 2) po zdaniu egzaminu i spełnieniu wymagań określonych w ww. ustawie Dyrektor Urzędu Morskiego wydaje świadectwo starszego marynarza ¹²⁵
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	zaświadczenie o zdaniu odpowiedniego egzaminu jest ważne przez czas w nim określony ¹²⁶
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	Dyrektor Urzędu Morskiego prowadzi ewidencję wydanych dokumentów ¹²⁷
	8	Obowiązkowe opłaty	za przeprowadzenie egzaminu ¹²⁸ , za wystawienie świadectwa
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2005 r. w sprawie programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych w zakresie kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 173, poz. 1445) ¹²⁹

¹²⁴ Osoba, która zdała egzamin kwalifikacyjny, otrzymuje zaświadczenie o zdanym egzaminie kwalifikacyjnym – § 16 ust. 1 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 23 stycznia 2013 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania egzaminów kwalifikacyjnych oraz warunków wynagradzania członków zespołu egzaminacyjnego (Dz. U. poz. 115).

¹²⁵ Dyplomy i świadectwa w żegludze międzynarodowej stwierdzają kwalifikacje zawodowe uprawniające do zajmowania stanowisk na poszczególnych poziomach odpowiedzialności. Rozróżnia się następujące poziomy odpowiedzialności: pomocniczy, operacyjny i zarządzania. Dyplomy i świadectwa wydaje Dyrektor Urzędu Morskiego po złożeniu przez ubiegających się o uzyskanie tych dokumentów: zaświadczenia o zdaniu odpowiedniego egzaminu, zaświadczeń o odbyciu szkoleń i praktyk pływania, jeżeli są wymagane, świadectwa przeszkolenia. Dokumenty, o których mowa wyżej, są ważne przez czas w nich określony. Dokumenty kwalifikacyjne wydaje się w języku polskim i angielskim. W sprawach wydawania dokumentów kwalifikacyjnych stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Wzory dyplomów i świadectw określone są w Załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 lutego 2005 r. w sprawie wyszkolenia i kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 47, poz. 445). Dyrektor Urzędu Morskiego, w drodze decyzji, odmawia wydania dokumentów, o których mowa w ww. rozporządzeniu, jeżeli osoba ubiegająca się o wydanie dokumentu nie spełnia warunków koniecznych do uzyskania danego dokumentu.

Świadectwo starszego marynarza wystawia się na podstawie Konwencji ILO nr 74 dotyczącej świadectw kwalifikacyjnych starszych marynarzy, przyjętej w Seattle dnia 29 czerwca 1946 r. (Dz. U. z 1954 r. Nr 44, poz. 200). Dyrektor Urzędu Morskiego w wydanym świadectwie zaświadcza, że osoba, której wydano dokument, posiada odpowiednie kwalifikacje do wykonywania obowiązków starszego marynarza zgodnie z wymaganiami art. 2 ww. Konwencji.

¹²⁶ W analizowanych aktach nie zidentyfikowano, na jakiej podstawie i według jakich kryteriów ustalany jest okres ważności zaświadczenia. Zgodnie z art. 71 ust. 2 ww. ustawy „dokumenty, o których mowa w ust. 1 (zaświadczenia), są ważne przez czas w nich określony”.

¹²⁷ Dyrektorzy urzędów morskich prowadzą ewidencje wydanych dokumentów kwalifikacyjnych. Ewidencję dokumentów kwalifikacyjnych prowadzi się w postaci akt ewidencyjnych i w systemie informatycznym.

¹²⁸ Za przeprowadzenie egzaminów na kwalifikacje zawodowe marynarzy pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku do ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz. 1368).

Za wystawienie dokumentów pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku do ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz. 1368).

Opłaty stanowią dochód budżetu państwa. Wymagane opłaty wyrażane są w jednostkach taryfowych (j.t.). Wartość złotowa jednostki taryfowej (j.t.) – stanowi równowartość 0,2 SDR – Specjalnych Praw Ciągnięcia liczona według średniego kursu walutowego z poprzedniego tygodnia podanego w tabelach kursowych Narodowego Banku Polskiego.

¹²⁹ Szkolenia i przeszkolenia, o których mowa w art. 64 ust. 1 pkt 3 oraz w art. 65 ust. 1 ww. ustawy o bezpieczeństwie morskim, prowadzone są przez morskie jednostki edukacyjne.

Morskimi jednostkami edukacyjnymi są:

- 1) uczelnie morskie w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.),
- 2) uczelnie inne niż wymienione w pkt 1, wydziały lub struktury międzywydziałowe uczelni,
- 3) szkoły ponadgimnazjalne, placówki kształcenia praktycznego, dokształcania i doskonalenia zawodowego, umożliwiające uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych, w tym ośrodki prowadzące działalność szkoleniową w państwach członkowskich Unii Europejskiej lub państwach trzecich – uznane, w drodze decyzji, przez ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej.

Morską jednostkę edukacyjną uznaje się, jeżeli jej programy szkoleń, baza szkoleniowa oraz kwalifikacje kadry odpowiadają wymaganiom określonym w Konwencji STCW, a także jeżeli posiada ważny certyfikat systemu zarządzania jakością.

Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej sprawuje nadzór nad dokonywaniem należytej oceny systemu szkolenia, egzaminowania i wydania dokumentów marynarzom, przeprowadzanej zgodnie z postanowieniami Konwencji STCW, dokonując audytów dotyczących:

- 1) uznania,
- 2) zmiany zakresu uznania,
- 3) potwierdzenia uznania,
- 4) odnowienia ważności uznania.

Jeżeli w wyniku przeprowadzonego audytu zostały stwierdzone nieprawidłowości, minister właściwy do spraw gospodarki morskiej może, w drodze decyzji, zawiesić albo cofnąć uznanie morskim jednostkom edukacyjnym oraz ośrodkom w zależności od rodzaju stwierdzonych nieprawidłowości.

Osoba, która nie ukończyła szkolenia w uznanym ośrodku szkoleniowym, zalicza przedmioty przed komisją egzaminacyjną. Osoba po ukończeniu szkolenia powinna posiadać wiedzę teoretyczną i praktyczną, określoną w programie szkolenia i wymaganiach egzaminacyjnych na poziomie pomocniczym w dziale pokładowym na świadectwo starszego marynarza.

1	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	36-miesięczna praktyka pływania ¹³⁰ na morskich statkach handlowych w dziale pokładowym albo świadectwo marynarza wachtowego oraz dodatkowa 24-miesięczna praktyka pływania na morskich statkach handlowych w dziale pokładowym
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak 1) zdanie egzaminu na świadectwo starszego marynarza nie jest równoznaczne z uprawnieniem do zajmowania tego stanowiska; 2) osoba, która zdała egzamin na świadectwo starszego marynarza, w celu uzyskania ww. świadectwa powinna ponadto spełnić warunki określone w ustawie, czyli: a) mieć ukończone 18 lat, b) posiadać ważne świadectwo zdrowia, wydane przez uprawnionego lekarza, c) posiadać świadectwo ratownika; 3) w indywidualnych, szczególnie uzasadnionych przypadkach, Dyrektor Urzędu Morskiego może wyrazić zgodę na uzyskanie określonego dyplomu lub świadectwa kwalifikacji przez osobę, której specjalność wyuczona lub rodzaj praktyki pływania w danej specjalności nie odpowiadają ściśle określonym w rozporządzeniu wymaganiom do uzyskania tego dyplomu lub świadectwa, jeżeli okres posiadanej praktyki pływania jest nie krótszy od wymaganego ¹³¹ ; 4) potwierdzeniem posiadania kwalifikacji uprawniających do zajmowania stanowiska na statku o polskiej przynależności jest potwierdzenie uznania zagranicznego dyplomu lub świadectwa, wydane przez Dyrektora Urzędu Morskiego ¹³² ; 5) świadectwo starszego marynarza uprawnia do zajmowania stanowisk: a) starszego marynarza na każdym statku, b) kierownika (na warunkach określonych w § 13 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 lutego 2005 r. w sprawie wyszkolenia i kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 47, poz. 445); 6) jeżeli członek załogi statku lub pilot posiadający dokument kwalifikacyjny swoim działaniem lub zaniechaniem spowodował lub przyczynił się do powstania zagrożenia dla bezpieczeństwa statku, osób na nim przebywających lub środowiska morskiego, wobec którego nie jest prowadzone postępowanie przed izbą morską, organ, który wydał dokument kwalifikacyjny, może zawiesić określone w nim uprawnienia, mając na uwadze stopień spowodowanego zagrożenia
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	EGZAMIN NA ŚWIADECTWO KUCHARZA OKRĘTOWEGO
2	1	Podstawa prawna	1) ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz. 1368), 2) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2005 r. w sprawie programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych w zakresie kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 173, poz. 1445), 3) § 22 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 lutego 2005 r. w sprawie wyszkolenia i kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 47, poz. 445)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Centralna Morska Komisja Egzaminacyjna podległa ministrowi właściwemu do spraw gospodarki morskiej

¹³⁰ Dowodem odbycia wymaganej praktyki pływania jest wpis w książeczce żeglarskiej. Dla osób nieposiadających książeczki żeglarskiej dowodem odbycia praktyki pływania jest zaświadczenie wydane przez kapitana statku. Wzór zaświadczenia określa Załącznik nr 8 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 lutego 2005 r. w sprawie wyszkolenia i kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 47, poz. 445). W uzasadnionych przypadkach Dyrektor Urzędu Morskiego może żądać dodatkowego potwierdzenia wpisu dokonanego do książeczki żeglarskiej lub zaświadczenia. W takim przypadku sporządza się protokół, którego kopię doręcza się zainteresowanemu.

¹³¹ Powyższe uprawnienie nie przysługuje przy ubieganiu się o dyplomy kapitana żegluga wielkiej i starszego oficera mechanika na statkach o mocy maszyn głównych 3000 kW i powyżej.

¹³² Potwierdzenie uznania wydaje się w przypadku dyplomu lub świadectwa wydanego przez właściwy organ państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa trzeciego, które zostało uznane przez Komisję Europejską w zakresie szkolenia marynarzy i wydawania im dokumentów kwalifikacyjnych oraz z którym minister właściwy do spraw gospodarki morskiej zawarł porozumienie dotyczące uznawania dyplomów i świadectw wydanych przez to państwo. Porozumienie, o którym mowa wyżej, może być zawarte z państwem trzecim, które zobowiąże się do informowania o każdej zmianie przepisów krajowych, dotyczących szkolenia marynarzy i wydawania dokumentów. W uzasadnionych przypadkach, osoby posiadające dokumenty kwalifikacyjne wydane przez właściwy organ państwa trzeciego uznanego przez Komisję Europejską, z którym nie zawarto porozumienia, mogą uzyskać potwierdzenie uznania dyplomu lub świadectwa na okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej może przedłożyć Komisji Europejskiej uzasadniony wniosek o uznanie państwa trzeciego innego niż dotychczas uznane.

2	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Centralna Morska Komisja Egzaminacyjna podlega ministrowi właściwemu do spraw gospodarki morskiej; egzamin ¹³³
	4	Rodzaj dokumentu	1) zaświadczenie o zdanym egzaminie ¹³⁴ , 2) po zdaniu egzaminu i spełnieniu wymagań określonych w ww. ustawie Dyrektor Urzędu Morskiego wydaje świadectwo kucharza okrętowego
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	zaświadczenie o zdaniu odpowiedniego egzaminu jest ważne przez czas w nim określony ¹³⁵
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	Dyrektor Urzędu Morskiego prowadzi ewidencję wydanych dokumentów ¹³⁶
	8	Obowiązkowe opłaty	za przeprowadzenie egzaminu ¹³⁷ , za wystawienie dokumentu
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2005 r. w sprawie programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych w zakresie kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 173, poz. 1445)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	1) wykształcenie zasadnicze zawodowe w zawodzie kucharza lub średnie wykształcenie gastronomiczne, 12-miesięczna praktyka pływania na statkach morskich w charakterze pomocnika kucharza, 2) dyplom mistrza kucharskiego oraz 3-miesięczna praktyka pływania na statkach morskich w charakterze pomocnika kucharza albo 3) 24-miesięczna praktyka pływania na statkach morskich w charakterze pomocnika kucharza
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak 1) zdanie egzaminu na świadectwo kucharza okrętowego nie jest równoznaczne z uzyskaniem uprawnienia do zajmowania tego stanowiska; 2) osoba, która zdała egzamin na świadectwo kucharza okrętowego, w celu uzyskania ww. świadectwa powinna ponadto spełnić warunki określone w ustawie, czyli: a) mieć ukończone 18 lat, b) posiadać ważne świadectwo zdrowia, wydane przez uprawnionego lekarza; 3) w indywidualnych, szczególnie uzasadnionych przypadkach, Dyrektor Urzędu Morskiego może wyrazić zgodę na uzyskanie określonego dyplomu lub świadectwa kwalifikacji przez osobę, której specjalność wyuczona lub rodzaj praktyki pływania w danej specjalności nie odpowiadają ściśle określonym w rozporządzeniu wymaganiom do uzyskania tego dyplomu lub świadectwa, jeżeli okres posiadanej praktyki pływania jest nie krótszy od wymaganego; 4) świadectwo kucharza okrętowego upoważnia do zajmowania stanowiska kucharza okrętowego

¹³³ W zależności od wymagań egzaminacyjnych określonych w przepisach dotyczących programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych dla członków załóg statków morskich, w ramach egzaminów kwalifikacyjnych może być przeprowadzony egzamin:

1) teoretyczny – pisemny lub ustny, z tym że egzamin pisemny może być przeprowadzony w formie testu lub zadań problemowych, lub
2) praktyczny.

¹³⁴ Osoba, która zdała egzamin kwalifikacyjny, otrzymuje zaświadczenie o zdanym egzaminie kwalifikacyjnym – § 16 ust. 1 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 23 stycznia 2013 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania egzaminów kwalifikacyjnych oraz warunków wynagradzania członków zespołu egzaminacyjnego (Dz. U. poz. 115).

¹³⁵ W analizowanych aktach nie zidentyfikowano, na jakiej podstawie i według jakich kryteriów ustalany jest okres ważności zaświadczenia. Zgodnie z art. 71 ust. 2 ww. ustawy „dokumenty, o których mowa w ust. 1 (zaświadczenia), są ważne przez czas w nich określony”.

¹³⁶ Dyrektorzy Urzędów Morskich prowadzą ewidencje wydanych dokumentów kwalifikacyjnych. Ewidencję dokumentów kwalifikacyjnych prowadzi się w postaci akt ewidencyjnych i w systemie informatycznym.

¹³⁷ Za przeprowadzenie egzaminów na kwalifikacje zawodowe marynarzy pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku do ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz. 1368). Za wystawienie dokumentów pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku do ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz. 1368). Opłaty stanowią dochód budżetu państwa. Wymagane opłaty wyrażane są w jednostkach taryfowych (j.t.). Wartość złotowa jednostki taryfowej (j.t.) – stanowi równowartość 0,2 SDR – Specjalnych Praw Ciągnięcia liczona według średniego kursu walutowego z poprzedniego tygodnia podanego w tabelach kursowych Narodowego Banku Polskiego.

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	EGZAMIN NA DYPLOM KAPITANA ŻEGLUGI WIELKIEJ NA STATKACH O POJEMNOŚCI BRUTTO 3000 I POWYŻEJ
3	1	Podstawa prawna	1) art. 68 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz. 1368), 2) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2005 r. w sprawie programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych w zakresie kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 173, poz. 1445), 3) § 30 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 lutego 2005 r. w sprawie wyszkolenia i kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 47, poz. 445)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Centralna Morska Komisja Egzaminacyjna podległa ministrowi właściwemu do spraw gospodarki morskiej
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Centralna Morska Komisja Egzaminacyjna podległa ministrowi właściwemu do spraw gospodarki morskiej; egzamin ¹³⁸
	4	Rodzaj dokumentu	1) zaświadczenie o zdanim egzaminie ¹³⁹ , 2) po zdaniu egzaminu i spełnieniu wymagań określonych w ww. ustawie Dyrektor Urzędu Morskiego wydaje dyplom kapitana żeglugi wielkiej na statkach o pojemności brutto 3000 i powyżej
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	w odniesieniu do zaświadczenia ¹⁴⁰ – zaświadczenie o zdaniu odpowiedniego egzaminu jest ważne przez czas w nim określony, w odniesieniu do dyplomu – 5 lat ¹⁴¹
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	Dyrektor Urzędu Morskiego prowadzi ewidencję wydanych dokumentów ¹⁴²
	8	Obowiązkowe opłaty	za przeprowadzenie egzaminu ¹⁴³ , za wystawienie dokumentu

¹³⁸ W zależności od wymagań egzaminacyjnych określonych w przepisach dotyczących programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych dla członków załóg statków morskich, w ramach egzaminów kwalifikacyjnych może być przeprowadzony egzamin:

- 1) teoretyczny – pisemny lub ustny, z tym że egzamin pisemny może być przeprowadzony w formie testu lub zadań problemowych, lub
- 2) praktyczny.

¹³⁹ Osoba, która zdała egzamin kwalifikacyjny, otrzymuje zaświadczenie o zdanim egzaminie kwalifikacyjnym – § 16 ust. 1 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 23 stycznia 2013 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania egzaminów kwalifikacyjnych oraz warunków wynagradzania członków zespołu egzaminacyjnego (Dz. U. poz. 115).

¹⁴⁰ W analizowanych aktach nie zidentyfikowano, na jakiej podstawie i według jakich kryteriów ustalany jest okres ważności zaświadczenia. Zgodnie z art. 71 ust. 2 ww. ustawy „dokumenty, o których mowa w ust. 1 (zaświadczenia), są ważne przez czas w nich określony”.

¹⁴¹ Dyplomy oficerskie zachowują ważność przez okres 5 lat i podlegają odnowieniu na zasadach określonych w § 75 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 lutego 2005 r. w sprawie wyszkolenia i kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 47, poz. 445). Termin ważności, o którym mowa wyżej, nie dotyczy dyplomów:

- 1) szypra klasy 1 i 2 rybołówstwa morskiego,
- 2) szypra 1 i 2 klasy żeglugi krajowej.

Warunkiem odnowienia dyplomu oficerskiego jest odbycie co najmniej 12-miesięcznej praktyki pływania w okresie ostatnich 5 lat na stanowisku oficerskim w swojej specjalności na statkach morskich określonych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 4 lutego 2005 r. w sprawie wyszkolenia i kwalifikacji zawodowych marynarzy. W razie niespełnienia ww. wymagań dopuszcza się możliwość odnowienia dyplomu poprzez:

- 1) odbycie w ostatnich sześciu miesiącach ważności dyplomu co najmniej trzymiesięcznej praktyki pływania w charakterze co najmniej oficera dodatkowego w swojej specjalności lub na stanowisku o stopień niższym od stanowiska, do którego zajmowania uprawnia posiadany ważny dyplom, albo
- 2) zastosowanie zamiany praktyki pływania w wymiarze jeden miesiąc praktyki za dwa miesiące pracy:
 - a) w pilotażu morskim lub
 - b) w stoczniach na statkach morskich w dziale mechanicznym podczas prób na uwięzi, albo
- 3) złożenie egzaminu na odnowienie dyplomu.

¹⁴² Dyrektorzy Urzędów Morskich prowadzą ewidencję wydanych dokumentów kwalifikacyjnych. Ewidencję dokumentów kwalifikacyjnych prowadzi się w postaci akt ewidencyjnych i w systemie informatycznym.

¹⁴³ Za przeprowadzenie egzaminów na kwalifikacje zawodowe marynarzy pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku do ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz. 1368).

Za wystawienie dokumentów pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku do ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz. 1368). Opłaty stanowią dochód budżetu państwa. Wymagane opłaty wyrażane są w jednostkach taryfowych (j.t.). Wartość złotowa jednostki taryfowej (j.t.) – stanowi równowartość 0,2 SDR – Specjalnych Praw Ciągnięcia liczona według średniego kursu walutowego z poprzedniego tygodnia podanego w tabelach kursowych Narodowego Banku Polskiego.

3	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określone są w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2005 r. w sprawie programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych w zakresie kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 173, poz.1445)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	1) ukończenie szkolenia w ośrodku szkoleniowym, 2) posiadanie dyplomu starszego oficera na statkach o pojemności brutto 3000 i powyżej, dodatkowa 12-miesięczna praktyka pływania na stanowisku starszego oficera na morskich statkach handlowych o pojemności brutto 3000 i powyżej w żegludze międzynarodowej albo 3) posiadanie dyplomu kapitana na statkach o pojemności brutto od 500 do 3000, dodatkowa 6-miesięczna praktyka pływania na stanowisku starszego oficera na morskich statkach handlowych o pojemności brutto 3000 i powyżej lub na stanowisku kapitana na statkach morskich o pojemności brutto od 500 do 3000 w żegludze międzynarodowej
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak 1) zdanie egzaminu na dyplom kapitana żeglugi wielkiej na statkach o pojemności brutto 3000 i powyżej nie jest równoznaczne z uzyskaniem uprawnienia do zajmowania tego stanowiska; 2) osoba, która zdała egzamin na dyplom kapitana żeglugi wielkiej na statkach o pojemności brutto 3000 i powyżej, w celu uzyskania ww. dyplomu powinna ponadto spełnić warunki określone w ustawie, czyli: a) mieć ukończone 18 lat, b) posiadać ważne świadectwo zdrowia, wydane przez uprawnionego lekarza; 3) dyplom kapitana żeglugi wielkiej na statkach o pojemności brutto 3000 i powyżej upoważnia do zajmowania stanowiska kapitana na każdym statku; 4) jeżeli członek załogi statku lub pilot posiadający dokument kwalifikacyjny swoim działaniem lub zaniechaniem spowodował lub przyczynił się do powstania zagrożenia dla bezpieczeństwa statku, osób na nim przebywających lub środowiska morskiego, wobec którego nie jest prowadzone postępowanie przed izbą morską, organ, który wydał dokument kwalifikacyjny, może zawiesić określone w nim uprawnienia, mając na uwadze stopień spowodowanego zagrożenia
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	EGZAMIN NA DYPLOM SZYPRA 1 KLASY ŻEGLUGI KRAJOWEJ
4	1	Podstawa prawna	1) ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz. 1368), 2) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2005 r. w sprawie programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych w zakresie kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 173, poz. 1445), 3) § 38 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 lutego 2005 r. w sprawie wyszkolenia i kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 47, poz. 445)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Centralna Morska Komisja Egzaminacyjna podległa ministrowi właściwemu do spraw gospodarki morskiej
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Centralna Morska Komisja Egzaminacyjna podległa ministrowi właściwemu do spraw gospodarki morskiej; egzamin ¹⁴⁴
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie o zdanym egzaminie ¹⁴⁵

¹⁴⁴ W zależności od wymagań egzaminacyjnych określonych w przepisach dotyczących programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych dla członków załóg statków morskich, w ramach egzaminów kwalifikacyjnych może być przeprowadzony egzamin:

1) teoretyczny – pisemny lub ustny, z tym że egzamin pisemny może być przeprowadzony w formie testu lub zadań problemowych, lub
2) praktyczny.

¹⁴⁵ Osoba, która zdała egzamin kwalifikacyjny, otrzymuje zaświadczenie o zdanym egzaminie kwalifikacyjnym – § 16 ust. 1 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 23 stycznia 2013 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania egzaminów kwalifikacyjnych oraz warunków wynagradzania członków zespołu egzaminacyjnego (Dz. U. poz. 115).

4	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	zaświadczenie o zdaniu odpowiedniego egzaminu jest ważne przez czas w nim określony ¹⁴⁶
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	Dyrektor Urzędu Morskiego prowadzi ewidencję wydanych dokumentów ¹⁴⁷
	8	Obowiązkowe opłaty	za przeprowadzenie egzaminu ¹⁴⁸ , za wystawienie dokumentu
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2005 r. w sprawie programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych w zakresie kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 173, poz.1445) ¹⁴⁹
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	do uzyskania dyplomu szypra 1 klasy żeglugi krajowej wymagane jest posiadanie: 1) dyplomu szypra 2 klasy, świadectwa ochrony przeciwpożarowej stopnia wyższego, dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficerskim na statkach morskich o pojemności brutto powyżej 100 lub 2) 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku kapitana na statkach morskich o pojemności brutto powyżej 100 oraz ukończenie szkolenia w ośrodku szkoleniowym
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak 1) zdanie egzaminu na dyplom szypra 1 klasy żeglugi krajowej nie jest równoznaczne z uzyskaniem uprawnienia do zajmowania tego stanowiska; 2) osoba, która zdała egzamin na dyplom szypra 1 klasy żeglugi krajowej, w celu uzyskania ww. dyplomu powinna ponadto spełniać warunki określone w ustawie, czyli powinna: a) mieć ukończone 18 lat, b) posiadać ważne świadectwo zdrowia, wydane przez uprawnionego lekarza; 3) w indywidualnych, szczególnie uzasadnionych przypadkach, Dyrektor Urzędu Morskiego może wyrazić zgodę na uzyskanie określonego dyplomu lub świadectwa kwalifikacji przez osobę, której specjalność wyuczona lub rodzaj praktyki pływania w danej specjalności nie odpowiadają ściśle określonym w rozporządzeniu wymaganiom do uzyskania tego dyplomu lub świadectwa, jeżeli okres posiadanej praktyki pływania jest nie krótszy od wymaganego; 4) praktykę pływania nabytą na statkach morskich bez własnego napędu zalicza się do praktyki wymaganej do uzyskania dyplomów szypra 1 klasy w wymiarze: 2 miesiące tej praktyki liczone jako 1 miesiąc praktyki wymaganej, w ilości nie większej niż 1/3 wymiaru wymaganej praktyki; 5) dyplom szypra 1 klasy żeglugi krajowej upoważnia do zajmowania stanowiska kapitana na każdym statku w żegludze krajowej, w tym na statku pasażerskim o pojemności brutto poniżej 1500, pod warunkiem odbycia 6-miesięcznej praktyki pływania na statkach pasażerskich w charakterze dublera na stanowisku kapitana albo 12-miesięcznej praktyki pływania jako oficer wachtowy na statkach pasażerskich, na których oficer wachtowy pełni wachtę na mostku

¹⁴⁶ W analizowanych aktach nie zidentyfikowano, na jakiej podstawie i według jakich kryteriów ustalany jest okres ważności zaświadczenia. Zgodnie z art. 71 ust. 2 ww. ustawy „dokumenty, o których mowa w ust. 1 (zaświadczenia), są ważne przez czas w nich określony”.

¹⁴⁷ Dyrektorzy Urzędów Morskich prowadzą ewidencje wydanych dokumentów kwalifikacyjnych. Ewidencję dokumentów kwalifikacyjnych prowadzi się w postaci akt ewidencyjnych i w systemie informatycznym.

¹⁴⁸ Za przeprowadzenie egzaminów na kwalifikacje zawodowe marynarzy pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku do ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz 1368).

Za wystawienie dokumentów pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku do ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz. 1368).

Opłaty stanowią dochód budżetu państwa. Wymagane opłaty wyrażane są w jednostkach taryfowych (j.t.). Wartość złotowa jednostki taryfowej (j.t.) – stanowi równowartość 0,2 SDR – Specjalnych Praw Ciągnięcia liczona według średniego kursu walutowego z poprzedniego tygodnia podanego w tabelach kursowych Narodowego Banku Polskiego.

¹⁴⁹ Osoba po ukończeniu szkolenia powinna posiadać wiedzę teoretyczną i praktyczną, określoną w programie szkolenia i wymaganiach egzaminacyjnych na dyplom szypra 1 klasy żeglugi krajowej.

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	EGZAMIN NA DYPLOM OFICERA ELEKTROAUTOMATYKA OKRĘTOWEGO
5	1	Podstawa prawna	1) ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz. 1368), 2) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2005 r. w sprawie programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych w zakresie kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 173, poz. 1445), 3) § 52 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 lutego 2005 r. w sprawie wyszkolenia i kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 47, poz. 445)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Centralna Morska Komisja Egzaminacyjna podległa ministrowi właściwemu do spraw gospodarki morskiej
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Centralna Morska Komisja Egzaminacyjna podległa ministrowi właściwemu do spraw gospodarki morskiej; egzamin ¹⁵⁰
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie o zdanim egzaminie ¹⁵¹
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	w odniesieniu do zaświadczenia – zaświadczenie o zdaniu odpowiedniego egzaminu jest ważne przez czas w nim określony ¹⁵² w odniesieniu do dyplomu – 5 lat ¹⁵³
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	Dyrektor Urzędu Morskiego prowadzi ewidencję wydanych dokumentów ¹⁵⁴
	8	Obowiązkowe opłaty	za przeprowadzenie egzaminu ¹⁵⁵ , za wystawienie dokumentu
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2005 r. w sprawie programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych w zakresie kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 173, poz.1445)

¹⁵⁰ W zależności od wymagań egzaminacyjnych określonych w przepisach dotyczących programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych dla członków załóg statków morskich, w ramach egzaminów kwalifikacyjnych może być przeprowadzony egzamin:

- 1) teoretyczny – pisemny lub ustny, z tym że egzamin pisemny może być przeprowadzony w formie testu lub zadań problemowych, lub
- 2) praktyczny.

¹⁵¹ Osoba, która zdała egzamin kwalifikacyjny, otrzymuje zaświadczenie o zdanim egzaminie kwalifikacyjnym – § 16 ust. 1 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 23 stycznia 2013 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania egzaminów kwalifikacyjnych oraz warunków wynagradzania członków zespołu egzaminacyjnego (Dz. U. poz. 115).

¹⁵² W analizowanych aktach nie zidentyfikowano, na jakiej podstawie i według jakich kryteriów ustalany jest okres ważności zaświadczenia. Zgodnie z art. 71 ust. 2 ww. ustawy „dokumenty, o których mowa w ust. 1 (zaświadczenia), są ważne przez czas w nich określony”.

¹⁵³ Dyplomy oficerskie zachowują ważność przez okres 5 lat i podlegają odnowieniu na zasadach określonych w § 75 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 lutego 2005 r. w sprawie wyszkolenia i kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 47, poz. 445). Termin ważności, o którym mowa wyżej, nie dotyczy dyplomów:

- 1) szypa klasy 1 i 2 rybołówstwa morskiego,
- 2) szypa 1 i 2 klasy żeglugi krajowej.

Warunkiem odnowienia dyplomu oficerskiego jest odbycie co najmniej 12-miesięcznej praktyki pływania w okresie ostatnich 5 lat na stanowisku oficerskim w swojej specjalności na statkach morskich określonych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 4 lutego 2005 r. w sprawie wyszkolenia i kwalifikacji zawodowych marynarzy. W razie niespełnienia ww. wymagań dopuszcza się możliwość odnowienia dyplomu poprzez:

- 1) odbycie w ostatnich sześciu miesiącach ważności dyplomu co najmniej trzymiesięcznej praktyki pływania w charakterze co najmniej oficera dodatkowego w swojej specjalności lub na stanowisku o stopień niższym od stanowiska, do którego zajmowania uprawnia posiadany ważny dyplom, albo
- 2) zastosowanie zamiany praktyki pływania w wymiarze jeden miesiąc praktyki za dwa miesiące pracy:
 - a) w pilotażu morskim lub
 - b) w stoczniach na statkach morskich w dziale mechanicznym podczas prób na uwięzi, albo
- 3) złożenie egzaminu na odnowienie dyplomu.

¹⁵⁴ Dyrektorzy Urzędów Morskich prowadzą ewidencje wydanych dokumentów kwalifikacyjnych. Ewidencję dokumentów kwalifikacyjnych prowadzi się w postaci akt ewidencyjnych i w systemie informatycznym.

¹⁵⁵ Za przeprowadzenie egzaminów na kwalifikacje zawodowe marynarzy pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku do ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz 1368).

Za wystawienie dokumentów pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku do ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz. 1368).

Opłaty stanowią dochód budżetu państwa. Wymagane opłaty wyrażane są w jednostkach taryfowych (j.t.). Wartość złotowa jednostki taryfowej (j.t.) – stanowi równowartość 0,2 SDR – Specjalnych Praw Ciągnięcia liczona według średniego kursu walutowego z poprzedniego tygodnia podanego w tabelach kursowych Narodowego Banku Polskiego.

	10	<p>Inne warunki nadania kwalifikacji</p>	<p>do uzyskania dyplomu oficera elektroautomatyka okrętowego wymagane jest posiadanie świadectw ratownika, ochrony przeciwpożarowej stopnia wyższego i pierwszej pomocy medycznej oraz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ukończenie uczelni morskiej na kierunku elektrotechnika w specjalności elektroautomatyka okrętowa oraz posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na statkach morskich w dziale maszynowym albo 2) ukończenie uczelni technicznej na kierunku elektrotechnicznym, elektronicznym lub telekomunikacyjnym oraz posiadanie 18-miesięcznej praktyki pływania na statkach morskich w dziale maszynowym, albo 3) posiadanie wykształcenia średniego zawodowego w zakresie elektrycznym lub elektronicznym oraz 24-miesięcznej praktyki pływania na statkach morskich w dziale maszynowym, albo 4) posiadanie 30-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi w dziale maszynowym na statkach morskich. <p>Przy spełnieniu warunków określonych w pkt 2–4 wymagane jest dodatkowo ukończenie szkolenia w ośrodku szkoleniowym i złożenie egzaminu na ten dyplom.</p>
5	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>tak</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zdanie egzaminu na dyplom oficera elektroautomatyka okrętowego nie jest równoznaczne z uzyskaniem uprawnienia do zajmowania tego stanowiska; 2) osoba, która zdała egzamin na dyplom oficera elektroautomatyka okrętowego, w celu uzyskania ww. dyplomu powinna ponadto spełnić warunki określone w ustawie, czyli powinna: <ol style="list-style-type: none"> a) mieć ukończone 18 lat, b) posiadać ważne świadectwo zdrowia, wydane przez uprawnionego lekarza; 3) przy ubieganiu się o dyplom oficera elektroautomatyka okrętowego trzecia część praktyki pływania określonej w ust. 1 może być zastąpiona udokumentowaną praktyką przy budowie lub remontach okrętowych urządzeń elektrycznych w warsztatach lub stoczniach; 4) w indywidualnych, szczególnie uzasadnionych przypadkach, Dyrektor Urzędu Morskiego może wyrazić zgodę na uzyskanie określonego dyplomu lub świadectwa kwalifikacji przez osobę, której specjalność wyuczona lub rodzaj praktyki pływania w danej specjalności nie odpowiadają ściśle określonym w rozporządzeniu wymaganiom do uzyskania tego dyplomu lub świadectwa, jeżeli okres posiadanej praktyki pływania jest nie krótszy od wymaganego; 5) dyplom oficera elektroautomatyka okrętowego upoważnia do zajmowania stanowiska oficera elektryka – na każdym statku; 6) jeżeli członek załogi statku lub pilot posiadający dokument kwalifikacyjny, swoim działaniem lub zaniechaniem spowodował lub przyczynił się do powstania zagrożenia dla bezpieczeństwa statku, osób na nim przebywających lub środowiska morskiego, wobec którego nie jest prowadzone postępowanie przed izbą morską, organ, który wydał dokument kwalifikacyjny, może zawiesić określone w nim uprawnienia, mając na uwadze stopień spowodowanego zagrożenia

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	EGZAMIN NA DYPLOM SZYPIRA 1 KLASY RYBOŁÓWSTWA MORSKIEGO
6	1	Podstawa prawna	1) ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz. 1368), 2) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2005 r. w sprawie programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych w zakresie kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 173, poz. 1445), 3) § 58 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 lutego 2005 r. w sprawie wyszkolenia i kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 47, poz. 445)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Centralna Morska Komisja Egzaminacyjna podległa ministrowi właściwemu do spraw gospodarki morskiej
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Centralna Morska Komisja Egzaminacyjna podległa ministrowi właściwemu do spraw gospodarki morskiej; egzamin ¹⁵⁶
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie o zdanym egzaminie ¹⁵⁷
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	zaświadczenie o zdaniu odpowiedniego egzaminu jest ważne przez czas w nim określony ¹⁵⁸
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni prowadzi ewidencję wydanych dokumentów ¹⁵⁹
	8	Obowiązkowe opłaty	za przeprowadzenie egzaminu ¹⁶⁰ , za wystawienie dokumentu
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2005 r. w sprawie programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych w zakresie kwalifikacji zawodowych marynarzy (Dz. U. Nr 173, poz. 1445)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	do uzyskania dyplomu szypra klasy 1 rybołówstwa morskiego wymagane jest posiadanie: 1) dyplomu szypra klasy 2 rybołówstwa morskiego, dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku kapitana lub 18-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficera wachtowego na statkach rybackich, 2) ukończenie szkolenia w ośrodku szkoleniowym

¹⁵⁶ W zależności od wymagań egzaminacyjnych określonych w przepisach dotyczących programów szkoleń i wymagań egzaminacyjnych dla członków załóg statków morskich, w ramach egzaminów kwalifikacyjnych może być przeprowadzony egzamin:

1) teoretyczny – pisemny lub ustny, z tym że egzamin pisemny może być przeprowadzony w formie testu lub zadań problemowych, lub
2) praktyczny.

¹⁵⁷ Osoba, która zdała egzamin kwalifikacyjny, otrzymuje zaświadczenie o zdanym egzaminie kwalifikacyjnym – § 16 ust. 1 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 23 stycznia 2013 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania egzaminów kwalifikacyjnych oraz warunków wynagradzania członków zespołu egzaminacyjnego (Dz. U. poz. 115).

¹⁵⁸ W analizowanych aktach nie zidentyfikowano, na jakiej podstawie i według jakich kryteriów ustalany jest okres ważności zaświadczenia. Zgodnie z art. 71 ust. 2 ww. ustawy „dokumenty, o których mowa w ust. 1 (zaświadczenia), są ważne przez czas w nich określony”.

¹⁵⁹ Dyrektorzy Urzędów Morskich prowadzą ewidencje wydanych dokumentów kwalifikacyjnych. Ewidencję dokumentów kwalifikacyjnych prowadzi się w postaci akt ewidencyjnych i w systemie informatycznym.

¹⁶⁰ Za przeprowadzenie egzaminów na kwalifikacje zawodowe marynarzy pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku do ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz. 1368).

Za wystawienie dokumentów pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku do ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. Nr 228, poz. 1368).

Opłaty stanowią dochód budżetu państwa. Wymagane opłaty wyrażane są w jednostkach taryfowych (j.t.). Wartość złotowa jednostki taryfowej (j.t.) – stanowi równowartość 0,2 SDR – Specjalnych Praw Ciągnięcia liczona według średniego kursu walutowego z poprzedniego tygodnia podanego w tabelach kursowych Narodowego Banku Polskiego.

6	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	tak
		Inne uwagi	<p>1) zdanie egzaminu na dyplom szypra klasy 1 rybołówstwa morskiego nie jest równoznaczne z uzyskaniem uprawnienia do zajmowania tego stanowiska;</p> <p>2) osoba, która zdała egzamin na dyplom szypra klasy 1 rybołówstwa morskiego, w celu uzyskania ww. dyplomu powinna ponadto spełnić warunki określone w ustawie, czyli:</p> <p>a) mieć ukończone 18 lat,</p> <p>b) posiadać ważne świadectwo zdrowia, wydane przez uprawnionego lekarza;</p> <p>3) w indywidualnych, szczególnie uzasadnionych przypadkach, Dyrektor Urzędu Morskiego może wyrazić zgodę na uzyskanie określonego dyplomu lub świadectwa kwalifikacji przez osobę, której specjalność wyuczona lub rodzaj praktyki pływania w danej specjalności nie odpowiadają ściśle określonym w rozporządzeniu wymaganiom do uzyskania tego dyplomu lub świadectwa, jeżeli okres posiadanej praktyki pływania jest nie krótszy od wymaganego;</p> <p>4) dyplom szypra klasy 1 rybołówstwa morskiego upoważnia do zajmowania stanowiska kapitana – na każdym statku rybackim;</p> <p>5) jeżeli członek załogi statku lub pilot posiadający dokument kwalifikacyjny, swoim działaniem lub zaniechaniem spowodował lub przyczynił się do powstania zagrożenia dla bezpieczeństwa statku, osób na nim przebywających lub środowiska morskiego, wobec którego nie jest prowadzone postępowanie przed izbą morską, organ, który wydał dokument kwalifikacyjny, może zawiesić określone w nim uprawnienia, mając na uwadze stopień spowodowanego zagrożenia</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	NUREK III KLASY
7	1	Podstawa prawna	<p>1) ustawa z dnia 17 października 2003 r. o wykonywaniu prac podwodnych (Dz. U. Nr 199, poz. 1936),</p> <p>2) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do wykonywania prac podwodnych (Dz. U. Nr 126, poz. 856)</p>
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Komisja Kwalifikacyjna dla Nurków, działająca przy Dyrektorze Urzędu Morskiego w Gdyni ¹⁶¹
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Komisja Kwalifikacyjna dla Nurków, działająca przy Dyrektorze Urzędu Morskiego w Gdyni po przeprowadzeniu egzaminu; egzamin ¹⁶²
	4	Rodzaj dokumentu	<p>1) zaświadczenie¹⁶³,</p> <p>2) po zdaniu egzaminu i spełnieniu wymagań wskazanych w ustawie Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni, na wniosek zainteresowanej osoby, wydaje odpowiedni dyplom¹⁶⁴</p>
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	5 lat ¹⁶⁵

¹⁶¹ Przewodniczącego komisji powołuje na okres 3 lat i odwołuje minister właściwy do spraw gospodarki morską, na wniosek Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni. Zastępcę przewodniczącego, sekretarza i pozostałych członków komisji powołuje, spośród osób posiadających kwalifikacje zawodowe związane z wykonywaniem prac podwodnych, i odwołuje Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni, na wniosek przewodniczącego komisji.

¹⁶² Egzamin przeprowadza się na pisemny wniosek zainteresowanej osoby, złożony w siedzibie Urzędu lub przesłany pocztą. Egzamin przeprowadza się w dwóch etapach: teoretycznym i praktycznym. Wymagania egzaminacyjne dla nurka III klasy są określone w Załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia.

¹⁶³ Osobie, która zdała egzamin, komisja kwalifikacyjna wystawia zaświadczenie o zdaniu egzaminu. Wzór zaświadczenia określa Załącznik nr 10 do ww. rozporządzenia.

¹⁶⁴ Dyplom nurka III, II, I klasy, nurka saturowanego, kierownika prac podwodnych II i I klasy, świadectwo operatora systemów nurkowych i książeczkę nurka wystawia się w języku polskim i języku angielskim.

¹⁶⁵ Dyplomy nurka III, II i I klasy oraz nurka saturowanego zachowują ważność przez okres 5 lat od dnia ich wydania.

7	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni prowadzi ewidencję wydanych dokumentów ¹⁶⁶
	8	Obowiązkowe opłaty	za przeprowadzenie egzaminu ¹⁶⁷
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w Załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do wykonywania prac podwodnych (Dz. U. Nr 126, poz. 856) ¹⁶⁸ – ramowy program szkolenia i wymagania egzaminacyjne dla nurka III klasy
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	ukończenie szkolenia dla nurków III klasy
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) zdanie egzaminu na dyplom nurka III klasy nie jest równoznaczne z uzyskaniem uprawnienia do zajmowania tego stanowiska; 2) osoba, która zdała egzamin na dyplom nurka III klasy, w celu uzyskania ww. dyplomu powinna ponadto spełnić warunki określone w ustawie, czyli: a) posiadać zaświadczenie o ukończeniu szkolenia dla nurków III klasy, b) mieć ukończone co najmniej 18 lat, c) posiadać co najmniej wykształcenie średnie albo wykształcenie zasadnicze zawodowe w zakresie zawodów morskich albo żeglugi śródlądowej, budownictwa wodnego lub zawodów mechanicznych lub elektrycznych; 3) praktykę nurka w zakresie wykonywania prac podwodnych wpisuje się do książeczki nurka z uwzględnieniem informacji o czasie przebywania pod powierzchnią wody lub w warunkach sztucznie wytworzonego podwyższonego ciśnienia atmosferycznego; 4) za okres rocznej praktyki zawodowej nurka uznaje się okres co najmniej 250 godzin łącznego przebywania nurka pod powierzchnią wody i w warunkach sztucznie wytworzonego podwyższonego ciśnienia atmosferycznego; 5) Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni, na wniosek zainteresowanej osoby, przedłuża ważność dyplomu pod warunkiem udokumentowania okresu co najmniej 250-godzinnej praktyki w zakresie wykonywania prac podwodnych, uzyskanej w okresie 5 lat od dnia wydania dyplomu; 6) obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, którzy nabyli w tych państwach, poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, kwalifikacje do wykonywania zawodów nurka, uznaje się te kwalifikacje na zasadach określonych w przepisach o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	NUREK II KLASY
8	1	Podstawa prawna	1) ustawa z dnia 17 października 2003 r. o wykonywaniu prac podwodnych (Dz. U. Nr 199, poz. 1936), 2) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do wykonywania prac podwodnych (Dz. U. Nr 126, poz. 856)

¹⁶⁶ Dyrektorzy Urzędów Morskich prowadzą ewidencje wydanych dokumentów kwalifikacyjnych. Ewidencję dokumentów kwalifikacyjnych prowadzi się w postaci akt ewidencyjnych i w systemie informatycznym.

¹⁶⁷ Za przeprowadzenie egzaminu pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku do ww. ustawy z dnia 17 października 2003 r. o wykonywaniu prac podwodnych.

¹⁶⁸ W czasie trwania szkolenia nurek III klasy powinien w sprzęcie nurkowym wykonać co najmniej 30 zanurzeń, w tym: 15 zanurzeń w zakresie głębokości 0–10 m, 10 zanurzeń w zakresie głębokości 11–15 m i 5 zanurzeń w zakresie głębokości 16–20 m. Łączny czas przebywania pod powierzchnią wody nie powinien być krótszy niż 15 godzin, a minimalny czas pojedynczego zanurzenia powinien wynosić co najmniej 15 minut.

8	2	Podmiot nadający kwalifikację	Komisja Kwalifikacyjna dla Nurków, działająca przy Dyrektorze Urzędu Morskiego w Gdyni ¹⁶⁹
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Komisja Kwalifikacyjna dla Nurków, działająca przy Dyrektorze Urzędu Morskiego w Gdyni; egzamin ¹⁷⁰
	4	Rodzaj dokumentu	1) zaświadczenie ¹⁷¹ , 2) po zdaniu egzaminu i spełnieniu wymagań wskazanych w ustawie Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni, na wniosek zainteresowanej osoby, wydaje odpowiedni dyplom ¹⁷²
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	5 lat ¹⁷³
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni prowadzi ewidencję wydanych dokumentów ¹⁷⁴
	8	Obowiązkowe opłaty	za przeprowadzenie egzaminu ¹⁷⁵
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w Załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do wykonywania prac podwodnych (Dz. U. Nr 126, poz. 856) ¹⁷⁶ – ramowy program szkolenia i wymagania egzaminacyjne dla nurka II klasy
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	dyplom nurka III klasy, ukończenie szkolenia dla nurków II klasy
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) zdanie egzaminu na dyplom nurka II klasy nie jest równoznaczne z uzyskaniem uprawnienia do zajmowania tego stanowiska, 2) osoba, która zdała egzamin na dyplom nurka II klasy, w celu uzyskania ww. dyplomu powinna ponadto spełnić warunki określone w ww. ustawie, 3) praktykę nurka w zakresie wykonywania prac podwodnych wpisuje się do książeczki nurka z uwzględnieniem informacji o czasie przebywania pod powierzchnią wody lub w warunkach sztucznie wytworzonego podwyższonego ciśnienia atmosferycznego, 4) za okres rocznej praktyki zawodowej nurka uznaje się okres co najmniej 250 godzin łącznego przebywania nurka pod powierzchnią wody i w warunkach sztucznie wytworzonego podwyższonego ciśnienia atmosferycznego, 5) Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni, na wniosek zainteresowanej osoby, przedłuża ważność dyplomu pod warunkiem udokumentowania okresu co najmniej 250-godzinnej praktyki w zakresie wykonywania prac podwodnych, uzyskanej w okresie 5 lat od dnia wydania dyplomu,

¹⁶⁹ Przewodniczącego komisji powołuje na okres 3 lat i odwołuje minister właściwy do spraw gospodarki morską, na wniosek Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni. Zastępcę przewodniczącego, sekretarza i pozostałych członków komisji powołuje, spośród osób posiadających kwalifikacje zawodowe związane z wykonywaniem prac podwodnych, i odwołuje Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni, na wniosek przewodniczącego komisji.

¹⁷⁰ Egzamin przeprowadza się na pisemny wniosek zainteresowanej osoby, złożony w siedzibie Urzędu lub przesłany pocztą. Egzamin przeprowadza się w dwóch etapach: teoretycznym i praktycznym. Wymagania egzaminacyjne dla nurka II klasy są określone w Załączniku nr 2 do ww. rozporządzenia.

¹⁷¹ Osobie, która zdała egzamin, komisja kwalifikacyjna wystawia zaświadczenie o zdaniu egzaminu. Wzór zaświadczenia określa Załącznik nr 10 do ww. rozporządzenia.

¹⁷² Dyplom nurka III, II, I klasy, nurka saturowanego, kierownika prac podwodnych II i I klasy, świadectwo operatora systemów nurkowych i książeczkę nurka wystawia się w języku polskim i języku angielskim.

¹⁷³ Dyplomy nurka III, II i I klasy oraz nurka saturowanego zachowują ważność przez okres 5 lat od dnia ich wydania.

¹⁷⁴ Dyrektorzy Urzędów Morskich prowadzą ewidencje wydanych dokumentów kwalifikacyjnych. Ewidencję dokumentów kwalifikacyjnych prowadzi się w postaci akt ewidencyjnych i w systemie informatycznym.

¹⁷⁵ Za przeprowadzenie egzaminu pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku do ww. ustawy z dnia 17 października 2003 r. o wykonywaniu prac podwodnych.

¹⁷⁶ W czasie trwania szkolenia nurek II klasy powinien w sprzęcie nurkowym wykonać co najmniej 15 zanurzeń, w tym 2 zanurzenia w zakresie głębokości 45–50 m, 3 zanurzenia w zakresie głębokości 30–45 m, a łączny czas wykonywania prac podwodnych powinien wynieść co najmniej 15 godzin.

8	11		6) obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, którzy nabyli w tych państwach, poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, kwalifikacje do wykonywania zawodów nurka, uznaje się te kwalifikacje na zasadach określonych w przepisach o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	NUREK I KLASY
9	1	Podstawa prawna	1) ustawa z dnia 17 października 2003 r. o wykonywaniu prac podwodnych (Dz. U. Nr 199, poz. 1936), 2) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do wykonywania prac podwodnych (Dz. U. Nr 126, poz. 856)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Komisja Kwalifikacyjna dla Nurków, działająca przy Dyrektorze Urzędu Morskiego w Gdyni ¹⁷⁷
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Komisja Kwalifikacyjna dla Nurków, działająca przy Dyrektorze Urzędu Morskiego w Gdyni; egzamin ¹⁷⁸
	4	Rodzaj dokumentu	1) zaświadczenie ¹⁷⁹ , 2) po zdaniu egzaminu i spełnieniu wymagań wskazanych w ustawie Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni, na wniosek zainteresowanej osoby, wydaje odpowiedni dyplom ¹⁸⁰
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	5 lat ¹⁸¹
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni prowadzi ewidencję wydanych dokumentów ¹⁸²
	8	Obowiązkowe opłaty	za przeprowadzenie egzaminu ¹⁸³
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w Załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do wykonywania prac podwodnych (Dz. U. Nr 126, poz. 856) ¹⁸⁴ – ramowy program szkolenia i wymagania egzaminacyjne dla nurka I klasy
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	dyplom nurka II klasy, zaświadczenie o ukończeniu szkolenia dla nurków I klasy

¹⁷⁷ Przewodniczącego komisji powołuje na okres 3 lat i odwołuje minister właściwy do spraw gospodarki morską, na wniosek Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni. Zastępcę przewodniczącego, sekretarza i pozostałych członków komisji powołuje, spośród osób posiadających kwalifikacje zawodowe związane z wykonywaniem prac podwodnych, i odwołuje Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni, na wniosek przewodniczącego komisji.

¹⁷⁸ Egzamin przeprowadza się na pisemny wniosek zainteresowanej osoby, złożony w siedzibie Urzędu lub przesłany pocztą. Egzamin przeprowadza się w dwóch etapach: teoretycznym i praktycznym. Wymagania egzaminacyjne dla nurka I klasy są określone w Załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia.

¹⁷⁹ Osobie, która zdała egzamin, komisja kwalifikacyjna wystawia zaświadczenie o zdaniu egzaminu. Wzór zaświadczenia określa Załącznik nr 10 do ww. rozporządzenia.

¹⁸⁰ Dyplom nurka III, II, I klasy, nurka saturowanego, kierownika prac podwodnych II i I klasy, świadectwo operatora systemów nurkowych i książeczkę nurka wystawia się w języku polskim i języku angielskim.

¹⁸¹ Dyplomy nurka III, II i I klasy oraz nurka saturowanego zachowują ważność przez okres 5 lat od dnia ich wydania.

¹⁸² Dyrektorzy Urzędów Morskich prowadzą ewidencje wydanych dokumentów kwalifikacyjnych. Ewidencję dokumentów kwalifikacyjnych prowadzi się w postaci akt ewidencyjnych i w systemie informatycznym.

¹⁸³ Za przeprowadzenie egzaminu pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku do ww. ustawy z dnia 17 października 2003 r. o wykonywaniu prac podwodnych.

¹⁸⁴ W czasie trwania szkolenia nurek I klasy powinien w sprzęcie nurkowym wykonać co najmniej 15 zanurzeń, w tym 5 zanurzeń w zakresie głębokości większej niż 50 m, a łączny czas przebywania w warunkach głębinowych prac podwodnych powinien wynieść co najmniej 10 godzin oraz dodatkowo 10 godzin w komorze dekompresyjnej.

9	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zdanie egzaminu na dyplom nurka I klasy nie jest równoznaczne z uzyskaniem uprawnień do zajmowania tego stanowiska, 2) osoba, która zdała egzamin na dyplom nurka I klasy, w celu uzyskania ww. dyplomu powinna ponadto spełnić warunki określone w ustawie, czyli posiadać zaświadczenie o ukończeniu szkolenia dla nurków I klasy, 3) praktykę nurka w zakresie wykonywania prac podwodnych wpisuje się do książeczki nurka z uwzględnieniem informacji o czasie przebywania pod powierzchnią wody lub w warunkach sztucznie wytworzonego podwyższonego ciśnienia atmosferycznego; 4) za okres rocznej praktyki zawodowej nurka uznaje się okres co najmniej 250 godzin łącznego przebywania nurka pod powierzchnią wody i w warunkach sztucznie wytworzonego podwyższonego ciśnienia atmosferycznego, 5) Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni, na wniosek zainteresowanej osoby, przedłuża ważność dyplomu pod warunkiem udokumentowania okresu co najmniej 250-godzinnej praktyki w zakresie wykonywania prac podwodnych, uzyskanej w okresie 5 lat od dnia wydania dyplomu, 6) obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, którzy nabyli w tych państwach, poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, kwalifikacje do wykonywania zawodów nurka, uznaje się te kwalifikacje na zasadach określonych w przepisach o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	NUREK SATUROWANY
10	1	Podstawa prawna	<ol style="list-style-type: none"> 1) ustawa z dnia 17 października 2003 r. o wykonywaniu prac podwodnych (Dz. U. Nr 199, poz. 1936), 2) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do wykonywania prac podwodnych (Dz. U. Nr 126, poz. 856)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Komisja Kwalifikacyjna dla Nurków, działająca przy Dyrektorze Urzędu Morskiego w Gdyni ¹⁸⁵
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Komisja Kwalifikacyjna dla Nurków, działająca przy Dyrektorze Urzędu Morskiego w Gdyni; egzamin ¹⁸⁶
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	5 lat ¹⁸⁷
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	<ol style="list-style-type: none"> 1) zaświadczenie¹⁸⁸, 2) po zdaniu egzaminu i spełnieniu wymagań wskazanych w ustawie Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni, na wniosek zainteresowanej osoby, wydaje odpowiedni dyplom¹⁸⁹

¹⁸⁵ Przewodniczącego komisji powołuje na okres 3 lat i odwołuje minister właściwy do spraw gospodarki morską, na wniosek Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni. Zastępcę przewodniczącego, sekretarza i pozostałych członków komisji powołuje, spośród osób posiadających kwalifikacje zawodowe związane z wykonywaniem prac podwodnych, i odwołuje Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni, na wniosek przewodniczącego komisji.

¹⁸⁶ Egzamin przeprowadza się na pisemny wniosek zainteresowanej osoby, złożony w siedzibie Urzędu lub przesłany pocztą. Egzamin przeprowadza się w dwóch etapach: teoretycznym i praktycznym. Wymagania egzaminacyjne dla nurka saturowanego są określone w Załączniku nr 4 do ww. rozporządzenia.

¹⁸⁷ Dyplom nurka saturowanego zachowuje ważność przez okres 5 lat od dnia jego wydania.

¹⁸⁸ Osobie, która zdała egzamin, komisja kwalifikacyjna wystawia zaświadczenie o zdaniu egzaminu. Wzór zaświadczenia określa Załącznik nr 10 do ww. rozporządzenia.

¹⁸⁹ Dyplom nurka III, II, I klasy, nurka saturowanego, kierownika prac podwodnych II i I klasy, świadectwo operatora systemów nurkowych i książeczkę nurka wystawia się w języku polskim i języku angielskim.

10	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni prowadzi ewidencję wydanych dokumentów ¹⁹⁰
	8	Obowiązkowe opłaty	za przystąpienie do egzaminu ¹⁹¹
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w Załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do wykonywania prac podwodnych (Dz. U. Nr 126, poz. 856) ¹⁹² – ramowy program szkolenia i wymagania egzaminacyjne dla nurka saturowanego
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	dyplom nurka I klasy, zaświadczenie o ukończeniu szkolenia dla nurków saturowanych
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) zdanie egzaminu na dyplom nurka saturowanego nie jest równoznaczne z uzyskaniem uprawnienia do zajmowania tego stanowiska, 2) osoba, która zdała egzamin na dyplom nurka saturowanego, w celu uzyskania ww. dyplomu powinna ponadto spełnić warunki określone w ww. ustawie, 3) praktykę nurka w zakresie wykonywania prac podwodnych wpisuje się do książeczki nurka z uwzględnieniem informacji o czasie przebywania pod powierzchnią wody lub w warunkach sztucznie wytworzonego podwyższonego ciśnienia atmosferycznego, 4) za okres rocznej praktyki zawodowej nurka uznaje się okres co najmniej 250 godzin łącznego przebywania nurka pod powierzchnią wody i w warunkach sztucznie wytworzonego podwyższonego ciśnienia atmosferycznego, 5) obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, którzy nabyli w tych państwach, poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, kwalifikacje do wykonywania zawodów nurka, uznaje się te kwalifikacje na zasadach określonych w przepisach o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	KIEROWNIK PRAC PODWODNYCH II KLASY
11	1	Podstawa prawna	1) ustawa z dnia 17 października 2003 r. o wykonywaniu prac podwodnych (Dz. U. Nr 199, poz. 1936), 2) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do wykonywania prac podwodnych (Dz. U. Nr 126, poz. 856).
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Komisja Kwalifikacyjna dla Nurków, działająca przy Dyrektorze Urzędu Morskiego w Gdyni ¹⁹³
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Komisja Kwalifikacyjna dla Nurków, działająca przy Dyrektorze Urzędu Morskiego w Gdyni; egzamin ¹⁹⁴

¹⁹⁰ Dyrektorzy Urzędów Morskich prowadzą ewidencje wydanych dokumentów kwalifikacyjnych. Ewidencję dokumentów kwalifikacyjnych prowadzi się w postaci akt ewidencyjnych i w systemie informatycznym. Ponadto Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni prowadzi rejestr certyfikatów bezpieczeństwa konstrukcji i wyposażenia obiektu zanurzalnego.

¹⁹¹ Za przeprowadzenie egzaminu pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku do ustawy z dnia 17 października 2003 r. o wykonywaniu prac podwodnych.

¹⁹² W czasie trwania szkolenia nurek saturowany powinien w sprężeniu nurkowym wykonać co najmniej 2 zanurzenia saturowane, z których co najmniej jedno powinno zostać przeprowadzone przy plateau saturacji większym niż 30 m i zanurzeniu na głębokość nie mniejszą niż 50 m oraz w czasie saturacji nie krótszym niż 48 godzin. Łączny czas przebywania pod powierzchnią wody i w komorze hiperbarycznej w trakcie szkolenia powinien wynieść co najmniej 60 godzin.

¹⁹³ Przewodniczącemu komisji powołuje na okres 3 lat i odwołuje minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, na wniosek Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni. Zastępcę przewodniczącego, sekretarza i pozostałych członków komisji powołuje, spośród osób posiadających kwalifikacje zawodowe związane z wykonywaniem prac podwodnych, i odwołuje Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni, na wniosek przewodniczącego komisji.

¹⁹⁴ Egzamin przeprowadza się na pisemny wniosek zainteresowanej osoby, złożony w siedzibie Urzędu lub przesłany pocztą. Wymagania egzaminacyjne dla kierownika prac podwodnych II klasy są określone w Załączniku nr 5 do ww. rozporządzenia.

11	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie ¹⁹⁵ , po zdaniu egzaminu i spełnieniu wymagań wskazanych w ustawie Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni, na wniosek zainteresowanej osoby, wydaje odpowiedni dyplom ¹⁹⁶
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	analizowane dokumenty nie dostarczyły takiej informacji
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni prowadzi ewidencję wydanych dokumentów ¹⁹⁷
	8	Obowiązkowe opłaty	za przystąpienie do egzaminu ¹⁹⁸
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w Załączniku nr 5 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do wykonywania prac podwodnych (Dz. U. Nr 126, poz. 856) ¹⁹⁹ – ramowy program szkolenia i wymagania egzaminacyjne dla kierownika prac podwodnych II klasy
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	dyplom nurka II klasy; zaświadczenie o ukończeniu szkolenia dla kierowników prac podwodnych II klasy
11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie	
	Inne uwagi	1) zdanie egzaminu na dyplom kierownika prac podwodnych II klasy nie jest równoznaczne z uzyskaniem uprawnienia do zajmowania tego stanowiska; 2) osoba, która zdała egzamin na dyplom kierownika prac podwodnych II klasy, w celu uzyskania ww. dyplomu powinna ponadto spełnić warunki określone w ustawie, czyli powinna posiadać: a) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia dla kierowników prac podwodnych II klasy, b) wykształcenie wyższe albo średnie w zakresie zawodów morskich albo żeglugi śródlądowej, budownictwa wodnego lub zawodów mechanicznych, lub elektrycznych, c) roczną praktykę zawodową w charakterze nurka II klasy; 3) dokumentem potwierdzającym praktykę w zakresie wykonywania prac podwodnych w charakterze kierownika prac podwodnych II klasy jest świadectwo pracy lub pisemne zaświadczenie organizatora prac podwodnych	
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	KIEROWNIK PRAC PODWODNYCH I KLASY
12	1	Podstawa prawna	1) ustawa z dnia 17 października 2003 r. o wykonywaniu prac podwodnych (Dz. U. Nr 199, poz. 1936), 2) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do wykonywania prac podwodnych (Dz. U. Nr 126, poz. 856)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Komisja Kwalifikacyjna dla Nurków, działająca przy Dyrektorze Urzędu Morskiego w Gdyni ²⁰⁰

¹⁹⁵ Osobie, która zdała egzamin, komisja kwalifikacyjna wystawia zaświadczenie o zdaniu egzaminu. Wzór zaświadczenia określa Załącznik nr 10 do ww. rozporządzenia.

¹⁹⁶ Dyplom nurka III, II, I klasy, nurka saturowanego, kierownika prac podwodnych II i I klasy, świadectwo operatora systemów nurkowych i książeczkę nurka wystawia się w języku polskim i języku angielskim.

¹⁹⁷ Dyrektorzy Urzędów Morskich prowadzą ewidencje wydanych dokumentów kwalifikacyjnych. Ewidencję dokumentów kwalifikacyjnych prowadzi się w postaci akt ewidencyjnych i w systemie informatycznym. Ponadto Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni prowadzi rejestr certyfikatów bezpieczeństwa konstrukcji i wyposażenia obiektu zanurzalnego.

¹⁹⁸ Za przeprowadzenie egzaminu pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku do ustawy z dnia 17 października 2003 r. o wykonywaniu prac podwodnych.

¹⁹⁹ W czasie trwania szkolenia kierownik prac podwodnych II klasy powinien co najmniej przez 30 godzin kierować pracami podwodnymi.

²⁰⁰ Przewodniczącemu komisji powołuje na okres 3 lat i odwołuje minister właściwy do spraw gospodarki morską, na wniosek Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni. Zastępcę przewodniczącego, sekretarza i pozostałych członków komisji powołuje, spośród osób posiadających kwalifikacje zawodowe związane z wykonywaniem prac podwodnych, i odwołuje Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni, na wniosek przewodniczącego komisji.

Część 3. Zestawienie informacji o kwalifikacjach 3.3. Gospodarka morska

12	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Komisja Kwalifikacyjna dla Nurków, działająca przy Dyrektorze Urzędu Morskiego w Gdyni; egzamin ²⁰¹
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie ²⁰² , po zdaniu egzaminu i spełnieniu wymagań wskazanych w ustawie Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni, na wniosek zainteresowanej osoby, wydaje odpowiedni dyplom ²⁰³
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	analizowane dokumenty nie dostarczyły takiej informacji
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni prowadzi ewidencję wydanych dokumentów ²⁰⁴
	8	Obowiązkowe opłaty	za przystąpienie do egzaminu ²⁰⁵
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w Załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do wykonywania prac podwodnych (Dz. U. Nr 126, poz. 856) ²⁰⁶ – ramowy program szkolenia i wymagania egzaminacyjne dla kierownika prac podwodnych I klasy
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	dyplom kierownika prac podwodnych II klasy; zaświadczenie o ukończeniu szkolenia dla kierowników prac podwodnych I klasy
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) zdanie egzaminu na dyplom kierownika prac podwodnych I klasy nie jest równoznaczne z uzyskaniem uprawnienia do zajmowania tego stanowiska; 2) osoba, która zdała egzamin na dyplom kierownika prac podwodnych I klasy, w celu uzyskania ww. dyplomu powinna ponadto spełnić warunki określone w ustawie, czyli powinna posiadać: a) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia dla kierowników prac podwodnych I klasy, b) wykształcenie wyższe, c) trzyletnią praktykę zawodową w charakterze kierownika prac podwodnych II klasy
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	OPERATOR SYSTEMÓW NURKOWYCH
13	1	Podstawa prawna	1) ustawa z dnia 17 października 2003 r. o wykonywaniu prac podwodnych (Dz. U. Nr 199, poz. 1936), 2) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do wykonywania prac podwodnych (Dz. U. Nr 126, poz. 856).
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Komisja Kwalifikacyjna dla Nurków, działająca przy Dyrektorze Urzędu Morskiego w Gdyni ²⁰⁷

²⁰¹ Egzamin przeprowadza się na pisemny wniosek zainteresowanej osoby, złożony w siedzibie Urzędu lub przesłany pocztą. Wymagania egzaminacyjne dla kierownika prac podwodnych I klasy są określone w Załączniku nr 6 do ww. rozporządzenia.

²⁰² Osobie, która zdała egzamin, komisja kwalifikacyjna wystawia zaświadczenie o zdaniu egzaminu. Wzór zaświadczenia określa Załącznik nr 10 do ww. rozporządzenia.

²⁰³ Dyplom nurka III, II, I klasy, nurka saturowanego, kierownika prac podwodnych II i I klasy, świadectwo operatora systemów nurkowych i książeczkę nurka wystawia się w języku polskim i języku angielskim.

²⁰⁴ Dyrektorzy Urzędów Morskich prowadzą ewidencje wydanych dokumentów kwalifikacyjnych. Ewidencję dokumentów kwalifikacyjnych prowadzi się w postaci akt ewidencyjnych i w systemie informatycznym. Ponadto Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni prowadzi rejestr certyfikatów bezpieczeństwa konstrukcji i wyposażenia obiektu zanurzalnego.

²⁰⁵ Za przeprowadzenie egzaminu pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku do ustawy z dnia 17 października 2003 r. o wykonywaniu prac podwodnych.

²⁰⁶ W czasie trwania szkolenia kierownik prac podwodnych I klasy powinien kierować co najmniej 3 cyklami głębinowych prac podwodnych i 1 cyklem długotrwałych prac podwodnych, trwającym co najmniej 30 godzin.

²⁰⁷ Przewodniczącemu komisji powołuje na okres 3 lat i odwołuje minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, na wniosek Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni. Zastępcę przewodniczącego, sekretarza i pozostałych członków komisji powołuje, spośród osób posiadających kwalifikacje zawodowe związane z wykonywaniem prac podwodnych, i odwołuje Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni, na wniosek przewodniczącego komisji.

13	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Komisja Kwalifikacyjna dla Nurków, działająca przy Dyrektorze Urzędu Morskiego w Gdyni; egzamin ²⁰⁸
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie ²⁰⁹ , po zdaniu egzaminu i spełnieniu wymagań wskazanych w ustawie Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni, na wniosek zainteresowanej osoby, wydaje odpowiedni dyplom ²¹⁰
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	analizowane dokumenty nie dostarczyły takiej informacji
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni prowadzi ewidencję wydanych dokumentów ²¹¹
	8	Obowiązkowe opłaty	za przystąpienie do egzaminu ²¹²
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w Załączniku nr 7 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do wykonywania prac podwodnych (Dz. U. Nr 126, poz. 856) – ramowy program szkolenia i wymagania egzaminacyjne dla operatora systemów nurkowych
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	zaświadczenie o ukończeniu szkolenia dla operatorów systemów nurkowych
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) zdanie egzaminu na świadectwo operatora systemów nurkowych nie jest równoznaczne z uzyskaniem uprawnienia do zajmowania tego stanowiska; 2) osoba, która zdała ww. egzamin, w celu uzyskania świadectwa operatora systemów nurkowych powinna ponadto spełnić warunki określone w ustawie, czyli powinna posiadać: a) zaświadczenie o ukończeniu szkolenia operatorów systemów nurkowych, b) wykształcenie średnie

²⁰⁸ Egzamin przeprowadza się na pisemny wniosek zainteresowanej osoby, złożony w siedzibie Urzędu lub przesłany pocztą. Wymagania egzaminacyjne są określone w Załączniku nr 7 do ww. rozporządzenia.

²⁰⁹ Osobie, która zdała egzamin, komisja kwalifikacyjna wystawia zaświadczenie o zdaniu egzaminu. Wzór zaświadczenia określa Załącznik nr 10 do ww. rozporządzenia.

²¹⁰ Świadectwo operatora systemów nurkowych wystawia się w języku polskim i języku angielskim.

²¹¹ Dyrektorzy Urzędów Morskich prowadzą ewidencje wydanych dokumentów kwalifikacyjnych. Ewidencję dokumentów kwalifikacyjnych prowadzi się w postaci akt ewidencyjnych i w systemie informatycznym. Ponadto Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni prowadzi rejestr certyfikatów bezpieczeństwa konstrukcji i wyposażenia obiektu zanurzalnego.

²¹² Za przeprowadzenie egzaminu pobiera się opłaty w wysokości określonej w załączniku do ustawy z dnia 17 października 2003 r. o wykonywaniu prac podwodnych.

3.4. Kultura fizyczna

Tabela 4. Opracowanie: Henryk Michałowicz

DZIAŁ ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ: KULTURA FIZYCZNA			
Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	TRENER
1	1	Podstawa prawna	1) art. 41 ust. 1–5 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857 z późn. zm.), 2) rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczególnych warunków uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w sporcie (Dz. U. Nr 44, poz. 233)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	1) rektor danej szkoły wyższej – w przypadku uzyskania kwalifikacji trenera w toku studiów wyższych lub studiów podyplomowych, 2) w pozostałych przypadkach organizator kursu wydający odpowiednie zaświadczenie o ukończeniu kursu i zdaniu egzaminu końcowego; na jego podstawie minister właściwy do spraw kultury fizycznej wydaje dyplom trenera (tytuł zawodowy) ²¹³
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	1) w przypadku uzyskania kwalifikacji trenera w toku studiów wyższych lub studiów podyplomowych – rektor danej szkoły wyższej – egzamin dyplomowy lub forma właściwa dla studiów podyplomowych; 2) organizator kursu przeprowadzający egzamin końcowy wydający odpowiednie zaświadczenie o zdanym egzaminie – egzamin
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie o zdanym egzaminie końcowym wydane przez organizatora kursu. Natomiast wzór dyplomu trenera (tytułu zawodowego) określa rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczególnych warunków uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w sporcie
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	bezterminowo
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	minister właściwy do spraw kultury fizycznej prowadzi ewidencję wydanych dyplomów ²¹⁴
	8	Obowiązkowe opłaty	– uczelnia pobiera opłaty za wydanie dyplomu w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188), – w przypadku dyplomu wydanego przez ministra właściwego do spraw kultury fizycznej nie pobiera się opłat. Kurs i egzamin jest odpłatny W przypadku wniosków o uznanie kwalifikacji zdobytych w Unii Europejskiej, EOG i Szwajcarii wysokość opłaty wynosi 523,00 zł (pięćset dwadzieścia trzy złote)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	w zależności od stopnia trenerskiego tej kwalifikacji – art. 41 ust. 1–5 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857 z późn. zm.) uszczegółowione w załączniku do rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczególnych warunków uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w sporcie (Dz. U. Nr 44, poz. 233)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano ²¹⁵

²¹³ Czym innym jest więc nabycie kwalifikacji, a czym innym uzyskanie tytułu zawodowego trenera.

²¹⁴ Szkoły wyższe, w terminie 30 dni od dnia wydania dyplomów trenera lub legitymacji instruktora sportu, przesyłają ministrowi informacje zawierające imię, nazwisko, datę urodzenia, rodzaj dokumentu oraz datę wydania dyplomu lub legitymacji.

²¹⁵ W przypadku nadania tytułu zawodowego ustawa nakłada dodatkowe warunki, takie jak np. obowiązek posiadania przez określony czas tytułu instruktora sportu ze specjalizacją w danym sporcie. Dodatkowo warunkiem wykonywania uprawnień trener musi posiadać odpowiednie zaświadczenie lekarskie.

1	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) różne drogi dochodzenia do kwalifikacji: w przypadku nabycia wymaganych kompetencji poprzez ukończenie odpowiednich studiów wyższych lub studiów podyplomowych tytuł zawodowy <i>trener</i> nadaje rektor szkoły wyższej. W przypadkach zdanego egzaminu trenerskiego kwalifikacje potwierdza organizator kursu w formie zaświadczenia o zdaniu egzaminie. Natomiast tytuł zawodowy trenera nadaje na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w zdaniu poprzednim, minister właściwy do spraw kultury fizycznej. Do wniosku o wydanie przez ministra dyplomu trenera lub legitymacji instruktora sportu dołącza się: <ol style="list-style-type: none"> a) kopie dokumentów stwierdzających posiadane wykształcenie, b) zaświadczenie o ukończeniu kursu i zdaniu egzaminu końcowego, c) w przypadku dyplomu trenera klasy drugiej – kopię legitymacji instruktora sportu w danym sporcie, d) w przypadku dyplomu trenera klasy pierwszej i klasy mistrzowskiej – kopie dokumentów stwierdzających posiadany staż pracy trenerskiej z odpowiednim stopniem trenera oraz kopie dokumentów stwierdzających dorobek w pracy szkoleniowej; 2) uzyskanie tytułu trenera jest podstawą do ubiegania się o nabycie licencji wymaganej w danym sporcie, w którym działają polskie związki sportowe, np. licencji trenera Polskiego Związku Piłki Nożnej danej klasy rozgrywek. Licencje są, co do zasady, odpłatne i mają oznaczony okres swojej ważności; 3) kształcenie trenerów jest organizowane w sportach, w których działają polskie związki sportowe; 4) w przypadku kwalifikacji nadawanych poza systemem szkolnictwa wyższego minimalne wymogi, jakim powinien odpowiadać program kursu dla danej kwalifikacji trenera, np. trenera klasy mistrzowskiej, określa załącznik do rozporządzenia wydane-go przez ministra właściwego do spraw kultury fizycznej; 5) prowadzenie specjalistycznego kursu na dany stopień trenerski (o którym mowa w art. 41 ust. 3 pkt 3, ust. 4 pkt 4, ust. 5 pkt 4 ustawy) wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw kultury fizycznej, wydanej na czas określony, minister ten sprawuje nadzór nad organizatorem kursu. Kursy mogą prowadzić wyłącznie osoby posiadające kierunkowe wykształcenie w zakresie tematyki prowadzonych zajęć lub odpowiednie przygotowanie zawodowe, zapewniające najwyższą jakość kształcenia. Zajęcia specjalistyczne w danym sporcie na kursie na stopień trenera klasy drugiej prowadzą osoby posiadające co najmniej tytuł trenera klasy pierwszej; 6) minister właściwy do spraw kultury fizycznej jest organem właściwym do uznawania kwalifikacji zawodowych trenera osób, które nabyły kwalifikacje do wykonywania tych zawodów w państwach innych niż państwa członkowskie Unii Europejskiej, Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacja Szwajcarska. Minister właściwy do spraw kultury fizycznej może uznać kwalifikacje tych osób, jeżeli nie występują zasadnicze różnice w kształceniu w państwie, w którym dana osoba uzyskała kwalifikację, biorąc w szczególności pod uwagę rodzaj zdobytych kwalifikacji oraz doświadczenie zawodowe osoby ubiegającej się o uznanie kwalifikacji w zawodzie trenera lub instruktora sportu (art. 42); 7) zasady uznawania kwalifikacji trenera nabytych w Unii Europejskiej, EOG i Szwajcarii określa ustawa z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394)
---	----	--	--

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	TRENER KLASY DRUGIEJ
1.1	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	trenerem klasy drugiej może być osoba, która: 1) ukończyła studia wyższe w obszarze kształcenia umożliwiającym uzyskanie specjalistycznej wiedzy i umiejętności trenerskich lub 2) posiada tytuł instruktora sportu ze specjalizacją w danym sporcie i ukończyła studia podyplomowe w obszarze kształcenia umożliwiającym uzyskanie specjalistycznej wiedzy i umiejętności trenerskich, lub 3) posiada tytuł instruktora sportu ze specjalizacją w danym sporcie oraz ukończyła specjalistyczny kurs na stopień trenera klasy drugiej i zdała egzamin końcowy wymagania uszczegółowione zostały w załączniku do rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w sporcie (Dz. U. Nr 44, poz. 233)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	1) posiadanie przez okres co najmniej 2 lat tytułu instruktora sportu ze specjalizacją w danym sporcie (dotyczy pkt 2 oraz 3 w wierszu nr 9); 2) posiadanie co najmniej świadectwa dojrzałości (dotyczy pkt 3 w wierszu nr 9)
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	TRENER KLASY PIERWSZEJ
1.2	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	trenerem klasy pierwszej może być osoba, która: 1) posiada udokumentowany dorobek w pracy szkoleniowej, 2) ukończyła specjalistyczny kurs na stopień trenera klasy pierwszej i zdała egzamin końcowy ²¹⁶ wymagania uszczegółowione w załączniku do rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w sporcie (Dz. U. Nr 44, poz. 233)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	1) posiadanie co najmniej świadectwa dojrzałości, 2) posiadanie co najmniej trzyletniego stażu pracy trenerskiej ze stopniem trenera klasy drugiej
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	TRENER KLASY MISTRZOWSKIEJ
1.3	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	trenerem klasy mistrzowskiej może być osoba, która: 1) posiada udokumentowany dorobek w pracy szkoleniowej, 2) ukończyła specjalistyczny kurs na stopień trenera klasy mistrzowskiej i zdała egzamin końcowy wymagania uszczegółowione w załączniku do rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w sporcie (Dz. U. Nr 44, poz. 233)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	1) ukończenie studiów wyższych, 2) posiadanie co najmniej dwuletniego stażu pracy trenerskiej ze stopniem trenera klasy pierwszej
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie nie zidentyfikowano

²¹⁶ Prowadzenie specjalistycznego kursu na dany stopień trenerski (o którym mowa w art. 41 ust. 3 pkt 3, ust. 4 pkt 4, ust. 5 pkt 4 ustawy), wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw kultury fizycznej, wydanej na czas określony, minister ten sprawuje nadzór nad organizatorem kursu. W ramach sprawowanego nadzoru minister właściwy do spraw kultury fizycznej ma prawo żądać udostępnienia dokumentów, pisemnych wyjaśnień dotyczących prowadzonego kursu oraz dokonywać kontroli. Właściwy minister do spraw sportu określa w drodze rozporządzenia także minimalne wymogi, jakim powinien odpowiadać program kształcenia.

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	INSTRUKTOR SPORTU
2	1	Podstawa prawna	art. 41 ust. 6 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	rektor danej szkoły wyższej – w przypadku uzyskania tytułu instruktora sportu w toku studiów wyższych lub studiów podyplomowych; w pozostałych przypadkach organizator kursu, który wydaje zaświadczenie o ukończeniu kursu i zdaniu egzaminu końcowego. Na jego podstawie minister właściwy do spraw kultury fizycznej wydaje legitymacje instruktora sportu (tytuł zawodowy) ²¹⁷
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	1) w przypadku uzyskania kwalifikacji w toku studiów wyższych lub studiów podyplomowych – rektor danej szkoły wyższej – egzamin dyplomowy lub forma właściwa dla studiów podyplomowych; 2) organizator kursu przeprowadzający egzamin końcowy – egzamin
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie o zdanim egzaminie końcowym wydane przez organizatora kursu; wzór legitymacji instruktora sportu określa rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w sporcie
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	bezterminowo
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	minister właściwy do spraw kultury fizycznej prowadzi ewidencję wydanych legitymacji instruktora sportu
	8	Obowiązkowe opłaty	– uczelnia pobiera opłaty za wydanie dyplomu w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188); – w przypadku legitymacji wydanej przez ministra właściwego do spraw kultury fizycznej nie pobiera się opłat
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	instruktorem sportu może być osoba, która: 1) ukończyła studia wyższe w obszarze kształcenia umożliwiającym uzyskanie specjalistycznej wiedzy i umiejętności instruktorskich ²¹⁸ lub 2) ukończyła specjalistyczny kurs instruktorów w danym sporcie ²¹⁹ i zdała egzamin końcowy
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) tytuł zawodowy instruktora sportu nadaje na podstawie zaświadczenia o ukończeniu kursu i zdaniu egzaminu końcowego minister właściwy do spraw kultury fizycznej. Do wniosku o wydanie przez ministra dyplomu trenera lub legitymacji instruktora sportu dołącza się również kopie dokumentów stwierdzających posiadane wykształcenie ²²⁰ ; 2) kształcenie instruktorów sportu jest organizowane w sportach, w których działają polskie związki sportowe;

²¹⁷ Czy innym jest więc nabycie kwalifikacji, a czym innym uzyskanie tytułu zawodowego instruktora sportu.

²¹⁸ Wymóg, aby studia wyższe obejmowały kierunek wychowanie fizyczne ze specjalizacją instruktorską w danym sporcie lub kierunek sport ze specjalizacją instruktorską w danym sporcie, w wymiarze co najmniej 250 godzin.

²¹⁹ Którego program określony został w rozporządzeniu Ministra Sportu i Turystyki z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w sporcie (Dz. U. Nr 44, poz. 233).

²²⁰ Warunkiem ubiegania się o kwalifikacje jest posiadanie co najmniej średniego wykształcenia.

2	11		<p>3) prowadzenie specjalistycznego kursu na instruktora sportu (o którym mowa w art. 41 ust. 6 pkt 2 ustawy o sporcie) wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw kultury fizycznej, wydanej na czas określony, minister ten sprawuje nadzór nad organizatorem kursu. Minimalne wymogi, jakim powinien odpowiadać program kształcenia instruktorów sportu, określa załącznik do rozporządzenia wydanego przez ministra właściwego do spraw kultury fizycznej. Kursy mogą prowadzić wyłącznie osoby posiadające kierunkowe wykształcenie w zakresie tematyki prowadzonych zajęć lub odpowiednie przygotowanie zawodowe, zapewniające najwyższą jakość kształcenia. Zajęcia specjalistyczne w danym sporcie na kursie instruktora sportu prowadzą osoby posiadające co najmniej tytuł trenera klasy drugiej;</p> <p>4) minister właściwy do spraw kultury fizycznej jest organem właściwym do uznawania kwalifikacji zawodowych instruktora sportu osób, które nabyły kwalifikacje do wykonywania tych zawodów w państwach innych niż państwa członkowskie Unii Europejskiej, Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacja Szwajcarska. Minister właściwy do spraw kultury fizycznej może uznać kwalifikacje tych osób, jeżeli nie występują zasadnicze różnice w kształceniu w państwie, w którym dana osoba uzyskała kwalifikacje, biorąc w szczególności pod uwagę rodzaj zdobytych kwalifikacji oraz doświadczenie zawodowe osoby ubiegającej się o uznanie kwalifikacji w zawodzie trenera lub instruktora sportu (art. 42);</p> <p>5) zasady uznawania kwalifikacji instruktora sportu nabytych w Unii Europejskiej, EOG i Szwajcarii określa ustawa z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394)</p>
Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	KWALIFIKACJE ZWIĄZANE Z ORGANIZACJĄ WSPÓŁZAWODNICTWA SPORTOWEGO
3	1	Podstawa prawna	art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857 z późn. zm.) – patrz: pkt 11 „inne uwagi”
	2	Podmiot nadający kwalifikację	organizacje działające w ramach polskich związków sportowych/nadzór właściwego ministra do spraw kultury fizycznej ²²¹
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	organizacje działające w ramach polskich związków sportowych/nadzór właściwego ministra do spraw kultury fizycznej; nie zidentyfikowano
	4	Rodzaj dokumentu	licencja
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	co do zasady oznaczony okres ważności
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	organizacje działające w ramach polskich związków sportowych prowadzą własne rejestry, brak ustawowej regulacji w tym zakresie
	8	Obowiązkowe opłaty	licencje mogą mieć charakter odpłatny, zasady określa dany związek sportowy
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	nie zidentyfikowano w ustawie o sporcie, określane są przez związki sportowe w ramach ich autonomii
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano w ustawie o sporcie, ale one mogą wynikać z przepisów odrębnych właściwych dla danej dziedziny, np. uprawnienia pływaka – patent pływaka

²²¹ Nadzór sprawuje właściwy minister do spraw kultury fizycznej z wyłączeniem decyzji dyscyplinarnych i regulaminowych władz polskich związków sportowych związanych z organizacją i przebiegiem współzawodnictwa sportowego.

3	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie</p> <p>1) ustawodawca upoważnił związki sportowe do ustalania zasad organizacji danej dziedziny sportowej, a tym samym do określania warunków i zasad nadawania kwalifikacji w tej dziedzinie. Można więc mówić o wielości rodzajów tego rodzaju kwalifikacji – licencji zawodniczych (np. licencja kierowcy rajdowego stopnia „R2”, „R1” lub „R” wydana przez Zarząd Okręgu Polskiego Związku Motorowego w Warszawie na podstawie <i>Regulaminu przystąpienia do egzaminu na certyfikat i licencję kierowcy klasy „R2”, „R1”, „P” i „RCC” dla Okręgu Warszawskiego Polskiego Związku Motorowego</i>), licencji sędziego sportowego etc.,</p> <p>2) przepisy aktów normatywnych mogą przewidywać konieczność pozytywnie złożonego egzaminu warunkującego nabycie kwalifikacji, np. licencja kierowcy rajdowego, lub dodatkowego warunku uprawiania danego sportu, np. uprawianie sportów o charakterze strzeleckim²²²</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	KWALIFIKACJA UPRAWNIAJĄCA DO PROWADZENIA ZAJĘĆ REHABILITACJI RUCHOWEJ ORAZ ZABIEGÓW FIZJOTERAPEUTYCZNYCH (PRZEZ FIZJOTERAPEUTÓW, ABSOLWENTÓW SZKÓŁ WYŻSZYCH ZE SPECJALNOŚCIĄ REHABILITACJA LUB GIMNASTYKA LECZNICZA ORAZ TECHNIKÓW FIZJOTERAPII)
4	1	Podstawa prawna	art. 50 ust. 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654) – delegacja wykonana w załączniku do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 lipca 2011 r. – kwalifikacje wymagane od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami (Dz. U. Nr 151, poz. 896)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	rektor uczelni
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	rektor uczelni; egzamin dyplomowy
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom uczelni
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	rektor uczelni prowadzi rejestr wydanych dyplomów
	8	Obowiązkowe opłaty	uczelnia pobiera opłaty za wydanie dyplomu w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520) Załącznik nr 6 do rozporządzenia
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie dotyczy

²²² Uprawianie sportów o charakterze strzeleckim wymaga posiadania odpowiednich kwalifikacji potwierdzonych stosownym dokumentem oraz przestrzegania zasad bezpieczeństwa obowiązujących w tych sportach. Dokument taki wydaje, po przeprowadzeniu egzaminu, polski związek sportowy. Za przeprowadzenie egzaminu pobiera się opłatę w wysokości 400 zł; opłata stanowi dochód właściwego polskiego związku sportowego. Dokument ten potwierdza posiadanie kwalifikacji niezbędnych do ubiegania się o wydanie pozwolenia na broń do celów sportowych, patrz: art. 10 b oraz 16 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2012 r. poz. 576).

4	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie</p> <p>1) programy nauczania i plany studiów na kierunku fizjoterapia powinny uwzględniać Wytyczne Światowej Konfederacji Fizjoterapii (World Confederation for Physical Therapy – WCPT). Zaleca się także, aby praktyki były organizowane zgodnie z wytycznymi WCPT, zarówno w zakresie programu, jak i czasu ich trwania;</p> <p>2) obecnie w Polsce nie kształcą się już fizjoterapeutów na poziomie niższym niż licencjat. Osoby, które ukończyły policealną szkołę medyczną kształcą w zawodzie technik fizjoterapii i uzyskały tytuł zawodowy technika fizjoterapii, zachowały nabyte kwalifikacje do wykonywania zawodu fizjoterapeuty²²³</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	PROWADZENIE ZAJĘĆ O CHARAKTERZE PROFILAKTYCZNYM I KOREKTYWNYM
5	1	Podstawa prawna	art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 226, poz. 1675 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	rektor uczelni lub odpowiednio dyrektor kolegium
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	rektor uczelni lub odpowiednio dyrektor kolegium; egzamin dyplomowy lub egzamin kończący kolegium
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	rektor uczelni prowadzi rejestr wydanych dyplomów
	8	Obowiązkowe opłaty	uczelnia pobiera opłaty za wydanie dyplomu w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>jak dla osób, które są absolwentami szkół wyższych lub średnich zawodowych i absolwentami zakładów kształcenia nauczycieli – o kierunku (specjalności) wychowanie fizyczne</p> <p>– jeżeli w trakcie nauki lub po jej ukończeniu nabyli kwalifikacje do prowadzenia tego typu zajęć lub</p> <p>jak dla osób, które są absolwentami szkół wyższych lub średnich zawodowych i absolwentami zakładów kształcenia nauczycieli – o kierunku (specjalności) wychowanie przedszkolne lub nauczanie początkowe</p> <p>– po uzyskaniu kwalifikacji w zakresie gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej</p>

²²³ a) ukończenie szkoły policealnej publicznej lub niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej i uzyskanie tytułu zawodowego technika fizjoterapii lub tytułu zawodowego magistra lub licencjata na kierunku fizjoterapia, lub

b) rozpoczęcie przed dniem 31 grudnia 1997 r. studiów wyższych na kierunku rehabilitacja ruchowa i uzyskanie tytułu magistra na tym kierunku, lub

c) rozpoczęcie przed dniem 31 grudnia 1997 r. studiów wyższych na Akademii Wychowania Fizycznego i uzyskanie tytułu magistra oraz ukończenie specjalizacji I lub II stopnia w dziedzinie rehabilitacji ruchowej, lub

d) rozpoczęcie przed dniem 31 grudnia 1979 r. studiów wyższych na kierunku wychowanie fizyczne i uzyskanie tytułu magistra na tym kierunku oraz ukończenie w ramach studiów dwuletniej specjalizacji z zakresu gimnastyki leczniczej lub rehabilitacji ruchowej potwierdzonej legitymacją instruktora rehabilitacji ruchowej lub gimnastyki leczniczej, lub

e) rozpoczęcie przed dniem 31 grudnia 1979 r. studiów wyższych na kierunku wychowanie fizyczne i uzyskanie tytułu magistra na tym kierunku oraz ukończenie trzymiesięcznego kursu specjalizacyjnego z rehabilitacji zgodnie z obowiązującymi wtedy przepisami Głównego Komitetu Kultury Fizycznej – które pozwala na wykonywanie zajęć rehabilitacji ruchowej oraz zabiegów fizjoterapeutycznych.

Część 3. Zestawienie informacji o kwalifikacjach 3.4. Kultura fizyczna

5	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie dotyczy
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie
		Inne uwagi	kwalifikacje do prowadzenia zajęć gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej w szkołach określają odrębne przepisy

3.5. Oświata i wychowanie

Tabela 5. Opracowanie: Katarzyna Królik (w zakresie ustawy o systemie oświaty),
Agnieszka Marszałek (w zakresie ustawy – Karta Nauczyciela)

DZIAŁ ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ: OŚWIATA I WYCHOWANIE			
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	ŚWIADECTWO UKOŃCZENIA SZKOŁY PODSTAWOWEJ
1	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt 1 w zw. z ust. 1a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	szkoła podstawowa ²²⁴
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	szkoła podstawowa (lub OKE); ocenie wewnętrzne
	4	Rodzaj dokumentu	świadectwo wydawane przez szkołę (lub OKE), według wzoru określonego w rozporządzeniu ²²⁵
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	szkoła prowadzi imienną ewidencję wydanych świadectw ukończenia szkoły ²²⁶
	8	Obowiązkowe opłaty	świadectwa i ich odpisy wydawane są odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie ²²⁷
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół – Załącznik nr 2 (Dz. U. poz. 977); w przypadku kwalifikacji nabywanych na podstawie aktów normatywnych wymienionych w wierszu 11 i poniżej w zakresie wykształcenia kierunkowego wymagania w zakresie efektów uczenia się określone są przepisach odrębnych ²²⁸

²²⁴ Dotyczy szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży. Jednakże osoba, która ukończyła 18 lat, może uzyskać świadectwo ukończenia szkoły podstawowej dla dorosłych lub na podstawie egzaminów eksternistycznych przeprowadzanych z zakresu obowiązkowych zajęć edukacyjnych określonych w ramowych planach nauczania odpowiednio dla szkoły podstawowej dla dorosłych, przeprowadzanych przez okręgową komisję egzaminacyjną (OKE). Osobom dorosłym świadectwo wydaje OKE.

²²⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624). Odpowiednio dla szkół artystycznych – rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 marca 2012 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych szkół i placówek artystycznych (Dz. U. poz. 377).

²²⁶ OKE prowadzą imienną ewidencję wydanych świadectw ukończenia szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum ogólnokształcącego wydanych na podstawie egzaminów eksternistycznych.

²²⁷ Opłata za egzamin eksternistyczny z jednych zajęć edukacyjnych oraz opłata za egzamin eksternistyczny zawodowy wynosi 5,5% minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela dyplomowanego posiadającego tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym, określonego na podstawie art. 30 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm. i § 34 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych (Dz. U. Nr 34, poz. 188).

Za wydanie duplikatu świadectwa, odpisu świadectwa dojrzałości, odpisu aneksu do świadectwa dojrzałości, dyplomu, zaświadczenia i indeksu oraz za legalizację dokumentu przeznaczonego do obrotu prawnego z zagranicą pobiera się opłatę w wysokości równej kwocie opłaty skarbowej od legalizacji dokumentu – § 26 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624). Opłata skarbową od legalizacji dokumentu obecnie wynosi 26 zł – Załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej, część II wydanie zaświadczenia poz. 5 (Dz. U. Nr 225, poz. 1635).

²²⁸ np. rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych (Dz. U. z 2011 r. Nr 15, poz. 70).

	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	przystąpienie do opisanego ustawą sprawdzianu ²²⁹
1	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	<p>tak²³⁰</p> <p>1) na podstawie delegacji z art. 9 ust. 3 i 5 ustawy o systemie oświaty:</p> <ul style="list-style-type: none">a) minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może określać, w drodze rozporządzenia, inne typy szkół, niż wymienione w ust. 1 pkt 1–3, oraz ustalać zasady ich działania²³¹,b) minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania określił, w drodze rozporządzenia, typy szkół artystycznych publicznych i niepublicznych, uwzględniając szkoły realizujące kształcenie ogólne i kształcenie artystyczne, a także szkoły realizujące wyłącznie kształcenie artystyczne²³²,c) minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury fizycznej, określił, w drodze rozporządzenia, warunki tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów i szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego, uwzględniając umożliwienie uczniom godzenia zajęć sportowych z nauką, w szczególności poprzez odpowiednią organizację zajęć dydaktycznych²³³ <p>Szkoły te w ramach nadawanych tamże kwalifikacji, np. świadectwo ukończenia sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, w programach nauczania, w zakresie kształcenia ogólnego, realizują podstawę programową kształcenia ogólnego dla danego typu szkoły (w tym przypadku realizują podstawę programową kształcenia ogólnego szkoły podstawowej) określoną w odrębnych przepisach. W tych też szkołach przystępuje się do sprawdzianu w ostatnim – 6 – roku kształcenia, w przypadku kształcenia kierunkowego, np. artystycznego, skład, warunki powoływania i odwoływania państwowych komisji egzaminacyjnych w tych szkołach, tryb ich działania, szczegółowe warunki i tryb przeprowadzania egzaminów określają przepisy odrębne²³⁴.</p> <p>2) na podstawie rozporządzenia²³⁵ dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej może zwolnić z obowiązku przystąpienia do sprawdzianu:</p> <ul style="list-style-type: none">a) ucznia (słuchacza) ze sprzężoną niepełnosprawnością, mającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego – na wniosek rodziców (prawnych opiekunów), pozytywnie zaopiniowany przez dyrektora szkoły (§ 38 ust. 2),

²²⁹ Sprawdzian ma charakter powszechny i obowiązkowy, co oznacza, że muszą do niego przystąpić wszyscy uczniowie – zarówno uczniowie szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży, jak i słuchacze szkół podstawowych dla dorosłych. Przystąpienie do sprawdzianu jest jednym z warunków ukończenia szkoły. Jednakże wynik sprawdzianu ma znaczenie tylko informacyjne i nie jest podstawą do prowadzenia jakiejkolwiek selekcji. Każdy uczeń otrzymuje wystawione przez OKE zaświadczenie o szczegółowych wynikach sprawdzianu. Uczeń (słuchacz) lub jego rodzice (prawni opiekunowie) zaświadczenie o wynikach sprawdzianu odbierają w szkole – § 32 ust. 1 oraz § 51 ust. 1–3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 83, poz. 562 z późn. zm.).

²³⁰ Osoba, która ukończyła 18 lat, może uzyskać świadectwo ukończenia szkoły podstawowej po zdaniu egzaminów eksternistycznych z zakresu obowiązkowych zajęć edukacyjnych określonych w ramowych planach nauczania szkoły podstawowej dla dorosłych.

²³¹ Odnośnie do tego rodzaju kwalifikacji delegacja nie została wykonana.

²³² Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 29 grudnia 2004 r. w sprawie typów szkół artystycznych publicznych i niepublicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 6, poz. 42) i rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 1999 r. w sprawie określenia typów szkół artystycznych publicznych i niepublicznych oraz zasad ich działania, a także sposobu i terminu wprowadzenia nowych typów szkół artystycznych oraz przekształcenia dotychczasowych szkół w szkoły nowego typu i ich funkcjonowania w systemie oświaty (Dz. U. Nr 14, poz. 125 z późn. zm.).

²³³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 października 2012 r. w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów sportowych, szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego (Dz. U. poz. 1129).

²³⁴ np. rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 8 kwietnia 2008 r. z późn. zm. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w publicznych szkołach i placówkach artystycznych (na podst. art. 32a ust. 4 i art. 22 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty), czy też w odniesieniu do osób, które ukończyły 18 rok życia – rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 31 maja 2006 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych z zakresu szkół artystycznych (Dz. U. z 2006 r. nr 107, poz. 727).

²³⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562 z późn. zm.).

1	11		<p>b) ucznia (słuchacza), któremu szczególnie przypadek losowy lub zdrowotny uniemożliwia przystąpienie do sprawdzianu w terminie ustalonym przez dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (nie później niż do dnia 20 sierpnia danego roku) – na udokumentowany wniosek dyrektora szkoły, złożony w porozumieniu z rodzicami (prawnymi opiekunami) ucznia albo słuchaczem (§ 49 ust. 4). Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym nie przystępują do sprawdzianu i egzaminu gimnazjalnego.</p> <p>Ze sprawdzianu są zwolnieni laureaci i finaliści olimpiad przedmiotowych oraz laureaci konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim z zakresu jednego z grupy przedmiotów objętych sprawdzianem, na podstawie zaświadczenia stwierdzającego uzyskanie tytułu odpowiednio laureata lub finalisty.</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	ŚWIADECTWO UKOŃCZENIA GIMNAZJUM
2	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt 2 w zw. z ust. 1a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	gimnazjum ²³⁶ (lub OKE)
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	gimnazjum; ocenie wewnętrznej
	4	Rodzaj dokumentu	świadectwo wydawane przez szkołę, według wzoru określonego w rozporządzeniu ²³⁷
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	szkoła prowadzi imienną ewidencję wydanych świadectw ukończenia szkoły ²³⁸
	8	Obowiązkowe opłaty	świadectwa i ich odpisy wydawane są odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie ²³⁹
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół – Załącznik nr 4 (Dz. U. poz. 977)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	przystąpienie do egzaminu gimnazjalnego potwierdzone zaświadczeniem opisanym w rozporządzeniu ²⁴⁰

²³⁶ Dotyczy trzyletniego gimnazjum. Jednakże osoba, która ukończyła 18 lat, może uzyskać świadectwo ukończenia gimnazjum dla dorosłych lub na podstawie egzaminów eksternistycznych przeprowadzanych z zakresu obowiązkowych zajęć edukacyjnych określonych w ramowych planach nauczania odpowiednio dla gimnazjum dla dorosłych, przeprowadzanych przez OKE. Świadectwo wówczas wydaje OKE.

²³⁷ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624), a w przypadku szkół artystycznych – rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 marca 2012 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych szkół i placówek artystycznych (Dz. U. poz. 377).

²³⁸ OKE prowadzi imienną ewidencję wydanych świadectw ukończenia szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum ogólnokształcącego na podstawie egzaminów eksternistycznych.

²³⁹ Opłata za egzamin eksternistyczny z jednych zajęć edukacyjnych oraz opłata za egzamin eksternistyczny zawodowy wynosi 5,5% minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela dyplomowanego posiadającego tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym, określonego na podstawie art. 30 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm. i § 34 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych (Dz. U. poz. 188).

Za wydanie duplikatu świadectwa, odpisu świadectwa dojrzałości, odpisu aneksu do świadectwa dojrzałości, dyplomu, zaświadczenia i indeksu oraz za legalizację dokumentu przeznaczonego do obrotu prawnego za granicą pobiera się opłatę w wysokości równej kwocie opłaty skarbowej od legalizacji dokumentu – § 26 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624). Opłata skarbową od legalizacji dokumentu obecnie wynosi 26 zł – Załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej, część II wydanie zaświadczenia poz. 5 (Dz. U. Nr 225, poz. 1635).

²⁴⁰ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624). W klasie III gimnazjum jest przeprowadzany egzamin obejmujący wymagania ustalone w podstawie programowej kształcenia ogólnego, określonej w przepisach w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, zwany „egzaminem gimnazjalnym”. Przystąpienie do egzaminu jest warunkiem ukończenia gimnazjum, ale nie określa się minimalnego wyniku, jaki zdający powinien uzyskać i dlatego egzaminu nie można nie zdać.

2	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>tak²⁴¹</p> <p>1) na podstawie delegacji z art. 9 ust. 3 i 5 ustawy o systemie oświaty:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może określać, w drodze rozporządzenia, inne typy szkół, niż wymienione w ust. 1 pkt 1–3, oraz ustalać zasady ich działania²⁴², b) minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania określił, w drodze rozporządzenia, typy szkół artystycznych publicznych i niepublicznych, uwzględniając szkoły realizujące kształcenie ogólne i kształcenie artystyczne, a także szkoły realizujące wyłącznie kształcenie artystyczne²⁴³; c) minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury fizycznej, określił, w drodze rozporządzenia, warunki tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów i szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego, uwzględniając umożliwienie uczniom godzenia zajęć sportowych z nauką, w szczególności poprzez odpowiednią organizację zajęć dydaktycznych²⁴⁴ <p>Szkoły te w ramach nadawanych tamże kwalifikacji, np. świadectwo ukończenia sześćdziesięcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia w programach nauczania, w zakresie kształcenia ogólnego realizują podstawę programową kształcenia ogólnego dla danego typu szkoły (w tym przypadku realizują podstawę programową kształcenia ogólnego szkoły podstawowej) określoną w odrębnych przepisach. W tych też szkołach przystępuje się do egzaminu.</p> <p>Odnosnie do kształcenia kierunkowego, np. artystycznego, skład, warunki powoływania i odwoływania państwowych komisji egzaminacyjnych w tych szkołach, tryb ich działania, szczegółowe warunki i tryb przeprowadzania egzaminów określają przepisy odrębne²⁴⁵.</p> <p>2) na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562 z późn. zm.) dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej może zwolnić z obowiązku przystąpienia do egzaminu:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) ucznia (słuchacza) ze sprzężoną niepełnosprawnością, mającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, który nie rokuje kontynuowania nauki w szkole ponadgimnazjalnej, na wniosek rodziców (prawnych opiekunów) pozytywnie zaopiniowany przez dyrektora szkoły (§ 38 ust. 3), b) ucznia (słuchacza), któremu szczególny przypadek losowy lub zdrowotny uniemożliwia przystąpienie do sprawdzianu w terminie ustalonym przez dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (nie później niż do dnia 20 sierpnia danego roku) – na udokumentowany wniosek dyrektora szkoły, złożony w porozumieniu z rodzicami (prawnymi opiekunami) ucznia albo słuchaczem (§ 49 ust. 4),
---	----	--	---

²⁴¹ Osoba, która ukończyła 18 lat, może uzyskać świadectwo ukończenia gimnazjum po zdaniu egzaminów eksternistycznych z zakresu obowiązkowych zajęć edukacyjnych określonych w ramowych planach nauczania gimnazjum dla dorosłych.

²⁴² Odnosnie do tego rodzaju kwalifikacji delegacja nie została wykonana.

²⁴³ Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 29 grudnia 2004 r. w sprawie typów szkół artystycznych publicznych i niepublicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 6, poz. 42) i rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 1999 r. w sprawie określenia typów szkół artystycznych publicznych i niepublicznych oraz zasad ich działania, a także sposobu i terminu wprowadzenia nowych typów szkół artystycznych oraz przekształcenia dotychczasowych szkół w szkoły nowego typu i ich funkcjonowania w systemie oświaty (Dz. U. Nr 14, poz. 125 z późn. zm.).

²⁴⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 października 2012 r. w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów sportowych, szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego (Dz. U. poz. 1129).

²⁴⁵ Np. rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 8 kwietnia 2008 r. z późn. zm. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w publicznych szkołach i placówkach artystycznych (na podst. art. 32a ust. 4 i art. 22 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty) czy też w odniesieniu do osób, które ukończyły 18 rok życia – rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 31 maja 2006 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych z zakresu szkół artystycznych (Dz. U. Nr 107, poz. 727).

2	11		<p>ponadto uczniowie ze sprzężonymi niepełnosprawnościami, posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy z powodu swojej niepełnosprawności nie potrafią samodzielnie czytać lub pisać, są zwolnieni z części trzeciej egzaminu gimnazjalnego,</p> <p>uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy w gimnazjum kontynuowali naukę języka obcego nowożytnego na podbudowie wymagań dla II etapu edukacyjnego, są zwolnieni z obowiązku przystąpienia do części trzeciej egzaminu gimnazjalnego na poziomie rozszerzonym, o której mowa w (§ 42 ust. 2d). Uczniowie, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, mogą przystąpić do części trzeciej egzaminu gimnazjalnego na poziomie rozszerzonym, o której mowa w (§ 42 ust. 2d),</p> <p>z egzaminu są zwolnieni laureaci i finaliści olimpiad przedmiotowych oraz laureaci konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim z zakresu jednego z grupy przedmiotów objętych sprawdzianem, na podstawie zaświadczenia stwierdzającego uzyskanie tytułu odpowiednio laureata lub finalisty;</p> <p>3) trzyletnie gimnazjum daje możliwość dalszego kształcenia w szkołach:</p> <ul style="list-style-type: none"> – trzyletniej zasadniczej szkole zawodowej, której ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie, a także dalsze kształcenie począwszy od klasy drugiej liceum ogólnokształcącego dla dorosłych, – trzyletniego liceum ogólnokształcącego, którego ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego, – czteroletniego technikum, którego ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie, a także uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego; <p>4) publiczne gimnazja organizują naukę religii na życzenie rodziców, publiczne szkoły ponadgimnazjalne na życzenie bądź rodziców, bądź samych uczniów; po osiągnięciu pełnoletności o pobieraniu nauki religii decydują uczniowie</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	ŚWIADECTWO UKOŃCZENIA LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO
3	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt 3 ppkt b w zw. z ust. 1a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	liceum ogólnokształcące ²⁴⁶ (lub OKE)
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	liceum ogólnokształcące ²⁴⁷ ; ocenie wewnętrzne
	4	Rodzaj dokumentu	świadectwo wydawane przez szkołę, według wzoru określonego w rozporządzeniu ²⁴⁸
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	szkoła prowadzi imienną ewidencję wydanych świadectw ukończenia szkoły ²⁴⁹

²⁴⁶ Osoba, która ukończyła 18 lat, może uzyskać świadectwo ukończenia liceum ogólnokształcącego dla dorosłych lub na podstawie egzaminów eksternistycznych przeprowadzanych z zakresu obowiązkowych zajęć edukacyjnych określonych w ramowych planach nauczania odpowiednio dla liceum ogólnokształcącego dla dorosłych, przeprowadzanych przez OKE. Świadectwo wówczas wydaje OKE.

²⁴⁷ Osoba, która ukończyła 18 lat, może uzyskać świadectwo ukończenia liceum ogólnokształcącego dla dorosłych lub na podstawie egzaminów eksternistycznych przeprowadzanych z zakresu obowiązkowych zajęć edukacyjnych określonych w ramowych planach nauczania odpowiednio dla liceum ogólnokształcącego dla dorosłych, przeprowadzanych przez OKE. Świadectwo wówczas wydaje OKE.

²⁴⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624), a w przypadku szkół artystycznych – rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 marca 2012 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych szkół i placówek artystycznych (Dz. U. poz. 377).

²⁴⁹ OKE prowadzą imienną ewidencję wydanych świadectw ukończenia szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum ogólnokształcącego na podstawie egzaminów eksternistycznych.

3	8	Obowiązkowe opłaty	świadectwa i ich odpisy wydawane są odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie ²⁵⁰
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół – Załącznik nr 4 (Dz. U. poz. 977)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano na tej płaszczyźnie szczególności
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	<p>tak²⁵¹</p> <p>1) ukończenie liceum ogólnokształcącego umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego;</p> <p>2) na podstawie delegacji z art. 9 ust. 3 i 5 ustawy o systemie oświaty:</p> <p>a) minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może określać, w drodze rozporządzenia, inne typy szkół, niż wymienione w ust. 1 pkt 1–3, oraz ustalać zasady ich działania²⁵²,</p> <p>b) minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania określił, w drodze rozporządzenia, typy szkół artystycznych publicznych i niepublicznych, uwzględniając szkoły realizujące kształcenie ogólne i kształcenie artystyczne, a także szkoły realizujące wyłącznie kształcenie artystyczne²⁵³,</p> <p>c) minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury fizycznej, określił, w drodze rozporządzenia, warunki tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów i szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego, uwzględniając umożliwienie uczniom godzenia zajęć sportowych z nauką, w szczególności poprzez odpowiednią organizację zajęć dydaktycznych²⁵⁴</p> <p>Szkoły te w ramach nadawanych tamże kwalifikacji, np. świadectwo ukończenia sześcioletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia w programach nauczania, w zakresie kształcenia ogólnego realizują podstawę programową kształcenia ogólnego dla danego typu szkoły (w tym przypadku realizują podstawę programową kształcenia ogólnego szkoły podstawowej) określoną w odrębnych przepisach.</p> <p>W tych też szkołach przystępuje się do egzaminu.</p> <p>Odnosnie do kształcenia kierunkowego, np. artystycznego, skład, warunki powoływania i odwoływania państwowych komisji egzaminacyjnych w tych szkołach, tryb ich działania, szczegółowe warunki i tryb przeprowadzania egzaminów określają przepisy odrębne²⁵⁵.</p>

²⁵⁰ Opłata za egzamin eksternistyczny z jednych zajęć edukacyjnych oraz opłata za egzamin eksternistyczny zawodowy wynosi 5,5% minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela dyplomowanego posiadającego tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym, określonego na podstawie art. 30 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. nr 97, poz. 674 z późn. zm. i § 34 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych (Dz. U. poz. 188). Za wydanie duplikatu świadectwa, odpisu świadectwa dojrzałości, odpisu aneksu do świadectwa dojrzałości, dyplomu, zaświadczenia i indeksu oraz za legalizację dokumentu przeznaczonego do obrotu prawnego z zagranicą pobiera się opłatę w wysokości równej kwocie opłaty skarbowej od legalizacji dokumentu – § 26 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624). Opłata skarbową od legalizacji dokumentu obecnie wynosi 26 zł – Załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej, część II wydanie zaświadczenia poz. 5 (Dz. U. z 2006 r. Nr 225, poz. 1635).

²⁵¹ Osoba, która ukończyła 18 lat, może uzyskać świadectwo ukończenia liceum ogólnokształcącego po zdaniu egzaminów eksternistycznych z zakresu obowiązkowych zajęć edukacyjnych określonych w ramowych planach nauczania liceum ogólnokształcącego dla dorosłych.

²⁵² Odnosnie do tego rodzaju kwalifikacji delegacja nie została wykonana.

²⁵³ Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 29 grudnia 2004 r. w sprawie typów szkół artystycznych publicznych i niepublicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 6, poz. 42) i rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 1999 r. w sprawie określenia typów szkół artystycznych publicznych i niepublicznych oraz zasad ich funkcjonowania w systemie oświaty (Dz. U. Nr 14, poz. 125 z późn. zm.).

²⁵⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 października 2012 r. w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów sportowych, szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego (Dz. U. poz. 1129).

²⁵⁵ np. rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 8 kwietnia 2008 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w publicznych szkołach i placówkach artystycznych (na podst. art. 32a ust. 4 i art. 22 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty czy też w odniesieniu do osób, które ukończyły 18 rok życia – rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 31 maja 2006 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych z zakresu szkół artystycznych (Dz. U. z 2006 r. Nr 107, poz. 727).

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	ŚWIADECTWO DOJRZAŁOŚCI
4	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt 3 ppkt b i c w zw. z ust. 1a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE; egzamin maturalny
	4	Rodzaj dokumentu	świadectwo wydawane przez OKE, według wzoru określonego w rozporządzeniu ²⁵⁶
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	szkoła prowadzi imienną ewidencję wydanych świadectw dojrzałości przekazywanych szkole przez OKE ²⁵⁷ ; OKE niezależnie od tego prowadzi własną imienną ewidencję wydanych świadectw dojrzałości
	8	Obowiązkowe opłaty	świadectwa i ich odpisy wydawane są odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie ²⁵⁸
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół – Załącznik nr 4 (Dz. U. poz. 977)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	ukończenie określonego typu szkoły do egzaminu dojrzałości mogą przystąpić wyłącznie absolwenci szkół: liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego, technikum, liceum ogólnokształcącego i technikum uzupełniającego, absolwent dotychczasowej ponadpodstawowej szkoły średniej i osoby, które uzyskały świadectwo ukończenia tych szkół w trybie egzaminu eksternistycznego
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) absolwent szkoły ponadgimnazjalnej: liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego, technikum, uzupełniającego liceum ogólnokształcącego i technikum uzupełniającego oraz absolwent dotychczasowej ponadpodstawowej szkoły średniej, który zdał egzamin maturalny, otrzymuje świadectwo dojrzałości; świadectwo to otwiera drogę do kształcenia się w szkole wyższej, 2) laureaci i finaliści olimpiad przedmiotowych są zwolnieni z egzaminu maturalnego z danego przedmiotu na podstawie zaświadczenia stwierdzającego uzyskanie tytułu odpowiednio laureata lub finalisty

²⁵⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624), a w przypadku szkół artystycznych – rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 marca 2012 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych szkół i placówek artystycznych (Dz. U. poz. 377).

²⁵⁷ Kurator oświaty prowadzi imienną ewidencję wydanych świadectw dojrzałości absolwentów dotychczasowej ponadpodstawowej szkoły średniej. Należałoby podkreślić, iż świadectwa i dyplomy państwowe wydawane przez uprawnione do tego szkoły, placówki kształcenia ustawicznego i placówki kształcenia praktycznego, zakłady kształcenia nauczycieli, kolegia pracowników służb społecznych oraz okręgowe komisje egzaminacyjne są dokumentami urzędowymi.

²⁵⁸ Opłata za egzamin eksternistyczny z jednych zajęć edukacyjnych oraz opłata za egzamin eksternistyczny zawodowy wynosi 5,5% minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela dyplomowanego posiadającego tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym, określonego na podstawie art. 30 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm. – § 34 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych (Dz. U. poz. 188).

Za wydanie duplikatu świadectwa, odpisu świadectwa dojrzałości, odpisu aneksu do świadectwa dojrzałości, dyplomu, zaświadczenia i indeksu oraz za legalizację dokumentu przeznaczonego do obrotu prawnego z zagranicą pobiera się opłatę w wysokości równej kwocie opłaty skarbowej od legalizacji dokumentu – § 26 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624). Opłata skarbową od legalizacji dokumentu obecnie wynosi 26 zł – Załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej, część II wydanie zaświadczenia poz. 5 (Dz. U. Nr 225, poz. 1635).

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	ŚWIADECTWO UKOŃCZENIA ZASADNICZEJ SZKOŁY ZAWODOWEJ
5	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt 3 ppkt a w zw. z ust. 1a w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	zasadnicza szkoła zawodowa
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	zasadnicza szkoła zawodowa ²⁵⁹ ; ocenie wewnętrzne
	4	Rodzaj dokumentu	świadectwo wydawane przez szkołę, według wzoru określonego rozporządzeniem ²⁶⁰
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	szkoła prowadzi imienną ewidencję wydanych świadectw
	8	Obowiązkowe opłaty	świadectwa i ich odpisy wydawane są odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie ²⁶¹
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określa: – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184) oraz – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół – Załącznik nr 5 (Dz. U. poz. 997)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	w badanych aktach nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie ²⁶² 1) świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej potwierdza poziom uzyskanego wykształcenia. Nabycie tej kwalifikacji jest jednym z warunków uzyskania dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu wymaganych egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodach organizowanych przez OKE, także dalsze kształcenie od klasy drugiej liceum ogólnokształcącego dla dorosłych,

²⁵⁹ Patrz: uwaga w wierszu 11 dotycząca walidacji.

²⁶⁰ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.), a w przypadku szkół artystycznych rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 marca 2012 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych szkół i placówek artystycznych (Dz. U. poz. 377).

²⁶¹ Za wydanie duplikatu świadectwa, odpisu świadectwa dojrzałości, odpisu aneksu do świadectwa dojrzałości, dyplomu, zaświadczenia i indeksu oraz za legalizację dokumentu przeznaczonego do obrotu prawnego z zagranicą pobiera się opłatę w wysokości równej kwocie opłaty skarbowej od legalizacji dokumentu – § 26 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624). Opłata skarbową od legalizacji dokumentu obecnie wynosi 26 zł – Załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej, część II wydanie zaświadczenia poz. 5 (Dz. U. Nr 225, poz. 1635).

²⁶² Osoba, która ukończyła 18 lat, może przystąpić do egzaminów eksternistycznych z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla zasadniczej szkoły zawodowej przeprowadzanych przez okręgową komisję egzaminacyjną. Zaświadczenie potwierdzające zdanie egzaminów eksternistycznych z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla zasadniczej szkoły zawodowej jest równorzędne ze świadectwem szkolnym i może stanowić podstawę do uzyskania dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe.

5	11		2) wykształcenie uzyskane na zasadzie uczestnictwa w OHP jest jedną z dróg uzyskiwania wiedzy ogólnej i przygotowania zawodowego w ramach polskiego systemu oświaty. Uczestnik OHP uzupełnia wykształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej lub gimnazjum z jednoczesnym przyuczeniem do wykonywania określonej pracy lub zdobywa kwalifikacje zawodowe na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej. Kształcenie ogólne realizowane jest w szkołach publicznych. Praktyczne przygotowanie zawodowe odbywa się u pracodawców zewnętrznych (np. rzemieślników) albo w warsztatach OHP. Nauka zawodu trwa 3 lata (w zależności od programu nauczania). Przygotowanie do wykonywania określonej pracy trwa do ukończenia przez uczestnika OHP gimnazjum, nie dłużej jednak niż 22 miesiące. Absolwent OHP otrzymuje świadectwo ukończenia szkoły, a po zdaniu egzaminu z przygotowania zawodowego – tytuł zawodowy lub zaświadczenie o ukończeniu przyuczenia do wykonywania określonej pracy
Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	ŚWIADECTWO POTWIERDZAJĄCE KWALIFIKACJĘ W ZAWODZIE
6	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt 3 ppkt a w zw. z ust. 1b w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE ²⁶³
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE ²⁶⁴ ; egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w zakresie danej kwalifikacji przeprowadzany jest dla ²⁶⁵ : 1) uczniów zasadniczych szkół zawodowych i techników oraz uczniów (słuchaczy) szkół policealnych, 2) absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, techników i szkół policealnych, 3) osób, które ukończyły kwalifikacyjny kurs zawodowy ²⁶⁶ egzamin ten jest przeprowadzany także jako egzamin eksternistyczny dla osób spełniających warunki określone w przepisach w sprawie egzaminów eksternistycznych
	4	Rodzaj dokumentu	świadectwo według wzoru określonego w rozporządzeniu ²⁶⁷
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	OKE prowadzi rejestr wydanych świadectw kwalifikacyjnych

²⁶³ Po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie danej kwalifikacji przeprowadzanego przez okręgową komisję egzaminacyjną.

²⁶⁴ Po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie danej kwalifikacji przeprowadzanego przez okręgową komisję egzaminacyjną.

²⁶⁵ § 109 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562 z późn. zm.).

²⁶⁶ Kwalifikacyjne kursy zawodowe mogą być prowadzone przez:

- 1) publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe w zakresie zawodów, w których kształcą,
- 2) niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe w zakresie zawodów, w których kształcą,
- 3) publiczne i niepubliczne placówki, o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie oświaty,
- 4) instytucje rynku pracy, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- 5) podmioty prowadzące działalność oświatową, o której mowa w art. 83a ust. 2 ustawy o systemie oświaty.

Kwalifikacyjnym kursem zawodowym ustawa o systemie oświaty w art. 3 pkt 20 określa kurs, którego program nauczania uwzględnia podstawę programową kształcenia w zawodach, w zakresie jednej kwalifikacji, którego ukończenie umożliwia przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie tej kwalifikacji.

²⁶⁷ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624), a w przypadku szkół artystycznych rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 marca 2012 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych szkół i placówek artystycznych (Dz. U. poz. 377).

6	8	Obowiązkowe opłaty	w przypadku egzaminów eksternistycznych uiszcza się opłatę określoną w rozporządzeniu ²⁶⁸
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	do egzaminu eksternistycznego dopuszcza się osobę, która spełniła dwa warunki: 1) ukończyła gimnazjum albo ośmioletnią szkołę podstawową ²⁶⁹ , 2) co najmniej dwa lata kształciła się lub pracowała w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego ²⁷⁰
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak ²⁷¹ 1) przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie obejmuje tylko pojedynczą kwalifikację, 2) egzamin składa się z części pisemnej i części praktycznej, 3) laureaci i finaliści turniejów lub olimpiad tematycznych związanych z wybranym obszarem kształcenia zawodowego są zwolnieni z części pisemnej egzaminu zawodowego na podstawie zaświadczenia stwierdzającego uzyskanie tytułu odpowiednio laureata lub finalisty, 4) istnieje możliwość przystąpienia do egzaminu potwierdzającego kwalifikację w zawodzie w warunkach dostosowanych do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych osób z orzeczeniem o lekkiej niepełnosprawności. Przepisy regulujące te kwestie zawiera rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych
Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	DYPLOM POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE ZAWODOWE
7	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt 3 ppkt a w zw. z ust. 1b zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE ²⁷²
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE ²⁷³ , wymagany dla danej kwalifikacji zestaw egzaminów potwierdzający kwalifikacje w zawodzie

²⁶⁸ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych (Dz. U. poz. 188) opłata za egzamin eksternistyczny z jednych zajęć edukacyjnych oraz opłata za egzamin eksternistyczny zawodowy wynosi 5,5% minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela dyplomowanego posiadającego tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym, określonego na podstawie art. 30 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.). Jednakże dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej może zwolnić z całości lub części opłaty za egzaminy eksternistyczne ze wszystkich lub niektórych zajęć edukacyjnych lub z opłaty za egzamin eksternistyczny zawodowy osobę o niskich dochodach, na jej wniosek, w szczególności, jeżeli dochód tej osoby nie jest większy niż kwoty, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).

²⁶⁹ Nie oznacza to jednak, że osoby, które nie ukończyły gimnazjum, nie mogą przystąpić do kwalifikacyjnego kursu zawodowego. Na kwalifikacyjny kurs zawodowy można przyjąć osobę, która nie ukończyła gimnazjum, pod warunkiem że posiada ukończone 18 lat. Osoby niepełnoletnie mogą być uczestnikami kwalifikacyjnych kursów zawodowych tylko w sytuacji, gdy posiadają ukończone gimnazjum oraz spełniają przesłanki warunkujące możliwości spełnienia w tej formie obowiązku nauki.

²⁷⁰ Zgodnie z § 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych.

²⁷¹ Osoba, która ukończyła 18 lat, może uzyskać świadectwo potwierdzające kwalifikację w zawodzie po zdaniu egzaminu eksternistycznego potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie danej kwalifikacji przeprowadzanego przez okręgową komisję egzaminacyjną, na warunkach i w trybie określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 4, z zastrzeżeniem ust. 5 i 6 ustawy o systemie oświaty. Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia dotyczy również tych zawodów z klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, dla których przeprowadza się egzamin eksternistyczny. Zmiany wprowadzone ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206).

²⁷² Po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikację w zawodzie w zakresie danej kwalifikacji przeprowadzanego przez okręgową komisję egzaminacyjną.

²⁷³ Po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikację w zawodzie w zakresie danej kwalifikacji przeprowadzanego przez okręgową komisję egzaminacyjną.

7	4	Rodzaj dokumentu	dplom wydawany przez OKE, a w przypadku absolwentów szkół artystycznych – szkoła, według wzorów określonych w rozporządzeniach ²⁷⁴
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	OKE prowadzi rejestr wydanych dyplomów, a w przypadku absolwentów szkół artystycznych – szkoła
	8	Obowiązkowe opłaty	w przypadku egzaminów eksternistycznych uiszcza się opłatę określoną w rozporządzeniu ²⁷⁵
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	warunkiem uzyskania dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, poza wymaganymi świadectwami potwierdzającymi poszczególne kwalifikacje w zawodzie, jest posiadanie: a) wykształcenia zasadniczego zawodowego albo zdanie egzaminu eksternistycznego z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla zasadniczej szkoły zawodowej, przeprowadzanego przez okręgową komisję egzaminacyjną, lub b) wykształcenia średniego ²⁷⁶
11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak ²⁷⁷ 1) osoby posiadające świadectwa szkolne uzyskane za granicą, uznane za równorzędne ze świadectwami ukończenia odpowiednich polskich szkół ponadgimnazjalnych lub szkół ponadpodstawowych, zamierzające przystąpić do egzaminu zawodowego, składają deklarację zawierającą dane wymienione w rozporządzeniu w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych,	

²⁷⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624.), a w przypadku szkół artystycznych rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 marca 2012 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych szkół i placówek artystycznych (Dz. U. poz. 377).

²⁷⁵ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych (Dz. U. poz. 188) opłata za egzamin eksternistyczny z jednego zajęcia edukacyjnych oraz opłata za egzamin eksternistyczny zawodowy wynosi 5,5% minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela dyplomowanego posiadającego tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym, określonego na podstawie art. 30 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.) i § 34 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych (Dz. U. poz. 188). Jednakże dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej może zwolnić z całości lub części opłaty za egzaminy eksternistyczne ze wszystkich lub niektórych zajęć edukacyjnych lub z opłaty za egzamin eksternistyczny zawodowy osobę o niskich dochodach, na jej wniosek, w szczególności, jeżeli dochód tej osoby nie jest większy niż kwoty, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).

²⁷⁶ W rozumieniu art. 11a ust. 4 ustawy o systemie oświaty.

²⁷⁷ Osoba, która ukończyła 18 lat, może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe, jeżeli posiada świadectwa potwierdzające wszystkie kwalifikacje wyodrębnione w danym zawodzie oraz posiada:

- wykształcenie zasadnicze zawodowe albo zdała egzamin eksternistyczny z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla zasadniczej szkoły zawodowej przeprowadzany przez okręgową komisję egzaminacyjną lub
- wykształcenie średnie.

Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia dotyczy również tych zawodów z klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, dla których przeprowadza się egzamin eksternistyczny. Zmiany wprowadzone ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206).

7	11		<p>2) dyplom ukończenia szkoły artystycznej można uzyskać także na podstawie egzaminów eksternistycznych przeprowadzanych przez państwowe komisje egzaminacyjne powoływane przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego²⁷⁸;</p> <p>Do egzaminu zawodowego (dyplomowego) może przystąpić osoba, która zdała egzaminy z zakresu obowiązkowych zajęć edukacyjnych, objętych ramowym planem nauczania dla danego typu szkoły. Do egzaminu eksternistycznego może przystąpić osoba, która w szkole nie przystąpiła do egzaminu dyplomowego, przerwała egzamin dyplomowy albo nie zdała egzaminu dyplomowego (w części lub całości), oraz osoba, która zdała egzamin dyplomowy w zakresie danego zawodu i specjalności albo specjalizacji i zamierza zdawać egzamin dyplomowy w zakresie tego samego zawodu, ale innej specjalności albo specjalizacji.</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	ŚWIADECTWO UKOŃCZENIA TECHNIKUM
8	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt 3 ppkt c w zw. z ust. 1a zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	technikum (czteroletnie)
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	technikum (czteroletnie); ocenie wewnętrzne
	4	Rodzaj dokumentu	świadectwo wydawane przez szkołę, według wzoru określonego w rozporządzeniu ²⁷⁹
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	szkoła prowadzi imienną ewidencję wydanych świadectw
	8	Obowiązkowe opłaty	świadectwa i ich odpisy wydawane są przez szkoły nieodpłatnie ²⁸⁰
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określa: – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184) oraz – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół – Załącznik nr 4 (Dz. U. poz. 997)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano

²⁷⁸ Patrz: rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 31 maja 2006 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych z zakresu szkół artystycznych.

²⁷⁹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624), a w przypadku szkół artystycznych rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 marca 2012 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych szkół i placówek artystycznych (Dz. U. poz. 377).

²⁸⁰ Opłata za egzamin eksternistyczny z jednych zajęć edukacyjnych oraz opłata za egzamin eksternistyczny zawodowy wynosi 5,5% minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela dyplomowanego posiadającego tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym, określonego na podstawie art. 30 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.) i § 34 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych (Dz. U. poz. 188).

Za wydanie duplikatu świadectwa, odpisu świadectwa dojrzałości, odpisu aneksu do świadectwa dojrzałości, dyplomu, zaświadczenia i indeksu oraz za legalizację dokumentu przeznaczonego do obrotu prawnego z zagranicą pobiera się opłatę w wysokości równej kwocie opłaty skarbowej od legalizacji dokumentu – § 26 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624). Opłata skarbową od legalizacji dokumentu obecnie wynosi 26 zł – Załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej, część II wydanie zaświadczenia, poz. 5 (Dz. U. Nr 225, poz. 1635).

8	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie ukończenie czteroletniego technikum jest jedną z możliwych dróg uzyskania świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego oraz jednym z warunków uzyskania dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	ŚWIADECTWO UKOŃCZENIA SZKOŁY POLICEALNEJ DLA OSÓB POSIADAJĄCYCH WYKSZTAŁCENIE ŚREDNIE
9	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt 3 ppkt d w zw. z ust. 1a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	szkoła policealna
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	szkoła policealna; ocenie wewnętrzne
	4	Rodzaj dokumentu	świadectwo wydawane przez szkołę, według wzoru określonego w rozporządzeniu ²⁸¹
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	szkoła prowadzi imienną ewidencję wydanych świadectw
	8	Obowiązkowe opłaty	świadectwa i ich odpisy wydawane są przez szkoły nieodpłatnie ²⁸²
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określa: – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184) oraz – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół – Załącznik nr 6 (Dz. U. poz. 997)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	posiadanie świadectwa ukończenia szkoły średniej, w niektórych przypadkach wymagana jest kwalifikacja: świadectwo dojrzałości
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie posiadanie świadectwa ukończenia szkoły policealnej umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie

²⁸¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624), a w przypadku szkół artystycznych – rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 marca 2012 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych szkół i placówek artystycznych (Dz. U. poz. 377).

²⁸² Opłata za egzamin eksternistyczny z jednych zajęć edukacyjnych oraz opłata za egzamin eksternistyczny zawodowy wynosi 5,5% minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela dyplomowanego posiadającego tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym, określonego na podstawie art. 30 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.) i § 34 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych (Dz. U. poz. 188).

Za wydanie duplikatu świadectwa, odpisu świadectwa dojrzałości, odpisu aneksu do świadectwa dojrzałości, dyplomu, zaświadczenia i indeksu oraz za legalizację dokumentu przeznaczonego do obrotu prawnego z zagranicą pobiera się opłatę w wysokości równej kwocie opłaty skarbowej od legalizacji dokumentu – § 26 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624). Opłata skarbową od legalizacji dokumentu obecnie wynosi 26 zł – Załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej, część II wydanie zaświadczenia, poz. 5 (Dz. U. Nr 225, poz. 1635).

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	ŚWIADECTWO POTWIERDZAJĄCE PRZYSPOSOBIENIE DO PRACY
10	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt 1 ppkt e ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	szkoła specjalna przysposabiająca do pracy (trzyletnia) ²⁸³
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	szkoła specjalna przysposabiająca do pracy (trzyletnia); ocenie wewnętrzne
	4	Rodzaj dokumentu	świadectwo potwierdzające przysposobienie do pracy wydawane przez szkołę, według wzoru określonego w rozporządzeniu ²⁸⁴
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	szkoła prowadzi imienną ewidencję wydanych świadectw
	8	Obowiązkowe opłaty	świadectwa wydawane są nieodpłatnie
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół – Załącznik nr 7 (Dz. U. poz. 997)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie w procesie kształcenia odbywają się zajęcia edukacyjne, rewalidacyjne, sportowe, kształtujące kreatywność oraz przygotowanie do pracy. Uczniowie nie zdobywają uprawnień do wykonywania konkretnego zawodu. Z treści art. 9 ustawy o systemie oświaty wynika, że w szkołach przysposabiających do pracy nie przeprowadza się egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe ²⁸⁵
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	DYPLOM UKOŃCZENIA KOLEGIUM PRACOWNIKÓW SŁUŻB SPOŁECZNYCH
11	1	Podstawa prawna	1) art. 9f ust. 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.), 2) rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 7 kwietnia 2005 r. w sprawie standardów kształcenia w kolegiach pracowników służb społecznych (Dz. U. Nr 62, poz. 555)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	kolegium pracowników służb społecznych

²⁸³ Szkoła przeznaczona jest dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

²⁸⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624).

²⁸⁵ Regulacje dotyczące warunków organizacji kształcenia specjalnego w szkołach ogólnodostępnych, integracyjnych, specjalnych oraz w ośrodkach (specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii, ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym) oraz wskazujące, dla uczniów z jakiego rodzaju niepełnosprawnościami jest ono organizowane, określone są w wydanym na podstawie art. 71b ust. 7 ustawy o systemie oświaty rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (Dz. U. Nr 228, poz. 1489).

Kształceniem specjalnym objęte są dzieci i młodzież niepełnosprawni, niedostosowani społecznie i zagrożeni niedostosowaniem społecznym. Podstawą do jego organizacji jest posiadanie przez ucznia orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, wydanego przez publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną. W przypadku ucznia niedostosowanego społecznie oraz zagrożonego niedostosowaniem społecznym może to być również postanowienie sądu.

11	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	kolegium pracowników służb społecznych; nauka w kolegium kończy się egzaminem dyplomowym składanym przed komisją powołaną przez dyrektora kolegium
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom ukończenia kolegium, według wzoru określonego w rozporządzeniu ²⁸⁶
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	kolegium prowadzi „album słuchaczy”, teczki akt osobowych słuchaczy oraz księgę dyplomów na zasadach określonych w przepisach dotyczących dokumentacji przebiegu studiów wyższych (§ 24 ust. 41 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 24 marca 2005 r. w sprawie kolegiów pracowników służb społecznych; Dz. U. Nr 61, poz. 544)
	8	Obowiązkowe opłaty	1) kolegia służb społecznych mogą pobierać opłaty za egzaminy wstępne, 2) opłaty za zajęcia dydaktyczne mogą być pobierane w kolegiach niepublicznych oraz w kolegiach publicznych za zajęcia dydaktyczne organizowane poza systemem dziennym, 3) kolegia publiczne mogą pobierać opłaty za zajęcia prowadzone w systemie dziennym od słuchaczy, którzy powtarzają je z powodu niezadowolających wyników w nauce (art. 9 f ust. 3 ustawy o systemie oświaty)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określa rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 7 kwietnia 2005 r. w sprawie standardów kształcenia w kolegiach pracowników służb społecznych
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	słuchaczem kolegium może być osoba, która posiada świadectwo dojrzałości i uzyskała pozytywny wynik w postępowaniu rekrutacyjnym (§ 18 ust. 2 rozporządzenia w sprawie kolegiów pracowników służb społecznych)
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) na podstawie porozumień zawartych z uczelniami możliwe jest ubieganie się absolwenta (po zdaniu egzaminu dyplomowego) o dyplom ukończenia szkoły wyższej i tytuł zawodowy licencjata; porozumienia te tracą moc z dniem 30 września 2015 r. (art. 261b ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 5 listopada 2009 r.; Dz. U. Nr 202, poz. 1553), 2) kolegia kształcą w zawodzie pracownik socjalny ²⁸⁷

²⁸⁶ Indeksy, legitymacje i dyplomy wydawane są według wzorów określonych w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 24 marca 2005 r. w sprawie kolegiów pracowników służb społecznych (Dz. U. Nr 61, poz. 544) – § 24 ust. 4.

Na dyplomie wpisuje się:

- ocenę ogólną, wyrażoną liczbą całkowitą, stanowiącą średnią ocen z poszczególnych przedmiotów kończących się zaliczeniem lub egzaminem (poza egzaminem dyplomowym) oraz z praktyk zawodowych,
- ocenę z egzaminu dyplomowego – rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 24 marca 2005 r. w sprawie kolegiów pracowników służb społecznych (Dz. U. Nr 61, poz. 544) – § 25 ust. 3.

²⁸⁷ Zgodnie z przepisem art. 116 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.), pracownikiem socjalnym może być osoba, która spełnia co najmniej jeden z niżej wymienionych warunków:

- posiada dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych,
- ukończyła studia wyższe na kierunku praca socjalna,
- do dnia 31 grudnia 2013 r. ukończyła studia wyższe o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego na jednym z kierunków: a) pedagogika, b) pedagogika specjalna, c) politologia, d) polityka społeczna, e) psychologia, f) socjologia, g) nauki o rodzinie.

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	PRZYGOTOWANIE PEDAGOGICZNE ²⁸⁸
12	1	Podstawa prawna	<p>1) art. 9 ustawy z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.),</p> <p>2) ustawa z 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.),</p> <p>3) rozporządzenie MNiSW z 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. poz. 131)²⁸⁹,</p> <p>4) rozporządzenie MEN z 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400 z późn. zm.)²⁹⁰,</p> <p>5) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 30 czerwca 2006 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli w kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych (Dz. U. Nr 128, poz. 897)</p> <p>6) rozporządzenie MEN z 19 listopada 2009 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. Nr 200, poz. 1537 z późn. zm.)</p>
	2	Podmiot nadający kwalifikację	<ul style="list-style-type: none"> – uczelnia lub – zakład kształcenia nauczycieli, lub – podmiot uprawniony do prowadzenia kursu kwalifikacyjnego dającego przygotowanie pedagogiczne: placówka doskonalenia nauczycieli lub zakład kształcenia nauczycieli
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	<p>odpowiednio:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uczelnia prowadząca kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela lub – zakład kształcenia nauczycieli, lub – podmiot uprawniony do prowadzenia kursu kwalifikacyjnego dającego przygotowanie pedagogiczne: placówka doskonalenia nauczycieli lub zakład kształcenia nauczycieli; <p>ocenianie w toku kształcenia i praktyk, egzamin końcowy</p>

²⁸⁸ Zgodnie z art. 9 ustawy Karta Nauczyciela, przygotowanie pedagogiczne jest wymagane do zatrudnienia na stanowisku nauczyciela. Według rozporządzenia MEN w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, przez przygotowanie pedagogiczne należy przez rozumieć nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki szczegółowej, nauczanych w wymiarze nie mniejszym niż 270 godzin w powiązaniu z kierunkiem (specjalnością) kształcenia oraz pozytywnie ocenioną praktyką pedagogiczną – w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin. O posiadaniu przygotowania pedagogicznego świadczy dyplom ukończenia studiów lub inny dokument wydany przez uczelnię, dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli lub świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego. Tak więc przygotowanie pedagogiczne można uzyskać:

- **na uczelniach** w toku studiów pierwszego i drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich, studiów podyplomowych – w kształceniu modułowym (moduł 2 i 3) prowadzonym zgodnie ze standardami kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, określonymi przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w rozporządzeniu z 17 stycznia 2012 r. (Dz. U. poz. 131) lub

- **w zakładach kształcenia nauczycieli** realizujących nauczanie wg standardów kształcenia nauczycieli w kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych, określonych przez Ministra Edukacji Narodowej w rozporządzeniu z 30 czerwca 2006 r. (Dz. U. poz. 131), a także

- **na kursach kwalifikacyjnych** z zakresu przygotowania pedagogicznego, prowadzonych przez placówki doskonalenia nauczycieli (po uzyskaniu zgody właściwego kuratora oświaty) oraz zakłady kształcenia nauczycieli (po uzyskaniu zgody ministra właściwego ds. oświaty), wg planów i programów zgodnych z ramowym planem i programem tego kursu zatwierdzonym przez Ministra Edukacji Narodowej. Kursy kwalifikacyjne są prowadzone na podstawie uregulowań zawartych w rozporządzeniu MEN z 19 listopada 2009 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. Nr 200, poz. 1537 z późn. zm.) oraz w rozporządzeniu MEN z 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400).

²⁸⁹ Rozporządzenie MNiSW z 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. poz. 131) było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 207, poz. 2110) [utraciło ono moc z dniem 1 października 2011 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 84, poz. 455 i Nr 112, poz. 654)].

²⁹⁰ Rozporządzenie MEN z 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400, z 2012 r. poz. 174). Rozporządzenie to zostało zmienione rozporządzeniem MEN z 17 kwietnia 2012 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli... (Dz. U. poz. 426) – zmiany nim wprowadzone nie są uwzględnione w niniejszym opracowaniu. Analogicznie kwestię kwalifikacji wymaganych od osób zatrudnianych na stanowiskach nauczyciela w szkołach i placówkach artystycznych reguluje rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 28 września 2011 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych, placówek kształcenia artystycznego i placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. Nr 224, poz. 1345).

12	4	Dokument potwierdzający kwalifikacje	odpowiednio: – dyplom ukończenia studiów pierwszego, drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich lub świadectwo ukończenia studiów podyplomowych lub inny dokument wydany przez uczelnię potwierdzający posiadanie przygotowania pedagogicznego lub – dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli, lub – świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego w zakresie przygotowania pedagogicznego ²⁹¹ (wg wzoru określonego w rozporządzeniu MEN z 19 listopada 2009 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli)
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	rejstry wydanych dyplomów/świadectw prowadzone przez podmioty uprawnione wg zasad określonych dla tych podmiotów
	8	Obowiązkowe opłaty	różne w zależności od drogi dojścia do kwalifikacji: 1) w przypadku kształcenia na uczelni publicznej od kandydatów pobierane są opłaty za postępowanie związane z przyjęciem na studia oraz jednorazowe opłaty za wydanie legitymacji studenckiej, indeksu, dyplomu, świadectwa oraz innego dokumentu związanego z tokiem studiów ²⁹² (za wydanie suplementu do dyplomu uczelnia nie pobiera opłat ²⁹³); uczelnia publiczna może pobierać opłaty za określone usługi edukacyjne ²⁹⁴ ; zasady pobierania opłat w uczelni publicznej określa senat uczelni, zaś ich wysokość – rektor, w uczelni niepublicznej – organ wskazany w statucie (wg zasad wskazanych w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym); 2) zakłady kształcenia nauczycieli (z.k.n.) mogą pobierać opłaty za egzaminy wstępne oraz za zajęcia dydaktyczne, z wyłączeniem zajęć dydaktycznych w systemie dziennym w kolegiach publicznych; dyrektor z.k.n. ustala wysokość tych opłat w porozumieniu z organem prowadzącym, na podstawie planowanych kosztów przeprowadzenia egzaminu lub planowanych kosztów kształcenia; zasady ustalania tych opłat w kolegiach niepublicznych określa organ prowadzący (rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 12 sierpnia 1997 r. w sprawie zakładów kształcenia nauczycieli; Dz. U. Nr 104, poz. 664 z późn. zm.); 3) wysokość opłat za kursy kwalifikacyjne ustalają podmioty prowadzące kursy; koszt uzupełnienia lub uzyskania dodatkowych kwalifikacji dla osób zatrudnionych na stanowiskach nauczycieli może być pokrywany ze środków przeznaczonych na doskonalenie zawodowe nauczycieli, pozostających w dyspozycji organu prowadzącego szkołę/placówkę, w której zatrudniona jest osoba zainteresowana

²⁹¹ Zgodnie z rozporządzeniem MEN w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli przez kurs kwalifikacyjny należy rozumieć kurs kwalifikacyjny z zakresu określonego przedmiotu, prowadzonych zajęć lub przygotowania pedagogicznego, organizowany zgodnie z przepisami w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli, którego ukończenie umożliwia nauczycielowi posiadającemu poziom wykształcenia wymagany od nauczycieli danego typu szkoły lub rodzaju placówki uzyskanie kwalifikacji do nauczania przedmiotu, prowadzenia zajęć lub przygotowania pedagogicznego.

²⁹² Patrz: rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188).

²⁹³ Zgodnie z art. 99a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.).

²⁹⁴ Uczelnia publiczna może pobierać od studentów opłaty za świadczone usługi edukacyjne związane m.in. z:

- kształceniem studentów na studiach niestacjonarnych oraz uczestników niestacjonarnych studiów doktoranckich,
- kształceniem studentów na studiach stacjonarnych, jeżeli są to ich studia na drugim lub kolejnym kierunku studiów w formie stacjonarnej,
- kształceniem studentów na studiach stacjonarnych, w przypadku korzystania z zajęć poza dodatkowym limitem punktów ECTS,
- prowadzeniem studiów w języku obcym,
- prowadzeniem zajęć nieobjętych planem studiów,
- prowadzeniem studiów podyplomowych oraz kursów doszkalcających.

12	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	odpowiednio wskazane w: – rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela ²⁹⁵ , – rozporządzeniu MEN w sprawie standardów kształcenia nauczycieli w kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych, – § 1 pkt 3 ww. rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli ²⁹⁶
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	uzyskanie przygotowania pedagogicznego jest uwarunkowane koniecznością ukończenia określonego cyklu kształcenia na podbudowie matury ²⁹⁷
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie kształcenie na studiach podyplomowych w zakresie modułu 2 i 3 (przygotowania pedagogicznego) jest prowadzone dla absolwentów studiów posiadających już przygotowanie merytoryczne do nauczania przedmiotu (prowadzenia zajęć), a nie posiadających przygotowania psychologiczno-pedagogicznego i dydaktycznego (zgodnie z rozp. MNiSW z 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela)
Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	EGZAMINATOR²⁹⁸
13	1	Podstawa prawna	1) art. 9c ust. 3 i 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.); 2) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 kwietnia 2009 r. w sprawie ramowego programu szkolenia kandydatów na egzaminatorów, sposobu prowadzenia ewidencji egzaminatorów oraz trybu wpisywania i skreślenia egzaminatorów z ewidencji (Dz. U. Nr 70, poz. 600 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE; egzamin ²⁹⁹
	4	Rodzaj dokumentu	w aktach prawnych nie jest określony (domyślnie – zwalidowanie wymaganych efektów uczenia się jest potwierdzane w dokumentacji z przeprowadzonego egzaminu)

²⁹⁵ Minimalna liczba godzin zajęć i praktyk przewidziana do realizacji w ramach 2 i 3 modułu oraz ich zakres są takie same, jak dla przygotowania pedagogicznego w rozumieniu ww. rozporządzenia MEN w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.

²⁹⁶ Tzn. nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki szczegółowej, nauczanych w wymiarze nie mniejszym niż 270 godzin w powiązaniu z kierunkiem (specjalnością) kształcenia oraz pozytywnie ocenioną praktyką pedagogiczną – w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin; w przypadku nauczycieli praktycznej nauki zawodu niezbędny wymiar zajęć z zakresu przygotowania pedagogicznego wynosi nie mniej niż 150 godzin.

²⁹⁷ Nie dotyczy nauczycieli praktycznej nauki zawodu.

²⁹⁸ W rozporządzeniu w sprawie ramowego programu szkolenia kandydatów na egzaminatorów, sposobu prowadzenia ewidencji egzaminatorów oraz trybu wpisywania i skreślenia egzaminatorów z ewidencji wprowadza się podział na egzaminatorów w zależności od zakresu wykonywania czynności i rodzaju egzaminu (§ 5 pkt 9 ppkt a-d), tj. oceniania prac egzaminacyjnych złożonych przez zdających w ramach:

- sprawdzianu na koniec szkoły podstawowej, w tym egzaminu eksternistycznego dla dorosłych,
- egzaminu gimnazjalnego, w tym egzaminu eksternistycznego dla dorosłych,
- egzaminu maturalnego,

d) egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie rozumianym zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego określoną w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. z 2012 r. poz. 7), o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 10 lit. a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, oraz oznaczenia wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w tym zawodzie, zgodnie z podstawą programową kształcenia w zawodach określoną w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184), o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 10 lit. B, jeżeli co najmniej jedna z kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie została wyodrębniona jako kwalifikacja wspólna z innym zawodem lub zawodami, wpis obejmuje dodatkowo nazwę tego zawodu lub zawodów oraz oznaczenie tej kwalifikacji.

²⁹⁹ W przypadku uzyskania negatywnego wyniku egzaminu, o którym mowa w art. 9c ust. 3 pkt 4 ustawy, kandydat na egzaminatora może przystąpić do egzaminu ponownie tylko jeden raz.

13	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	w aktach prawnych nie jest określony (domyślnie – wpisanie do ewidencji egzaminatorów jest równoznaczne z nadaniem kwalifikacji; wpis do ewidencji egzaminatorów, odmowa wpisu oraz skreślenie z ewidencji następuje w drodze decyzji administracyjnej dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej ³⁰⁰)
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	ewidencja egzaminatorów prowadzona przez OKE właściwą dla miejsca zamieszkania egzaminatora
	8	Obowiązkowe opłaty	nie zidentyfikowano
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określone w ramowym programie szkolenia kandydatów na egzaminatorów; określone w rozporządzeniu w sprawie ramowego programu szkolenia kandydatów na egzaminatorów, sposobu prowadzenia ewidencji egzaminatorów oraz trybu wpisywania i skreślenia egzaminatorów z ewidencji
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	1) posiadanie kwalifikacji do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole, z zakresu której jest przeprowadzany sprawdzian lub egzamin, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, albo nauczyciel akademicki specjalizujący się w dziedzinie związanej z zajęciami edukacyjnymi wchodzącymi w zakres odpowiednio sprawdzianu lub egzaminu; 2) co najmniej trzyletni staż pracy dydaktycznej w szkole publicznej (w okresie 6 lat przed złożeniem wniosku o wpis do ewidencji), szkole niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej, zakładzie kształcenia nauczycieli lub szkole wyższej albo co najmniej trzyletni staż pracy na stanowisku wymagającym kwalifikacji pedagogicznych w placówce doskonalenia nauczycieli, urzędzie organu administracji rządowej, kuratorium oświaty lub innej jednostce sprawującej nadzór pedagogiczny albo kwalifikacje wymagane od instruktora praktycznej nauki zawodu oraz co najmniej trzyletni staż pracy w zawodzie (w okresie ostatnich 6 lat przed złożeniem wniosku o wpis do ewidencji), w którym przeprowadzany jest egzamin
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) nadto warunkiem wykonywania czynności egzaminatora wpisu na właściwą listę prowadzoną przez OKE jest spełnienie warunków dotyczących m.in. niekaralności określone w art. 10 ust. 5 pkt 2–4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela ³⁰¹ ; 2) osoba, która jest wpisana do ewidencji egzaminatorów w określonym zakresie i ubiega się o wpis do ewidencji egzaminatorów w innym zakresie, odbywając szkolenie dla kandydatów na egzaminatorów, po uzgodnieniu z dyrektorem komisji okręgowej, może nie uczestniczyć w zajęciach z zakresu tych bloków tematycznych, które zrealizowała w ramach ukończonego wcześniej szkolenia

³⁰⁰ Skreślenie egzaminatora z ewidencji egzaminatorów następuje na wniosek egzaminatora złożony do dyrektora właściwej komisji okręgowej albo z urzędu w przypadkach, o których mowa w art. 9c ust. 5 pkt 2–4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, to jest w przypadku:

1) nieusprawiedliwionego nieuczestniczenia w okresowych szkoleniach egzaminatorów, organizowanych przez okręgowe komisje egzaminacyjne,
2) nieusprawiedliwionego nieuczestniczenia w pracach dotyczących przeprowadzania sprawdzianu i egzaminów, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz egzaminów eksternistycznych, o których mowa w art. 10 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, do których egzaminator został wyznaczony przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej,
3) nieprzestrzegania przepisów dotyczących przeprowadzania i oceniania sprawdzianu i egzaminów, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz egzaminów eksternistycznych, o których mowa w art. 10 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
4) w razie niespełniania warunków określonych w art. 10 ust. 5 pkt 2–4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela,
5) w razie dokonania wpisu z naruszeniem prawa.

³⁰¹ Pełna zdolność do czynności prawnych i posiadanie praw publicznych; nie toczy się przeciwko niemu postępowanie karne lub dyscyplinarne, lub postępowanie o ubezwłasnowolnienie; nie był karany za przestępstwo popełnione umyślnie.

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	EKSPERT w komisjach egzaminacyjnych i kwalifikacyjnych dla nauczycieli ubiegających się o stopień awansu zawodowego ³⁰²
14	1	Podstawa prawna	1) art. 9g ust. 11a pkt 3 ustawy z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.) 2) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 maja 2005 r. w sprawie ramowego programu szkolenia kandydatów na ekspertów wchodzących w skład komisji egzaminacyjnych i kwalifikacyjnych dla nauczycieli ubiegających się o awans na stopień zawodowy, sposobu prowadzenia listy ekspertów oraz trybu wpisywania i skreślenia ekspertów listy (Dz. U. Nr 104, poz. 873) ³⁰³
	2	Podmiot nadający kwalifikację	organizator szkolenia dla kandydatów na ekspertów (publiczne placówki doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym prowadzone przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania lub publiczne placówki doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych prowadzone przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego)
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	organizator szkolenia dla kandydatów na ekspertów; egzamin testowy na zakończenie szkolenia
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie potwierdzające ukończenie szkolenia dla kandydatów na ekspertów ³⁰⁴
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	ww. ustawa i rozporządzenie nie odnoszą się do tej kwestii
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	nie zidentyfikowano
	8	Obowiązkowe opłaty	nie zidentyfikowano
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	pośrednio wskazane w ramowym programie obowiązkowego szkolenia dla kandydatów na ekspertów, który stanowi załącznik do ww. rozporządzenia ³⁰⁵
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	posiadanie stopnia nauczyciela dyplomowanego i przepracowanie po jego uzyskaniu co najmniej 3 lat ³⁰⁶

³⁰² Na listę ekspertów wpisuje minister właściwy do spraw oświaty i wychowania po stwierdzeniu spełnienia wymagań i warunków określonych w ww. aktach prawnych, w tym m.in. ukończenie z wynikiem pozytywnym szkolenia dla kandydatów na ekspertów. Wpis na listę ekspertów, odmowa wpisu oraz skreślenie z listy następuje w drodze decyzji administracyjnej ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

³⁰³ Artykuł 9g ust. 12 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, który był podstawą wydania rozporządzenia, został zmieniony przez art. 204 pkt 7 lit. d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887). Rozporządzenie zostało utrzymane w mocy na podstawie art. 250 powyższej ustawy do dnia wejścia w życie aktów wykonawczych, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy.

³⁰⁴ W ww. aktach prawnych jedynie wśród dokumentów, które należy dołączyć do wniosku o wpis na listę ekspertów prowadzoną przez MEN (patrz: § 3 ust. 1 pkt 4 ww. rozporządzenia) wymienia się „zaświadczenie potwierdzające ukończenie szkolenia dla kandydatów na ekspertów”.

³⁰⁵ Szkolenie trwa 60 godzin.

³⁰⁶ Z analizy ww. aktów prawnych nie wynika, że warunkiem uczestnictwa w szkoleniu dla kandydatów na ekspertów jest spełnianie pozostałych wymagań koniecznych do wpisania na listę ekspertów prowadzoną przez Ministra Edukacji Narodowej.

14	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie³⁰⁷</p> <p>1) uzyskanie kwalifikacji w rozumieniu ERK (zaświadczenie o ukończeniu szkolenia z wynikiem pozytywnym) nie oznacza jeszcze wpisu na listę ekspertów;</p> <p>2) wymagania wobec osoby ubiegającej się o wpis na listę ekspertów:</p> <ol style="list-style-type: none"> posiada wykształcenie wyższe magisterskie, jest nauczycielem dyplomowanym, przepracowała po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego co najmniej 3 lata (i w tym czasie ukończyła szkolenie), posiada co najmniej 10-letni staż pracy pedagogicznej, psychologicznej, naukowo-dydaktycznej albo artystycznej, spełnia jeden z następujących warunków: <ul style="list-style-type: none"> jest nauczycielem akademickim zatrudnionym w szkole wyższej, kształcącym nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych, jest nauczycielem zatrudnionym w przedszkolu, szkole, placówce lub innej jednostce organizacyjnej systemu oświaty, jest konsultantem współpracującym z Centrum Edukacji Artystycznej, spełnia następujące warunki: <ul style="list-style-type: none"> posiada obywatelstwo polskie, z tym że wymóg ten nie dotyczy obywateli państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, ma pełną zdolność do czynności prawnych i korzysta z praw publicznych, nie toczy się przeciwko niej postępowanie karne lub dyscyplinarne, lub postępowanie o ubezwłasnowolnienie, nie była karana za przestępstwo popełnione umyślnie, nie była karana karą dyscyplinarną; posiada rekomendacje, zawierające opis dorobku zawodowego nauczyciela lub nauczyciela akademickiego, wydane przez instytucję lub stowarzyszenie działające w systemie oświaty i wychowania, szkolnictwa wyższego i nauki lub na ich rzecz albo nauczycielski związek zawodowy; <p>3) przy wpisie na listę ekspertów wymóg ukończenia szkolenia nie dotyczy osób będących nauczycielami akademickimi o stopniu naukowym doktora lub doktora sztuki, zatrudnionymi w szkole wyższej, kształcącymi nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych – są to inne drogi dojścia do uprawnienia (a nie do kwalifikacji w rozumieniu ERK)</p>
Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	DYPLOM UKOŃCZENIA KOLEGIUM NAUCZYCIELSKIEGO DYPLOM UKOŃCZENIA NAUCZYCIELSKIEGO KOLEGIUM JĘZYKÓW OBCYCH
15	1	Podstawa prawna	<p>1) art. 77 ust. 1, 2 i 8 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),</p> <p>2) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 czerwca 2006 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli w kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych (Dz. U. Nr 128, poz. 897)</p>
	2	Podmiot nadający kwalifikację	kolegia nauczycielskie i odpowiednio nauczycielskie kolegia języków obcych
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	kolegia nauczycielskie i odpowiednio nauczycielskie kolegia języków obcych ³⁰⁸ ; egzamin dyplomowy

³⁰⁷ Należy odróżnić kwalifikację w rozumieniu ERK od uprawnienia eksperta, które powstaje z chwilą wpisania na listę MEN. Z wymogu ukończenia szkolenia (a co za tym idzie przystąpienia do walidacji kończącej szkolenie) zwolnione są osoby będące nauczycielami akademickimi o stopniu naukowym doktora lub doktora sztuki, zatrudnione w szkole wyższej, kształcącej nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych. Oznacza to, że uprawnienie można uzyskać z pominięciem tak określonej kwalifikacji.

³⁰⁸ Nauka w kolegium kończy się egzaminem dyplomowym składanym przed komisją powołaną przez dyrektora kolegium (§ 44 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1997 r. w sprawie zakładów kształcenia nauczycieli; Dz. U. Nr 104, poz. 664 z późn. zm.).

15	4	Rodzaj dokumentu	dplom według wzoru określonego w rozporządzeniu ³⁰⁹
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	kolegium prowadzi „album słuchaczy”, teczki akt osobowych słuchaczy oraz księgę dyplomów na zasadach określonych dla szkół wyższych (§ 48 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zakładów kształcenia nauczycieli)
	8	Obowiązkowe opłaty	1) kolegia mogą pobierać opłaty za egzaminy wstępne; 2) opłaty za zajęcia dydaktyczne mogą być pobierane w kolegiach niepublicznych oraz w kolegiach publicznych za zajęcia dydaktyczne organizowane poza systemem dziennym, 3) kolegia publiczne mogą pobierać opłaty za zajęcia prowadzone w systemie dziennym od słuchaczy, którzy powtarzają je z powodu niezadowolających wyników w nauce
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 czerwca 2006 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli w kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	posiadanie świadectwa dojrzałości ³¹⁰
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) na podstawie porozumień zawartych z uczelniami możliwe jest ubieganie się absolwenta (po zdaniu egzaminu dyplomowego) o dyplom ukończenia szkoły wyższej i tytuł zawodowy licencjata; porozumienia te tracą moc z dniem 30 września 2015 r. – art. 261b ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 5 listopada 2009 r. (Dz. U. Nr 202, poz. 1553), 2) każdy dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego określa konkretną specjalność nauczycielską (kolegia mogą kształcić w różnych specjalnościach odpowiadających przedmiotom nauczania lub rodzajom zajęć) ³¹¹

³⁰⁹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zakładów kształcenia nauczycieli (załącznik do rozporządzenia).

³¹⁰ „Słuchaczem kolegium może być osoba, która posiada świadectwo dojrzałości, przedstawiła zaświadczenie lekarskie o przydatności do zawodu nauczycielskiego oraz uzyskała pozytywny wynik w postępowaniu rekrutacyjnym” § 38 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zakładów kształcenia nauczycieli.

³¹¹ Patrz: Załącznik nr 1 do rozporządzenia w sprawie standardów kształcenia nauczycieli w kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych.

KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA/DO NAUCZANIA/DO PROWADZENIA ZAJĘĆ³¹²			
Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA/DO NAUCZANIA/DO PROWADZENIA ZAJĘĆ³¹³ (z wyłączeniem nauczycieli szkół i placówek artystycznych ³¹⁴)
16	1	Podstawa prawna	1) art. 9 ustawy z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.), 2) ustawa z 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.), 3) rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. poz. 131) 4) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400 z późn. zm.) oraz 5) inne odpowiednio dla poszczególnych kwalifikacji wchodzących w skład grupy
	2	Podmiot nadający kwalifikację	odpowiednio dla poszczególnych kwalifikacji wchodzących w skład grupy: – uczelnia i/lub – zakład kształcenia nauczycieli (z.k.n.) i/lub – podmiot uprawniony do prowadzenia kursów kwalifikacyjnych w zakresie określonego przedmiotu, prowadzonych zajęć lub przygotowania pedagogicznego (placówki doskonalenia nauczycieli i zakłady kształcenia nauczycieli)
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	odpowiednio: – uczelnia i/lub – z.k.n., i/lub – podmiot uprawniony do prowadzenia kursów kwalifikacyjnych w zakresie określonego przedmiotu, prowadzonych zajęć lub przygotowania pedagogicznego (placówki doskonalenia nauczycieli i z.k.n.); odpowiednio: – egzamin dyplomowy lub forma właściwa dla kursu kwalifikacji
	4	Rodzaj dokumentu	odpowiednio do tego co wyżej: – dyplom ukończenia odpowiednich studiów i/lub – dyplom ukończenia z.k.n., i/lub – świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego w zakresie określonego przedmiotu, prowadzonych zajęć lub przygotowania pedagogicznego (wydane przez placówki doskonalenia nauczycieli lub z.k.n.)
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	na czas nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	rejstry wydanych dyplomów, świadectw prowadzone przez podmioty nadające kwalifikacje; dodatkowo zbiór danych dotyczących osób zatrudnionych na stanowiskach nauczycieli zawiera System Informacji Oświatowej (SIO) prowadzony zgodnie z ustawą z 15 kwietnia 2011 o systemie informacji oświatowej ³¹⁵

³¹² W tej części materiału „kwalifikacje do zajmowania stanowiska/prowadzenia zajęć/nauczania” zostały wymienione wg rozporządzenia w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli. Dla każdego „stanowiska” opisano wszystkie wymagane kwalifikacje (w rozumieniu ERK).

³¹³ W ustawie – Karta Nauczyciela (KN) nie występuje wprost kategoria „nauczyciel” jako kwalifikacja w rozumieniu ERK. W art. 9 ust. 1 KN jest mowa o stanowisku nauczyciela i kwalifikacjach wymaganych do zajmowania tego stanowiska, które zostały określone w rozporządzeniu MEN w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli. Generalne wymagania na stanowisko nauczyciela (poza dwoma wyjątkami – nauczyciela praktycznej nauki zawodu oraz osoby prowadzącej zajęcia z wychowania fizycznego realizowane w formach pozalekcyjnych lub pozaszkolnych oraz zajęcia szkolenia sportowego w szkołach i klasach sportowych oraz szkołach mistrzostwa sportowego) to posiadanie wyższego wykształcenia z odpowiednim przygotowaniem pedagogicznym lub ukończenie zakładu kształcenia nauczycieli (kolegium nauczycielskiego i nauczycielskiego kolegium języków obcych).

Przy zatrudnianiu nauczycieli niebędących obywatelami polskimi organ wyrażający zgodę na ich zatrudnienie (to jest organ prowadzący szkołę/placówkę) może odstąpić od wymogów kwalifikacyjnych, określonych w przepisach o kwalifikacjach nauczycieli – w zakresie wykształcenia i przygotowania pedagogicznego – tylko wtedy, gdy taka potrzeba wynika z organizacji nauczania w szkole.

³¹⁴ Analogicznie kwestię kwalifikacji wymaganych od osób zatrudnianych na stanowiskach nauczyciela w szkołach i placówkach artystycznych reguluje rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 września 2011 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych, placówek kształcenia artystycznego i placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. Nr 224, poz. 1345).

³¹⁵ Ustawa weszła w życie 30 kwietnia 2012 r. z wyjątkiem niektórych artykułów.

16	8	Obowiązkowe opłaty	różne w zależności od sposobu uzyskiwania kwalifikacji (patrz: przygotowanie pedagogiczne)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	odpowiednio jak wyżej, określone są: – w standardach kształcenia dla danego kierunku studiów ³¹⁶ , – w standardach kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela określonych w rozporządzeniu MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. (Dz. U. poz. 131), – w standardach kształcenia nauczycieli w kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych określonych w rozporządzeniu MEN z dnia 30 czerwca 2006 r. (Dz. U. Nr 128, poz. 897), – dla kursów kwalifikacyjnych ³¹⁷ – w planie i programie kursu zgodnym z ramowym planem i programem danego kursu zatwierdzonym przez Ministra Edukacji Narodowej (dla kursu dającego przygotowanie pedagogiczne ogólne wymagania określone są w rozporządzeniu MEN dotyczącym kwalifikacji nauczycieli)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie wg zapisów art. 9 ust. 1 pkt 2 i 3 Karty Nauczyciela stanowisko nauczyciela może zajmować osoba, która: 1) przestrzega podstawowych zasad moralnych, 2) spełnia warunki zdrowotne niezbędne do wykonywania zawodu
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA w zakładach kształcenia nauczycieli, placówkach doskonalenia nauczycieli, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, bibliotekach pedagogicznych, kolegiach pracowników służb społecznych, liceach ogólnokształcących, profilowanych i uzupełniających, technikach, technikach uzupełniających, szkołach policealnych (z wyjątkiem przypadków wskazanych w § 2 ust. 1 rozporządzenia MEN dotyczącego kwalifikacji nauczycieli³¹⁸)
16.1	2	Podmiot nadający kwalifikację	– uczelnia oraz – w zakresie przygotowania pedagogicznego: jak dla przygotowania pedagogicznego
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	– komisja uczelni powołana zgodnie z regulaminem studiów tej uczelni oraz – w zakresie przygotowania pedagogicznego: jak dla przygotowania pedagogicznego, egzamin dyplomowy oraz forma właściwa dla przygotowania pedagogicznego

³¹⁶ Ustawa z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. Nr 84, poz. 455) wprowadziła zmiany w zakresie kształcenia w szkołach wyższych. Jedną z zasadniczych zmian było wprowadzenie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego zawierających opis efektów kształcenia dla obszarów kształcenia (rozporządzenie MNiSW z 2 listopada 2011 r. – Dz. U. Nr 253, poz. 1520). Minister NiSW, wykonując delegację ustawową, określili wzorcowe efekty kształcenia dla wybranych kierunków studiów, uwzględniając poziom i profil kształcenia w poszczególnych obszarach (rozporządzenie MNiSW z 4 listopada 2011 r. w sprawie wzorcowych efektów kształcenia – Dz. U. z 2011 r. Nr 253, poz. 1521). Począwszy od roku akademickiego 2012/2013 dotychczasowe standardy kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów i poziomów kształcenia określone przez MNiSW w odpowiednim rozporządzeniu, zostały zastąpione programami kształcenia przygotowywanymi przez uczelnie uprawnione do prowadzenia danego kierunku studiów, w których uwzględnia się efekty kształcenia określone w przepisach dotyczących Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego.

³¹⁷ Zgodnie z definicją zawartą w rozporządzeniu MEN dotyczącym kwalifikacji nauczycieli (§ 1 pkt 2) **przez kurs kwalifikacyjny należy rozumieć** kurs z zakresu określonego przedmiotu, prowadzonych zajęć lub przygotowania pedagogicznego, organizowany zgodnie z przepisami w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli, którego ukończenie umożliwia nauczycielowi posiadającemu poziom wykształcenia wymagany od nauczycieli danego typu szkoły lub rodzaju placówki, uzyskanie kwalifikacji do nauczania przedmiotu, prowadzenia zajęć lub przygotowania pedagogicznego. Zgodnie z rozporządzeniem MEN z 19 listopada 2009 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. Nr 200, poz. 1537 z późn. zm.) kursy kwalifikacyjne mogą być prowadzone przez:

- placówki doskonalenia nauczycieli (po uzyskaniu zgody właściwego kuratora oświaty) oraz
- zakłady kształcenia nauczycieli (po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw oświaty), wg planów i programów zgodnych z ramowym planem i programem danego kursu zatwierdzonym przez Ministra Edukacji Narodowej.

³¹⁸ Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia MEN dotyczącego kwalifikacji nauczycieli wyjątek dotyczy: nauczania j. obcych, szkół dwujęzycznych, szkół umożliwiających podtrzymanie tożsamości narodowej, szkół i placówek specjalnych, szkół wchodzących w skład młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii, szkołach w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich, w szkołach w zakładach poprawczych dla nieletnich z upośledzeniem umysłowym, a także nauczyciela-psychologa, nauczyciela-pedagoga, nauczyciela-logopedy, nauczyciela-doradcy zawodowego, nauczyciela-wychowawcy w świetlicach szkolnych i nauczyciela-wychowawcy w internatach.

16.1	4	Rodzaj dokumentu	<ol style="list-style-type: none"> 1) dyplom ukończenia studiów magisterskich na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem/prowadzonymi zajęciami i dyplom/świadectwo potwierdzające przygotowanie pedagogiczne lub 2) dyplom ukończenia studiów magisterskich na kierunku, którego zakres określony w standardzie kształcenia dla tego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunkowych obejmuje treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, i dyplom/świadectwo potwierdzające przygotowanie pedagogiczne, lub 3) dyplom ukończenia studiów magisterskich na kierunku innym, niż wymienione w pkt 1 i 2, i dyplom ukończenia studiów podyplomowych, oraz dyplom/świadectwo potwierdzające przygotowanie pedagogiczne
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>odpowiedni, tak jak dla absolwentów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) studiów magisterskich na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami oraz przygotowanie pedagogiczne lub 2) studiów magisterskich na kierunku, którego zakres określony w standardzie kształcenia dla tego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunkowych obejmuje treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, oraz przygotowanie pedagogiczne, lub 3) studiów magisterskich na kierunku (specjalności) innym, niż wymieniony w pkt 1 i 2, i studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz przygotowanie pedagogiczne
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA w gimnazjach i zasadniczych szkołach zawodowych (z wyjątkiem przypadków wskazanych w § 3 wymienionego poniżej rozporządzenia ³¹⁹)
16.2	2	Podmiot nadający kwalifikację	<p>jak dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych lub</p> <ul style="list-style-type: none"> – w zakresie kursu kwalifikacyjnego zgodnego z nauczaniem przedmiotem/prowadzonymi zajęciami: placówki doskonalenia nauczycieli lub z.k.n.
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	<p>jak dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych lub</p> <ul style="list-style-type: none"> – w zakresie kursu kwalifikacyjnego zgodnego z nauczaniem przedmiotem/prowadzonymi zajęciami: placówki doskonalenia nauczycieli lub z.k.n.; <p>forma walidacji odpowiednio jak wyżej</p>
	4	Rodzaj dokumentu	<p>jak dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych lub:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem/prowadzonymi zajęciami oraz dyplom/świadectwo potwierdzające przygotowanie pedagogiczne lub – dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia na kierunku, którego zakres określony w standardzie kształcenia dla danego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunkowych obejmuje treści nauczanego przedmiotu/prowadzonych zajęć, oraz dyplom/świadectwo potwierdzające przygotowanie pedagogiczne, lub – dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku (specjalności) innym, niż wymienione w pkt 1 i 2, a ponadto dyplom ukończenia studiów podyplomowych lub świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego w zakresie nauczanego przedmiotu/prowadzonych zajęć, oraz dyplom/świadectwo potwierdzające przygotowanie pedagogiczne
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>jak dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych lub absolwentów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) studiów pierwszego stopnia na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem/prowadzonymi zajęciami oraz przygotowanie pedagogiczne lub 2) studiów pierwszego stopnia na kierunku, którego zakres określony w standardzie kształcenia dla tego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunkowych obejmuje treści nauczanego przedmiotu/prowadzonych zajęć, oraz przygotowanie pedagogiczne, lub 3) studiów wyższych na kierunku (specjalności) innym, niż wymieniony w pkt 1 i 2, i absolwenta studiów podyplomowych lub kursu kwalifikacyjnego w zakresie nauczanego przedmiotu/prowadzonych zajęć oraz przygotowanie pedagogiczne

³¹⁹ Zgodnie z § 3 rozporządzenia MEN w sprawie kwalifikacji nauczycieli, wyjątek dotyczy: nauczania j. obcych, szkół dwujęzycznych, szkół umożliwiających podtrzymanie tożsamości narodowej, szkół i placówek specjalnych, szkół wchodzących w skład młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii, szkołach w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich, w szkołach w zakładach poprawczych dla nieletnich z upośledzeniem umysłowym, oraz nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych w ww. szkołach, a także nauczyciela-psychologa, nauczyciela-pedagoga, nauczyciela-logopedy, nauczyciela-doradcy zawodowego, nauczyciela-wychowawcy w świetlicach szkolnych i nauczyciela-wychowawcy w internatach.

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA w szkołach podstawowych, przedszkolach, placówkach wychowania poza- szkolnego, bursach i domach wczasów dziecięcych (z wyjątkiem przypadków wskazanych w § 4 ust. 1 rozporządzenia MEN w sprawie kwalifikacji nauczycieli ³²⁰)
16.3	2	Podmiot nadający kwalifikację	jak dla nauczycieli gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych lub – zakład kształcenia nauczycieli (z.k.n.)
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak dla nauczycieli gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych lub – komisja z.k.n. powołana zgodnie z regulaminem tej placówki; egzamin dyplomowy
	4	Rodzaj dokumentu	jak dla nauczycieli gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych lub: 1) dyplom ukończenia z.k.n. w specjalności odpowiadającej nauczalnemu przedmio- towi/prowadzonym zajęciom lub 2) dyplom ukończenia z.k.n. w specjalności innej niż wymieniona w pkt 1 i kursu kwalifikacyjnego w zakresie nauczanego przedmiotu/prowadzonych zajęć
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla nauczycieli gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych lub dla absolwentów zakładu kształcenia nauczycieli: 1) w specjalności odpowiadającej nauczalnemu przedmiotowi/prowadzonym zaję- ciom lub 2) w innej specjalności, z wymogiem ukończenia kursu kwalifikacyjnego w zakresie nauczanego przedmiotu/prowadzonych zajęć, a ponadto kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolach i klasach I–III szkół podstawowych posiada również osoba, która ukończyła: 1) studia wyższe na kierunku pedagogika w specjalności przygotowującej do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym lub wczesnoszkolnym, lub 2) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności przygotowującej do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym lub wczesnoszkolnym
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA TEORETYCZNYCH PRZEDMIOTÓW ZAWODOWYCH w technikach, technikach uzupełniających i szkołach policealnych
16.4	4	Rodzaj dokumentu	jak dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych lub: – dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia na kierunku (specjalności) zgod- nym z nauczaniem przedmiotem oraz dyplom/świadectwo potwierdzające przy- gotowanie pedagogiczne lub – dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia na kierunku, którego zakres określony w standardzie kształcenia dla tego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunkowych obejmuje treści nauczanego przedmiotu oraz dyplom/świadectwo potwierdzające przygotowanie pedagogiczne
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych lub jak dla absolwentów: – studiów pierwszego stopnia na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem oraz przygotowanie pedagogiczne lub – studiów pierwszego stopnia na kierunku, którego zakres określony w standardzie kształcenia dla tego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunko- wych obejmuje treści nauczanego przedmiotu oraz przygotowanie pedagogiczne

³²⁰ Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia MEN dotyczącego kwalifikacji nauczycieli, wyjątek dotyczy przypadków wymienionych w § 11 ust. 2–4, § 12–14, 16–22 i 24 tego rozporządzenia.

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA-PSYCHOLOGA ³²¹
16.5	1	Podstawa prawna	1) art. 9 ust. ustawy z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97 poz. 674 z późn. zm.), 2) ustawa z 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.), 3) ustawa z 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. Nr 73, poz. 763 z późn. zm.), 4) rozporządzenie MEN z 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	– uczelnia, – podmiot uprawniony do prowadzenia kształcenia dającego przygotowanie pedagogiczne (uczelnia, zakład kształcenia nauczycieli, placówka doskonalenia nauczycieli)
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	– komisja powołana zgodnie z regulaminem studiów danej uczelni; – w zakresie przygotowania pedagogicznego: jak dla przygotowania pedagogicznego; forma walidacji odpowiednio jak wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	1) dyplom ukończenia studiów magisterskich na kierunku psychologia w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom lub dyplom magistra filozofii chrześcijańskiej (o którym mowa w art. 63 ust. 1 ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów), i 2) dokument potwierdzający posiadanie przygotowania pedagogicznego (świadcstwo ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli, świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego, dyplom ukończenia studiów podyplomowych)
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	jak w przypadku nauczycieli
	8	Obowiązkowe opłaty	jak w przypadku nauczycieli
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	1) jak dla tytułu magistra psychologii w specjalności zgodnej z prowadzonymi w szkole/placówce zajęciami, 2) jak dla przygotowania pedagogicznego
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	bez uwag
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie

³²¹ Zgodnie z § 19 rozporządzenia MEN w sprawie kwalifikacji nauczyciela na stanowisku nauczyciel-psychologa może być zatrudniona osoba, „która ukończyła studia magisterskie na kierunku psychologia w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom” (lub posiada równorzędny dyplom) „oraz posiada przygotowanie pedagogiczne”.

16.5	11	Inne uwagi	psychologów na stanowiskach pedagogicznych zatrudnia się także w rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych działających przy sądach okręgowych. W sprawie kwalifikacji tych osób rozporządzenie w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (...) odsyła do regulacji prawnych dotyczących rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych. Zgodnie z § 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 sierpnia 2001 r. w sprawie organizacji i zakresu działania rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych (Dz. U. Nr 97, poz. 1063), wydanym na mocy ustawy z 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. Nr 35, poz. 228 z późn. zm.), „Psychologiem w rodzinnym ośrodku diagnostyczno-konsultacyjnym może być osoba mająca dyplom ukończenia wyższych studiów magisterskich z zakresu psychologii oraz co najmniej 3-letni staż pracy w poradnictwie rodzinnym lub z młodzieżą społecznie niedostosowaną”
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA-PEDAGOGA w zakładach kształcenia nauczycieli, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, bibliotekach pedagogicznych, kolegiach pracowników służb społecznych, szkołach ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem zasadniczych szkół zawodowych i przypadków wskazanych w § 2 rozporządzenia MEN w sprawie kwalifikacji nauczycieli)
16.6	2	Podmiot nadający kwalifikację	– uczelnia, – w zakresie przygotowania pedagogicznego: jak dla przygotowania pedagogicznego
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	– komisja powołana zgodnie z regulaminem studiów danej uczelni, – w zakresie przygotowania pedagogicznego: jak dla przygotowania pedagogicznego; forma walidacji odpowiednio jak wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	– dyplom ukończenia studiów magisterskich na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom oraz dyplom/świadectwo potwierdzające przygotowanie pedagogiczne lub – dyplom ukończenia studiów magisterskich na dowolnym kierunku i dyplom ukończenia studiów podyplomowych w zakresie prowadzonych zajęć oraz dyplom/świadectwo potwierdzające przygotowanie pedagogiczne
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia	jak dla absolwentów: – studiów magisterskich na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom oraz posiadanie przygotowania pedagogicznego lub – studiów magisterskich na dowolnym kierunku i studiów podyplomowych w zakresie prowadzonych zajęć oraz posiadanie przygotowania pedagogicznego
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie Pedagogów na stanowiskach pedagogicznych zatrudnia się także w rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych działających przy sądach okręgowych. W sprawie kwalifikacji tych osób rozporządzenie w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (...) odsyła do regulacji prawnych dotyczących rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych. Zgodnie z § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 sierpnia 2001 r. w sprawie organizacji i zakresu działania rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych (Dz. U. Nr 97, poz. 1063), wydanego na podstawie ustawy z 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. Nr 35, poz. 228 z późn. zm.), „Pedagogiem w ośrodku może być osoba mająca dyplom ukończenia wyższych studiów magisterskich z zakresu pedagogiki specjalnej, opiekuńczej, resocjalizacyjnej, profilaktyki społecznej lub resocjalizacji oraz co najmniej 3-letni staż pracy w poradnictwie rodzinnym lub z młodzieżą społecznie niedostosowaną”.

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA-PEDAGOGA w gimnazjach, zasadniczych szkołach zawodowych, szkołach podstawowych, przedszkolach, placówkach wychowania pozaszkolnego, bursach (z wyjątkiem zasadniczych szkół zawodowych i przypadków wskazanych w § 2, 3 i 4 rozporządze- nia MEN w sprawie kwalifikacji nauczycieli)
16.7	2	Podmiot nadający kwalifikację	jak dla nauczyciela-pedagoga w szkołach ponadgimnazjalnych
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak dla nauczyciela-pedagoga w szkołach ponadgimnazjalnych
	4	Rodzaj dokumentu	jak dla nauczyciela-pedagoga w szkołach ponadgimnazjalnych lub: – dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia na kierunku pedagogika w spe- cjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom oraz dyplom/świadectwo po- twierdzające przygotowanie pedagogiczne lub – dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia na dowolnym kierunku i dyplom ukończenia studiów podyplomowych w zakresie prowadzonych zajęć oraz dy- plom/świadectwo potwierdzające przygotowanie pedagogiczne
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia	jak dla nauczyciela-pedagoga w szkołach ponadgimnazjalnych lub jak dla absolwentów: – studiów magisterskich lub studiów pierwszego stopnia na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom oraz przygotowania pe- dagogicznego lub – studiów magisterskich lub studiów pierwszego stopnia na dowolnym kierunku i studiów podyplomowych w zakresie prowadzonych zajęć oraz przygotowania pedagogicznego
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA-PEDAGOGA w przedszkolach, szkołach, placówkach specjalnych, w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, w szkołach w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich, w szkołach w zakładach poprawczych dla nieletnich z upośledzeniem umysłowym
16.8	2	Podmiot nadający kwalifikację	jak dla nauczyciela-pedagoga w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych lub: – placówka doskonalenia nauczycieli lub z.k.n. dla kursów kwalifikacyjnych w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów lub rodzaju placówki
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak dla nauczyciela-pedagoga w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych lub: – placówka doskonalenia nauczycieli lub z.k.n. dla kursów kwalifikacyjnych w zakre- sie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów lub ro- dzaju placówki; forma walidacji odpowiednio jak wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	1) jak dla nauczyciela-pedagoga w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych i dy- plom ukończenia studiów podyplomowych lub świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełno- sprawności uczniów lub rodzaju placówki, lub 2) jak dla nauczycieli posiadających kwalifikacje do zajmowania stanowisk w: – przedszkolach, szkołach, placówkach specjalnych, – w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, – w szkołach w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich, – w szkołach w zakładach poprawczych dla nieletnich z upośledzeniem umysłowym, a ponadto dyplom ukończenia studiów podyplomowych w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów lub rodzaju placówki, lub 3) dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna w specjalności odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów lub ro- dzaju placówki oraz dyplom/świadectwo potwierdzające posiadanie przygoto- wania pedagogicznego

16.8	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>jak dla:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nauczyciela-pedagoga w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych, a ponadto jak dla absolwentów studiów podyplomowych lub kursu kwalifikacyjnego w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów lub rodzaju placówki, lub 2) nauczycieli posiadających kwalifikacje do zajmowania stanowisk w ww. szkołach i placówkach, a ponadto jak dla absolwentów studiów podyplomowych w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów lub rodzaju placówki, lub 3) absolwentów studiów wyższych na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna w specjalności odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów lub rodzaju placówki oraz osób posiadających przygotowanie pedagogiczne
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA-LOGOPEDY
16.9	2	Podmiot nadający kwalifikację	<ul style="list-style-type: none"> – uczelnia, – w zakresie przygotowania pedagogicznego: jak dla przygotowania pedagogicznego
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	<ul style="list-style-type: none"> – komisja powołana zgodnie z regulaminem studiów danej uczelni, – w zakresie przygotowania pedagogicznego: jak dla przygotowania pedagogicznego; <p>forma walidacji odpowiednio jak wyżej</p>
	4	Rodzaj dokumentu	<p>w zależności od rodzaju szkoły i typu placówki wymagane jest:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dla szkół i placówek wymienionych w § 2 rozporządzenia MEN w sprawie kwalifikacji nauczycieli³²²: <ul style="list-style-type: none"> – dyplom ukończenia studiów magisterskich na kierunku logopedia oraz dyplom/świadectwo potwierdzające przygotowanie pedagogiczne lub – dyplom ukończenia studiów na dowolnym kierunku i dyplom ukończenia studiów podyplomowych w zakresie logopedii oraz dyplom/świadectwo potwierdzające przygotowanie pedagogiczne; 2) dla szkół i placówek wymienionych w § 3, 4, 14, 15, 17 i 18³²³ rozporządzenia MEN w sprawie kwalifikacji nauczycieli także: <ul style="list-style-type: none"> – dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia z zakresu logopedii oraz dyplom/świadectwo potwierdzające przygotowanie pedagogiczne lub – dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia na dowolnym kierunku (specjalności) i dyplom ukończenia studiów podyplomowych z zakresu logopedii oraz dyplom/świadectwo potwierdzające przygotowanie pedagogiczne

³²² W § 2 rozporządzenia MEN w sprawie kwalifikacji nauczycieli wymienione są: zakłady kształcenia nauczycieli, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, biblioteki pedagogiczne, kolegia pracowników służb społecznych, licea ogólnokształcące, profilowane i uzupełniające, technika, technika uzupełniająca, szkoły policealne z wyjątkiem: nauczania j. obcych, szkół dwujęzycznych, szkół umożliwiających podtrzymanie tożsamości narodowej, szkół i placówek specjalnych, szkół wchodzących w skład młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii, szkołach w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich, w szkołach w zakładach poprawczych dla nieletnich z upośledzeniem umysłowym, a także nauczyciela-psychologa, nauczyciela-pedagoga, nauczyciela-logopedy, nauczyciela-doradcy zawodowego, nauczyciela-wychowawcy w świetlicach szkolnych i nauczyciela-wychowawcy w internatach.

³²³ W § 3, 4, 14, 15, 17 i 18 rozporządzenia MEN w sprawie kwalifikacji nauczycieli wymienione są: gimnazja i zasadnicze szkoły zawodowe, szkoły podstawowe, przedszkola, placówki wychowania pozaszkolnego, bursy i domy wczasów dziecięcych, przedszkola specjalne, szkoły podstawowe specjalne, gimnazja specjalne, szkoły ponadgimnazjalne specjalne, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym, szkoły specjalne przysposabiające do pracy, ośrodki umożliwiające dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, młodzieżowe ośrodki socjoterapii i młodzieżowe ośrodki wychowawcze, szkoły w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz szkoły w zakładach poprawczych dla nieletnich z upośledzeniem umysłowym.

	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	w zależności od typu szkoły i rodzaju placówki: 1) w szkołach i placówkach, o których mowa w § 2 rozporządzenia MEN w sprawie kwalifikacji nauczycieli, tak jak dla absolwenta: – studiów magisterskich w zakresie logopedii oraz przygotowania pedagogicznego lub – studiów magisterskich na dowolnym kierunku i studiów podyplomowych w zakresie logopedii oraz przygotowania pedagogicznego; 2) w szkołach i placówkach, o których mowa w § 3, 4, 14, 15, 17 i 18 ww. rozporządzenia, tak jak w pkt. 1 lub jak dla absolwenta: – studiów pierwszego stopnia w zakresie logopedii oraz przygotowania pedagogicznego lub – studiów pierwszego stopnia na dowolnym kierunku (specjalności) i studiów podyplomowych w zakresie logopedii oraz przygotowania pedagogicznego
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA-BIBLIOTEKARZA (z wyjątkiem bibliotek pedagogicznych³²⁴)
16.10	2	Podmiot nadający kwalifikację	odpowiednio do typu szkoły/placówki: – uczelnia, – placówki doskonalenia nauczycieli uprawnione do prowadzenia kursów kwalifikacyjnych w zakresie bibliotekoznawstwa, – z.k.n. kształcące w specjalności bibliotekoznawstwo lub uprawnione do prowadzenia kursów kwalifikacyjnych, – pomaturalne studium bibliotekarskie, – jak dla przygotowania pedagogicznego
	4	Rodzaj dokumentu	1) dyplom ukończenia studiów wyższych w zakresie bibliotekarstwa na poziomie wymaganym dla danego typu szkoły/placówki oraz dyplom/świadectwo potwierdzające posiadanie przygotowania pedagogicznego lub 2) dyplom potwierdzający posiadanie wykształcenia wymaganego dla danego rodzaju szkoły/placówki i – dyplom ukończenia studiów podyplomowych lub świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego w zakresie bibliotekoznawstwa lub – świadectwo ukończenia studium bibliotekoznawstwa, i dyplom/świadectwo potwierdzające posiadanie przygotowania pedagogicznego
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla: 1) absolwenta studiów wyższych w zakresie bibliotekoznawstwa na poziomie wymaganym dla danego typu szkoły/placówki oraz przygotowania pedagogicznego lub 2) osoby z wykształceniem na poziomie wymaganym dla danego typu szkoły/placówki oraz z przygotowaniem pedagogicznym i: – ukończonymi studiami podyplomowymi lub kursem kwalifikacyjnym w zakresie bibliotekoznawstwa lub – absolwenta pomaturalnego studium bibliotekarskiego oraz dla szkół podstawowych: kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-bibliotekarza posiada także osoba, która ukończyła zakład kształcenia nauczycieli w specjalności bibliotekoznawstwo

³²⁴ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych w bibliotece pedagogicznej zatrudnia się bibliotekarzy. Wymagania dotyczące kwalifikacji bibliotekarzy oraz sposób ich potwierdzania określa ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 642 z późn. zm.) oraz wydane na jej podstawie rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 9 marca 1999 r. w sprawie wymagań kwalifikacyjnych uprawniających do zajmowania określonych stanowisk w bibliotekach oraz trybu stwierdzania tych kwalifikacji (Dz. U. Nr 41, poz. 419).

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA RELIGII ³²⁵
16.11	1	Podstawa prawna	1) ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.), 2) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 12 marca 2009 r. w sprawie szczególnych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz.U. Nr 50, poz. 400), 3) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. Nr 36, poz.155 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	określają porozumienia pomiędzy ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania a Konferencją Episkopatu Polski Kościoła katolickiego oraz właściwymi władzami zwierzchnimi kościołów lub innych związków wyznaniowych
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej; forma walidacji właściwa dla podmiotu wskazanego wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	jak wyżej
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	jak wyżej
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	jak wyżej
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	jak wyżej
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak wyżej
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	jak wyżej
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	jak wyżej zgodnie z § 5 rozporządzenia w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach: 1) przedszkole lub szkoła zatrudnia nauczyciela religii, katechetę przedszkolnego lub szkolnego, zwanego dalej „nauczycielem religii”, wyłącznie na podstawie imiennego pisemnego skierowania do danego przedszkola lub szkoły, wydanego przez: – w przypadku Kościoła katolickiego – właściwego biskupa diecezjalnego, – w przypadku pozostałych kościołów oraz innych związków wyznaniowych – właściwe władze zwierzchnie tych kościołów i związków wyznaniowych; 2) cofnięcie skierowania, o którym mowa wyżej, jest równoznaczne z utratą uprawnień do nauczania religii w danym przedszkolu lub szkole. O cofnięciu skierowania właściwe władze kościołów lub innych związków wyznaniowych powiadamiają dyrektora przedszkola lub szkoły oraz organ prowadzący

³²⁵ Kwalifikacje do nauczania religii są odpowiednio określone w porozumieniach pomiędzy ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania a Konferencją Episkopatu Polski oraz właściwymi władzami zwierzchnimi innych kościołów lub związków wyznaniowych.

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU w zasadniczych szkołach zawodowych, technikach, technikach uzupełniających, szkołach policealnych, w tym w szkołach w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich
16.12	1	Podstawa prawna	1) art. 9 ust. ustawy z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.) w powiązaniu z art. 70 ustawy o systemie oświaty, 2) rozporządzenie MEN z 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400), 3) rozporządzenie MEN z 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. Nr 244, poz. 1626)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	jak dla kwalifikacji nauczycieli szkół ponadpodstawowych lub: – pedagogiczne studium techniczne ³²⁶ , lub – OKE (świadectwo dojrzałości) i podmiot wydający „dokument potwierdzający kwalifikacje zawodowe” ³²⁷ w zakresie nauczanego zawodu oraz podmiot dający przygotowanie pedagogiczne, lub – izby rzemieślnicze lub komisje egzaminacyjne powoływane przez kuratora oświaty nadające tytuł mistrza ³²⁸ w zawodzie oraz podmiot dający przygotowanie pedagogiczne
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej; forma walidacji właściwa dla podmiotu wskazanego jak wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	jak dla kwalifikacji nauczycieli szkół ponadpodstawowych lub: 1) dyplom ukończenia pedagogicznego studium technicznego, lub 2) świadectwo maturalne i zaświadczenie/świadectwo/dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe, i poświadczenie dwuletniego stażu pracy w nauczonym zawodzie i dyplom/świadectwo potwierdzające posiadanie przygotowania pedagogicznego, lub 3) dyplom mistrza w nauczonym zawodzie oraz dyplom/świadectwo potwierdzające posiadanie przygotowania pedagogicznego
	8	Obowiązkowe opłaty	jak dla kwalifikacji nauczycieli szkół ponadpodstawowych oraz koszty związane z uzyskaniem kwalifikacji zawodowych, w przypadku tytułu „mistrza” opłata za egzamin mistrzowski: – w izbach rzemieślniczych – 40% kwoty, – w komisjach powoływanych przez kuratorów oświaty – 30% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw ogłaszanego przez Prezesa GUS
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla nauczycieli szkół ponadpodstawowych, a ponadto: 1) określone w programie nauczania pedagogicznego studium technicznego lub 2) jak dla egzaminu maturalnego oraz dla kwalifikacji zawodowych w zakresie nauczanego zawodu – w przepisach dotyczących standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe (rozporządzenie MEN z dnia 10 marca 2010 r. Dz. U. Nr 103, poz. 652 z późn. zm.) i jak dla przygotowania pedagogicznego, lub 3) jak dla tytułu mistrza w nauczonym zawodzie i jak dla przygotowania pedagogicznego

³²⁶ Szkoły tego typu funkcjonowały do 1995 roku i kształciły nauczycieli praktycznej nauki zawodu.

³²⁷ Wobec różnorodności i ciągłych zmian regulacji prawnych w obszarze kwalifikacji zawodowych mogą powstać wątpliwości, jak rozumieć zapis „dokument potwierdzający kwalifikacje zawodowe” (§ 5 ww. rozporządzenia MEN dot. kwalifikacji nauczycieli).

³²⁸ Tytuł „mistrza” dla zawodów ujętych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego nadają komisje powoływane przez izby rzemieślnicze zgodnie z ustawą z 22 marca 1989 r. o rzemiośle oraz do 1 września 2012 r. nadawały go także państwowe komisje powoływane przez kuratoria oświaty przy:

- szkole publicznej lub niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej, prowadzących kształcenie zawodowe,
- placówce kształcenia ustawicznego,
- placówce kształcenia praktycznego

na zasadach określonych w rozporządzeniu MEN z 3 lutego 2006 r. w sprawie uzyskiwania i uzupełniania przez osoby dorosłe wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych (Dz. U. Nr 31, poz. 216), które traci moc z dniem 1 września 2012 r. Zgodnie z zapisami tego rozporządzenia tytuł mistrza uzyskany w wyniku zdania egzaminu przed komisją egzaminacyjną izby rzemieślniczej był równorzędny z tytułami zawodowymi nadawanymi przez komisje kuratorskie.

16.12	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>opis zawarty powyżej dotyczy nauczycieli praktycznej nauki zawodu prowadzących zajęcia w pracowniach i warsztatach szkolnych wymienionych szkół i placówek. Zgodnie z art. 70 ust. 1–3 ustawy o systemie oświaty praktyczna nauka zawodu może odbywać się też poza szkołą/placówką, np. u pracodawcy. Wówczas rozporządzeniem MEN z 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu wprowadzono kategorię „instruktora praktycznej nauki zawodu” jako osoby, która poza nauczycielami może prowadzić zajęcia praktyczne w ramach praktycznej nauki zawodu. Wymagania kwalifikacyjne dot. „instruktora...” opisane są w §10 rozporządzenia MEN w sprawie praktycznej nauki zawodu wydane na podstawie art. 70 ust. 4 ustawy o systemie oświaty</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO PROWADZENIA ZAJĘĆ Z WYCHOWANIA FIZYCZNEGO realizowanego w formach pozalekcyjnych lub pozaszkolnych oraz ZAJĘĆ SZKOLENIA SPORTOWEGO w szkołach i klasach sportowych oraz szkołach mistrzostwa sportowego
16.13	1	Podstawa prawna	<p>1) art. 9 ustawy z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.),</p> <p>2) art. 41 ust. 1–5 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857 z późn. zm.),</p> <p>3) rozporządzenie MEN z 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. z 2009 r. Nr 50 poz. 400, z późn. zm.),</p> <p>4) rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w sporcie (Dz. U. Nr 44, poz. 233)</p>
	2	Podmiot nadający kwalifikację	<p>jak dla nauczyciela wychowania fizycznego w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum ogólnokształcącym lub łącznie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – OKE (świadectwo dojrzałości) i – jak dla tytułu zawodowego trenera lub instruktora w określonej dyscyplinie sportu, uzyskanych zgodnie z przepisami w sprawie kwalifikacji, stopni i tytułów zawodowych w dziedzinie kultury fizycznej oraz szczegółowych zasad i trybu ich uzyskiwania³²⁹, i – jak dla przygotowania pedagogicznego
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	<p>jak dla nauczyciela wychowania fizycznego w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum ogólnokształcącym lub łącznie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – świadectwo dojrzałości i – dyplom trenera lub legitymacja instruktora sportu, i – jak dla przygotowania pedagogicznego
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<ul style="list-style-type: none"> – jak dla nauczyciela wychowania fizycznego w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum ogólnokształcącym lub – jak dla egzaminu maturalnego i tytuł zawodowego trenera lub instruktora oraz jak dla przygotowania pedagogicznego

³²⁹ Szczegółowy opis dotyczący kwalifikacji „trenera” i „instruktora sportu” znajduje się w tabeli 3.4. *Kultura fizyczna*.

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO PROWADZENIA ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH W ZAKRESIE UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY w szkołach i placówkach wymienionych w § 5 rozporządzenia MEN z 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (...)
16.14	1	Podstawa prawna	1) art. 9 ustawy z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.), 2) rozporządzenie MEN z 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400 z późn. zm.), 3) art. 8 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410 z późn. zm.) ³³⁰ , 4) rozporządzenie Ministra Zdrowia (MZ) z 26 sierpnia 2009 r. w sprawie przygotowania nauczycieli do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy (Dz. U. Nr 139, poz. 1132)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	organizator szkolenia: placówka doskonalenia nauczycieli prowadząca szkolenie w zakresie zajęć edukacyjnych udzielania pierwszej pomocy
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja powołana przez organizatora szkolenia; egzamin
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie o ukończeniu szkolenia do prowadzenia zajęć edukacyjnych z zakresu pierwszej pomocy (wg wzoru wskazanego w rozporządzeniu MZ z 26 sierpnia 2009 r.) wydane przez organizatora szkolenia
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	zaświadczenie ważne jest 5 lat od daty wydania
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	podmiot organizujący szkolenie prowadzi rejestr wydawanych zaświadczeń (obowiązek wprost wskazany w ww. rozporządzeniu MZ)
	8	Obowiązkowe opłaty	ww. akty prawne nie odnoszą się do kwestii opłat za wymagane szkolenie, egzamin i wydanie zaświadczenia
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	„zakres wiedzy i umiejętności niezbędnych do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy jest określony w Załączniku nr 1 do rozporządzenia” MZ z 26 sierpnia 2009 r. (§ 2)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	zgodnie z art. 8 ust. 4. ww. rozporządzenia MZ, „Zajęcia edukacyjne w zakresie udzielania pierwszej pomocy mogą być realizowane przez nauczycieli posiadających odpowiednie przygotowanie”
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie
	Inne uwagi		

³³⁰ „art. 8 ust. 4. Zajęcia edukacyjne w zakresie udzielania pierwszej pomocy mogą być realizowane przez nauczycieli posiadających odpowiednie przygotowanie.”

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO NAUCZANIA JĘZYKÓW OBCYCH w nauczycielskich kolegiach języków obcych
16.15	2	Podmiot nadający kwalifikację	<ul style="list-style-type: none"> – uczelnia w Polsce lub uczelnia zagraniczna w kraju, w którym językiem urzędowym jest język nauczany w kolegium, oraz – jak dla przygotowania pedagogicznego
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	<p>jak wyżej;</p> <p>forma walidacji odpowiednio jak wyżej</p>
	4	Rodzaj dokumentu	<p>1) dyplom ukończenia studiów magisterskich na polskiej uczelni na kierunku filologia w specjalności danego języka obcego lub lingwistyki stosowanej w zakresie danego języka obcego oraz dyplom/świadectwo potwierdzające posiadanie przygotowania pedagogicznego, lub</p> <p>2) dyplom ukończenia studiów wyższych w kraju, w którym językiem urzędowym jest dany język obcy nauczany w kolegium oraz dyplom/świadectwo potwierdzające posiadanie przygotowania pedagogicznego</p>
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>jak dla:</p> <p>1) absolwentów studiów magisterskich na kierunku filologia w specjalności danego języka obcego lub lingwistyki stosowanej w zakresie danego języka obcego oraz przygotowania pedagogicznego, lub</p> <p>2) absolwentów studiów wyższych w kraju, w którym językiem urzędowym jest dany język obcy nauczany w kolegium, oraz przygotowania pedagogicznego</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	<p>KWALIFIKACJE DO NAUCZANIA JĘZYKÓW OBCYCH</p> <ul style="list-style-type: none"> – w liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych, technikach, uzupełniających liceach ogólnokształcących, technikach uzupełniających i szkołach policealnych, – w gimnazjach i zasadniczych szkołach zawodowych, – w zakładach kształcenia nauczycieli (z wyj. nauczycielskich kolegiów języków obcych), placówkach doskonalenia nauczycieli, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradniach specjalistycznych, bibliotekach pedagogicznych, kolegiach pracowników służb społecznych, – w placówkach kształcenia ustawicznego, placówkach kształcenia praktycznego i ośrodkach dokształcania i doskonalenia zawodowego, – szkolnych schroniskach młodzieżowych (w tym szkoły specjalne)
16.16	2	Podmiot nadający kwalifikację	<p>jak dla nauczycieli języków obcych w nauczycielskich kolegiach języków obcych, lub:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nauczycielskie kolegium języków obcych, – w określonych przypadkach uzupełniająco: <p>1) Państwowa Komisja Egzaminacyjna powołana na podstawie zarządzenia nr 33 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 sierpnia 1990 r. w sprawie egzaminów państwowych z języków obcych (Dz. Urz. MEN Nr 7, poz. 44)³³¹ lub</p>

³³¹ Zarządzenie nr 33 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 sierpnia 1990 r. w sprawie egzaminów państwowych z języków obcych zostało uchylone przez ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).

Część 3. Zestawienie informacji o kwalifikacjach 3.5. Oświata i wychowanie

16.16	2		2) podmioty wydające świadectwa potwierdzające zaawansowaną lub biegłą znajomość języka obcego wymienione w załączniku do rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (...) ³³² i jak dla przygotowania pedagogicznego
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej; forma walidacji właściwa dla podmiotu wskazanego wyżej

³³² Świadectwami potwierdzającymi zaawansowaną lub biegłą znajomość języka obcego wg załącznika do rozporządzenia MEN z 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400, z późn. zm.) wg stanu na koniec marca 2012 r. są:

Zaawansowana znajomość języka:

- 1) język angielski:
 - a) Certificate in Advanced English (CAE), University of Cambridge ESOL Examinations (dawniej University of Cambridge Local Examinations Syndicate), ocena A, B lub C,
 - b) International English Language Testing System (IELTS), z wynikiem 6,5 pkt – 7,0 pkt,
 - c) Test of English as a Foreign Language Educational Testing Service (TOEFL), Princeton, USA:
 - wersja iBT (internetowa) – z wynikiem całkowitym minimum 87 pkt,
 - wersja CBT (komputerowa) – minimum 213 pkt i dodatkowo minimum 4,5 pkt z pracy pisemnej – TWE oraz minimum 50 pkt z egzaminu ustnego – TSE,
 - wersja PBT (tradycyjna) – minimum 550 pkt i dodatkowo minimum 4,5 pkt z pracy pisemnej – TWE oraz minimum 50 pkt z egzaminu ustnego – TSE,
 - d) City & Guilds Level 2 Certificate in ESOL International (reading, writing and listening) Expert (C1) 500/1766/4 funkcjonujący również pod nazwą City & Guilds International ESOL (IESOL) – poziom „Expert” łącznie z City & Guilds Level 2 Certificate in ESOL International (Spoken) Expert (C1) 500/1768/8 funkcjonującym również pod nazwą City & Guilds International Spoken ESOL (ISESOL) – poziom „Expert”;
- 2) język niemiecki:
 - a) Goethe-Zertifikat C1 – Zentrale Mittelstufenprüfung (ZMP), Goethe – Institut,
 - b) Deutsches Sprachdiplom Zweite Stufe (DSD II), Kultusministerkonferenz,
 - c) Österreichisches Sprachdiplom C1 Oberstufe Deutsch (ÖSD), Österreich Institut;
- 3) język francuski:
 - a) Certificat d'accès au DALF, Commission Nationale du DELF/DALF, Sèvres – Francja,
 - b) Diplôme d'Etudes en Langue Française (DELF),
 - c) Diplôme Supérieur d'Etudes Françaises (DS), Alliance Française;
- 4) język włoski:
 - a) Certificato di Italiano come Lingua Straniera (CILS Tre C1), Università Stranieri di Siena,
 - b) Certificato di Conoscenza della Lingua Italiana, Livello 4 (CELI 4), Università Stranieri di Perugia;
- 5) świadectwa złożenia egzaminu państwowego z języka obcego przed Państwową Komisją Egzaminacyjną powołaną na podstawie zarządzenia nr 33 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 sierpnia 1990 r. w sprawie egzaminów państwowych z języków obcych (Dz. Urz. MEN Nr 7, poz. 44).

Biegła znajomość języka:

- 1) język angielski:
 - a) Certificate of Proficiency in English (CPE), University of Cambridge ESOL Examinations (dawniej University of Cambridge Local Examinations Syndicate), ocena A, B lub C,
 - b) International English Language Testing System (IELTS), z wynikiem 7,5–9,0 pkt,
 - c) Test of English as a Foreign Language Educational Testing Service (TOEFL), Princeton, USA:
 - wersja iBT (internetowa) – z wynikiem całkowitym minimum 110 pkt,
 - wersja CBT (komputerowa) – minimum 250 pkt i dodatkowo minimum 5 pkt z pracy pisemnej – TWE oraz minimum 50 pkt z egzaminu ustnego – TSE,
 - wersja PBT (tradycyjna) – minimum 600 pkt i dodatkowo minimum 5 pkt z pracy pisemnej – TWE oraz minimum 50 pkt z egzaminu ustnego – TSE,
 - d) City & Guilds Level 3 Certificate in ESOL International (reading, writing and listening) Mastery (C2) 500/1767/6 funkcjonujący również pod nazwą City & Guilds International ESOL (IESOL) – poziom „Mastery”, łącznie z City & Guilds Level 3 Certificate in ESOL International (Spoken) Mastery (C2) 500/1771/8 funkcjonującym również pod nazwą City & Guilds International Spoken ESOL (ISESOL) – poziom „Mastery”;
- 2) język niemiecki:
 - a) Grosses Deutsches Sprachdiplom (GDS), Goethe – Institut,
 - b) Kleines Deutsches Sprachdiplom (KDS), Goethe – Institut,
 - c) Goethe – Zertifikat C2 – Zentrale Oberstufenprüfung (ZOP), Goethe – Institut;
- 3) język francuski:
 - a) Diplôme Approfondi de Langue Française (DALF), Sèvres – Francja,
 - b) Diplôme des Hautes Etudes Françaises (DHEF), Alliance Française;
- 4) język włoski:
 - a) Certificato di Conoscenza della Lingua Italiana, Livello 5 (CELI 5), Università Stranieri di Perugia,
 - b) Certificato di Italiano come Lingua Straniera (CILS Quattro C2), Università Stranieri di Siena;
- 5) język hiszpański:
 - a) Diploma Superior de Español como Lengua Extranjera (DSE), Instituto Cervantes & Universidad de Salamanca,
 - b) Diploma de Español como Lengua Extranjera (DELE) (Nivel Superior), Instituto Cervantes.

16.16	4	Rodzaj dokumentu	<p>jak dla nauczycieli języków obcych w nauczycielskich kolegiach języków obcych lub:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia na kierunku filologia lub lingwistyka stosowana w specjalności danego języka i jak dla przygotowania pedagogicznego, lub – dyplom ukończenia nauczycielskiego kolegium języków obcych w specjalności danego języka, lub – dyplom ukończenia studiów wyższych na dowolnym kierunku i uzupełniająco: <p>1) świadectwo złożenia państwowego nauczycielskiego egzaminu z danego języka obcego II stopnia przed Państwową Komisją Egzaminacyjną powołaną na podstawie ww. wspomnianego zarządzenia nr 33 Ministra Edukacji Narodowej lub</p> <p>2) świadectwo potwierdzające zaawansowaną lub biegłą znajomość języka obcego wymienione w załączniku do rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli i jak dla przygotowania pedagogicznego</p>
	8	Obowiązkowe opłaty	koszt uzyskania świadectwa potwierdzającego zaawansowaną lub biegłą znajomość języka obcego wydawanego przez ww. podmioty
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>jak dla nauczycieli języków obcych w nauczycielskich kolegiach języków obcych lub jak dla:</p> <p>1) absolwentów studiów pierwszego stopnia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – na kierunku filologia w specjalności danego języka obcego oraz przygotowania pedagogicznego, lub – w specjalności danego języka obcego lub lingwistyki stosowanej w zakresie danego języka obcego oraz przygotowania pedagogicznego, lub <p>2) absolwentów nauczycielskiego kolegium języków obcych w specjalności odpowiadającej danemu językowi obcemu, lub</p> <p>3) absolwentów studiów wyższych na dowolnym kierunku (specjalności) i:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dla państwowego nauczycielskiego egzaminu z danego języka obcego stopnia II przed Państwową Komisją Egzaminacyjną, o której mowa wyżej, lub – określone w wymaganiach dotyczących uzyskania ww. świadectw znajomości danego języka obcego w stopniu zaawansowanym lub biegłym, oraz jak dla przygotowania pedagogicznego

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO NAUCZANIA JĘZYKÓW OBCYCH w przedszkolach, szkołach podstawowych, placówkach wychowania poza- szkolnego, bursach i domach wczasów dziecięcych (w tym przedszkolach i szkołach specjalnych)
16.17	2	Podmiot nadający kwalifikację	jak dla nauczycieli języków obcych w gimnazjach lub – okręgowa komisja egzaminacyjna (matura), a ponadto dla przedszkoli i klas I–III szkół podstawowych także: – jak dla nauczycieli przedszkoli i klas I–III szkół podstawowych i podmioty wydające świadectwa znajomości danego języka w stopniu co najmniej podstawowym ³³³ , o których mowa w załączniku do rozporządzenia w sprawie kwalifikacji nauczycieli
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej; forma walidacji właściwa dla podmiotu wskazanego wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	jak dla nauczycieli języków obcych w gimnazjach lub: – dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli (z.k.n.) o dowolnej specjalności: a) świadectwo złożenia państwowego nauczycielskiego egzaminu z danego j. obcego I lub II stopnia przed Państwową Komisją Egzaminacyjną powołaną na podstawie ww. wspomnianego zarządzenia nr 33 Ministra Edukacji Narodo- wej, lub b) świadectwo potwierdzające zaawansowaną lub biegłą znajomość języka ob- cego wymienione w załączniku do rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (...) i jak dla przygotowania pedago- gicznego, lub – świadectwo dojrzałości i świadectwo złożenia państwowego nauczycielskiego eg- zaminu z danego języka obcego I lub II stopnia przed Państwową Komisją Egzami- nacyjną powołaną na podstawie ww. wspomnianego zarządzenia nr 33 MEN, ponadto dla przedszkoli i klas I–III szkół podstawowych także: – jak dla nauczycieli uprawnionych do pracy w przedszkolach i klas I–II szkół pod- stawowych, i – świadectwo znajomości danego języka obcego w stopniu co najmniej podsta- wowym wskazane w załączniku do rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, i – w zakresie wczesnego nauczania danego języka obcego: uczelnia (studia pody- plomowe) lub placówka doskonalenia nauczycieli/z.k.n. (kursy kwalifikacyjne)

³³³ Świadectwami potwierdzającymi podstawową znajomość języka obcego wg załącznika do rozporządzenia MEN z 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400 z późn. zm.) wg stanu na koniec marca 2012 r. są:

1) język angielski:

- First Certificate in English (FCE), University of Cambridge ESOL Examinations (dawniej University of Cambridge Local Examinations Syndicate), ocena A lub B,
- International English Language Testing System (IELTS) – z wynikiem 5,0–6,0 pkt,
- Test of English as a Foreign Language (TOEFL) – Educational Testing Service, Princeton, USA:
 - wersja iBT (internetowa) – z wynikiem całkowitym minimum 57 pkt,
 - wersja CBT (komputerowa) – minimum 173 pkt i dodatkowo minimum 3,5 pkt z pracy pisemnej (TWE) oraz minimum 50 pkt z egzaminu ustnego (TSE),
 - wersja PBT (tradycyjna) – minimum 500 pkt i dodatkowo minimum 3,5 pkt z pracy pisemnej (TWE) oraz minimum 50 pkt z egzaminu ustnego (TSE),
- City & Guilds Level 1 Certificate in ESOL International (reading, writing and listening) Communicator (B2) 500/1765/2 funkcjonujący również pod nazwą: City & Guilds International ESOL (IESOL) – poziom „Communicator” łącznie z City & Guilds Level 1 Certificate in ESOL International (Spoken) Communicator (B2) 500/1775/5 funkcjonującym również pod nazwą: City & Guilds International Spoken ESOL (IESOL) – poziom „Communicator”;

2) język niemiecki:

- Goethe-Zertifikat B2, Goethe-Institut,
- Österreichisches Sprachdiplom für Deutsch als Fremdsprache (ÖSD) – poziom B2 Mittelstufe Deutsch, Österreich Institut;

3) język francuski:

- Diplôme d'Etudes en Langue Française (DELFF Premier Degré),
- Diplôme d'Etudes en Langue Française (DELFF) B2,
- Diplôme de Langue Française (DL), Alliance Française;

4) język włoski:

- Certificato di Italiano come Lingua Straniera (CILS Due B2), Università per Stranieri di Siena,
- Certificato di Conoscenza della Lingua Italiana, Livello B2 (CELI 3), Università per Stranieri di Perugia,

5) język hiszpański:

- Diploma Básico de Español como Lengua Extranjera (DBE), Instituto Cervantes & Universidad de Salamanca,
- Diploma de Español como Lengua Extranjera (DELE) Nivel Intermedio, Instituto Cervantes.

16.17	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>jak dla nauczycieli języków obcych w gimnazjach lub jak dla:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) absolwentów zakładu kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności i legitymujących się: <ol style="list-style-type: none"> a) świadectwem złożenia państwowego nauczycielskiego egzaminu z danego języka obcego stopnia I lub II przed Państwową Komisją Egzaminacyjną, o której mowa wyżej, lub b) świadectwem znajomości danego języka obcego w stopniu zaawansowanym lub biegłym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (...), oraz przygotowaniem pedagogicznym, lub 2) egzaminu maturalnego i państwowego nauczycielskiego egzaminu z danego języka obcego stopnia I lub II złożonego przed Państwową Komisją Egzaminacyjną, o której mowa wyżej, <p>ponadto dla przedszkoli i klas I–III szkół podstawowych także:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jak dla nauczycieli uprawnionych do pracy w przedszkolach i klasach I–II szkół podstawowych, i – jak dla uzyskania świadectwa znajomości danego języka obcego w stopniu co najmniej podstawowym, wskazanego w załączniku do rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, i – w zakresie wczesnego nauczania danego języka obcego: zawarte w standardach kształcenia na studiach podyplomowych danej uczelni lub programach kursów kwalifikacyjnych z zakresu wczesnego nauczania danego języka
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO NAUCZANIA PRZEDMIOTÓW INNYCH NIŻ JĘZYKI OBCE ORAZ PROWADZENIA ZAJĘĆ W JĘZYKU OBCYM w szkołach (oddziałach) dwujęzycznych
16.18	2	Podmiot nadający kwalifikację	<p>tak jak dla nauczyciela danego typu szkoły, a ponadto w zakresie znajomości języka, w którym naucza lub prowadzi zajęcia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) uczelnia w Polsce lub uczelnia zagraniczna w kraju, w którym językiem urzędowym jest dany język obcy lub 2) nauczycielskie kolegium języków obcych, lub 3) podmioty wydające świadectwa potwierdzające znajomość danego języka obcego w stopniu co najmniej podstawowym, o których mowa w załączniku do rozporządzenia MEN w sprawie kwalifikacji nauczycieli
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	<p>jak dla nauczyciela danego typu szkoły, a ponadto w zakresie znajomości języka, w którym naucza lub prowadzi zajęcia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dyplom ukończenia studiów magisterskich lub studiów pierwszego stopnia na kierunku filologia lub lingwistyki stosowanej w zakresie danego języka obcego, lub 2) dyplom ukończenia studiów wyższych w kraju, w którym językiem urzędowym jest dany język obcy, lub 3) dyplom ukończenia nauczycielskiego kolegium języków obcych w specjalności odpowiadającej danemu językowi obcemu, lub 4) świadectwo znajomości danego języka obcego w stopniu co najmniej podstawowym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia MEN w sprawie kwalifikacji nauczycieli
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>jak dla nauczyciela danego typu szkoły, a ponadto w zakresie znajomości języka, w którym naucza lub prowadzi zajęcia, takie jak dla:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) absolwentów studiów magisterskich lub studiów pierwszego stopnia na kierunku filologia lub lingwistyki stosowanej w zakresie danego języka obcego, lub 2) absolwentów studiów wyższych w kraju, w którym językiem urzędowym jest dany język obcy, lub 3) absolwentów nauczycielskiego kolegium języków obcych w specjalności odpowiadającej danemu językowi obcemu, lub 4) wymagań dla uzyskania świadectw znajomości danego języka obcego w stopniu co najmniej podstawowym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia MEN w sprawie kwalifikacji nauczycieli

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO NAUCZANIA LUB PROWADZENIA ZAJĘĆ w grupach, oddziałach, przedszkolach lub szkołach umożliwiającym uczniom podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej
16.19	1	Podstawa prawna	<ol style="list-style-type: none"> 1) art. 9 ustawy z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.), 2) ustawa z 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.), 3) rozporządzenie MEN z 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400 z późn. zm.), 4) art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. Nr 17, poz. 141 i Nr 62, poz. 550 oraz z 2009 r. Nr 31, poz. 206), 5) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 16 czerwca 2005 r. w sprawie dyplomów, zaświadczeń lub certyfikatów potwierdzających znajomość języka pomocniczego (Dz. U. Nr 19, poz. 1013)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	<p>jak dla nauczyciela przedszkola lub danego typu szkoły, a ponadto w zakresie znajomości języka danej mniejszości narodowej, etnicznej lub języka regionalnego:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) uczelnia prowadząca studia na kierunku filologia w specjalności danego języka lub 2) nauczycielskie kolegium języków obcych o specjalności odpowiadającej danemu językowi, lub 3) podmioty wydające świadectwa potwierdzające znajomość danego języka, o których mowa w załączniku do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 16 czerwca 2005 r. w sprawie dyplomów, zaświadczeń lub certyfikatów potwierdzających znajomość języka pomocniczego (Dz. U. Nr 19, poz. 1013)³³⁴, lub

³³⁴ Ww. rozporządzenie zostało wydane na podstawie delegacji art. 11 ust. 3 ustawy z 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. Nr 17, poz. 141 i Nr 62, poz. 550 oraz z 2009 r. Nr 31, poz. 206). Zgodnie z tym rozporządzeniem dokumentami potwierdzającymi znajomość języków mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego są:

- 1) dyplom ukończenia:
 - a) studiów na kierunku filologia w zakresie odpowiedniego języka obcego,
 - b) studiów w specjalności odpowiedniego języka obcego lub lingwistyki stosowanej w zakresie odpowiedniego języka obcego,
 - c) nauczycielskiego kolegium języków obcych w specjalności danego języka obcego;
- 2) świadectwo dojrzałości potwierdzające znajomość odpowiedniego języka, uzyskane po ukończeniu szkoły prowadzącej nauczanie języka mniejszości narodowej lub etnicznej albo nauczanie języka regionalnego;
- 3) wydany za granicą dokument:
 - a) potwierdzający ukończenie studiów wyższych – uznaje się język wykładowy,
 - b) potwierdzający ukończenie studiów wyższych na kierunku filologia w zakresie odpowiedniego języka obcego,
 - c) uznany za równoważny świadectwu dojrzałości – uznaje się język wykładowy;
- 4) zaświadczenie o zdaniu egzaminie resortowym: w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, w Ministerstwie Gospodarki i Pracy, w Ministerstwie Obrony Narodowej – od poziomu 3333 według STANAG 6001;
- 5) certyfikat potwierdzający znajomość języka obcego wydany przez Krajową Szkołę Administracji Publicznej w wyniku lingwistycznego postępowania sprawdzającego;
- 6) dokument potwierdzający wpis na listę tłumaczy przysięgłych;
- 7) dokumenty potwierdzające znajomość języka kaszubskiego:
 - a) świadectwo ukończenia podyplomowych studiów pedagogiczno-metodycznych w zakresie nauczania języka kaszubskiego organizowanych przez Uniwersytet Gdański,
 - b) zaświadczenie potwierdzające znajomość języka kaszubskiego wydane przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie dla potrzeb nauczania lub prowadzenia zajęć w szkołach umożliwiającym uczniom podtrzymywanie tożsamości narodowej, etnicznej i językowej, stosownie do przepisów w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli;
- 8) dokumenty potwierdzające zdanie egzaminów ze znajomości języka niemieckiego:
 - a) Zertifikat Deutsch (ZD), Die Zentrale Mittelstufenprüfung (ZMP), Die Zentrale Oberstufenprüfung (ZOP), Das Kleine Deutsche Sprachdiplom (KDS), Das Grosse Deutsche Sprachdiplom (GDS) – egzaminy organizowane przez Goethe Institut,
 - b) Prüfung Wirtschaftsdeutsch International (PWD) – egzaminy organizowane przez Goethe Institut, Niemiecką Izbę Przemysłowo-Handlową i Instytut Carla Duisberga,
 - c) Österreichisches Sprachdiplom für Deutsch als Fremdsprache (ÖSD) – od poziomu Mittelstufe, Diplom Wirtschaftssprache Deutsch (DWD) – egzaminy organizowane przez Instytut Austriacki,
 - d) Zertifikat Deutsch (B1), Zertifikat Deutsch Plus (B2), Zertifikat Deutsch für den Beruf (B2) – egzaminy TELC (The European Language Certificates) administrowane przez WBT (Weiterbildungs-Testsysteme GmbH),
 - e) Deutsches Sprachdiplom (DSD I), Deutsches Sprachdiplom (DSD II) – egzaminy organizowane przez Kultusministerkonferenz;
- 9) dokumenty potwierdzające zdanie egzaminów ze znajomości języka rosyjskiego:
 - a) wydawany przez Państwowy Instytut Języka Rosyjskiego im. A. Puszkina,
 - b) egzamin TELC (The European Language Certificates) administrowany przez WBT (Weiterbildungs-Testsysteme GmbH);
- 10) dokument potwierdzający zdanie egzaminu ze znajomości języka romskiego: dyplom ukończenia studiów na kierunku filologia romska w Section de langues et Civilization Rromani organizowanych przez Institut National des Langues et Civilisations Orientales w Paryżu.

16.19	2		4) organizacje społeczne mniejszości narodowej, etnicznej lub społeczności posługującej się językiem regionalnym
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	<p>jak dla nauczyciela przedszkola lub danego typu szkoły, a ponadto w zakresie znajomości danego języka:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dyplom ukończenia studiów na kierunku filologia w specjalności danego języka lub 2) dyplom ukończenia nauczycielskiego kolegium języków obcych o specjalności odpowiadającej danemu językowi, lub 3) dyplom, zaświadczenie, certyfikat lub inny dokument potwierdzający znajomość danego języka, o których mowa w ww. rozporządzeniu MSWiA z 16 czerwca 2005 r. w sprawie dyplomów, zaświadczeń lub certyfikatów (...), lub 4) zaświadczenie potwierdzające znajomość danego języka wydane przez organizacje społeczne mniejszości narodowej, etnicznej lub społeczności posługującej się językiem regionalnym
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>jak dla nauczyciela przedszkola lub danego typu szkoły, a ponadto – w zakresie znajomości języka danej mniejszości³³⁵ – takie, jak dla:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) absolwenta studiów wyższych na kierunku filologia w specjalności danego języka lub 2) absolwenta nauczycielskiego kolegium języków obcych o specjalności odpowiadającej danemu językowi, lub 3) dyplomów, zaświadczeń, certyfikatów potwierdzających znajomość danego języka, wymienionych w rozporządzeniu MSWiA z 16 czerwca 2005 r. w sprawie dyplomów, zaświadczeń lub certyfikatów (...), lub 4) zaświadczeń potwierdzających znajomość języka danej mniejszości wydanych przez organizacje społeczne mniejszości narodowej, etnicznej lub społeczności posługującej się językiem regionalnym
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	<p>KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA w przedszkolach specjalnych, szkołach podstawowych specjalnych, gimnazjach specjalnych, szkołach ponadgimnazjalnych specjalnych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodkach wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym, szkołach specjalnych przysposabiających do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, ośrodkach umożliwiających dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim oraz dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, a także</p> <p>KWALIFIKACJE DO PROWADZENIA ZAJĘĆ REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZYCH z dziećmi i młodzieżą z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim</p>
16.20	2	Podmiot nadający kwalifikację	<ol style="list-style-type: none"> 1) uczelnia (studia wyższe w zakresie oligofrenopedagogiki) lub 2) jak dla nauczycieli posiadających kwalifikacje do pracy w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, a ponadto: <ul style="list-style-type: none"> – uczelnia (studia podyplomowe w zakresie oligofrenopedagogiki) lub – podmiot uprawniony do prowadzenia kursów kwalifikacyjnych w zakresie oligofrenopedagogiki – placówka doskonalenia nauczycieli lub zakład kształcenia nauczycieli (z.k.n.), lub 3) z.k.n. w specjalności oligofrenopedagogika

³³⁵ Przykład bardzo dużej różnorodności dróg dojścia do wymaganej dla kwalifikacji kompetencji związanej ze znajomością języka danej mniejszości. W związku z tym powstaje pytanie o porównywalność efektów uczenia się właściwych dla tak różnych dokumentów potwierdzających tę kompetencję.

16.20	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej; forma walidacji właściwa dla podmiotów wskazanych wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	1) dyplom ukończenia studiów wyższych w zakresie oligofrenopedagogiki lub 2) jak dla nauczycieli w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, a ponadto: – dyplom ukończenia studiów podyplomowych lub świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego w zakresie oligofrenopedagogiki, lub 3) dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności oligofrenopedagogika
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla: 1) studiów wyższych w zakresie oligofrenopedagogiki lub 2) nauczycieli w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, a ponadto: – jak dla studiów podyplomowych lub kursu kwalifikacyjnego w zakresie oligofrenopedagogiki, lub 3) absolwenta zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności oligofrenopedagogika
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA w przedszkolach specjalnych, szkołach podstawowych specjalnych, gimnazjach specjalnych, szkołach ponadgimnazjalnych specjalnych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodkach wychowawczych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami innymi niż upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym, znacznym lub głębokim, z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi
16.21	2	Podmiot nadający kwalifikację	jak dla nauczycieli, którzy posiadają kwalifikacje do pracy w przedszkolu, danym typie szkoły lub rodzaju placówki, a ponadto w zakresie przygotowania odpowiadającego niepełnosprawności uczniów: 1) uczelnia prowadząca studia wyższe na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna lub studia podyplomowe, lub 2) zakład kształcenia nauczycieli w specjalności odpowiadającej niepełnosprawności uczniów, lub 3) placówka doskonalenia nauczycieli lub z.k.n. uprawnione do prowadzenia kursu kwalifikacyjnego w tym zakresie
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej; forma walidacji właściwa dla podmiotów wskazanych wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	jak dla nauczycieli, którzy posiadają kwalifikacje do pracy w przedszkolu, danym typie szkoły lub rodzaju placówki, a ponadto w zakresie przygotowania odpowiedniego do niepełnosprawności uczniów: 1) dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna w tym zakresie lub 2) dyplom ukończenia studiów podyplomowych w tym zakresie, lub 3) dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów, lub 4) świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego w tym zakresie (wydane przez placówkę doskonalenia nauczycieli lub zakład kształcenia nauczycieli)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla nauczycieli, którzy posiadają kwalifikacje do pracy w przedszkolu, danym typie szkoły lub rodzaju placówki, a ponadto w zakresie przygotowania odpowiedniego do niepełnosprawności uczniów, jak dla: 1) absolwentów studiów wyższych na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna w tym zakresie lub 2) absolwentów studiów podyplomowych w tym zakresie, lub 3) absolwentów z.k.n. w specjalności odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów, lub 4) kursu kwalifikacyjnego w tym zakresie

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA-WYCHOWAWCY w przedszkolach specjalnych, szkołach podstawowych specjalnych, gimnazjach specjalnych, szkołach ponadgimnazjalnych specjalnych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodkach wychowawczych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami innymi niż upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym, znacznym lub głębokim, z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi
16.22	2	Podmiot nadający kwalifikację	odpowiednio: – uczelnia, – zakład kształcenia nauczycieli, – podmiot uprawniony do prowadzenia odpowiednich kursów kwalifikacyjnych – placówka doskonalenia nauczycieli lub zakład kształcenia nauczycieli
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej; forma walidacji właściwa dla podmiotów wskazanych wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	1) jak dla nauczycieli, którzy posiadają kwalifikacje do pracy w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, a ponadto: – dyplom ukończenia studiów podyplomowych lub świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów, lub 2) dyplom ukończenia studiów wyższych w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów, lub 3) dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów, lub 4) dyplom ukończenia studiów wyższych na dowolnym kierunku (specjalności) i dyplom studiów podyplomowych lub świadectwo kursu kwalifikacyjnego w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów oraz dyplom/świadectwo potwierdzające posiadanie przygotowania pedagogicznego, lub 5) dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności innej niż wymieniona w pkt 3 i świadectwo kursu kwalifikacyjnego w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla: 1) nauczycieli, którzy posiadają kwalifikacje do pracy w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, a ponadto posiadają: – ukończone studia podyplomowe lub kurs kwalifikacyjny w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów, lub 2) absolwenta studiów wyższych w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów, lub 3) absolwenta zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów, lub 4) absolwenta studiów wyższych na dowolnym kierunku (specjalności) i studiów podyplomowych lub kursu kwalifikacyjnego w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów oraz jak dla przygotowania pedagogicznego, lub 5) absolwenta zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności innej niż wymieniona w pkt 3 i kursu kwalifikacyjnego w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO PROWADZENIA ZAJĘĆ ³³⁶ WCZESNEGO WSPOMAGANIA ROZWOJU DZIECKA ³³⁷
16.23	2	Podmiot nadający kwalifikację	odpowiednio: – uczelnia, – jak dla przygotowania pedagogicznego
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	1) dyplom ukończenia studiów magisterskich na kierunku psychologia lub studiów wyższych na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna, w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, oraz świadectwo/dyplom potwierdzające posiadanie przygotowania pedagogicznego lub 2) dyplom ukończenia studiów magisterskich na kierunku psychologia lub studiów wyższych na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna, a ponadto dyplom ukończonych studiów podyplomowych w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, oraz świadectwo/dyplom potwierdzający przygotowanie pedagogiczne
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla: 1) studiów magisterskich na kierunku psychologia lub studiów wyższych na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna, w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, oraz jak dla przygotowania pedagogicznego, lub 2) studiów magisterskich na kierunku psychologia lub studiów wyższych na kierunku pedagogika lub pedagogika specjalna, i studiów podyplomowych w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, oraz jak dla przygotowania pedagogicznego
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA-WYCHOWAWCY w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii
16.24	2	Podmiot nadający kwalifikację	odpowiednio: – uczelnia, – zakład kształcenia nauczycieli, – jak dla przygotowania pedagogicznego
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	1) dyplom ukończenia studiów wyższych w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii oraz świadectwo/dyplom potwierdzający posiadanie przygotowania pedagogicznego, lub 2) dyplom ukończenia studiów wyższych na dowolnym kierunku (specjalności) i dyplom studiów podyplomowych lub świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii oraz świadectwo/dyplom potwierdzające posiadanie przygotowania pedagogicznego, lub 3) dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja lub socjoterapia, lub 4) dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności i świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii

³³⁶ Rozporządzenie MEN z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (...) opisując kwalifikacje dotyczące prowadzenia zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka (§ 14 ust. 4) posługuje się określeniem „kwalifikacje do prowadzenia zajęć(...) posiada osoba, która...”.

³³⁷ Nowe rozporządzenie MEN z dnia 17 kwietnia 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (...) (Dz. U. poz. 426) rozszerzyło katalog kwalifikacji uprawniających do prowadzenia zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka o kwalifikacje właściwe dla nauczycieli-logopedów oraz o osoby, które ukończyły studia wyższe w zakresie fizjoterapii, rehabilitacji ruchowej lub terapii pedagogicznej lub ukończyły studia podyplomowe w zakresie terapii pedagogicznej, terapii rodzin lub innego rodzaju terapii właściwej dla pobudzania psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka.

16.24	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>jak dla absolwentów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) studiów wyższych w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii oraz przygotowania pedagogicznego lub 2) studiów wyższych na dowolnym kierunku (specjalności) i studiów podyplomowych lub kursu kwalifikacyjnego w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii oraz przygotowania pedagogicznego, lub 3) zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja lub socjoterapia, lub 4) zakładu kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności i dla kursu kwalifikacyjnego w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA w szkołach wchodzących w skład młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii
16.25	2	Podmiot nadający kwalifikację	<p>odpowiednio:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uczelnia, – zakład kształcenia nauczycieli, – placówka doskonalenia nauczycieli
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	<p>jak dla stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, który ponadto posiada:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dyplom ukończenia studiów wyższych w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii lub 2) dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja lub socjoterapia, lub 3) dyplom ukończenia studiów podyplomowych lub świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>jak dla nauczyciela w danym typie szkoły, a ponadto jak dla absolwenta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) studiów wyższych w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii lub 2) zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja lub socjoterapia, lub 3) studiów podyplomowych lub jak dla kursu kwalifikacyjnego w zakresie resocjalizacji lub socjoterapii
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich
16.26	2	Podmiot nadający kwalifikację	<p>odpowiednio:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uczelnia, – zakład kształcenia nauczycieli, – placówka doskonalenia nauczycieli
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	<p>jak dla stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, który ponadto posiada:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dyplom ukończenia studiów wyższych w zakresie resocjalizacji lub 2) dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja, lub 3) dyplom ukończenia studiów podyplomowych lub świadectwo kursu kwalifikacyjnego w zakresie resocjalizacji
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>jak dla stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, a ponadto jak dla absolwenta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) studiów wyższych w zakresie resocjalizacji lub 2) zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja, lub 3) studiów podyplomowych lub jak dla kursu kwalifikacyjnego w zakresie resocjalizacji

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA WYCHOWAWCY w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich
16.27	2	Podmiot nadający kwalifikację	odpowiednio: – uczelnia, – zakład kształcenia nauczycieli, – placówka doskonalenia nauczycieli
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	1) dyplom ukończenia studiów wyższych w zakresie resocjalizacji oraz dyplom/ świadectwo potwierdzające posiadanie przygotowania pedagogicznego lub 2) dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja, lub 3) dyplom ukończenia studiów wyższych na dowolnym kierunku (specjalności) i studiów podyplomowych lub świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego w zakresie resocjalizacji oraz dyplom/świadectwo posiadania przygotowania pe- dagogicznego, lub 4) dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności i świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego w zakresie resocjalizacji
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla absolwentów: 1) studiów wyższych w zakresie resocjalizacji oraz jak dla przygotowania pedago- gicznego lub 2) zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności resocjalizacja, lub 3) studiów wyższych na dowolnym kierunku (specjalności) i studiów podyplomo- wych lub kursu kwalifikacyjnego w zakresie resocjalizacji oraz przygotowania pe- dagogicznego, lub 4) zakładu kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności i jak dla kursu kwalifika- cyjnego w zakresie resocjalizacji
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA w szkołach w zakładach poprawczych dla nieletnich z upośledzeniem umysłowym
16.28	2	Podmiot nadający kwalifikację	odpowiednio: – uczelnia, – zakład kształcenia nauczycieli, – placówka doskonalenia nauczycieli
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	jak dla stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, który ponadto posiada: 1) dyplom ukończenia studiów wyższych w zakresie oligofrenopedagogiki lub 2) dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności oligofrenope- dagogika, lub 3) dyplom ukończenia studiów podyplomowych lub świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego w zakresie oligofrenopedagogiki
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, a ponadto jak dla absolwenta: 1) studiów wyższych w zakresie oligofrenopedagogiki lub 2) zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności oligofrenopedagogika, lub 3) studiów podyplomowych lub jak dla kursu kwalifikacyjnego w zakresie oligofre- nopedagogiki

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA WYCHOWAWCY w zakładach poprawczych dla nieletnich z upośledzeniem umysłowym
16.29	2	Podmiot nadający kwalifikację	odpowiednio: – uczelnia, – zakład kształcenia nauczycieli, – placówka doskonalenia nauczycieli
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	1) dyplom ukończenia studiów wyższych w zakresie oligofrenopedagogiki oraz dyplom/świadectwo potwierdzające posiadanie przygotowania pedagogicznego lub 2) dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności oligofrenopedagogika, lub 3) dyplom ukończenia studiów wyższych na dowolnym kierunku (specjalności) i dyplom ukończenia studiów podyplomowych lub świadectwo kursu kwalifikacyjnego w zakresie oligofrenopedagogiki oraz świadectwo/dyplom potwierdzające posiadanie przygotowania pedagogicznego, lub 4) dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności i świadectwo/dyplom ukończenia kursu kwalifikacyjnego w zakresie oligofrenopedagogiki
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla absolwentów: 1) studiów wyższych w zakresie oligofrenopedagogiki oraz jak dla przygotowania pedagogicznego lub 2) zakładu kształcenia nauczycieli w specjalności oligofrenopedagogika, lub 3) studiów wyższych na dowolnym kierunku (specjalności) i studiów podyplomowych lub kursu kwalifikacyjnego w zakresie oligofrenopedagogiki oraz jak dla przygotowania pedagogicznego, lub 4) zakładu kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności i kursu kwalifikacyjnego w zakresie oligofrenopedagogiki
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA-DORADCY ZAWODOWEGO
16.30	2	Podmiot nadający kwalifikację	w zależności od rodzaju szkoły i typu placówki odpowiednio: – uczelnia, – zakład kształcenia nauczycieli, – placówka doskonalenia nauczycieli
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	w zależności od rodzaju szkoły i typu placówki wymagane jest: 1) w szkołach i placówkach, o których mowa w § 2 rozporządzenia (w zakładach kształcenia nauczycieli, placówkach doskonalenia nauczycieli, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradniach specjalistycznych, bibliotekach pedagogicznych, kolegiach pracowników służb społecznych, liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych, technikach, uzupełniających liceach ogólnokształcących, technikach uzupełniających i szkołach policealnych, z zastrzeżeniem § 11 ust. 1 i 2, § 12–14, 16–22 i 24): – dyplom ukończenia studiów magisterskich w zakresie doradztwa zawodowego oraz dyplom/świadectwo potwierdzające posiadanie przygotowania pedagogicznego lub – dyplom ukończenia studiów magisterskich na dowolnym kierunku i dyplom ukończenia studiów podyplomowych w zakresie doradztwa zawodowego oraz dyplom/świadectwo potwierdzające posiadanie przygotowania pedagogicznego;

16.30	4		<p>2) w szkołach i placówkach, o których mowa w § 3 rozporządzenia (w gimnazjach i zasadniczych szkołach zawodowych, z zastrzeżeniem § 11 ust. 1 i 2, § 12–14, 16–22 i 24) i w § 4 (w przedszkolach, szkołach podstawowych, placówkach wychowania pozaszkolnego, placówkach zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania, z zastrzeżeniem § 11 ust. 2–4, § 12–14, 16–22 i 24, oraz szkolnych schroniskach młodzieżowych):</p> <ul style="list-style-type: none"> – jak w pkt 1 lub – dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia w zakresie doradztwa zawodowego oraz dyplom/świadectwo potwierdzające posiadanie przygotowania pedagogicznego, lub – dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia na dowolnym kierunku (specjalności) i dyplom ukończenia studiów podyplomowych w zakresie doradztwa zawodowego oraz dyplom/świadectwo potwierdzające posiadanie przygotowania pedagogicznego; <p>3) w szkołach i placówkach, o których mowa w § 14, 15, 17 i 18 rozporządzenia (w przedszkolach, szkołach i placówkach specjalnych, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, w szkołach w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich, w szkołach w zakładach poprawczych dla nieletnich z upośledzeniem umysłowym):</p> <ul style="list-style-type: none"> – jak w pkt 1 lub 2, a ponadto wymagane jest posiadanie: <ul style="list-style-type: none"> a) dyplomu ukończenia studiów podyplomowych w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów lub rodzaju placówki, lub b) świadectwa ukończenia kursu kwalifikacyjnego w tym zakresie
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>w zależności od rodzaju szkoły i typu placówki wymagane jest:</p> <p>1) w szkołach i placówkach, o których mowa w § 2 rozporządzenia (wymienione wyżej), jak dla absolwentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – studiów magisterskich w zakresie doradztwa zawodowego oraz przygotowania pedagogicznego lub – studiów magisterskich na dowolnym kierunku i studiów podyplomowych w zakresie doradztwa zawodowego oraz przygotowania pedagogicznego; <p>2) w szkołach i placówkach, o których mowa w § 3 i § 4 rozporządzenia (wymienione wyżej):</p> <ul style="list-style-type: none"> – tak jak w pkt 1 lub jak dla absolwentów: <ul style="list-style-type: none"> a) studiów pierwszego stopnia w zakresie doradztwa zawodowego oraz przygotowania pedagogicznego, lub b) studiów pierwszego stopnia na dowolnym kierunku (specjalności) i studiów podyplomowych w zakresie doradztwa zawodowego oraz przygotowania pedagogicznego; <p>3) w szkołach i placówkach, o których mowa w § 14, 15, 17 i 18 rozporządzenia (wymienione wyżej):</p> <ul style="list-style-type: none"> – tak jak w pkt 1 lub 2, a ponadto jak dla: <ul style="list-style-type: none"> a) absolwentów studiów podyplomowych w zakresie pedagogiki specjalnej, odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów lub rodzaju placówki, lub b) kursu kwalifikacyjnego tym w zakresie
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA NAUCZYCIELA-WYCHOWAWCY w świetlicach szkolnych i w internatach
16.31	2	Podmiot nadający kwalifikację	<p>w zależności od rodzaju szkoły i typu placówki odpowiednio:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uczelnia, – zakład kształcenia nauczycieli, – placówka doskonalenia nauczycieli
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej

16.31	4	Rodzaj dokumentu	<ol style="list-style-type: none"> 1) dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom oraz dyplom/świadectwo potwierdzające posiadanie przygotowania pedagogicznego lub 2) dyplom ukończenia studiów wyższych na dowolnym kierunku (specjalności) i dyplom ukończenia studiów podyplomowych z zakresu prowadzonych zajęć oraz dyplom/świadectwo potwierdzające posiadanie przygotowania pedagogicznego, lub 3) jak dla stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, w której prowadzone są świetlica szkolna lub internat określone w § 2–4 rozporządzenia MEN w sprawie kwalifikacji nauczycieli
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>jak dla:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) absolwentów studiów wyższych na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom oraz jak dla przygotowania pedagogicznego lub 2) absolwentów studiów wyższych na dowolnym kierunku (specjalności) i studiów podyplomowych z zakresu prowadzonych zajęć oraz jak dla przygotowania pedagogicznego, lub 3) stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, w której prowadzone są świetlica szkolna lub internat określone w § 2–4 rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli³³⁸
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	KWALIFIKACJE DO ZAJMOWANIA STANOWISKA WYCHOWAWCY w szkolnych schroniskach młodzieżowych
16.32	2	Podmiot nadający kwalifikację	w zależności od rodzaju szkoły i typu placówki odpowiednio: <ul style="list-style-type: none"> – uczelnia, – zakład kształcenia nauczycieli, – placówka doskonalenia nauczycieli
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej
	4	Rodzaj dokumentu	<ol style="list-style-type: none"> 1) dyplom ukończenia studiów wyższych na dowolnym kierunku (specjalności) oraz dyplom/świadectwo potwierdzające posiadanie przygotowania pedagogicznego lub 2) dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>tak jak dla absolwenta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) studiów wyższych na dowolnym kierunku (specjalności) i jak dla przygotowania pedagogicznego lub 2) zakładu kształcenia nauczycieli w dowolnej specjalności
QUASI-KWALIFIKACJE ZIDENTYFIKOWANE W ANALIZOWANYM DZIALE ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ			
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji	KIEROWNIK RÓŻNYCH FORM WYPOCZYNKU ORGANIZOWANYCH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ³³⁹
1	1	Podstawa prawna	<ol style="list-style-type: none"> 1) art. 92a ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.), 2) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 1997 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wycieczek dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania (Dz. U. Nr 12, poz. 67 z późn. zm.)

³³⁸ Nowe rozporządzenie MEN z dnia 17 kwietnia 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (...) (Dz. U. poz. 426) rozszerzyło katalog kwalifikacji uprawniających do zatrudnienia na stanowisku nauczyciel-wychowawca w świetlicach szkolnych i w internatach o kwalifikacje właściwe dla nauczycieli-bibliotekarzy, nauczyciela-pedagoga, nauczyciela-logopedy, nauczyciela-doradcy zawodowego, nauczycieli języków obcych, nauczycieli i wychowawców szkół i placówek specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich.

³³⁹ Rozporządzenie określa, że osoby kierujące wycieczkami dzieci i młodzieży muszą spełniać warunki określone rozporządzeniem i posiadać zaświadczenie o ukończeniu kursu dla kierowników wycieczek obejmującego program stanowiący załącznik do ww. rozporządzenia. Ww. ustawa i rozporządzenie nie wprowadzają obowiązku sprawdzenia (walidowania) efektów uczenia się po kursie. W świetle tych przepisów podmiot prowadzący kurs może, ale nie musi, wprowadzić „jakąś” formę końcowej walidacji.

1	2	Podmiot nadający quasi-kwalifikację	organizatorzy „kursów dla kierowników wypoczynku”: kuratoria oświaty i placówki doskonalenia nauczycieli, a także osoby prawne i fizyczne za zgodą i pod nadzorem kuratora oświaty
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	organizatorzy kursów dla kierowników wypoczynku: kuratoria oświaty i placówki doskonalenia nauczycieli, a także osoby prawne i fizyczne za zgodą i pod nadzorem kuratora oświaty; nie zidentyfikowano
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie o ukończeniu kursu
	5	Czas, na jaki nadana jest quasi-kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu quasi-kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano quasi-kwalifikacje	nie zidentyfikowano
	8	Obowiązkowe opłaty	ustalane przez organizatorów kursów
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określone przez Ministra Edukacji Narodowej w programie obowiązkowego kursu instruktazowego dla kierowników wypoczynku ³⁴⁰
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie alternatywna droga dojścia do uprawnienia związanego z uzyskaniem kwalifikacji – § 11 ust. 3 ww. rozporządzenia rozstrzyga, że obowiązek posiadania zaświadczenia o ukończeniu kursu dla kierowników nie dotyczy osób zajmujących stanowiska kierownicze w szkołach i placówkach ³⁴¹ kierownikiem wypoczynku może być osoba, która: 1) jest nauczycielem, czynnym instruktorem harcerskim w stopniu co najmniej podharcmistra lub inna osoba, posiadająca co najmniej trzyletni staż pracy opiekuńczo-wychowawczej lub dydaktyczno-wychowawczej, 2) ma ukończone 18 lat życia, 3) ma co najmniej średnie wykształcenie (nie dotyczy instruktorów harcerskich w stopniu co najmniej przewodnika, pełniących funkcję wychowawcy w formach wypoczynku prowadzonych przez organizacje harcerskie)

³⁴⁰ Program stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 1997 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania (Dz. U. Nr 12, poz. 67 z późn. zm.).

³⁴¹ Oznacza to, że przyjmuje się, iż osoby pełniące funkcje kierownicze w szkołach i placówkach posiadają kompetencje (efekty uczenia się) przewidziane w programie kursu dla kierowników wypoczynku.

Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji	WYCHOWAWCA DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ – W RÓŻNYCH FORMACH WYPOCZYNKU ³⁴²
2	1	Podstawa prawna	1) art. 92a ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.), 2) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 1997 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania (Dz. U. Nr 12, poz. 67 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający quasi-kwalifikację	organizatorzy kursu dla wychowawców kolonijnych: kuratoria oświaty i placówki doskonalenia nauczycieli, a także osoby prawne i fizyczne za zgodą i pod nadzorem kuratora oświaty
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	jak wyżej; brak walidacji
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie o ukończeniu kursu dla wychowawców kolonijnych
	5	Czas, na jaki nadana jest quasi-kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu quasi-kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano quasi-kwalifikacje	nie zidentyfikowano
	8	Obowiązkowe opłaty	wyznaczane przez organizatorów kursów
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określone przez Ministra Edukacji Narodowej w programie obowiązkowego kursu przygotowawczego dla kandydatów na wychowawców wypoczynku ³⁴³
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	1) ukończone 18 lat życia, 2) co najmniej średnie wykształcenie (nie dotyczy instruktorów harcerskich w stopniu co najmniej przewodnika, pełniących funkcję wychowawcy w formach wypoczynku prowadzonych przez organizacje harcerskie) badane akty prawne nie określają, czy ww. inne warunki nadania kwalifikacji są weryfikowane przez organizatora kursu przed przyjęciem kandydata na kurs

³⁴² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 1997 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania (Dz. U. Nr 12, poz. 67 z późn. zm.) określa, że osoby kierujące wypoczynkiem dzieci i młodzieży muszą spełniać warunki określone rozporządzeniem i posiadać zaświadczenie o ukończeniu kursu dla kierowników wypoczynku obejmującego program stanowiący załącznik do ww. rozporządzenia. Ww. ustawa i rozporządzenie nie wprowadzają obowiązku sprawdzenia (walidowania) efektów uczenia się po kursie. W świetle tych przepisów podmiot prowadzący kurs może, ale nie musi, wprowadzić „jakąś” formę końcowej walidacji.

³⁴³ Program stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 21 stycznia 1997 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania (Dz. U. Nr 12, poz. 67 z późn. zm.).

2	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie</p> <p>wychowawcą w różnych formach wypoczynku może być osoba, która ma:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ukończone 18 lat życia, 2) co najmniej średnie wykształcenie (nie dotyczy instruktorów harcerskich w stopniu co najmniej przewodnika, pełniących funkcję wychowawcy w formach wypoczynku prowadzonych przez organizacje harcerskie) <p>badane akty prawne nie określają, czy ww. inne warunki nadania kwalifikacji są weryfikowane przez organizatora kursu przed przyjęciem kandydata na kurs. Poza osobami posiadającymi zaświadczenie o ukończeniu kursu dla wychowawców kolonijnych, wychowawcami w różnych formach wypoczynku mogą być także:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nauczyciele, 2) studenci szkół wyższych kierunków i specjalności, których program obejmuje przygotowanie pedagogiczne, po odbyciu odpowiedniego przeszkolenia, 3) słuchacze kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów językowych, po odbyciu odpowiedniego przeszkolenia, 4) instruktorzy harcerscy w stopniu co najmniej przewodnika, 5) przewodnicy turystyki kwalifikowanej oraz instruktorzy Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, 6) trenerzy i instruktorzy sportowi
---	----	--	---

3.6. Praca

Tabela 6. Opracowanie: Henryk Michałowicz

DZIAŁ ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ: PRACA			
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	TECHNIK BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY
1	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt c ppkt c, art. 9c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 2004 r. Nr 256 poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE; egzamin przeprowadzony przez komisję
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	czas nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	OKE prowadzi rejestr wydanych zaświadczeń
	8	Obowiązkowe opłaty	na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184) ³⁴⁴
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie są wymienione w ustawie
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	tak
	Inne uwagi	zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 września 1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 109, poz. 704 z późn. zm.) osoby, które nabyły tę kwalifikację, mogą być zatrudnione na stanowisku inspektora ds. bhp	
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	RZECZOZNAWCA DO SPRAW BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY ³⁴⁵
2	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. Nr 89, poz. 589 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Komisja Kwalifikacyjna do Oceny Kandydatów na Rzeczników

³⁴⁴ Poprzednio wymagania dla tej kwalifikacji opisane były w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 3 lutego 2003 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 66, poz. 580 z późn. zm.) – załącznik.

³⁴⁵ Nadane uprawnienia upoważniają rzeczoznawcę do opiniowania projektów nowo budowanych lub przebudowywanych obiektów budowlanych albo ich części, w których przewiduje się pomieszczenia pracy, pod względem zgodności z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz wymaganiami ergonomii.

2	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Komisja Kwalifikacyjna do Oceny Kandydatów na Rzecznawców w formie egzaminu ³⁴⁶
	4	Rodzaj dokumentu	uchwała komisji Kwalifikacyjnej do Oceny Kandydatów na Rzecznawców
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony ³⁴⁷
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	uchwała Komisji do Oceny Kandydatów na Rzecznawców – protokół w rozumieniu art. 67 Kodeksu postępowania administracyjnego
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	Główny Inspektor Pracy prowadzi centralny rejestr wydanych uprawnień
	8	Obowiązkowe opłaty	nie zidentyfikowano
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	szczegółowe wymagania dotyczące przygotowania kandydatów na rzecznawców i podnoszenia kwalifikacji przez rzecznawców określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2007 r. w sprawie rzecznawców do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 247, poz. 1835) wydane po zasięgnięciu opinii Głównego Inspektora Pracy
10	Inne warunki nadania kwalifikacji	1) ukończenie studiów technicznych, a) co najmniej pięcioletnia praktyka zawodowa w zakresie ukończonego kierunku studiów, b) odbycie kursu przygotowującego do opiniowania projektów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii, przeprowadzonego przez podmiot upoważniony przez Głównego Inspektora Pracy, według programu zatwierdzonego przez Głównego Inspektora Pracy	
11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) Główny Inspektor Pracy nadaje uprawnienia rzecznawcy do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy na wniosek Komisji Kwalifikacyjnej do Oceny Kandydatów na Rzecznawców ³⁴⁸ , 2) warunkiem ubiegania się o uprawnienia dotyczące budownictwa przemysłowego, rolno-spożywczego i specjalistycznego jest wcześniejsze uzyskanie uprawnień dotyczących budownictwa powszechnego i komunalnego	
Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	PRACOWNIK WYKONUJĄCY CZYNNOŚCI KONTROLNE³⁴⁹
3	1	Podstawa prawna	art. 39 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. Nr 89, poz. 589 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Komisja Państwowa powołana przez Głównego Inspektora Pracy

³⁴⁶ Członków Komisji, na czteroletnią kadencję, powołuje Główny Inspektor Pracy, co oznacza, iż pomiędzy tymi dwoma organami zachodzi ścisła zależność, a to może przekładać się na autonomię co do wyników prac komisji dotyczącej egzaminowania kandydatów na rzecznawców.

³⁴⁷ Główny Inspektor Pracy, z własnej inicjatywy lub na wniosek właściwego okręgowego inspektora pracy, może cofnąć uprawnienia rzecznawcy osobie, która ma taką kwalifikację, w przypadku wydania przez niego opinii naruszającej w sposób rażący przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy. Główny Inspektor Pracy może także cofnąć uprawnienia rzecznawcy na wniosek okręgowego inspektora pracy, właściwego ze względu na lokalizację obiektu budowlanego, w przypadku stwierdzenia podczas odbioru tego obiektu lub jego eksploatacji, że w opinii wydanej przez rzecznawcę nie uwzględniono istotnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. Decyzja o cofnięciu uprawnień rzecznawcy powinna być podjęta po uprzednim rozpatrzeniu jego wyjaśnień.

³⁴⁸ Wzór uprawnienia, wzór klauzuli i pieczęci rzecznawcy określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2007 r. w sprawie rzecznawców do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 247, poz. 1835).

³⁴⁹ Pracownikami wykonującymi czynności kontrolne są inspektorzy pracy zatrudnieni na stanowiskach:

- 1) nadinspektora pracy – kierownika oddziału,
- 2) nadinspektora pracy,
- 3) starszego inspektora pracy – głównego specjalisty,
- 4) starszego inspektora pracy – specjalisty,
- 5) starszego inspektora pracy,
- 6) inspektora pracy,
- 7) młodszego inspektora pracy.

3	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja państwowa powołana przez Głównego Inspektora Pracy po przeprowadzeniu egzaminu
	4	Rodzaj dokumentu	uchwała komisji powołanej przez Głównego Inspektora Pracy
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	uchwała komisji powołanej przez Głównego Inspektora Pracy
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	nie zidentyfikowano oficjalnego rejestru w trakcie analizy
	8	Obowiązkowe opłaty	nie zidentyfikowano
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	niezbędna znajomość zagadnień wchodzących w zakres działania Państwowej Inspekcji w zakresie określonym przez Głównego Inspektora Pracy
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	1) odbycie aplikacji inspektorskiej zakończonej złożeniem państwowego egzaminu z wynikiem pozytywnym przed komisją egzaminacyjną powołaną przez Głównego Inspektora Pracy, 2) tytuł zawodowy magistra lub równorzędny
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) osoba, która nabyła tę kwalifikację zatrudniana jest na podstawie mianowania. Pracowników wykonujących czynności kontrolne mianuje i rozwiązuje z nimi stosunek pracy Główny Inspektor Pracy. Dla osób, które nabyły tę kwalifikację, wymagane jest nadto: obywatelstwo polskie, pełna zdolność do czynności prawnych oraz korzystanie z pełni praw publicznych, rękojmia należytego wykonywania obowiązków służbowych, stan zdrowia pozwalający na zatrudnienie na określonym stanowisku; 2) Główny Inspektor Pracy określa zakres i tryb przeprowadzania aplikacji inspektorskiej i państwowego egzaminu (patrz: Zarządzenie nr 50/09 Głównego Inspektora Pracy z dnia 13 sierpnia 2009 r. w sprawie określenia zakresu i trybu przeprowadzania aplikacji inspektorskiej w Państwowej Inspekcji Pracy ³⁵⁰ ; 3) Główny Inspektor Pracy może, w przypadkach uzasadnionych kwalifikacjami lub praktyką zawodową, mianować pracownika wykonującego czynności kontrolne bez uprzedniego zawierania umowy o pracę, a także bez zachowania wymogu aplikacji inspektorskiej (art. 41 ust. 4); 4) przy mianowaniu pracownik Państwowej Inspekcji Pracy składa pisemne ślubowanie, z zastrzeżeniem, iż stosunek pracy z pracownikiem wykonującym czynności kontrolne nawiązuje się na podstawie mianowania, poprzedzonego umową o pracę na czas określony, nie dłuższy niż 3 lata; 5) pracownik wykonujący czynności kontrolne podlega okresowym ocenom kwalifikacyjnym nie rzadziej niż raz na 3 lata, oceny tej dokonuje przełożony pracownika. Od oceny przysługuje odwołanie do Głównego Inspektora Pracy; 6) w ramach Państwowej Inspekcji Pracy zatrudniani są także na podstawie powołania pracownicy wykonujący czynności nadzorcze ³⁵¹ . Co do pracowników tych ustawa nie wymienia obowiązku odbycia aplikacji inspektorskiej, ale należałoby przyjąć, iż osobą powołaną jest pracownik uprzednio mianowany, a ten co do zasady ma obowiązek odbycia aplikacji inspektorskiej

³⁵⁰ Jest to akt o charakterze względnie obowiązującym, zakres programu zdeterminowany jest tylko ustawowymi celami i zadaniami Inspekcji.

³⁵¹ Główny Inspektor Pracy i jego zastępcy, okręgowi inspektorzy pracy i ich zastępcy oraz wyznaczeni pracownicy Głównego Inspektoratu Pracy i okręgowych inspektoratów pracy są pracownikami nadzorującymi czynności kontrolne w rozumieniu ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy. Wykaz pracowników, wyznaczonych do nadzorowania czynności kontrolnych, ustala odpowiednio Główny Inspektor Pracy lub okręgowy inspektor pracy (art. 38 ust. 3 i 4).

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	PSYCHOLOG
4	1	Podstawa prawna	art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. Nr 154, poz. 1798 z późn. zm.) ³⁵²
	2	Podmiot nadający kwalifikację	rektor uczelni ³⁵³
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	uczelnia; egzamin dyplomowy
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom uczelni
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony ³⁵⁴
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	uczelnia prowadzi rejestr wydanych dyplomów ³⁵⁵
	8	Obowiązkowe opłaty	uczelnia pobiera opłaty za wydanie dyplomu w kwocie 60 zł w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osoby, która uzyskała w polskiej uczelni dyplom magistra psychologii lub uzyskała za granicą wykształcenie uznane za równorzędne w Rzeczypospolitej Polskiej
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) osoby, które nabyły kwalifikacje psychologa mogą ubiegać się o przyznanie im prawa do wykonywania zawodu, o ile spełniają następujące warunki: a) pełna zdolność do czynności prawnych, b) umiejętność władania językiem polskim w mowie i piśmie w zakresie koniecznym do wykonywania zawodu psychologa,

³⁵² Ustawa z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów jest w dalszym ciągu na etapie wdrażania jej postanowień.

³⁵³ Prawo wykonywania zawodu, według postanowień ustawy, o której mowa w przypisie nr 10, przyznaje regionalna izba psychologów. Psycholog po uzyskaniu uchwałą rady wpisu na listę psychologów może wykonywać prywatną praktykę psychologiczną, jeżeli posiada:

- 1) prawo wykonywania zawodu oraz
- 2) wpis do Krajowego Rejestru Sądowego oraz do rejestru prywatnych praktyk psychologicznych prowadzonego przez właściwą Radę Regionalnej Izby Psychologów.
2. Prywatna praktyka psychologiczna może być wykonywana jako indywidualna działalność gospodarcza albo w formie spółki partnerskiej, po uzyskaniu zezwolenia właściwego marszałka województwa.
3. Marszałek województwa wydaje zezwolenie, o którym mowa w ust. 2, po uwzględnieniu warunków określonych przez Komisję Ekspertów, zapewniających właściwy poziom świadczenia usług psychologicznych w ramach prywatnych praktyk psychologicznych.
4. W przypadku odmowy wpisu do rejestru prywatnych praktyk psychologicznych psychologowi przysługuje prawo odwołania do ministra właściwego do spraw pracy w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały odmawiającej wpisu.

³⁵⁴ Skreślenie z listy psychologów następuje w przypadku:

- 1) śmierci psychologa,
- 2) wniosku psychologa,
- 3) ubezwłasnowolnienia psychologa prawomocnym orzeczeniem sądu,
- 4) pozbawienia prawa wykonywania zawodu psychologa prawomocnym orzeczeniem sądu lub komisji dyscyplinarnej,
- 5) wydanym orzeczeniu o niezdolności psychologa do wykonywania zawodu z uwagi na stan zdrowia.

³⁵⁵ W odniesieniu do prawa wykonywania zawodu: wpisu na listę psychologów dokonuje Rada Regionalnej Izby Psychologów na wniosek zainteresowanego. Listę prowadzi Rada Regionalnej Izby Psychologów właściwa dla miejsca jego zamieszkania. Podstawą wpisu jest uchwała Rady Regionalnej Izby Psychologów.

4	11		<p>c) odbyty podyplomowy staż zawodowy, pod merytorycznym nadzorem psychologa posiadającego prawo wykonywania zawodu, który ponosi odpowiedzialność za czynności zawodowe wykonywane przez psychologa stażystę³⁵⁶;</p> <p>2) osoba, która zgłosiła Radzie Regionalnej Izby Psychologów zamiar wykonywania zawodu psychologa po upływie 5 lat od ukończenia studiów psychologicznych i podyplomowego stażu zawodowego, albo psycholog, który nie wykonuje zawodu przez okres dłuższy niż 5 lat, odbywa na własny koszt przeszkolenie, którego program i zasady określa Rada Regionalnej Izby Psychologów;</p> <p>3) w razie uzasadnionego podejrzenia o niezdolności psychologa do wykonywania zawodu ze względu na stan zdrowia Rada Regionalnej Izby Psychologów powołuje specjalistyczną komisję, złożoną z lekarzy odpowiednich specjalności, do orzeczenia o zdolności psychologa do wykonywania zawodu. Koszty działalności specjalistycznej komisji oraz wydania przez nią orzeczenia ponosi Rada Regionalnej Izby Psychologów;</p> <p>4) na listę psychologów wpisuje się cudzoziemca, o ile umowy międzynarodowe to przewidują i przedstawi on aktualne prawo wykonywania zawodu psychologa w państwie pochodzenia;</p> <p>5) psycholog ma prawo i obowiązek doskonalenia zawodowego w różnych formach kształcenia podyplomowego³⁵⁷</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	DORADCA EURES³⁵⁸
5	1	Podstawa prawna	art. 99a ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Komisja Europejska
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Komisja Europejska po przeprowadzeniu cyklu szkoleń i przeprowadzonym egzaminie ³⁵⁹
	4	Rodzaj dokumentu	certyfikat Komisji Europejskiej
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.

³⁵⁶ Wpis na listę psychologów stażystów następuje na wniosek zainteresowanego, po spełnieniu warunków określonych w ustawie i podjęciu podyplomowego stażu zawodowego. W trakcie podyplomowego stażu zawodowego psycholog uzyskuje ograniczone prawo wykonywania zawodu. Minister właściwy do spraw pracy w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw zdrowia i edukacji ma obowiązek określić, w drodze rozporządzenia, warunki odbywania podyplomowego stażu zawodowego, tryb i czas jego odbywania. Warunku odbycia stażu podyplomowego nie stosuje się, o ile umowy międzynarodowe stanowią inaczej. Delegacja ta, wedle wykonanej analizy, nie została wykonana.

³⁵⁷ Kształcenie podyplomowe mogą prowadzić:

- 1) jednostki organizacyjne upoważnione do tego na mocy odrębnych przepisów,
- 2) inne jednostki organizacyjne i osoby fizyczne po uzyskaniu zezwolenia,
- 3) Krajowa Rada Psychologów w porozumieniu z Komisją Ekspertów powołaną przez ministra właściwego do spraw pracy określa standardy kształcenia podyplomowego,
- 4) minister właściwy do spraw edukacji wydaje zezwolenia na prowadzenie kształcenia podyplomowego dla jednostek organizacyjnych i osób fizycznych, które uzyskały w tym zakresie zezwolenie, uwzględniając standardy kształcenia podyplomowego,
- 5) minister właściwy do spraw edukacji wydając zezwolenie zasięga opinii ministra właściwego ze względu na kierunek kształcenia podyplomowego.

³⁵⁸ Doradcy EURES w państwach UE to pracownicy publicznych służb zatrudnienia, związków zawodowych lub organizacji pracodawców, którzy są specjalistami w zakresie międzynarodowego pośrednictwa pracy oraz doradztwa z zakresu warunków życia i pracy w krajach UE/EOG. Na terenie EOG pracuje około 900 doradców EURES, w tym około 40 w Polsce.

³⁵⁹ Doradcą EURES może zostać osoba, która ukończyła szkolenie i uzyskała certyfikat wydany przez Komisję Europejską. Szkolenia te rozpoczynają się szkoleniem wstępnym dla kandydatów na doradców EURES, tzw. pre-trainingiem, organizowanym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej na podstawie umowy z Komisją Europejską. Kolejnym krokiem jest udział w szkoleniu tzw. initial-training, odbywającym się w dwóch etapach na terenie innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej. Pierwszy etap to pięciodniowe szkolenie, obejmujące zagadnienia z zakresu: funkcji i zadań pełnionych przez doradcę, europejskiego prawa pracy, kwestii podatkowych i zabezpieczeń społecznych wynikających z mobilności w obrębie Unii Europejskiej oraz zarządzania projektami, wszystko powiązane z praktycznymi ćwiczeniami. Następnym etapem jest dwudniowa konferencja, której celem jest podniesienie kompetencji jej uczestników poprzez praktyczne ćwiczenia związane z pracą zespołową, prowadzeniem prezentacji itd. Szkolenia kończą się egzaminem sprawdzającym poziom zdobytej wiedzy, po zaliczeniu którego wydawany jest przez Komisję Europejską międzynarodowy certyfikat. Ustawodawca nie określa opisanej w zdaniach poprzednich procedury, ograniczając się tylko do delegacji: „spełnienie wymagań zawartych w odrębnych procedurach, określonych przez Komisję Europejską”.

5	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	lista osób zatrudnionych w Polsce na stanowisku doradcy EURES znajduje się na stronie internetowej ³⁶⁰
	8	Obowiązkowe opłaty	nie zidentyfikowano
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	– znajomość języka angielskiego, francuskiego lub niemieckiego wystarczająca do wykonywania zadań, – spełnienie wymagań zawartych w odrębnych procedurach, określonych przez Komisję Europejską, obowiązujących państwa członkowskie Unii Europejskiej (kurs i egzamin organizowany przez Komisję Europejską)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) dla osób ubiegających się o zatrudnienie na tym stanowisku nadto wymagane jest: – brak skazania prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, – posiadanie pełnej zdolności do czynności prawnych, – posiadanie obywatelstwa polskiego lub wykazanie się znajomością języka polskiego wystarczającego do wykonywania zadań doradcy EURES, – zatrudnienie przez okres co najmniej 12 miesięcy na stanowisku asystenta EURES w publicznych służbach zatrudnienia lub posiadanie licencji zawodowej pośrednika pracy lub doradcy zawodowego, – wykształcenie wyższe; 2) osoby te obowiązane są doskonalić kwalifikacje zawodowe, w szczególności przez uczestnictwo w szkoleniach z wykorzystaniem modułowych programów szkoleń dla kadr publicznych służb zatrudnienia dostępnych w bazach danych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw pracy; 3) w Polsce doradcy EURES działają przy wojewódzkich urzędach pracy
Quasi-kwalifikacje zidentyfikowane w analizowanym dziale administracji rządowej			
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji	STARSZY INSPEKTOR DS. BHP
1	1	Podstawa prawna	rozporządzenie Rady Ministrów z 2 września 1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 109, poz. 704 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający quasi-kwalifikację	pracodawca powierzający zadania w zakresie służby bezpieczeństwa i higieny pracy ³⁶¹
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	pracodawca powierzający zadania w zakresie służby bezpieczeństwa i higieny pracy; nie zidentyfikowano
	4	Rodzaj dokumentu	właściwy dla formy zatrudnienia w służbie bhp u danego pracodawcy
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	właściwy dla formy zatrudnienia w służbie bhp u danego pracodawcy
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	nie zidentyfikowano urzędowego rejestru
	8	Obowiązkowe opłaty	brak opłat

³⁶⁰ www.praca.gov.pl/eures, ale nie jest to zbiór w rozumieniu urzędowego rejestru.

³⁶¹ Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 września 1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy.

1	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	starszym inspektorem do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy może być osoba posiadająca: 1) zawód technika bezpieczeństwa i higieny pracy i co najmniej trzyletni staż pracy w służbie bhp lub 2) wyższe wykształcenie o kierunku lub specjalności w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy albo studia podyplomowe w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie nie zidentyfikowano
Lp.	Nr	Nazwa grupy quasi-kwalifikacji	SPECJALISTA DS. BHP
2	1	Podstawa prawna	rozporządzenie Rady Ministrów z 2 września 1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 109, poz. 704 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający quasi-kwalifikację	pracodawca powierzający zadania w zakresie służby bezpieczeństwa i higieny pracy
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	rektor wyższej uczelni odnośnie do wymaganego wyższego wykształcenia w kierunku lub specjalności bezpieczeństwo i higieny pracy albo studiów podyplomowych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy; egzamin zawodowy w zakresie wymaganego wykształcenia kierunkowego
	4	Rodzaj dokumentu	właściwy dla formy zatrudnienia w służbie bhp u danego pracodawcy
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	właściwy dla formy zatrudnienia w służbie bhp u danego pracodawcy
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	nie zidentyfikowano urzędowego rejestru
	8	Obowiązkowe opłaty	brak opłat
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	wyższe wykształcenie o kierunku lub specjalności w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy albo studia podyplomowe w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy
	10	Inne wymagania	co najmniej 1 rok stażu w służbie bhp
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie brak egzaminu, walidacja efektów uczenia się po odbytym stażu w służbie BHP
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy quasi-kwalifikacji)	STARSZY SPECJALISTA DS. BHP
2.2	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	co najmniej trzyletni staż w służbie bhp
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy quasi-kwalifikacji)	GŁÓWNY SPECJALISTA DS. BHP
2.3	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	co najmniej pięcioletni staż w służbie bhp

Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji	ZAWODOWY DZIAŁACZ ORGANIZACJI KOMERCYJNEJ/PACODAWCÓW
3	1	Podstawa prawna	art. 15 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. Nr 55, poz. 235 z późn. zm.) ³⁶² , jak również art. 1 in. ustawy z dnia 30 maja 1989 r. o izbach gospodarczych (Dz. U. Nr 35, poz. 198 z późn. zm.) ³⁶³
	2	Podmiot nadający quasi-kwalifikację	pracodawca
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	pracodawca; nie zidentyfikowano formy walidacji
	4	Rodzaj dokumentu	właściwy dla formy zatrudnienia u danego pracodawcy
	5	Czas, na jaki nadana jest quasi-kwalifikacja	właściwy dla formy zatrudnienia u danego pracodawcy
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	właściwy dla formy zatrudnienia u danego pracodawcy
	7	Ewidencja osób, którym nadano quasi-kwalifikację	nie zidentyfikowano urzędowego rejestru
	8	Obowiązkowe opłaty	brak opłat
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	nie zidentyfikowano formalnych wymogów efektów uczenia się
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	ukończenie 18 roku życia ³⁶⁴
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie dotyczy ewentualne wymagania i warunki wynikać mogą z ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 z późn. zm.)
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji	ZAWODOWY DZIAŁACZ ORGANIZACJI ZWIĄZKOWEJ
4	1	Podstawa prawna	art. 10 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. Nr 55, poz. 234 z późn. zm.) ³⁶⁵
	2	Podmiot nadający quasi-kwalifikację	pracodawca – organizacja związkowa
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	pracodawca – organizacja związkowa; nie zidentyfikowano formy walidacji
	4	Rodzaj dokumentu	właściwy dla formy zatrudnienia u danego pracodawcy
	5	Czas, na jaki nadana jest quasi-kwalifikacja	właściwy dla formy zatrudnienia u danego pracodawcy
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	właściwy dla formy zatrudnienia u danego pracodawcy

³⁶² Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje mają prawo uchwalania swych statutów i regulaminów wewnętrznych, swobodnego wybierania swoich przedstawicieli, powoływania zarządów.

³⁶³ Przedsiębiorcy mogą zrzeszać się w izby gospodarcze działające na podstawie niniejszej ustawy i statutów. Wniosek: zakres swobody co do określenia efektów uczenia się może powodować brak możliwości przypisania wszystkich kwalifikacji tego rodzaju do jednego poziomu w PRK.

³⁶⁴ Zgodnie z postanowieniem art. 22 § 2 Kodeksu pracy pracownikiem może być osoba, która ukończyła co do zasady 18 lat.

³⁶⁵ Zasady członkostwa w związku zawodowym oraz sprawowania funkcji związkowych ustalają statuty i uchwały statutowych organów związkowych. Wniosek: zakres swobody co do określania efektów uczenia się może powodować brak możliwości przypisania wszystkich kwalifikacji tego rodzaju do jednego poziomu w PRK.

4	7	Ewidencja osób, którym nadano quasi-kwalifikacje	nie zidentyfikowano urzędowego rejestru
	8	Obowiązkowe opłaty	brak opłat
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	nie zidentyfikowano formalnych wymogów efektów uczenia się
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	ukończenie 18 roku życia
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie dotyczy ewentualne wymagania i warunki wynikać mogą z ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 z późn. zm.)
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji	NEGOCJATOR DO ROZWIĄZYWANIA SPORÓW ZBIOROWYCH Z LISTY PROWADZONEJ PRZEZ MINISTRA WŁAŚCIWEGO DO SPRAW PRACY
5	1	Podstawa prawna	art. 11 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (Dz. U. Nr 55, poz. 236 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający quasi-kwalifikację	minister właściwy do spraw pracy ³⁶⁶
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	minister właściwy do spraw pracy; warunkiem nadania quasi-kwalifikacji jest brak sprzeciwu co do kandydatury choćby jednej z organizacji związkowych oraz organizacji pracodawców – reprezentatywnych w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz. U. Nr 100, poz. 1080 z późn. zm.); nie zidentyfikowano formy walidacji
	4	Rodzaj dokumentu	lista prowadzona przez ministra właściwego do spraw pracy
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu quasi-kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano quasi-kwalifikacje	lista prowadzona przez ministra właściwego do spraw pracy wykaz mediatorów znajduje się na stronach internetowych ministra właściwego do spraw pracy lub jest udostępniany zainteresowanym stronom przez Departament Dialogu i Partnerstwa Społecznego tego ministerstwa
	8	Obowiązkowe opłaty	mediatorom przysługuje zwolnienie na czas prowadzenia mediacji, a łączny wymiar tego zwolnienia w całym roku nie może przekraczać 30 dni. W tym czasie mediator nie otrzymuje wynagrodzenia od pracodawcy, ale od stron sporu, według podpisanej umowy. Płaca mediatora nie może być niższa niż zagwarantowana w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie warunków wynagradzania mediatorów z listy ustalonej przez ministra właściwego do spraw pracy (Dz. U. nr 269, poz. 2673)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	nie zidentyfikowano formalnych wymogów efektów uczenia się ³⁶⁷

³⁶⁶ Mediatorem może być osoba z listy ustalonej przez ministra właściwego do spraw pracy w uzgodnieniu z organizacjami związkowymi oraz organizacjami pracodawców reprezentatywnymi, w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego. Należy jednak podkreślić, iż ustawa nie wyklucza powierzenia mediacji osobie, która nie jest mediatorem wpisanym na listę prowadzoną przez ministra (art. 11 ust.1), ponieważ mediatora ustalają wspólnie strony sporu zbiorowego.

³⁶⁷ Mediatorem może być każda osoba, na której udział w postępowaniu mediacyjnym wyrażą zgodę obydwie strony sporu zbiorowego.

5	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	wymóg akceptacji kandydatury przez wszystkie organizacje związkowe oraz organizacje pracodawców – reprezentatywnych w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz. U. Nr 100, poz. 1080 z późn. zm.)
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie dotyczy strony sporu zbiorowego mogą wspólnie ustalić (wybrać) osobę mediatora, ale mogą też wskazać mediatora z listy prowadzonej przez ministra właściwego do spraw pracy (patrz: przypis 366). Warunkiem ubiegania się o quasi-kwalifikację jest pełnoletność
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji	ASYSTENT EURES
6	1	Podstawa prawna	art. 99a ust. 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający quasi-kwalifikację	pracodawca
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	pracodawca; nie zidentyfikowano
	4	Rodzaj dokumentu	właściwy dla formy zatrudnienia
	5	Czas, na jaki nadana jest quasi-kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu quasi-kwalifikacji	właściwy dla formy zatrudnienia
	7	Ewidencja osób, którym nadano quasi-kwalifikacje	nie dotyczy ³⁶⁸
	8	Obowiązkowe opłaty	nie są pobierane opłaty
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	licencja zawodowa pośrednika pracy lub co najmniej 12 miesięcy na stanowisku pośrednika pracy – stażysty w publicznych służbach zatrudnienia
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie dotyczy 1) od osób ubiegających się o zatrudnienie na tym stanowisku wymagana jest nadto: a) pełna zdolność do czynności prawnych, b) niekaralność prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, c) obywatelstwo polskie lub wykazanie się znajomością języka polskiego wystarczającą do wykonywania zadań, d) posiadanie co najmniej średniego wykształcenia;

³⁶⁸ Ich pełna lista znajduje się na stronie www.praca.gov.pl/eures, nie jest to zbiór w rozumieniu urzędowego rejestru.

6	11		2) osoby te obowiązane są doskonalić kwalifikacje zawodowe, w szczególności przez uczestnictwo w szkoleniach z wykorzystaniem modułowych programów szkoleń dla kadr publicznych służb zatrudnienia dostępnych w bazach danych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw pracy; 3) w Polsce asystenci EURES działają przy wojewódzkich urzędach pracy. W powiatowych urzędach pracy zadania EURES wykonują pośrednicy pracy ds. EURES
Lp.	Nr	Nazwa grupy quasi-kwalifikacji	POŚREDNIK PRACY³⁶⁹
7	1	Podstawa prawna	art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający quasi-kwalifikację	wojewoda właściwy z uwagi na siedzibę pracodawcy lub miejsce zamieszkania w przypadku niewykonywania pracy
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	wojewoda w oparciu o zaświadczenie podpisane przez pracodawcę ³⁷⁰ ; nie zidentyfikowano
	4	Rodzaj dokumentu	licencja
	5	Czas, na jaki nadana jest quasi-kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu quasi-kwalifikacji	decyzja administracyjna (art. 93 ustawy)
	7	Ewidencja osób, którym nadano quasi-kwalifikacje	licencje są numerowane w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 20 października 2004r. w sprawie trybu nadawania licencji zawodowych pośrednika pracy i doradcy zawodowego (Dz. U. Nr 238, poz. 2393)
	8	Obowiązkowe opłaty	za wydanie licencji nie są pobierane opłaty
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	nie zidentyfikowano, patrz: wiersz nr 10
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	wykonywanie zadań na stanowisku pośrednik pracy – stażysta w zakresie pośrednictwa pracy przez okres co najmniej 12 miesięcy w publicznych służbach zatrudnienia ³⁷¹
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie dotyczy 1) warunkiem zatrudnienia na tym stanowisku jest nadto: a) pełna zdolność do czynności prawnych, b) niekaralność za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, c) obywatelstwo polskie lub wykazanie dokumentem znajomości języka polskiego wystarczającej do wykonywania zadań, d) posiadanie co najmniej średniego wykształcenia, e) wydanie licencji pośrednika pracy; 2) osoby te obowiązane są doskonalić kwalifikacje zawodowe, w szczególności przez uczestnictwo w szkoleniach z wykorzystaniem modułowych programów szkoleń dla kadr publicznych służb zatrudnienia dostępnych w bazach danych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw pracy;

³⁶⁹ Pracownicy publicznych służb zatrudnienia: pośrednicy pracy; doradcy zawodowi; specjaliści do spraw rozwoju zawodowego; specjaliści do spraw programów; liderzy klubów pracy – do wykonywania tych quasi-kwalifikacji wymagane jest uprzednie doświadczenie w publicznych służbach zatrudnienia – ścieżka awansu i dojścia do kwalifikacji.

³⁷⁰ Ocena pod kątem spełnienia kryteriów wymienionych w ustawie, bez weryfikacji efektów uczenia się. Zaświadczenie o wymaganym do uzyskania licencji stażu pracy (zaświadczenie podpisane przez dyrektora urzędu).

³⁷¹ Wymóg praktycznego wykonywania określonych zadań, brak weryfikacji efektów uczenia się.

7	11		<p>3) wymagań dotyczących wykształcenia, stażu oraz obywatelstwa/znajomości języka nie stosuje się do:</p> <p>a) obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej,</p> <p>b) obywateli państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego nienależących do Unii Europejskiej,</p> <p>c) obywateli państw niebędących stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, którzy mogą korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umów zawartych przez te państwa ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi – posiadających decyzję o uznaniu kwalifikacji zawodowych, wydaną zgodnie z odrębnymi przepisami</p>
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy quasi-kwalifikacji)	POŚREDNIK PRACY I STOPNIA
7.1	1	Podstawa prawna	art. 92 ust. 4 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	co najmniej 24-miesięczny staż pracy na stanowisku pośrednika pracy w publicznych służbach zatrudnienia
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	<p>nie dotyczy</p> <p>1) warunkiem zatrudnienia na stanowisku pośrednik pracy I stopnia jest także spełnienie wymagań właściwych dla zatrudnienia na stanowisku pośrednik pracy;</p> <p>2) alternatywna ścieżka dojścia do kwalifikacji: pośrednikiem pracy I stopnia może zostać doradca EURES lub asystent EURES, jeżeli spełnia łącznie warunki:</p> <p>a) posiada pełną zdolność do czynności prawnych,</p> <p>b) nie był skazany prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;</p> <p>3) posiada obywatelstwo polskie lub wykaże się dokumentem potwierdzającym znajomość języka polskiego wystarczającą do wykonywania zadań;</p> <p>4) posiada co najmniej 24-miesięczny staż pracy na stanowisku pośrednika pracy lub asystenta EURES lub doradcy EURES w publicznych służbach zatrudnienia po uzyskaniu licencji zawodowej pośrednika pracy;</p> <p>5) posiada wykształcenie wyższe</p>
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy quasi-kwalifikacji)	POŚREDNIK PRACY II STOPNIA
7.2	1	Podstawa prawna	art. 92 ust. 5 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>1) co najmniej 36-miesięczny staż pracy na stanowisku pośrednika pracy I stopnia w publicznych służbach zatrudnienia,</p> <p>2) studia podyplomowe w zakresie pośrednictwa pracy</p>
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	tytuł zawodowy magistra lub inny równorzędny

7	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie dotyczy</p> <p>alternatywna ścieżka dojścia do kwalifikacji: pośrednikiem pracy II stopnia może zostać doradca EURES i asystent EURES, jeżeli spełnia łącznie warunki:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) posiada pełną zdolność do czynności prawnych, 2) nie był skazany prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, 3) posiada obywatelstwo polskie lub wykaże się dokumentem potwierdzającym znajomość języka polskiego wystarczającą do wykonywania zadań, 4) posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny, 5) posiada co najmniej 36-miesięczny staż pracy na stanowisku pośrednika pracy I stopnia lub asystenta EURES albo doradcy EURES w publicznych służbach zatrudnienia po uzyskaniu licencji zawodowej pośrednika pracy I stopnia, 6) ukończył studia podyplomowe w zakresie pośrednictwa pracy
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji	POŚREDNIK PRACY – STAŻYSTA
8	1	Podstawa prawna	art. 92 ust. 3a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający quasi-kwalifikację	pracodawca
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	pracodawca; nie zidentyfikowano formy/sposobu walidacji
	4	Rodzaj dokumentu	właściwy dla formy zatrudnienia
	5	Czas, na jaki nadana jest quasi-kwalifikacja	właściwy dla formy zatrudnienia
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	właściwy dla formy zatrudnienia
	7	Ewidencja osób, którym nadano quasi-kwalifikacje	nie zidentyfikowano urzędowego rejestru
	8	Obowiązkowe opłaty	brak opłat
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	nie zidentyfikowano formalnych wymogów efektów uczenia się
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie dotyczy</p> <p>opisana quasi-kwalifikacja jest elementem ścieżki dojścia do kwalifikacji pośrednika pracy posiadającego licencję zawodową, związana jest z wykonywaniem zadań w zakresie pośrednictwa pracy. Pośrednik pracy – stażysta wykonuje zadania w zakresie pośrednictwa pracy pod nadzorem pośrednika pracy posiadającego licencję zawodową lub przełożonego (art. 92 ust. 3a ustawy). Osoba ubiegająca się o zatrudnienie na tym stanowisku musi spełnić nadto następujące wymagania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) co najmniej średnie wykształcenie, 2) pełna zdolność do czynności prawnych, 3) niekaralność za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, 4) obywatelstwo polskie lub wykazanie się dokumentem znajomością języka polskiego wystarczającą do wykonywania zadań

Lp.	Nr	Nazwa grupy quasi-kwalifikacji	DORADCA ZAWODOWY
	1	Podstawa prawna	art. 94 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający quasi-kwalifikację	wojewoda
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	wojewoda na podstawie zaświadczenia pracodawcy ³⁷² ; nie zidentyfikowano
	4	Rodzaj dokumentu	licencja
	5	Czas, na jaki nadana jest quasi-kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu quasi-kwalifikacji	decyzja administracyjna (art. 95 ustawy)
	7	Ewidencja osób, którym nadano quasi-kwalifikacje	licencje są numerowane w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 20 października 2004 r. w sprawie trybu nadawania licencji zawodowych pośrednika pracy i doradcy zawodowego (Dz. U. Nr 238, poz. 2393)
	8	Obowiązkowe opłaty	za wydanie licencji nie są pobierane opłaty
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	patrz: wiersz 10
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	wykonywanie zadań na stanowisku doradcy zawodowego – stażysty ³⁷³ w zakresie poradnictwa zawodowego przez okres co najmniej 12 miesięcy w publicznych służbach zatrudnienia
9	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie dotyczy 1) warunkiem zatrudnienia na stanowisku doradcy zawodowego jest także: a) pełna zdolność do czynności prawnych, b) niekaralność za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, c) obywatelstwo polskie lub wykazanie się dokumentem znajomości języka polskiego wystarczającej do wykonywania zadań, d) posiadanie wyższego wykształcenia, e) otrzymanie licencji doradcy zawodowego; 2) osoby te obowiązane są doskonalić kwalifikacje zawodowe, w szczególności przez uczestnictwo w szkoleniach z wykorzystaniem modułowych programów szkoleń dla kadr publicznych służb zatrudnienia dostępnych w bazach danych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw pracy; 3) wymagań dotyczących wykształcenia, stażu oraz obywatelstwa/znajomości języka nie stosuje się do: a) obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, b) obywateli państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego nienależących do Unii Europejskiej, c) obywateli państw niebędących stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, którzy mogą korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umów zawartych przez te państwa ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi – posiadających decyzję o uznaniu kwalifikacji zawodowych, wydaną zgodnie z odrębnymi przepisami; 4) doradcy zawodowi, doradcy zawodowi I oraz II stopnia mogą prowadzić zajęcia aktywizacyjne na rzecz osób bezrobotnych i poszukujących pracy

³⁷² Decyzja organu w oparciu o wydane zaświadczenie o wymaganym do uzyskania licencji o posiadanym wymaganym stażu pracy (zaświadczenie wydane przez dyrektora urzędu pracy).

³⁷³ Wymóg praktycznego wykonywania określonych zadań, brak weryfikacji efektów uczenia się.

Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy quasi-kwalifikacji)	DORADCA ZAWODOWY I STOPNIA
9.1	1	Podstawa prawna	art. 94 ust. 4 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	patrz: wiersz nr 10
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	co najmniej 24-miesięczny staż pracy na stanowisku doradcy zawodowego w publicznych służbach zatrudnienia i ukończone studia magisterskie lub co najmniej 12-miesięczny staż pracy na stanowisku doradcy zawodowego w publicznych służbach zatrudnienia i ukończone studia magisterskie z zakresu psychologii lub poradnictwa zawodowego
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie dotyczy warunkiem zatrudnienia na stanowisku doradcy zawodowego I stopnia jest także spełnienie wymagań właściwych dla zatrudnienia na stanowisku doradcy zawodowego
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy quasi-kwalifikacji)	DORADCA ZAWODOWY II STOPNIA
9.2	1	Podstawa prawna	art. 94 ust. 5 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osoby, która ukończyła studia podyplomowe z zakresu poradnictwa zawodowego
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	co najmniej 36-miesięczny staż pracy na stanowisku doradcy zawodowego I stopnia
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie dotyczy warunkiem zatrudnienia na stanowisku doradcy zawodowego II stopnia jest także spełnienie wymagań właściwych dla zatrudnienia na stanowisku doradcy zawodowego
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji	DORADCA ZAWODOWY – STAŻYSTA
10	1	Podstawa prawna	art. 94 ust. 3a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający quasi-kwalifikację	pracodawca
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	pracodawca; nie zidentyfikowano
	4	Rodzaj dokumentu	właściwy dla formy zatrudnienia
	5	Czas, na jaki nadana jest quasi-kwalifikacja	właściwy dla formy zatrudnienia
	6	Charakter aktu o nadaniu quasi-kwalifikacji	właściwy dla formy zatrudnienia

10	7	Ewidencja osób, którym nadano quasi-kwalifikacje	nie zidentyfikowano urzędowego rejestru
	8	Obowiązkowe opłaty	brak opłat
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się, inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	nie zidentyfikowano formalnych wymogów efektów uczenia się
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie dotyczy 1) inne warunki zatrudnienia to: a) pełna zdolność do czynności prawnych, b) niekaralność za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, c) obywatelstwo polskie lub wykazanie się potwierdzoną dokumentem znajomością języka polskiego wystarczającą do wykonywania zadań, d) posiadanie co najmniej średniego wykształcenia; 2) ta quasi-kwalifikacja jest elementem ścieżki dojścia do kwalifikacji doradcy zawodowego posiadającego licencję zawodową, związana jest z wykonywaniem zadań w zakresie poradnictwa zawodowego. Doradca zawodowy – stażysta wykonuje zadania w zakresie poradnictwa zawodowego pod nadzorem doradcy zawodowego posiadającego licencję zawodową lub przełożonego (art. 94 ust. 3a ustawy)
Lp.	Nr	Nazwa grupy quasi-kwalifikacji	SPECJALISTA DO SPRAW ROZWOJU ZAWODOWEGO
11	1	Podstawa prawna	art. 96 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający quasi-kwalifikację	pracodawca
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	pracodawca; nie zidentyfikowano
	4	Rodzaj dokumentu	właściwy dla formy zatrudnienia
	5	Czas, na jaki nadana jest quasi-kwalifikacja	właściwy dla formy zatrudnienia
	6	Charakter aktu o nadaniu quasi-kwalifikacji	właściwy dla formy zatrudnienia
	7	Ewidencja osób, którym nadano quasi-kwalifikacje	nie zidentyfikowano urzędowego rejestru
	8	Obowiązkowe opłaty	brak opłat
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	nie zidentyfikowano, patrz: wiersz nr 10
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	wykonywanie zadań w zakresie planowania rozwoju zasobów ludzkich oraz organizacji szkoleń i przygotowania zawodowego dorosłych przez okres co najmniej 12 miesięcy w publicznych służbach zatrudnienia

11	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie dotyczy</p> <p>1) inne warunki zatrudnienia na tym stanowisku to: a) pełna zdolność do czynności prawnych, b) niekaralność za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, c) posiadanie wykształcenia wyższego; 2) quasi-kwalifikacja związana jest z wykonywaniem zadań w zakresie planowania rozwoju zasobów ludzkich oraz organizacji szkoleń i przygotowania zawodowego dorosłych; 3) osoby te obowiązane są doskonalić kwalifikacje zawodowe, w szczególności przez uczestnictwo w szkoleniach z wykorzystaniem modułowych programów szkoleń dla kadr publicznych służb zatrudnienia dostępnych w bazach danych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw pracy</p>
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy quasi-kwalifikacji)	STARSZY SPECJALISTA DO SPRAW ROZWOJU ZAWODOWEGO
11.1	1	Podstawa prawna	art. 96 ust. 2a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	nie zidentyfikowano, patrz: wiersz nr 10
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	1) tytuł zawodowy magistra lub inny równorzędny, 2) co najmniej 24-miesięczny staż pracy na stanowisku specjalisty do spraw rozwoju zawodowego w publicznych służbach zatrudnienia
	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie dotyczy;</p> <p>inne warunki zatrudnienia na tym stanowisku to: a) pełna zdolność do czynności prawnych, b) niekaralność za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe</p>
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy quasi-kwalifikacji)	SAMODZIELNY SPECJALISTA DO SPRAW ROZWOJU ZAWODOWEGO
11.2	1	Podstawa prawna	art. 96 ust. 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osoby, która ukończyła studia podyplomowe z zakresu rozwoju zasobów ludzkich potwierdzone odpowiednimi dokumentami
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	1) tytuł zawodowy magistra lub inny równorzędny, 2) co najmniej 24 miesiące wykonywania zadania na stanowisku starszego specjalisty do spraw rozwoju zawodowego
	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie dotyczy;</p> <p>inne warunki zatrudnienia na tym stanowisku to: a) pełna zdolność do czynności prawnych, b) niekaralność za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe</p>

Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy quasi-kwalifikacji)	SPECJALISTA DO SPRAW ROZWOJU ZAWODOWEGO – STAŻYSTA
11.3	1	Podstawa prawna	art. 97 ust. 3a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	nie zidentyfikowano formalnych wymogów efektów uczenia się
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie dotyczy 1) inne warunki zatrudnienia na tym stanowisku to: a) pełna zdolność do czynności prawnych, b) niekaralność za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, c) posiadanie wykształcenia wyższego; 2) osoba niespełniająca warunku posiadania 12-miesięcznego doświadczenia z zakresu projektowania dotyczącego realizowania lub oceniania programów i projektów zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej, może wykonywać czynności na stanowisku specjalisty do spraw programów – stażysty pod nadzorem specjalisty do spraw programów lub przełożonego
Lp.	Nr	Nazwa grupy quasi-kwalifikacji	SPECJALISTA DO SPRAW PROGRAMÓW
12	1	Podstawa prawna	art. 97 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	pracodawca ³⁷⁴
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	pracodawca; nie zidentyfikowano
	4	Rodzaj dokumentu	właściwy dla formy zatrudnienia
	5	Czas, na jaki nadana jest quasi-kwalifikacja	właściwy dla formy zatrudnienia
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	właściwy dla formy zatrudnienia
	7	Ewidencja osób, którym nadano quasi-kwalifikacje	nie zidentyfikowano urzędowego rejestru

³⁷⁴ Pracodawca nie jest podmiotem nadającym ani też potwierdzającym efekty uczenia się, ponieważ mamy tu niejako do czynienia z sytuacją, w której pracodawca wybiera spośród kandydatów do pracy osoby o określonych kompetencjach. Oznacza to, że inne osoby posiadające kompetencje nie uzyskują kwalifikacji.

12	8	Obowiązkowe opłaty	brak opłat
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	nie zidentyfikowano, patrz: wiersz nr 10
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	wykonywanie zadań z zakresu projektowania, realizowania lub oceniania programów i projektów z zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej przez co najmniej 12 miesięcy w publicznych służbach zatrudnienia
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie dotyczy 1) inne warunki zatrudnienia na tym stanowisku to: a) pełna zdolność do czynności prawnych, b) niekaralność za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, c) posiadanie wykształcenia wyższego; 2) quasi-kwalifikacja związana jest z wykonywaniem przez publiczne służby zatrudnienia zadań dotyczących przygotowywania, realizacji i oceniania efektów programów i projektów z zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej; 3) osoby te obowiązane są doskonalić kwalifikacje zawodowe, w szczególności przez uczestnictwo w szkoleniach z wykorzystaniem modułowych programów szkoleń dla kadr publicznych służb zatrudnienia dostępnych w bazach danych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw pracy
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy quasi-kwalifikacji)	SAMODZIELNY SPECJALISTA DO SPRAW PROGRAMÓW
12.1	1	Podstawa prawna	art. 97 ust. 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osoby, która ma ukończone studia podyplomowe z zakresu programów i projektów rynku pracy potwierdzone odpowiednimi dokumentami
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	1) tytuł zawodowy magistra lub inny równorzędny, 2) wykonywanie przez co najmniej 24 miesiące zadań na stanowisku specjalisty do spraw programów
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie dotyczy 1) inne warunki zatrudnienia na tym stanowisku to: a) pełna zdolność do czynności prawnych, b) niekaralność za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe; 2) quasi-kwalifikacja związana jest z wykonywaniem przez publiczne służby zatrudnienia zadań dotyczących przygotowywania, realizacji i oceniania efektów programów i projektów z zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy quasi-kwalifikacji)	SPECJALISTA DO SPRAW PROGRAMÓW – STAŻYSTA
12.2	1	Podstawa prawna	art. 97 ust. 3a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	wykonywanie zadań z zakresu projektowania, realizowania lub oceniania programów i projektów, o których mowa w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy przez okres co najmniej 12 miesięcy w publicznych służbach zatrudnienia

12.2	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie dotyczy</p> <p>1) inne warunki zatrudnienia to: a) pełna zdolność do czynności prawnych, b) niekaralność za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, c) posiadanie wykształcenia wyższego; 2) osoba bez wymaganego 12-miesięcznego doświadczenia może wykonywać zadania na stanowisku specjalisty do spraw programów – stażysty w publicznych służbach zatrudnienia pod nadzorem specjalisty do spraw programów lub przełożonego; 3) quasi-kwalifikacja związana z wykonywaniem przez publiczne służby zatrudnienia zadań dotyczących przygotowywania, realizacji i oceniania efektów programów i projektów z zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej</p>
Lp.	Nr	Nazwa grupy quasi-kwalifikacji	LIDER KLUBU PRACY
13	1	Podstawa prawna	art. 98 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	pracodawca
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	pracodawca; nie zidentyfikowano
	4	Rodzaj dokumentu	właściwy dla formy zatrudnienia
	5	Czas, na jaki nadana jest quasi-kwalifikacja	właściwy dla formy zatrudnienia
	6	Charakter aktu o nadaniu quasi-kwalifikacji	właściwy dla formy zatrudnienia
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	nie zidentyfikowano urzędowego rejestru
	8	Obowiązkowe opłaty	brak opłat
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	nie zidentyfikowano, patrz: wiersz nr 10
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	wykonywanie przez co najmniej 12 miesięcy zadań na stanowisku lidera klubu pracy – stażysty w publicznych służbach zatrudnienia lub ochotniczych hufcach pracy
	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie dotyczy</p> <p>1) inne warunki zatrudnienia to: a) pełna zdolność do czynności prawnych, b) niekaralność za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, c) posiadanie wykształcenia co najmniej średniego; 2) quasi-kwalifikacja związana jest z wykonywaniem przez publiczne służby zatrudnienia zadań dotyczących pomocy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy; 3) osoby te obowiązane są doskonalić kwalifikacje zawodowe, w szczególności przez uczestnictwo w szkoleniach z wykorzystaniem modułowych programów szkoleń dla kadr publicznych służb zatrudnienia dostępnych w bazach danych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw pracy</p>

Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy quasi-kwalifikacji)	STARSZY LIDER KLUBU PRACY
13.1	1	Podstawa prawna	art. 98 ust. 2a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	nie zidentyfikowano, patrz: wiersz nr 10
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	co najmniej 24-miesięczny staż pracy na stanowisku lidera klubu pracy w publicznych służbach zatrudnienia lub w ochotniczych hufcach pracy
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie dotyczy 1) warunkiem zatrudnienia na tym stanowisku jest: a) pełna zdolność do czynności prawnych, b) niekaralność za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, c) posiadanie wyższego wykształcenia; 2) quasi-kwalifikacja związana jest z wykonywaniem przez publiczne służby zatrudnienia zadań dotyczących pomocy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy quasi-kwalifikacji)	LIDER KLUBU PRACY – STAŻYSTA
13.2	1	Podstawa prawna	art. 98 ust. 2b ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie dotyczy 1) inne warunki zatrudnienia na tym stanowisku to: a) pełna zdolność do czynności prawnych, b) niekaralność za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, c) obywatelstwo polskie lub wykazanie się potwierdzoną dokumentem znajomością języka polskiego wystarczającą do wykonywania zadań, d) posiadanie wykształcenia średniego; 2) quasi-kwalifikacja związana jest z wykonywaniem przez publiczne służby zatrudnienia zadań dotyczących pomocy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy
Lp.	Nr	Nazwa grupy quasi-kwalifikacji	SPOŁECZNY INSPEKTOR PRACY ³⁷⁵ / QUASI-KWALIFIKACJA: ZAKŁADOWY INSPEKTOR PRACY – DLA CAŁEGO ZAKŁADU PRACY
14	1	Podstawa prawna	art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy (Dz. U. Nr 35, poz. 163 z późn. zm.)

³⁷⁵ To quasi-kwalifikacja związana z pełnieniem funkcji i powiązana z uprzednim stosunkiem pracy u danego pracodawcy. Odwołanie z funkcji następuje:

1) na wniosek: a) zakładowych organizacji związkowych, b) co najmniej jednej piątej pracowników; c) zrzeczenia się funkcji przez członka;

2) ustania stosunku pracy.

Funkcja jest przedmiotem zainteresowania niniejszych prac o tyle, o ile ustawa wyraźnie artykułuje kompetencje wymagania dla wykonywania tego rodzaju czynności. Tym samym przedmiotem niniejszego opracowania nie jest rozpoznana funkcja np. przedstawiciela pracowników w Radzie Pracowników w rozumieniu ustawy z dnia 7 kwietnia 2006 r. o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji (Dz. U. Nr 79, poz. 550 z późn. zm.) czy też przedstawicielstwo pracowników w rozumieniu ustaw: ustawy z dnia 25 kwietnia 2008 r. o uczestnictwie pracowników w spółce powstałej w wyniku transgranicznego połączenia się spółek (Dz. U. Nr 86, poz. 525 z późn. zm.), ustawy z dnia 4 marca 2005 r. o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej (Dz. U. Nr 62, poz. 551 z późn. zm.), ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (t.j. Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 z późn. zm.), ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwie państwowym (Dz. U. Nr 24, poz. 122 z późn. zm.) w związku z ustawą z dnia 25 września 1981 r. o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (Dz. U. Nr 24, poz. 123 z późn. zm.). Z uwagi na rangę ustawy o związkach zawodowych funkcję działacza związkowego oraz odpowiednio działacza organizacji pracodawców omówiono osobno.

14	2	Podmiot nadający kwalifikację	pracownicy danego zakładu pracy spośród osób będących członkami związku zawodowego lub wskazanych przez związek zawodowy
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	pracownicy danego zakładu pracy spośród osób będących członkami związku zawodowego lub wskazanych przez związek zawodowy ³⁷⁶ ; nie zidentyfikowano
	4	Rodzaj dokumentu	nie dotyczy ³⁷⁷
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	czteroletnia kadencja
	6	Charakter aktu o nadaniu quasi-kwalifikacji	właściwy dla formy zatrudnienia
	7	Ewidencja osób, którym nadano quasi-kwalifikacje	nie zidentyfikowano urzędowego rejestru
	8	Obowiązkowe opłaty	brak opłat
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	niezbędna znajomość zagadnień wchodzących w zakres działania społecznej inspekcji pracy
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	pięcioletni staż pracy w branży, do której należy zakład pracy, w tym co najmniej dwuletni staż pracy w danym zakładzie pracy
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie dotyczy; quasi-kwalifikacja bezpośrednio powiązana z wykonywaniem zadań społecznej inspekcji pracy u danego pracodawcy, elementem wiążącym z treścią definicji kwalifikacji w rozumieniu Słownika kluczowych pojęć k.s.k. wydaje się być nie dość jasno wskazany zakres zadań i związanych z tym wymagań właściwych dla wykonywania tej funkcji
	Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy quasi-kwalifikacji)
14.1	2	Podmiot nadający quasi-kwalifikację	zakładowych i oddziałowych (wydziałowych) społecznych inspektorów pracy wybiera: 1) w zakładach pracy lub oddziałach (wydziałach) liczących do 300 pracowników – ogólne zebranie pracowników zakładu pracy lub oddziału (wydziału); 2) w zakładach pracy lub oddziałach (wydziałach) liczących powyżej 300 pracowników: a) zakładowego społecznego inspektora pracy – zebranie oddziałowych (wydziałowych) i grupowych społecznych inspektorów pracy, b) oddziałowego (wydziałowego) społecznego inspektora pracy – zebranie grupowych społecznych inspektorów pracy
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	co najmniej dwuletni staż pracy w tej branży i co najmniej jeden rok pracy w danym zakładzie
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy quasi-kwalifikacji)	GRUPOWI SPOŁECZNI INSPEKTORZY PRACY – DLA KOMÓREK ORGANIZACYJNYCH ODDZIAŁÓW (WYDZIAŁÓW)
14.2	2	Podmiot nadający quasi-kwalifikację	grupowych społecznych inspektorów pracy wybiera ogólne zebranie pracowników komórek organizacyjnych oddziału (wydziału) ³⁷⁸
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	co najmniej dwuletni staż pracy w tej branży i co najmniej jeden rok pracy w danym zakładzie

³⁷⁶ Wybory społecznych inspektorów pracy przeprowadzają zakładowe organizacje związkowe na podstawie uchwalonych przez siebie regulaminów wyborów (art. 6 ust. 6), przy czym ogólnokrajowe organizacje związkowe mogą ustalać ramowe wytyczne do regulaminów wyborów społecznych inspektorów pracy.

³⁷⁷ Ewentualnie akt wyborczy stwierdzony protokołem komisji wyborczej lub ustanawiającej.

³⁷⁸ W zakładach, w których nie wybrano grupowych społecznych inspektorów pracy, tryb wyborów społecznych inspektorów pracy, o którym mowa w ust. 3 pkt 2 ustawy o społecznej inspekcji pracy, określają zakładowe organizacje związkowe.

Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji	PRACOWNIK WYZNACZONY DO UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY ORAZ WYKONYWANIA DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ZWALCZANIA POŻARÓW I EWAKUACJI PRACOWNIKÓW
15	1	Podstawa prawna	art. 209 ¹ § 1 pkt 2 w zw. z § 3 ustawy Kodeks pracy z dnia 26 czerwca 1974 r. (t.j. Dz. U. z 1998 r. Nr 24, poz. 141 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	pracodawca, który wyznacza pracownika po jego uprzednim przeszkoleniu
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/ sposób walidacji	podmiot szkolący; nie zidentyfikowano
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie
	5	Czas, na jaki nadana jest quasi-kwalifikacja	określony ³⁷⁹
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie
	7	Ewidencja osób, którym nadano quasi-kwalifikacje	pracodawca obowiązany jest prowadzić taką listę z uwagi na konieczność wykonania obowiązku poinformowania pracowników, do kogo mają się zwrócić w sytuacji wystąpienia zagrożeń
	8	Obowiązkowe opłaty	brak opłat – pracodawca ma obowiązek wyznaczenia odpowiednich pracowników i to on ponosi koszty szkoleń
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	1) określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników, przypisane jest ramowemu programowi ww. rozporządzenia rozszerzone o szczegółowy program tego szkolenia przez organizatora szkolenia; 2) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2009 r. w sprawie przygotowania nauczycieli do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy (Dz. U. z 2009 r. Nr 139, poz. 1132) ³⁸⁰
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	brak wymagań dodatkowych

³⁷⁹ Program szkolenia stanowiskowego opisany w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy przewiduje materię obejmującą zagadnienia z zakresu zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników. Szkolenie okresowe musi być jednak odnawiane – np. szkolenie okresowe pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych przeprowadza się w formie instruktażu, nie rzadziej niż raz na 3 lata. Innymi słowy pracownik posiadający takie szkolenie uzyskuje także i potwierdzenie wymagań niezbędnych do wykonywania powierzonych przez pracodawcę zadań wymienionych w art. 209 1 k.p. Z drugiej strony sam przepis Kodeksu pracy nakładający na pracodawcę obowiązek wyznaczenia pracownika/pracowników do tych zadań nie zawiera postanowień co do okresu przeszkolenia pracowników w tym zakresie, gdyż wynikają one z przepisów dotyczących szkoleń bhp. Należy mieć jednak na względzie, iż na rynku usług działają podmioty szkoleniowe (chodzi tutaj o szkolenia niemające za cel szkoleń w zakresie bhp), które szkolą wyznaczonych pracowników w tym zakresie na zlecenie pracodawcy w oparciu o zakres wymagań niezbędny do odpowiedniego przygotowania pracownika do tego rodzaju zadań – często wprost odwołując się do programu przywołanego rozporządzenia. Stąd certyfikat wydany przez daną firmę, oparty na programie opisanym w przywołanym rozporządzeniu zachowuje ważność na czas nieokreślony, co jednak nie oznacza, że pracodawca nie ma obowiązku jego odnawiania przez jego pracowników stosownie do przepisów o szkoleniu okresowym bhp i w oparciu o przewidziany tamże program. Kwestia ta może powodować pewnego rodzaju rozbieżności.

³⁸⁰ Wiedzę i umiejętności niezbędne do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy nabywa się w ramach szkolenia uwzględniającego specyfikę zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy, zwanego dalej „szkoleniem”, organizowanego przez podmiot wymieniony w przepisach wydanych na podstawie art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.). Szkolenie jest realizowane zgodnie z ramowym planem i programem szkolenia, uwzględniającymi zakres wiedzy i umiejętności określonych w Załączniku nr 1 do rozporządzenia opracowanymi przez zespół ekspertów powołany przez ministra właściwego do spraw zdrowia. Opracowany ramowy plan i program szkolenia zatwierdza minister właściwy do spraw zdrowia. Szkolenie kończy się egzaminem z zakresu wiedzy i umiejętności objętych programem szkolenia. Egzamin jest przeprowadzany przez komisję. Osobie, która zdała egzamin, podmiot organizujący szkolenie wydaje zaświadczenie – ważne przez okres 5 lat od dnia wydania. Podmiot organizujący szkolenie prowadzi rejestr organizowanych szkoleń i rejestr wydawanych zaświadczeń. Wniosek: osoba, która otrzyma zaświadczenie, jest uprawniona do dalszego szkolenia osób, w tym pracowników wyznaczonych do udzielania pierwszej pomocy. Pośrednio więc zakres wymagań egzaminacyjnych wyznacza zakres wymagań właściwych do udzielania pierwszej pomocy. Należy podkreślić, iż osoba, która nabyła tę kwalifikację w ramach prowadzonych szkoleń pracowników, nie ma obowiązku przeprowadzania egzaminu, co nie pozwala uznać, że dokończony jest tu proces walidacji, a to determinuje wniosek, iż pracownik przeszkolony w zakresie udzielania pierwszej pomocy nie nabywa kwalifikacji zarejestrowanej.

15	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie dotyczy 1) szkolenie w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników może być organizowane i prowadzone przez pracodawców lub, na ich zlecenie, przez jednostki organizacyjne uprawnione do prowadzenia działalności szkoleniowej w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy na podstawie przepisów o systemie oświaty, 2) w przypadku zatrudniania przez pracodawcę wyłącznie pracowników młodocianych lub niepełnosprawnych zadania w zakresie udzielania pierwszej pomocy oraz wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników może wykonywać ten pracodawca – przedsiębiorca
----	----	---	---

3.7. Sprawiedliwość

Tabela 7. Opracowanie: Katarzyna Królik

DZIAŁ ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ: SPRAWIEDLIWOŚĆ			
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	SĘDZIA
1	1	Podstawa prawna	1) ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98 poz. 1070 z późn. zm.), 2) ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. Nr 26, poz. 157 z późn. zm.), 3) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 marca 2011 r. w sprawie przeprowadzania egzaminu sędziowskiego i prokuratorskiego (Dz. U. Nr 54, poz. 283)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja egzaminacyjna powołana przez Ministra Sprawiedliwości ³⁸¹
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna powołana przez Ministra Sprawiedliwości; egzamin
	4	Rodzaj dokumentu	dplom ³⁸²
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony ³⁸³
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	1) analizowane akty nie dostarczyły takiej informacji, 2) wobec osób powołanych na stanowisko sędziego – osobny wykaz służbowy ³⁸⁴
	8	Obowiązkowe opłaty	za przystąpienie do egzaminu sędziowskiego przez osoby niebędące aplikantami Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są uregulowane w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 marca 2011 r. w sprawie przeprowadzania egzaminu sędziowskiego i prokuratorskiego (Dz. U. Nr 54, poz. 283)

³⁸¹ Komisja egzaminacyjna składa się z:

- 1) przewodniczącego, którym jest sędzia,
- 2) sekretarza, wskazanego przez Dyrektora Krajowej Szkoły spośród sędziów delegowanych do Krajowej Szkoły; 7 sędziów co najmniej sądu okręgowego, specjalistów z poszczególnych dziedzin prawa objętych zakresem egzaminu, wybranych przez Ministra Sprawiedliwości spośród kandydatów zgłoszonych przez prezesów sądów apelacyjnych;
- 3) jednego sędziego co najmniej sądu okręgowego, wykładowcy Krajowej Szkoły, specjalisty z dziedzin prawa objętych zakresem egzaminu, wskazanego przez Dyrektora Krajowej Szkoły;
- 4) przedstawiciela Krajowej Rady Sądownictwa.

Członkiem komisji egzaminacyjnej nie może być członek zespołu egzaminacyjnego.

³⁸² Dokumentem potwierdzającym nabycie kwalifikacji jest dyplom. Wzór dyplomu ukończenia aplikacji sędziowskiej określają Załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 marca 2011 r. w sprawie przeprowadzania egzaminu sędziowskiego i prokuratorskiego (Dz. U. Nr 54, poz. 283).

³⁸³ Kwalifikacja sędziego nie wygasa. Sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65 roku życia, chyba że nie później niż na sześć miesięcy przed ukończeniem 65 roku życia oświadczy Ministrowi Sprawiedliwości wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane na zasadach określonych dla kandydata na stanowisko sędziowskie. W razie złożenia przez sędziego oświadczenia i przedstawienia zaświadczenia, sędzia może zajmować stanowisko nie dłużej niż do ukończenia 70 roku życia. Sędzia ten może w każdym czasie przejść w stan spoczynku, składając odpowiednie oświadczenie Ministrowi Sprawiedliwości. Oznacza to, że stosunek służbowy, który nawiązuje się po doręczeniu aktu powołania, trwa także po przejściu sędziego w stan spoczynku, wygasa (rozwiązuje się) tylko wówczas, gdy sędzia rzekł się urzędu, został skazany przez sąd dyscyplinarny na karę złożenia urzędu, gdy sąd powszechny orzekł pozbawienie sędziego praw publicznych lub zakaz zajmowania przez niego stanowiska sędziego oraz gdy utracił obywatelstwo. Z ustawy wynika również, że sędzia powinien zgłosić się w celu objęcia pierwszego stanowiska w ciągu 14 dni od dnia otrzymania aktu powołania. W razie nieusprawiedliwionego nieobjęcia pierwszego stanowiska sędziowskiego w ww. terminie powołanie traci moc; okoliczność tę stwierdza Minister Sprawiedliwości.

³⁸⁴ Prezes sądu okręgowego prowadzi dla każdego sędziego sądu rejonowego i sędziego sądu okręgowego, sprawującego urząd w okręgu sądowym, osobny wykaz służbowy. Wykaz służbowy prowadzony jest aż do wygaśnięcia (rozwiązania) stosunku służbowego lub do śmierci sędziego. W wykazie, prowadzonym w formie kart lub w systemie informatycznym, według ustalonego wzoru, umieszcza się wszystkie podstawowe dane dotyczące stosunków służbowych i osobistych sędziego w zakresie mającym wpływ na pełnienie przez niego urzędu. Wśród tych danych są: dane osobowe, dane dotyczące przebiegu służby (zajmowane stanowiska, pełnione funkcje itp.), dane o stosunkach rodzinnych, o kwalifikacjach zawodowych, karach dyscyplinarnych, wyróżnieniach i odznaczeniach oraz o innych okolicznościach ważnych dla przebiegu służby.

10	Inne warunki nadania kwalifikacji	<ol style="list-style-type: none"> 1) ukończenie aplikacji ogólnej³⁸⁵ w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, 2) warunkiem przystąpienia do egzaminu sędziowskiego dla aplikanta sędziowskiego jest uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich sprawdzianów i praktyk, objętych programem aplikacji sędziowskiej w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, 3) asystent sędziego może przystąpić do egzaminu sędziowskiego po przepracowaniu 4 lat na stanowisku asystenta sędziego lub referendarza sądowego. Wniosek o dopuszczenie do egzaminu sędziowskiego asystent sędziego zgłasza Dyrektorowi Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury na miesiąc przed przeprowadzeniem egzaminu, uiszczając wymaganą opłatę.
11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>tak</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) warunkiem przystąpienia do egzaminu sędziowskiego dla osób, które odbyły aplikację sędziowską w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, jest uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich sprawdzianów i praktyk, objętych programem aplikacji sędziowskiej³⁸⁶; 2) zdanie egzaminu sędziowskiego nie jest równoznaczne z powołaniem na stanowisko sędziego, stosunek służbowy sędziego nawiązuje się po doręczeniu aktu powołania na stanowisko sędziego odpowiednio sędziego sądu rejonowego, sędziego sądu okręgowego, sędziego sądu apelacyjnego; 3) na stanowisko sędziego sądu rejonowego³⁸⁷ może być powołana osoba, która: <ol style="list-style-type: none"> a) posiada obywatelstwo polskie, b) ma pełnię praw cywilnych i obywatelskich, c) ma nieskazitelny charakter, d) jest zdolna, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, e) ukończyła 29 lat; 4) wymagania dotyczące złożenia egzaminu sędziowskiego lub prokuratorskiego oraz ukończenia aplikacji sędziowskiej w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury lub pracy w charakterze asesora prokuratorskiego – co najmniej przez trzy lata przed wystąpieniem o powołanie na stanowisko sędziego (określone w art. 61 § 1 pkt 6 i 7 ww. ustawy) nie dotyczą osoby, która przed powołaniem na stanowisko sędziego: <ol style="list-style-type: none"> a) zajmowała stanowisko sędziego sądu administracyjnego lub sądu wojskowego, b) zajmowała stanowisko prokuratora, c) pracowała w polskiej szkole wyższej, w Polskiej Akademii Nauk, w instytucie badawczym lub innej placówce naukowej i ma tytuł naukowy profesora albo stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych, d) wykonywała zawód adwokata, radcy prawnego lub notariusza – co najmniej przez trzy lata, e) zajmowała stanowisko prezesa, wiceprezesa, starszego radcy lub radcy w Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa – co najmniej przez trzy lata;

³⁸⁵ Jednym z wymagań stawianych przy naborze na aplikację ogólną w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury jest wymóg posiadania obywatelstwa polskiego. Ukończenie aplikacji ogólnej jest warunkiem ubiegania się o kwalifikację sędziego dla osób, które zdecydowały się zdobyć kwalifikację sędziego tą drogą (aplikacja). Wzór dyplomu ukończenia aplikacji ogólnej stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 października 2011 r. w sprawie odbywania aplikacji ogólnej, sędziowskiej i prokuratorskiej (Dz. U. Nr 217, poz. 1292). Minister Sprawiedliwości sprawuje nadzór merytoryczny nad aplikacjami: ogólną, sędziowską i prokuratorską.

³⁸⁶ Aplikację sędziowską aplikant odbywa pod patronatem patrona koordynatora, którego wyznacza Dyrektor Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Patron koordynator sprawuje jednocześnie patronat nad nie więcej niż 10 aplikantami. Patron koordynator odpowiada za prawidłowy przebieg aplikacji. Służy aplikantowi pomocą w zakresie zagadnień merytorycznych objętych programem aplikacji oraz czuwa nad właściwym przebiegiem praktyk, dbając, aby aplikant w ramach praktyki wykonywał czynności bezpośrednio związane z zakresem tematycznym poprzedzającego praktykę cyklu zajęć szkoleniowych.

Na czas odbywania przez aplikanta praktyk Dyrektor Krajowej Szkoły, w uzgodnieniu z patronem koordynatorem, wyznacza aplikantowi, najpóźniej na 30 dni przed rozpoczęciem praktyki, patronów poszczególnych praktyk. Patron praktyki sprawuje jednocześnie patronat nad jednym aplikantem. Patron praktyki zapoznaje aplikanta z czynnościami należącymi do zakresu jego obowiązków w trakcie praktyki, z uwzględnieniem czynności z zakresu tematyki poprzedzającego praktyki cyklu szkoleniowego, udziela aplikantowi wskazówek i pomocy przy wykonywaniu zleconych mu czynności oraz kontroluje poziom ich wykonania i niezwłocznie po zakończeniu praktyk przedstawia patronowi koordynatorowi pisemną opinię wraz z oceną przebiegu praktyki.

³⁸⁷ Kwestie dotyczące powołania na stanowisko sędziego sądu okręgowego oraz na stanowisko sędziego sądu apelacyjnego regulują art. 63 i 64 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

1	11		<p>5) na stanowisko sędziego sądu rejonowego może być powołana osoba, która:</p> <p>a) spełnia wymagania określone w art. 61 § 1 pkt 1–6 ww. ustawy, ukończyła aplikację ogólną prowadzoną przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury, aplikację notarialną, adwokacką lub radcowską i złożyła odpowiedni egzamin, oraz przez okres co najmniej pięciu lat była zatrudniona na stanowisku referendarza sądowego w pełnym wymiarze czasu pracy,</p> <p>b) spełnia wymagania określone w § 1 pkt 1–6 ww. ustawy, ukończyła aplikację ogólną prowadzoną przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury, aplikację notarialną, adwokacką lub radcowską i złożyła odpowiedni egzamin, oraz przez okres co najmniej sześciu lat była zatrudniona na stanowisku asystenta sędziego w pełnym wymiarze czasu pracy,</p> <p>c) zajmowała stanowisko asesora prokuratorskiego przez okres co najmniej trzech lat lub jedno ze stanowisk określonych w § 2 pkt 2–4 ww. ustawy w okresie pięciu lat przed zgłoszeniem na wolne stanowisko sędziowskie. (Do okresu, o którym mowa w § 4 – co najmniej sześciu lat, wlicza się okres zatrudnienia na stanowisku referendarza sądowego w pełnym wymiarze czasu pracy. W przypadku zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy, okres, o którym mowa w § 3–6 ww. ustawy, podlega proporcjonalnemu wydłużeniu).</p> <p>„Sędziów sądów powszechnych do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim powołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej”, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa³⁸⁸.</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	KURATOR SĄDOWY ZAWODOWY
2	1	Podstawa prawna	art. 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz. U. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	prezes sądu okręgowego ³⁸⁹
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	prezes sądu okręgowego po egzaminie, który przeprowadza komisja egzaminacyjna powołana przez prezesa sądu okręgowego; egzamin kuratorski
	4	Rodzaj dokumentu	protokół egzaminacyjny
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	protokół egzaminacyjny
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	z ustawy nie wynika obowiązek prowadzenia wykazu
	8	Obowiązkowe opłaty	z ustawy nie wynika obowiązek ponoszenia opłat
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz. U. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	<p>1) wyższe studia magisterskie z zakresu nauk pedagogiczno-psychologicznych, socjologicznych lub prawnych albo</p> <p>2) inne wyższe studia magisterskie i studia podyplomowe z zakresu nauk pedagogiczno-psychologicznych, socjologicznych lub prawnych,</p> <p>3) ukończenie rocznej aplikacji kuratorskiej³⁹⁰</p>

³⁸⁸ Art. 55 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 z późn. zm.).

³⁸⁹ Zgodnie z ustawą o kuratorach sądowych – kuratora zawodowego mianuje, odwołuje, przenosi do innego sądu lub zespołu kuratorskiej służby sądowej albo zawieszają w czynnościach prezes sądu okręgowego, na wniosek kuratora okręgowego.

³⁹⁰ Posiadanie wymaganego wykształcenia jest warunkiem koniecznym, ale niewystarczającym, aby zostać kuratorem. Kandydat do służby kuratorskiej musi jeszcze odbyć roczną aplikację, której celem jest z jednej strony umiejętne zastosowanie wiedzy i umiejętności uzyskanych podczas studiów w warunkach, w jakich odbywa się praca kuratora, a z drugiej pogłębienie tych umiejętności o doświadczenia praktyków i zyskanie specyficznych kwalifikacji, wynikających z charakteru zadań kuratora oraz specyfiki pracy w sądownictwie. W okresie aplikacji kandydat jest oceniany przez patrona, kierownika zespołu, kuratora okręgowego. Kurator okręgowy określa ramowy plan przebiegu aplikacji kuratorskiej.

Aplikant kuratorski pozostaje pod patronatem kuratora zawodowego wyznaczonego przez kierownika zespołu kuratorskiego. Patron aplikanta kuratorskiego:

1) ustala w porozumieniu z kierownikiem zespołu plan przebiegu aplikacji,
2) nadzoruje pracę aplikanta,
3) opiniuje aplikanta.

2	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie</p> <p>1) ukończenie aplikacji kuratorskiej oraz zdanie egzaminu nie jest równoznaczne z uprawnieniem do zajmowania stanowiska kuratora sądowego zawodowego;</p> <p>2) kuratorem sądowym zawodowym może zostać osoba, która:</p> <ol style="list-style-type: none"> ma obywatelstwo polskie, posiada pełnię praw cywilnych i obywatelskich, ma nieskazitelny charakter, jest zdolna, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków kuratora zawodowego; <p>3) kwalifikacja kuratora sądowego zawodowego powiązana jest z zatrudnieniem w sądzie;</p> <p>4) Minister Sprawiedliwości, na wniosek prezesa sądu okręgowego, może, w szczególnie uzasadnionych wypadkach zwolnić od obowiązku odbycia aplikacji kuratorskiej i złożenia egzaminu kuratorskiego;</p> <p>5) w uzasadnionych wypadkach prezes sądu okręgowego, po zasięgnięciu opinii kuratora okręgowego, może skrócić aplikację kuratorską do 9 miesięcy, jeżeli aplikant został w tym okresie należycie przygotowany do egzaminu kuratorskiego, uzyskując pozytywną ocenę z przebiegu aplikacji;</p> <p>6) kurator sądowy zawodowy jest obowiązany stale podnosić kwalifikacje zawodowe, w tym uczestniczyć w szkoleniach i innych formach doskonalenia zawodowego, których organizację określa odrębna ustawa³⁹¹</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	KOMORNIK SĄDOWY
3	1	Podstawa prawna	art. 10 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja egzaminacyjna ³⁹²
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Minister Sprawiedliwości po egzaminie przeprowadzonym przez komisję egzaminacyjną, obejmującą obszar właściwości jednej lub kilku izb komorniczych powołanej przez Ministra Sprawiedliwości; egzamin ³⁹³
	4	Rodzaj dokumentu	uchwała ³⁹⁴

³⁹¹ Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury – do zadań Krajowej Szkoły należy szkolenie i doskonalenie zawodowe kuratorów sądowych. Resort sprawiedliwości dofinansowuje uzupełnianie kwalifikacji zawodowych swoich pracowników, w tym również kuratorów zawodowych. Prowadzi z własnej inicjatywy nieodpłatne szkolenie zawodowe kadry kuratorskiej w formie kursów, narad, konferencji i warsztatów przeznaczonych zarówno dla kuratorów tzw. *liniowych*, pracujących na *pierwszej linii*, czyli bezpośrednio w terenie, jak i dla kuratorów okręgowych oraz kadry działającej w ośrodkach kuratorskich. Szkolenie obejmuje również kuratorów społecznych. Nakłady finansowe, przeznaczone przez resort sprawiedliwości na podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników, zależą od każdorazowej sytuacji finansowej państwa.

³⁹² Minister Sprawiedliwości powołuje co 2 lata komisje do spraw przeprowadzenia egzaminów konkursowego i komorniczego, obejmujące obszar właściwości jednej lub kilku izb komorniczych, zwane *komisjami egzaminacyjnymi*. W skład komisji egzaminacyjnej, składającej się z siedmiu osób, wchodzi:

- 1) czterech sędziowie sądu okręgowego lub apelacyjnego,
- 2) dwaj przedstawiciele delegowani przez Krajową Radę Komorniczą,
- 3) jeden pracownik naukowy, naukowo-dydaktyczny lub dydaktyczny na wydziale prawa w szkole wyższej w Rzeczypospolitej Polskiej lub w Polskiej Akademii Nauk, posiadający co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych.

³⁹³ Minister Sprawiedliwości powołuje co 2 lata zespół do przygotowywania pytań na egzamin konkursowy i komorniczy, składający się z pięciu osób, zwany *zespołem egzaminacyjnym*. Dwaj członkowie zespołu egzaminacyjnego powoływani są spośród osób wskazanych przez Krajową Radę Komorniczą. Krajowa Rada Komornicza i rady izb komorniczych mogą zgłaszać zespołowi egzaminacyjnemu propozycje pytań egzaminacyjnych. Egzamin komorniczy polega na sprawdzeniu przygotowania osoby przystępującej do egzaminu komorniczego do samodzielnego i należytego wykonywania zawodu komornika.

³⁹⁴ Niezwłocznie po przeprowadzeniu egzaminu komorniczego komisja egzaminacyjna, w drodze uchwały, ustala wyniki uzyskane przez zdających, wskazując liczbę punktów uzyskanych za całość egzaminu oraz za jego poszczególne części. Odpisy uchwały przewodniczący komisji egzaminacyjnej doręcza zdającym, Krajowej Radzie Komorniczej oraz Ministrowi Sprawiedliwości.

3	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony ³⁹⁵
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	Minister Sprawiedliwości na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości prowadzi i na bieżąco aktualizuje wykaz komorników, w którym wskazuje rewiry komornicze położone w obszarach właściwości poszczególnych sądów apelacyjnych, imiona i nazwiska komorników działających w tych rewirach oraz siedziby i adresy ich kancelarii
	8	Obowiązkowe opłaty	za przystąpienie do egzaminu komorniczego ³⁹⁶
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz.1376 z późn. zm.)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	1) ukończenie aplikacji komorniczej ³⁹⁷ , 2) praca w charakterze asesora komorniczego co najmniej 2 lata ³⁹⁸
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	tak
		Inne uwagi	1) ukończenie aplikacji komorniczej oraz zdanie egzaminu nie jest równoznaczne z uprawnieniem do zajmowania stanowiska komornika sądowego zawodowego; 2) komornika sądowego powołuje Minister Sprawiedliwości na wniosek zainteresowanego ³⁹⁹ ; 3) na stanowisko komornika sądowego może zostać powołana osoba, która: a) posiada obywatelstwo polskie, b) ma pełną zdolność do czynności prawnych, c) posiada nieposzlakowaną opinię, d) nie była karana za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, e) nie jest podejrzana o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe, f) jest zdolna ze względu na stan zdrowia do pełnienia obowiązków komornika, g) ukończyła 26 lat; 4) wymagania w zakresie odbycia aplikacji komorniczej, złożenia egzaminu komorniczego, nie dotyczą osób, które ukończyły aplikację sądową, prokuratorską, adwokacką, radcowską lub notarialną i zdały wymagany egzamin, oraz osób, które w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o powołanie na stanowisko asesora komorniczego pracowały co najmniej 5 lat na stanowisku referendarza sądowego; 5) wymagania w zakresie odbycia aplikacji komorniczej, złożenia egzaminu komorniczego i pracy w charakterze asesora komorniczego przez co najmniej 2 lata nie dotyczą sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych, notariuszy, starszych radców Prokuraturii Generalnej oraz osób posiadających stopień doktora nauk prawnych;

³⁹⁵ Kwalifikacja jest nadawana na czas nieoznaczony. Jednakże Minister Sprawiedliwości zawieszka komornika w czynnościach, jeżeli:

1) przeciwko komornikowi jest prowadzone postępowanie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe,
2) przy wszczęciu lub w toku postępowania o częściowe bądź całkowite ubezwłasnowolnienie komornika ustanowiono doradcę tymczasowego.

Ponadto Minister Sprawiedliwości może zawiesić komornika w czynnościach, jeżeli:

1) wniósł o to sam komornik z powodu długotrwałej choroby lub z innych ważnych przyczyn,

2) przeciwko komornikowi jest prowadzone postępowanie o nieumyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub nieumyślne przestępstwo skarbowe. Minister Sprawiedliwości odwołuje komornika z zajmowanego stanowiska w przypadkach określonych w art. 15 a ww. ustawy.

³⁹⁶ Opłata egzaminacyjna za udział w egzaminie komorniczym stanowi dochód budżetu państwa. Zdający uiszcza ją na rachunek bankowy Ministerstwa Sprawiedliwości. Opłata wynosi połowę równowartości minimalnego wynagrodzenia.

³⁹⁷ Aplikacja komornicza trwa 2 lata i ma na celu zapoznanie aplikanta komorniczego z całokształtem pracy komornika. W trakcie aplikacji, aplikant odbywa praktykę u komornika wskazanego przez radę izby komorniczej. Warunki odbywania praktyki przez aplikanta określa umowa o pracę zawarta z komornikiem.

³⁹⁸ Na stanowisko asesora komorniczego może zostać powołana osoba odpowiadająca wymaganiom wskazanym w art. 10 ust. 1 pkt 1–9 ww. ustawy lub z art. 10 ust. 1 pkt 1–7 ww. ustawy, która w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o powołanie na stanowisko asesora komorniczego pracowała co najmniej 5 lat na stanowisku referendarza sądowego.

³⁹⁹ Komornik sądowy jest obowiązany w terminie miesiąca od dnia zawiadomienia o powołaniu utworzyć lub objąć kancelarię i zgłosić to Ministrowi Sprawiedliwości. W przypadku niedokonania obowiązku we wskazanym terminie (który może być przedłużony) powołanie traci moc. Okoliczność tę stwierdza Minister Sprawiedliwości. Jeżeli komornik odmówi złożenia ślubowania lub z własnej winy nie złoży go terminie, powołanie traci moc. Okoliczność tę stwierdza Minister Sprawiedliwości. Z dniem złożenia ślubowania komornik uzyskuje prawo wykonywania czynności egzekucyjnych.

3	11		<p>6) ponadto wymóg odbycia aplikacji komorniczej nie dotyczy:</p> <p>a) osób, które po ukończeniu wyższych studiów prawniczych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu komorniczego wykonywały w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o której mowa w art. 4a ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 z późn. zm.), lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o której mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65 z późn. zm.), na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego,</p> <p>b) osób, które po ukończeniu wyższych studiów prawniczych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu komorniczego wykonywały w kancelarii notarialnej, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z czynnościami wykonywanymi przez notariusza,</p> <p>c) osób, które przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu komorniczego zatrudnione były na stanowisku asystenta sędziego, Pięcioletnie okresy zatrudnienia, ustala się jako sumę okresów obliczonych z zachowaniem proporcjonalności ich wymiaru;</p> <p>7) asesora komorniczego powołuje prezes właściwego sądu apelacyjnego na wniosek osoby zainteresowanej, po zasięgnięciu opinii rady właściwej izby komorniczej</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	PROKURATOR
4	1	Podstawa prawna	<p>1) ustawa z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 z późn. zm.),</p> <p>2) ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. Nr 26, poz. 157 z późn. zm.),</p> <p>3) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 marca 2011 r. w sprawie przeprowadzania egzaminu sędziowskiego i prokuratorskiego (Dz. U. Nr 54, poz. 283)</p>
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja egzaminacyjna powołana przez Ministra Sprawiedliwości ⁴⁰⁰
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna powołana przez Ministra Sprawiedliwości; egzamin
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom ⁴⁰¹
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	<p>1) analizowane akty nie dostarczyły takiej informacji,</p> <p>2) wobec osób powołanych na stanowisko prokuratora – wykaz prokuratorów⁴⁰²</p>

⁴⁰⁰ Komisja egzaminacyjna, powołana przez Ministra Sprawiedliwości do przeprowadzenia egzaminu prokuratorskiego, składa się z:

- 1) przewodniczącego, którym jest prokurator,
- 2) sekretarza, wskazanego przez Dyrektora Krajowej Szkoły spośród prokuratorów delegowanych do Krajowej Szkoły,
- 3) 6 prokuratorów co najmniej prokuratury okręgowej, specjalistów z poszczególnych dziedzin prawa i nauk pokrewnych objętych zakresem egzaminu, wybranych przez Ministra Sprawiedliwości spośród kandydatów zgłoszonych przez prokuratorów apelacyjnych,
- 4) jednego prokuratora co najmniej prokuratury okręgowej, wykładowcy Krajowej Szkoły, specjalisty z poszczególnych dziedzin prawa i nauk pokrewnych objętych zakresem egzaminu, wskazanego przez Dyrektora Krajowej Szkoły,
- 5) przedstawiciela Krajowej Rady Prokuratury.

⁴⁰¹ Dokumentem potwierdzającym nabycie kwalifikacji jest dyplom. Wzór dyplomu ukończenia aplikacji sędziowskiej określa Załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 marca 2011 r. w sprawie przeprowadzania egzaminu sędziowskiego i prokuratorskiego (Dz. U. Nr 54, poz. 283).

⁴⁰² Właściwy prokurator okręgowy prowadzi dla każdego prokuratora prokuratury rejonowej i okręgowej osobny wykaz służbowy zawierający podstawowe dane dotyczące jego stosunków służbowych i osobistych w zakresie mającym wpływ na pełnienie urzędu prokuratora, a także dane na temat odbytych szkoleń i form doskonalenia zawodowego oraz innych okoliczności wskazujących na specjalizację w poszczególnych dziedzinach prawa lub prowadzenia poszczególnych rodzajów spraw. Właściwy prokurator apelacyjny prowadzi taki wykaz dla prokuratorów prokuratury apelacyjnej.

4	8	Obowiązkowe opłaty	za przystąpienie do egzaminu prokuratorskiego przez osoby niebędące aplikantami Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są uregulowane w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 marca 2011 r. w sprawie przeprowadzania egzaminu sędziowskiego i prokuratorskiego (Dz. U. Nr 54, poz. 283)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	1) ukończenie aplikacji ogólnej ⁴⁰³ w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, 2) warunkiem przystąpienia do egzaminu prokuratorskiego dla aplikanta prokuratorskiego jest uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich sprawdzianów i praktyk, objętych programem aplikacji w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, 3) praca w charakterze asesora prokuratorskiego lub sądowego co najmniej rok albo 4) odbycie w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury okresu służby (dla prokuratora wojskowego)
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak 1) zdanie egzaminu prokuratorskiego nie jest równoznaczne z powołaniem na stanowisko prokuratora; 2) prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury powołuje Prokurator Generalny na wniosek Krajowej Rady Prokuratury; 3) na stanowisko prokuratora może być powołana osoba, która: a) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich, b) jest nieskazitelnego charakteru; c) jest zdolna, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków prokuratora ⁴⁰⁴ ; d) ukończyła 26 lat, e) zdała egzamin sędziowski lub prokuratorski, f) pracowała w charakterze asesora prokuratorskiego lub sądowego co najmniej rok albo odbyła w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury okres służby; 4) wymagania w zakresie zdania egzaminu prokuratorskiego lub sędziowskiego oraz pracy w charakterze asesora prokuratorskiego lub sądowego co najmniej rok albo odbycia w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury okresu służby przewidzianej w przepisach o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, nie dotyczą: a) profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych w polskich szkołach wyższych, w Polskiej Akademii Nauk oraz w instytutach naukowo-badawczych i innych placówkach naukowych, b) sędziów, c) adwokatów, radców prawnych oraz radców Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa, którzy wykonywali ten zawód lub zajmowali takie stanowisko przez co najmniej trzy lata; 5) wymagania, o których mowa w art. 14 ust. 1 pkt 7 ustawy o prokuraturze ⁴⁰⁵ , nie dotyczą notariuszy; 6) asystent prokuratora, który ukończył wyższe studia prawnicze i uzyskał tytuł magistra, po przepracowaniu sześciu lat na tym stanowisku może zgłosić prokuratorowi apelacyjnemu zamiar przystąpienia do egzaminu prokuratorskiego. W takim przypadku asystent prokuratora dopuszczany jest do egzaminu prokuratorskiego w najbliższym terminie przewidzianym dla aplikantów prokuratorskich; 7) prokurator jest obowiązany stale podnosić kwalifikacje zawodowe, w tym uczestniczyć w szkoleniach i innych formach doskonalenia zawodowego, których organizację określa odrębna ustawa; 8) stosunek służbowy prokuratora wygasa z dniem utraty przez niego obywatelstwa polskiego

⁴⁰³ Jednym z wymagań stawianych przy naborze na aplikację ogólną w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury jest wymóg posiadania obywatelstwa polskiego. Ukończenie aplikacji ogólnej jest warunkiem ubiegania się o kwalifikację sędziego. Minister Sprawiedliwości sprawuje nadzór merytoryczny nad aplikacjami: ogólną, sędziowską i prokuratorską.

⁴⁰⁴ Kandydat na stanowisko prokuratorskie przedstawia informację z Krajowego Rejestru Karnego dotyczącą jego osoby i zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków prokuratora, z zastrzeżeniem ust. 4. Wydanie zaświadczenia oraz badanie kandydata na stanowisko prokuratorskie odbywa się na zasadach dotyczących kandydata na stanowisko sędziowskie. Przedstawianie zaświadczenia nie dotyczy kandydatów zajmujących stanowisko prokuratora oraz stanowisko sędziego sądu powszechnego, administracyjnego lub wojskowego.

⁴⁰⁵ Wymagania z art. 14 ust. 1 pkt 7 ustawy o prokuraturze to: praca w charakterze asesora prokuratorskiego lub sądowego co najmniej rok albo odbycie w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury okresu służby przewidzianego w przepisach o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	NOTARIUSZ
	1	Podstawa prawna	ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja egzaminacyjna powołana przez Ministra Sprawiedliwości
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna powołana przez Ministra Sprawiedliwości; egzamin notarialny
	4	Rodzaj dokumentu	uchwała komisji egzaminacyjnej
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	po zdaniu egzaminu notarialnego i wpisie na listę – lista notariuszy prowadzona przez izbę notarialną
	8	Obowiązkowe opłaty	za przystąpienie do egzaminu notarialnego ⁴⁰⁶
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 z późn. zm.)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	dla osób, które ukończyły aplikację notarialną, praca w charakterze asesora notarialnego co najmniej 3 lata
5		Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	tak
	11	Inne uwagi	<ol style="list-style-type: none"> 1) zdanie egzaminu notarialnego nie jest równoznaczne z powołaniem na stanowisko notariusza⁴⁰⁷; 2) notariuszem może zostać osoba, która: <ol style="list-style-type: none"> a) posiada obywatelstwo polskie i korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich, b) jest nieskazitelnego charakteru, c) daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu notariusza, d) ukończyła 26 lat; 3) wymagania w zakresie odbycia aplikacji notarialnej, złożenia egzaminu notarialnego oraz pracy w charakterze asesora notarialnego co najmniej 2 lata nie dotyczą: <ol style="list-style-type: none"> a) profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych, b) osób, które zajmowały stanowisko sędziego lub prokuratora, c) osób, które wykonywały zawód adwokata lub radcy prawnego przez okres co najmniej 3 lat, d) osób, które co najmniej 3 lata zajmowały stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa; 4) do egzaminu notarialnego bez odbycia aplikacji notarialnej mogą przystąpić: <ol style="list-style-type: none"> a) doktorzy nauk prawnych, b) osoby, które przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu zatrudnione były na stanowisku referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, asystenta sędziego lub asystenta prokuratora,

⁴⁰⁶ Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Notarialnej określa, w drodze rozporządzenia, wysokość opłaty egzaminacyjnej – nie wyższą niż równowartość minimalnego wynagrodzenia – uwzględniając konieczność prawidłowego i efektywnego przeprowadzenia egzaminu notarialnego. Opłata egzaminacyjna za udział w egzaminie notarialnym jest równa 80% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1314), obowiązującego w roku przeprowadzenia egzaminu.

⁴⁰⁷ Notariusza powołuje i wyznacza siedzibę jego kancelarii Minister Sprawiedliwości, na wniosek osoby zainteresowanej, po zasięgnięciu opinii rady właściwej izby notarialnej.

5	11		<p>c) osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawnych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 10 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane z czynnościami wykonywanymi przez notariusza w kancelarii notarialnej, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej,</p> <p>d) osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawnych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 10 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w urządach organów władzy publicznej i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz tych urzędów,</p> <p>e) osoby, które zdały egzamin sędziowski, prokuratorski, adwokacki lub radcowski w zakresie, w którym ustawowo określony przedmiot zdanego przez nich egzaminu jest różny od zakresu prawa określonego w art. 71b § 4 ww. ustawy,</p> <p>f) osoby, które zajmują stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	ADWOKAT
6	1	Podstawa prawna	ustawa z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja egzaminacyjna powoływana przez Ministra Sprawiedliwości ⁴⁰⁸
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna powoływana przez Ministra Sprawiedliwości; egzamin adwokacki ⁴⁰⁹
	4	Rodzaj dokumentu	uchwała komisji egzaminacyjnej o wyniku egzaminu adwokackiego ⁴¹⁰
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony ⁴¹¹
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.

⁴⁰⁸ Minister Sprawiedliwości powołuje, w drodze zarządzenia, komisje egzaminacyjne na obszarze właściwości jednej lub kilku okręgowych rad adwokackich i zastępców egzaminatorów z dziedzin prawa objętych egzaminem, a także wskazuje, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej, przewodniczącego komisji egzaminacyjnej i jego zastępcę.

⁴⁰⁹ Minister Sprawiedliwości powołuje każdego roku, w drodze zarządzenia, zespół do przygotowania zestawu pytań testowych oraz zadań na egzamin adwokacki, zwany „zespołem”. W skład zespołu wchodzi:

- 1) czterech adwokaci delegowani przez Naczelną Radę Adwokacką,
- 2) czterech przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości – których wiedza i doświadczenie dają rękojmię prawidłowego przygotowania egzaminu adwokackiego.

Nie później niż 90 dni przed terminem egzaminu przewodniczący zespołu podaje do publicznej wiadomości na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości oraz w Biuletynie Informacji Publicznej ustalony przez zespół większością głosów w obecności wszystkich członków zespołu i zatwierdzony przez Ministra Sprawiedliwości wykaz tytułów aktów prawnych, według stanu prawnego obowiązującego w dniu ogłoszenia, z których wybrane stanowią podstawę opracowania pytań testowych na egzamin adwokacki.

Egzamin adwokacki polega na sprawdzeniu przygotowania prawniczego osoby przystępującej do egzaminu adwokackiego do samodzielnego i należytego wykonywania zawodu adwokata, w tym wiedzy z zakresu prawa i umiejętności jej praktycznego zastosowania z zakresu: materialnego i procesowego prawa karnego, materialnego i procesowego prawa wykroczeń, prawa karnego skarbowego, materialnego i procesowego prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa gospodarczego, spółek prawa handlowego, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, materialnego i procesowego prawa administracyjnego, postępowania sądowoadministracyjnego, prawa Unii Europejskiej, prawa konstytucyjnego oraz prawa o ustroju sądów i prokuratur, samorządu adwokackiego i innych organów ochrony prawnej działających w Rzeczypospolitej Polskiej oraz warunków wykonywania zawodu adwokata i etyki tego zawodu.

⁴¹⁰ Komisja egzaminacyjna podejmuje uchwałę o wyniku egzaminu adwokackiego większością głosów w obecności wszystkich członków komisji egzaminacyjnej. Komisja egzaminacyjna wydaje zdającemu uchwałę, a jej odpis przesyła Ministrowi Sprawiedliwości, Prezesowi Naczelnej Rady Adwokackiej oraz dołącza do akt osobowych zdającego.

⁴¹¹ Kwalifikacja nadawana jest na czas nieoznaczony. Jednakże okręgowa rada adwokacka skreśla adwokata z listy w wypadku:

- 1) śmierci,
- 2) wystąpienia z adwokatury,
- 3) przeniesienia siedziby zawodowej do innej izby adwokackiej,
- 4) objęcia stanowiska w organach wymiaru sprawiedliwości, organach ścigania lub rozpoczęcia wykonywania zawodu notariusza,
- 4a) podjęcia pracy w Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa,
- 5) powołania do wojskowej służby zawodowej,
- 6) utraty z mocy wyroku sądowego praw publicznych lub prawa wykonywania zawodu,
- 7) orzeczenia dyscyplinarnego o wydaleniu z adwokatury.

Okręgowa rada adwokacka może skreślić adwokata z listy adwokatów w związku z czynem popełnionym przed wpisem na listę, jeżeli czyn ten nie był znany okręgowej radzie adwokackiej w chwili wpisu, a stanowiłby przeszkodę do wpisu.

6	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	po zdaniu egzaminu adwokackiego – lista adwokatów prowadzona przez okręgową radę adwokacką
	8	Obowiązkowe opłaty	za przystąpienie do egzaminu na adwokackiego ⁴¹²
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w ustawie z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 z późn. zm.)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	praktyka na warunkach i w okresie w okresie wskazanym w ww. ustawie dla osób, które nie ukończyły aplikacji adwokackiej
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak 1) zdanie egzaminu adwokackiego nie jest równoznaczne z uzyskaniem prawa do wykonywania zawodu adwokata; 2) samorząd zawodowy wpisuje na listę adwokatów osobę, która m.in. zdała egzamin adwokacki przed komisją egzaminacyjną; 3) adwokatem może zostać osoba, która zdała egzamin adwokacki oraz spełnia wymagania określone w ustawie: a) jest nieskazitelnego charakteru, b) swym dotychczasowym zachowaniem daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu adwokata, c) korzysta w pełni z praw publicznych, d) ma pełną zdolność do czynności prawnych, e) odbyła w Rzeczypospolitej Polskiej aplikację adwokacką ⁴¹³ i złożyła egzamin adwokacki; 4) wymogu odbycia aplikacji adwokackiej i złożenia egzaminu adwokackiego nie stosuje się do: a) profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych, b) osób, które co najmniej 3 lata zajmowały stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa, c) osób, które zajmowały stanowisko sędziego, prokuratora lub wykonywały zawód radcy prawnego albo notariusza, d) osób, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski po dniu 1 stycznia 1991 r. oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów, łącznie przez okres co najmniej 3 lat: – zajmowały stanowisko asesora sądowego, asesora prokuratorskiego, referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, aplikanta sądowego, aplikanta prokuratorskiego, aplikanta sądowno-prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub – wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1 ustawy, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych;

⁴¹² Kandydat uiszczą opłatę za egzamin adwokacki, która stanowi dochód budżetu państwa. Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej określa, w drodze rozporządzenia, wysokość opłaty egzaminacyjnej – nie wyższą niż równowartość minimalnego wynagrodzenia – uwzględniając konieczność prawidłowego i efektywnego przeprowadzenia egzaminu adwokackiego. (Opłaty pobierane są również za egzamin wstępny na aplikację adwokacką i za szkolenie podczas aplikacji).

⁴¹³ Aplikant adwokacki odbywa aplikację adwokacką pod kierunkiem patrona wyznaczonego przez dziekana okręgowej rady adwokackiej. Zadaniem patrona jest przygotowanie aplikanta adwokackiego do wykonywania zawodu adwokata w rozumieniu niniejszej ustawy. Zgodnie z regulaminem odbywania aplikacji adwokackiej uchwalanym na podstawie ww. ustawy przez Naczelną Radę Adwokacką, aplikant ma możliwość wskazania patrona, pod którego kierunkiem chciałby odbywać aplikację.

6	11	<p>5) osób, które posiadają stopień naukowy doktora nauk prawnych oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę adwokatów, łącznie przez okres co najmniej 3 lat:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zajmowały stanowisko referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, aplikanta sądowego, aplikanta prokuratorskiego, aplikanta sądowno-prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub b) wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej⁴¹⁴ przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych; <p>4) do egzaminu adwokackiego, bez odbycia aplikacji adwokackiej, mogą przystąpić:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) doktorzy nauk prawnych, b) osoby, które przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu zatrudnione były na stanowisku referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, asystenta sędziego lub asystenta prokuratora, c) osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawnych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 10 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, d) osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawnych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 10 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w urzędach organów władzy publicznej i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz tych urzędów, e) osoby, które zdały egzamin sędziowski, prokuratorski lub notarialny, f) osoby, które zajmują stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa; <p>5) wpis osoby, która uzyskała pozytywny wynik z egzaminu adwokackiego, na listę adwokatów następuje na jej wniosek, na podstawie uchwały okręgowej rady adwokackiej, właściwej ze względu na miejsce odbycia aplikacji adwokackiej;</p> <p>6) w przypadku osoby, o której mowa w art. 66 ust. 2 ww. ustawy, ze względu na miejsce zamieszkania. Wpis na listę adwokatów osoby, o której mowa w art. 66 ust. 1 ww. ustawy, następuje na jej wniosek, na podstawie uchwały okręgowej rady adwokackiej właściwej ze względu na miejsce złożenia wniosku o wpis;</p> <p>7) wpis na listę adwokatów uważa się za dokonany, jeżeli Minister Sprawiedliwości nie podpisze sprzeciwu od wpisu w terminie 30 dni od dnia doręczenia uchwały wraz z aktami osobowymi kandydata</p> <p>Prawnik zagraniczny⁴¹⁵:</p> <ul style="list-style-type: none"> – na zasadzie wzajemności, o ile umowy międzynarodowe ratyfikowane przez Rzeczpospolitą Polską lub przepisy organizacji międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest członkiem, nie stanowią inaczej, prawnicy zagraniczni są uprawnieni do wykonywania stałej praktyki, – lista prawników zagranicznych prowadzona jest odpowiednio przez okręgowe rady adwokackie lub rady okręgowych izb radców prawnych,
---	----	--

⁴¹⁴ W ocenie Trybunału Konstytucyjnego brak jest całościowej regulacji, która daje odpowiedź na pytanie, w jakim zakresie i na jakich warunkach możliwe jest świadczenie pomocy prawnej. Obowiązujące przepisy mówią jedynie o tzw. prawniczych zawodach zaufania publicznego (adwokat, radca prawny, notariusz). Jednakże poza czynnościami zastrzeżonymi dla tych zawodów do świadczenia usług pomocy prawnej mają zastosowanie przepisy o swobodzie działalności gospodarczej w ramach doradztwa prawnego – wyrok TK z dnia 19 kwietnia 2006 r. sygn. K 30/01 (Dz. U. z 2006 r. Nr 206, poz. 152); wyrok TK z dnia 26 marca 2008 r. sygn. akt K 4/07 (Dz. U. z 2008 r. Nr 57, poz. 348); wyrok TK z dnia 19 kwietnia 2006 r. sygn. akt K 6/06 (Dz. U. z 2006 r. Nr 75, poz. 529).

⁴¹⁵ Określenie „prawnik zagraniczny” oznacza prawnika z Unii Europejskiej i prawnika spoza Unii Europejskiej – ustawa z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 126, poz. 1069 z późn. zm.).

6			<ul style="list-style-type: none"> – na listę prowadzoną przez okręgowe rady adwokackie wpisuje się prawników z Unii Europejskiej⁴¹⁶ zamierzających świadczyć pomoc prawną w zakresie odpowiadającym zawodowi adwokata oraz prawników spoza Unii Europejskiej⁴¹⁷, których tytuł zawodu uprawnia do wykonywania zawodu odpowiadającego zawodowi adwokata, – okręgowe rady adwokackie corocznie do dnia 31 marca przesyłają odpisy prowadzonej przez siebie listy właściwym prezesom sądów apelacyjnych, okręgowych i administracyjnych oraz właściwym prokuratorom apelacyjnym i okręgowym. Okręgowe rady adwokackie przesyłają ponadto odpis listy Naczelnej Radzie Adwokackiej, zawiadamiają także o zmianach na tych listach w terminie 14 dni od dokonania tych zmian, – wpis na listę następuje na wniosek zainteresowanego, – prawnik zagraniczny ubiegający się o wpis na listę prowadzoną przez okręgową radę adwokacką składa wniosek do rady właściwej ze względu na wskazaną we wniosku przyszłą siedzibę zawodową, – prawnik zagraniczny do wniosku o wpis załącza zaświadczenie wystawione przez właściwy organ państwa macierzystego, stwierdzające, że jest zarejestrowany w tym państwie jako uprawniony do wykonywania zawodu, oraz dokument potwierdzający obywatelstwo
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	RADCA PRAWNY
7	1	Podstawa prawna	ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja egzaminacyjna powoływana przez Ministra Sprawiedliwości
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna powoływana przez Ministra Sprawiedliwości; egzamin radcowski ⁴¹⁸
	4	Rodzaj dokumentu	uchwała komisji egzaminacyjnej
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	po zdaniu egzaminu radcowskiego – lista radców prawnych prowadzona przez okręgową izbę radców prawnych

⁴¹⁶ Prawnikiem z Unii Europejskiej jest osoba będącą obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, uprawniona do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów zawodowych uzyskanych w państwie członkowskim Unii Europejskiej – art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 126, poz. 1069 z późn. zm.).

⁴¹⁷ Prawnikiem spoza Unii Europejskiej jest osoba niebędąca obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, uprawniona do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów zawodowych, a także każda osoba, która przy użyciu tytułu zawodowego uzyskanego w państwie niebędącym członkiem Unii Europejskiej jest uprawniona do wykonywania zawodu odpowiadającego – pod względem wykształcenia i uprawnień oraz podstawowych zasad jego organizacji i wykonywania – zawodowi adwokata lub radcy prawnego – art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 126, poz. 1069 z późn. zm.).

Prawniki zagraniczni zgłaszający swój udział w sprawie – oprócz pełnomocnictwa – powinni wskazać także listę w Polsce, na którą jest wpisany, z podaniem prowadzącego ją organu. W sprawach, w których obowiązuje przymus adwokacko-radcowski, prawnik pochodzący z Unii Europejskiej zobowiązany jest przedstawić również umowę o współdziałaniu z adwokatem lub radcą prawnym w Polsce (por. uwagi do art. 871 oraz art. 17 i 39 ustawy z 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. Nr 126, poz. 1069 ze zm.). Z kolei prawnik zagraniczny z Unii i spoza Unii, świadczący usługę transgraniczną, obowiązany jest, zgłaszając swój udział w sprawie, przy pierwszej czynności przedstawić dodatkowo dokument stwierdzający, że jest zarejestrowany w państwie macierzystym jako osoba uprawniona do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów zawodowych, a także dowód zawiadomienia dziekana okręgowej rady adwokackiej lub dziekana rady okręgowej izby radców prawnych, właściwej ze względu na siedzibę sądu, o podjęciu świadczenia usługi transgranicznej. Dokument dotyczący rejestracji powinien być przetłumaczony na język polski przez tłumacza przysięgłego (art. 5 § 1 u.s.p. i art. 40 ust. 3 ustawy z 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej).

⁴¹⁸ Minister Sprawiedliwości powołuje każdego roku, w drodze zarządzenia, zespół do przygotowania zestawu pytań testowych oraz zadań na egzamin radcowski, zwany „zespołem”. W skład zespołu wchodzi:

- 1) czterech radców prawnych delegowani przez Krajową Radę Radców Prawnych,
- 2) czterech przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości

– których wiedza i doświadczenie dają rękojmię prawidłowego przygotowania egzaminu radcowskiego.

Nie później niż 90 dni przed terminem egzaminu przewodniczący zespołu podaje do publicznej wiadomości na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości oraz w Biuletynie Informacji Publicznej ustalony przez zespół większością głosów w obecności wszystkich członków zespołu i zatwierdzony przez Ministra Sprawiedliwości wykaz tytułów aktów prawnych, według stanu prawnego obowiązującego w dniu ogłoszenia, z których wybrane stanowią podstawę opracowania pytań testowych na egzamin radcowski.

7	8	Obowiązkowe opłaty	za przystąpienie do egzaminu radcowskiego ⁴¹⁹
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65 z późn. zm.)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	praktyka na warunkach i w okresie wskazanym w ww. ustawie dla osób, które nie ukończyły aplikacji adwokackiej
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak 1) zdanie egzaminu radcowskiego nie jest równoznaczne z uzyskaniem prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego; 2) samorząd zawodowy wpisuje na listę radców prawnych osobę, która m.in. zdała egzamin radcowski przed komisją egzaminacyjną; 3) na listę radców prawnych może być wpisana osoba, która zdała ww. egzamin i spełnia wymagania określone w ustawie: a) ukończyła wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskała tytuł magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej, b) korzysta w pełni z praw publicznych, c) ma pełną zdolność do czynności prawnych, d) jest nieskazitelnego charakteru i swym dotychczasowym zachowaniem daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu radcy prawnego, e) odbyła w Rzeczypospolitej Polskiej aplikację radcowską i złożyła egzamin radcowski; 4) wpis osoby, która uzyskała pozytywny wynik z egzaminu radcowskiego, następuje na jej wniosek, na podstawie uchwały rady okręgowej izby radców prawnych właściwej ze względu na miejsce odbycia aplikacji radcowskiej, a w przypadku osoby, o której mowa w art. 25 ust. 2 ww. ustawy, ze względu na miejsce jej zamieszkania; 5) wymogu odbycia aplikacji radcowskiej i złożenia egzaminu radcowskiego nie stosuje się do: a) profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych, b) osób, które co najmniej trzy lata zajmowały stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, c) osób, które zajmowały stanowisko sędziego, prokuratora lub wykonywały zawód adwokata albo notariusza, d) osób, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski po dniu 1 stycznia 1991 r. oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę radców prawnych, łącznie przez okres co najmniej 3 lat: – zajmowały stanowisko asesora sądowego, asesora prokuratorskiego, referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, aplikanta sądowego, aplikanta prokuratorskiego, aplikanta sądowo-prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub – wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, Nr 166, poz. 1317, Nr 210, poz. 1628 i Nr 216, poz. 1676), lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy; e) osób, które posiadają stopień naukowy doktora nauk prawnych oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę radców prawnych, łącznie przez okres co najmniej 3 lat: – zajmowały stanowisko referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, aplikanta sądowego, aplikanta prokuratorskiego, aplikanta sądowo-prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub

⁴¹⁹ Opłata za udział w egzaminie radcowskim jest równa 80% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1314), obowiązującego w roku przeprowadzenia egzaminu – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 grudnia 2005 r. w sprawie wysokości opłaty za udział w egzaminie radcowskim (Dz. U. Nr 244, poz. 2072).

7	11		<ul style="list-style-type: none"> – wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy; <p>6) zgodnie z art. 25 ust. 2 ww. ustawy do egzaminu radcowskiego bez odbycia aplikacji radcowskiej mogą przystąpić:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) doktorzy nauk prawnych, b) osoby, które przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu zatrudnione były na stanowisku referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, asystenta sędziego lub asystenta prokuratora, c) osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawniczych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 10 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez radcę prawnego lub adwokata w kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1, lub kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze, na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, d) osoby, które po ukończeniu wyższych studiów prawniczych przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 10 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione w urządach organów władzy publicznej i wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz tych urzędów, e) osoby, które zdały egzamin sędziowski, prokuratorski lub notarialny, f) osoby, które zajmują stanowisko radcy lub starszego radcy Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa; <p>7) wpis na listę radców prawnych uważa się za dokonany, jeżeli Minister Sprawiedliwości nie podpisze sprzeciwu od wpisu w terminie 30 dni od dnia doręczenia uchwały wraz z aktami osobowymi kandydata</p> <p>Osoby, które wykonują zawód sędziego, prokuratora, notariusza, komornika, asesora sądowego, prokuratorskiego i notarialnego bądź odbywają aplikację sądową, prokuratorską lub notarialną, nie mogą jednocześnie zostać wpisane na listę radców prawnych ani wykonywać zawodu radcy prawnego.</p> <p>Prawnik zagraniczny⁴²⁰:</p> <ul style="list-style-type: none"> – na zasadzie wzajemności, o ile umowy międzynarodowe ratyfikowane przez Rzeczpospolitą Polską lub przepisy organizacji międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest członkiem, nie stanowią inaczej, prawnicy zagraniczni są uprawnieni do wykonywania stałej praktyki, – lista prawników zagranicznych prowadzona jest odpowiednio przez okręgowe rady adwokackie lub rady okręgowych izb radców prawnych, – na listę prowadzoną przez rady okręgowych izb radców prawnych wpisuje się prawników z Unii Europejskiej⁴²¹ zamierzających świadczyć pomoc prawną w zakresie odpowiadającym zawodowi radcy prawnego oraz prawników spoza Unii Europejskiej⁴²², których tytuł zawodowy uprawnia do wykonywania zawodu odpowiadającego zawodowi radcy prawnego,
---	----	--	--

⁴²⁰ Określenie „prawnik zagraniczny” – oznacza prawnika z Unii Europejskiej i prawnika spoza Unii Europejskiej – ustawa z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1069 z późn. zm.).

⁴²¹ Prawnikiem z Unii Europejskiej jest osoba będącą obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, uprawniona do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów zawodowych uzyskanych w państwie członkowskim Unii Europejskiej – art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 126, poz. 1069 z późn. zm.).

⁴²² Prawnikiem spoza Unii Europejskiej jest osoba niebędąca obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, uprawniona do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów zawodowych, a także każda osoba, która przy użyciu tytułu zawodowego uzyskanego w państwie niebędącym członkiem Unii Europejskiej jest uprawniona do wykonywania zawodu odpowiadającego – pod względem wykształcenia i uprawnień oraz podstawowych zasad jego organizacji i wykonywania – zawodowi adwokata lub radcy prawnego – art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 126, poz. 1069 z późn. zm.).

7	11		<ul style="list-style-type: none"> – rady okręgowych izb radców prawnych corocznie do dnia 31 marca przesyłają odpisy prowadzonej przez siebie listy właściwym prezesom sądów apelacyjnych, okręgowych i administracyjnych oraz właściwym prokuratorom apelacyjnym i okręgowym. Okręgowe rady adwokackie przesyłają ponadto odpis listy Naczelnej Radzie Adwokackiej, a rady okręgowych izb radców prawnych – Krajowej Radzie Radców Prawnych. Zawiadamiają także o zmianach na tych listach w terminie 14 dni od dokonania tych zmian, – wpis na listę następuje na wniosek zainteresowanego, – prawnik zagraniczny ubiegający się o wpis na listę prowadzoną przez radę okręgową izby radców prawnych składa wniosek do rady właściwej ze względu na wskazaną we wniosku przyszłą siedzibę zawodową, a jeżeli praktyka ma być wykonywana w ramach stosunku pracy – do rady właściwej ze względu na wskazaną we wniosku siedzibę przyszłego pracodawcy, – prawnik zagraniczny do wniosku o wpis załącza zaświadczenie wystawione przez właściwy organ państwa macierzystego, stwierdzające, że jest zarejestrowany w tym państwie jako uprawniony do wykonywania zawodu oraz dokument potwierdzający obywatelstwo. <p>Ustawa nakłada na radców prawnych obowiązek doskonalenia zawodowego⁴²³</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	SYNDYK
8	1	Podstawa prawna	art. 3 ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka (Dz. U. Nr 123, poz. 850)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja egzaminacyjna powołana przez Ministra Sprawiedliwości ⁴²⁴
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna powołana przez Ministra Sprawiedliwości; egzamin
	4	Rodzaj dokumentu	1) zaświadczenie o złożeniu egzaminu z wynikiem pozytywnym, 2) po zdaniu egzaminu i spełnieniu wymagań określonych w ustawie licencja syndyka ⁴²⁵
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony ⁴²⁶

⁴²³ Tematykę, liczbę godzin oraz zasady wypełniania przez radcę prawnego obowiązku szkolenia zawodowego ustala samorząd radcowski (uchwała nr 30/b/VII/2008 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 6 czerwca 2008 r. w sprawie określenia zasad wypełniania przez radcę prawnego obowiązku brania udziału w szkoleniach zawodowych).

⁴²⁴ Minister Sprawiedliwości powołuje, w drodze zarządzenia, Komisję Egzaminacyjną, zwaną „Komisją”, składającą się z siedmiu osób wyróżniających się wiedzą teoretyczną i praktyczną z zakresu problematyki objętej egzaminem.

Minister Sprawiedliwości przed każdym egzaminem powołuje zespół do przygotowywania pytań i zadań problemowych na egzamin, zwany „zespołem” oraz wyznacza jego przewodniczącego, który kieruje pracami zespołu. W skład zespołu wchodzi pięć osób wyróżniających się wiedzą teoretyczną i praktyczną z zakresu problematyki objętej egzaminem. Zespół do przygotowania pytań i zadań problemowych na egzamin, najpóźniej na 14 dni przed wyznaczonym terminem egzaminu, opracowuje test składający się z zestawu 100 pytań zawierający po trzy propozycje odpowiedzi, z których tylko jedna jest prawidłowa, wraz z wykazem prawidłowych odpowiedzi, oraz zadanie problemowe wraz z wytycznymi dotyczące sposobu rozwiązania zadania problemowego.

⁴²⁵ Po zakończeniu egzaminu komisja egzaminacyjna sporządza protokół jego przebiegu. Po podpisaniu protokołu przez wszystkich członków komisji biorących udział w czynnościach wskazanych w protokole przewodniczący ogłasza wyniki egzaminu, nie później niż w terminie 7 dni od daty przeprowadzenia egzaminu, przez wywieszenie w gmachu Ministerstwa Sprawiedliwości listy zawierającej imiona i nazwiska oraz imiona rodziców zdających i liczbę punktów uzyskanych z egzaminu. Jeżeli jest to uzasadnione dużą liczbą zdających, przewodniczący może przedłużyć termin ogłoszenia wyników do 21 dni. Minister Sprawiedliwości publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej imiona i nazwiska oraz imiona rodziców osób, które uzyskały pozytywny wynik z egzaminu. Protokół, o którym mowa wyżej, stanowi podstawę do wystawienia zaświadczenia o złożeniu egzaminu z wynikiem pozytywnym. Wzór dokumentu licencji syndyka stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 lutego 2008 r. w sprawie wzoru dokumentu licencji syndyka oraz wysokości i sposobu wnoszenia opłaty za wydanie dokumentu licencji syndyka (Dz. U. Nr 37, poz. 208). Opłata za wydanie dokumentu licencji syndyka wynosi 200 zł.

⁴²⁶ Licencję syndyka do wykonywania czynności syndyka, nadzorca sądowego i zarządcy, przyznaje się na czas nieoznaczony. Jednakże Minister Sprawiedliwości cofa licencję syndyka, w przypadku gdy osoba posiadająca licencję syndyka:

- 1) przestała spełniać którykolwiek z wymogów określonych w art. 3 ust. 1 pkt 1, 3, 9,
- 2) dwukrotnie została odwołana prawomocnym postanowieniem z powodu nienależytego pełnienia obowiązków,
- 3) dopuściła się rażącego naruszenia obowiązków syndyka, nadzorca sądowego lub zarządcy, a zostało to ujawnione po zakończeniu pełnienia przez nią funkcji w danym postępowaniu,
- 4) wystąpiła z takim wnioskiem,
- 5) została skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Minister Sprawiedliwości może cofnąć licencję syndyka, w przypadku gdy osoba posiadająca licencję syndyka została skazana prawomocnym wyrokiem za nieumyślne przestępstwo lub nieumyślne przestępstwo skarbowe. Osoba, której cofnięto licencję syndyka z przyczyn wskazanych w ust. 1 pkt 2, nie może ponownie ubiegać się o przyznanie licencji syndyka. W razie cofnięcia licencji syndyka wpis na liście osób posiadających licencję syndyka podlega wykreśleniu.

Minister Sprawiedliwości zawieszając osobie posiadającej licencję syndyka prawa wynikające z licencji, jeżeli:

- 1) wobec niej jest prowadzone postępowanie o częściowe lub całkowite ubezwłasnowolnienie, i ustanowiono dla niej doradcę tymczasowego,
- 2) przeciwko niej jest prowadzone postępowanie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Minister Sprawiedliwości może zawiesić osobie posiadającej licencję syndyka prawa wynikające z licencji, jeżeli przeciwko tej osobie jest prowadzone postępowanie o nieumyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub nieumyślne przestępstwo skarbowe.

8	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	1) zaświadczenie w rozumieniu k.p.a., 2) w przypadku licencji syndyka – decyzja administracyjna	
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	po zdaniu egzaminu i wpisie na listę – lista syndyków prowadzona przez Ministra Sprawiedliwości	
	8	Obowiązkowe opłaty	za udział w egzaminie na syndyka ⁴²⁷	
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w ustawie z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka (Dz. U. Nr 123, poz. 850)	
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	1) znajomość języka polskiego w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności syndyka, 2) w okresie 15 lat przed złożeniem wniosku o licencję syndyka przez co najmniej 3 lata zarządzanie majątkiem upadłego, przedsiębiorstwem lub jego wyodrębnioną częścią	
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie	
		Inne uwagi	1) zdanie egzaminu na syndyka nie jest równoznaczne z uzyskaniem licencji syndyka; 2) licencję syndyka może uzyskać osoba fizyczna, która złożyła z pozytywnym wynikiem egzamin przed komisją egzaminacyjną, powołaną przez Ministra Sprawiedliwości i spełnia wymagania wskazane w ustawie: a) ma obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, b) zna język polski w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności syndyka, c) ma pełną zdolność do czynności prawnych, d) ukończyła wyższe studia i uzyskała tytuł magistra lub równorzędny w państwie, o którym mowa w pkt a, e) posiada nieposzlakowaną opinię, f) nie była karana za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, g) nie jest podejrzana albo oskarżona o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe, h) nie jest wpisana do rejestru dłużników niewypłacalnych Krajowego Rejestru Sądowego, i) jest zdolna, ze względu na stan zdrowia, do wykonywania czynności syndyka; 3) licencję syndyka przyznaje się na wniosek osoby ubiegającej się o licencję syndyka, złożony nie później niż po upływie 2 lat od dnia złożenia egzaminu	
	Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY
	9	1	Podstawa prawna	ustawa z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego (Dz. U. Nr 273, poz. 2702)
		2	Podmiot nadający kwalifikację	Państwowa Komisja Egzaminacyjna, powołana przez Ministra Sprawiedliwości ⁴²⁸
		3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Państwowa Komisja Egzaminacyjna, powołana przez Ministra Sprawiedliwości; egzamin

⁴²⁷ Osoba przystępująca do egzaminu uiszcza opłatę egzaminacyjną. Wysokość opłaty egzaminacyjnej stanowi równowartość 75% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w roku przeprowadzenia egzaminu. Opłatę egzaminacyjną uiszcza się najpóźniej 45 dni przed terminem rozpoczęcia egzaminu na rachunek bankowy Ministerstwa Sprawiedliwości wskazany w ogłoszeniu o terminie egzaminu – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 marca 2011 r. w sprawie egzaminu dla osób ubiegających się o licencję syndyka oraz opłaty egzaminacyjnej (Dz. U. Nr 47, poz. 243).

⁴²⁸ Państwowa Komisja Egzaminacyjna składa się z 11 członków, wyróżniających się wysokim poziomem wiedzy w zakresie języków obcych i technik tłumaczeniowych, w tym z:

- 1) czterech spośród nauczycieli akademickich zatrudnionych w szkołach wyższych na kierunku filologia, wskazanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego,
- 2) trzech spośród tłumaczy przysięgłych będących członkami organizacji zrzeszających tłumaczy, wskazanych przez te organizacje,
- 3) trzech wskazanych przez Ministra Sprawiedliwości,
- 4) jednego wskazanego przez ministra właściwego do spraw pracy.

Kadencja Komisji trwa 4 lata. Na wniosek Komisji Minister Sprawiedliwości może powołać nie więcej niż dwóch konsultantów, spełniających wymagania określone dla członków Komisji, do udziału w przeprowadzeniu egzaminu z określonego języka.

9	4	Rodzaj dokumentu	po zdanym egzaminie, świadectwo wydane przez Ministra Sprawiedliwości ⁴²⁹
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	po zdanym egzaminie, lista tłumaczy przysięgłych prowadzona przez Ministra Sprawiedliwości ⁴³⁰
	8	Obowiązkowe opłaty	za egzamin na tłumacza przysięgłego ⁴³¹
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	są określone w ustawie z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego (Dz. U. Nr 273, poz. 2702)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie
		Inne uwagi	<ol style="list-style-type: none"> 1) zdanie egzaminu na tłumacza przysięgłego nie jest równoznaczne z uzyskaniem uprawnienia do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego; 2) tłumaczem przysięgłym może być osoba fizyczna, która zdała egzamin z umiejętności tłumaczenia z języka polskiego na język obcy oraz z języka obcego na język polski, zwany dalej „egzaminem na tłumacza przysięgłego” i spełnia wymagania określone w ustawie: <ol style="list-style-type: none"> a) ma obywatelstwo polskie albo obywatelstwo jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, Konfederacji Szwajcarskiej lub, na zasadach wzajemności, obywatelstwo innego państwa, b) zna język polski, c) ma pełną zdolność do czynności prawnych, d) nie była karana za przestępstwo umyślne, przestępstwo skarbowe lub za nieumyślne przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu obrotu gospodarczego, e) ukończyła wyższe studia i uzyskała tytuł magistra lub równorzędny w państwie, o którym mowa w pkt 1; 3) znajomość języka polskiego potwierdza zdanie egzaminu na tłumacza przysięgłego; 4) osoba, która nabyła uprawnienia do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego, uzyskuje prawo do wykonywania tego zawodu po złożeniu ślubowania i wpisaniu na listę tłumaczy przysięgłych; 5) osoba, która złożyła ślubowanie, podlega z urzędu wpisowi na listę tłumaczy przysięgłych prowadzoną przez Ministra Sprawiedliwości

⁴²⁹ Z przebiegu egzaminu sporządza się protokół. Protokół podpisują przewodniczący i wszyscy członkowie zespołu egzaminacyjnego, którzy brali udział w przeprowadzeniu egzaminu. Przewodniczący zespołu egzaminacyjnego przekazuje protokół oraz utrwalony za pomocą urządzeń rejestrujących dźwięk zapis części ustnej egzaminu Przewodniczącemu Komisji, który jest obowiązany do ich przechowywania przez okres 5 lat od dnia podpisania protokołu przez ostatniego członka zespołu egzaminacyjnego.

Kopia protokołu jest przekazywana Ministrowi Sprawiedliwości, który na jego podstawie wydaje niezwłocznie świadectwa potwierdzające nabycie uprawnień do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego.

Nabycie uprawnień do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego potwierdza świadectwo wydane przez Ministra Sprawiedliwości. Wzór świadectwa oraz sposób prowadzenia listy tłumaczy przysięgłych są określone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wzoru świadectwa potwierdzającego uprawnienia do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego oraz sposobu prowadzenia listy tłumaczy przysięgłych (Dz. U. Nr 15, poz. 130).

⁴³⁰ Minister Sprawiedliwości prowadzi listę tłumaczy przysięgłych w postaci zbioru kart rejestrowych. Lista tłumaczy przysięgłych może być prowadzona także w formie elektronicznej – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wzoru świadectwa potwierdzającego uprawnienia do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego oraz sposobu prowadzenia listy tłumaczy przysięgłych (Dz. U. Nr 15, poz. 130).

⁴³¹ Koszty egzaminu, w tym opłatę egzaminacyjną, ponosi kandydat na tłumacza przysięgłego. Opłata egzaminacyjna stanowi dochód budżetu państwa. Opłata egzaminacyjna ponoszona przez kandydata na tłumacza przysięgłego wynosi 800 zł. Opłatę należy wnieść na konto bankowe Ministerstwa Sprawiedliwości, w terminie 7 dni od dnia doręczenia kandydatowi na tłumacza przysięgłego zawiadomienia o terminie egzaminu – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości opłaty egzaminacyjnej ponoszonej przez kandydata na tłumacza przysięgłego (Dz. U. Nr 15, poz. 128).

3.8. Środowisko (nie w całości)

Tabela 8. Opracowanie: Agnieszka Marszałek

DZIAŁ ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ: ŚRODOWISKO (nie w całości)			
Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	INSPEKTOR DOZORU JĄDROWEGO ⁴³²
1	1	Podstawa prawna	1) art. 65 i 71 ustawy z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 264 z późn. zm.) 2) rozporządzenie Rady Ministrów z 24 sierpnia 2012 r. w sprawie inspektorów dozoru jądrowego (Dz. U. poz. 1014) ⁴³³
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Główny Inspektor Dozoru Jądrowego (osobie, która zdała egzamin kwalifikacyjny, wydaje „zaświadczenie o zdaniu egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko inspektora dozoru jądrowego”, na podstawie protokołu komisji egzaminacyjnej – § 11 ust. 1 ww. rozporządzenia)
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna odpowiedniego stopnia, powołana przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki; egzamin kwalifikacyjny na stanowisko ⁴³⁴
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie o zdaniu egzaminu na stanowisko inspektora dozoru jądrowego (wg wzoru określonego w § 11, ust. 2 rozporządzenia) ⁴³⁵
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	ww. ustawa nie odnosi się do tej kwestii
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	ww. ustawa nie odnosi się do tej kwestii
	8	Obowiązkowe opłaty	wysokość w ww. ustawie i rozporządzeniu nieokreślona; koszty obowiązkowej praktyki, egzaminu kwalifikacyjnego oraz wymaganych badań lekarskich pokrywane są z budżetu Państwowej Agencji Atomistyki (art. 65 ust. 2 ww. ustawy)

⁴³² Nazwa właściwa dla stanowiska i kwalifikacji niezbędnej do jego zajmowania, a określonej w ww. ustawie jako „uprawnienie”.

W ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2001 r. Nr 3, poz. 18 z późn. zm.) inspektor dozoru jądrowego jest rodzajem stanowiska (funkcji), na które powołuje i z którego odwołuje Prezes Państwowej Agencji Atomistyki na wniosek Głównego Inspektora Dozoru Jądrowego. Inspektorzy dozoru jądrowego mają status organów dozoru jądrowego (obok Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki i Głównego Inspektora Dozoru Jądrowego). Jednym z warunków, które musi spełnić kandydat na to stanowisko, jest zaliczenie praktyk oraz zdanie egzaminu kwalifikacyjnego przed komisją powołaną przez Prezesa PAA, potwierdzone zaświadczeniem o uzyskaniu uprawnień do zajmowania tego stanowiska wydanym przez Prezesa PAA.

⁴³³ Rozporządzenie z 6 sierpnia 2002 r. w sprawie inspektorów dozoru jądrowego zostało zastąpione nowym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie inspektorów dozoru jądrowego (Dz. U. poz. 1014), które dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy Rady 2009/71/Euratom z dnia 25 czerwca 2009 r. ustanawiającej wspólnotowe ramy bezpieczeństwa jądrowego obiektów jądrowych (Dz. Urz. UE L 172 z 2 lipca 2009 r., str. 18 oraz Dz. Urz. UE L 260 z 3 października 2009 r., str. 40).

⁴³⁴ Przed egzaminem kandydat musi odbyć i zaliczyć określoną ściśle praktykę (poza wyjątkami).

⁴³⁵ Zgodnie z nowym rozporządzeniem z dnia 24 sierpnia 2012 r. kandydatowi, który uzyskał pozytywny wynik egzaminu, Główny Inspektor Dozoru Jądrowego wydaje „zaświadczenie o zdaniu egzaminu kwalifikacyjnego na stanowisko inspektora dozoru jądrowego”, wg wzoru określonego rozporządzeniem. W poprzedzającym je rozporządzeniu była mowa o wydawaniu „zaświadczenia o uzyskaniu uprawnień do zajmowania stanowiska inspektora dozoru jądrowego”.

	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określone w: 1) programie praktyk odpowiedniego stopnia określonym częściowo w ww. rozporządzeniu, częściowo indywidualnie dla każdego kandydata ⁴³⁶ (z wyjątkiem osób zwolnionych z praktyk – patrz: „uwagi”), 2) wymaganiach dwuetapowego egzaminu kwalifikacyjnego odpowiedniego stopnia, określonych w § 9 pkt 2–3 ww. rozporządzenia
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	odbycie praktyk odpowiedniego stopnia
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) inspektorem dozoru jądrowego (zajmować to stanowisko) może być osoba, która poza odbytą praktyką i zdaniem egzaminem: a) posiada wykształcenie wyższe w zakresie fizyki, chemii, kierunków technicznych lub innych w specjalnościach przydatnych w dozorcze jądrowym, b) nie była karana za przestępstwa umyślne, c) posiada orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy w warunkach narażenia, wydane w trybie określonym w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 229 § 8 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy; 2) Główny Inspektor Dozoru Jądrowego kieruje kandydata na inspektora dozoru jądrowego na praktykę, która odbywana jest w PAA i w określonych jednostkach na podstawie umowy między Prezesem Agencji a jednostką, w której kandydat odbywa praktykę. Dopiero po odbyciu praktyki kandydat może przystąpić do egzaminu; 3) z praktyki mogą być częściowo lub całkowicie zwolnieni kandydaci, którzy spełnili warunki określone ww. ustawie; 4) Główny Inspektor Dozoru Jądrowego, w celu zapewnienia prawidłowego przebiegu praktyki, wyznacza kandydatowi opiekuna spośród inspektorów dozoru jądrowego (§ 4 rozporządzenia); 5) inspektorzy dozoru jądrowego są obowiązani stale podnosić swoją wiedzę i kwalifikacje, w szczególności przez uczestnictwo w szkoleniach organizowanych lub wskazanych przez Prezesa Agencji; koszty tych szkoleń pokrywa Prezes Agencji
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	INSPEKTOR DOZORU JĄDROWEGO I stopnia
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna I stopnia, powołana przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki (przeprowadza egzamin – § 7 ww. rozporządzenia); egzamin
1.1	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określone w: 1) programie praktyk I stopnia określonym indywidualnie dla każdego kandydata (z wyjątkiem osób zwolnionych z praktyk – patrz: „uwagi”), 2) wymaganiach dwuetapowego egzaminu kwalifikacyjnego I stopnia, określonych w ww. rozporządzeniu
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	odbycie praktyk I stopnia wg programu określonego indywidualnie dla każdego kandydata (z wyjątkiem osób zwolnionych z praktyk – patrz: „uwagi”)

⁴³⁶ Praktykę wg indywidualnego programu praktyk odbywa się na podstawie porozumienia Prezesa Agencji z kierownikiem jednostki organizacyjnej, w której kandydat ją odbywa.

1.1	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie z praktyki stopnia pierwszego – oprócz jej części odbywanej w komórce właściwej w sprawach nadzoru zastosowań promieniowania jonizującego w Państwowej Agencji Atomistyki – mogą być częściowo lub całkowicie zwolnieni kandydaci, którzy przez ostatnie 2 lata pełnili funkcję inspektora ochrony radiologicznej lub przez ostatnie 5 lat byli zatrudnieni w warunkach narażenia w jednostce organizacyjnej wykonującej działalność zgodną z programem praktyki, o której mowa w § 2 w ust. 2 w pkt 1 ww. ustawy
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	INSPEKTOR DOZORU JĄDROWEGO II stopnia
1.2	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna II stopnia, powołana przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki (przeprowadza egzamin – § 7 ww. rozporządzenia); egzamin
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określone w: 1) programie praktyk II stopnia określonym indywidualnie dla każdego kandydata (z wyjątkiem osób zwolnionych z praktyk – patrz: „uwagi”), 2) wymaganiach dwuetapowego egzaminu kwalifikacyjnego II stopnia, określonych w ww. rozporządzeniu
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	warunkiem przystąpienia do egzaminu kwalifikacyjnego II stopnia jest zaliczenie praktyki I stopnia i zdanie egzaminu I stopnia oraz zaliczenie praktyk II stopnia
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie
Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	INSPEKTOR OCHRONY RADIOLOGICZNEJ⁴³⁷
2	1	Podstawa prawna	1) art. 7 ust. 3 i 6 oraz art. 12b ust. 1 ustawy z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 264 z późn. zm.) 2) rozporządzenie Rady Ministrów z 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. poz. 1022)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja egzaminacyjna, powołana przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki (PAA) ⁴³⁸
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna, powołana przez Prezesa PAA; egzamin

⁴³⁷ Grupa kwalifikacji związanych z uprawnieniami inspektora ochrony radiologicznej, nadawanymi przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki w drodze decyzji administracyjnej osobom, które zdały egzamin i spełniają inne wymagania wskazane w ustawie i rozporządzeniu. W zależności od rodzaju działalności w ww. rozporządzeniu wyróżniono cztery typy uprawnień inspektora ochrony radiologicznej: uprawnienia typu IOR-0, IOR-1, IOR-2, IOR-3. Dla każdego typu obowiązuje inny zakres obowiązkowego szkolenia i egzaminu, co wiąże się z właściwymi dla danego typu wymaganiami w zakresie efektów uczenia się.

⁴³⁸ Uzyskanie kwalifikacji (zdanie egzaminu dla osób ubiegających się o uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej) nie oznacza nabycia uprawnień inspektora. Zgodnie z art. 7 ust. 6 ww. ustawy uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej nadaje się osobie, która poza zaświadczeniem o zdanim egzaminie posiada:
1) pełną zdolność do czynności prawnych,
2) orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy w warunkach narażenia,
3) co najmniej średnie wykształcenie,
4) staż pracy nabyty wg zasad określonych w ww. ustawie i rozporządzeniu.

2	4	Rodzaj dokumentu	„osobie, która zdała egzamin, komisja egzaminacyjna wydaje dokument potwierdzający zdanie egzaminu” – § 9 ust. 9 ww. rozporządzenia ⁴³⁹
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	badane akty prawne nie odnoszą się do kwestii okresu ważności dokumentu potwierdzającego zdanie egzaminu, jednak uprawnienie uzyskane na jego podstawie ważne jest na 5 lat. Po tym czasie należy ponownie przystąpić do szkolenia i egzaminu
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	ww. ustawa i rozporządzenie nie odnoszą się do tej kwestii
	8	Obowiązkowe opłaty	opłata za egzamin – 400 zł (§ 10 ust. 1 ww. rozporządzenia)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	wskazane pośrednio w zakresie obowiązkowego szkolenia zakończonego egzaminem, odpowiedniego dla danego typu uprawnień, określonym w zał. do ww. rozporządzenia ⁴⁴⁰
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	warunkiem przystąpienia do egzaminu jest ukończenie obowiązkowego szkolenia
11		Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	<p>tak</p> <p>zgodnie z art. 7 ust. 7 ww. ustawy z obowiązkowego szkolenia zwolnione są osoby, które:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w dniu złożenia wniosku o dopuszczenie do egzaminu posiadały uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej nadane przez Prezesa PAA i ubiegają się o uprawnienia tego samego typu lub – ukończyły w okresie ostatnich 5 lat studia wyższe na kierunkach zawierających w programach studiów zagadnienia z zakresu dozymetrii i ochrony radiologicznej wraz z określonymi ww. ustawą zajęciami praktycznymi w warunkach narażenia, lub – posiadają wykształcenie wyższe i co najmniej trzyletni staż pracy w warunkach narażenia, nabyty w określonej ww. ustawą jednostce organizacyjnej, w okresie 5 lat przed dniem złożenia wniosku o dopuszczenie do egzaminu
		Inne uwagi	komisja egzaminacyjna przeprowadza egzamin i wydaje dokument potwierdzający jego zdanie, zaś zaświadczenie o nadaniu uprawnień inspektora ochrony radiologicznej wydaje Prezes Państwowej Agencji Atomistyki
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	INSPEKTOR OCHRONY RADIOLOGICZNEJ TYPU IOR-1Z i IOR-1R
2.1	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	wskazane w zakresie obowiązkowego szkolenia typu IOR-1Z i IOR-1R zakończonego egzaminem, określonym w Załączniku nr 4 do ww. rozporządzenia
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	INSPEKTOR OCHRONY RADIOLOGICZNEJ TYPU IOR-1
2.2	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	wskazane w zakresie obowiązkowego szkolenia typu IOR-1 zakończonego egzaminem, określonym w Załączniku nr 4 do ww. rozporządzenia
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	INSPEKTOR OCHRONY RADIOLOGICZNEJ TYPU IOR-2
2.3	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	wskazane w zakresie obowiązkowego szkolenia typu IOR-2 zakończonego egzaminem, określonym w Załączniku nr 4 do ww. rozporządzenia

⁴³⁹ Uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej nadaje Prezes Państwowej Agencji Atomistyki w drodze decyzji administracyjnej. Wydaje on zaświadczenie o nadaniu uprawnień.

⁴⁴⁰ Szkolenia mogą być prowadzone jedynie przez jednostki, które uzyskały wpis do rejestru jednostek uprawnionych do prowadzenia szkoleń dla osób ubiegających się o uprawnienia, prowadzonego przez Prezesa PAA. Do wniosku o wpis do ww. rejestru jednostka załącza programy szkoleń odpowiednie dla danego typu uprawnień (§ 4 ust. 4 ww. rozporządzenia). W ten sposób Prezes PAA sprawuje kontrolę nad programami tych szkoleń.

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	INSPEKTOR OCHRONY RADIOLOGICZNEJ TYPU IOR-3
2.4	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	wskazane w zakresie obowiązkowego szkolenia typu IOR-3 zakończonego egzaminem, określonym w Załączniku nr 4 do ww. rozporządzenia
Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	UPRAWNIENIA DO ZAJMOWANIA STANOWISK MAJĄCYCH ISTOTNE ZNACZENIE DLA ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA JĄDROWEGO I OCHRONY RADIOLOGICZNEJ ⁴⁴¹
3	1	Podstawa prawna	1) art. 12 ustawy z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 264 z późn. zm.), 2) rozporządzenie Rady Ministrów z 10 sierpnia 2012 r. w sprawie stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz inspektorów ochrony radiologicznej (Dz. U. poz. 1022)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja egzaminacyjna, powołana przez Prezesa PAA
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna, powołana przez Prezesa PAA; egzamin ⁴⁴²
	4	Rodzaj dokumentu	„osobie, która zdała egzamin, komisja egzaminacyjna wydaje dokument potwierdzający zdanie egzaminu” – § 9 ust. 9 ww. rozporządzenia
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	badane akty prawne nie odnoszą się wprost do kwestii okresu ważności zdanego egzaminu; uprawnienie uzyskane na podstawie zdanego egzaminu ważne jest na 5 lat (z wyjątkiem stanowisk w obiektach jądrowych – na 3 lata)
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	nie zidentyfikowano
	8	Obowiązkowe opłaty	opłata za egzamin – 300 zł (§ 10 ust. 1 ww. rozporządzenia); koszty szkolenia, przeprowadzenia egzaminu ponosi występujący z wnioskiem o nadanie uprawnień (art. 12a ust. 2 ww. ustawy)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określone pośrednio w programie obowiązkowego szkolenia ⁴⁴³ i egzaminu odpowiedniego typu, określonym w Załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	warunkiem przystąpienia do egzaminu jest ukończenie obowiązkowego szkolenia
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie ⁴⁴⁴

⁴⁴¹ Grupa kwalifikacji związanych z uprawnieniami nadawanymi przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki do zajmowania określonych stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w jednostkach wykonujących działalność związaną z narażeniem, to jest procesami, w których organizm ludzki podlega działaniu promieniowania jonizującego. W ww. rozporządzeniu wyodrębniono 14 stanowisk oraz osiem zakresów szkolenia i egzaminu (R-O, R-D, R-OK, S-E, S-O, A-A, S-A, S-Z), w związku z tym w niniejszym opracowaniu wyodrębniono i opisano osiem kwalifikacji odpowiadających tym egzaminom.

⁴⁴² Egzamin obejmuje zagadnienia z zakresu danego typu szkolenia właściwego dla danego stanowiska.

⁴⁴³ Prezes Agencji prowadzi rejestr jednostek uprawnionych do prowadzenia szkolenia dla osób ubiegających się o ww. uprawnienia.

⁴⁴⁴ Zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenia poprzedzającego ww. rozporządzenie, z obowiązku odbycia szkolenia były zwolnione osoby, które przez 12 miesięcy przed terminem złożenia wniosku o dopuszczenie do egzaminu były zatrudnione na stanowisku mającym istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej i ubiegały się ponownie o uprawnienia do zatrudnienia na tym samym stanowisku lub stanowisku, dla którego wymagany jest ten sam zakres szkolenia.

3	11	Inne uwagi	<p>1) uzyskanie kwalifikacji (zdanie odpowiedniego egzaminu) nie oznacza uzyskania uprawnień do zajmowania określonego stanowiska;</p> <p>2) uprawnienia do zajmowania stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej nadaje Prezes PAA. Z wnioskiem o nadanie uprawnień występuje kierownik jednostki organizacyjnej, w której ma być zatrudniona osoba na stanowisku wymagającym uprawnienia, lub kierownik jednostki nadrzędnej (art. 12a, ust.1 ww. rozporządzenia);</p> <p>3) zgodnie z w § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia warunkiem nadawania tych uprawnień, poza zdaniem egzaminem, jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> – brak przeciwwskazań zdrowotnych do pracy na danym stanowisku, w tym brak przeciwwskazań do pracy w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące, stwierdzone orzeczeniem uprawnionego lekarza, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe, zwanej dalej „ustawą”, – posiadanie wykształcenia i stażu pracy odpowiedniego dla danego stanowiska, wskazanych w załącznikach do ww. rozporządzenia; <p>4) osoba posiadająca uprawnienie jest zobowiązana corocznie przedkładać kierownikowi jednostki orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy w warunkach narażenia</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	Uprawnienia typu R-O dla osób ubiegających się o stanowisko: operator reaktora badawczego
3.1	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	wskazane pośrednio w programie szkolenia typu R-O , którego zakres jest określony w Załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	Uprawnienia typu R-D dla osób ubiegających się o stanowiska: dozometrysta reaktora badawczego, starszy dozometrysta reaktora badawczego
3.2	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	wskazane pośrednio w programie szkolenia typu R-D zakończonego egzaminem, którego zakres jest określony w Załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	Uprawnienia typu R-OK dla osób ubiegających się o stanowiska: kierownik zmiany reaktora badawczego, kierownik reaktora badawczego
3.3	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	wskazane pośrednio w programie szkolenia typu R-OK zakończonego egzaminem, którego zakres jest określony w Załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	Uprawnienia typu S-E dla osób ubiegających się o stanowisko: specjalista ds. ewidencji materiałów jądowych
3.4	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	wskazane pośrednio w programie szkolenia typu S-E zakończonego egzaminem, którego zakres jest określony w Załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	Uprawnienia typu S-O dla osób ubiegających się o stanowiska: operator przechowalnika wypalonego paliwa jądowego, kierownik składowiska odpadów promieniotwórczych, kierownik zakładu unieszkodliwiania odpadów promieniotwórczych
3.5	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	wskazane pośrednio w programie szkolenia typu S-O zakończonego egzaminem, którego zakres jest określony w Załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	Uprawnienia typu A-A dla osób ubiegających się o stanowiska: operator akceleratora stosowanego do celów innych niż medyczne, z wyłączeniem akceleratorów stosowanych do kontroli pojazdów na przejściach granicznych, operator akceleratora stosowanego do kontroli pojazdów na przejściach granicznych
3.6	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	wskazane pośrednio w programie szkolenia typu A-A zakończonego egzaminem, którego zakres jest określony w Załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia

Część 3. Zestawienie informacji 3.8. Środowisko (nie w całości)
o kwalifikacjach

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	Uprawnienia typu S-A dla osób ubiegających się o stanowisko: operator akceleratora stosowanego do celów medycznych oraz urządzeń do teleradioterapii
3.7	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	wskazane pośrednio w programie szkolenia typu S-A zakończonego egzaminem, którego zakres jest określony w Załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	Uprawnienia typu S-Z dla osób ubiegających się o stanowisko: operator urządzeń do brachyterapii ze źródłami promieniotwórczymi
3.8	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	wskazane pośrednio w programie szkolenia typu S-Z zakończonego egzaminem, którego zakres jest określony w Załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia

3.9. Turystyka

Tabela 9. Opracowanie: Henryk Michałowicz

DZIAŁ ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ: TURYSTYKA			
Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	PRZEWODNIK TURYSTYCZNY
1	1	Podstawa prawna	art. 22 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 223, poz. 2268 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja egzaminacyjna powoływana przez marszałka województwa właściwego ze względu na obszar uprawnień – dla przewodników turystycznych ⁴⁴⁵
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna powoływana przez marszałka województwa właściwego ze względu na obszar uprawnień – dla przewodników turystycznych; egzamin
	4	Rodzaj dokumentu	świadectwo zdania egzaminu na przewodnika turystycznego według wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Sportu i Turystyki z dnia 4 marca 2011 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (Dz. U. Nr 60, poz. 302) ⁴⁴⁶
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	bezterminowo
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	świadectwo zdania egzaminu
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	brak; protokół przebiegu egzaminu stanowi dokumentację przechowywaną przez właściwego marszałka
	8	Obowiązkowe opłaty	wysokość opłat ustala minister właściwy do spraw turystyki, mając na względzie rzeczywiste koszty przeprowadzenia egzaminu i funkcjonowania komisji egzaminacyjnych (rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 4 marca 2011 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek; Dz. U. Nr 60, poz. 302)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	wymagane właściwe z uwagi na rodzaj kwalifikacji co do szkolenia teoretycznego i praktycznego oraz zdanie egzaminu na przewodnika turystycznego – programy szkolenia kandydatów na przewodników turystycznych, z uwzględnieniem w szczególności minimalnego wymiaru godzin zajęć dla poszczególnych przedmiotów stanowiących program szkolenia określony jest w rozporządzeniu Ministra Sportu i Turystyki z dnia 4 marca 2011 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	wymagana znajomość języka obcego (dokumentuje się dyplomem ukończenia studiów filologicznych, nauczycielskiego kolegium języków obcych, świadectwem ukończenia szkoły z obcym językiem wykładowym za granicą lub dokumentem poświadczającym znajomość języka obcego na poziomie biegłości B2 zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy ⁴⁴⁷) z zastrzeżeniem, że wymóg ten istnieje w przypadku zamiaru oprowadzania grup zagranicznych w Polsce lub wjazdu za granicę z grupami polskimi; znajomość języka obcego można potwierdzić dopiero po uzyskaniu uprawnień

⁴⁴⁵ Marszałek województwa właściwy dla miejsca ich zamieszkania, a w wypadku nieposiadania miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – marszałek województwa wybrany przez osoby zainteresowane wydaje w drodze decyzji administracyjnej osobie, która zdała egzamin i spełniła inne przesłanki, uprawnienie przewodnikowi oraz legitymacja oraz identyfikator według wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Sportu i Turystyki z dnia 4 marca 2011 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek.

⁴⁴⁶ Potwierdzeniem posiadania uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek jest legitymacja i identyfikator noszony w widocznym miejscu podczas pełnienia obowiązków według wzoru określonego w rozporządzeniu. Właściwy miejscowo marszałek województwa prowadzi rejestr nadanych uprawnień.

⁴⁴⁷ Osoby, które nie legitymują się dokumentami wymienionymi, mogą złożyć egzamin ze znajomości języka obcego przed komisją egzaminacyjną języków obcych, powoływaną przez marszałków województw – odpłatnie. Osobom, które zdały egzamin ze znajomości języka obcego, wydaje się świadectwo znajomości języka obcego w zakresie wymaganym od przewodników turystycznych lub pilotów wycieczek, według wzoru określonego w Załączniku nr 19 do rozporządzenia w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek.

1	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) uprawnienie przewodnika turystycznego otrzymuje osoba, która zdała odpowiedni egzamin przed komisją egzaminacyjną powołaną przez właściwego marszałka i: <ol style="list-style-type: none"> a) ukończyła 18 lat, b) ukończyła szkołę średnią, c) nie była karana za przestępstwa umyślne lub inne popełnione w związku z wykonywaniem zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek, d) posiada stan zdrowia umożliwiający wykonywanie zadań przewodnika turystycznego. Osoba ta podlega badaniom lekarskim wstępnym, a osoba posiadająca takie uprawnienia – badaniom okresowym, w trybie i zakresie określonych w przepisach o badaniach lekarskich pracowników; 2) ustawa o usługach turystycznych nie uzależnia możliwości nabycia uprawnień przewodnika turystycznego od posiadania obywatelstwa polskiego; 3) szkolenie teoretyczne i praktyczne kandydatów na przewodników turystycznych mogą prowadzić osoby fizyczne lub jednostki organizacyjne, które uzyskają wpis do rejestru organizatorów szkoleń dla kandydatów na przewodników turystycznych i pilotów wycieczek prowadzonego przez marszałka województwa właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby fizycznej lub siedzibę jednostki organizacyjnej wnioskującej o wpis do rejestru organizatorów szkoleń, a w wypadku osób fizycznych posiadających miejsce zamieszkania lub jednostek organizacyjnych posiadających siedzibę na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, prowadzonego przez marszałka województwa wybranego przez wnioskodawcę. Ustawa nakłada na podmioty wpisane do rejestru określone obowiązki, w tym zapewnienia odpowiedniej kadry i instruktorów z właściwą praktyką; 4) do komisji egzaminacyjnych na przewodników powołuje się przedstawiciele stowarzyszeń zrzeszających przewodników turystycznych i pilotów wycieczek oraz organizacji zrzeszających organizatorów turystyki, a także przedstawiciela wojewódzkiego konserwatora zabytków, jeżeli na obszarze objętym uprawnieniami, o które ubiega się kandydat na przewodnika turystycznego, znajdują się obiekty zabytkowe i muzea. Do komisji egzaminacyjnych można powołać także nauczycieli akademickich specjalizujących się w dziedzinie turystyki; 5) przewodnicy turystyczni w ramach uprawnień przewodnika turystycznego mogą oprowadzać obsługiwane wycieczki po muzeach, wystawach i zabytkach znajdujących się na obszarze ich uprawnień, jeżeli zadania tego nie wykonuje uprawniony etatowy pracownik; 6) obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, nieposiadającym miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy nabyli kwalifikacje do wykonywania zawodu przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek w tych państwach, nadaje, zawiesza, przywraca oraz cofa marszałek województwa wybrany przez osobę ubiegającą się o te uprawnienia. Podstawę do nadania uprawnień stanowi decyzja ministra właściwego do spraw turystyki o uznaniu kwalifikacji do wykonywania zawodu przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wydana na podstawie odrębnych przepisów; 7) osoby posiadające uprawnienia przewodnika turystycznego dopuszcza się do egzaminu umożliwiającego uzyskanie uprawnień obejmujących dodatkowy zakres terytorialny bez konieczności odbycia szkolenia teoretycznego i praktycznego, np. międzynarodowy przewodnik górski
---	----	--	--

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	PRZEWODNIK GÓRSKI DLA OKREŚLONYCH OBSZARÓW GÓRSKICH
1.1	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określone w rozporządzeniu Ministra Sportu i Turystyki z dnia 4 marca 2011 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (Dz. U. Nr 60, poz. 302)
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak 1) kwalifikacje przewodników górskich dzielą się na trzy klasy w zależności od stopnia trudności tras i wycieczek określonych w rozporządzeniu Ministra Sportu i Turystyki z dnia 4 marca 2011 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek, 2) prowadzenie wycieczek w warunkach wysokogórskich w Tatrach powyżej IV stopnia trudności w warunkach letnich i powyżej III stopnia trudności w warunkach zimowych wymaga uprawnień przewodnika górskiego tatrzańskiego klasy I i odbycia dodatkowego szkolenia uzupełniającego, określonego w Załączniku nr 9 do rozporządzenia, o którym mowa w pkt 1, zakończonego egzaminem zdanym u organizatora szkolenia, potwierdzonym zaświadczeniem o zdaniu egzaminu, 3) do zespołu egzaminacyjnego przeprowadzającego egzamin dla przewodników górskich powołuje się egzaminatorów, którzy posiadają uprawnienia przewodnika górskiego na dany obszar uprawnień co najmniej tej klasy, na którą odbywa się egzamin. Do zespołu tego może być powołany jeden egzaminator będący specjalistą w egzaminowanej dziedzinie, posiadający co najmniej III klasę uprawnień przewodnika górskiego na dany obszar, 4) osoby legitymujące się certyfikatem UIAGM spełniają wymagania określone w art. 22 pkt 5 (mowa tamże o odbyciu szkolenia teoretycznego i praktycznego oraz zdaniu egzaminu) dla międzynarodowych przewodników wysokogórskich
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	MIĘDZYNARODOWY PRZEWODNIK WYSOKOGÓRSKI
1.2	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	kwalifikacje zgodne ze standardem Międzynarodowej Federacji Związków Przewodnickich (International Federation of Mountain Guides Association, w skrócie UIAGM) ⁴⁴⁸
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak 1) kwalifikacje międzynarodowych przewodników wysokogórskich obejmują prowadzenie i szkolenie turystów podczas wyjść wspinaczkowych i alpinistycznych oraz zjazdów narciarskich i snowboardowych w szczególności poza zorganizowanymi terenami turystycznymi i narciarskimi, a także podczas pokonywania stromych koryt rwących potoków górskich i wodospadów przy użyciu technik alpinistycznych bez sprzętu pływającego (canyoning), 2) uprawnienia międzynarodowych polskich przewodników wysokogórskich nie są ograniczone terytorialnie w odróżnieniu od wszystkich innych certyfikowanych w Polsce przewodników, np. tatrzańskich, którzy mają uprawnienia do oprowadzania turystów jedynie na obszarze obowiązywania ich uprawnień, 3) obcokrajowcy legitymujący się certyfikatem UIAGM mogą okazjonalnie wykonywać zadania międzynarodowego przewodnika wysokogórskiego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej na rzecz turystów, którym towarzyszą w przyjeździe

⁴⁴⁸ W 1968 r. powstała Międzynarodowa Unia Związków Przewodnickich (UIAGM/IVBV). Polskie Stowarzyszenie Przewodników Wysokogórskich zostało pełnoprawnym członkiem UIAGM w 2000 r. Od tego czasu szkoli i certyfikuje polskich międzynarodowych przewodników. Obecnie uprawnienia UIAGM są honorowane we wszystkich krajach Europy Zachodniej, USA, Kanadzie, Nowej Zelandii i części Ameryki Południowej. Po zdaniu egzaminów z wynikiem pozytywnym kandydat może przystąpić do kursu na przewodnika UIAGM/IVBV. Kurs trwa minimum 80 dni i kończy się egzaminem.

1.2	11		Do okazjonalnego wykonywania zadań międzynarodowego przewodnika wysokogórskiego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej przez obcokrajowców stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału III ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394) z wyłączeniem obowiązku przedkładania właściwemu organowi pisemnych oświadczeń o zamiarze świadczenia usługi transgranicznej, o których mowa w art. 30 tej ustawy
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	PRZEWODNIK MIEJSKI DLA POSZCZEGÓLNYCH MIAST
1.3	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określone w rozporządzeniu Ministra Sportu i Turystyki z dnia 4 marca 2011 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	1) minister właściwy do spraw turystyki, w drodze rozporządzenia, może określić wykaz miast, w których wykonywanie zadań przewodnika turystycznego wymaga posiadania uprawnień przewodnika miejskiego, uwzględniając szczególne walory turystyczne tych miast, 2) kwalifikacje przewodników miejskich obejmują także oprowadzanie po obiektach i obszarach znajdujących się w strefie podmiejskiej, jeżeli te obiekty i obszary są związane z historią, kulturą lub gospodarką miasta
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	PRZEWODNIK TERENOWY DLA POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTW, REGIONÓW ORAZ TRAS TURYSTYCZNYCH
1.4	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	wymienione w rozporządzeniu Ministra Sportu i Turystyki z dnia 4 marca 2011 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek
	11	Inne uwagi	uprawnienia przewodnika terenowego obejmują również miasta położone w obrębie województwa lub regionu
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	PILOT WYCIECZEK
2	1	Podstawa prawna	art. 22 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 223, poz. 2268 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja egzaminacyjna powoływana przez marszałka województwa właściwego ze względu na miejsce organizacji kursu ⁴⁴⁹
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna powoływana przez marszałka województwa właściwego ze względu na miejsce organizacji kursu ; egzamin
	4	Rodzaj dokumentu	świadectwo zdania egzaminu na pilota wycieczek według wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Sportu i Turystyki z dnia 4 marca 2011 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (Dz. U. Nr 60, poz. 302) ⁴⁵⁰
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	bezterminowo
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	świadectwo zdania egzaminu
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	brak; protokół z przebiegu egzaminu stanowi dokumentację przechowywaną przez właściwego marszałka
	8	Obowiązkowe opłaty	wysokość opłat ustalona przez właściwego ministra do spraw turystyki wysokości mającej na względzie rzeczywiste koszty przeprowadzenia egzaminu i funkcjonowania komisji egzaminacyjnych (w rozporządzeniu Ministra Sportu i Turystyki z dnia 4 marca 2011 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek; Dz. U. Nr 60, poz. 302)

⁴⁴⁹ Marszałek województwa właściwy dla miejsca ich zamieszkania, a w wypadku nieposiadania miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – marszałek województwa wybrany przez te osoby ubiegające się o te uprawnienia nadaje uprawnienie pilota wycieczek w drodze decyzji administracyjnej według wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Sportu i Turystyki z dnia 4 marca 2011 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (Dz. U. Nr 60, poz. 302).

⁴⁵⁰ Potwierdzeniem posiadania uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek jest legitymacja i identyfikator noszony w widocznym miejscu podczas pełnienia obowiązków według wzoru określonego w rozporządzeniu. Właściwy miejscowo marszałek prowadzi rejestr nadanych uprawnień.

2	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	szkolenie teoretyczne i praktyczne oraz zdanie egzaminu na pilota z uwzględnieniem w szczególności minimalnego wymiaru godzin zajęć dla poszczególnych przedmiotów stanowiących – program szkolenia określony jest w rozporządzeniu Ministra Sportu i Turystyki z dnia 4 marca 2011 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (Dz. U. Nr 60, poz. 302)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	uprawnienia przewodnika turystycznego otrzymuje osoba, która wykaże znajomość języka obcego (dokumentuje się dyplomem ukończenia studiów filologicznych, nauczycielskiego kolegium języków obcych, świadectwem ukończenia szkoły z obcym językiem wykładowym za granicą lub dokumentem poświadczającym znajomość języka obcego na poziomie biegłości B2 zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy) ⁴⁵¹ z zastrzeżeniem, że wymóg ten istnieje w przypadku zamiaru oprowadzania grup zagranicznych w Polsce lub wyjazdu za granicę z grupami polskimi; znajomość języka można potwierdzić dopiero po uzyskaniu uprawnień
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) uprawnienia pilota wycieczek otrzymuje osoba, która zdała egzamin przed komisją egzaminacyjną powołaną przez właściwego marszałka województwa i: a) ukończyła 18 lat, b) ukończyła szkołę średnią, c) posiada stan zdrowia umożliwiający wykonywanie zadań pilota wycieczek, d) nie była karana za przestępstwa umyślne lub inne popełnione w związku z wykonywaniem zadań przewodnika turystycznego; 2) ustawa o usługach turystycznych nie uzależnia możliwości nabycia uprawnień pilota wycieczek od posiadania obywatelstwa polskiego; 3) obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, nieposiadającym miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy nabyli kwalifikacje do wykonywania zawodu przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek w tych państwach, nadaje, zawiesza, przywraca oraz cofa marszałek województwa wybrany przez osobę ubiegającą się o te uprawnienia. Podstawę do nadania uprawnień stanowi decyzja ministra właściwego do spraw turystyki o uznaniu kwalifikacji do wykonywania zawodu przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wydana na podstawie odrębnych przepisów; 4) szkolenie teoretyczne i praktyczne kandydatów na pilotów wycieczek mogą prowadzić osoby fizyczne lub jednostki organizacyjne, które uzyskają wpis do rejestru organizatorów szkoleń dla kandydatów na przewodników turystycznych i pilotów wycieczek, zwanego dalej „rejestrem organizatorów szkoleń”, prowadzonego przez marszałka województwa właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby fizycznej lub siedzibę jednostki organizacyjnej wnioskującej o wpis do rejestru organizatorów szkoleń, a w wypadku osób fizycznych posiadających miejsce zamieszkania lub jednostek organizacyjnych posiadających siedzibę na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, prowadzonego przez marszałka województwa wybranego przez wnioskodawcę. Ustawa nakłada na podmioty wpisane do rejestru określone obowiązki, w tym zapewnienia odpowiedniej kadry i instruktorów z właściwą praktyką; 5) komisje egzaminacyjne dla kandydatów na pilotów wycieczek powołują marszałkowie województwa właściwi dla miejsca organizacji szkolenia dla kandydatów na pilotów wycieczek. Do komisji egzaminacyjnych powołuje się przedstawicieli stowarzyszeń zrzeszających przewodników turystycznych i pilotów wycieczek oraz organizacji zrzeszających organizatorów turystyki. Do komisji egzaminacyjnych można powołać także nauczycieli akademickich specjalizujących się w dziedzinie turystyki.

⁴⁵¹ Osoby, które nie legitymują się dokumentami wymienionymi mogą złożyć egzamin ze znajomości języka obcego przed komisją egzaminacyjną języków obcych, powoływaną przez marszałków województw – odpłatnie. Osobom, które zdały egzamin ze znajomości języka obcego, wydaje się świadectwo znajomości języka obcego w zakresie wymaganym od przewodników turystycznych lub pilotów wycieczek, według wzoru określonego w Załączniku nr 19 do rozporządzenia w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek.

3.10. Zdrowie

Tabela 10. Opracowanie: Henryk Michałowicz

DZIAŁ ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ: ZDROWIE			
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	LEKARZ ⁴⁵²
1	1	Podstawa prawna	art. 5 ust. 1 pkt 1 ppkt a i b ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz. U. z 2011 r. Nr 277, poz. 1634 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Centrum Egzaminów Medycznych (CEM) ⁴⁵³
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Komisja Egzaminacyjna ⁴⁵⁴ powołana przez CEM ⁴⁵⁵ ; egzamin

⁴⁵² Ilekroć mowa o kwalifikacji lekarza należy rozumieć odpowiednio kwalifikację lekarza oraz kwalifikację lekarza dentystry.

⁴⁵³ Jest to państwowa jednostka budżetowa podległa ministrowi właściwemu do spraw zdrowia. CEM przeprowadza Lekarski Egzamin Państwowy (LEP) i Lekarsko-Dentystyczny Egzamin Państwowy (LDEP) na dotychczasowych zasadach w latach 2011 i 2012, natomiast pierwszy Lekarski Egzamin Końcowy (LEK) oraz Lekarsko-Dentystyczny Egzamin Końcowy (LDEK) przeprowadzony będzie w roku 2013. Do LEK może przystąpić:

- student 6. roku studiów na określonym ustawą kierunku lekarskim – po przedstawieniu zaświadczenia o stanie studiów i dokumentu potwierdzającego tożsamość, albo
- lekarz – po przedstawieniu dyplomu lekarza albo zaświadczenia potwierdzającego ukończenie studiów na kierunku lekarskim oraz dokumentu potwierdzającego tożsamość.

Do LEK (odpowiednio dotyczy LDEP) mogą przystąpić:

- studenci 6. roku studiów na określonym ustawą kierunku lekarsko-dentystycznym – którzy rozpoczęli studia nie wcześniej niż dnia 1 października 2012 r. – rozpoczęli kształcenie według nowego programu studiów, które mają być co najmniej sześciolateczne, obejmować co najmniej 5500 godzin dydaktycznych zajęć teoretycznych i praktycznych, w tym dwusemestralne praktyczne nauczanie w dziedzinach klinicznych na szóstym roku studiów albo
- lekarze, którzy ukończą studia według dotychczasowych standardów nauczania (tj. bez nauczania praktycznego na szóstym roku) oraz studenci, którzy podjęli studia medyczne przed dniem 1 października 2012 r. wedle dotychczas obowiązujących programów studiów.

Należy odnotować obecnie zachodzące zmiany w systemie kształcenia lekarzy:

- w zakresie studiów na kierunku lekarskim wprowadzono na szóstym roku praktykę zawodową. Najważniejsze egzaminy końcowe będą się odbywać na piątym roku studiów, a szósty rok będzie przeznaczony na naukę przedmiotów klinicznych, w ramach których przyszły lekarz będzie nabywał umiejętności praktycznych do wykonywania zawodu. Nauczanie lekarzy w tym systemie ma się rozpocząć od roku akademickiego 2012/2013 i dotyczyć osób, które rozpoczną studia po dniu 1 października 2012 r. Osoby, które rozpoczęły studia wcześniej, będą je odbywać na dotychczasowych zasadach;
- zniesiony został obowiązek odbycia stażu podyplomowego – ostatni staż podyplomowy ma rozpocząć się z dniem 1 października 2017 r. (osoby rozpoczynające studia w roku akademickim 2011/2012). Ponadto lekarze, którzy nie rozpoczną stażu podyplomowego najpóźniej z tym dniem, są zwolnieni z obowiązku odbycia stażu i mogą otrzymać prawo wykonywania zawodu lekarza bez jego spełnienia (art. 4 ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry);
- wygaszony zostaje lekarski egzamin państwowy – egzamin ten ma być przeprowadzony na dotychczasowych zasadach w 2012 r. (art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry), z tym, że istotnym warunkiem przystąpienia do LEP pozostaje jednak posiadanie ograniczonego prawa wykonywania zawodu lekarza.
- wprowadzono lekarski egzamin końcowy – pierwszy lekarski egzamin końcowy zostanie przeprowadzony w 2013 r. (art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry).

– oznacza to, że obowiązek odbycia stażu podyplomowego nie będzie wymagany co do osób, które złożą z pozytywnym wynikiem LEK lub odpowiednio LDEK.

⁴⁵⁴ Członków Komisji Egzaminacyjnej powołuje i odwołuje dyrektor CEM. Kandydatów do Komisji Egzaminacyjnej zgłaszają Dyrektor CEM, rektorzy uczelni prowadzących kształcenie na kierunku lekarskim lub lekarsko-dentystycznym, wojewodowie i okręgowe rady lekarskie. Członkowie Zespołu Egzaminacyjnego przed rozpoczęciem LEK albo LDEK składają Dyrektorowi CEM pisemne oświadczenie, że nie pozostają z żadnym z kandydatów do złożenia LEK albo LDEK w tym Zespole Egzaminacyjnym w stosunku pokrewieństwa, zależności służbowej etc. Jest to przykład rozwiązań nakierowanych na zapewnienie jakości procesu walidacji. Osobie, która złożyła LEK albo LDEK, dyrektor CEM wydaje świadectwo złożenia LEK albo świadectwo złożenia LDEK. Wynik egzaminu nie stanowi decyzji w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego. Minister właściwy do spraw zdrowia, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Lekarskiej, określa, w drodze rozporządzenia, wzory świadectw LEK i LDEK.

⁴⁵⁵ W przypadku osoby, która nabyła kwalifikację lekarza i po spełnieniu pozostałych warunków wymienionych w ustawie, okręgowa rada lekarska podejmuje uchwałę w sprawie przyznania prawa wykonywania zawodu lekarza lub ograniczonego prawa wykonywania zawodu lekarza i o równoczesnym wpisie lekarza na listę członków i do rejestru okręgowej izby lekarskiej. Należy podkreślić, że za wykonywanie zawodu lekarza uważa się także prowadzenie przez lekarza prac badawczych w dziedzinie nauk medycznych lub promocji zdrowia, nauczanie zawodu lekarza, kierowanie podmiotem leczniczym, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654, Nr 149 z późn. zm.), lub zatrudnienie w podmiotach zobowiązanych do finansowania świadczeń opieki zdrowotnej ze środków publicznych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.) lub urzędach te podmioty obsługujących, w ramach którego wykonuje się czynności związane z przygotowaniem, organizowaniem lub nadzorem nad udzielaniem świadczeń opieki zdrowotnej.

1	4	Rodzaj dokumentu	świadcstwo złożenia LEK lub odpowiednio LDEK według wzoru określonego w rozporządzeniu ⁴⁵⁶
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony ⁴⁵⁷
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	dokumentacja dotycząca LEK i LDEK oraz kopie świadectw złożenia LEK i LDEK są przechowywane przez właściwe podmioty zgodnie z przepisami art. 5 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2011 r. Nr 123, poz. 698 z późn. zm.). Wyniki LEK i LDEK dyrektor CEM przekazuje organom określonym w ustawie ⁴⁵⁸
	8	Obowiązkowe opłaty	opłata za Lekarski Egzamin Końcowy (LEK) i odpowiednio Lekarsko-Dentystyczny Egzamin Końcowy (LDEK) ⁴⁵⁹

⁴⁵⁶ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 lipca 2012 r. w sprawie Lekarskiego Egzaminu Końcowego i Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Końcowego (Dz. U. poz. 903).

⁴⁵⁷ W przypadku prawa do wykonywania zawodu okręgowa rada lekarska jest uprawniona do oceny przygotowania zawodowego u lekarza wykonującego praktykę lekarską. Nadto należy zwrócić uwagę na trzy postanowienia ustawy szczególne w tym zakresie. Pierwsze postanawia, iż lekarz, który zamierza podjąć wykonywanie zawodu po upływie 5 lat od uzyskania dyplomu lekarza, lekarza dentysty przed przyznaniem ograniczonego prawa wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, obowiązuje jest do odbycia szkolenia. Odpowiednio lekarz posiadający ograniczone prawo wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, który zamierza podjąć wykonywanie zawodu po upływie 5 lat od ukończenia stażu podyplomowego, ma obowiązek odbycia przeszkolenia. Natomiast postanowienie trzecie nakłada na lekarza posiadającego prawo wykonywania zawodu, którego nie wykonuje przez okres dłuższy niż 5 lat, a zamierza podjąć jego wykonywanie, obowiązek zawiadomienia właściwej okręgowej rady lekarskiej i odbycia przeszkolenia. W przypadku zaistnienia tych sytuacji a także innych okoliczności uzasadniających brak przygotowania zawodowego u lekarza, właściwa Rada powołuje komisję złożoną z lekarzy o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych, która wydaje opinię o przygotowaniu zawodowym tego lekarza. Na podstawie tej opinii okręgowa rada lekarska może zobowiązać lekarza do odbycia uzupełniającego przeszkolenia i określić jego program. Koszty ponosi lekarz.

Okręgowa izba lekarska jest uprawniona do wizytacji w celu oceny wykonywania zawodu przez lekarzy wykonujących zawód w ramach praktyki zawodowej wpisanej do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej. Wymaga podkreślenia, że w pewnych sytuacjach faktyczne niewykonywanie świadczeń zdrowotnych nie jest tożsame z woli ustawodawcy jako niewykonywanie zawodu lekarza (art. 2 ust. 3 ustawy): Za wykonywanie zawodu lekarza uważa się także prowadzenie przez lekarza prac badawczych w dziedzinie nauk medycznych lub promocji zdrowia, nauczanie zawodu lekarza, kierowanie podmiotem leczniczym, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej lub zatrudnienie w podmiotach zobowiązanych do finansowania świadczeń opieki zdrowotnej ze środków publicznych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub urzędach te podmioty obsługujących, w ramach którego wykonuje się czynności związane z przygotowaniem, organizowaniem lub nadzorem nad udzielaniem świadczeń opieki zdrowotnej.

W przypadku uzasadnionego podejrzenia niezdolności lekarza do wykonywania zawodu lub ograniczenia w wykonywaniu ściśle określonych czynności medycznych ze względu na stan zdrowia uniemożliwiającego wykonywanie zawodu lekarza okręgowa rada lekarska powołuje komisję złożoną z lekarzy specjalistów z odpowiednich dziedzin medycyny. Komisja ta wydaje orzeczenie w przedmiocie niezdolności lekarza do wykonywania zawodu albo ograniczenia w wykonywaniu ściśle określonych czynności medycznych. Minister właściwy do spraw zdrowia, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Lekarskiej, określa, w drodze rozporządzenia, tryb powoływania i sposób działania tej komisji oraz tryb orzekania o niezdolności do wykonywania zawodu lekarza albo o ograniczeniu w wykonywaniu ściśle określonych czynności medycznych.

Prawo wykonywania zawodu, ograniczone prawo wykonywania zawodu lekarz traci z mocy prawa w razie:

- 1) utraty obywatelstwa polskiego lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, jeżeli nie nabył równocześnie obywatelstwa innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
- 2) ubezwłasnowolnienia całkowitego lub częściowego,
- 3) upływu czasu, na jaki zostało przyznane.

Lekarz odbywający staż podyplomowy wykonuje zawód na podstawie ograniczonego prawa wykonywania zawodu lekarza albo ograniczonego prawa wykonywania zawodu lekarza dentysty pod nadzorem lekarza posiadającego specjalizację tytuł specjalisty w określonej dziedzinie medycyny albo lekarza dentysty wykonującego zawód przez okres co najmniej 5 lat.

⁴⁵⁸ Lekarz, który uzyskał prawo wykonywania zawodu albo ograniczone prawo wykonywania zawodu, podlega wpisowi do rejestru prowadzonego przez właściwą okręgową radę lekarską. Okręgowa rada lekarska prowadzi okręgowy rejestr lekarzy, obejmujący zbiór dokumentów osobowych lekarzy oraz sporządzoną na jego podstawie komputerową bazę danych. Nadto Naczelna Rada Lekarska prowadzi Centralny Rejestr Lekarzy, obejmujący komputerową bazę danych sporządzoną na podstawie wybranych danych okręgowych rejestrów lekarzy oraz centralnych baz danych. Okręgowa rada lekarska obowiązana jest przekazywać corocznie organom administracji państwowej stopnia wojewódzkiego spis lekarzy wykonujących zawód na obszarze danego województwa, natomiast Wojskowa Rada Lekarska spełnia ten obowiązek w zakresie niezastreżonym przez Ministra Obrony Narodowej.

⁴⁵⁹ W przypadku złożenia wniosku do Lekarskiego Egzaminu Końcowego albo Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Końcowego po raz czwarty i kolejny oraz za LEK albo LDEK składany w języku obcym osoba zdająca wnosi opłatę egzaminacyjną w wysokości nie wyższej niż 10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku za ubiegły rok, ogłoszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w drodze obwieszczenia, do dnia 15 stycznia każdego roku. Dokument potwierdzający wniesienie opłaty egzaminacyjnej dołącza się do wniosku. W przypadku LEK albo LDEK składanego w języku obcym osoba zdająca wnosi opłatę egzaminacyjną w wysokości 340 zł.

Organizacja, finansowanie oraz zapewnienie warunków odbywania stażu podyplomowego przez absolwentów studiów lekarskich i lekarsko-dentystycznych będących obywatelami polskimi, zamierzających wykonywać zawód na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, mających stałe miejsce zamieszkania na obszarze województwa, a w przypadku osób będących obywatelami innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej zamierzających odbywać staż na obszarze tego województwa, jest zadaniem marszałka województwa z zakresu administracji rządowej.

1	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	<p>efekty uczenia właściwe dla uzyskania kwalifikacji⁴⁶⁰ [patrz: uwagi dotyczące Lekarskiego Egzaminu Końcowego (LEK) oraz Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Końcowego (LDEK), przypis nr 3]:</p> <p>a) dyplom lekarza wydany przez polską szkołę wyższą, potwierdzający ukończenie co najmniej sześcioletnich studiów na kierunku lekarskim, obejmujących co najmniej 5500 godzin dydaktycznych zajęć teoretycznych i praktycznych, w tym dwusemestralne praktyczne nauczanie w dziedzinach klinicznych na 6. roku studiów, lub dyplom lekarza dentysty wydany przez polską szkołę wyższą, potwierdzający ukończenie co najmniej pięcioletnich studiów na kierunku lekarsko-dentystycznym, obejmujących co najmniej dwusemestralne praktyczne nauczanie na 5 roku studiów, lub</p> <p>b) dyplom lekarza wydany przez polską szkołę wyższą, potwierdzający ukończenie studiów na kierunku lekarskim rozpoczętych przed dniem 1 października 2012 r. lub dyplom lekarza dentysty wydany przez polską szkołę wyższą potwierdzający ukończenie studiów na kierunku lekarsko-dentystycznym rozpoczętych przed dniem 1 października 2012 r.</p>
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	patrz: pkt a wiersz 9 niniejszej tabeli
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	<p>nie</p> <p>1) o ile kwalifikację lekarza potwierdza LEK i odpowiednio LDEK, który organizuje i przeprowadza Centrum Egzaminów Medycznych (CEM), o tyle prawo do wykonywania zawodu lekarza i odpowiednio lekarza dentysty uzależnione jest od spełnienia dodatkowych przesłanek opisanych w ustawie:</p> <p>a) pełna zdolność do czynności prawnych,</p> <p>b) stan zdrowia pozwalający na wykonywanie zawodu lekarza lub lekarza dentysty,</p> <p>c) nienaganna postawa etyczna,</p> <p>d) obywatelstwo polskie lub innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej⁴⁶¹,</p> <p>e) odbycie lub uznanie stażu podyplomowego odbytego poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej za równoważny ze stażem podyplomowym odbytym w Rzeczypospolitej Polskiej z zastrzeżeniem uwag w przypisie 3 – dotyczącym zniesienia tego warunku,</p> <p>f) złożenie z pozytywnym wynikiem LEK oraz odpowiednio LDEK,</p> <p>g) władanie językiem polskim w mowie i piśmie w zakresie niezbędnym do wykonywania zawodu lekarza lub lekarza dentysty⁴⁶² – przy czym wymóg ten nie dotyczy osoby, która ukończyła studia medyczne w języku polskim</p> <p>Jednym z wymogów jest obecnie obowiązek odbycia stażu podyplomowego (z zastrzeżeniem treści przypisu nr 3), w celu odbycia którego okręgowa rada lekarska przyznaje ograniczone prawo wykonywania zawodu lekarza albo ograniczone prawo wykonywania zawodu lekarza dentysty, na okres nie dłuższy niż 5 lat.</p>

⁴⁶⁰ Określone szczegółowo w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa (Dz. U. poz. 631).

⁴⁶¹ Cudzoziemcowi niebędącemu obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej okręgowa rada lekarska właściwa ze względu na zamierzone miejsce wykonywania zawodu przyznaje prawo wykonywania zawodu lekarza albo prawo wykonywania zawodu lekarza dentysty na stałe albo na czas określony, jeżeli spełnia warunki określone w ustawie o zawodach lekarza i lekarza dentysty (art. 7 in.).

⁴⁶² Zakres wymagań określa w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw zdrowia, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Lekarskiej. Egzamin przeprowadza Naczelna Rada Lekarska. Należy odnotować, iż pkt 11 preambuły Zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (2008/C 111/01) postanawia, iż zalecenie pozostaje bez uszczerbku dla dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych, która określa prawa i nakłada obowiązki zarówno na właściwy organ krajowy, jak i na migranta. W Zaleceniu podkreśla się, że odniesienie kwalifikacji do poziomów europejskich ram kwalifikacji nie powinno wpłynąć na dostęp do rynku pracy w przypadku kwalifikacji zawodowych, które zostały uznane zgodnie z dyrektywą 2005/36/WE. Należy podkreślić, że przywołana dyrektywa w art. 53 postanawia, iż osoby, których kwalifikacje podlegają uznaniu, muszą posiadać znajomość języków niezbędną do wykonywania danego zawodu w przyjmującym państwie członkowskim. Uwaga ta dotyczy wszystkich kwalifikacji uznawanych na podstawie tego aktu prawnego.

1	11		<p>Lekarz odbywający staż podyplomowy wykonuje zawód na podstawie ograniczonego prawa wykonywania zawodu lekarza albo ograniczonego prawa wykonywania zawodu lekarza dentysty pod nadzorem lekarza posiadającego specjalizację i wykonującego zawód przez okres co najmniej 5 lat. Okres stażu podyplomowego lekarza nie może być krótszy niż 12 miesięcy, a okres stażu podyplomowego lekarza dentysty wynosi 12 miesięcy. Minister właściwy do spraw zdrowia po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Lekarskiej określa, w drodze rozporządzenia, m.in. ramowe programy i czas trwania stażu podyplomowego lekarza oraz sposób odbywania i dokumentowania tego stażu. W uzasadnionych przypadkach minister właściwy do spraw zdrowia może uznać staż podyplomowy odbyty za granicą za równoważny ze stażem podyplomowym odbytym w kraju, z zastrzeżeniem, iż staż podyplomowy odbyty w państwie członkowskim Unii Europejskiej przez lekarza będącego obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, minister właściwy do spraw zdrowia uznaje za równoważny w całości lub w części ze stażem podyplomowym odbytym w Rzeczypospolitej Polskiej;</p> <p>2) zgodnie z postanowieniami ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określa, w drodze rozporządzenia, standardy kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa, uwzględniając wymogi dotyczące kształcenia i szkolenia przygotowujące do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki i położnej, określone w przepisach Unii Europejskiej;</p> <p>3) lekarz o odpowiednio wysokich kwalifikacjach, nieposiadający prawa wykonywania zawodu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ale posiadający to prawo w innym państwie, może prowadzić teoretyczne i praktyczne nauczanie zawodu lekarza lub brać udział w konsylium lekarskim i wykonywać zabiegi, których potrzeba wynika z tego konsylium lub programu nauczania, jeżeli:</p> <p>a) został zaproszony przez lekarza posiadającego prawo wykonywania zawodu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, każdorazowo po uzyskaniu zgody właściwej okręgowej rady lekarskiej, lub</p> <p>b) został zaproszony przez lekarza wykonującego zawód w podmiocie leczniczym w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, każdorazowo po uzyskaniu zgody kierownika tego podmiotu i właściwej okręgowej rady lekarskiej, lub</p> <p>c) został zaproszony przez szpital kliniczny lub medyczną jednostkę naukową, która informuje o tym właściwą okręgową radę lekarską;</p> <p>4) zasady uzyskiwania prawa do wykonywania zawodu lekarza lub lekarza dentysty przez osoby posiadające dokument potwierdzający formalne kwalifikacje lekarza lub lekarza dentysty, spełniające minimalne wymogi kształcenia określone w przepisach prawa Unii Europejskiej, wydany przez inne niż Rzeczpospolita Polska państwo członkowskie Unii Europejskiej, jak również osoby posiadające dyplom lekarza lub lekarza dentysty wydany przez inne państwo niż państwo członkowskie Unii Europejskiej szczegółowo reguluje ustawa o zawodach lekarza i lekarza dentysty oraz przepisy dotyczące zasad uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	LEKARZ SPECJALISTA⁴⁶³
1.1	1	Podstawa prawna	art. 16 ust. 1 i 2 oraz art. 16 f ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty uszczegółowione w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2005 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentystów (Dz. U. Nr 213, poz. 1779 z późn. zm.) ⁴⁶⁴

⁴⁶³ Obecnie obowiązuje jednostopniowy system specjalizacji. Lekarze mogą specjalizować się w 40 specjalnościach podstawowych wymienionych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2005 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentystów.

⁴⁶⁴ Rozporządzenie określa:

- 1) wykaz specjalności lekarskich i lekarsko-dentystycznych,
- 2) ramowe programy specjalizacji,
- 3) sposób odbywania specjalizacji,
- 4) sposób i tryb składania Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego,
- 5) warunki, jakie powinna spełniać jednostka organizacyjna prowadząca specjalizację,
- 6) warunki i tryb uznawania równoważności tytułu specjalisty uzyskanego za granicą.

1.1	2	Podmiot nadający kwalifikację	Dyrektor Centrum Egzaminów Medycznych (CEM) ⁴⁶⁵
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Państwowy Egzamin Specjalistyczny (PES) jest przeprowadzany przez Państwową Komisję Egzaminacyjną (PKE) powołaną przez CEM. Przewodniczącego i członków PKE powołuje i odwołuje dyrektor CEM spośród osób zaproponowanych przez konsultanta krajowego właściwego dla danej dziedziny medycyny, towarzystwo naukowe właściwe dla danej dziedziny medycyny oraz Naczelną Radę Lekarską. CEM ustala i ogłasza wyniki PES (art. 16w ust. 1). Lekarz może uzyskać tytuł specjalisty w określonej dziedzinie medycyny: 1) po odbyciu szkolenia specjalizacyjnego ⁴⁶⁶ oraz 2) po złożeniu PES z wynikiem pozytywnym albo 3) po uznaniu za równoważny tytułu specjalisty uzyskanego za granicą. Nadzór nad realizacją szkolenia specjalizacyjnego sprawuje minister właściwy do spraw zdrowia ⁴⁶⁷
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony

⁴⁶⁵ Dyrektor CEM wydaje dyplom w terminie 30 dni od dnia otrzymania dokumentacji egzaminacyjnej od PKE. Wynik PES nie stanowi decyzji w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego. Kopię dyplomu CEM przekazuje do właściwej dla lekarza okręgowej izby lekarskiej. Dokumentacja dotycząca szkolenia specjalizacyjnego lekarza oraz kopia dyplomu PES są przechowywane przez właściwe podmioty zgodnie z przepisami art. 5 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.

⁴⁶⁶ Przed postępowaniem kwalifikacyjnym na specjalizację minister właściwy do spraw zdrowia określa i ogłasza na swojej stronie internetowej liczbę miejsc szkoleniowych dla lekarzy, którzy będą odbywać szkolenie specjalizacyjne na podstawie umowy o pracę zawartej z podmiotem prowadzącym szkolenie specjalizacyjne na czas określony w programie specjalizacji, zwanej dalej „rezydenturą”, w poszczególnych dziedzinach medycyny, z podziałem na województwa, na podstawie zapotrzebowania zgłoszonego przez wojewodów uwzględniającego wolne miejsca szkoleniowe, potrzeby zdrowotne obywateli oraz dostępność świadczeń zdrowotnych w danej dziedzinie medycyny na obszarze danego województwa.

Do odbywania szkolenia specjalizacyjnego kwalifikuje się lekarzy, w liczbie odpowiadającej liczbie wolnych miejsc przyznanych na dane postępowanie kwalifikacyjne w danej dziedzinie medycyny w danym województwie albo posiadanych przez dany podmiot, w kolejności od najwyższego wyniku uzyskanego w postępowaniu konkursowym, przy czym postępowanie konkursowe przeprowadza się, jeżeli liczba kandydatów do odbycia szkolenia specjalizacyjnego jest większa niż liczba miejsc. Lekarz odbywa szkolenie specjalizacyjne na podstawie umowy o pracę zawartej z podmiotem prowadzącym szkolenie specjalizacyjne na czas określony w programie specjalizacji w ramach rezydentury. Jednakże lekarz, na swój wniosek, może również odbywać szkolenie specjalizacyjne, w ramach wolnych miejsc szkoleniowych, w podmiotach prowadzących szkolenie specjalizacyjne na zasadach i warunkach określonych w ustawie.

Lekarz (osoba wykonująca prawo do wykonywania tego zawodu) po zakwalifikowaniu na szkolenie specjalizacyjne, szkoli się pod kierunkiem kierownika specjalizacji (lekarza zatrudnionego na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej albo wykonującego zawód na podstawie stosunku służby w podmiocie prowadzącym szkolenie specjalizacyjne), który wyraził zgodę na pełnienie tej funkcji. Kierownika specjalizacji wyznacza kierownik podmiotu, w którym odbywa się specjalizacja, w porozumieniu z właściwym konsultantem wojewódzkim w danej dziedzinie medycyny. Kierownik specjalizacji sprawuje nadzór nad realizacją programu specjalizacji przez lekarza odbywającego szkolenie specjalizacyjne.

Szkolenie specjalizacyjne w określonej dziedzinie medycyny jest szkoleniem modułowym i składa się z:

- 1) modułu podstawowego, odpowiadającego podstawowemu zakresowi wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych z danej dziedziny medycyny lub wspólnego dla pokrewnych dziedzin medycyny oraz
- 2) modułu specjalistycznego, odpowiadającego profilowi specjalizacji, w którym lekarz może kontynuować szkolenie specjalizacyjne po ukończeniu określonego modułu podstawowego albo
- 3) modułu jednolitego, właściwego dla danej specjalizacji.

Ustawa o zawodach lekarza i lekarza dentystry w przypadkach tamże wymienionych pozwala zwolnić lekarza z obowiązku odbycia szkolenia specjalizacyjnego. Odpowiednio lekarz podlegający szkoleniu po odbyciu 1 roku szkolenia i po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika szkolenia może wystąpić do dyrektora CMKP z wnioskiem o uznanie za równoważne ze zrealizowaniem elementów określonych w programie specjalizacji (art. 16m ust. 9). Dyrektor CMKP na podstawie opinii powołanego przez siebie zespołu może uznać wniosek, z zastrzeżeniem, iż może skrócić lekarzowi okres odbywania tego szkolenia, jednak nie więcej niż o 1/2 okresu trwania szkolenia specjalizacyjnego lub modułów.

Nadto lekarz posiadający stopień naukowy doktora habilitowanego i mający odpowiedni dorobek zawodowy i naukowy w zakresie modułu specjalistycznego i posiadający tytuł specjalisty lub specjalizację II stopnia w dziedzinie odpowiadającej modułowi podstawowemu może wystąpić do dyrektora CMKP o uznanie dotychczasowego dorobku naukowego i zawodowego lekarza za równoważny ze zrealizowaniem przez niego w części albo w całości programu modułu specjalistycznego (art. 16 ust. 4–6). W uzasadnionych przypadkach minister właściwy do spraw zdrowia może uznać dotychczasowy dorobek zawodowy i naukowy lekarza za równoważny z realizacją programu specjalizacji w nowej dziedzinie medycyny, nieobjętej dotychczasowym systemem szkolenia specjalizacyjnego, i podjąć decyzję o dopuszczeniu lekarza do PES z zastrzeżeniem obowiązku zasięgnięcia opinii zespołu ekspertów. Lekarz odbywa szkolenie specjalizacyjne na podstawie umowy o pracę zawartej z podmiotem prowadzącym szkolenie specjalizacyjne na czas określony w programie specjalizacji w ramach rezydentury. Lekarz, który odbywa szkolenie specjalizacyjne (ramach programu specjalizacji – rezydentury), otrzymuje zasadnicze wynagrodzenie miesięczne ustalone przez ministra właściwego do spraw zdrowia na podstawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku za ubiegły rok, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w drodze obwieszczenia, do dnia 15 stycznia każdego roku, w wysokości nie mniejszej niż 70% tego wynagrodzenia.

⁴⁶⁷ Nadzorowi podlega w szczególności:

- 1) zgodność realizacji zajęć z programem specjalizacji,
- 2) prawidłowość prowadzonej dokumentacji przebiegu szkolenia specjalizacyjnego,
- 3) zapewnienie odpowiedniej jakości szkolenia specjalizacyjnego.

1.1	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	1) ustawa o zawodach lekarza i lekarza dentystry nakłada na CMKP obowiązek prowadzenia rejestru lekarzy odbywających szkolenie specjalizacyjne, 2) dokumentacja dotycząca szkolenia specjalizacyjnego lekarza oraz kopia dyplomu PES są przechowywane przez właściwe podmioty (CEM, okręgowa rada lekarska) zgodnie z przepisami art. 5 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach
	8	Obowiązkowe opłaty	1) rezydentura jest przyznawana i finansowana przez ministra właściwego do spraw zdrowia w ramach środków budżetu państwa, których jest dysponentem ⁴⁶⁸ , 2) w przypadku przystąpienia do PES po raz czwarty i kolejny lekarz ponosi opłatę w wysokości nie wyższej niż 25% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku za ubiegły rok, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w drodze obwieszczenia, do dnia 15 stycznia każdego roku. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i sposób uiszczania opłaty, uwzględniając niezbędne koszty związane z organizacją i przeprowadzaniem PES. Minister właściwy do spraw zdrowia, określa wysokość tej opłaty po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Lekarskiej
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla lekarza, który odbywa szkolenie specjalizacyjne na podstawie programu specjalizacji (rezydentury) ustalonego dla danej dziedziny medycyny, z uwzględnieniem odpowiedniego modułu. Program specjalizacji opracowuje i aktualizuje, zgodnie z postępowaniem wiedzy medycznej, zespół ekspertów powołany przez dyrektora Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego (CMKP) ⁴⁶⁹ . Następnie program specjalizacji redaguje CMKP i zatwierdza minister właściwy do spraw zdrowia
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	1) zakwalifikowanie się lekarza do odbycia szkolenia specjalizacyjnego lub podjęcie szkolenia specjalizacyjnego w ramach wolnych miejsc szkoleniowych w podmiotach prowadzących szkolenie specjalizacyjne, 2) zatrudnienie w podmiocie prowadzącym szkolenie, 3) inne warunki określone w ustawie, w tym zgoda kierownika specjalizacji na objęcie tej funkcji, 4) posiadanie prawa wykonywania zawodu
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak ⁴⁷⁰ 1) lekarz odbywa szkolenie specjalizacyjne przez cały okres jego trwania w wymiarze czasu równemu czasowi pracy lekarza zatrudnionego w podmiocie leczniczym, o którym mowa w art. 93 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,

⁴⁶⁸ W roku 2012 szkolenie specjalizacyjne jest dofinansowywane przez ministra właściwego do spraw zdrowia ze środków Funduszu Pracy. Lekarz odbywa szkolenie specjalizacyjne na podstawie umowy o pracę zawartej z podmiotem prowadzącym szkolenie specjalizacyjne na czas określony w programie specjalizacji w ramach rezydentury lub w ramach wolnych miejsc szkoleniowych, w podmiotach prowadzących szkolenie specjalizacyjne w oparciu o umowę z podmiotami określonymi w ustawie.

⁴⁶⁹ W skład zespołu ekspertów wchodzi:

- 1) konsultant krajowy w danej dziedzinie medycyny lub jego przedstawiciel lub przedstawiciele lub konsultanci krajowi w dziedzinach pokrewnych lub ich przedstawiciele,
- 2) konsultant lub konsultanci krajowi w dziedzinach medycyny związanych z realizacją zadań państwa związanych wyłącznie z obronnością kraju w czasie wojny i pokoju lub ich przedstawiciele – w dziedzinach, do których ma to zastosowanie,
- 3) przedstawiciel lub przedstawiciele towarzystw naukowych właściwych dla danej dziedziny medycyny, a w przypadku braku – w dziedzinie pokrewnej,
- 4) przedstawiciel Naczelnej Rady Lekarskiej,
- 5) przedstawiciel CMKP.

Na przewodniczącego zespołu ekspertów dyrektor CMKP powołuje konsultanta krajowego w danej dziedzinie medycyny, dla której ma być opracowany program specjalizacji, a jeżeli nie został powołany – w dziedzinie pokrewnej.

⁴⁷⁰ Patrz: przepis nr 15.

1.1	11		<p>oraz pełni dyżury lub pracuje w systemie zmianowym lub równoważnym w maksymalnym czasie pracy dopuszczonym przepisami o działalności leczniczej⁴⁷¹;</p> <p>2) zasady i warunki potwierdzania specjalizacji zdobytej za granicą oraz odbywania specjalizacji przez obywateli innych państw określa ustawa;</p> <p>3) szkolenie specjalizacyjne może być prowadzone przez jednostki organizacyjne, które spełniają warunki określone w ustawie i uzyskały akredytację do szkolenia specjalizacyjnego⁴⁷². Rejestr tych jednostek prowadzi Dyrektor CMKP. Potwierdzeniem akredytacji jest wpis na listę jednostek akredytowanych do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego w danej dziedzinie. Podmioty uprawnione do prowadzenia szkoleń mogą też organizować kursy szkoleniowe po uzyskaniu pozytywnej opinii konsultanta krajowego w danej dziedzinie medycyny, a w przypadku jego braku – właściwego konsultanta wojewódzkiego w danej dziedzinie medycyny oraz po wpisaniu na listę prowadzoną przez CMKP;</p> <p>4) nadzór nad realizacją szkolenia specjalizacyjnego sprawuje minister właściwy do spraw zdrowia⁴⁷³, który w ramach nadzoru przeprowadza się kontrolę i monitoruje realizację szkolenia specjalizacyjnego. Czynności te wykonuje w jego imieniu Dyrektor CMKP, przy czym kontrola realizacji szkolenia specjalizacyjnego jest prowadzona przez zespół kontrolny powoływany przez Dyrektora CMKP. Monitorowanie systemu szkolenia specjalizacyjnego polega w szczególności na rejestrowaniu danych określonych w ustawie oraz informacji o liczbie jednostek uprawnionych do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego i liczby miejsc szkoleniowych, a także badaniu poprawności funkcjonowania poszczególnych procedur specjalizacyjnych na podstawie zgromadzonych tą drogą informacji;</p> <p>5) oprócz specjalizacji prowadzącej do uzyskania tytułu specjalisty, lekarz może także uzyskać świadectwo potwierdzające posiadanie umiejętności z zakresu węższych dziedzin medycyny lub udzielania określonych świadczeń zdrowotnych, zwane „świadectwem” wg następujących zasad:</p> <ol style="list-style-type: none"> lekarz uzyskuje świadectwo po odbyciu szkolenia i zdaniu egzaminu państwowego po jego zakończeniu, szkolenie może prowadzić podmiot wpisany na listę podmiotów uprawnionych do szkolenia w zakresie uzyskiwania umiejętności z zakresu węższych dziedzin medycyny lub udzielania określonych świadczeń zdrowotnych, zwaną dalej „listą”, prowadzoną przez ministra właściwego do spraw zdrowia, który spełnia warunki opisane w ustawie o zawodach lekarza i lekarza dentystry, w tym zobowiąże się do przeprowadzenia szkolenia zgodnie z programem zatwierdzonym przez ministra właściwego do spraw zdrowia, lekarz, który uzyskał świadectwo, informuje o tym właściwą okręgową radę lekarską, która wpisuje informacje o tym fakcie do okręgowego rejestru lekarzy, koszty przeprowadzenia egzaminu państwowego i wydania świadectwa ponosi lekarz, szczegółowe zasady i wymagania dotyczące zasad i warunków uzyskania świadectwa określa minister właściwy do spraw zdrowia, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Lekarskiej w drodze rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie umiejętności z zakresu węższych dziedzin medycyny lub udzielania określonych świadczeń zdrowotnych (Dz. U. Nr 124, poz. 886 i 887 z późn. zm.);
-----	----	--	---

⁴⁷¹ Z tym, że lekarz:

- będący żołnierzem oraz pełniący służbę lub zatrudniony w podmiocie leczniczym utworzonym przez Ministra Obrony Narodowej,
- będący funkcjonariuszem w stosunku służby w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych,
- będący funkcjonariuszem Służby Więziennej lub zatrudniony w podmiocie leczniczym utworzonym przez Ministra Sprawiedliwości lub organy Służby Więziennej – może odbywać szkolenie specjalizacyjne w innym wymiarze czasu i na warunkach określonych przez właściwe organy, które są obowiązane zapewnić, aby łączny czas trwania, poziom i jakość odbywanego przez lekarza szkolenia specjalizacyjnego nie były niższe niż w przypadku odbywania odpowiedniego szkolenia specjalizacyjnego.

⁴⁷² Są to:

- podmioty uprawnione do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego lub szkolenia w zakresie uzyskiwania umiejętności z zakresu węższych dziedzin medycyny lub udzielania określonych świadczeń zdrowotnych,
- inne podmioty niż wymienione w pkt 1 uprawnione do kształcenia podyplomowego na podstawie odrębnych przepisów, w szczególności: medyczne szkoły wyższe, szkoły prowadzące działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych, medyczne jednostki badawczo-rozwojowe,
- inne podmioty niż wymienione w pkt 1 i 2, po uzyskaniu wpisu w rejestrze podmiotów prowadzących kształcenie podyplomowe lekarzy i lekarzy dentystrów.

⁴⁷³ Nadzorowi podlega w szczególności:

- zgodność realizacji zajęć z programem specjalizacji,
- prawidłowość prowadzonej dokumentacji przebiegu szkolenia specjalizacyjnego,
- zapewnienie odpowiedniej jakości szkolenia specjalizacyjnego.

1.1	11		<p>6) należy także podkreślić, że lekarz ma prawo i ustawowy obowiązek doskonalenia zawodowego, w szczególności w różnych formach kształcenia podyplomowego⁴⁷⁴ (art. 18)⁴⁷⁵ i ⁴⁷⁶. Warunki i tryb uznawania szkoleń odbytych w kraju lub za granicą określa ustawa i wydane na jej podstawie akty wykonawcze;</p> <p>7) porównaj także tabelę lp. 17 dotyczącą specjalistów w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia, opisanych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 30 września 2002 r. w sprawie uzyskiwania tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia (Dz. U. Nr 173, poz. 1419 z późn. zm.) i możliwe ścieżki prowadzące do niektórych tamże wymienionych specjalizacji;</p> <p>8) osoby wykonujące i nadzorujące wykonywanie badań i zabiegów leczniczych przy użyciu promieniowania jonizującego są obowiązane do podnoszenia swoich kwalifikacji z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta poprzez ukończenie szkolenia w dziedzinie ochrony radiologicznej pacjenta, zdanie egzaminu i uzyskanie certyfikatu potwierdzającego jego zdanie⁴⁴⁷. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie warunków bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego dla wszystkich rodzajów ekspozycji medycznej (Dz. U. Nr 51, poz. 265) określa ramowy program szkolenia w dziedzinie ochrony radiologicznej pacjenta (Załącznik nr 7 do rozporządzenia)</p>
Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	PIELĘGNIARKA⁴⁷⁸
	1	Podstawa prawna	art. 28 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039 z późn. zm.)
2	2	Podmiot nadający kwalifikację	rektor uczelni
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	rektor uczelni; egzamin dyplomowy
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom uczelni ⁴⁷⁹

⁴⁷⁴ Szczegółowo kwestie te reguluje rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 października 2004 r. w sprawie sposobów dopełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego lekarzy i lekarzy dentyistów (Dz. U. Nr 231, poz. 2326 z późn. zm.).

⁴⁷⁵ Kształcenie podyplomowe lekarzy i lekarzy dentyistów mogą prowadzić:

- 1) podmioty uprawnione do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego lub szkolenia w zakresie uzyskiwania umiejętności z zakresu węższych dziedzin medycyny lub udzielania określonych świadczeń zdrowotnych,
- 2) inne podmioty, niż wymienione w pkt 1, uprawnione do kształcenia podyplomowego na podstawie odrębnych przepisów, w szczególności: medyczne szkoły wyższe, szkoły prowadzące działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych, medyczne jednostki badawczo-rozwojowe,
- 3) inne podmioty, niż wymienione w pkt 1 i 2, po uzyskaniu wpisu w rejestrze podmiotów prowadzących kształcenie podyplomowe lekarzy i lekarzy dentyistów (Kształcenie podyplomowe wykonywane przez przedsiębiorcę jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 z późn. zm.).

⁴⁷⁶ Organizator kształcenia zamierzający wykonywać działalność w zakresie kształcenia podyplomowego przedstawia dane potwierdzające spełnienie warunków określonych w ustawie o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (art. 19 ust. 2) oraz składa do właściwej rady lekarskiej wnioski o wpis do rejestru podmiotów prowadzących kształcenie podyplomowe lekarzy i lekarzy dentyistów. Organem prowadzącym rejestr takich podmiotów jest okręgowa rada lekarska właściwa dla siedziby organizatora prowadzenia kształcenia, a w przypadku okręgowej izby lekarskiej będącej organizatorem kształcenia Naczelna Rada Lekarska. Organ prowadzący rejestr jest uprawniony do kontroli organizatorów kształcenia w zakresie:

- 1) zgodności ze stanem faktycznym informacji, o których mowa w art. 19c ust. 5,
- 2) spełnienia warunków określonych w art. 19 ust. 2,
- 3) prawidłowości prowadzonej dokumentacji przebiegu kształcenia,
- 4) zapewnienia odpowiedniej jakości kształcenia.

⁴⁷⁷ Szkolenie mogą prowadzić podmioty, które spełniają wymagania określone w ustawie – Prawo atomowe i uzyskują wpis do prowadzonego przez Głównego Inspektora Sanitarnego rejestru podmiotów uprawnionych do przeprowadzania szkolenia z dziedziny ochrony radiologicznej pacjenta. Główny Inspektor Sanitarny nadzoruje spełnienie przez podmiot wpisany do rejestru podmiotów prowadzących szkolenie. Szkolenie kończy się egzaminem przed Komisją Egzaminacyjną powołaną przez Głównego Inspektora Sanitarnego spośród specjalistów z zakresu stosowania promieniowania jonizującego w medycynie i wydaniem certyfikatu potwierdzającego jego zdanie. Certyfikat jest ważny przez okres 5 lat od dnia jego wydania. Opłata za egzamin wynosi nie więcej niż 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1314), obowiązującego dnia 1 stycznia w roku przeprowadzania egzaminu.

⁴⁷⁸ Ustawa postanawia, iż pielęgniarstwo uzyskuje kwalifikacje zawodowe po ukończeniu szkoły pielęgniarstwa.

Ustawa postanawia, że osobie posiadającej prawo wykonywania zawodu przysługuje prawo posługiwania się tytułem zawodowym „pielęgniarka” albo „pielęgniarka”, „położna” albo „położny”. Natomiast pielęgniarka i położna posiadająca ukończone szkolenie specjalizacyjne przysługuje prawo posługiwania się tytułem zawodowym specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa lub położnictwa albo dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia. Jest to sytuacja, w której uprawnienie do wykonywania zawodu nie jest tożsame z kwalifikacją. Oznacza to, że osoba posiadająca tę kwalifikację – dyplom ukończenia studiów pielęgniarstwa nie posiada prawa do używania tytułu zawodowego „pielęgniarka” i prawa wykonywania tego zawodu. Ilekroć mowa w niniejszym opracowaniu o zawodzie pielęgniarstwa odpowiednio wymagania, warunki wykonywania zawodu należy odnosić do zawodu położna, pielęgniarka, położny.

⁴⁷⁹ W przypadku przyznania prawa do wykonywania zawodu przez okręgową radę pielęgniarstwa i położnych osoby nabywające prawo do wykonywania zawodu otrzymują dokument „Prawo wykonywania zawodu pielęgniarstwa”.

2	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	na czas nieoznaczony ⁴⁸⁰
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	uczelnia prowadzi rejestr wydanych dyplomów ⁴⁸¹
	8	Obowiązkowe opłaty	uczelnia pobiera opłaty za wydanie dyplomu w kwocie 60 zł w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osoby posiadającej świadectwo lub dyplom ukończenia polskiej szkoły pielęgniarstwa ⁴⁸² bądź uzyskane w innym państwie niż państwo członkowskie Unii Europejskiej świadectwo lub dyplom, pod warunkiem że dyplom lub świadectwo zostały uznane w Rzeczypospolitej Polskiej za równorzędne ze świadectwem ukończenia szkoły pielęgniarstwa lub dyplomem, zgodnie z odrębnymi przepisami, oraz że spełniają minimalne wymogi kształcenia określone w przepisach prawa Unii Europejskiej ⁴⁸³

⁴⁸⁰ Jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie całkowitej albo częściowej niezdolności pielęgniarki lub położnej do wykonywania zawodu, spowodowanej jej stanem zdrowia, okręgowa rada pielęgniarek i położnych powołuje komisję lekarską złożoną ze specjalistów odpowiednich dziedzin medycyny. Minister właściwy do spraw zdrowia, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych, określi, w drodze rozporządzenia, skład komisji, tryb orzekania o niezdolności do wykonywania zawodu oraz szczegółowy sposób i tryb postępowania w sprawach zawieszenia prawa wykonywania zawodu albo ograniczenia wykonywania określonych czynności zawodowych. Pielęgniarka lub położna, w stosunku do których podjęto uchwałę o zawieszeniu prawa wykonywania zawodu albo o ograniczeniu wykonywania określonych czynności zawodowych, przysługujące prawo wniesienia odwołania od uchwały do Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych. Okręgowa izba pielęgniarek i położnych jest uprawniona do wizytacji w celu oceny wykonywania zawodu przez pielęgniarkę lub położną w ramach praktyki zawodowej wpisanej do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej. W przypadku stwierdzenia w trakcie wizytacji, że pielęgniarka lub położna wykonująca zawód w ramach praktyki zawodowej wpisanej do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej rażąco narusza warunki wykonywania działalności objętej wpisem, okręgowa rada pielęgniarek i położnych wykreśla tę praktykę z rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

⁴⁸¹ Rejestr osób z prawem do wykonywania zawodu, Centralny Rejestr Pielęgniarek i Położnych prowadzi Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych. Nadto rejestr pielęgniarek i rejestr położnych prowadzi okręgowa rada pielęgniarek i położnych. Rejestr ten prowadzony jest w formie elektronicznej.

⁴⁸² Kształcenie pielęgniarek na poziomie co najmniej wyższych studiów zawodowych wynika z ratyfikowanego i obowiązującego w Polsce od 2000 r. Europejskiego porozumienia w sprawie szkolenia i kształcenia pielęgniarek. Standardy kształcenia dla kierunku pielęgniarstwo określają przepisy wydane na podstawie art. 9b ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.). Określone szczegółowo w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa (Dz. U. poz. 631).

⁴⁸³ Pielęgniarka uzyskuje kwalifikacje zawodowe po ukończeniu szkoły pielęgniarstwa. Szkołą pielęgniarstwa jest uczelnia prowadząca kształcenie na kierunku pielęgniarstwo na poziomie:

- 1) studiów pierwszego stopnia,
- 2) studiów drugiego stopnia.

Kształcenie w szkole pielęgniarstwa studiów pierwszego stopnia:

- 1) trwa co najmniej 3 lata i obejmuje co najmniej 4600 godzin kształcenia zawodowego, w tym kształcenie kliniczne stanowi co najmniej 1/2, a kształcenie teoretyczne co najmniej 1/3 wymiaru kształcenia,
- 2) może trwać krócej niż 3 lata – w przypadku pielęgniarek, które posiadają świadectwo dojrzałości i ukończyły liceum medyczne lub szkołę policealną albo szkołę pomaturalną, kształcąca w zawodzie pielęgniarstwa, jeżeli po ich ukończeniu pielęgniarka uzyska wiedzę, kwalifikacje i umiejętności odpowiadające wiedzy, kwalifikacjom i umiejętnościom uzyskiwanym po ukończeniu studiów pierwszego stopnia.

Szkołą położnych jest uczelnia prowadząca kształcenie na kierunku położnictwo na poziomie:

- 1) studiów pierwszego stopnia,
- 2) studiów drugiego stopnia.

Kształcenie w szkole położnych studiów pierwszego stopnia:

- 1) trwa co najmniej 3 lata i obejmuje co najmniej 4600 godzin kształcenia zawodowego, w tym kształcenie kliniczne stanowi co najmniej 1/2, a kształcenie teoretyczne co najmniej 1/3 wymiaru kształcenia,
- 2) trwa co najmniej 18 miesięcy i obejmuje tę część programu kształcenia położnych, która nie została zrealizowana w ramach równoważnego kształcenia w szkole pielęgniarstwa – w przypadku osoby posiadającej jeden z dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji wymienionych w załączniku 5.2.2 do dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz. Urz. UE L 255 z 30 września 2005 r., str. 22),
- 3) może trwać krócej niż 3 lata – w przypadku położnych, które posiadają świadectwo dojrzałości i ukończyły szkołę policealną albo szkołę pomaturalną, kształcąca w zawodzie położnej, jeżeli po ich ukończeniu położna uzyska wiedzę, kwalifikacje i umiejętności odpowiadające wiedzy, kwalifikacjom i umiejętnościom uzyskiwanym po ukończeniu studiów pierwszego stopnia.

Standardy kształcenia dla kierunku położnictwo określają przepisy wydane na podstawie art. 9b ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych, określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania dotyczące:

- 1) sposobu realizacji programu kształcenia,
- 2) kadry prowadzącej kształcenie,
- 3) bazy dydaktycznej, w tym służącej kształceniu klinicznemu,
- 4) posiadania wewnętrznego systemu oceny jakości kształcenia

– mając na względzie zakres treści programowych poszczególnych kierunków studiów, a także zapewnienie właściwej jakości kształcenia.

Nadto warunkiem prowadzenia studiów na kierunkach pielęgniarstwo lub położnictwo jest uzyskanie akredytacji na okres od 3 do 5 lat, której udziela minister właściwy do spraw zdrowia po przeprowadzeniu postępowania akredytacyjnego przez Krajową Radę Akredytacyjną Szkół Pielęgniarek. W skład tej rady wchodzi kandydaci zgłoszeni w połowie przez uczelnię prowadzącą kształcenie na kierunku pielęgniarstwo oraz położnictwo na poziomie studiów pierwszego stopnia oraz studiów drugiego stopnia. w połowie przez samorząd pielęgniarek i położnych, stowarzyszenia i organizacje zawodowe pielęgniarek i położnych. Rada ta występuje do ministra do spraw zdrowia z wnioskami w sprawie wydania akredytacji lub jej cofnięcia w przypadku niespełniania standardów kształcenia.

Odpowiednio wymagania co do kwalifikacji położnej: posiadającej świadectwo lub dyplom ukończenia polskiej szkoły położnych bądź uzyskane w innym państwie niż państwo członkowskie Unii Europejskiej, pod warunkiem że dyplom lub świadectwo zostały uznane w Rzeczypospolitej Polskiej za równorzędne ze świadectwem ukończenia szkoły położnych lub dyplomem, zgodnie z odrębnymi przepisami, oraz że spełniają minimalne wymogi kształcenia określone w przepisach prawa Unii Europejskiej.

2	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano ⁴⁸⁴
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	<p>nie</p> <p>1) zgodnie z postanowieniami ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określa, w drodze rozporządzenia, standardy kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa, uwzględniając wymogi dotyczące kształcenia i szkolenia przygotowujące do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki i położnej, określone w przepisach Unii Europejskiej,</p> <p>2) zgodnie z ustawą o zawodach pielęgniarki i położnej, w trakcie kształcenia teoretycznego student zdobywa wiedzę zawodową, doświadczenie i umiejętności niezbędne do planowania, organizowania i sprawowania opieki zdrowotnej oraz oceny działań z tym związanych. W trakcie kształcenia klinicznego student uczy się sprawowania kompleksowej opieki zdrowotnej jako członek zespołu, w bezpośrednim kontakcie z osobami zdrowymi i chorymi. Ustawa postanawia, że kształcenie kliniczne może się odbywać w podmiotach leczniczych, pod kierunkiem wykładowców pielęgniarstwa lub położnictwa oraz przy pomocy innych specjalistów, w szczególności pielęgniarek i położnych. Kształcenie kliniczne jest praktyką w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym. Nadto studia I stopnia nie mogą być prowadzone w formie niestacjonarnej,</p> <p>3) o ile kwalifikacje pielęgniarki nabywa się po uzyskaniu kompetencji właściwych dla ukończenia wyższej uczelni (patrz: wiersz wyżej), o tyle prawo do wykonywania zawodu uzależnione jest, w dacie niniejszego opracowania, od spełnienia dodatkowych przesłanek opisanych w ustawie, m.in. : pełna zdolność do czynności prawnych; określony stan zdrowia pozwalający na wykonywanie zawodu pielęgniarki; nienaganna postawa etyczna⁴⁸⁵,</p> <p>4) zasady i warunki uzyskania prawa wykonywania zawodu pielęgniarki przez obywateli państwa członkowskiego Unii Europejskiej oraz obywateli innych państw, a posiadających kwalifikację pielęgniarki, reguluje ustawa o zawodzie pielęgniarki oraz położnej⁴⁸⁶</p>

⁴⁸⁴ W przypadku przyznawania prawa do wykonywania zawodu wymagana jest nadto: 1) pełna zdolność do czynności prawnych, 2) stan zdrowia, który pozwala na wykonywanie zawodu pielęgniarki (odpowiednio położnej), 3) nienaganna postawa etyczna.

⁴⁸⁵ Okręgowa izba pielęgniarek i położnych uprawniona jest do wizytacji w celu oceny wykonywania zawodu przez pielęgniarkę lub położną w ramach praktyki zawodowej wpisanej do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej. Jeżeli w wystąpieniu powizytacyjnym stwierdzono postępowanie sprzeczne z zasadami etyki zawodowej lub zawinione naruszenie przepisów dotyczących wykonywania zawodu pielęgniarki i położnej, okręgowa rada pielęgniarek i położnych powiadamia okręgowego rzecznika odpowiedzialności zawodowej. W przypadku stwierdzenia w trakcie wizytacji, że pielęgniarka lub położna wykonująca zawód w ramach praktyki zawodowej wpisanej do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej rażąco narusza warunki wykonywania działalności objętej wpisem, okręgowa rada pielęgniarek i położnych wykreśla tę praktykę z rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

⁴⁸⁶ W tym obowiązek odbycia 12-miesięcznego stażu.

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	PIELĘGNIARKA – SPECJALISTA ⁴⁸⁷ W DANEJ DZIEDZINIE PIELĘGNIARSTWA LUB DZIEDZINIE MAJĄCEJ ZASTOSOWANIE W OCHRONIE ZDROWIA ⁴⁸⁸
2.1	1	Podstawa prawna	art. 67 ust. 1 i n. ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej ⁴⁸⁹
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna powołana przez ministra właściwego do spraw zdrowia na wniosek dyrektora Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych; egzamin państwowy
	4	Rodzaj dokumentu	odpowiednio dyplom pielęgniarki, pielęgniarza, położnej, położnego specjalisty ⁴⁹⁰
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	organizator kształcenia jest obowiązany: 1) przechowywać dokumentację przebiegu kształcenia podyplomowego, w tym protokoły przebiegu egzaminów lub innych form zakończenia kształcenia, przez okres 10 lat od dnia zakończenia kształcenia, 2) prowadzić rejestr wydanych zaświadczeń o odbyciu określonego rodzaju kształcenia podyplomowego (art. 81)
	8	Obowiązkowe opłaty	opłata za egzamin państwowy; opłata stanowi dochód budżetu państwa, jej wysokość ustala minister właściwy do spraw zdrowia w drodze rozporządzenia ⁴⁹¹

⁴⁸⁷ W zestawieniach dla celów analizy nazwa tej grupy kwalifikacji podawana jest w skróconym brzmieniu „pielęgniarka specjalista”.

⁴⁸⁸ Pielęgniarka, położna po odbyciu specjalizacji i zdaniu egzaminu państwowego, uzyskują tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa lub dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia. Minister właściwy do spraw zdrowia, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych, określa, w drodze rozporządzenia, dziedziny pielęgniarstwa oraz dziedziny mające zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja. Minister właściwy do spraw zdrowia uznaje tytuł specjalisty uzyskany przez pielęgniarkę lub położną w państwach członkowskich Unii Europejskiej za równoważny tytułowi specjalisty w określonej dziedzinie pielęgniarstwa albo dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia w Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli zakres programu kształcenia odbytego w państwach członkowskich Unii Europejskiej odpowiada zakresowi programu kształcenia wymaganemu do uzyskania tytułu specjalisty w Rzeczypospolitej Polskiej. Jeżeli zakres programu kształcenia odbytego w państwach członkowskich Unii Europejskiej nie odpowiada zakresowi programu kształcenia wymaganemu do uzyskania tytułu specjalisty w danej dziedzinie pielęgniarstwa albo dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia w Rzeczypospolitej Polskiej, minister właściwy do spraw zdrowia może uznać tytuł specjalisty uzyskany w państwach członkowskich Unii Europejskiej za równoważny tytułowi specjalisty w danej dziedzinie pielęgniarstwa albo dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia w Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach dotyczących zasad uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

⁴⁸⁹ Przepisy prawne regulujące obszar kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych:

- 1) ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039),
- 2) zarządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 czerwca 2010 r. w sprawie Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych (Dz. Urz. MZ Nr 9, poz. 53),
- 3) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2003 r. w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 197, poz. 1923),
- 4) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2003 r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne oraz ramowych programów specjalizacji dla pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 197, poz. 1922 z późn. zm.),
- 5) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 października 2003 r. w sprawie wysokości opłaty wnoszonej przez pielęgniarkę, położną za egzamin państwowy (Dz. U. Nr 189, poz. 1863),
- 6) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i rodzaju świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego (Dz. U. Nr 210, poz. 1540),
- 7) obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 8 grudnia 2011 r. w sprawie limitów miejsc szkoleniowych dla pielęgniarek i położnych oraz kwoty dofinansowania jednego miejsca szkoleniowego w roku 2012 (Dz. Urz. MZ Nr 10, poz. 77).

⁴⁹⁰ Podstawą do wydania dyplomu pielęgniarki specjalisty jest uchwała Komisji o wyniku egzaminu zawarta w protokole końcowym.

⁴⁹¹ Zgodnie z § 11 pkt 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2003 roku w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 197, poz. 1923), do egzaminu państwowego może przystąpić pielęgniarka, położna, która złożyła dokument potwierdzający wniesienie na rachunek bankowy wskazany przez Centrum opłaty za egzamin państwowy. Wysokość opłaty wnoszonej przez pielęgniarkę, położną za egzamin państwowy zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 października 2003 roku w sprawie wysokości opłaty wnoszonej przez pielęgniarkę, położną za egzamin państwowy (Dz. U. Nr 189, poz. 1863) wynosi 150 zł.

2.1	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	wykaz dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja, jak również ramowe programy specjalizacji zostały określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2003 r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne oraz ramowych programów specjalizacji dla pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 197, poz. 1922 z późn. zm.) ⁴⁹²
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	do specjalizacji może przystąpić pielęgniarka, która oprócz prawa wykonywania zawodu, posiada co najmniej dwuletni staż pracy w zawodzie w okresie ostatnich 5 lat oraz została dopuszczona do specjalizacji po przeprowadzeniu procedury kwalifikacyjnej
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	tak 1) specjalizacja jest dofinansowywana ze środków publicznych przeznaczonych na ten cel w budżecie państwa, w ramach posiadanych środków i ustalonych limitów miejsc szkoleniowych. Limity miejsc szkoleniowych oraz kwotę dofinansowania jednego miejsca szkoleniowego w danym roku określa minister właściwy do spraw zdrowia, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych ⁴⁹³ . Wyboru organizatora kształcenia prowadzącego specjalizację dofinansowywaną ze środków publicznych dokonuje minister właściwy do spraw zdrowia, stosując przepisy o zamówieniach publicznych. Ustawa nie ogranicza jednak możliwości odbywania specjalizacji poza limitem miejsc szkoleniowych dofinansowanych ze środków publicznych; 2) w razie niepomyślnego wyniku egzaminu państwowego pielęgniarka, położna może przystąpić do poprawkowego egzaminu państwowego w najbliższym wyznaczonym terminie, w którym będzie przeprowadzany egzamin państwowy dla danej dziedziny, nie później jednak niż w ciągu 24 miesięcy od daty zakończenia specjalizacji. W razie trzykrotnego uzyskania przez pielęgniarkę, położną niepomyślnego wyniku egzaminu państwowego, pielęgniarka, położna w celu uzyskania tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa lub dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia może ponownie ubiegać się o odbycie specjalizacji i przystąpienie do egzaminu państwowego; 3) pielęgniarka i położna posiadające co najmniej stopień naukowy doktora i odpowiedni dorobek naukowy i zawodowy w dziedzinie, w której zamierzają uzyskać tytuł specjalisty, mogą być zwolnione przez ministra właściwego do spraw zdrowia z obowiązku odbywania specjalizacji w części lub całości; 4) w ramach wykonywania obowiązku stałego aktualizowania swojej wiedzy i umiejętności zawodowych oraz prawa do doskonalenia zawodowego w różnych rodzajach kształcenia podyplomowego istnieje możliwość uczestnictwa także w:

⁴⁹² Czas trwania specjalizacji obejmuje okres niezbędny do zrealizowania wszystkich modułów zawartych w programie ramowym i:

a) nie może być krótszy od 18 miesięcy i nie dłuższy od 24 miesięcy,

b) może zostać skrócony do 12 miesięcy w przypadkach, gdy pielęgniarka, położna spełnia jeden z warunków określonych w § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2003 r. w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 197, poz. 1923).

Ramowy program szkolenia specjalizacyjnego obejmuje:

a) blok ogólnozawodowy, wspólny dla wszystkich specjalizacji niezależnie od dziedziny kształcenia,

b) blok specjalistyczny właściwy dla dziedziny będącej przedmiotem specjalizacji.

Łączna liczba godzin specjalizacji wynosi 900–1200 godzin dydaktycznych, w tym dla bloku ogólnozawodowego 330 godzin; liczba godzin bloku specjalistycznego została każdorazowo określona w ramowym programie bloku specjalistycznego specjalizacji.

⁴⁹³ Pielęgniarka i położna, które odbyły specjalizację dofinansowywaną ze środków publicznych, mogą ubiegać się o dopuszczenie do kolejnej specjalizacji dofinansowywanej ze środków publicznych po upływie 5 lat od dnia zakończenia poprzedniej specjalizacji. Pielęgniarka i położna składają organizatorowi kształcenia oświadczenie o odbytych przez siebie specjalizacjach dofinansowywanych ze środków publicznych. Zasadę, o której mowa w zdaniu poprzednim, stosuje się też do pielęgniarki i położnej, które przerwały i nie ukończyły specjalizacji dofinansowywanej ze środków publicznych albo trzykrotnie nie zdały egzaminu państwowego.

2.1	11		<p>a) kursie kwalifikacyjnym – który ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną wiedzy i umiejętności do udzielania określonych świadczeń zdrowotnych wchodzących w zakres danej dziedziny pielęgniarstwa lub dziedziny mającej zastosowanie w ochronie zdrowia⁴⁹⁴;</p> <p>b) kursie specjalistycznym – który ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną wiedzy i umiejętności do wykonywania określonych czynności zawodowych przy udzielaniu świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych lub rehabilitacyjnych⁴⁹⁵;</p> <p>c) kursie doszkalającym – który ma na celu pogłębienie i aktualizację wiedzy i umiejętności zawodowych pielęgniarki lub położnej⁴⁹⁶. Przepisy korporacyjne umożliwiają fakultatywnie częściową refundację poniesionych z tego tytułu kosztów;</p> <p>5) organizatorami kształcenia są podmioty enumeratywnie co do rodzaju wymienione w ustawie oraz podmioty, które uzyskały wpis do rejestru⁴⁹⁷. Organem prowadzącym rejestr jest okręgowa rada pielęgniarek i położnych właściwa dla miejsca prowadzenia kształcenia, a w przypadku okręgowych izb pielęgniarek i położnych oraz utworzonych przez nie spółek prawa handlowego, w których posiadają one udziały lub akcje, lub innych utworzonych przez nie podmiotów – Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych;</p> <p>6) kształcenie podyplomowe, z wyjątkiem kursów doszkalających, jest prowadzone na podstawie programów kształcenia sporządzanych dla danego rodzaju i danej dziedziny lub zakresu przez zespoły programowe powołane przez dyrektora Centrum w celu ich opracowania. Programy kształcenia, z wyjątkiem programów kursów doszkalających, są opracowywane w porozumieniu z Naczelną Radą Pielęgniarek i Położnych. Programy te zatwierdza minister właściwy do spraw zdrowia. Program kształcenia kursu doszkalającego opracowuje organizator kształcenia zgodnie ze strukturą określoną w ustawie. Organ prowadzący rejestr jest uprawniony do kontroli organizatorów kształcenia wpisanych do rejestru. Nadzór nad realizacją kształcenia podyplomowego sprawuje minister właściwy do spraw zdrowia⁴⁹⁸;</p>
-----	----	--	---

⁴⁹⁴ Do kształcenia w ramach kursu kwalifikacyjnego mogą przystąpić pielęgniarka lub położna, które:

- 1) posiadają prawo wykonywania zawodu,
- 2) posiadają co najmniej sześciomiesięczny staż pracy w zawodzie,
- 3) zostały dopuszczone do kursu kwalifikacyjnego po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego.

Kurs kwalifikacyjny kończy się egzaminem teoretycznym, przeprowadzanym w formie pisemnej lub ustnej, albo egzaminem praktycznym. Rodzaj egzaminu i formę egzaminu teoretycznego ustala organizator kształcenia, z uwzględnieniem dziedziny, w jakiej prowadzony jest kurs kwalifikacyjny.

⁴⁹⁵ Do kursu specjalistycznego mogą przystąpić pielęgniarka lub położna, które:

- 1) posiadają prawo wykonywania zawodu,
- 2) zostały dopuszczone do kursu specjalistycznego po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego.

Kurs specjalistyczny kończy się egzaminem teoretycznym, przeprowadzanym w formie pisemnej lub ustnej, albo egzaminem praktycznym. Rodzaj egzaminu i formę egzaminu teoretycznego ustala organizator kształcenia, z uwzględnieniem dziedziny, w jakiej prowadzony jest kurs specjalistyczny.

⁴⁹⁶ Do kursu doszkalającego mogą przystąpić pielęgniarka lub położna, które:

- 1) posiadają prawo wykonywania zawodu,
- 2) zostały zakwalifikowane do odbycia kursu doszkalającego przez organizatora kształcenia.

⁴⁹⁷ Organizatorami kształcenia mogą być:

- a) uczelnie, szkoły prowadzące działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych oraz podmioty lecznicze,
- b) inne podmioty po uzyskaniu wpisu do właściwego rejestru podmiotów prowadzących kształcenie podyplomowe, zwanego dalej „rejestrem”, będącego rejestrem działalności regulowanej.

Kształcenie podyplomowe prowadzone przez przedsiębiorcę jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 z późn. zm.).

Warunkami prowadzenia kształcenia podyplomowego są:

- a) posiadanie programu kształcenia zgodnie z wymaganiami ustawy,
- b) zapewnienie kadry dydaktycznej o kwalifikacjach odpowiednich dla danego rodzaju kształcenia, zgodnych ze wskazaniami określonymi w programie kształcenia,
- c) zapewnienie bazy dydaktycznej odpowiedniej do realizacji programu kształcenia, w tym dla szkolenia praktycznego, zgodnej ze wskazaniami określonymi w programie kształcenia,
- d) posiadanie wewnętrznego systemu oceny jakości kształcenia, uwzględniającego narzędzia oceny jakości kształcenia oraz metody tej oceny.

⁴⁹⁸ Nadzorowi podlega w szczególności:

- 1) zgodność realizacji zajęć z programem kształcenia,
- 2) prawidłowość prowadzonej dokumentacji przebiegu kształcenia,
- 3) zapewnienie odpowiedniej jakości kształcenia,
- 4) rozliczanie dofinansowania miejsc szkoleniowych dla specjalizacji.

Nadzór jest wykonywany przez pracowników Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych oraz osoby upoważnione przez ministra właściwego do spraw zdrowia do wykonywania czynności kontrolnych, w szczególności przez krajowych i wojewódzkich konsultantów w dziedzinach pielęgniarstwa i pielęgniarstwa ginekologiczno-położniczego, lub przez przedstawicieli okręgowej rady pielęgniarek i położnych właściwej dla miejsca prowadzenia kształcenia teoretycznego oraz przedstawicieli Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych, z zastrzeżeniem, że nadzór w zakresie rozliczania dofinansowania miejsc szkoleniowych dla specjalizacji wykonywany jest przez osoby upoważnione przez ministra właściwego do spraw zdrowia do wykonywania czynności kontrolnych.

2.1	11		7) osoby wykonujące i nadzorujące wykonywanie badań i zabiegów leczniczych przy użyciu promieniowania jonizującego są obowiązane do podnoszenia swoich kwalifikacji z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta poprzez ukończenie szkolenia w dziedzinie ochrony radiologicznej pacjenta, zdanie egzaminu i uzyskanie certyfikatu potwierdzającego jego zdanie ⁴⁹⁹ . Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie warunków bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego dla wszystkich rodzajów ekspozycji medycznej (Dz. U. Nr 51, poz. 265) określa ramowy program szkolenia w dziedzinie ochrony radiologicznej pacjenta (Załącznik nr 7 do tego rozporządzenia)
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	RATOWNIK MEDYCZNY
3	1	Podstawa prawna	art. 10 pkt 4 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 1912, poz. 1410 z późn. zm.) ⁵⁰⁰
	2	Podmiot nadający kwalifikację	rektor/dyrektor szkoły policealnej
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	rektor uczelni/i odpowiednio OKE; egzamin dyplomowy/egzamin zawodowy
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	rektorzy/dyrektorzy w ramach prowadzonego rejestru/księgi wydanych dokumentów
	8	Obowiązkowe opłaty	<ul style="list-style-type: none"> – uczelnia pobiera opłaty za wydanie dyplomu w kwocie 60 zł w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188) – na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie

⁴⁹⁹ Szkolenie mogą prowadzić podmioty, które spełniają wymagania określone w ustawie – Prawo atomowe i uzyskują wpis do prowadzonego przez Głównego Inspektora Sanitarnego rejestru podmiotów uprawnionych do przeprowadzania szkolenia z dziedziny ochrony radiologicznej pacjenta. Główny Inspektor Sanitarny nadzoruje spełnienie wymagań przez podmiot wpisany do rejestru podmiotów prowadzących szkolenie. Szkolenie kończy się egzaminem przed Komisją Egzaminacyjną powołaną przez Głównego Inspektora Sanitarnego spośród specjalistów z zakresu stosowania promieniowania jonizującego w medycynie i wydaniem certyfikatu potwierdzającego jego zdanie. Certyfikat jest ważny przez okres 5 lat od dnia jego wydania. Opłata za egzamin wynosi nie więcej niż 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679 z późn. zm.), obowiązującego dnia 1 stycznia w roku przeprowadzania egzaminu.

⁵⁰⁰ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie szczegółowego zakresu medycznych czynności ratunkowych, które mogą być podejmowane przez ratownika medycznego (Dz. U. z 2007 r. Nr 4, poz. 33 z późn. zm.) reguluje szczegółowy zakres medycznych czynności ratunkowych, które mogą być podejmowane przez ratownika medycznego oraz medycznych czynności ratunkowych, które mogą być podejmowane przez ratownika medycznego pod nadzorem lekarza systemu – lekarza posiadającego tytuł specjalisty w dziedzinie medycyny ratunkowej albo lekarza, który ukończył co najmniej drugi rok specjalizacji w dziedzinie medycyny ratunkowej.

Odpowiednio efekty uczenia zdobyte w szkole policealnej określone są w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach. Odpowiednio niniejszy akt wszedł w życie z dniem 1 września 2012 r. Na koniec pierwszego kwartału 2012 r. wymagania dla tej kwalifikacji opisane są w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystentka stomatologiczna, dietetyk, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, ortoptystka, protetyk słuchu, ratownik medyczny, technik dentystryczny, technik elektroniki medycznej, technik elektroradiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik ortopeda, i terapeuta zajęciowy (Dz. U. Nr 26, poz. 217 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 103, poz. 652 z późn. zm.).

3	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się, inne warunki nadania kwalifikacji	<p>jak dla osoby, która:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ukończyła studia wyższe na kierunku (specjalności) ratownictwo medyczne lub 2) ukończyła publiczną szkołę policealną lub niepubliczną szkołę policealną o uprawnieniach szkoły publicznej i posiada dyplom potwierdzający uzyskanie tytułu zawodowego „ratownik medyczny” opisane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach⁵⁰¹
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano w trakcie analizy
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	<p>nie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zgodnie z treścią rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. z 2012 r. poz. 7), na wniosek ministra właściwego do spraw zdrowia, na rok szkolny 2013/2014 nie prowadzi się rekrutacji kandydatów do klasy pierwszej (na semestr pierwszy) szkół prowadzących kształcenie w zawodzie ratownik medyczny. Kształcenie w tym zawodzie prowadzi się do zakończenia cyklu kształcenia; 2) zawód ratownika medycznego może wykonywać osoba, która nabyła kwalifikacje ratownika medycznego (patrz: wiersz nr 9) i nadto: posiada pełną zdolność do czynności prawnych, stan zdrowia pozwalający na wykonywanie tego zawodu, wykaże znajomość języka polskiego w stopniu wystarczającym do wykonywania tego zawodu (art. 10); 3) ratownik medyczny ma prawo i obowiązek doskonalenia zawodowego w różnych formach kształcenia. Szczegółowo kwestię tę reguluje rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie doskonalenia zawodowego ratowników medycznych (Dz. U. Nr 112, poz. 775 z późn. zm.). Doskonalenie zawodowe realizowane jest w pięcioletnich okresach rozliczeniowych. Dopełnienie przez ratownika medycznego obowiązku doskonalenia zawodowego polega na uzyskaniu w okresie edukacyjnym co najmniej 200 punktów edukacyjnych za udział w wybranych formach doskonalenia zawodowego, w tym co najmniej 120 punktów edukacyjnych za udział w kursie doskonalącym zakończonym egzaminem. Przebieg doskonalenia zawodowego dokumentuje się w karcie doskonalenia zawodowego; 4) zawód ratownika medycznego może wykonywać także osoba, która: <ol style="list-style-type: none"> a) posiada dyplom wydany w państwie innym niż państwo członkowskie Unii Europejskiej, Konfederacja Szwajcarska lub państwo członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strona umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, uznany w Rzeczypospolitej Polskiej za równoważny z dyplomem uzyskiwanym w Rzeczypospolitej Polskiej, potwierdzającym tytuł zawodowy ratownika medycznego, lub b) posiada kwalifikacje do wykonywania zawodu ratownika medycznego nabyte w państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, uznane w Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z ustawą z dnia 26 kwietnia 2001 r. o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych (Dz. U. Nr 87, poz. 954 z późn. zm.)

⁵⁰¹ Niniejszy akt wszedł w życie z dniem 1 września 2012 r. Na koniec pierwszego kwartału 2012 r. wymagania dla tej kwalifikacji opisane były w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystentka stomatologiczna, dietetyk, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, ortoptystka, protetyk słuchu, ratownik medyczny, technik dentystyczny, technik elektroniki medycznej, technik elektroradiolog, technik farmaceutyczny, technik masaży, technik ortopeda, i terapeuta zajęciowy (Dz. U. Nr 26, poz. 217 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 103, poz. 652 z późn. zm.).

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	RATOWNIK
4	1	Podstawa prawna	art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 1912, poz. 1410 z późn. zm.) uszczegółowione w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 19 marca 2007 r. w sprawie kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy (Dz. U. Nr 60, poz. 408)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	podmiot prowadzący kurs w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy po zatwierdzeniu jego programu pod kątem jego zgodności z programem ramowym określonym w rozporządzeniu przez ministra właściwego do spraw zdrowia oraz przeprowadzeniu weryfikacji kwalifikacji kadry dydaktycznej w zakresie ich zgodności z wymaganiami określonymi w tym rozporządzeniu
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	podmiot prowadzący kurs w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy po przeprowadzeniu egzaminu ⁵⁰²
	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie o ukończeniu kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy i uzyskaniu tytułu ratownika
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	zaświadczenie jest ważne przez okres 3 lat od dnia jego wydania
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	ustawa nie reguluje tej kwestii, należałoby przyjąć, iż organizator kursu obowiązany jest gromadzić dokumentację związaną z prowadzoną działalnością i wydanymi zaświadczeniami ⁵⁰³
	8	Obowiązkowe opłaty	wysokość opłaty za kurs przygotowujący do egzaminu ustalana jest na warunkach komercyjnych, działalność szkoleniowa objęta jest podatkiem od towarów i usług (VAT) w wysokości 23%
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osoby, która ukończyła kurs w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy (tytuł ratownika), którego ramowy program określa minister właściwy do spraw zdrowia
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) minister właściwy do spraw zdrowia określa, w drodze rozporządzenia ⁵⁰⁴ : a) ramowy program kursu obejmujący założenia organizacyjno-programowe, plan nauczania zawierający rozkład zajęć, wykaz umiejętności wynikowych i treści nauczania, uwzględniając w szczególności zakres wiedzy i umiejętności niezbędnych do udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy, b) kwalifikacje kadry dydaktycznej prowadzącej kurs, mając na celu zapewnienie odpowiedniego jej poziomu,

⁵⁰² Sposób przeprowadzania egzaminu kończącego kurs, skład, tryb powoływania i odwoływania komisji egzaminacyjnej, okres ważności oraz wzór zaświadczenia o ukończeniu kursu i uzyskaniu tytułu ratownika określa minister właściwy do spraw zdrowia w rozporządzeniu z dnia 19 marca 2007 r. w sprawie kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy.

⁵⁰³ Należy jednak podkreślić, iż obecnie nie istnieje centralna ewidencja członków np. Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, jednakże stosowne ewidencje prowadzą jednostki macierzyste, właściwe terytorialnie dla członka WOPR, uregulowania zaś wewnętrzne poszczególnych jednostek wojewódzkich WOPR decydują o tym, w jakim terminie następuje wpis o uzyskaniu danego stopnia do ewidencji. Niektóre jednostki wojewódzkie prowadzą dodatkowy wykaz ratowników zawodowych: za uzasadnieniem do Wyroku Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 11 października 2011 r., KIO 2041/11.

⁵⁰⁴ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 marca 2007 r. w sprawie kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy (Dz. U. Nr 60, poz. 408).

4	11		<p>c) sposób przeprowadzania egzaminu kończącego kurs, skład, tryb powoływania i odwoływania komisji egzaminacyjnej, okres ważności oraz wzór zaświadczenia o ukończeniu kursu i uzyskaniu tytułu ratownika, mając na celu uwzględnienie obiektywnych kryteriów weryfikacji wiedzy i umiejętności zdobytych podczas kursu;</p> <p>2) ratownikiem (w rozumieniu bycia zatrudnionym na stanowisku „ratownik”) może być osoba:</p> <p>a) posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych,</p> <p>b) zatrudniona lub pełniąca służbę w jednostkach współpracujących z systemem lub będąca członkiem tych jednostek⁵⁰⁵,</p> <p>c) posiadająca ważne zaświadczenie o ukończeniu kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy i po uzyskaniu tytułu ratownika (kwalifikacja ratownik),</p> <p>d) której stan zdrowia pozwala na udzielanie kwalifikowanej pierwszej pomocy</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	TECHNIK MASAŻYSTA
5	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt c ppkt c i art. 9c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE; egzamin zawodowy
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe, według wzoru określonego rozporządzeniem
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	OKE prowadzi rejestr wydanych zaświadczeń
	8	Obowiązkowe opłaty	na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osób, które ukończyły odpowiednią szkołę policealną i zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie opisane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184) ⁵⁰⁶

⁵⁰⁵ Uzyskanie statusu ratownika nie jest uzależnione od faktu zatrudnienia czy pełnienia służby w jednostce współpracującej z systemem, którą jest też specjalistyczna organizacja ratownicza – Orzeczenie Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 11 października 2011 r., zn. KIO 2041/11.

Jednostkami współpracującymi z systemem są służby ustawowo powołane do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, w szczególności: jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej, jednostki ochrony przeciwpożarowej włączone do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. Nr 208, poz. 1241), podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa wodnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. Nr 208, poz. 1240), inne jednostki podległe lub nadzorowane przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych i Ministra Obrony Narodowej. Jednostkami współpracującymi z systemem mogą być społeczne organizacje ratownicze, które, w ramach swoich zadań ustawowych lub statutowych, są obowiązane do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, jeżeli zostaną wpisane do rejestru jednostek współpracujących z systemem.

⁵⁰⁶ Niniejszy akt wszedł w życie z dniem 1 września 2012 r. Uprzednio wymagania dla tej kwalifikacji opisane były w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystentka stomatologiczna, dietetyk, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, ortoptystka, protetyk słuchu, ratownik medyczny, technik dentystyczny, technik elektroniki medycznej, technik elektroradiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik ortopeda, i terapeuta zajęciowy (Dz. U. Nr 26, poz. 217 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 103, poz. 652 z późn. zm.).

5	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie ⁵⁰⁷ nie zidentyfikowano
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	TECHNIK FARMACEUTYCZNY
6	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt c ppkt c i art. 9c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE; egzamin zawodowy
	4	Rodzaj dokumentu	dplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe według wzoru określonego w przepisach o systemie oświaty
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	OKE prowadzi rejestr wydanych zaświadczeń
	8	Obowiązkowe opłaty	na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	opisane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowane w analizie
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie ⁵⁰⁸ technik farmaceutyczny, posiadający dwuletnią praktykę w aptece w pełnym wymiarze czasu pracy, może wykonywać w aptece czynności fachowe polegające na sporządzaniu, wytwarzaniu, wydawaniu produktów leczniczych i wyrobów medycznych, z wyjątkiem produktów leczniczych mających w swoim składzie: 1) substancje bardzo silnie działające określone w Urzędowym Wykazie Produktów Leczniczych dopuszczonych do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

⁵⁰⁷ Patrz: art. 10 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

⁵⁰⁸ Patrz: art. 10 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

6	11		2) substancje odurzające, 3) substancje psychotropowe grupy I-P oraz II-P – określone w odrębnych przepisach Technik farmaceutyczny może również wykonywać czynności pomocnicze przy sporządzaniu i przygotowywaniu preparatów leczniczych wymienionych w ustawie. Minister właściwy do spraw zdrowia określa, w drodze rozporządzenia, program praktyki w aptece oraz sposób i tryb jej odbywania przez technika farmaceutycznego ⁵⁰⁹ (art. 91 ustawy – Prawo farmaceutyczne)
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	TERAPEUTA ZAJĘCIOWY
7	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt c ppkt d i art. 9c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE; egzamin zawodowy
	4	Rodzaj dokumentu	dypłom potwierdzający kwalifikacje zawodowe według wzoru określonego w przepisach o systemie oświaty
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	OKE prowadzi rejestr wydanych zaświadczeń
	8	Obowiązkowe opłaty	na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osób, które ukończyły odpowiednią szkołę policealną i zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie opisane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184) ⁵¹⁰
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowane w analizie
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie ⁵¹¹ nie zidentyfikowano

⁵⁰⁹ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 lipca 2002 r. w sprawie odbywania praktyki w aptece przez technika farmaceutycznego (Dz. U. Nr 126, poz. 1082).

⁵¹⁰ Niniejszy akt wszedł w życie z dniem 1 września 2012 r. Uprzednio wymagania dla tej kwalifikacji opisane były w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystentka stomatologiczna, dietetyk, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, ortoptystka, protetyk słuchu, ratownik medyczny, technik dentystyczny, technik elektroniki medycznej, technik elektroradiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik ortopeda, i terapeuta zajęciowy (Dz. U. Nr 26, poz. 217 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 103, poz. 652 z późn. zm.).

⁵¹¹ Patrz: art. 10 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	FARMACEUTA ⁵¹²
8	1	Podstawa prawna	art. 2b ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich (Dz. U. z 2008 r. Nr 136, poz. 856 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	rektor uczelni ⁵¹³
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	rektor uczelni; egzamin dyplomowy
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom ukończenia uczelni ⁵¹⁴
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony ⁵¹⁵
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	rektor prowadzi rejestr wydanych dyplomów ⁵¹⁶
	8	Obowiązkowe opłaty	uczelnia pobiera opłaty za wydanie dyplomu w kwocie 60 zł w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188, za wydanie dyplomu ukończenia studiów wymienionych w wierszu 9
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osoby, która: 1) ukończyła w Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej pięcioletnie studia na kierunku farmacja w szkole wyższej ⁵¹⁷ , obejmujące co najmniej sześciomiesięczną praktykę zawodową w aptece, i uzyskała tytuł magistra farmacji ⁵¹⁸ albo 2) ukończyła w Rzeczypospolitej Polskiej przed dniem 1 maja 2004 r. czteroletnie lub pięcioletnie studia na kierunku farmacja w szkole wyższej i uzyskała tytuł magistra farmacji

⁵¹² Osoba mająca kwalifikację farmaceuty i która posiada prawo wykonywania zawodu farmaceuty, ma prawo posługiwać się tytułem „farmaceuta” [obecnie: farmaceuty, a dawniej aptekarza, stosownie do art. 5 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o zmianie ustawy o izbach aptekarskich oraz ustawy – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. Nr 141, poz. 1181), która weszła w życie z dniem 2 października 2002 r.].

⁵¹³ Należy nadmienić, iż przyznanie prawa wykonywania zawodu farmaceuty albo odmowa przyznania tego prawa jest dokonywana w formie uchwały przez Naczelną Radę Aptekarską albo okręgową radę aptekarską.

⁵¹⁴ W przypadku przyznawania prawa do wykonywania zawodu przez okręgową radę aptekarską okoliczność tę potwierdza dokument „Prawo wykonywania zawodu farmaceuty”. Minister właściwy do spraw zdrowia określa, w drodze rozporządzenia, wzór tego dokumentu.

⁵¹⁵ Farmaceuta traci prawo wykonywania zawodu w razie:

- 1) ubezwłasnowolnienia całkowitego lub częściowego,
- 2) utraty praw publicznych,
- 3) pozbawienia prawa wykonywania zawodu.

Od uchwały okręgowej rady aptekarskiej w takich sprawach przysługuje odwołanie do Naczelnej Rady Aptekarskiej, która podejmuje w tej sprawie uchwałę. Od uchwały Naczelnej Rady Aptekarskiej służy zainteresowanemu skarga do sądu administracyjnego. Nadto minister właściwy do spraw zdrowia może zaskarżyć do sądu administracyjnego prawomocną uchwałę samorządu aptekarskiego w takiej sprawie.

Członkowie samorządu aptekarskiego podlegają odpowiedzialności zawodowej przed sądami aptekarskimi za postępowanie sprzeczne z zasadami etyki i deontologii zawodowej oraz przepisami prawnymi dotyczącymi wykonywania zawodu aptekarza. Sąd aptekarski może orzekać kary:

- 1) upomnienia,
- 2) nagany,
- 3) zawieszenia prawa wykonywania zawodu aptekarza na okres od trzech miesięcy do trzech lat,
- 4) pozbawienia prawa wykonywania zawodu aptekarza.

⁵¹⁶ Osoba, która uzyska prawo wykonywania zawodu farmaceuty, podlega wpisowi do rejestru farmaceutów prowadzonego przez właściwą okręgową radę aptekarską. Rejestr farmaceutów jest prowadzony w postaci elektronicznej – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru farmaceutów.

⁵¹⁷ Efekty uczenia się określone szczegółowo w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa (Dz. U. poz. 631).

⁵¹⁸ Wymagana praktyka zawodowa odbywana jest w aptece, która uzyskała pozytywne opinie:

- 1) wojewódzkiego inspektora farmaceutycznego,
- 2) okręgowej rady aptekarskiej właściwej ze względu na siedzibę apteki

– wydane na wniosek dziekana wydziału uczelni prowadzącej działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych, na której prowadzone są studia na kierunku farmacja.

10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano w trakcie analizy
8	<p data-bbox="252 250 537 376">Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p data-bbox="252 412 384 443">Inne uwagi</p>	<p data-bbox="555 250 592 282">nie</p> <ol data-bbox="555 412 1490 2067" style="list-style-type: none"> 1) zasady uzyskiwania prawa do wykonywania zawodu farmaceuty przez osoby posiadające dokument potwierdzający formalne kwalifikacje farmaceuty, spełniające minimalne wymogi kształcenia określone w przepisach prawa Unii Europejskiej, wydany przez inne niż Rzeczpospolita Polska państwo członkowskie Unii Europejskiej, jak również osoby posiadające dyplom wydany przez inne państwo niż państwo członkowskie Unii Europejskiej szczegółowo reguluje ustawa o izbach aptekarskich oraz przepisy dotyczące zasad uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, 2) osobom, które mają kwalifikację „farmaceuta” można przyznać prawo do wykonywania zawodu po spełnieniu dodatkowych warunków: stan zdrowia pozwalający na wykonywanie zawodu farmaceuty, potwierdzony orzeczeniem lekarskim, pełna zdolność do czynności prawnych, nienaganna postawa etyczna i zachowanie dające rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu farmaceuty, niekaralność za umyślne przestępstwo przeciwko życiu lub zdrowiu, pełnia praw publicznych, znajomość języka polskiego w mowie i piśmie w zakresie koniecznym do wykonywania zawodu farmaceuty – w przypadku obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej oraz innego cudzoziemca. Farmaceuta, w stosunku do którego rada aptekarska podjęła uchwałę o przyznaniu prawa wykonywania zawodu farmaceuty, składa ślubowanie w brzmieniu opisanym w ustawie, 3) kierownikiem apteki może być ustanowiony farmaceuta (z prawem wykonywania zawodu), który nie przekroczył 65 roku życia i ma co najmniej pięcioletni staż pracy w aptece lub trzyletni staż pracy w aptece, w przypadku gdy posiada specjalizację z zakresu farmacji aptecznej. Za zgodą wojewódzkiego inspektora farmaceutycznego wydaną na wniosek zainteresowanego, po zasięgnięciu opinii okręgowej izby aptekarskiej, prowadzącemu aptekę, który ukończył 65 lat, okres, o którym mowa w ust. 2, może być przedłużony do 70 roku życia (art. 88 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne; Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271 z późn. zm.), 4) zgodnie z postanowieniami ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określa, w drodze rozporządzenia, standardy kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa, uwzględniając wymogi dotyczące kształcenia i szkolenia przygotowujące do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki i położnej, określone w przepisach Unii Europejskiej, 5) osoba wykonująca zawód aptekarza nie może jednocześnie wykonywać praktyki lekarskiej, lekarsko-dentystycznej ani weterynaryjnej, 6) farmaceuta będący obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, przenoszący się po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu tymczasowego i okazjonalnego wykonywania czynności zawodowych farmaceuty jest obowiązany poinformować o tym właściwą ze względu na miejsce zamierzonego wykonywania czynności okręgową radę aptekarską w pisemnym oświadczeniu oraz podlega obowiązkowemu wpisowi do rejestru uproszczonego prowadzonego przez okręgową radę aptekarską właściwą ze względu na zamierzone miejsce wykonywania czynności zawodowych farmaceuty, na czas ich wykonywania, 7) farmaceuta, który nie wykonuje zawodu farmaceuty w aptece przez okres dłuższy niż 5 lat w ciągu ostatnich 6 lat, a zamierza podjąć jego wykonywanie w aptece, ma obowiązek zawiadomić o tym właściwą okręgową radę aptekarską i odbyć przeszkolenie uzupełniające trwające nie dłużej niż 6 miesięcy. Program, czas trwania oraz sposób przeszkolenia uzupełniającego ustala Naczelna Rada Aptekarska, uwzględniając okres niewykonywania zawodu w aptece. Koszt przeszkolenia uzupełniającego ponosi farmaceuta odbywający to przeszkolenie. Szczegółowe warunki odbywania przeszkolenia uzupełniającego określa umowa zawarta przez farmaceutę z podmiotem prowadzącym przeszkolenie uzupełniające, wskazanym przez okręgową radę aptekarską, której członkiem jest farmaceuta zamierzający podjąć wykonywanie zawodu w aptece,
11		

8	11		8) jeżeli okręgowa rada aptekarska stwierdzi, że istnieje uzasadnione podejrzenie niezdolności farmaceuty do wykonywania zawodu farmaceuty lub wykonywania ściśle określonych czynności ze względu na stan zdrowia, powołuje komisję złożoną z lekarzy specjalistów z odpowiednich dziedzin medycyny, która wydaje orzeczenie o stanie zdrowia farmaceuty. Koszt postępowania związany z działalnością komisji i wykonaniem badań ponosi właściwa okręgowa rada aptekarska. Minister właściwy do spraw zdrowia określił, w drodze rozporządzenia, skład komisji oraz sposób jej działania – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 grudnia 2002 r. w sprawie składu i sposobu działania komisji orzekającej w przedmiocie niezdolności do wykonywania zawodu farmaceuty lub wykonywania ściśle określonych czynności ze względu na stan zdrowia (Dz. U. z 2003 r. Nr 27, poz. 232 z późn. zm.)
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	FARMACEUTA SPECJALISTA⁵¹⁹
8.1	1	Podstawa prawna	art. 89 ust. 2 ustawy – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	kierownik jednostki szkolącej ⁵²⁰
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	egzamin państwowy dla każdej specjalności organizuje Centrum Egzaminów Medycznych (CEM) przy współdziałaniu organizacyjnym jednostek szkolących; sam egzamin przeprowadza Państwowa Komisja Egzaminacyjna powołana przez Dyrektora CEM ⁵²¹
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom potwierdzający uzyskanie tytułu specjalisty
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	CEM prowadzi rejestr wydanych zaświadczeń. Rejestr ten prowadzony jest w systemie ewidencyjno-informatycznym, według określonego przez CEM układu danych. Dokumentacja dotycząca egzaminu jest przechowywana przez CEM

⁵¹⁹ Farmaceuta w ramach kształcenia podyplomowego uzyskuje tytuł specjalisty, potwierdzający posiadanie określonych kwalifikacji zawodowych, po odbyciu przeszkolenia specjalizacyjnego ustalonego programem specjalizacji i zdaniu egzaminu państwowego. Specjalizacja odbywa się pod nadzorem kierownika specjalizacji, który jest odpowiedzialny za ustalenie szczegółowych warunków i przebiegu specjalizacji w sposób zapewniający realizację programu specjalizacji. Kierownika specjalizacji wybiera, za jego zgodą, farmaceuta spośród osób wskazanych na liście sporządzonej przez kierownika jednostki szkolącej. Farmaceuta rozpoczyna specjalizację w terminie określonym przez kierownika jednostki szkolącej w karcie specjalizacji, po uzyskaniu pisemnej akceptacji kierownika specjalizacji oraz konsultanta wojewódzkiego w danej dziedzinie lub w dziedzinie pokrewnej, jeżeli w danej dziedzinie nie ma powołanego konsultanta, właściwego ze względu na miejsce odbywania stażu specjalizacyjnego. Czas trwania specjalizacji, określony programem specjalizacji, może być skrócony na uzasadniony wniosek osoby odbywającej specjalizację przez kierownika jednostki szkolącej lub upoważnioną przez niego osobę, o okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, pod warunkiem pełnego zrealizowania programu specjalizacji (może też być wydłużony o okres nie dłuższy niż 24 miesiące). Osoba niebędąca obywatelem polskim, przebywająca na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wyłącznie w celu odbycia kształcenia podyplomowego lub uzyskania stopnia naukowego, może rozpocząć specjalizację na zasadach określonych w przepisach o odbywaniu studiów i uczestniczeniu w badaniach naukowych i szkoleniach przez osoby niebędące obywatelami polskimi. Nadzór nad prowadzeniem specjalizacji sprawuje minister właściwy do spraw zdrowia.

⁵²⁰ Do egzaminu państwowego może być dopuszczona osoba, która odbyła specjalizację. Potwierdzeniem złożenia egzaminu państwowego z wynikiem pozytywnym jest wydane przez CEM zaświadczenie, które stanowi podstawę do otrzymania dyplomu uzyskania tytułu specjalisty. CEM przekazuje to zaświadczenie kierownikowi właściwej jednostki szkolącej. Kierownik jednostki szkolącej po otrzymaniu tego zaświadczenia wydaje farmaceucie dyplom potwierdzający uzyskanie tytułu specjalisty. Wzór zaświadczenia oraz dyplomu stanowi załącznik do rozporządzenia. Kierownik jednostki szkolącej przesyła odpis dyplomu do wojewódzkiego centrum zdrowia publicznego. Farmaceuta może składać egzamin państwowy kończący daną specjalizację najwyżej trzy razy. Trzeci termin przystąpienia do egzaminu państwowego, który jest terminem ostatecznym, musi być wyznaczony nie później niż 36 miesięcy od daty zaliczenia specjalizacji przez kierownika specjalizacji.

⁵²¹ Członkowie Komisji, w liczbie określonej przez Dyrektora CEM, powoływani są spośród kandydatów wskazanych przez Naczelną Izbę Aptekarską, Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne lub inne towarzystwo naukowe właściwe dla danej specjalności oraz konsultanta krajowego w danej dziedzinie lub w dziedzinie pokrewnej, jeżeli w danej dziedzinie nie ma powołanego konsultanta, spełniających wymagania określone w wydanym rozporządzeniu.

8.1	8	Obowiązkowe opłaty	wysokość opłaty za egzamin państwowy (specjalizacyjny) nie może przekroczyć planowanych kosztów egzaminu państwowego. Kierownik jednostki szkolącej ustala wysokość opłaty za egzamin państwowy w roku następnym, w terminie do dnia 2 stycznia każdego roku, na podstawie przesłanej przez Dyrektora CEM informacji dotyczącej kosztów organizacji egzaminu państwowego, uwzględniając w szczególności wydatki związane z przeprowadzeniem egzaminu praktycznego i obsługą administracyjną egzaminu państwowego. Nadto farmaceuta wnosi opłatę za postępowanie kwalifikacyjne oraz za postępowanie egzaminacyjne i za kursy w szkoleniu ciągłym – wysokość opłaty ustala kierownik jednostki szkolącej, z zastrzeżeniem, że maksymalna opłata za jedną godzinę kursu nie może przekroczyć 1% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłaty nagród z zysku za ubiegły rok, ogłaszanego, w drodze obwieszczenia, przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” ⁵²²
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 15 maja 2003 r. w sprawie specjalizacji oraz uzyskiwania tytułu specjalisty przez farmaceutów (Dz. U. Nr 101, poz. 941 z późn. zm.)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	specjalizację może rozpocząć osoba, która spełnia łącznie następujące warunki: 1) posiada prawo wykonywania zawodu farmaceuty, 2) posiada roczny staż pracy w zawodzie, 3) została zakwalifikowana do odbycia specjalizacji w postępowaniu kwalifikacyjnym ⁵²³
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) specjalizacje w ramach kształcenia podyplomowego są prowadzone przez wydziały albo inne jednostki organizacyjne szkół wyższych, które prowadzą studia na kierunku farmacja po uzyskaniu akredytacji udzielonej przez ministra właściwego do spraw zdrowia, spełnieniu przez tę jednostkę określonych standardów kształcenia specjalizacyjnego farmaceutów ⁵²⁴ . Akredytacji udziela się na okres nie krótszy niż 3 lata i nie dłuższy niż 10 lat. Minister właściwy do spraw zdrowia określa, w drodze rozporządzenia, standardy kształcenia specjalizacyjnego farmaceutów, uwzględniając w szczególności dane dotyczące liczby i kwalifikacji kadr, bazy dydaktycznej oraz warunków organizacyjnych szkolenia ⁵²⁵ ; 2) nadzór nad prowadzeniem specjalizacji sprawuje minister właściwy do spraw zdrowia ⁵²⁶ ; 3) minister właściwy do spraw zdrowia określa, w drodze rozporządzenia ⁵²⁷ : a) wykaz specjalności farmaceutycznych, ze szczególnym uwzględnieniem zapotrzebowania na kadrę, b) ramowe programy specjalizacji i czas ich odbywania, ze szczególnym uwzględnieniem zakresu oraz form zdobywania wiedzy teoretycznej i wykazu umiejętności praktycznych,

⁵²² Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 maja 2003 r. w sprawie specjalizacji oraz uzyskiwania tytułu specjalisty przez farmaceutów (Dz. U. Nr 101, poz. 941 z późn. zm.).

⁵²³ Postępowanie kwalifikacyjne przeprowadza jednostka szkoląca, uwzględniając przeprowadzenie odrębnego postępowania kwalifikacyjnego dla farmaceutów posiadających pierwszy stopień specjalizacji w określonej specjalności uzyskany na podstawie dotychczasowych przepisów. W celu przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego kierownik jednostki szkolącej powołuje komisję kwalifikacyjną.

⁵²⁴ Akredytacji udziela się na okres nie krótszy niż 3 lata i nie dłuższy niż 10 lat.

⁵²⁵ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 maja 2003 r. w sprawie specjalizacji oraz uzyskiwania tytułu specjalisty przez farmaceutów (Dz. U. Nr 101, poz. 941 z późn. zm.).

⁵²⁶ W ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw zdrowia jest uprawniony do:

- 1) wizytacji jednostki szkolącej,
- 2) żądania przedstawienia dokumentacji i wyjaśnień dotyczących prowadzonej specjalizacji,
- 3) wydawania zaleceń dotyczących usunięcia stwierdzonych uchybień.

⁵²⁷ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 maja 2003 r. w sprawie specjalizacji oraz uzyskiwania tytułu specjalisty przez farmaceutów.

8.1	11		<p>c) sposób i tryb przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego ze szczególnym uwzględnieniem wzoru wniosku o rozpoczęcie specjalizacji i kryteriów oceny postępowania kwalifikacyjnego,</p> <p>d) sposób odbywania specjalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem trybu dokumentowania jej przebiegu,</p> <p>e) sposób i tryb składania egzaminu państwowego ze szczególnym uwzględnieniem wymagań dotyczących egzaminu pisemnego i ustnego,</p> <p>f) tryb uznawania równoważności tytułu specjalisty uzyskanego za granicą, ze szczególnym uwzględnieniem zakresu szkolenia odbytego za granicą oraz trybu i zakresu odbywania przeszkolenia uzupełniającego,</p> <p>g) wzór dyplomu wydawanego po złożeniu egzaminu;</p> <p>4) wojewódzkie centrum zdrowia publicznego prowadzi rejestr osób odbywających specjalizację na obszarze danego województwa;</p> <p>5) farmaceuta (w rozumieniu: osoba z prawem wykonywania zawodu, zatrudniona w aptece lub hurtowni) zobowiązany jest do podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez uczestnictwo w ciągłym szkoleniu, celem aktualizacji posiadanego zasobu wiedzy oraz stałego dokształcania się w zakresie nowych osiągnięć nauk farmaceutycznych. Szkolenia ciągle będą prowadzone w akredytowanych jednostkach szkolących. Minister właściwy do spraw zdrowia, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Aptekarskiej oraz Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, określa, w drodze rozporządzenia, ramowy program ciągłych szkoleń, ze szczególnym uwzględnieniem zakresu oraz form zdobywania wiedzy teoretycznej, sposób odbywania szkoleń⁵²⁸</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	FELCZER
9	1	Podstawa prawna	art. 1 ust. 2 pkt. 1 –2 ustawy z dnia 20 lipca 1950 r. o zawodzie felczera (Dz. U z 2004 r. Nr 53, poz. 531 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	kwalifikacja ta nie jest wpisana do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, kształcenie w zawodzie felczera zostało w Polsce zakończone ⁵²⁹
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	kształcenie w zawodzie felczera zostało w Polsce zakończone ⁵³⁰ ; ocenie wewnętrznej
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom ukończenia szkoły ⁵³¹
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony ⁵³²
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	szkoła prowadzi księgę wydanych dyplomów ⁵³³

⁵²⁸ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 25 czerwca 2003 r. w sprawie ciągłych szkoleń farmaceutów zatrudnionych w aptekach i hurtowniach farmaceutycznych (Dz. U. Nr 132, poz. 1238 z późn. zm.).

⁵²⁹ Kształcenie felczera zostało zakończone. Jednakże prawo wykonywania zawodu i używania tytułu felczera przyznaje Naczelna Rada Lekarska. Patrz: też uwaga nr 2 i 3 w wierszu nr 9 oraz uwaga nr 1 w wierszu 11.

⁵³⁰ Patrz: też uwaga nr 2 i 3 w wierszu nr 9 oraz uwaga nr 1 w wierszu 11.

⁵³¹ W przypadku uzyskania prawa do wykonywania zawodu – dokument „Prawo wykonywania zawodu felczera”, którego wzór określa minister właściwy do spraw zdrowia w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 maja 2004 r. w sprawie wzoru dokumentu „Prawo wykonywania zawodu felczera” (Dz. U. Nr 136, poz. 1459)

⁵³² Felczer wykonujący zawód felczera traci prawo wykonywania zawodu z mocy prawa w przypadku ubezwłasnowolnienia. Nadto w przypadku uzasadnionego podejrzenia niedostatecznego przygotowania zawodowego felczera, Naczelna Rada Lekarska powołuje komisję złożoną z lekarzy o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych, która wydaje opinię o przygotowaniu zawodowym felczera. Okręgowa rada lekarska ustala program, miejsce oraz sposób przeszkolenia. Przeszkolenie trwa nie dłużej niż 1 rok i obejmuje zajęcia teoretyczne i praktyczne. Koszt przeszkolenia teoretycznego ponosi felczer, a wpływy z tego tytułu stanowią przychód okręgowej rady lekarskiej. Wysokość opłaty za przeszkolenie teoretyczne nie może przewyższać planowanych kosztów związanych z jego przeprowadzeniem.

Odpowiednio, jeżeli zaistnieją przesłanki uzasadniające podejrzenie niezdolności felczera do wykonywania zawodu ze względu na stan zdrowia, Naczelna Rada Lekarska powołuje komisję złożoną z lekarzy specjalistów z odpowiednich dziedzin medycyny. Komisja ta wydaje orzeczenie w przedmiocie niezdolności felczera do wykonywania zawodu felczera. Naczelna Rada Lekarska, na podstawie orzeczenia komisji o niezdolności felczera do wykonywania zawodu, zawiesza prawo wykonywania zawodu felczera na okres trwania niezdolności lub stwierdza o utracie prawa wykonywania zawodu.

⁵³³ Felczer, który uzyskał prawo wykonywania zawodu, podlega wpisowi do rejestru prowadzonego przez Naczelną Radę Lekarską. Naczelna Rada Lekarska określi szczegółowy tryb postępowania w sprawach przyznawania prawa wykonywania zawodu felczera i prowadzenia rejestru felczarów [Korp. Lek. 2004. 5. 11 (Uchw) Szczegółowy tryb postępowania w sprawach przyznawania prawa wykonywania zawodu felczera oraz prowadzenia rejestru felczarów (87/04/IV)].

9	8	Obowiązkowe opłaty	na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osób, które: 1) ukończyły liceum felczerskie lub szkołę felczerską w Polsce ⁵³⁴ , 2) posiadają dyplom wydany w państwie innym niż państwo członkowskie Unii Europejskiej, uznany w Rzeczypospolitej Polskiej za równoważny na podstawie umów międzynarodowych lub odrębnych przepisów, a ich kompetencje zawodowe zostały potwierdzone decyzją administracyjną ministra właściwego do spraw zdrowia, albo 3) posiadają kwalifikacje do wykonywania zawodu felczera nabyte w państwie członkowskim Unii Europejskiej innym niż Rzeczpospolita Polska, uznane na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 kwietnia 2001 r. o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych (Dz. U. Nr 87, poz. 954 z późn. zm.) ⁵³⁵
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) o ile kwalifikacje felczera potwierdza dyplom szkoły wymienionej w wierszu nr 9 lub decyzja administracyjna, o której mowa w pkt 2 wiersz 9, o tyle prawo do wykonywania zawodu felczera uzależnione jest od posiadania kwalifikacji felczera oraz spełnienia dodatkowych przesłanek opisanych w ustawie: a) pełna zdolność do czynności prawnych, b) stan zdrowia pozwalający na wykonywanie zawodu felczera, c) znajomość języka polskiego w mowie i w piśmie, w stopniu niezbędnym do wykonywania zawodu felczera ⁵³⁶ , d) posiadanie zaświadczenia wydanego przez odpowiednie władze państwa, w którym został wydany dyplom, że posiadają na terenie tego państwa prawo do wykonywania zawodu felczera, które nie zostało zawieszono ani którego nie zostali pozbawieni, oraz że nie toczy się przeciwko nim postępowanie w sprawach pozbawienia albo zawieszenia prawa wykonywania zawodu; 2) felczerowi, wykonującemu zawód ponad 3 lata, przysługuje tytuł starszego felczera. Może on wykonywać czynności właściwe dla tego zawodu samodzielnie w podmiocie leczniczym ⁵³⁷

⁵³⁴ Powierzenie felczerowi zamiast lekarzowi wykonywania czynności określonych § 12 i 13 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8 marca 1961 r. w sprawie izb wytrzeźwień (Dz. U. Nr 21, poz. 104) nie oznacza rozszerzenia zakresu uprawnień felczera przewidzianych ustawą z dnia 20 lipca 1950 r. o zawodzie felczera. W szczególności nie może on stosować leków, których stosowanie zastrzeżone jest lekarzowi (patrz: wyrok Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 20 listopada 1970 r., sygn. akt I CR 484/70).

⁵³⁵ Obecnie na zasadach określonych w ustawie z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394).

⁵³⁶ W odniesieniu do obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej wystarczającym dokumentem potwierdzającym znajomość języka polskiego jest oświadczenie o znajomości języka polskiego w mowie i w piśmie w zakresie niezbędnym do wykonywania zawodu felczera. Natomiast w odniesieniu do obywateli innych państw niż państwa członkowskie Unii Europejskiej dokumentem potwierdzającym znajomość języka polskiego jest zaświadczenie o złożeniu egzaminu z języka polskiego. Egzamin przeprowadza komisja egzaminacyjna powołana przez Naczelną Radę Lekarską. Opłatę za egzamin ponosi felczera, a wpływ z tego tytułu stanowią przychód Naczelnej Rady Lekarskiej, przy czym wysokość opłaty nie może przewyższać planowanych kosztów przeprowadzenia egzaminu. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia:

1) zakres znajomości języka polskiego w mowie i w piśmie konieczny do wykonywania zawodu felczera, uwzględniając w szczególności zakres uprawnień zawodowych felczera,
2) skład komisji egzaminacyjnej oraz sposób i tryb przeprowadzania i składania egzaminu,
3) wysokość opłaty za egzamin (patrz: rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie zakresu znajomości języka polskiego koniecznego do wykonywania zawodu felczera oraz trybu przeprowadzania i składania egzaminu z języka polskiego (Dz. U. Nr 160, poz. 1675).

⁵³⁷ Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy zakres uprawnień zawodowych felczera, uwzględniając w szczególności czynności wykonywane samodzielnie i czynności wykonywane pod kierunkiem lekarza,
2) wykaz leków spośród środków odurzających i psychotropowych oraz leków silnie działających, które mogą być przepisywane na receptę przez felczera, uwzględniając w szczególności wskazania terapeutyczne i bezpieczeństwo stosowania leków,
3) sposób oznaczania recept wystawianych przez felczera, z uwzględnieniem danych dotyczących felczera (patrz: rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 11 marca 2005 r. w sprawie szczegółowych uprawnień zawodowych felczera (Dz. U. Nr 45, poz. 434).

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	TECHNIK ELEKTORADIOLOG
10	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt c ppkt c i art. 9c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie warunków bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego dla wszystkich rodzajów ekspozycji medycznej (Dz. U. Nr 51, poz. 265)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE; egzamin zawodowy
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe według wzoru określonego w rozporządzeniu wydanego na podstawie przepisów o systemie oświaty
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	OKE prowadzi rejestr wydanych zaświadczeń
	8	Obowiązkowe opłaty	na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	1) jak dla osób, które ukończyły odpowiednią szkołę policealną i zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie, opisane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184) ⁵³⁸ , 2) pozytywnie zdany egzamin z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta i uzyskanie certyfikatu potwierdzającego jego złożenie [art. 33c ust. 5 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2001 r. Nr 3, poz. 18 z późn. zm.)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano

⁵³⁸ Niniejszy akt wszedł w życie z dniem 1 września 2012 r. Uprzednio wymagania dla tej kwalifikacji opisane były w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystentka stomatologiczna, dietetyk, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, ortoptystka, protetyk słuchu, ratownik medyczny, technik dentystyczny, technik elektroniki medycznej, technik elektoradiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik ortopeda, i terapeuta zajęciowy (Dz. U. Nr 26, poz. 217 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 103, poz. 652 z późn. zm.).

	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie ⁵³⁹
		Inne uwagi	osoby wykonujące i nadzorujące wykonywanie badań i zabiegów leczniczych przy użyciu promieniowania jonizującego są obowiązane do podnoszenia swoich kwalifikacji z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta poprzez ukończenie szkolenia w dziedzinie ochrony radiologicznej pacjenta, zdanie egzaminu i uzyskanie certyfikatu potwierdzającego jego zdanie ⁵⁴⁰ – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie warunków bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego dla wszystkich rodzajów ekspozycji medycznej (Dz. U. Nr 51, poz. 265) określa ramowy program szkolenia w dziedzinie ochrony radiologicznej pacjenta Załącznik nr 7 do rozporządzenia)
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	ELEKTORADIOLOG⁵⁴¹
	1	Podstawa prawna	rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie warunków bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego dla wszystkich rodzajów ekspozycji medycznej (Dz. U. Nr 51, poz. 265)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	rektor uczelni
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	rektor uczelni; egzamin dyplomowy
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom uczelni
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
11	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	rejestr wydanych dyplomów prowadzi dana uczelnia wyższa
	8	Obowiązkowe opłaty	uczelnia pobiera opłaty za wydanie dyplomu w kwocie 60 zł w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się, inne warunki nadania kwalifikacji	1) jak dla osób, które ukończyły kierunek elektoradiologia w ramach studiów I stopnia ⁵⁴² , 2) pozytywnie zdany egzamin z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta i uzyskanie certyfikatu potwierdzającego jego złożenie (art. 33c ust. 5 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe; Dz. U. z 2001 r. Nr 3, poz. 18 z późn. zm.)

⁵³⁹ Patrz: art. 10 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

⁵⁴⁰ Szkolenie mogą prowadzić podmioty, które spełniają wymagania określone w ustawie – Prawo atomowe i uzyskują wpis do prowadzonego przez Głównego Inspektora Sanitarnego rejestru podmiotów uprawnionych do przeprowadzania szkolenia z dziedziny ochrony radiologicznej pacjenta. Główny Inspektor Sanitarny nadzoruje spełnienie przez podmiot wpisany do rejestru podmiotów prowadzących szkolenie. Szkolenie kończy się egzaminem przed Komisją Egzaminacyjną powołaną przez Głównego Inspektora Sanitarnego spośród specjalistów z zakresu stosowania promieniowania jonizującego w medycynie i wydaniem certyfikatu potwierdzającego jego zdanie. Certyfikat jest ważny przez okres 5 lat od dnia jego wydania. Opłata za egzamin wynosi nie więcej niż 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1314), obowiązującego dnia 1 stycznia w roku przeprowadzania egzaminu.

⁵⁴¹ Elektoradiologię można studiować na uczelniach publicznych w trybie stacjonarnym (dziennym) i niestacjonarnym (zaocznym), w systemie studiów I (licencjat) stopnia. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie warunków bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego dla wszystkich rodzajów ekspozycji medycznej (Dz. U. Nr 51, poz. 265) postanawia o zawodzie technik elektoradiologii i traktuje osobę wykonującą ten zawód jako osobę zarówno posiadającą tytuł technika elektoradiologii, jak i osobę posiadającą dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunkach kształcących w zakresie radiologii i tytuł zawodowy licencjata lub magistra (§ 2 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia).

⁵⁴² Osoby posiadające dyplom licencjata mogą ubiegać się o przyjęcie na studia II stopnia (2 lata) na kierunku zdrowie publiczne.

11	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano w trakcie analizy
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie osoby wykonujące i nadzorujące wykonywanie badań i zabiegów leczniczych przy użyciu promieniowania jonizującego są obowiązane do podnoszenia swoich kwalifikacji z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta poprzez ukończenie szkolenia w dziedzinie ochrony radiologicznej pacjenta, zdanie egzaminu i uzyskanie certyfikatu potwierdzającego jego zdanie ⁵⁴³ – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie warunków bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego dla wszystkich rodzajów ekspozycji medycznej (Dz. U. Nr 51, poz. 265) ⁵⁴⁴ określa ramowy program szkolenia w dziedzinie ochrony radiologicznej pacjenta (Załącznik nr 7 do rozporządzenia)
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	TECHNIK DENTYSTYCZNY⁵⁴⁵
12	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt c ppkt c i art. 9c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE; egzamin zawodowy
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	OKE prowadzi rejestr wydanych zaświadczeń
	8	Obowiązkowe opłaty	na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie

⁵⁴³ Patrz: przypis dotyczący kwalifikacji technik elektroradiolog w zakresie obowiązkowego szkolenia i egzaminu. Szkolenie mogą prowadzić podmioty, które spełniają wymagania określone w ustawie – Prawo atomowe i uzyskują wpis do prowadzonego przez Głównego Inspektora Sanitarnego rejestru podmiotów uprawnionych do przeprowadzania szkolenia z dziedziny ochrony radiologicznej pacjenta. Główny Inspektor Sanitarny nadzoruje spełnienie przez podmiot wpisany do rejestru podmiotów prowadzących szkolenie. Szkolenie kończy się egzaminem przed Komisją Egzaminacyjną powołaną przez Głównego Inspektora Sanitarnego spośród specjalistów z zakresu stosowania promieniowania jonizującego w medycynie i wydaniem certyfikatu potwierdzającego jego zdanie. Certyfikat jest ważny przez okres 5 lat od dnia jego wydania. Opłata za egzamin wynosi nie więcej niż 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679 z późn. zm.) obowiązującego dnia 1 stycznia w roku przeprowadzania egzaminu

⁵⁴⁴ Na podstawie art. 33c ust. 9 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 276 z późn. zm.).

⁵⁴⁵ Zawód technika dentystycznego regulował dekret z dnia 5 lipca 1946 (Dz. U. z 1947 r. Nr 27, poz. 104 z późn. zm.). Dekret ten wprowadzał także zawód uprawnionego technika dentystycznego, którego kwalifikacje były znacznie szersze od technika dentystycznego, lecz w praktyce zawód taki nie występuje z uwagi na zaniechanie kształcenia w tym zawodzie. Obecnie co do osób posiadających ten tytuł uprawnienia reguluje rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 maja 1951 r. w sprawie szczegółowych uprawnień zawodowych techników dentystycznych.

12	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osób, które ukończyły odpowiednią szkołę policealną i zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie opisane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184) ⁵⁴⁶
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	zdany egzamin z modelarstwa i egzamin z chemii (maturalny lub zdawany w szkole)
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie ⁵⁴⁷
		Inne uwagi	nie zidentyfikowano
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	HIGIENISTKA STOMATOLOGICZNA
13	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt c ppkt d i art. 9c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE; egzamin zawodowy
	4	Rodzaj dokumentu	dplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe według wzoru określonego w przepisach o systemie oświaty
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	OKE prowadzi rejestr wydanych zaświadczeń
	8	Obowiązkowe opłaty	na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osób, które ukończyły odpowiednią szkołę policealną i zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie opisane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184) ⁵⁴⁸

⁵⁴⁶ Niniejszy akt wszedł w życie z dniem 1 września 2012 r. Uprzednio wymagania dla tej kwalifikacji opisane były w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystentka stomatologiczna, dietetyk, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, ortoptystka, protetyk słuchu, ratownik medyczny, technik dentystyczny, technik elektroniki medycznej, technik elektroradiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik ortopeda, i terapeuta zajęciowy (Dz. U. Nr 26, poz. 217 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 103, poz. 652 z późn. zm.).

⁵⁴⁷ Patrz: art. 10 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

⁵⁴⁸ Niniejszy akt wszedł w życie z dniem 1 września 2012 r. Uprzednio wymagania dla tej kwalifikacji opisane były w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystentka stomatologiczna, dietetyk, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, ortoptystka, protetyk słuchu, ratownik medyczny, technik dentystyczny, technik elektroniki medycznej, technik elektroradiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik ortopeda, i terapeuta zajęciowy (Dz. U. Nr 26, poz. 217 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 103, poz. 652 z późn. zm.).

13	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano w trakcie analizy
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie ⁵⁴⁹
		Inne uwagi	nie zidentyfikowano
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	TECHNIK STERYLIZACJI MEDYCZNEJ
14	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt c ppkt c i art. 9c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE; egzamin zawodowy
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe według wzoru określonego w przepisach o systemie oświaty
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	na czas nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	OKE prowadzi rejestr wydanych zaświadczeń
	8	Obowiązkowe opłaty	na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osób, które ukończyły odpowiednią szkołę policealną i zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie, opisane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184) ⁵⁵⁰
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano w trakcie analizy
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie ⁵⁵¹
	Inne uwagi	nie zidentyfikowano	

⁵⁴⁹ Patrz: art. 10 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

⁵⁵⁰ Niniejszy akt wszedł w życie z dniem 1 września 2012 r. Uprzednio wymagania dla tej kwalifikacji opisane były w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystentka stomatologiczna, dietetyk, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, ortoptystka, protetyk słuchu, ratownik medyczny, technik dentystyczny, technik elektroniki medycznej, technik elektroradiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik ortopeda, i terapeuta zajęciowy (Dz. U. Nr 26, poz. 217 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 103, poz. 652 z późn. zm.).

⁵⁵¹ Patrz: art. 10 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	TECHNIK USŁUG KOSMETYCZNYCH
15	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt c ppkt c i art. 9c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE; egzamin zawodowy
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe według wzoru określonego w przepisach o systemie oświaty
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	OKE prowadzi rejestr wydanych zaświadczeń
	8	Obowiązkowe opłaty	na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osób, które ukończyły odpowiednią szkołę policealną i zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie, opisane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184) ⁵⁵²
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie ⁵⁵³ nie zidentyfikowano
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	DIAGNOSTA LABORATORYJNY
16	1	Podstawa prawna	art. 7 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej (Dz. U. z 2004 r. Nr 124, poz. 1529 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	rektor szkoły wyższej, a w przypadkach określonych w ustawie (alternatywnie) uzyskanie kwalifikacji uzależnione jest od uzyskania prawa do wykonywania zawodu lekarza i określonej specjalizacji lub odbycia kształcenia podyplomowego (patrz: wiersz nr 9) ⁵⁵⁴
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	rektor szkoły wyższej, a w przypadkach określonych w ustawie (alternatywnie) uzyskanie kwalifikacji uzależnione jest od uzyskania prawa do wykonywania zawodu lekarza i określonej specjalizacji lub odbycia kształcenia podyplomowego (patrz: wiersz nr 9); forma odpowiednia do ścieżki dojścia do kwalifikacji (patrz: wiersz nr 9)

⁵⁵² Niniejszy akt wszedł w życie z dniem 1 września 2012 r. Upřednio wymagania dla tej kwalifikacji opisane były w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystentka stomatologiczna, dietetyk, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, ortoptystka, protetyk sluchu, ratownik medyczny, technik dentystyczny, technik elektroniki medycznej, technik elektroradiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik ortopeda, i terapeuta zajęciowy (Dz. U. Nr 26, poz. 217 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 103, poz. 652 z późn. zm.).

⁵⁵³ Patrz: art. 10 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

⁵⁵⁴ Prawo wykonywania zawodu diagnosty laboratoryjnego stwierdza Krajowa Rada Diagnostów Laboratoryjnych w drodze uchwały. Do uchwał stosuje się postanowienia Kodeksu postępowania administracyjnego. Na uchwały służy skarga do sądu administracyjnego.

16	4	Rodzaj dokumentu	dyplom wyższej uczelni na kierunku analityka medyczna lub dokument właściwy dla ścieżki dojścia do kwalifikacji (patrz: wiersz nr 9)
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony ⁵⁵⁵
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	rektor szkoły wyższej prowadzi ewidencję wydanych dyplomów ⁵⁵⁶
	8	Obowiązkowe opłaty	uczelnia pobiera opłaty za wydanie dyplomu w kwocie 60 zł w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osoby, która 1) ukończyła studia wyższe na kierunku analityka medyczna i uzyskała tytuł zawodowy magistra lub 2) ukończyła studia wyższe na kierunkach: a) biologia lub farmacja i uzyskała tytuł zawodowy magistra, b) chemia lub biotechnologia i uzyskała tytuł zawodowy magistra lub magistra inżyniera, c) weterynaria i uzyskała tytuł zawodowy lekarza weterynarii – oraz odbyła kształcenie podyplomowe ⁵⁵⁷ , potwierdzone egzaminem ⁵⁵⁸ ; 3) uzyskała specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie analityki klinicznej, diagnostyki laboratoryjnej, mikrobiologii lub toksykologii, lub 4) ukończyła studia wyższe na kierunku lekarskim i uzyskała tytuł zawodowy lekarza oraz odbyła kształcenie podyplomowe
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano

⁵⁵⁵ Diagnosta laboratoryjny traci prawo wykonywania zawodu i zostaje skreślony z listy diagnostów laboratoryjnych na mocy uchwały Krajowej Rady Diagnostów Laboratoryjnych w przypadku:

- 1) ubezwłasnowolnienia całkowitego lub częściowego,
- 2) pozbawienia praw publicznych,
- 3) orzeczenia dyscyplinarnego lub wyroku sądowego o zakazie wykonywania zawodu,
- 4) utraty przez lekarza wpisanego na listę diagnostów laboratoryjnych prawa wykonywania zawodu lekarza.

⁵⁵⁶ Krajowa Rada Diagnostów Laboratoryjnych prowadzi listę diagnostów laboratoryjnych wykonujących ten zawód.

⁵⁵⁷ Kształcenie podyplomowe przeprowadzają szkoły wyższe, które prowadzą studia na kierunku analityka medyczna na podstawie programów nauczania opracowanych przez zespół ekspertów powołany przez ministra właściwego do spraw zdrowia. Opracowany przez ten zespół ekspertów program nauczania, po zaopiniowaniu przez konsultanta krajowego w dziedzinie diagnostyki laboratoryjnej oraz Krajową Radę Diagnostów Laboratoryjnych, zatwierdza minister właściwy do spraw zdrowia. Program nauczania weryfikuje się przynajmniej raz na 5 lat z zachowaniem sposobu postępowania przewidzianego dla jego opracowania. Jednostka szkoląca wydaje absolwentom świadectwa ukończenia zawodowego kształcenia podyplomowego według wzoru określonego odrębnymi przepisami dla studiów podyplomowych. Minister właściwy do spraw zdrowia określa, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób opracowania programu nauczania ze szczególnym uwzględnieniem składu zespołu ekspertów powołanego do opracowania programu oraz
- 2) sposób i tryb odbywania kształcenia podyplomowego oraz wzór dokumentacji przebiegu kształcenia podyplomowego, ze szczególnym uwzględnieniem przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego, zakresu oraz form zdobywania wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych, czasu odbywania kształcenia podyplomowego i wykonywania nadzoru nad jego merytoryczną realizacją [rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2004 r. w sprawie kształcenia podyplomowego w zakresie analityki medycznej (Dz. U. Nr 264, poz. 2680)].

To przykład rozwiązań ustawowych, w których program nauczania przygotowany przez ekspertów, i zaopiniowany przez środowisko zawodowe, którego sprawa dotyczy, zatwierdzany jest przez właściwego ministra.

Nadzór nad realizacją zawodowego kształcenia podyplomowego sprawuje konsultant krajowy w dziedzinie diagnostyki laboratoryjnej poprzez ocenę:

- 1) realizacji programu nauczania;
- 2) bazy dydaktycznej jednostki szkolącej, w tym wyposażenia niezbędnego do realizacji założonych celów kształcenia,
- 3) kwalifikacji kadry dydaktycznej do prowadzenia poszczególnych przedmiotów zawodowych.

⁵⁵⁸ Egzamin organizuje jednostka szkoląca, a przeprowadza komisja egzaminacyjna powołana przez kierownika jednostki szkolącej. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania egzaminu oraz wzór zaświadczenia potwierdzającego zdanie egzaminu (rozporządzenie wyżej przywołane).

16	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) o ile kwalifikacje diagnosty laboratoryjnego nadaje np. rektor szkoły wyższej (patrz: wiersz nr 9), o tyle nadanie prawa do wykonywania zawodu diagnosty laboratoryjnego uzależnione jest od spełnienia dodatkowych przesłanek opisanych w ustawie: uzyskania wpisu na listę diagnostów laboratoryjnych prowadzoną przez Krajową Radę Diagnostów Laboratoryjnych, pełną zdolność do czynności prawnych, stanu zdrowia pozwalającego na wykonywanie zawodu diagnosty laboratoryjnego, złożenie ślubowania według roty określonej w ustawie; 2) osoba wykonująca zawód diagnosty laboratoryjnego winna podnosić swe kwalifikacje zawodowe poprzez zdawanie obowiązkowych egzaminów specjalizacyjnych pierwszego i drugiego stopnia z zakresu analityki klinicznej; 3) prawo do wykonywania zawodu diagnosty laboratoryjnego może uzyskać również osoba posiadająca prawo wykonywania zawodu lekarza i specjalizację I lub II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie analityka kliniczna, analityka lekarska, diagnostyka laboratoryjna lub mikrobiologia, mikrobiologia i serologia, mikrobiologia lekarska, jeżeli została wpisana na listę diagnostów laboratoryjnych; 4) kierownikiem laboratorium może zostać pracownik z odpowiednim stażem pracy i mający co najmniej pierwszy stopień specjalizacji z zakresu analityki klinicznej; 5) osobą uprawnioną do samodzielnego wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej w laboratorium jest: <ol style="list-style-type: none"> a) diagnosta laboratoryjny mający prawo wykonywania tego zawodu, b) osoba posiadająca tytuł zawodowy lekarza i prawo wykonywania zawodu lekarza oraz wiedzę i umiejętności w zakresie wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej, o których mowa w art. 2, uzyskane w ramach specjalizacji, o której mowa w art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz. U. z 2005 r. Nr 226, poz. 1943 z późn. zm.), lub posiadająca umiejętności w zakresie węższych dziedzin medycyny, o których mowa w art. 17 ust. 1 tej ustawy⁵⁵⁹; 6) w odniesieniu do osób, które: <ol style="list-style-type: none"> a) posiadają dyplom wydany w państwie innym niż państwo członkowskie Unii Europejskiej lub państwo członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederację Szwajcarską uznany w Rzeczypospolitej Polskiej za równoważny z dyplomem uzyskiwanym w Rzeczypospolitej Polskiej, potwierdzającym tytuł zawodowy magistra na kierunku analityka medyczna, lub b) posiadają kwalifikacje do wykonywania zawodu diagnosty laboratoryjnego nabyte w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym innym niż Rzeczpospolita Polska lub w Konfederacji Szwajcarskiej, uznane w Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z ustawą z dnia 26 kwietnia 2001 r. o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych (Dz. U. Nr 87, poz. 954 z późn. zm.) <p>– ustawa reguluje prawną możliwość wykonywania przez nie tego zawodu. Nadto należy podkreślić, że nakłada na te osoby obowiązek władania językiem polskim w stopniu niezbędnym do wykonywania zawodu diagnosty laboratoryjnego w mowie i w piśmie, potwierdzonym urzędowym dokumentem wydanym na podstawie odrębnych przepisów⁵⁶⁰,</p>
----	----	--	---

⁵⁵⁹ Osoba posiadająca tytuł zawodowy lekarza i prawo wykonywania zawodu lekarza, w czasie realizacji programu specjalizacji i innych form kształcenia podyplomowego, odbywanych na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry, wykonuje czynności diagnostyki laboratoryjnej w laboratorium pod nadzorem osób uprawnionych do samodzielnego wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej w laboratorium. Jest to sytuacja, w której ustawodawca upoważnia osobę, która nie posiada jeszcze kwalifikacji diagnosty laboratoryjny, do wykonywania określonych czynności z zakresu diagnostyki laboratoryjnej pod nadzorem i łączy to uprawnienie z prawem wykonywania zawodu.

⁵⁶⁰ W odniesieniu do obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym wystarczającym dokumentem jest oświadczenie o znajomości języka polskiego w mowie i w piśmie w zakresie niezbędnym do wykonywania zawodu diagnosty laboratoryjnego.

16	11		<p>7) diagnosta laboratoryjny (w rozumieniu: mający prawo do wykonywania tego zawodu), który nieprzerwanie nie wykonywał czynności diagnostyki laboratoryjnej przez okres dłuższy niż 5 lat, a zamierza podjąć ich wykonywanie, ma obowiązek zawiadomienia o tym Krajowej Rady Diagnostów Laboratoryjnych i odbycia przeszkolenia. Tryb i zakres przeszkolenia ustala Krajowa Rada Diagnostów Laboratoryjnych. Koszty szkolenia ponosi zainteresowany;</p> <p>8) Krajowa Rada Diagnostów Laboratoryjnych jest uprawniona do kontroli i oceny wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej przez diagnostę laboratoryjnego. Kontrolę przeprowadzają i oceny dokonują wizytatorzy powołani przez Krajową Radę Diagnostów Laboratoryjnych spośród diagnostów laboratoryjnych. Jeżeli Krajowa Rada Diagnostów Laboratoryjnych stwierdzi, że istnieje uzasadnione podejrzenie niezdolności diagnosty laboratoryjnego do wykonywania zawodu diagnosty laboratoryjnego lub ograniczenia w wykonywaniu ściśle określonych czynności diagnostyki laboratoryjnej ze względu na stan zdrowia, powołuje komisję złożoną z lekarzy specjalistów z odpowiednich dziedzin medycyny. Komisja ta wydaje orzeczenie w przedmiocie niezdolności diagnosty laboratoryjnego do wykonywania zawodu diagnosty laboratoryjnego albo ograniczenia wykonywania ściśle określonych czynności diagnostyki laboratoryjnej. Minister właściwy do spraw zdrowia, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Diagnostów Laboratoryjnych, określi, w drodze rozporządzenia, tryb powoływania i organizowania komisji oraz tryb orzekania o niezdolności do wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej ze względu na stan zdrowia⁵⁶¹</p>
Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	DIAGNOSTA LABORATORYJNY SPECJALISTA⁵⁶²
16.1	1	Podstawa prawna	art. 30a ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej (Dz. U. Nr 124, poz. 1529 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	rektor szkoły wyższej będącej jednostką kształcąca, w której diagnosta laboratoryjny ukończył specjalizację ⁵⁶³
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Centrum Egzaminów Medycznych (CEM) po pozytywnym złożeniu Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego Diagnostów Laboratoryjnych (PESDL) ⁵⁶⁴
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom specjalisty w danej dziedzinie
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony

⁵⁶¹ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 czerwca 2004 r. w sprawie trybu powoływania i organizacji oraz orzekania komisji orzekającej w przedmiocie niezdolności diagnosty laboratoryjnego do wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej lub ograniczenia w wykonywaniu tych czynności (Dz. U. Nr 142, poz. 1513).

⁵⁶² Diagnosta laboratoryjny uzyskuje tytuł specjalisty po odbyciu szkolenia specjalizacyjnego ustalonego programem specjalizacji i zdaniu egzaminu państwowego – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie specjalizacji i uzyskiwania tytułu specjalisty przez diagnostów laboratoryjnych (Dz. U. Nr 126, poz. 1319 z późn. zm.). Rozporządzenie określa:

- 1) wykaz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których można odbywać specjalizację,
- 2) sposób i tryb dokonywania wpisu na listę podmiotów uprawnionych do prowadzenia staży kierunkowych,
- 3) sposób opracowania i zakres programu specjalizacji,
- 4) sposób i tryb przeprowadzania oraz odbywania specjalizacji,
- 5) sposób i tryb składania egzaminu państwowego,
- 6) szczegółowe warunki i sposób sprawowania nadzoru nad realizacją specjalizacji,
- 7) sposób ustalania opłat za specjalizację i egzamin państwowy.

⁵⁶³ PESDL jest przeprowadzany przez Państwową Komisję Egzaminacyjną (PKE). Przewodniczącemu PKE i jej członków powołuje i odwołuje Dyrektor CEM. Zadania egzaminacyjne dla PESDL są opracowywane przez autorów wskazanych przez Dyrektora CEM spośród osób posiadających wysokie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe w danej dziedzinie. Zadania egzaminacyjne podlegają weryfikacji przez recenzentów, wyznaczonych przez Dyrektora CEM w porozumieniu z właściwym konsultantem krajowym.

Zadania egzaminacyjne przygotowuje się odrębnie dla każdego programu specjalizacji oraz na każdą sesję egzaminacyjną. Potwierdzeniem złożenia PESDL z wynikiem pozytywnym jest wydane przez CEM zaświadczenie, które stanowi podstawę do otrzymania dyplomu uzyskania tytułu specjalisty. Rektor szkoły wyższej będącej jednostką kształcąca, w której diagnosta laboratoryjny ukończył specjalizację, po otrzymaniu zaświadczenia/dyplomu potwierdzającego uzyskanie tytułu specjalisty, informuje o tym ośrodek wojewódzki, przekazując dokumentację diagnosty laboratoryjnego. Zarówno wzór zaświadczenia, jak i dyplomu opisany jest w rozporządzeniu w sprawie specjalizacji i uzyskiwania tytułu specjalisty przez diagnostów laboratoryjnych.

⁵⁶⁴ Nadzór nad specjalizacją sprawuje minister właściwy do spraw zdrowia. Minister właściwy do spraw zdrowia może przeprowadzać kontrolę i wydawać zalecenia pokontrolne dotyczące oceny zgodności realizacji specjalizacji ze standardami kształcenia specjalizacyjnego, programem specjalizacji, oceny prawidłowości prowadzonej dokumentacji i badania opinii osób odbywających specjalizację.

	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	CEM prowadzi rejestr wydanych zaświadczeń o potwierdzeniu złożenia PESDL z wynikiem pozytywnym ⁵⁶⁵
	8	Obowiązkowe opłaty	opłatę za specjalizację i egzamin państwowy ponosi osoba odbywająca specjalizację ⁵⁶⁶ Rektor szkoły wyższej prowadzącej specjalizację ustala wysokość opłaty za specjalizację na podstawie przewidywanych kosztów z zastrzeżeniem, iż maksymalna opłata za jedną godzinę kursu nie może przekroczyć 1% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłaty nagród z zysku za ubiegły rok, ogłaszanego, w drodze obwieszczenia, przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Wysokość opłaty za PESDL ustala Dyrektor CEM ⁵⁶⁷ . Minister właściwy do spraw zdrowia może, w ramach środków budżetu państwa, których jest dysponentem, dofinansować koszty związane ze szkoleniem specjalizacyjnym diagnostów laboratoryjnych
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	specjalizację może rozpocząć osoba, która została zakwalifikowana do odbycia specjalizacji w postępowaniu kwalifikacyjnym ⁵⁶⁸
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	posiadanie prawa wykonywania zawodu diagnosty laboratoryjnego
16.1.		Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie
	11	Inne uwagi	<ol style="list-style-type: none"> 1) specjalizacja jest jednostopniowa⁵⁶⁹; 2) specjalizację mogą prowadzić szkoły wyższe, które prowadzą studia na kierunku analityka medyczna, jeżeli: <ol style="list-style-type: none"> a) spełniają standardy kształcenia specjalizacyjnego określone w programie specjalizacji, b) zawarły umowy z podmiotami, które uzyskały wpis na listę prowadzoną przez ministra właściwego do spraw zdrowia, na realizację staży kierunkowych określonych programem specjalizacji, c) opracowały regulamin organizacyjny specjalizacji, 3) diagnosta laboratoryjny uprawniony do podjęcia specjalizacji może ją odbywać na podstawie: <ol style="list-style-type: none"> a) umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony lub określony okresem trwania specjalizacji z podmiotem, spełniającym warunki do realizacji podstawowego stażu specjalizacyjnego i płatnego urlopu szkoleniowego udzielonego na podstawie odrębnych przepisów lub urlopu bezpłatnego udzielonego na czas realizacji kursów i staży kierunkowych w oparciu o zasady określone w umowie o pracę albo

⁵⁶⁵ Wojewódzkie centrum zdrowia publicznego prowadzi również rejestr osób odbywających specjalizację na obszarze danego województwa.

⁵⁶⁶ Wysokość opłaty za specjalizację ustala rektor szkoły wyższej prowadzącej specjalizację. Opłata stanowi dochód szkoły wyższej.

Wysokość opłaty za egzamin państwowy ustala Dyrektor Centrum Egzaminów Medycznych. Opłata stanowi dochód budżetu państwa.

⁵⁶⁷ Rozporządzenie w sprawie specjalizacji i uzyskiwania tytułu specjalisty przez diagnostów laboratoryjnych.

⁵⁶⁸ Postępowanie kwalifikacyjne przeprowadza jednostka kształcąca. Postępowanie to obejmuje:

- 1) ocenę formalną wniosku o rozpoczęcie specjalizacji,
- 2) ocenę wiedzy zawodowej i udokumentowanych osiągnięć zawodowych diagnosty laboratoryjnego w przypadku, gdy liczba wnioskujących przekroczy liczbę miejsc specjalizacyjnych w danej jednostce kształcącej.

Na podstawie przeprowadzonego postępowania kwalifikacyjnego oraz uwzględniając liczbę miejsc szkoleniowych, komisja kwalifikacyjna sporządza listę diagnostów laboratoryjnych zakwalifikowanych do odbywania określonej specjalizacji. Szczegółowo kwestię tę reguluje przywołane rozporządzenie w sprawie specjalizacji i uzyskiwania tytułu specjalisty przez diagnostów laboratoryjnych.

⁵⁶⁹ Diagnosta laboratoryjny ubiegający się o rozpoczęcie specjalizacji składa wniosek o rozpoczęcie specjalizacji do jednostki kształcącej, która przeprowadza postępowanie kwalifikacyjne. W przypadku gdy liczba diagnostów laboratoryjnych wnioskujących o przystąpienie do specjalizacji przekroczy liczbę wolnych miejsc specjalizacyjnych w danej jednostce kształcącej, do specjalizacji kwalifikuje się osoby, które uzyskały największą liczbę punktów. Zakwalifikowanie diagnosty laboratoryjnego do odbywania określonej specjalizacji stanowi podstawę do jej rozpoczęcia.

16.1	11		<p>b) umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony lub określony okresem trwania specjalizacji z innym podmiotem niż określony w pkt 1 i płatnego urlopu szkoleniowego udzielonego na podstawie odrębnych przepisów na czas realizacji podstawowego stażu specjalizacyjnego, kursów i staży kierunkowych w oparciu o zasady określone w umowie o pracę, albo</p> <p>c) umowy cywilnoprawnej zawartej na czas trwania specjalizacji z podmiotem spełniającym warunki do realizacji podstawowego stażu specjalizacyjnego, albo</p> <p>d) poszerzenia zajęć programowych dziennych studiów doktoranckich o program specjalizacji zgodny z kierunkiem tych studiów;</p> <p>4) specjalizacja odbywa się pod nadzorem kierownika specjalizacji, który jest odpowiedzialny za ustalenie przebiegu podstawowego stażu specjalizacyjnego i staży kierunkowych w sposób zapewniający realizację programu specjalizacji. Kierownika specjalizacji wybiera, za jego zgodą, diagnosta laboratoryjny spośród osób wskazanych na liście sporządzonej przez pełnomocnika⁵⁷⁰. Kierownikiem specjalizacji może być osoba, która posiada tytuł specjalisty w dziedzinie będącej przedmiotem specjalizacji. Specjalizacja kończy się złożeniem PESDL. Do PESDL może być dopuszczona osoba, która zrealizowała i zaliczyła program specjalizacji;</p> <p>5) minister właściwy do spraw zdrowia, na podstawie opinii zespołu ekspertów do opiniowania wniosków o uznanie dotychczasowego doświadczenia zawodowego i dorobku naukowego diagnosty laboratoryjnego za równoważny ze zrealizowaniem programu właściwej specjalizacji i dopuszczenie diagnosty do PESDL może uznać dotychczasowe doświadczenie zawodowe i dorobek naukowy diagnosty laboratoryjnego za równoważny ze zrealizowaniem programu właściwej specjalizacji i podjąć decyzję o dopuszczeniu go do egzaminu państwowego;</p> <p>6) diagnosta laboratoryjny nie może realizować lub kontynuować specjalizacji m.in. w przypadku utraty prawa wykonywania zawodu, co nierozdzielnie łączy możliwość nabycia tej kwalifikacji z prawem do wykonywania zawodu</p>
Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	SPECJALISTA W DZIEDZINACH MAJĄCYCH ZASTOSOWANIE W OCHRONIE ZDROWIA ⁵⁷¹
17	1	Podstawa prawna	rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 września 2002 r. w sprawie uzyskiwania tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia (Dz. U. Nr 173, poz. 1419 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Dyrektor Centrum Egzaminów Medycznych (CEM) ⁵⁷²
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Państwowa Komisja Egzaminacyjna (PKE) ⁵⁷³ ; egzamin

⁵⁷⁰ Wskazany przez rektora szkoły wyższej pracownik odpowiedzialny za ustalenie szczegółowych warunków i przebiegu specjalizacji w sposób zapewniający realizację programu specjalizacji.

⁵⁷¹ W akcie wykonawczym wydanym na podstawie art. 10 ust. 5 ustawy, o której mowa w art. 220 pkt 1, zachowuje moc przez okres 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654 z późn. zm.) – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 września 2002 r. w sprawie uzyskiwania tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia (Dz. U. Nr 173, poz. 1419 z późn. zm.) – znajduje się wykaz podstawowych dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być uzyskiwany tytuł specjalisty: epidemiologia; fizjoterapia; fizyka medyczna; inżynieria medyczna; promocja zdrowia i edukacja zdrowotna; psychologia kliniczna; neurologopedia; zdrowie publiczne; zdrowie środowiskowe; toksykologia; mikrobiologia; przemysł farmaceutyczny; radiofarmacja; surdologopedia (14 kwalifikacji). Do specjalizacji w dziedzinach, o których mowa w ust. 1, może przystąpić osoba, która posiada kwalifikacje do wykonywania zawodów wymienionych w Załączniku nr 1 przywołanego rozporządzenia: wykaz zawodów, w których może być uzyskany tytuł specjalisty oraz odpowiadającym im dziedzin specjalizacji wraz z tytułami specjalisty.

⁵⁷² Osobie, która odbyła specjalizację i złożyła Państwowy Egzamin Specjalistyczny w ochronie zdrowia z wynikiem pozytywnym, CEM wydaje dyplom uzyskania tytułu specjalisty i informuje o tym właściwy ośrodek wojewódzki. Wzór dyplomu stanowi Załącznik nr 5 do rozporządzenia w sprawie uzyskiwania tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia.

⁵⁷³ Do egzaminu może zostać dopuszczona osoba, która odbyła specjalizację i złożyła do ośrodka wojewódzkiego kartę specjalizacji wraz z podaniem o dopuszczenie do egzaminu oraz uiściła opłatę za egzamin ustaloną przez Dyrektora Centrum. PESOZ dla każdej specjalności organizuje CEM. Natomiast PESOZ jest przeprowadzany przez PKE. Przewodniczącemu PKE i jej członków powołuje i odwołuje Dyrektor CEM. Do zadań PKE albo zespołu przeprowadzającego PESOZ należy:

- 1) przeprowadzenie egzaminu teoretycznego i praktycznego,
- 2) przekazanie do CEM kart testowych, niezwłocznie po zakończonym egzaminie testowym, w sposób uniemożliwiający dokonywanie zmian w ich treści,
- 3) przekazanie do CEM ocen z egzaminów praktycznego i ustnego oraz dokumentacji związanej z przeprowadzonym PESOZ.

Zadania egzaminacyjne dla PESOZ opracowuje i ustala CEM w porozumieniu z właściwym konsultantem krajowym odrębnie dla każdego programu specjalizacji oraz na każdą sesję egzaminacyjną.

17	4	Rodzaj dokumentu	dypłom potwierdzający uzyskanie tytułu specjalisty w dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	CEM prowadzi rejestr wydawanych dyplomów potwierdzających uzyskanie tytułu specjalisty w dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia. Rejestr jest prowadzony w systemie ewidencyjno-informatycznym
	8	Obowiązkowe opłaty	opłatę za Państwowy Egzamin Specjalistyczny w ochronie zdrowia ustala Dyrektor Centrum
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osób posiadających kwalifikacje zawodowe wymienione w Załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie uzyskiwania tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	do specjalizacji może przystąpić także osoba, która spełnia łącznie następujące warunki: 1) posiada inne kwalifikacje niż określone w Załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie uzyskiwania tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia, do wykonywania zawodu, 2) wykonuje co najmniej przez trzy lata w ciągu ostatnich 5 lat czynności zawodowe zgodne z programem specjalizacji w odpowiedniej dziedzinie, 3) uzyskała zgodę Dyrektora Centrum, wydaną na wniosek osoby ubiegającej się o taką zgodę, 4) złożyła wniosek o rozpoczęcie specjalizacji do kierownika jednostki szkolącej i została zakwalifikowana do jej odbywania w wyniku postępowania kwalifikacyjnego
11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) specjalizację mogą prowadzić podmioty, które uzyskały wpis na listę jednostek szkolących prowadzoną przez Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego (Centrum). Dyrektor Centrum na podstawie opinii zespołu ekspertów dokonuje albo odmawia dokonania wpisu podmiotu na listę jednostek szkolących. Program specjalizacji opracowuje zespół ekspertów powołany przez ministra właściwego do spraw zdrowia na wniosek Dyrektora Centrum, który po zaopiniowaniu przez właściwe dla danej specjalizacji towarzystwo naukowe lub stowarzyszenie zawodowe, zatwierdza minister właściwy do spraw zdrowia ⁵⁷⁴ ; 2) postępowanie kwalifikacyjne jest prowadzone w jednostce szkolącej. Pozytywny wynik postępowania kwalifikacyjnego stanowi podstawę podjęcia specjalizacji ⁵⁷⁵ ; 3) specjalizacja jest jednostopniowa; 4) osoba uprawniona do podjęcia specjalizacji może ją odbywać na podstawie: a) umowy o pracę zawartej z jednostką szkolącą na czas nieokreślony lub określony, równy okresowi trwania specjalizacji, b) umowy o pracę zawartej z innym pracodawcą niż jednostka szkoląca i skierowania przez pracodawcę do jednostki szkolącej w celu odbycia specjalizacji, c) umowy cywilnoprawnej zawartej na czas trwania specjalizacji z jednostką szkolącą, d) poszerzonego o program specjalizacji programu dziennych studiów doktoranckich, prowadzonych przez uprawniony podmiot, w skład którego wchodzi jednostka szkoląca;	

⁵⁷⁴ Programy specjalizacji oraz uzupełniające programy specjalizacji weryfikuje zespół ekspertów na wniosek konsultanta krajowego w danej dziedzinie lub w dziedzinie pokrewnej, jeżeli w danej dziedzinie nie ma powołanego konsultanta krajowego, lub właściwego towarzystwa naukowego, z zachowaniem sposobu postępowania przewidzianego dla ich opracowania.

⁵⁷⁵ Wojewódzkie centrum zdrowia publicznego prowadzi rejestr osób odbywających specjalizację na obszarze danego województwa.

17	11		<p>5) specjalizacja odbywa się pod nadzorem kierownika specjalizacji, który jest odpowiedzialny za ustalenie szczegółowych warunków i przebiegu specjalizacji w sposób zapewniający realizację programu specjalizacji. Kierownika specjalizacji powołuje i odwołuje kierownik jednostki szkolącej;</p> <p>6) tytuł specjalisty w dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia może uzyskać osoba, która uzyskała tytuł specjalisty poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w rozporządzeniu w sprawie uzyskiwania tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia. W takim przypadku minister właściwy do spraw zdrowia przyznaje lub odmawia przyznania tytułu specjalisty w dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia, na podstawie opinii sporządzonej przez Dyrektora Centrum. Opinię tę przygotowuje zespół ekspertów. W wyniku dokonania oceny zespół ekspertów może wnioskować o:</p> <p>a) przyznanie tytułu specjalisty bez żadnych dodatkowych warunków,</p> <p>b) przyznanie tytułu specjalisty po odbyciu stażu kierunkowego w jednostce szkolącej,</p> <p>c) przyznanie tytułu specjalisty po złożeniu egzaminu w Rzeczypospolitej Polskiej,</p> <p>d) odmowę przyznania tytułu specjalisty uzyskanego za granicą⁵⁷⁶</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	OPIEKUN MEDYCZNY
18	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt c ppkt d i art. 9c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE; egzamin zawodowy
	4	Rodzaj dokumentu	dypłom potwierdzający kwalifikacje zawodowe według wzoru określonego w przepisach o systemie oświaty
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	OKE prowadzi rejestr wydanych dyplomów
	8	Obowiązkowe opłaty	na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osób, które ukończyły odpowiednią szkołę policealną i zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie opisane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184) ⁵⁷⁷
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano w trakcie analizy
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie ⁵⁷⁸
	Inne uwagi	nie dotyczy	

⁵⁷⁶ Jest to więc merytoryczna, ale uznaniowa propozycja ekspercka co do decyzji o przyznaniu tytułu.

⁵⁷⁷ Niniejszy akt wszedł w życie z dniem 1 września 2012 r.

⁵⁷⁸ Patrz: art. 10 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	DIETETYK
19	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt c ppkt d i art. 9c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE; egzamin zawodowy
	4	Rodzaj dokumentu	dplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe według wzoru określonego w przepisach o systemie oświaty
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	OKE prowadzi rejestr wydanych zaświadczeń
	8	Obowiązkowe opłaty	na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osób, które ukończyły odpowiednią szkołę policealną i zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie opisane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184) ⁵⁷⁹
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano w trakcie analizy
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie ⁵⁸⁰ zgodnie z treścią rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. z 2012 r. poz. 7), na wniosek ministra właściwego do spraw zdrowia, na rok szkolny 2013/2014 nie prowadzi się rekrutacji kandydatów do klasy pierwszej (na semestr pierwszy) szkół prowadzących kształcenie w zawodzie dietetyk. Kształcenie w tym zawodzie prowadzi się do zakończenia cyklu kształcenia
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	ORTOPTYSTKA
20	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt c ppkt d i art. 9c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE

⁵⁷⁹ Niniejszy akt wszedł w życie z dniem 1 września 2012 r. Uprzednio wymagania dla tej kwalifikacji opisane były w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystentka stomatologiczna, dietetyk, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, ortoptystka, protetyk słuchu, ratownik medyczny, technik dentystyczny, technik elektroniki medycznej, technik elektroradiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik ortopeda, i terapeuta zajęciowy (Dz. U. Nr 26, poz. 217 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 103, poz. 652 z późn. zm.).

⁵⁸⁰ Patrz: art. 10 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

20	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE; egzamin zawodowy
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe według wzoru określonego w przepisach o systemie oświaty
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	OKE prowadzi rejestr wydanych zaświadczeń
	8	Obowiązkowe opłaty	na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osób, które ukończyły odpowiednią szkołę policealną i zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie opisane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184) ⁵⁸¹
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano w trakcie analizy
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie ⁵⁸²
		Inne uwagi	nie zidentyfikowano
	Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji
21	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt c ppkt d i art. 9c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE; egzamin zawodowy
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe według wzoru określonego w przepisach o systemie oświaty
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.

⁵⁸¹ Niniejszy akt wszedł w życie z dniem 1 września 2012 r. Upřednio wymagania dla tej kwalifikacji opisane były w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystentka stomatologiczna, dietetyk, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, ortoptystka, protetyk słuchu, ratownik medyczny, technik dentystyczny, technik elektroniki medycznej, technik elektroradiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik ortopeda, i terapeuta zajęciowy (Dz. U. Nr 26, poz. 217 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 103, poz. 652 z późn. zm.).

⁵⁸² Patrz: art. 10 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

21	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	OKE prowadzi rejestr wydanych zaświadczeń
	8	Obowiązkowe opłaty	na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osób, które ukończyły odpowiednią szkołę policealną i zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie opisane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184) ⁵⁸³
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie ⁵⁸⁴
		Inne uwagi	nie zidentyfikowano
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	PROTETYK SŁUCHU
22	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt c ppkt d i art. 9c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE; egzamin zawodowy
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe według wzoru określonego w przepisach o systemie oświaty
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	OKE prowadzi rejestr wydanych zaświadczeń
	8	Obowiązkowe opłaty	na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie

⁵⁸³ Niniejszy akt wszedł w życie z dniem 1 września 2012 r. Uprzednio wymagania dla tej kwalifikacji opisane były w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystentka stomatologiczna, dietetyk, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, ortoptystka, protetyk słuchu, ratownik medyczny, technik dentystyczny, technik elektroniki medycznej, technik elektroradiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik ortopeda, i terapeuta zajęciowy (Dz. U. Nr 26, poz. 217 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 103, poz. 652 z późn. zm.).

⁵⁸⁴ Patrz: art. 10 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

22	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osób, które ukończyły odpowiednią szkołę policealną i zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie opisane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184) ⁵⁸⁵
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami określa także szereg innych wymagań niezbędnych do zajmowania tamże stanowiska protetyk słuchu, w tym m.in. ukończenie studiów wyższych na kierunku lub w specjalności protetyka słuchu obejmujących co najmniej 700 godzin kształcenia w zakresie niezbędnym do przygotowania do wykonywania zawodu protetyka słuchu i uzyskanie tytułu licencjata, inżyniera, magistra lub magistra inżyniera
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	TECHNIK ELEKTRONIKI MEDYCZNEJ
23	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt c ppkt c i art. 9c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE; egzamin zawodowy
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe według wzoru określonego w przepisach o systemie oświaty
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	OKE prowadzi rejestr wydanych zaświadczeń
	8	Obowiązkowe opłaty	na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie

⁵⁸⁵ Niniejszy akt wszedł w życie z dniem 1 września 2012 r. Uprzednio wymagania dla tej kwalifikacji opisane były w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystentka stomatologiczna, dietetyk, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, ortoptystka, protetyk słuchu, ratownik medyczny, technik dentystyczny, technik elektroniki medycznej, technik elektroradiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik ortopeda, i terapeuta zajęciowy (Dz. U. Nr 26, poz. 217 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 103, poz. 652 z późn. zm.).

23	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osób, które ukończyły odpowiednią szkołę policealną i zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie opisane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184) ⁵⁸⁶
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie ⁵⁸⁷
		Inne uwagi	nie zidentyfikowano
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	TECHNIK OPTYK
24	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt c ppkt c i art. 9c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE; egzamin zawodowy
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe według wzoru określonego w przepisach o systemie oświaty
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	OKE prowadzi rejestr wydanych zaświadczeń
	8	Obowiązkowe opłaty	na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osób, które ukończyły odpowiednią szkołę policealną i zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie opisane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184) ⁵⁸⁸

⁵⁸⁶ Niniejszy akt wszedł w życie z dniem 1 września 2012 r. Uprzednio wymagania dla tej kwalifikacji opisane były w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystentka stomatologiczna, dietetyk, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, ortoptystka, protetyk słuchu, ratownik medyczny, technik dentystyczny, technik elektroniki medycznej, technik elektroradiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik ortopeda, i terapeuta zajęciowy (Dz. U. Nr 26, poz. 217 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 103, poz. 652 z późn. zm.).

⁵⁸⁷ Patrz: art. 10 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

⁵⁸⁸ Niniejszy akt wszedł w życie z dniem 1 września 2012 r. Uprzednio wymagania dla tej kwalifikacji opisane były w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystentka stomatologiczna, dietetyk, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, ortoptystka, protetyk słuchu, ratownik medyczny, technik dentystyczny, technik elektroniki medycznej, technik elektroradiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik ortopeda, i terapeuta zajęciowy (Dz. U. Nr 26, poz. 217 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 103, poz. 652 z późn. zm.).

24	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie ⁵⁸⁹ nie zidentyfikowano
Lp.	Nr	Nazwa grupy kwalifikacji	INSPEKTOR OCHRONY⁵⁹⁰ RADIOLOGICZNEJ W PRACOWNIACH STOSUJĄCYCH APARATY RENTGENOWSKIE DO CELÓW MEDYCZNYCH W ZAKRESIE DIAGNOSTYKI MEDYCZNEJ, RADIOLOGII ZABIEGOWEJ, RADIOTERAPII POWIERZCHNIOWEJ I RADIOTERAPII SCHORZEŃ NIENOWOTWOROWYCH⁵⁹¹
25	1	Podstawa prawna	art. 7 ust. 6 w zw. z ust. 5 ustawy z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2012 r. poz. 264 z późn. zm.) dookreślone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 1 grudnia 2006 r. w sprawie nadania uprawnień inspektora ochrony radiologicznej w pracowniach stosujących aparaty rentgenowskie w celach medycznych (Dz. U. Nr 239, poz. 1737) ⁵⁹²
	2	Podmiot nadający kwalifikację	komisja egzaminacyjna powołana przez Głównego Inspektora Sanitarnego (GIS)
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna powołana przez GIS (art. 7 ¹ ust. 2 ww. ustawy) ⁵⁹³ ; egzamin
	4	Dokument poświadczający kwalifikację	zaświadczenie potwierdzające zdany egzamin przed komisją, którego treść określa rozporządzenie, i podpisane przez przewodniczącego komisji egzaminacyjnej
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony ⁵⁹⁴
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	brak oficjalnej ewidencji nadanych kwalifikacji. Rozporządzenie postanawia, że przewodniczący komisji egzaminacyjnej przekazuje Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu protokoły z egzaminu w terminie 14 dni od dnia przeprowadzenia egzaminu. Jednakże GIS prowadzi ewidencję, wydanych w oparciu o te protokoły, zaświadczeń o nadaniu uprawnień inspektora ochrony radiologicznej (§ 11 ust. 4 rozporządzenia)

⁵⁸⁹ Patrz: art. 10 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

⁵⁹⁰ W zestawieniach dla celów analizy nazwa tej grupy kwalifikacji podawana jest w skróconym brzmieniu „inspektor ochrony”.

⁵⁹¹ Ze względu na rodzaj działalności związanej z wykorzystaniem aparatu rentgenowskiego do celów medycznych, do której nadzorowania inspektor ochrony radiologicznej jest uprawniony, uprawnienia dzielą się na:

- 1) uprawnienia typu R, dotyczące nadzorowania działalności w zakresie stosowania aparatów rentgenowskich do celów diagnostyki medycznej, radiologii zabiegowej, radioterapii powierzchniowej i radioterapii schorzeń nienowotworowych,
- 2) uprawnienia typu S, dotyczące nadzorowania działalności wyłącznie w zakresie stosowania aparatów rentgenowskich stomatologicznych lub do densytometrii kości

– patrz: opis kwalifikacji wyodrębnionych w niniejszej grupie.

⁵⁹² Obecnie wydane zostało nowe rozporządzenie w tej sprawie: rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie nadawania uprawnień inspektora ochrony radiologicznej w pracowniach stosujących aparaty rentgenowskie w celach medycznych (Dz. U. poz. 1534).

⁵⁹³ Tryb pracy komisji egzaminacyjnej i składów egzaminacyjnych komisji egzaminacyjnej, sposób i tryb przygotowania i przeprowadzania egzaminów określa rozporządzenie w sprawie nadawania uprawnień inspektora ochrony radiologicznej w pracowniach stosujących aparaty rentgenowskie w celach medycznych. Zaświadczenie potwierdzające zdanie egzaminu podpisuje przewodniczący komisji egzaminacyjnej.

⁵⁹⁴ Osoba, która nie zdała egzaminu, może ponownie do niego przystąpić nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia egzaminu. Jednakże zachodzi ścisłe powiązanie pomiędzy uprawnieniem nadanym w związku z posiadaną kwalifikacją a terminem ważności egzaminu: uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej nadane na okres 5 lat. Organ właściwy do nadania uprawnień, o których mowa w ust. 3 lub 5, cofa te uprawnienia osobie je posiadającej w drodze decyzji administracyjnej w przypadku:

- 1) utraty przez tę osobę pełnej zdolności do czynności prawnych,
- 2) stwierdzenia w wyniku przeprowadzonej kontroli, niewykonywania albo nienależytego wykonywania obowiązków określonych w ustawie lub w przepisach wydanych na jej podstawie.

25	8	Obowiązkowe opłaty	<p>1) koszty szkolenia, przeprowadzenia egzaminu oraz wymaganych badań ponosi występujący (zainteresowana osoba lub instytucja) z wnioskiem o ich nadanie (art. 7¹ ust. 6 przywołanej ustawy),</p> <p>2) opłata za egzamin wynosi 20% minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (§ 12 ust 1 rozporządzenia w sprawie nadania uprawnień inspektora ochrony radiologicznej w pracowniach stosujących aparaty rentgenowskie w celach medycznych)</p>
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	pozytywnie zdany egzamin z zakresu odbytego szkolenia ⁵⁹⁵ , którego program określony został w rozporządzeniu w sprawie nadania uprawnień inspektora ochrony radiologicznej w pracowniach stosujących aparaty rentgenowskie w celach medycznych
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie</p> <p>1) z wymogu odbycia szkolenia, o którym mowa w wierszu 9, zwalnia się osoby, które:</p> <p>a) w dniu złożenia wniosku o dopuszczenie do egzaminu posiadały uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej i ubiegają się o uprawnienia tego samego typu lub</p> <p>b) ukończyły w okresie ostatnich 5 lat studia wyższe na kierunkach zawierających w programach studiów zagadnienia z zakresu dozymetrii i ochrony radiologicznej wraz z zajęciami praktycznymi w warunkach narażenia, w minimalnym wymiarze 30 godzin wykładów i 30 godzin zajęć praktycznych, poprzedzonych wykładem i zajęciami praktycznymi z fizyki, łącznie z fizyką współczesną⁵⁹⁶, lub</p> <p>c) posiadają wykształcenie wyższe i co najmniej trzyletni staż pracy w warunkach narażenia nabyte w jednostce organizacyjnej wykonującej działalność na podstawie zezwolenia na wykonywanie działalności związanej z narażeniem (o którym mowa w art. 4 ust. 1 przywołanej ustawy) w okresie 5 lat przed dniem złożenia wniosku o dopuszczenie do egzaminu;</p> <p>2) wewnętrzny nadzór nad przestrzeganiem wymagań ochrony radiologicznej w pracowniach stosujących aparaty rentgenowskie do celów diagnostyki medycznej, radiologii zabiegowej, radioterapii powierzchniowej i radioterapii schorzeń nienowotworowych sprawuje osoba, która posiada uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej w tych pracowniach. Warunkiem nabycia uprawnienia jest pozytywnie zdany egzamin i:</p> <p>a) pełna zdolność do czynności prawnych,</p> <p>b) orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy w warunkach narażenia⁵⁹⁷,</p> <p>c) posiadanie minimum wykształcenia średniego,</p> <p>d) odpowiedni do typu nadanych uprawnień staż pracy w warunkach narażenia, określony w przepisach wydanych na podstawie art. 12b ust. 1 lub 2 ustawy – Prawo atomowe;</p> <p>3) osoby wykonujące i nadzorujące wykonywanie badań i zabiegów leczniczych przy użyciu promieniowania jonizującego są obowiązane do podnoszenia swoich kwalifikacji z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta poprzez ukończenie szkolenia w dziedzinie ochrony radiologicznej pacjenta⁵⁹⁸</p>

⁵⁹⁵ Główny Inspektor Sanitarny prowadzi rejestr jednostek uprawnionych do prowadzenia szkoleń dla osób ubiegających się o te uprawnienia.

⁵⁹⁶ Należałoby więc rozważyć kwestię wymagania od osób ubiegających się o nadanie im uprawnień wymogu w postaci zdania egzaminu wedle tego trybu. Skoro są one absolwentami i zakres określonych efektami uczenia się programu jest tożsamy z programem szkolenia dla osób z wykształceniem co najmniej średnim, to uzyskując dyplom wyższej uczelni walidowane zostały wymagane efekty uczenia się.

⁵⁹⁷ Wydane w trybie określonym w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 229 § 8 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.).

⁵⁹⁸ Szkolenie mogą prowadzić podmioty, które spełniają wymagania określone w ustawie – Prawo atomowe i uzyskały wpis do prowadzonego przez Głównego Inspektora Sanitarnego rejestru podmiotów uprawnionych do przeprowadzania szkolenia z dziedziny ochrony radiologicznej pacjenta. Główny Inspektor Sanitarny nadzoruje spełnienie wymagań przez podmiot wpisany do rejestru podmiotów prowadzących szkolenie.

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	INSPEKTOR OCHRONY RADIOLOGICZNEJ TYPU R (dotyczące nadzorowania działalności w zakresie stosowania aparatów rentgenowskich do celów diagnostyki medycznej, radiologii zabiegowej, radioterapii powierzchniowej i radioterapii schorzeń nienowotworowych)
25.1	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	rozporządzenie Ministra Zdrowia z 1 grudnia 2006 r. w sprawie nadania uprawnień inspektora ochrony radiologicznej w pracowniach stosujących aparaty rentgenowskie w celach medycznych (Dz. U. Nr 239, poz. 1737) – Załącznik nr 1 określa liczbę godzin szkolenia dla tej kwalifikacji ⁵⁹⁹ przy zachowaniu wymogów programu szkolenia oraz egzaminu właściwego także dla kwalifikacji: INSPEKTOR OCHRONY RADIOLOGICZNEJ TYPU S (dotyczące nadzorowania działalności wyłącznie w zakresie stosowania aparatów rentgenowskich stomatologicznych lub do densytometrii kości)
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) osoba, która uzyskała kwalifikację INSPEKTOR OCHRONY RADIOLOGICZNEJ TYPU R posiada jednocześnie kwalifikację INSPEKTOR OCHRONY RADIOLOGICZNEJ TYPU S; 2) uprawnienia typu R lub S GIS nadaje osobie, która spełnia wymagania określone w art. 7 ust. 5 ustawy oraz która posiada staż pracy przy źródłach promieniowania rentgenowskiego co najmniej: a) roczny – w przypadku osób posiadających wykształcenie: – wyższe, – średnie i dyplom uzyskania tytułu zawodowego technika elektroradiologii, b) trzyletni – w przypadku osób posiadających wykształcenie średnie – przy czym staż pracy nie jest wymagany w przypadku osób, które przedłożą dokument potwierdzający, że program studiów wyższych obejmował zagadnienia z zakresu dozymetrii i ochrony radiologicznej wraz z zajęciami praktycznymi w warunkach narażenia w minimalnym wymiarze 30 godzin wykładów i 30 godzin ćwiczeń
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji (w ramach opisywanej grupy kwalifikacji)	INSPEKTOR OCHRONY RADIOLOGICZNEJ TYPU S (dotyczące nadzorowania działalności wyłącznie w zakresie stosowania aparatów rentgenowskich stomatologicznych lub do densytometrii kości)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	rozporządzenie Ministra Zdrowia z 1 grudnia 2006 r. w sprawie nadania uprawnień inspektora ochrony radiologicznej w pracowniach stosujących aparaty rentgenowskie w celach medycznych (Dz. U. Nr 239, poz. 1737) – Załącznik nr 1 określa liczbę godzin szkolenia dla tego uprawnienia przy zachowaniu tożsamości programu szkolenia oraz egzaminu właściwego także dla kwalifikacji: INSPEKTOR OCHRONY RADIOLOGICZNEJ TYPU R (dotyczące nadzorowania działalności w zakresie stosowania aparatów rentgenowskich do celów diagnostyki medycznej, radiologii zabiegowej, radioterapii powierzchniowej i radioterapii schorzeń nienowotworowych)
25.2	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) osoba, która uzyskała kwalifikację: inspektor ochrony radiologicznej typu S nie posiada jednocześnie kwalifikacji inspektor ochrony radiologicznej typu R; 2) uprawnienia typu R lub S nadaje się osobie, która spełnia wymagania określone w art. 7 ust. 5 ustawy oraz która posiada staż pracy przy źródłach promieniowania rentgenowskiego co najmniej: a) roczny – w przypadku osób posiadających wykształcenie: – wyższe, – średnie i dyplom uzyskania tytułu zawodowego technika elektroradiologii,

⁵⁹⁹ Co może rzutować na efektywność szkolenia.

25.2	11		b) trzyletni – w przypadku osób posiadających wykształcenie średnie – przy czym staż pracy nie jest wymagany w przypadku osób, które przedłożą dokument potwierdzający, że program studiów wyższych obejmował zagadnienia z zakresu dozimetrii i ochrony radiologicznej wraz z zajęciami praktycznymi w warunkach narażenia w minimalnym wymiarze 30 godzin wykładów i 30 godzin ćwiczeń
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	UPRAWNIENIE DO WYKONYWANIA I NADZOROWANIA WYKONYWANIA BADAŃ I ZABIEGÓW LECZNICZYCH PRZY UŻYCIU PROMIENIOWANIA JONIZUJĄCEGO⁶⁰⁰
26	1	Podstawa prawna	art. 33c ust. 5 ustawy z dnia z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. z 2001 r. Nr 3, poz. 18 z późn. zm.) uszczegółowione w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie warunków bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego dla wszystkich rodzajów ekspozycji medycznej (Dz. U. Nr 51, poz. 265)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	podmiot prowadzący szkolenie ⁶⁰¹ , który wydaje nieodpłatnie certyfikat potwierdzający zdanie egzaminu w dziedzinie ochrony radiologicznej pacjenta
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna powołana przez Głównego Inspektora Sanitarnego (GIS), który powołuje ją na wniosek podmiotu prowadzącego szkolenie w dziedzinie ochrony radiologicznej pacjenta; egzamin
	4	Dokument poświadczający kwalifikację	certyfikat potwierdzający zdanie egzaminu w dziedzinie ochrony radiologicznej pacjenta, którego wzór określa Załącznik nr 8 do rozporządzenia w sprawie warunków bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego dla wszystkich rodzajów ekspozycji medycznej
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	certyfikat jest ważny przez okres 5 lat od dnia jego wydania
	6	Charakter prawny aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	podmiot prowadzący szkolenie przechowuje przez okres 6 lat m.in. kopie wydanych certyfikatów ⁶⁰²
	8	Obowiązkowe opłaty	1) opłata za egzamin wynosi nie więcej niż 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679 z późn. zm.), obowiązującego dnia 1 stycznia w roku przeprowadzania egzaminu. Obecnie opłata za egzamin wynosi 140 zł i wynika z treści rozporządzenia w sprawie warunków bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego dla wszystkich rodzajów ekspozycji medycznej; 2) podmiot prowadzący szkolenie wydaje nieodpłatnie certyfikat potwierdzający zdanie egzaminu w dziedzinie ochrony radiologicznej pacjenta
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określone w rozporządzeniu w sprawie warunków bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego dla wszystkich rodzajów ekspozycji medycznej
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nabycie tej kwalifikacji uwarunkowane jest posiadaniem ściśle określonych w rozporządzeniu z dnia 18 lutego 2011 r. kwalifikacji dotyczących wykonywania badań i zabiegów leczniczych, np. procedury z zakresu radiologii zabiegowej są wykonywane przez lekarzy posiadających specjalizację w dziedzinach, w których są one stosowane i jedynie w zakresie odpowiadającym tej specjalizacji (§ 5 rozporządzenia) ⁶⁰³

⁶⁰⁰ W zestawieniach dla celów analizy nazwa tej grupy kwalifikacji podawana jest w skróconym brzmieniu: „wykonywanie i nadzorowanie badań i zabiegów przy użyciu promieniowania jonizującego”.

⁶⁰¹ Główny Inspektor Sanitarny nadzoruje spełnienie przez podmiot wpisany do rejestru podmiotów prowadzących szkolenie wymagań określonych w ustawie, a w przypadku stwierdzenia ich niespełnienia, wykreśla podmiot z tego rejestru (art. 33c pkt 5 ustawy). W ramach nadzoru wykonywanego na podstawie ustawy osoba upoważniona przez Głównego Inspektora Sanitarnego może prowadzić kontrolę podmiotu prowadzącego szkolenie w dziedzinie ochrony radiologicznej pacjenta (§ 10 ust. 7 rozporządzenia).

⁶⁰² W razie zaprzestania działalności obowiązany jest do przekazania ich Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu.

⁶⁰³ Uwarunkowanie nabycia kwalifikacji od posiadania ściśle określonych w rozporządzeniu z dnia 18 lutego 2011 r. innych kwalifikacji dotyczących wykonywania badań i zabiegów leczniczych oznacza, że ustawodawca łączy w tym przypadku nabycie tej kwalifikacji z uprawnieniem – prawem wykonywania zawodu, a nie kwalifikacją w rozumieniu KRK.

26	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie</p> <p>1) brak ważnego certyfikatu uniemożliwia wykonywanie prac – wykonywanie badań i zabiegów leczniczych przy użyciu promieniowania jonizującego (art. 33c ust. 5d ustawy);</p> <p>2) warunkiem nabycia kwalifikacji jest ukończenie szkolenia w dziedzinie ochrony radiologicznej pacjenta, zdanie egzaminu i uzyskanie certyfikatu potwierdzającego jego zdanie. Jednak osoby, które:</p> <p>a) uzyskały uprawnienia technika elektroradiologii lub</p> <p>b) uzyskały tytuł fizyka medycznego albo inżyniera medycznego, lub</p> <p>c) uzyskały uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 12 ust. 2 lub 3 ustawy, lub</p> <p>d) ukończyły studia wyższe w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.) i uzyskały tytuł zawodowy, lub</p> <p>e) ukończyły specjalizację z radiologii i diagnostyki obrazowej, medycyny nuklearnej lub radioterapii onkologicznej</p> <p>– i wykażą komisji egzaminacyjnej, o której mowa w § 11 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 lutego 2011 r. że program nauczania obejmował zagadnienia z zakresu ochrony radiologicznej pacjenta z danego zakresu specjalności w wymiarze co najmniej takim, jak określony w Załączniku nr 7 do rozporządzenia w sprawie warunków bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego dla wszystkich rodzajów ekspozycji medycznej⁶⁰⁴ mogą przystąpić do egzaminu w terminie do 6 miesięcy od daty uzyskania odpowiednio uprawnień, tytułu, dyplomu lub specjalizacji</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	INSPEKTOR TERAPII UZALEŻNIEŃ
27	1	Podstawa prawna	art. 27 w zw. z art. 26 ust. 3 ustawy z dnia z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.) uszczegółowione w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 lipca 2006 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie uzależnień (Dz. U. z 2006 r. Nr 132, poz. 931)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii (Biuro) ⁶⁰⁵
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna powoływana przez Dyrektora Biura; egzamin
	4	Rodzaj dokumentu	dokumentem potwierdzającym ukończenie szkolenia w dziedzinie uzależnień jest certyfikat instruktora terapii uzależnień wydany przez Biuro, którego wzór określa załącznik do rozporządzenia w sprawie szkolenia w dziedzinie uzależnień
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	czas nieoznaczony z zastrzeżeniem
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	Biuro prowadzi ewidencję wydawanych certyfikatów

⁶⁰⁴ Należałoby więc rozważyć kwestię wymagania od osób ubiegających się o nadanie im uprawnień wymogu w postaci zdania egzaminu wedle tego trybu. Skoro są one absolwentami i zakres określonego efektami uczenia się programu jest tożsamy z programem szkolenia, to uzyskując wymienione enumeratywnie dyplomy efekty uczenia już zostały tamże walidowane.

⁶⁰⁵ Szkolenie w dziedzinie uzależnień kończy się egzaminem przeprowadzanym przez komisję egzaminacyjną powoływaną przez Dyrektora Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii na wniosek podmiotu prowadzącego szkolenie w dziedzinie uzależnień. Ramowy program szkolenia instruktora terapii uzależnień oraz specjalisty terapii uzależnień został określony w Załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie szkolenia w dziedzinie uzależnień, przy czym program szkolenia wybierany jest w drodze konkursu przeprowadzanego przez Biuro (de facto wybierany jest podmiot szkolący, ustawa bowiem, precyzując warunki złożenia oferty, wymienia m.in. miejsce prowadzenia szkolenia – art. 27 ust. 2 pkt 4 ustawy). Kryteria wyboru programu określone zostały w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 kwietnia 2006 r. w sprawie określenia trybu składania ofert, kryteriów ich oceny oraz terminów postępowania konkursowego w sprawie wyboru programu specjalistycznego szkolenia w dziedzinie uzależnienia od środków odurzających lub substancji psychotropowych. Podmiot prowadzący szkolenia w dziedzinie uzależnień jest obowiązany do spełnienia warunków opisanych w rozporządzeniu w sprawie szkolenia w dziedzinie uzależnień.

27	8	Obowiązkowe opłaty	koszty szkolenia, egzaminu oraz wydania certyfikatu ponosi uczestnik tego szkolenia ⁶⁰⁶
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osoby, która ukończyła szkolenie (i zdała egzamin) określone rozporządzeniu w sprawie szkolenia w dziedzinie uzależnień – w Załączniku nr 1
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	co najmniej średnie wykształcenie
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) osoby ubiegające się o otrzymanie certyfikatu instruktora terapii uzależnień są obowiązane, pod rygorem konieczności ponownego odbycia szkolenia, przystąpić do egzaminu w terminie nie dłuższym niż 4 lata od momentu rozpoczęcia szkolenia, 2) o kwalifikacji tej postanawia także obowiązujące rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 31 grudnia 1999 r. w sprawie organizacji, kwalifikacji personelu, zasad funkcjonowania i rodzajów zakładów lecznictwa odwykowego oraz udziału innych zakładów opieki zdrowotnej w sprawowaniu opieki nad osobami uzależnionymi od alkoholu (Dz. U. Nr 3, poz. 44 z późn. zm.) wydane na podstawie art. 22 ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.) postanawiające, iż „zasady realizacji programów szkoleniowych oraz system wydawania certyfikatów opracowuje Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w porozumieniu z Instytutem Psychiatrii i Neurologii” (§ 18 ust. 3)
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	SPECJALISTA TERAPII UZALEŻNIEŃ
28	1	Podstawa prawna	art. 27 w zw. z art. 26 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.) uszczegółowione w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 lipca 2006 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie uzależnień (Dz. U. z 2006 r. Nr 132, poz. 931)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii (Biuro) ⁶⁰⁷
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna powoływana przez Dyrektora Biura; egzamin
	4	Rodzaj dokumentu	dokumentem potwierdzającym ukończenie szkolenia w dziedzinie uzależnień jest certyfikat specjalisty terapii uzależnień wydany przez Biuro, którego wzór określa załącznik do rozporządzenia w sprawie szkolenia w dziedzinie uzależnień
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	na czas nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	Biuro prowadzi ewidencję wydawanych certyfikatów

⁶⁰⁶ Dyrektor Biura może dofinansować koszty szkolenia w dziedzinie uzależnienia jego uczestnikom, na ich wniosek, złożony za pośrednictwem podmiotu prowadzącego szkolenia w dziedzinie uzależnień, jeżeli osoby te są zatrudnione w jednostkach prowadzących rehabilitację.

⁶⁰⁷ Szkolenie w dziedzinie uzależnień kończy się egzaminem przeprowadzanym przez komisję egzaminacyjną powoływaną przez Dyrektora Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii na wniosek podmiotu prowadzącego szkolenie w dziedzinie uzależnień. Ramowy program szkolenia instruktora terapii uzależnień oraz specjalisty terapii uzależnień został określony w Załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie szkolenia w dziedzinie uzależnień, przy czym program szkolenia wybierany jest w drodze konkursu przeprowadzanego przez Biuro (de facto wybierany jest podmiot szkolący, ustawa bowiem, precyzując warunki złożenia oferty, wymienia m.in. miejsce prowadzenia szkolenia – art. 27 ust. 2 pkt 4 ustawy). Kryteria wyboru programu określone zostały w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 kwietnia 2006 r. w sprawie określenia trybu składania ofert, kryteriów ich oceny oraz terminów postępowania konkursowego w sprawie wyboru programu specjalistycznego szkolenia w dziedzinie uzależnienia od środków odurzających lub substancji psychotropowych. Podmiot prowadzący szkolenia w dziedzinie uzależnień jest obowiązany do spełnienia warunków opisanych w rozporządzeniu w sprawie szkolenia w dziedzinie uzależnień. Wymagania dla podmiotów prowadzących szkolenie określa rozporządzenie w sprawie szkolenia w dziedzinie uzależnień.

28	8	Obowiązkowe opłaty	koszty szkolenia, egzaminu oraz wydania certyfikatu ponosi uczestnik tego szkolenia ⁶⁰⁸
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osoby, która ukończyła szkolenie (i zdała egzamin) określone rozporządzeniem w sprawie szkolenia w dziedzinie uzależnień, w Załączniku nr 1
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	posiadanie wykształcenia wyższego
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) osoby, które ukończyły szkolenie i uzyskały certyfikat instruktora terapii uzależnień oraz w terminie 3 lat od ukończenia tego szkolenia ukończyły studia wyższe, mogą przystąpić do egzaminu w zakresie specjalisty terapii uzależnień bez konieczności uczestniczenia w szkoleniu, nie później jednak niż w okresie roku po uzyskaniu tytułu magistra ⁶⁰⁹ , 2) osoby ubiegające się o otrzymanie certyfikatu specjalisty terapii uzależnień są obowiązane, pod rygorem konieczności ponownego odbycia szkolenia, przystąpić do egzaminu w terminie nie dłuższym niż 4 lata od momentu rozpoczęcia szkolenia, 3) o kwalifikacji tej postanawia także rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 31 grudnia 1999 r. w sprawie organizacji, kwalifikacji personelu, zasad funkcjonowania i rodzajów zakładów leczenia odwykowego oraz udziału innych zakładów opieki zdrowotnej w sprawowaniu opieki nad osobami uzależnionymi od alkoholu (Dz. U. Nr 3, poz. 44 z późn. zm.) wydane na podstawie art. 22 ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.) postanawiające, iż „zasady realizacji programów szkoleniowych oraz system wydawania certyfikatów opracowuje Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w porozumieniu z Instytutem Psychiatrii i Neurologii” (§ 18 ust. 3)
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	KOORDYNATOR PRZESZCZEPIANIA I POBIERANIA KOMÓREK, TKANEK I NARZĄDÓW
29	1	Podstawa prawna	art. 36 ust. 7 pkt 1a ustawy z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. Nr 169, poz. 1411 z późn. zm.) w związku z § 8 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 4 grudnia 2009 r. w sprawie szczególnych warunków pobierania, przechowywania i przeszczepiania komórek, tkanek i narządów (Dz. U. Nr 213, poz. 1656)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	Centrum Organizacyjno-Koordynacyjne do Spraw Transplantacji „Poltransplant” lub jednostki, w którym odbywają się szkolenia, wyłonione w drodze konkursu – w odniesieniu do koordynatorów pobierania i przeszczepiania komórek, tkanek i narządów w zakresie pobierania, przechowywania i przeszczepiania narządów oraz szpiku, komórek krwiotwórczych krwi obwodowej i krwi pępowinowej ⁶¹⁰
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Centrum Organizacyjno-Koordynacyjne do Spraw Transplantacji „Poltransplant” lub jednostki, w których odbywają się szkolenia, wyłonione w drodze konkursu, po przeprowadzeniu przez ten podmiot szkolenia ⁶¹¹ ; nie zidentyfikowano formy walidacji

⁶⁰⁸ Dyrektor Biura może dofinansować koszty szkolenia w dziedzinie uzależnienia jego uczestnikom, na ich wniosek, złożony za pośrednictwem podmiotu prowadzącego szkolenia w dziedzinie uzależnień, jeżeli osoby te są zatrudnione w jednostkach prowadzących rehabilitację.

⁶⁰⁹ Należałoby podkreślić, że ustawodawca nie różnicuje w tym zakresie szkolenia pod kątem efektów uczenia się, wynika więc z zawartej tamże normy prawnej, iż traktuje szkolenie przewidziane dla instruktora terapii uzależnień i specjalisty jako tożsame pod kątem programu, co nie musi być tożsame z wymaganiami efektami uczenia się – przesłanką zwalniającą z obowiązku szkolenia posiadania wykształcenia wyższego.

⁶¹⁰ Program szkolenia opracowywany jest na podstawie ramowego programu szkoleń określonego w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie szkoleń osób, których czynności bezpośrednio wpływają na jakość komórek, tkanek lub narządów, a także bezpieczeństwo dawców i biorców (Dz. U. Nr 64, poz. 403).

⁶¹¹ Jednostki, w których odbywają się szkolenia, powinny spełniać odpowiednie wymagania określone przez ustawę.

29	4	Rodzaj dokumentu	„zaświadczenie o odbytym szkoleniu” według wzoru opisanego w rozporządzeniu ⁶¹²	
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	szkolenia, o których mowa w ust. 1, prowadzi się w formie szkolenia: 1) wstępnego – dla osób nowo zatrudnionych, 2) ustawicznego, nie rzadziej niż co 2 lata – dla wszystkich pracowników, 3) uaktualniającego – w przypadku zmian procedur lub rozwoju wiedzy naukowej w zakresie pobierania, przechowywania i przeszczepiania komórek, tkanek i narządów	
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.	
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	Centrum Organizacyjno-Koordynacyjne do Spraw Transplantacji „Poltransplant” lub jednostki, w których odbywają się szkolenia, wyłonione w drodze konkursu, przechowują dokumentację dotyczącą m.in. zaświadczeń oraz wyników z odbytych szkoleń	
	8	Obowiązkowe opłaty	szkolenia są nieodpłatne, a ich finansowanie następuje ze środków budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia, przeznaczonych na finansowanie Krajowego Centrum Bankowania Tkanek i Komórek oraz Centrum Organizacyjno-Koordynacyjnego do Spraw Transplantacji „Poltransplant”	
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	ukończone szkolenie dla koordynatorów, potwierdzone zaświadczeniem (art. 40a ust. 5), szkolenia te mają na celu: a) zdobycie umiejętności w realizowaniu wyznaczonych zadań, b) zdobycie odpowiedniej wiedzy i zrozumienie procesów oraz zasad wykonywanych zadań, c) zrozumienie struktury organizacyjnej, systemu zapewnienia jakości i zasad ochrony zdrowia i bezpieczeństwa jednostki, w której są zatrudnione, d) zdobycie odpowiednich wiadomości o etycznych i prawnych aspektach wykonywanych zadań związanych z pobieraniem, gromadzeniem, testowaniem, przetwarzaniem, sterylizacją, przechowywaniem i dystrybucją komórek, tkanek i narządów – ramy programu określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie szkoleń osób, których czynności bezpośrednio wpływają na jakość komórek, tkanek lub narządów, a także bezpieczeństwo dawców i biorców (Dz. U. Nr 64, poz. 403)	
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	posiadanie co najmniej średniego wykształcenia medycznego	
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie szkoleń osób, których czynności bezpośrednio wpływają na jakość komórek, tkanek lub narządów, a także bezpieczeństwo dawców i biorców, w § 5 ust. 1 pkt 4 nakłada na Centrum Organizacyjno-Koordynacyjne do Spraw Transplantacji „Poltransplant” obowiązek m.in. przechowywania dokumentacji dotyczącej „wyników z odbytych szkoleń, o których mowa w art. 40a ust. 5 ustawy” (szkolenia, o których mowa w ust. 1, należy udokumentować, a po ich zakończeniu uczestnictwo i wyniki potwierdzić zaświadczeniem). Także wzór zaświadczenia o odbytym szkoleniu, opisany w tym rozporządzeniu, zawiera w sobie pozycję „wyniki szkolenia”. Jest to przykład, w którym kryteria weryfikacji wiedzy i umiejętności, np. w formie egzaminu, nie są dookreślone.	
	Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	OSOBA POBIERAJĄCA KOMÓRKI, TKANKI I NARZĄDY ORAZ DOKONUJĄCA ICH PRZESZCZEPIENIA
	30	1	Podstawa prawna	art. 36 ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. Nr 169, poz. 1411 z późn. zm.) w związku z § 2–7 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 4 grudnia 2009 r. w sprawie szczególnych warunków pobierania, przechowywania i przeszczepiania komórek, tkanek i narządów (Dz. U. Nr 213, poz. 1656)

⁶¹² W sprawie szkoleń osób, których czynności bezpośrednio wpływają na jakość komórek, tkanek lub narządów, a także bezpieczeństwo dawców i biorców.

30	2	Podmiot nadający kwalifikację	Krajowe Centrum Bankowania Tkanek i Komórek lub jednostki, w których odbywają się szkolenia, wyłonione w drodze konkursu (w zakresie pobierania, gromadzenia, testowania, przetwarzania, sterylizacji, przechowywania i dystrybucji komórek i tkanek oraz pozyskiwania szpiku, komórek krwiotwórczych krwi obwodowej i krwi pępowinowej)
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	Krajowe Centrum Bankowania Tkanek i Komórek lub jednostki, w których odbywają się szkolenia, wyłonione w drodze konkursu, po przeprowadzeniu przez ten podmiot szkolenia (w zakresie pobierania, gromadzenia, testowania, przetwarzania, sterylizacji, przechowywania i dystrybucji komórek i tkanek oraz pozyskiwania szpiku, komórek krwiotwórczych krwi obwodowej i krwi pępowinowej) ⁶¹³ ; nie zidentyfikowano formy walidacji
	4	Rodzaj dokumentu	„zaświadczenie o odbytym szkoleniu” według wzoru opisanego w rozporządzeniu ⁶¹⁴
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	szkolenia (w zakresie pobierania, gromadzenia, testowania, przetwarzania, sterylizacji, przechowywania i dystrybucji komórek i tkanek oraz pozyskiwania szpiku, komórek krwiotwórczych krwi obwodowej i krwi pępowinowej) prowadzi się w formie szkolenia: 1) wstępnego – dla osób nowo zatrudnionych, 2) ustawicznego, nie rzadziej niż co 2 lata – dla wszystkich pracowników, 3) uaktualniającego – w przypadku zmian procedur lub rozwoju wiedzy naukowej w zakresie pobierania, przechowywania i przeszczepiania komórek, tkanek i narządów
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	Krajowe Centrum Bankowania Tkanek i Komórek oraz jednostki, w których odbywają się szkolenia, przechowują dokumentację dotyczącą m.in. zaświadczeń oraz wyników z odbytych szkoleń ⁶¹⁵
	8	Obowiązkowe opłaty	szkolenia są nieodpłatne, a ich finansowanie następuje ze środków budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia, przeznaczonych na finansowanie Krajowego Centrum Bankowania Tkanek i Komórek oraz Centrum Organizacyjno-Koordynacyjnego do Spraw Transplantacji „Poltransplant”
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	ukończone szkolenie potwierdzone zaświadczeniem (art. 40a ust. 5), szkolenia te mają na celu: 1) zdobycie umiejętności w realizowaniu wyznaczonych zadań, 2) zdobycie odpowiedniej wiedzy i zrozumienie procesów oraz zasad wykonywanych zadań, 3) zrozumienie struktury organizacyjnej, systemu zapewnienia jakości i zasad ochrony zdrowia i bezpieczeństwa jednostki, w której osoby szkolące się są zatrudnione, 4) zdobycie odpowiednich wiadomości o etycznych i prawnych aspektach wykonywanych zadań związanych z pobieraniem, gromadzeniem, testowaniem, przetwarzaniem, sterylizacją, przechowywaniem i dystrybucją komórek, tkanek i narządów – a program ramowy określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie szkoleń osób, których czynności bezpośrednio wpływają na jakość komórek, tkanek lub narządów, a także bezpieczeństwo dawców i biorców (Dz. U. Nr 64, poz. 403)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	jak dla osoby, która posiada jednocześnie inne kwalifikacje wymienione (i związane z wykonywaniem konkretnej czynności) w rozporządzeniu w sprawie szczegółowych warunków pobierania, przechowywania i przeszczepiania komórek, tkanek i narządów

⁶¹³ Jednostki, w których odbywają się szkolenia, powinny spełniać odpowiednie wymagania określone przez ustawę.

⁶¹⁴ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie szkoleń osób, których czynności bezpośrednio wpływają na jakość komórek, tkanek lub narządów, a także bezpieczeństwo dawców i biorców.

⁶¹⁵ Rozporządzenie w sprawie szkoleń osób, których czynności bezpośrednio wpływają na jakość komórek, tkanek lub narządów, a także bezpieczeństwo dawców i biorców nie określa trybu i formy weryfikacji „wyników z odbytych szkoleń”. Rozporządzenie to postanawia jedynie, iż „Zakres tematyczny określony w ramowych programach szkoleń realizuje się metodą wykładów, internetowych programów edukacyjnych z ograniczonym dostępem lub zajęć praktycznych w zakładach opieki zdrowotnej, bankach tkanek i komórek oraz medycznych laboratoriach diagnostycznych...”

30	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie</p> <p>rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie szkoleń osób, których czynności bezpośrednio wpływają na jakość komórek, tkanek lub narządów, a także bezpieczeństwo dawców i biorców w § 5 ust. 1 pkt 4 nakłada na Centrum Organizacyjno-Koordynacyjne do Spraw Transplantacji „Poltransplant” obowiązek m.in. przechowywania dokumentacji dotyczącej „wyników z odbytych szkoleń, o których mowa w art. 40a ust. 5 ustawy” (szkolenia, o których mowa w ust. 1, należy udokumentować, a po ich zakończeniu uczestnictwo i wyniki potwierdzić zaświadczeniem), także wzór zaświadczenia o odbytym szkoleniu, opisany w tym rozporządzeniu, zawiera w sobie pozycję „wyniki szkolenia”. Ustawodawca nie dookreślił formuły weryfikacji „wyników z odbytych szkoleń”</p>
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	AUDIOFONOLOG
31	1	Podstawa prawna	rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami (Dz. U. 151, poz. 896) ⁶¹⁶
	2	Podmiot nadający kwalifikację	rektor szkoły wyższej
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	rektor szkoły wyższej; egzamin dyplomowy
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom szkoły wyższej na danym kierunku
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikację	rektor uczelni prowadzący rejestr wydanych dyplomów
	8	Obowiązkowe opłaty	uczelnia pobiera opłaty za wydanie dyplomu w kwocie 60 zł w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188)
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osoby, która ukończyła wyższe studia I stopnia na kierunku lub w specjalności audiofologia lub audiofologia z fonologią
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	ustawa nie określa
	11	<p>Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia</p> <p>Inne uwagi</p>	<p>nie</p> <p>nie zidentyfikowano</p>

⁶¹⁶ Kwalifikacja wymieniona także w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 82, poz. 537).

Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	OPIEKUNKA DZIECIĘCA
32	1	Podstawa prawna	art. 9 ust. 1 pkt c ppkt d i art. 9c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	OKE
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	OKE; egzamin zawodowy
	4	Rodzaj dokumentu	dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	OKE prowadzi rejestr wydanych zaświadczeń
	8	Obowiązkowe opłaty	na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. Nr 97, poz. 624 z późn. zm.) świadectwa, odpisy świadectw dojrzałości, odpisy aneksów do świadectw dojrzałości, dyplomy, suplementy, zaświadczenia, indeksy, legitymacje szkolne i legitymacje przedszkolne dla dzieci niepełnosprawnych są wydawane odpowiednio przez szkoły, kuratora oświaty, komisje okręgowe i przedszkola nieodpłatnie
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osób, które ukończyły odpowiednią szkołę policealną i zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe w zawodzie opisane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184) ⁶¹⁷
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie ⁶¹⁸
	Inne uwagi	nie zidentyfikowano	
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	SANITARIUSZ
33	1	Podstawa prawna	rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami (Dz. U. 151, poz. 896)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	podmiot prowadzący szkolenie w części dotyczącej wymogu przeszkolenia ⁶¹⁹
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	podmiot prowadzący szkolenie w części dotyczącej wymogu przeszkolenia; egzamin

⁶¹⁷ Niniejszy akt wszedł w życie z dniem 1 września 2012 r. Uprzednio wymagania dla tej kwalifikacji opisane były w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystentka stomatologiczna, dietetyk, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, ortoptystka, protetyk słuchu, ratownik medyczny, technik dentystyczny, technik elektroniki medycznej, technik elektroradiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik ortopeda i terapeuta zajęciowy (Dz. U. Nr 26, poz. 217 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 103, poz. 652 z późn. zm.).

⁶¹⁸ Patrz: art. 10 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

⁶¹⁹ Szkolenie obejmuje ok. 80–90 h szkolenia teoretycznego i 160 h praktyki. Kończy się egzaminem organizowanym przez podmiot szkolący, wydający zaświadczenie o ukończeniu kursu i zdany egzaminie.

33	4	Rodzaj dokumentu	zaświadczenie o ukończeniu kursu i zdanym egzaminie
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie potwierdzające kwalifikacje, nie jest to dokument urzędowy
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	nie dotyczy, podmiot szkolący posiada listę wydanych zaświadczeń, ale nie obliguje go do tego ustawa
	8	Obowiązkowe opłaty	nie wynika z aktu ustawowego, w praktyce osoby odbywające kurs ponoszą jego koszt, który waha się w granicach 1000 zł
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osoby posiadającej wykształcenie podstawowe i przeszkolenie w miejscu pracy – ukończyć kurs kwalifikacyjny dla sanitariuszy
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	co najmniej sześciomiesięczny staż pracy w zawodzie
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) program kursu dla sanitariuszy nie podlega zatwierdzeniu przez Ministra Zdrowia; na wniosek organizatora – Departament Nauki i Szkolnictwa Wyższego Ministerstwa Zdrowia może wyrazić jedynie opinię o programie kursu, 2) sanitariusz/sanitariusz szpitalny nie posiada uprawnień do udzielania świadczeń zdrowotnych
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	LEKARZ ORZECZNIK⁶²⁰
34	1	Podstawa prawna	art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. Nr 130, poz. 1112) oraz § 15 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 21 października 2003 r. w sprawie badań lotniczo-lekarskich (Dz. U. Nr 187, poz. 1829 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	decyzja Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego wydana na wniosek Naczelnego Lekarza Lotnictwa Cywilnego lub zainteresowanego
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	podmiot prowadzący szkolenie w zakresie dodatkowych wymagań kwalifikacyjnych lekarzy orzeczników; nie zidentyfikowano
	4	Rodzaj dokumentu	dokument potwierdzający spełnienie przez lekarza dodatkowych wymagań w formie zaświadczenia według wzoru określonego w załączniku do rozporządzenia z dnia 21 października 2003 r. w sprawie badań lotniczo-lekarskich
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	wpis na listę lekarzy orzeczników dokonywany jest na okres 3 lat ⁶²¹
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego prowadzi listę lekarzy orzeczników
	8	Obowiązkowe opłaty	analizowany akt prawny nie rozstrzyga w tym zakresie

⁶²⁰ Orzekanie o istnieniu lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania funkcji członka personelu lotniczego.

⁶²¹ Naczelny Lekarz Lotnictwa Cywilnego wnioskuje o skreślenie lekarza z listy lekarzy orzeczników w razie:

- 1) ujemnej corocznej oceny działalności, potwierdzonej ponowną ujemną oceną, która nie może być dokonana wcześniej niż po upływie sześciu miesięcy,
- 2) utraty bądź zawieszenia prawa wykonywania zawodu lekarza,
- 3) ograniczenia go w wykonywaniu czynności medycznych, związanego z orzekaniem,
- 4) upływu terminu, na jaki został dokonany wpis na listę.

34	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	dodatkowe wymagania kwalifikacyjne lekarzy orzeczników określone są w rozporządzeniu wydanym przez ministra właściwego do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia oraz ministrem obrony narodowej
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	nie zidentyfikowano
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) lekarzem orzecznikiem może zostać lekarz, który łącznie spełnia następujące wymagania: a) posiada prawo wykonywania zawodu lekarza, b) jest specjalistą z zakresu medycyny, c) odbył szkolenie dla kandydatów na lekarzy orzeczników i złożył egzamin, d) jest wpisany na listę lekarzy orzeczników; 2) dodatkowe wymagania kwalifikacyjne lekarzy orzeczników, właściwe dla szkolenia wymienionego w wierszu 9, obejmują szkolenie z zakresu przeprowadzania badań lotniczo-lekarskich i wydawania w tym zakresie orzeczeń lekarskich oraz złożenie z wynikiem pozytywnym egzaminu. Szkolenie obejmuje zajęcia teoretyczne i praktyczne określone w europejskich wymaganiach bezpieczeństwa lotniczego (JAR-FCL); 3) licencjonowanie personelu lotniczego (wymagania medyczne) i jest prowadzone według programu ustalonego przez Naczelnego Lekarza Lotnictwa Cywilnego
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	PERFUZJONISTA
35	1	Podstawa prawna	rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami (Dz. U. 151, poz. 896) ⁶²²
	2	Podmiot nadający kwalifikację	organizator kształcenia – przy czym za przebieg i organizację szkolenia, w imieniu organizatora kształcenia, odpowiedzialny jest kierownik kursu rekomendowany przez Polskie Stowarzyszenie Perfuzyjonistów (PSP) ⁶²³
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	organizator kształcenia – przy czym egzamin końcowy składany jest przed Komisją Egzaminacyjną, powołaną w imieniu organizatora kształcenia, przez Kierownika kursu ⁶²⁴ ; egzamin
	4	Rodzaj dokumentu	dypłom perfuzjonisty (Certyfikat) ⁶²⁵ opisany w załączniku do Programu ramowego kursu kwalifikacyjnego dla perfuzjonistów
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony

⁶²² Kwalifikacja wymieniona także w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 82, poz. 537).

⁶²³ Jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem. Nie jest to samorząd zawodowy w rozumieniu art. 17 ust. 2 Konstytucji RP. Stowarzyszenie skupia osoby, których stałym i podstawowym zajęciem jest samodzielne prowadzenie krążenia pozaustrojowego, pozapłucnego oddychania w czasie zabiegów kardiochirurgicznych, zabiegów wymagających użycia krążenia pozaustrojowego oraz technik i urządzeń wspomagających i zastępujących pracę serca i płuc. Nadzór nad działalnością Stowarzyszenia sprawuje właściwy ze względu na siedzibę Stowarzyszenia terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej w sprawach społeczno-administracyjnych stopnia wojewódzkiego.

⁶²⁴ W skład której wchodzi:

- Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej,
- Konsultant Krajowy w dziedzinie kardiologii lub wyznaczony przez niego przedstawiciel,
- Członkowie Komisji Egzaminacyjnej:
 - Przewodniczący Polskiego Stowarzyszenia Perfuzyjonistów lub wyznaczony przez niego przedstawiciel,
 - Przewodniczący Komisji d/s szkoleń PSP,
 - Sekretarz Polskiego Stowarzyszenia Perfuzyjonistów.

W zależności od potrzeb w pracach komisji mogą również uczestniczyć inne osoby, niebędące jej członkami, zapraszane przez Przewodniczącą Komisji Egzaminacyjnej.

⁶²⁵ Dokument potwierdzający ukończenie kursu i zdanie egzaminu końcowego, zgodny z wzorem określonym w załączniku nr 2 do Ramowego Programu Kursu Kwalifikacyjnego dla Perfuzyjonistów. Dokument ten stanowi potwierdzenie uzyskania kwalifikacji do pracy na stanowisku perfuzjonisty.

35	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	opisany w załączniku nr 2 do Programu ramowego kursu kwalifikacyjnego dla perfuzjonistów dokument zawiera pozycję „nr certyfikatu”; nie zidentyfikowano urzędowego rejestru tej kwalifikacji/uprawnień
	8	Obowiązkowe opłaty	analizowane przepisy nie odnoszą się do kwestii odpłatności
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osoby posiadającej minimum wykształcenie średnie medyczne i posiadającej przeszkolenie specjalistyczne (Ramowy program kursu kwalifikacyjnego dla perfuzjonistów zatwierdzony przez ministra właściwego do spraw zdrowia, Warszawa, 2011 r. opracowany na podstawie zarządzenia Ministra Zdrowia z dnia 12 października 2009 r. w sprawie powołania Zespołu mającego za zadanie przygotowanie ramowego programu kursu kwalifikacyjnego dla perfuzjonistów ⁶²⁶)
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	wymagania dla kandydatów przystępujących do kursu kwalifikacyjnego dla perfuzjonistów: a) zatrudnienie w dziale/zespole perfuzji funkcjonującym w danym ośrodku przez minimum 2 lata, b) wykonanie minimum 200 krążeń pozaustrojowych pod nadzorem perfuzjonisty legitymującego się dyplomem/certyfikatem, c) przedstawienie pozytywnej opinii Kierownika Kliniki/Oddziału Kardiochirurgii o wykonanych przez kandydata do kursu krążeniach pozaustrojowych
35	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie
	11	Inne uwagi	1) ramowy program kursu kwalifikacyjnego dla perfuzjonistów zatwierdzony przez ministra właściwego do spraw zdrowia dokładnie określa wymagania co do efektów uczenia się właściwe dla tej kwalifikacji oraz czas trwania kursu ⁶²⁷ , 2) program kursu kwalifikacyjnego dla perfuzjonistów został opracowany z uwzględnieniem rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 lutego 2006 r. w sprawie uzyskiwania i uzupełniania przez osoby dorosłe wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji w formach pozaszkolnych (Dz. U. Nr 31, poz. 216)
Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	KLASYFIKATOR GRZYBÓW
36	1	Podstawa prawna	1) art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. Nr 136, poz. 914 z późn. zm.), 2) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2011 r. w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy (Dz. U. Nr 115, poz. 672)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	państwowy wojewódzki inspektor sanitarny
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	komisja egzaminacyjna powołana przez państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego/egzamin po odbyciu kursu specjalistycznego ⁶²⁸ ; egzamin

⁶²⁶ Za przebieg i organizację szkolenia, w imieniu organizatora kształcenia, odpowiedzialny jest kierownik kursu rekomendowany przez Polskie Stowarzyszenie Perfuzjonistów (PSP). Planując program kształcenia, organizator powinien: posiadać szczegółowy program kursu zgodny z ramowym programem kursu zatwierdzonym przez Ministra Zdrowia, określić godziny do dyspozycji organizatora, stosować regulamin organizacyjny kursu oraz powołać Kierownika kursu, który rekomendowany jest przez PSP, i inne wymagania określone w Programie ramowym, w tym m.in. posiadać wewnętrzny system monitorowania jakości kształcenia (np. w formie ankiety) oraz akceptację Konsultanta Krajowego w dziedzinie kardiologii dotyczącą wyboru ośrodków do realizacji zajęć objętych programem kursu. Kierownikiem kursu może być osoba posiadająca:

1) dyplom perfuzjonisty (Certyfikat),

2) co najmniej 10-letni staż pracy na stanowisku perfuzjonisty.

Należy podkreślić, że pytania opracowane przez Komisję Egzaminacyjną muszą zostać zaakceptowane przez Konsultanta Krajowego w dziedzinie Kardiologii oraz Przewodniczącego PSP. Nadto m.in. osoba Konsultanta Krajowego w dziedzinie kardiologii oraz Przewodniczącego PSP wchodzi w skład Komisji egzaminacyjnej.

⁶²⁷ Należałoby przyjąć, iż jest to dobry przykład wdrażania ram kwalifikacji pod kątem opisu efektów uczenia się.

⁶²⁸ Egzamin składa się z części praktycznej, obejmującej określenie przynależności gatunkowej grzybów, oraz z części teoretycznej, obejmującej test pisemny.

36	4	Rodzaj dokumentu	świadectwo według wzoru określonego w rozporządzeniu ⁶²⁹	
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony	
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	decyzja administracyjna w rozumieniu k.p.a.	
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	ewidencję osób, które uzyskały uprawnienia klasyfikatora grzybów, prowadzą i przechowują stacje sanitarno-epidemiologiczne, w których uprawnienia te zostały nadane. Z przebiegu egzaminu komisja egzaminacyjna sporządza protokół. Protokoły komisji przechowywane są łącznie z tą ewidencją	
	8	Obowiązkowe opłaty	nie zidentyfikowano	
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	określone są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2011 r. w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy – w Załączniku nr 5	
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	ukończenie kursu specjalistycznego dla kandydatów na klasyfikatorów grzybów	
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) warunkiem nabycia uprawnień (oprócz zdania wymaganego egzaminu) jest nadto: a) pełnoletność, b) ukończenie co najmniej gimnazjum; 2) kursy specjalistyczne dla kandydatów na klasyfikatorów grzybów mogą być prowadzone przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub inne podmioty w zakresie prowadzonej przez nie działalności gospodarczej. Warunki odbywania kursu specjalistycznego i składania egzaminu określa się w umowie zawartej z osobami ubiegającymi się o odpowiednie uprawnienia albo z pracodawcami tych osób; 3) pozbawienie uprawnień klasyfikatora grzybów, dokonywane przez państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, który nadał to uprawnienie, może nastąpić w przypadku stwierdzenia przez organy urzędowej kontroli żywności nieprawidłowego wykonywania obowiązków, w szczególności dokonywania nieprawidłowej oceny i wystawiania atestów na grzyby; 4) ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia deleguje na właściwego ministra uprawnienie do wskazywania w drodze rozporządzenia właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego do nadawania i pozbawiania uprawnień klasyfikatora grzybów. Obecnie obowiązujące rozporządzenie postanawia, że podmiotem posiadającym to uprawnienie jest państwowy wojewódzki inspektor sanitarny	
	Lp.	Nr	Nazwa kwalifikacji	GRZYBOZNAWCA
	37	1	Podstawa prawna	1) art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2010 r. Nr 136, poz. 914 z późn. zm.) 2) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2011 r. w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy (Dz. U. Nr 115, poz. 672)
		2	Podmiot nadający kwalifikację	Główny Inspektor Sanitarny, z upoważnienia którego działa Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

⁶²⁹ Nadanie uprawnień klasyfikatora grzybów następuje w drodze decyzji administracyjnej państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, potwierdzonej świadectwem klasyfikatora grzybów według wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2011 r. w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy.

37	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	egzamin przed komisją egzaminacyjną powołaną przez państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego działającego z upoważnienia Głównego Inspektora Sanitarnego po odbyciu kursu specjalistycznego ⁶³⁰
	4	Rodzaj dokumentu	świadcstwo według wzoru określonego w rozporządzeniu ⁶³¹
	5	Czas, na jaki nadana jest kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu kwalifikacji	decyzja administracyjna w rozumieniu k.p.a.
	7	Ewidencja osób, którym nadano kwalifikacje	ewidencję osób, które uzyskały uprawnienia grzyboznawcy prowadzi i przechowuje Wojewódzka Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Poznaniu. Z przebiegu egzaminu komisja egzaminacyjna sporządza protokół. Protokoły komisji przechowywane są łącznie z tą ewidencją
	8	Obowiązkowe opłaty	nie zidentyfikowano
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się, inne warunki nadania kwalifikacji	określone są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2011 r. w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy – w Załączniku nr 6
	10	Inne warunki nadania kwalifikacji	ukończenie kursu specjalistycznego dla kandydatów na grzyboznawców
	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie 1) warunkiem nabycia uprawnień (oprócz zdania wymaganego egzaminu) jest nadto: a) pełnoletność, b) posiadanie co najmniej wykształcenia średniego; 2) kursy specjalistyczne dla kandydatów na grzyboznawców mogą być prowadzone przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub inne podmioty w zakresie prowadzonej przez nie działalności gospodarczej. Warunki odbywania kursu specjalistycznego i składania egzaminu określa się w umowie zawartej z osobami ubiegającymi się o odpowiednie uprawnienia albo z pracodawcami tych osób; 3) pozbawienie uprawnień klasyfikatora grzybów, dokonywane przez Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego może nastąpić w przypadku stwierdzenia przez organy urzędowej kontroli żywności nieprawidłowego wykonywania obowiązków, w szczególności dokonywania nieprawidłowej oceny i wystawiania atestów na grzyby przedstawiane do oceny niespełniające wymagań określonych w ustawie; 4) ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia deleguje na właściwego ministra uprawnienie do wskazywania w drodze rozporządzenia właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego do nadawania i pozbawiania uprawnień klasyfikatora grzybów. Obecnie obowiązujące rozporządzenie postanawia, że podmiotem posiadającym to uprawnienie jest Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

⁶³⁰ Egzamin składa się z części praktycznej, obejmującej określenie przynależności gatunkowej grzybów świeżych i suszonych, oraz z części teoretycznej, obejmującej test pisemny.

⁶³¹ Nadanie uprawnień klasyfikatora grzybów następuje w drodze decyzji administracyjnej Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego działającego z upoważnienia Głównego Inspektora Sanitarnego, potwierdzonej świadectwem grzyboznawcy według wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2011 r. w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy.

Uwaga ogólna co do niektórych wymienionych w dziale kwalifikacji		rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami (Dz. U. Nr 151, poz. 896) określa szereg kwalifikacji w ochronie zdrowia właściwych dla pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w tych podmiotach leczniczych (z podaniem dodatkowych wymagań niezbędnych do wykonywania pracy na wymienionych stanowiskach pracy, np.: wymagany staż pracy i związane z tym przypisanie do wyodrębnionej grupy, np. technik farmaceutyczny a starszy technik farmaceutyczny – co do którego wymagane jest pięcioletnie doświadczenie w zawodzie technik farmaceutyczny)	
Suma kwalifikacji		37 kwalifikacji (grup kwalifikacji) opisanych wprost w niniejszym opracowaniu dotyczącym tego działu + liczba specjalizacji medycznych (lekarskich, pielęgniarских, farmaceutycznych, specjalistów w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia) + liczba wyodrębnionych kwalifikacji składowych w rozporządzeniu w sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami	
QUASI-KWALIFIKACJE ZIDENTYFIKOWANE W ANALIZOWANYM DZIALE ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ			
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji	RZECZNIK PRAW PACJENTA SZPITALA PSYCHIATRYCZNEGO
1	1	Podstawa prawna	art. 10c ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111 poz. 535 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	pracodawca, którym jest Rzecznik Praw Pacjenta w rozumieniu ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2009 r. Nr 52, poz. 417 z późn. zm.) ⁶³²
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	pracodawca; nie zidentyfikowano
	4	Rodzaj dokumentu	właściwy dla formy zatrudnienia
	5	Czas, na jaki nadana jest quasi-kwalifikacja	na czas wykonywania pracy tego rodzaju
	6	Charakter aktu o nadaniu quasi-kwalifikacji	stosunek zobowiązaniowy – umowa o pracę
	7	Ewidencja osób, którym nadano quasi-kwalifikacje	ewidencja pracowników Biura Rzecznika Praw Pacjenta, nie stwierdzono urzędowego rejestru
	8	Obowiązkowe opłaty	nie zidentyfikowano
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osoby, która: 1) posiada wiedzę na temat praw i wolności człowieka, w szczególności osoby z zaburzeniami psychicznymi, a także możliwości skutecznej ochrony tych praw, 2) posiada doświadczenie w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	nie zidentyfikowano

⁶³² Rzecznicy Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375) są pracownikami biura i wykonują swoje zadania przy pomocy tego biura (art. 56).

1	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia	nie dotyczy
		Inne uwagi	Warunki wykonywania funkcji rzecznika: 1) obywatelstwo polskie, 2) pełnia praw publicznych, 3) niekaralność za przestępstwa popełnione z winy umyślnej, 4) nieposzlakowana opinia, 5) wyższe wykształcenie
Lp.	Nr	Nazwa quasi-kwalifikacji	DYSPOZYTOR MEDYCZNY
2	1	Podstawa prawna	art. 26 ust. 2 10 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 1912, poz. 1410 z późn. zm.)
	2	Podmiot nadający kwalifikację	podmiot zatrudniający w oparciu o wymagany staż i kwalifikacje nadane przez podmiot właściwy dla kwalifikacji lekarza systemu ⁶³³ , pielęgniarki systemu ⁶³⁴ lub ratownika medycznego ⁶³⁵
	3	Podmiot dokonujący walidacji oraz forma/sposób walidacji	podmiot właściwy dla dokonania oceny kwalifikacji lekarza systemu, pielęgniarki systemu lub ratownika medycznego nie zidentyfikowano
	4	Rodzaj dokumentu	dokument będący podstawą zatrudnienia na tym stanowisku
	5	Czas, na jaki nadana jest quasi-kwalifikacja	nieoznaczony
	6	Charakter aktu o nadaniu quasi-kwalifikacji	zaświadczenie w rozumieniu k.p.a. odnośnie do wymaganych na tym stanowisku kwalifikacji opisanych w wierszu 2
	7	Ewidencja osób, którym nadano quasi-kwalifikacje	ustawa nie zawiera postanowień w tym zakresie
	8	Obowiązkowe opłaty	ustawa nie zawiera postanowień w tym zakresie, jednakże obowiązują opłaty skarbowe za wydanie kwalifikacji opisanych w wierszu 2
	9	Wymagania w zakresie efektów uczenia się	jak dla osób, które posiadają wykształcenie właściwe dla lekarza systemu, pielęgniarki systemu lub ratownika medycznego
	10	Inne warunki nadania quasi-kwalifikacji	co najmniej 5 lat zatrudnienia przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych w pogotowiu ratunkowym, szpitalnym oddziale ratunkowym, oddziale anestezjologii i intensywnej terapii lub w izbie przyjęć szpitala

⁶³³ Lekarz posiadający tytuł specjalisty w dziedzinie medycyny ratunkowej albo lekarz, który ukończył co najmniej drugi rok specjalizacji w dziedzinie medycyny ratunkowej.

⁶³⁴ Pielęgniarka posiadająca tytuł specjalisty lub specjalizująca się w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego, anestezjologii i intensywnej opieki, chirurgii, kardiologii, pediatrii, a także pielęgniarka posiadająca ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego, anestezjologii i intensywnej opieki, chirurgii, kardiologii, pediatrii oraz posiadająca co najmniej trzyletni staż pracy w oddziałach tych specjalności, oddziałach pomocy doraźnej, izbach przyjęć lub pogotowiu ratunkowym.

⁶³⁵ Wymagania określone w art. 10 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym.

2	11	Możliwość walidowania bez odbycia obowiązkowego kształcenia/szkolenia Inne uwagi	nie dotyczy dyspozytor medyczny ma prawo i obowiązek doskonalenia zawodowego w różnych formach kształcenia. Minister właściwy do spraw zdrowia określa, w drodze rozporządzenia, formy, sposób i zakres doskonalenia zawodowego dyspozytorów medycznych – rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 kwietnia 2007 r. w sprawie doskonalenia zawodowego dyspozytorów medycznych (Dz. U. Nr 77, poz. 525) ⁶³⁶ . Wymagana pełna zdolność do czynności prawnych
---	----	---	---

⁶³⁶ Doskonalenie zawodowe jest realizowane w następujących pozaszkolnych formach kształcenia:

- 1) kursu doskonalącego,
- 2) seminarium.

Rozporządzenie nie zawiera postanowień co do egzaminów kończących ww. formy kształcenia. Proces kształcenia dokumentowany jest w formie Karty doskonalenia. Doskonalenie zawodowe realizowane jest w trzyletnich okresach rozliczeniowych. Dopelnienie przez dyspozytora medycznego obowiązku doskonalenia zawodowego polega na odbyciu w okresie edukacyjnym co najmniej jednego kursu doskonalącego i seminarium z zakresu wiedzy i umiejętności.

Kurs doskonalący jest realizowany według programu nauczania zatwierdzonego przez ministra właściwego do spraw zdrowia opracowanego przez zespół ekspertów, legitymujących się doświadczeniem zawodowym i dorobkiem naukowym w zakresie medycyny ratunkowej, powołany przez Dyrektora Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, działającego na podstawie odrębnych przepisów. Seminarium prowadzone jest zgodnie z programem nauczania opracowanym przez organizatora kształcenia i zatwierdzonym przez konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie medycyny ratunkowej właściwego ze względu na siedzibę organizatora kształcenia.

Aneks – Spis zidentyfikowanych kwalifikacji

KWALIFIKACJE

Lp.	Nazwa kwalifikacji/grupy	Dział administracji rządowej	Nr tabeli w rodz. 3	Lp. w tabeli
1	adwokat	sprawiedliwość	7	6
2	agent celny	finanse publiczne	1	1
3	asystentka stomatologiczna	zdrowie	10	21
4	audiofonolog	zdrowie	10	31
5	audytor efektywności energetycznej	gospodarka	2	2
6	biegły rewident	finanse publiczne	1	4
7	certifikat księgowy	finanse publiczne	1	7
8	diagnosta laboratoryjny	zdrowie	10	16
9	diagnosta laboratoryjny specjalista	zdrowie	10	16.1
10	dietetyk	zdrowie	10	19
11	doradca EURES	praca	6	5
12	doradca podatkowy	finanse publiczne	1	6
13	dplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe	oświata i wychowanie	5	7
14	dplom ukończenia Kolegium Pracowników Służb Społecznych	oświata i wychowanie	5	11
15	dplom ukończenia Kolegium Nauczycielskiego dplom ukończenia Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych	oświata i wychowanie	5	15
16	dyrektor oddziału (gry hazardowe)	finanse publiczne	1	2.1
17	dyrektor ośrodka gier (gry hazardowe)	finanse publiczne	1	2.3
18	egzamin na Dyplom Kapitana Żeglugi Wielkiej na Statkach o Pojemności Brutto 3000 i Powyżej	gospodarka morską	3	3
19	egzamin na Dyplom Oficera Elektroautomatyka Okrętowego	gospodarka morską	3	5
20	egzamin na Dyplom Szypra 1 Klasy Żeglugi Krajowej	gospodarka morską	3	4
21	egzamin na Dyplom Szypra Klasy 1 Rybołówstwa Morskiego	gospodarka morską	3	6
22	egzamin na Świadectwo Kucharza Okrętowego	gospodarka morską	3	2
23	egzamin na Świadectwo Starszego Marynarza	gospodarka morską	3	1
24	egzaminator	oświata i wychowanie	5	13
25	ekspert w komisjach egzaminacyjnych i kwalifikacyjnych dla nauczycieli ubiegających się o stopień awansu zawodowego	oświata i wychowanie	5	14
26	eksploatacja urządzeń, instalacji i sieci energetycznych	gospodarka	2	3
27	eksploatacja urządzeń, instalacji i sieci energetycznych na stanowisku dozoru	gospodarka	2	3.2
28	eksploatacja urządzeń, instalacji i sieci energetycznych na stanowisku eksploatacji	gospodarka	2	3.1
29	elektroradiolog	zdrowie	10	11
30	farmaceuta	zdrowie	10	8
31	farmaceuta specjalista	zdrowie	10	8.1

Lp.	Nazwa kwalifikacji/grupy	Dział administracji rządowej	Nr tabeli w rodz. 3	Lp. w tabeli
32	felczer	zdrowie	10	9
33	grzyboznawca	zdrowie	10	37
34	higienistka stomatologiczna	zdrowie	10	13
35	inspektor dozoru jądrowego	środowisko	8	1
36	inspektor dozoru jądrowego I stopnia	środowisko	8	1.1
37	inspektor dozoru jądrowego II stopnia	środowisko	8	1.2
38	inspektor kontroli skarbowej	finanse publiczne	1	5
39	inspektor ochrony radiologicznej	środowisko	8	2
40	inspektor ochrony radiologicznej typu IOR-0	środowisko	8	2.1
41	inspektor ochrony radiologicznej typu IOR-1	środowisko	8	2.2
42	inspektor ochrony radiologicznej typu IOR-2	środowisko	8	2.3
43	inspektor ochrony radiologicznej typu IOR-3	środowisko	8	2.4
44	inspektor ochrony radiologicznej typu R	zdrowie	10	25.1
45	inspektor ochrony radiologicznej typu S	zdrowie	10	25.2
46	inspektor ochrony radiologicznej w pracowniach stosujących aparaty rentgenowskie do celów medycznych w zakresie diagnostyki medycznej, radiologii zabiegowej, radioterapii powierzchniowej i radioterapii schorzeń nienowotworowych	zdrowie	10	25
47	inspektor terapii uzależnień	zdrowie	10	27
48	inspektor w ośrodku gier	finanse publiczne	1	2.13
49	instruktor sportu	kultura fizyczna	4	2
50	kasjer stołu	finanse publiczne	1	2.14
51	kierownik oddziału (gry hazardowe)	finanse publiczne	1	2.5
52	kierownik ośrodka gier (gry hazardowe)	finanse publiczne	1	2.7
53	kierownik prac podwodnych I klasy	gospodarka morska	3	12
54	kierownik prac podwodnych II klasy	gospodarka morska	3	11
55	klasyfikator grzybów	zdrowie	10	36
56	komornik sądowy	sprawiedliwość	7	3
57	koordynator przeszczepiania i pobierania komórek, tkanek i narządów	zdrowie	10	29
58	krupier	finanse publiczne	1	3.1
59	kurator sądowy zawodowy	sprawiedliwość	7	2
60	kwalifikacje do nauczania języków obcych – w liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych, technikach, uzupełniających liceach ogólnokształcących, technikach uzupełniających i szkołach policealnych, – w gimnazjach i zasadniczych szkołach zawodowych, – w zakładach kształcenia nauczycieli...	oświata i wychowanie	5	16.16

Aneks – Spis zidentyfikowanych kwalifikacji

Lp.	Nazwa kwalifikacji/grupy	Dział administracji rządowej	Nr tabeli w rodz. 3	Lp. w tabeli
61	kwalifikacje do nauczania języków obcych w przedszkolach, szkołach podstawowych, placówkach wychowania pozaszkolnego...	oświata i wychowanie	5	16.17
62	kwalifikacje do nauczania języków obcych w nauczycielskich kolegiach języków obcych	oświata i wychowanie	5	16.15
63	kwalifikacje do nauczania przedmiotów innych niż języki obce oraz prowadzących zajęć w języku obcym w szkołach (oddziałach) dwujęzycznych	oświata i wychowanie	5	16.18
64	kwalifikacje do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy w szkołach i placówkach	oświata i wychowanie	5	16.14
65	kwalifikacje do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego realizowanego w formach pozalekcyjnych lub pozaszkolnych oraz zajęć szkolenia sportowego w szkołach i klasach sportowych oraz szkołach mistrzostwa sportowego	oświata i wychowanie	5	16.13
66	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w zakładach kształcenia nauczycieli, placówkach doskonalenia nauczycieli, poradniach psychologiczno-pedagogicznych...	oświata i wychowanie	5	16.1
67	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w gimnazjach i zasadniczych szkołach zawodowych	oświata i wychowanie	5	16.2
68	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkołach podstawowych, przedszkolach, placówkach wychowania pozaszkolnego, bursach i domach wczasów dziecięcych	oświata i wychowanie	5	16.3
69	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela praktycznej nauki zawodu w zasadniczych szkołach zawodowych, technikach, technikach uzupełniających, szkołach policealnych, w tym w szkołach w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich	oświata i wychowanie	5	16.12
70	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela religii Kościoła katolickiego	oświata i wychowanie	5	16.11
71	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela teoretycznych przedmiotów zawodowych w technikach, technikach uzupełniających i szkołach policealnych	oświata i wychowanie	5	16.4
72	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela/nauczania /prowadzenia zajęć	oświata i wychowanie	5	16
73	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-bibliotekarza	oświata i wychowanie	5	16.10
74	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-logopedy	oświata i wychowanie	5	16.9
75	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-pedagoga w zakładach kształcenia nauczycieli, poradniach psychologiczno-pedagogicznych...	oświata i wychowanie	5	16.6
76	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-pedagoga w gimnazjach, zasadniczych szkołach zawodowych, szkołach podstawowych...	oświata i wychowanie	5	16.7

Aneks – Spis zidentyfikowanych kwalifikacji

Lp.	Nazwa kwalifikacji/grupy	Dział administracji rządowej	Nr tabeli w rodz. 3	Lp. w tabeli
77	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-pedagoga w przedszkolach, szkołach, placówkach specjalnych, w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych...	oświata i wychowanie	5	16.8
78	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-psychologa	oświata i wychowanie	5	16.5
79	kwalifikacja uprawniająca do prowadzenia zajęć rehabilitacji ruchowej oraz zabiegów fizjoterapeutycznych (przez fizjoterapeutów, absolwentów szkół wyższych ze specjalnością rehabilitacja lub gimnastyka lecznicza oraz techników fizjoterapii)	kultura fizyczna	4	4
80	kwalifikacje do nauczania lub prowadzenia zajęć w grupach, oddziałach, przedszkolach lub szkołach umożliwiających uczniom podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej	oświata i wychowanie	5	16.19
81	kwalifikacje do prowadzenia zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka	oświata i wychowanie	5	16.23
82	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolach specjalnych, szkołach podstawowych specjalnych, gimnazjach specjalnych, szkołach ponadgimnazjalnych specjalnych..., a także kwalifikacje do prowadzenia zajęć rewalidacyjno-wychowawczych z dziećmi i młodzieżą z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	oświata i wychowanie	5	16.20
83	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolach specjalnych, szkołach podstawowych specjalnych, gimnazjach specjalnych...	oświata i wychowanie	5	16.21
84	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkołach w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich	oświata i wychowanie	5	16.26
85	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkołach w zakładach poprawczych dla nieletnich z upośledzeniem umysłowym	oświata i wychowanie	5	16.28
86	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkołach wchodzących w skład młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii	oświata i wychowanie	5	16.25
87	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-wychowawcy w przedszkolach specjalnych, szkołach podstawowych specjalnych, gimnazjach specjalnych...	oświata i wychowanie	5	16.22
88	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-wychowawcy w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii	oświata i wychowanie	5	16.24
89	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-doradcy zawodowego	oświata i wychowanie	5	16.30
90	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-wychowawcy w świetlicach szkolnych i w internatach	oświata i wychowanie	5	16.31
91	kwalifikacje do zajmowania stanowiska wychowawca w szkolnych schroniskach młodzieżowych	oświata i wychowanie	5	16.32
92	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-wychowawcy w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich	oświata i wychowanie	5	16.27

Aneks – Spis zidentyfikowanych kwalifikacji

Lp.	Nazwa kwalifikacji/grupy	Dział administracji rządowej	Nr tabeli w rodz. 3	Lp. w tabeli
93	kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela wychowawcy w zakładach poprawczych dla nieletnich z upośledzeniem umysłowym	oświata i wychowanie	5	16.29
94	kwalifikacje związane z organizacją współzawodnictwa sportowego	kultura fizyczna	4	3
95	lekarz	zdrowie	10	1
96	lekarz orzecznik	zdrowie	10	34
97	lekarz specjalista	zdrowie	10	1.1
98	międzynarodowy przewodnik wysokogórski	turystyka	9	1.2
99	nadzorujący gry bingo fantowe	finanse publiczne	1	2.11
100	nadzorujący gry telebingo	finanse publiczne	1	2.9
101	nadzorujący loterie fantowe	finanse publiczne	1	2.10
102	nadzorujący loterie promocyjne i loterie audiotekstowe	finanse publiczne	1	2.12
103	notariusz	sprawiedliwość	7	5
104	nurek I klasy	gospodarka morską	3	9
105	nurek II klasy	gospodarka morską	3	8
106	nurek III klasy	gospodarka morską	3	7
107	nurek saturowany	gospodarka morską	3	10
108	obsługa i konserwacja urządzeń technicznych	gospodarka	2	4
109	obsługujący automaty lub urządzenia do gier	finanse publiczne	1	3.4
110	operator systemów nurkowych	gospodarka morską	3	13
111	opiekun medyczny	zdrowie	10	18
112	opiekunka dziecięca	zdrowie	10	32
113	ortoptystka	zdrowie	10	20
114	osoba pobierająca komórki, tkanki i narządy oraz dokonująca ich przeszczepienia	zdrowie	10	30
115	pełniący funkcję lub zajmujący stanowisko nadzorowania gier hazardowych	finanse publiczne	1	2
116	perfuzjonista	zdrowie	10	35
117	pielęgniarka	zdrowie	10	2
118	pielęgniarka specjalista	zdrowie	10	2.1
119	pilot wycieczek	turystyka	9	2
120	prace związane z dostępem do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego	gospodarka	2	6
121	pracownik wykonujący czynności kontrolne	praca	6	3
122	prokurator	sprawiedliwość	7	4
123	protetyk słuchu	zdrowie	10	22
124	prowadzący kolektury gier liczbowych	finanse publiczne	1	3.3
125	prowadzenie zajęć o charakterze profilaktycznym i korektywnym	kultura fizyczna	4	5

Aneks – Spis zidentyfikowanych kwalifikacji

Lp.	Nazwa kwalifikacji/grupy	Dział administracji rządowej	Nr tabeli w rodz. 3	Lp. w tabeli
126	przewodnik górski dla określonych obszarów górskich	turystyka	9	1.1
127	przewodnik miejski dla poszczególnych miast	turystyka	9	1.3
128	przewodnik terenowy dla poszczególnych województw, regionów oraz tras turystycznych	turystyka	9	1.4
129	przewodnik turystyczny	turystyka	9	1
130	przygotowanie pedagogiczne	oświata i wychowanie	5	12
131	przyjmujący zakłady wzajemne	finanse publiczne	1	3.2
132	psycholog	praca	6	4
133	radca prawny	sprawiedliwość	7	7
134	ratownik	zdrowie	10	4
135	ratownik medyczny	zdrowie	10	3
136	rzecznik patentowy	gospodarka	2	1
137	rzecznik do spraw bezpieczeństwa i higieny	praca	6	2
138	sanitariusz	zdrowie	10	33
139	sędzia	sprawiedliwość	7	1
140	specjalista terapii uzależnień	zdrowie	10	28
141	specjalista w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia	zdrowie	10	17
142	sprawdzanie tachografów cyfrowych	gospodarka	2	8
143	syndyk	sprawiedliwość	7	8
144	świadectwo dojrzałości (matura)	oświata i wychowanie	5	4
145	świadectwo kwalifikacji w zakresie substancji kontrolowanych	gospodarka	2	7
146	świadectwo potwierdzające kwalifikację w zawodzie	oświata i wychowanie	5	6
147	świadectwo ukończenia szkoły policealnej dla osób posiadających wykształcenie średnie	oświata i wychowanie	5	9
148	świadectwo potwierdzające przysposobienie do pracy	oświata i wychowanie	5	10
149	świadectwo ukończenia gimnazjum	oświata i wychowanie	5	2
150	świadectwo ukończenia liceum ogólnokształcącego	oświata i wychowanie	5	3
151	świadectwo ukończenia szkoły podstawowej	oświata i wychowanie	5	1
152	świadectwo ukończenia technikum	oświata i wychowanie	5	8
153	świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej	oświata i wychowanie	5	5
154	technik bezpieczeństwa i higieny pracy	praca	6	1
155	technik dentystyczny	zdrowie	10	12
156	technik elektroniki medycznej	zdrowie	10	23
157	technik elektroradiolog	zdrowie	10	10
158	technik farmaceutyczny	zdrowie	10	6
159	technik masażysta	zdrowie	10	5

Aneks – Spis zidentyfikowanych kwalifikacji

Lp.	Nazwa kwalifikacji/grupy	Dział administracji rządowej	Nr tabeli w rodz. 3	Lp. w tabeli
160	technik optyk	zdrowie	10	24
161	technik sterylizacji medycznej	zdrowie	10	14
162	technik usług kosmetycznych	zdrowie	10	15
163	terapeuta zajęciowy	zdrowie	10	7
164	tłumacz przysięgły	sprawiedliwość	7	9
165	trener	kultura fizyczna	4	1
166	trener klasy drugiej	kultura fizyczna	4	1.1
167	trener klasy mistrzowskiej	kultura fizyczna	4	1.3
168	trener klasy pierwszej	kultura fizyczna	4	1.2
169	uprawnienia do zajmowania stanowisk mających istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej	środowisko	8	3
170	uprawnienia typu A-A dla osób ubiegających się o stanowiska: operator akceleratora stosowanego do celów innych niż medyczne, z wyłączeniem akceleratorów stosowanych do kontroli pojazdów na przejściach granicznych, operator akceleratora stosowanego do kontroli pojazdów na przejściach granicznych	środowisko	8	3.6
171	uprawnienia typu R-D dla osób ubiegających się o stanowiska: dozometrysta reaktora badawczego, starszy dozometrysta reaktora badawczego	środowisko	8	3.2
172	uprawnienia typu R-O dla osób ubiegających się o stanowisko operator reaktora badawczego	środowisko	8	3.1
173	uprawnienia typu R-OK dla osób ubiegających się o stanowiska: kierownik zmiany reaktora badawczego, kierownik reaktora badawczego	środowisko	8	3.3
174	uprawnienia typu S-A dla osób ubiegających się o stanowisko operator akceleratora stosowanego do celów medycznych oraz urządzeń do teleradioterapii	środowisko	8	3.7
175	uprawnienia typu S-E dla osób ubiegających się o stanowisko specjalista ds. ewidencji materiałów jądrowych	środowisko	8	3.4
176	uprawnienia typu S-O dla osób ubiegających się o stanowiska: operator przechowalnika wypalonego paliwa jądrowego, kierownik składowiska odpadów promieniotwórczych, kierownik zakładu unieszkodliwiania odpadów promieniotwórczych	środowisko	8	3.5
177	uprawnienia typu S-Z dla osób ubiegających się o stanowisko: operator urządzeń do brachyterapii ze źródłami promieniotwórczymi	środowisko	8	3.8
178	uprawnienie do wykonywania i nadzorowania wykonywania badań i zabiegów leczniczych przy użyciu promieniowania jonizującego	zdrowie	10	26
179	wykonanie czynności spawania, zgrzewania, lutowania oraz przeróbki plastycznej i obróbki cieplnej w toku wytwarzania, naprawy i modernizacji urządzeń technicznych oraz wytwarzania elementów stosowanych do wytwarzania, naprawy lub modernizacji tych urządzeń	gospodarka	2	5
180	zajmujący stanowisko bezpośredniego prowadzenia gry hazardowej	finanse publiczne	1	3

Aneks – Spis zidentyfikowanych kwalifikacji

Lp.	Nazwa kwalifikacji/grupy	Dział administracji rządowej	Nr tabeli w rodz. 3	Lp. w tabeli
181	zastępca dyrektora oddziału (gry hazardowe)	finanse publiczne	1	2.2
182	zastępca dyrektora ośrodka gier (gry hazardowe)	finanse publiczne	1	2.4
183	zastępca kierownika oddziału (gry hazardowe)	finanse publiczne	1	2.6
184	zastępca kierownika ośrodka gier (gry hazardowe)	finanse publiczne	1	2.8

QUASI-KWALIFIKACJE

Lp.	Nazwa quasi-kwalifikacji/grupy	Dział administracji rządowej	Nr tabeli w rodz. 3	Lp. w tabeli
1	asystent EURES	praca	6	6
2	doradca zawodowy	praca	6	9
3	doradca zawodowy – stażysta	praca	6	10
4	doradca zawodowy I stopnia	praca	6	9.1.
5	doradca zawodowy II stopnia	praca	6	9.2.
6	dyspozytor medyczny	zdrowie	10	3
7	ekspert w urzędzie patentowym RP	gospodarka	2	9
8	główny specjalista ds. bhp	praca	6	2.3.
9	grupowi społeczni inspektorzy pracy – dla komórek organizacyjnych oddziałów (wydziałów)	praca	6	14.2.
10	kierownik różnych form wypoczynku organizowanych dla dzieci i młodzieży szkolnej	oświata i wychowanie	5	1
11	lider klubu pracy	praca	6	13
12	lider klubu pracy – stażysta	praca	6	13.2.
13	negocjator do rozwiązywania sporów zbiorowych z listy prowadzonej przez ministra właściwego do spraw pracy	praca	6	5
14	oddziałowi (wydziałowi) inspektorzy pracy – dla poszczególnych oddziałów (wydziałów)	praca	6	14.1.
15	pośrednik pracy	praca	6	7
16	pośrednik pracy – stażysta	praca	6	8
17	pośrednik pracy I stopnia	praca	6	7.1.
18	pośrednik pracy II stopnia	praca	6	7.2.
19	pracownik wyznaczony do udzielania pierwszej pomocy oraz wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników	praca	6	15
20	rzecznik praw pacjenta szpitala psychiatrycznego	zdrowie	10	2
21	samodzielny specjalista do spraw rozwoju zawodowego	praca	6	11.2.
22	samodzielny specjalista do spraw programów	praca	6	12.1.
23	specjalista do spraw rozwoju zawodowego – stażysta	praca	6	11.3
24	specjalista do spraw programów – stażysta	praca	6	12.2.
25	specjalista do spraw programów	praca	6	12
26	specjalista do spraw rozwoju zawodowego	praca	6	11
27	specjalista ds. bhp	praca	6	2
28	społeczny inspektor pracy/quasi-kwalifikacja: zakładowy inspektor pracy – dla całego zakładu pracy	praca	6	14
29	starszy inspektor ds. bhp	praca	6	1
30	starszy lider klubu pracy	praca	6	13.1.

Aneks – Spis zidentyfikowanych kwalifikacji

Lp.	Nazwa quasi-kwalifikacji/grupy	Dział administracji rządowej	Nr tabeli w rodz. 3	Lp. w tabeli
31	starszy specjalista do spraw rozwoju zawodowego	praca	6	11.1.
32	starszy specjalista ds. bhp	praca	6	2.2.
33	wychowawca dzieci i młodzieży szkolnej – w różnych formach wypoczynku	oświata i wychowanie	5	2
34	zawodowy działacz organizacji komercyjnej/pracodawców	praca	6	3
35	zawodowy działacz organizacji związkowej	praca	6	4